มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
RAJAPRUK UNIVERSITY

ISSN 2985-0355 (ONLINE)

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2567)

บทบรรณาธิการ

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งฉบับนี้ได้เข้าสู่ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2567) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการและเผยแพร่ผลงานที่เป็นองค์ความรู้ทางวิชาการใหม่ ๆ ที่เป็นบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือซึ่งเกี่ยวข้องกับสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์หรือศาสตร์สาขาอื่น ๆ ที่ใกล้เคียง วารสารฉบับนี้ประกอบด้วยบทความวิชาการจำนวน 1 บทความ บทความวิจัย จำนวน 29 บทความ ซึ่งเป็นบทความที่ให้ความรู้และเป็นประโยชน์ที่ผู้สนใจสามารถนำไปใช้ในการต่อยอดงานวิจัยหรืองานวิชาการรวมถึงการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพงานหรือสร้างสรรค์ธุรกิจด้านต่าง ๆ

บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในฉบับนี้ ผ่านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 ท่านต่อบทความ เพื่อให้ทุก ๆ บทความมีคุณภาพตามมาตรฐานทางวิชาการ ทั้งนี้เนื้อหาในทุกบทความที่ตีพิมพ์เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนหรือผู้วิจัย กองบรรณาธิการทำหน้าที่ตีพิมพ์ เผยแพร่เพื่อการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เท่านั้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้พิจารณาผลงานทางวิชาการ ขอบคุณผู้เขียนที่ได้ส่งบทความลงตีพิมพ์ และขอบคุณผู้อ่านทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและให้ความสนใจในการติดตามอ่านวารสารของมหาวิทยาลัย และท้ายสุดกองบรรณาธิการขอเชิญชวนผู้สนใจทุกท่านร่วมส่งผลงานเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ โดยสามารถศึกษาคำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับเพื่อจัดส่งได้ที่เว็บไซต์ https://so03.tci-thaijo.org/index.php/rpu

อรุณี สำเภาทอง
บรรณาธิการ

บรรณาธิการ

อรุณี สำเภาทอง

กองบรรณาธิการวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2567)

เชาว์ โรจนแสง	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
นิรมล บางพระ	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
พนารัตน์ ปานมณี	เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร
พินิจ ทิพย์มณี	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
สมจิตต์ สุพรรณทัสน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
สิริวรรณ ศรีพหล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ฉัตยาพร เสมอใจ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
พลสิทธิ์ ศรีศิริ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
พานิช บัวสำอาง	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลั่นกรองบทความวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2567)

กันต์ฤทัย คลังพหล	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
กุสุมา ดำพิทักษ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
โกสุม สายใจ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ชเนตตี พุ่มพฤกษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ชุตินันท์ จันทรเสนานนท์	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1
ชุมพล รอดแจ่ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ชูชาติ พ่วงสมจิตร์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ณัฐกันต์ สุขชื่น	อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
ณัฐวุฒิ วิเศษ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ดวงเนตร ธรรมกุล	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ดิฐารัตน์ ลีวรางกุล	โรงเรียนท่ามะกาปุญสิริวิทยา
ทวีศิลป์ กุลนภาดล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ทิวัตถ์ มณีโชติ	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
ธิปัตย์ โสตถิวรรณ์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
นภาวรรณ เนตรประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
นิติศักดิ์ ไพโรจน์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
นิมิต ซุ้นสั้น	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
ปณต นามะวิโรจน์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ปณิตา วรรณพิรุณ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
พนิดา วัชระรังสี	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
พรชัย ศักดิ์ศิริโสภณ	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
พรพิมล สัมพัทธ์พงศ์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
พิชามญชุ์ จำรัสศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
พิธาน แสนภักดี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ภัทราวดี มากมี	มหาวิทยาลัยบูรพา
ภิญญาพัชญ์ นาคภิบาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

มณฑล จันทร์แจ่มใส	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มนัสนันท์ น้ำสมบูรณ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
เมษา นวลศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ยุทธนาท บุณยะชัย	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
วิศิษฐ์ ฤทธิบุญไชย	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ศรัณย์ นาคถนอม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ศิริรัตน์ พ่วงแสงสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
เศรษฐวิฐษ์ คงกะพันธ์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
สมโภช รติโอฬาร	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สมรศรี คำตรง	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
สมศักดิ์ ตันตาศนี	มหาวิทยาลัยธนบุรี
สรศักดิ์ มั่นศิลป์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
สายสมร สังข์เมฆ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
สำเริง อ่อนสัมพันธุ์	มหาวิทยาลัยเมธารัถย์
สุกัญญา สุดารารัตน์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
สุทธินันทน์ พรหมสุวรรณ	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
สุธาวัลย์ หาญขจรสุข	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุมลนิตย์ เกิดหนุนวงศ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุวรรณา คุณดิลกณัฐวสา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
อธิวัฒน์ เจี่ยวิวรรธน์กุล	มหาวิทยาลัยมหิดล
อนงค์ ไต่วัลย์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
อนุวัฒน์ การถัก	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อะเคื้อ กุลประสูติดิลก	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
อังคาร คะชาวังศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
อัจศรา ประเสริฐสิน	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
อาภรณีน์ อินฟ้าแสง	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
อำภาศรี พ่อค้า	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
อุทัยทิพย์ เจี่ยวิวรรธน์กุล	มหาวิทยาลัยมหิดล

สารบัญ

บทความวิชาการ

- **นโยบายสาธารณะสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่า**
  : บุษยา ทรงสอาด, อรุณ รักธรรม, ชาญ ธาระวาส และ เพ็ญศรี ฉิรินัง **1**

บทความวิจัย

- **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชงของผู้บริโภค**
  : สุภาภรณ์ พาสว่าง และ รุจิภาส โพธิ์ทองแสงอรุณ **18**
- **อนาคตภาพความสำเร็จของงานตรวจสอบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2566-2575)**
  : ชยุต ปั้นศิริ และ พิฐชญาณ์ คาเนโกะ **32**
- **การเสริมสร้างความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่เสี่ยงภัยด้านสิ่งแวดล้อมทางน้ำ อากาศ และดิน**
  : สุริยา บุดดี และ รุ่งทิวา กองสอน **48**
- **กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก**
  : ชูศักดิ์ เจียมจร, จิภารดี อนันต์นาวี และ นาวาตรีพงศ์เทพ จิระโร **67**
- **ส่วนประสมทางการตลาด คุณค่าตราสินค้า และการยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวาย ในเขตจังหวัดเชียงใหม่**
  : ชีวพัฒน์ อาจการ และ นภาวรรณ เนตรประดิษฐ์ **83**
- **อิทธิพลของปัจจัยแรงจูงใจและปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว**
  : อภิศรา กองวงศ์ และ อัควรรณ แสงวิภาค **96**
- **อิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์**
  : สิรวิชญ์ ขวัญอ่อน และ รุจิภาส โพธิ์ทองแสงอรุณ **111**
- **การจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวที่มีต่อประชาชนท้องถิ่นกรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม**
  : คุณพัชชา อัคคพู และ พลสิทธิ์ ศรีศิริ **125**
- **การศึกษาสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของโรงแรมบูติกไทย กรณีศึกษาโรงแรมชานบางกอกน้อย**
  : พุทธชาติ รัตนวงค์ **143**

- **อิทธิพลของปัจจัยด้าน สิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (ESG) ต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยั่งยืน**
  : ธนจรรยกร อภิวัฒน์โภคินกุล และ ฐิติมา ไชยะกุล **162**
- **การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วย**
  : พัฒน์พงษ์ แสงสุพรรณ์ **176**
- **ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวาย ในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ**
  : เสาวลักษณ์ กองทอง, ภูษิตย์ วงษ์เล็ก และ วรเมธ วงษ์เล็ก **192**
- **การเปรียบเทียบปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร**
  : วลัยนุช สกุลนุ้ย **208**
- **การพัฒนารูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐานตามแนวคิด BCG Model เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธิวิเทศอุปถัมภ์)**
  : สุพจน์ วงศ์ทองดี **220**
- **การพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี**
  : เนตราภา ขวัญเนตร และ ชลาภรณ์ สุวรรณสัมฤทธิ์ **236**
- **การศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย**
  : อานนท์ ทับเที่ยง และประวิทย์ พรหมสิทธิ์ **255**
- **ความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมองและพฤติกรรมการป้องกัน ความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดนนทบุรี**
  : นนทรี สัจจาธรรม **274**
- **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก**
  : ชญาดา วิรุฬห์ชาตะพันธ์ และ สิตาภา บัวเกษ **290**
- **การส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี**
  : สุวัชชัย หมุนสมัย และ ชลาภรณ์ สุวรรณสัมฤทธิ์ **308**

- **ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1**
  : พรพิชชา อาจนุการสมรัก และ ในตะวัน กำหอม **324**
- **ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู**
  : จริยา อนันต์สุวรรณชัย **337**
- **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)**
  : ปานพระจันทร์ จันทร์พรหม, นพพร แหยมแสง และ วรนุช แหยมแสง **352**
- **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการสินเชื่อของผู้ประกอบการที่มาใช้บริการธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย สาขาชลบุรี**
  : จารุพร ตั้งพัฒนกิจ และ ปทิตตา กลิ่นรอด **368**
- **การวินิจฉัยมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม)**
  : ธัญญารัตน์ น้ำใจดี, วรนุช แหยมแสง และ นพพร แหยมแสง **382**
- **การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New Normal) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่นาจร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6**
  : วรวัฒน์ ทองจันทร์ และ สังวาร วังแจ่ม **398**
- **การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**
  : ชัยยุทธ ถนอมวงษ์ **414**
- **ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร**
  : อนุชาติ โตประโคน, อนุสรา หมีกไธสง, นิภารัตน์ เอาเจริญยิ่ง และ เจษฎา ความคุ้นเคย **432**
- **การศึกษาการเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา**
  : การีหม๊ะ สือนิ, อามาลีนา จะปะกิยา และ พัชราวดี อักษรพิมพ์ **449**
- **การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1**
  : ประมวล อุ่นเรือน **465**

คู่มือวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

Journal of Humanities and Social Sciences, Rajapruk University Manual

ข้อมูลเบื้องต้นของวารสาร

1. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ เป็นวารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์ (E-Journal) ฉบับภาษาไทยที่รวบรวมบทความรับเชิญ (Invited Article) บทความวิชาการ (Academic Article) บทความวิจัย (Research Article) และบทความวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

2. วัตถุประสงค์ของวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ คือ

2.1 เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แก่บุคคลที่สนใจ สามารถศึกษาและนำไปใช้อ้างอิงในการเขียนงานทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้

2.2 เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการวิจัยและการพัฒนาองค์ความรู้ในศาสตร์ด้าน มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่ประกอบไปด้วย

1) บริหารธุรกิจ 2) เศรษฐศาสตร์ 3) การบัญชี
4) นิติศาสตร์ 5) ศึกษาศาสตร์ 6) นิเทศศาสตร์
7) ภาษาศาสตร์ 8) รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

3. จัดพิมพ์เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 ระหว่างเดือนมกราคม – เดือนเมษายน
ฉบับที่ 2 ระหว่างเดือนพฤษภาคม – เดือนสิงหาคม
ฉบับที่ 3 ระหว่างเดือนกันยายน – เดือนธันวาคม

4. จัดพิมพ์เผยแพร่บทความรับเชิญ (Invited Article) บทความวิชาการ (Academic Article) บทความวิจัย (Research Article) และบทความวิจารณ์หนังสือ (Book Review) ฉบับภาษาไทยฉบับละ 25 – 30 บทความ

หลักเกณฑ์การพิจารณากลั่นกรองบทความ

1. บทความที่จะได้รับการตีพิมพ์ ต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใดมาก่อนและต้องไม่อยู่ในกระบวนการรอพิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์อื่นใด

2. บทความวิชาการและบทความวิจัยที่จะได้รับการตีพิมพ์ ต้องเป็นบทความที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพทางวิชาการ และมีประโยชน์ในเชิงทฤษฎีหรือเชิงปฏิบัติ โดยผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Reviewers) ซึ่งต้องมีคุณสมบัติอย่างต่ำตามเกณฑ์มาตรฐาน คือ เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ 3 ท่านต่อบทความ ซึ่งการประเมินต้องเป็นการประเมินแบบอำพรางระหว่างผู้ประเมินและเจ้าของผลความทั้ง 2 ฝ่าย (double blinded)

3. กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการตรวจแก้ไขรูปแบบบทความที่ส่งมาตีพิมพ์

4. การยอมรับบทความที่จะตีพิมพ์เป็นสิทธิ์ของกองบรรณาธิการและกองบรรณาธิการจะไม่รับผิดชอบในเนื้อหาหรือความถูกต้องของเรื่องที่ส่งมาตีพิมพ์ทุกเรื่อง

5. ลิขสิทธิ์บทความเป็นของผู้เขียนบทความ แต่หากผลงานของท่านได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ลงวารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ วารสารฯ จะคงไว้ซึ่งสิทธิ์ในการตีพิมพ์ครั้งแรก ด้วยเหตุที่บทความจะปรากฏในวารสารที่เข้าถึงได้ จึงอนุญาตให้นำบทความในวารสารไปใช้ประโยชน์ได้ในเชิงวิชาการโดยจำเป็นต้องมีการอ้างอิงถึงชื่อวารสารอย่างถูกต้อง แต่ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ในเชิงพาณิชย์

ประเภทของบทความที่เปิดรับ

1. บทความรับเชิญ (Invited Article)
2. บทความวิชาการ (Academic Article)
3. บทความวิจัย (Research Article)
4. บทความวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

รูปแบบการพิมพ์บทความ

1. บทความทุกประเภท (ยกเว้นบทความรับเชิญ) จะต้องมีความยาว 12 – 15 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง)

2. กั้นขอบบนหน้ากระดาษ 1.25 นิ้ว กั้นขอบซ้าย 1.5 นิ้ว กั้นขอบล่างและกั้นขอบขวา 1.0 นิ้ว

3. รูปแบบตัวอักษร TH Sarabun New (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ใช้การพิมพ์ 1 คอลัมน์ตลอดทั้งบทความ

องค์ประกอบของบทความ เรียงตามลำดับ	**ลักษณะเนื้อหา เรียงตามลำดับ**	**ลักษณะของตัวอักษร**	**รูปแบบการพิมพ์**	**ขนาดตัวอักษร**
ชื่อเรื่อง	■ ชื่อเรื่องภาษาไทย ■ ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่ “เฉพาะพยัญชนะตัวแรกของคำนาม” ส่วนคำเชื่อมและคำกริยา ให้ใช้ตัวอักษรพิมพ์เล็กทั้งหมด	**ตัวเน้นดำ**	กลาง หน้ากระดาษ	18
ชื่อผู้แต่ง	****ไม่ใช้ระบบ footnote**** 1) ภาษาไทย (ผู้เขียนคนที่ 1 และผู้เขียนร่วมอื่น ๆ ใช้รูปแบบเดียวกัน)	**ตัวเน้นดำ**	ชิดขวา	16

องค์ประกอบของบทความ เรียงตามลำดับ	**ลักษณะเนื้อหา เรียงตามลำดับ**	**ลักษณะของตัวอักษร**	**รูปแบบการพิมพ์**	**ขนาดตัวอักษร**
	1.1 ชื่อ-สกุลผู้แต่ง (ไม่ต้องระบุตำแหน่งทางวิชาการ) 1.2 ตำแหน่งและ/หรือ หน่วยงาน/หลักสูตรที่จบการศึกษา (กรณีเป็นนิสิต/นักศึกษาให้ใช้ ดุษฎีนิพนธ์ (หลักสูตรที่จะทำการจบการศึกษา) หรือ วิทยานิพนธ์ (หลักสูตรที่จะทำการจบการศึกษา) ตัวอย่างอื่น ๆ อาทิ อาจารย์ประจำหลักสูตร... คณบดีคณะ ... ฯลฯ) 1.3 ชื่อหน่วยงานต้นสังกัด/ชื่อสถาบัน การศึกษา (กรณีเป็นนิสิต/นักศึกษา) 1.3 หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่และที่อยู่อีเมลที่สามารถติดต่อได้ 2) ภาษาอังกฤษ (ให้ใช้รูปแบบเดียวกับภาษาไทย แต่ไม่ต้องระบุเบอร์โทรศัพท์และที่อยู่อีเมล)			
บทคัดย่อ และ Abstract (ยกเว้นบทความวิจารณ์หนังสือ บทบรรณาธิการ และบทความพิเศษ)	■ <u>บทคัดย่อภาษาไทย</u> - จำนวนคำไม่เกิน 350 คำ - เริ่มต้นตั้งแต่วัตถุประสงค์ไปจนถึงผลการศึกษา - คำสำคัญ 3 - 5 คำ ■ <u>บทคัดย่อภาษาอังกฤษ</u> - มีความสอดคล้องกับภาษาไทย - จำนวนคำไม่เกิน 350 คำ - เริ่มต้นตั้งแต่วัตถุประสงค์ไปจนถึงผลการวิจัย - คำสำคัญ แปลมาจากภาษาไทย	**หัวข้อ ตัวเน้นดำ** เนื้อหา ตัวปกติ **หัวข้อคำสำคัญ ตัวหนา** เนื้อหาคำสำคัญ ตัวปกติ	**หัวข้อ ชิดซ้าย** เนื้อหา ชิดซ้าย จัดรูปแบบเนื้อหาโดยใช้*การกระจายแบบไทย*ทั้งเนื้อหาและแบ่งย่อหน้าโดยใช้วิธีการกดปุ่ม Tab ที่แป้นพิมพ์ 1 ครั้ง จำนวนย่อหน้าตามความเหมาะสมของ	**หัวข้อ 16** เนื้อหา 16 คำสำคัญ 16

องค์ประกอบของบทความเรียงตามลำดับ	**ลักษณะเนื้อหาเรียงตามลำดับ**	**ลักษณะของตัวอักษร**	**รูปแบบการพิมพ์**	**ขนาดตัวอักษร**
	ทุกคำ		เนื้อหา) **คำสำคัญ:** คำที่ 1 คำที่ 2 **...** ชิดซ้าย	
เนื้อหา (ยกเว้นบทความวิจารณ์หนังสือ บทบรรณาธิการ และบทความพิเศษ) ** สำหรับบทความวิชาการ ผู้เขียนสามารถปรับให้เหมาะสมกับลักษณะของงานได้ กล่าวคืออนุโลมให้เพิ่มหัวข้อและลดหัวข้อลงได้ตามความจำเป็น**	■ บทนำ (Introduction) ■ วัตถุประสงค์ (Objectives) ■ วิธีการวิจัย (Research Methodology) ■ ผลการวิจัย (Results) ■ อภิปรายผล (Discussion) ■ ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ■ เอกสารอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบ APA (รูปภาพ แผนภาพ และตารางที่แทรกอยู่ในเนื้อหา ให้จัดอยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษ โดยชื่อภาพและอ้างอิงให้ใส่ไว้ใต้รูปภาพ แผนภาพ หรือตารางนั้น ๆ)	**หัวข้อ ตัวเน้นดำ** เนื้อหา ตัวปกติ รูปภาพ แผนภาพ ตาราง ตัวปกติ	**หัวข้อ ชิดซ้าย** เนื้อหา ชิดซ้าย จัดรูปแบบเนื้อหาโดยใช้*การกระจายแบบไทย*ทั้งเนื้อหาและแบ่งย่อหน้าโดยใช้วิธีการกดปุ่ม Tab ที่แป้นพิมพ์ 1 ครั้ง จำนวนย่อหน้าตามความเหมาะสมของเนื้อหา) ข้อย่อยต่างๆ ใช้หมายเลขและแบ่งย่อหน้าโดยใช้วิธีการกดปุ่ม Tab ที่แป้นพิมพ์ 1 ครั้ง รูปภาพ แผนภาพ ตาราง กลางหน้ากระดาษ เอกสารอ้างอิงทั้งหมด ใช้รูปแบบการ	**หัวข้อ 16** เนื้อหา 16

องค์ประกอบของบทความ เรียงตามลำดับ	ลักษณะเนื้อหา เรียงตามลำดับ	ลักษณะของตัวอักษร	รูปแบบการพิมพ์	ขนาดตัวอักษร
			อ้างอิงแบบ APA การพิมพ์เอกสารอ้างอิงในแต่ละชิ้นให้ชิดซ้ายในบรรทัดแรก บรรทัดถัดไปย่อหน้า 1 tab	

การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา และการเขียนเอกสารอ้างอิง

ใช้ระบบการอ้างอิงแบบ นาม – ปี (Author – Date) ตามหลักเกณฑ์ระบบ APA (American Psychological Association) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) ผู้แต่งชาวไทย ใส่ชื่อ สกุล ไม่ต้องใส่ยศ ตำแหน่ง

มลฤดี เสียงใส (2551: 68-69) กรณีอยู่ส่วนแรกของเนื้อหา

(มลฤดี เสียงใส, 2551: 68-69) กรณีอยู่ส่วนกลางหรือส่วนท้ายของเนื้อหา

2) ผู้แต่งชาวต่างประเทศ ใส่นามสกุลเท่านั้น ไม่ใส่ยศ ตำแหน่ง

Scott (1999: 25) กรณีอยู่ส่วนแรกของเนื้อหา

(Scott, 1999: 25) กรณีอยู่ส่วนกลางหรือส่วนท้ายของเนื้อหา

รูปแบบการเขียนอ้างอิงท้ายบทความ

1. หนังสือ

1.1 ผู้แต่ง 1 คน

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. ครั้งที่พิมพ์ (ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

สิทธิ์ ธีรสรณ์. (2552). **แนวคิดพื้นฐานทางการวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

1.2 ผู้แต่ง 2 คน

ชื่อผู้แต่งคนที่ 1 และชื่อผู้แต่งคนที่ 2. (ปีพิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. ครั้งที่พิมพ์ (ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และ นันทชัย เพียรสนอง. (2550). **คำอธิบายกฎหมายรัฐธรรมนูญ.** กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

1.3 ผู้แต่งมากกว่า 2 คน

ให้ใส่ชื่อผู้แต่งคนแรก และตามด้วยคำว่า และคณะ (ภาษาไทย) หรือ et al. (ภาษาอังกฤษ) ชื่อผู้แต่งคนที่ 1 และคณะ. (ปีพิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. ครั้งที่พิมพ์ (ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

สุไร พงษ์ทองเจริญ และคณะ. (2547). **Oxford Word Power Dictionary for Thai Learners ฉบับอังกฤษ-ไทย.** กรุงเทพฯ: หน้าต่างสู่โลกกว้าง.

1.4 ผู้แต่งเป็นบรรณาธิการ (editor) ผู้รวบรวม (compiler)

ชื่อผูแตง. (บรรณาธิการ). (ปีที่พิมพ์). **ชื่อหนังสือ.** ครั้งที่พิมพ์ (ถ้ามี). สถานที่พิมพ: ผูจัดพิมพ.

ตัวอย่าง

ลีลาภรณ์ บัวสาย. (บรรณาธิการ). (2549). **เศรษฐกิจพอเพียง: ร่วมเรียนรู้ สานข่ายขยายผล**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

1.5 ผู้แต่งเป็นนิติบุคคล

ชื่อนิติบุคคล. (ปีพิมพ์). **ชื่อหนังสือ**. ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2548). **คู่มือการพิมพ์วิทยานิพนธ์ 2548.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

1.6 หนังสือแปล

ชื่อผู้แต่งดั้งเดิม. (ปีพิมพ์). **ชื่อหนังสือฉบับแปล**. (ชื่อผู้แปล, ผู้แปล). ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

แน้ช, จอร์ช; วอลดอร์ฟ, แดน; และ ไพรซ์, โรเบิร์ต อี. (2518). **มหาวิทยาลัยกับชุมชนเมือง.** (อัปสร ทรัยอันและคณะ, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา.

1.7 หนังสือรายงานการประชุม เอกสารการประชุมวิชาการ (Conference proceedings)

ชื่อผู้จัดทำหรือบรรณาธิการ. (ปีพิมพ์). **ชื่อเอกสาร**. ชื่อการประชุม. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

ชาติชาย พณานานนท์. (2555). **รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings) "ราชพฤกษ์วิชาการ" ประจำปี 2555.** วิจัยไทย ก้าวไกลสู่อนาคต. นนทบุรี: พิมพ์รุ่ง.

2. บทความในหนังสือ (หนังสือรวมบทความหลายเรื่อง ผู้แต่งหลายคน)

ชื่อผู้เขียนประจำบท. (ปีพิมพ์). *ชื่อบทความ.* ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ). **ชื่อหนังสือ**. (หน้า -). ครั้งที่พิมพ์ (ถ้ามี). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

อุกฤษณ์ แพทย์น้อย. (2530). *หลักการที่แท้จริงของทฤษฎีสัญญาประชาคม***.** ใน ธเนศ วงศ์ยานนาวา (บรรณาธิการ). **รัฐศาสตร์สาร: ปรัชญาและความคิด.** (หน้า 1-9). นนทบุรี: พิมพ์รุ่ง.

3. บทความในวารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีพิมพ์). *ชื่อบทความ.* **ชื่อวารสาร, ปีที่** (ฉบับที่): เลขหน้า.

ตัวอย่าง

วรรณวิมล จงจรวยสกุล. (2556). *ภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา วิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีการศึกษา 2554-2555.* **วารสารวิชาการวิทยาลัยราชพฤกษ์,** 5(1): 1-9.

4. บทความในหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีพิมพ์, วัน เดือน). ชื่อบทความ. **ชื่อหนังสือพิมพ์**, หน้า.

ตัวอย่าง

ฐากูร บุนปาน. (2557, 15 ตุลาคม 2557). ปฏิสังขรณ์**. มติชน.** หน้า 2.

5. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). **ชื่อวิทยานิพนธ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญา. สาขาวิชา. คณะ. สถาบัน.

ตัวอย่าง

อโนมา โรจนาพงษ์, พันตำรวจหญิง. (2556). **การเพิ่มผลลัพธ์การอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนนายร้อยตำรวจโดยการเรียนการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ในบทความวิจัย: การทดลองภาคสนาม.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

6. บทคัดย่อ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์ [บทคัดย่อ]. วิทยานิพนธ์ปริญญา, สถาบัน. ใน**ชื่อสิ่งพิมพ์รวมบทคัดย่อ**. เลขหน้า.

ตัวอย่าง

สุริยันต สุวรรณทอง. (2552). ความเครียดของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. ใน **บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ และ ภาคนิพนธ์ ปี 2553 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.** หน้า 19-20.

7. ข้อมูลจากโสตทัศนวัสดุหรือสื่อวิทยุโทรทัศน์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง**. [ประเภทสื่อ]. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ผู้ผลิต). (2552). **การประชุมนานาชาติ เรื่อง กระแสและแนวโน้มของโลกในการวิจัย การวัด การประเมิน สถิติและจิตวิทยาการศึกษา.** [วีซีดี]. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

8. ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

ชื่อผู้แต่งหรือชื่อหน่วยงาน. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง**. ค้นเมื่อ วันเดือนปีที่ค้น, จาก URL.

ตัวอย่าง

ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2557). **สกัดจุดอ่อน "การศึกษาไทย" หลุด "กับดัก" ประเทศรายได้ปานกลาง.** ค้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2557, จาก http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1411903080

9. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์. (วัน เดือน ปีที่สัมภาษณ์). **สัมภาษณ์**. ตำแหน่ง. หน่วยงานที่สังกัดหรือที่อยู่.

ตัวอย่าง

อรุณี สำเภาทอง. (15 ตุลาคม 2557). **สัมภาษณ์.** รองอธิการบดี. มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.

(ตัวอย่าง)

ชื่อบทความภาษาไทย

Title in English

โกสุม สายใจ
ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิจัยและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
โทร 0-2432-1601 ต่อ 1220, E-mail: rcresearch@rpu.ac.th

Kosoom Saichai
Director of Research and Innovation Center; Rajapruk University

บทคัดย่อ

กกกก

คำสำคัญ: กกกกก กกกก กกกกกกกก กกกกกกก กกกกกกกก

Abstract

Aaaa

ปปป

บบบบ

บบบบ

นโยบายสาธารณะสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่า

Public Policies for Rental Property Business

บุษยา ทรงสอาด
นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
E-mail: budsaya.son@rmutr.ac.th
อรุณ รักธรรม
อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
E-mail: budsaya.son@rmutr.ac.th
ชาญ ธาระวาส
อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
E-mail: dr.charn94@gmail.com
เพ็ญศรี ฉิรินัง
อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
E-mail: pensri.chi@rmutr.ac.th
Budsaya Songsaard
Student, Public Administration, Rajamangala University of Technology Rattanakosin
Arun Raktham
Lecturer, Public Administration, Rajamangala University of Technology Rattanakosin
Charn Tharawas
Lecturer, Public Administration, Rajamangala University of Technology Rattanakosin
Pensri Chirinang
Lecturer, Public Administration, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

รับเข้า: *23 ธันวาคม 2564* **แก้ไข:** *2 กุมภาพันธ์ 2565* **ตอบรับ:** *25 กุมภาพันธ์ 2565*

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษานโยบายสาธารณะที่สัมพันธ์กับการประกอบธุรกิจห้องเช่า มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าในปัจจุบัน และนำเสนอแนวทางการกำหนดนโยบายที่มีความเหมาะสมกับผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าในอนาคต โดยธุรกิจห้องเช่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทยเนื่องจากเป็นที่อยู่อาศัยสำหรับผู้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาทำงานในเมือง ซึ่งมีรายได้น้อย และเป็นแรงงานสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ โดยปัจจุบันธุรกิจได้รับผลกระทบอย่างหนักจากวิกฤติโรคระบาดโควิด-19 ส่งผลให้แรงงานต้องย้ายกลับภูมิลำเนาเนื่องจากการว่างงาน ทำให้ปริมาณผู้พักอาศัยลดน้อยลง จากการศึกษาพบว่านโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการห้องเช่า ได้แก่ นโยบายประเภทกฎหมาย และนโยบายการสนับสนุนด้านสินเชื่อ ซึ่งภาครัฐสามารถให้การช่วยเหลือได้โดยการกำหนดนโยบายให้ตรงต่อความต้องการของผู้ประกอบการห้องเช่า โดยปรับปรุงรูปแบบสินเชื่อที่มีความเหมาะสม ปรับปรุงกฎหมายให้เอื้อต่อการปฏิบัติตามและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการขึ้นทะเบียนเป็นนิติบุคคลซึ่งจะทำให้ได้รับการส่งเสริม และพัฒนาได้อย่างทั่วถึง ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคต รัฐก็สามารถจัดเก็บรายได้ที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศแข็งแรงขึ้น ผู้ประกอบการห้องเช่าก็จะสามารถผ่านพ้นวิกฤติ และส่งต่อผลประโยชน์ที่ได้รับไปยังกลุ่มผู้พักอาศัยที่เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศต่อไป

คำสำคัญ: ผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่า กฎหมายสำหรับธุรกิจห้องเช่า สินเชื่อสำหรับธุรกิจห้องเช่า

Abstract

This article is a study of public policy related to the rental property business. Its purpose is to present public policies related to current rental property business and propose guidelines for setting policies that are appropriate for future rental property business. This business is important to the development of Thailand because it is a residence for low-income immigrants coming to work in the city. These people are main workers for driving the country. Currently, the business is heavily affected by the COVID-19 pandemic crisis, resulting in workers having to move back to their hometowns due to unemployment. As a result, the number of residents is decreased. From the study, it was found that public policies related to rental property business include legal type policy, and credit support policy. The government sector can provide assistance by setting policies to meet the needs of rental property business by improving an appropriate loan model, improving the law to facilitate compliance, and encourage entrepreneurs to register as legal entities

which will receive promotion and develop thoroughly, as well as keep up with future changing situations. The government is able to collect additional revenue. As a result, the economic structure of the country will be stronger. Rental property business will be able to overcome the crisis and pass on the benefits received to the group of residents who are an important force in driving the country forward.

Keywords: rental property business, laws for rental property business, loans for rental property business

บทนำ

ที่อยู่อาศัยเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เป็นสถานที่รวบรวมความเป็นครอบครัว ทำให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นจุดเริ่มต้นของความมั่นคงของมนุษย์ โดยปัจจุบันปัญหาที่อยู่อาศัยเป็นปัญหาสำคัญสำหรับคนไทย เนื่องจากประสบปัญหาเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก ทั้งปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัย และการไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลภาวะเศรษฐกิจและสังคมครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2558) พบว่าประเทศไทยมีครัวเรือนที่ไม่มีสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยจำนวน 5.87 ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 27.5 จากจำนวนครัวเรือนทั้งประเทศ 21.32 ล้านครัวเรือน โดยครัวเรือนที่ไม่มีสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีรายได้น้อย เป็นกลุ่มคนจนเมือง ที่อพยพมาจากชนบทเพื่อหนีปัญหาความยากจน มาขายแรงงาน ทำมาหากินในเมือง เป็นประชากรแฝง ที่ไม่มีทะเบียนราษฎร์และเข้าไม่ถึงการบริการของรัฐ โดยกลุ่มผู้มีรายได้น้อยส่วนใหญ่จะมีรายได้ครัวเรือนอยู่ในช่วง 12,601-19,400 บาท โดยจะเลือกที่พักอาศัยในรูปแบบการเช่า ประกอบกับปัจจุบันที่อยู่อาศัยมีราคาเพิ่มสูงขึ้นโดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลทำให้ประชาชนรายได้ปานกลางที่ต่ำกว่า 30,000 บาทต่อเดือน ไม่สามารถซื้อที่อยู่อาศัยได้จึงต้องเลือกการเช่าเช่นกัน ส่งผลให้ความต้องการห้องเช่าเพิ่มสูงอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจซึ่งพบว่าจำนวนที่อยู่อาศัยประเภทเช่ามีอัตราเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี ตั้งแต่ปี 2554-2558 (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2559)

ปุณณภา นิยมเสน และ เอกศิริ นิยมศิลป (2564) ได้ศึกษาแนวทางการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเม้นต์ให้ประสบความสำเร็จในปัจจุบันในกรุงเทพมหานคร จะต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี มีสิ่งอำนวยความสะดวกและสถานที่สะอาด มีค่าเช่าค่าบริการที่เหมาะสมสอดคล้องกับทำเลและกลุ่มลูกค้า มีการปรับปรุงสถานที่ให้ทันสมัย มีที่จอดรถสะดวก ปลอดภัย มีใจรักงานบริการ มีบริการที่หลากหลาย และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับ นพวัตติ์ ธรรมเหมไพจิตร และ กฤษฎา ตันเปาว์ (2564) ที่พบว่า ผู้เช่า-ซื้อ ที่พักอาศัยจำคำนึงถึงการรักษาความ

ปลอดภัยมากที่สุด รองลงมาเป็นเรื่องสาธารณูปโภค และทำเลที่ตั้ง ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจห้องเช่าในปัจจุบันจะต้องมีการลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าในอดีต

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา ประเทศไทยและทั่วโลกประสบปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ทำให้รัฐต้องออกมาตรการป้องกันโรค โดยให้งดเว้นการดำเนินกิจการบางกิจการ เช่น สถานบันเทิง ห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร และรณรงค์ให้คนส่วนใหญ่ทำงานอยู่ที่บ้าน ส่งผลให้กิจการส่วนใหญ่ต้องปรับตัว เช่น การขอลดเงินเดือนพนักงาน หรือให้ออกจากงานชั่วคราวโดยไม่จ่ายเงินเดือน โดยเฉพาะกิจการ SME ที่มีสภาพคล่องทางการเงินค่อนข้างต่ำ ส่งผลให้แรงงานที่ส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างรายวัน หรือรายสัปดาห์ขาดรายได้ ทำให้ไม่สามารถดำรงชีพอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครซึ่งมีค่าครองชีพสูงได้ ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานกลับภูมิลำเนาในต่างจังหวัด ส่งผลให้เกิดการเลิกสัญญาห้องเช่าในพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นจำนวนมาก ยกตัวอย่างเช่น กิจการห้องเช่าในเขตจตุจักรในปี 2562 ที่มีอัตราการเช่าห้องพัก 90-100% ของจำนวนห้องพัก แต่เมื่อเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้อัตราการเช่าห้องพักค่อย ๆ ลดลงตั้งแต่ปลายปี 2563 โดยปัจจุบันคงเหลืออยู่ที่ 40-50% ของจำนวนห้องพักทั้งหมด ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้ประกอบกิจการห้องเช่าในพื้นที่ เนื่องจากมีรายได้ลดลง แต่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานซึ่งได้แก่ ค่าแม่บ้านทำความสะอาด ค่าจ้างเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ค่าจ้างพนักงานในการบริหารจัดการห้องพักยังคงเท่าเดิม ซึ่งโดยปกติจะอยู่ที่ประมาณ 40% ของรายได้รวมตอนสถานการณ์ปกติ แต่เมื่อรายได้รวมลดลงกว่า 50-60% ทำให้บางผู้ประกอบการประสบภาวะเท่าทุน หรือขาดทุน ทำให้ต้องมีการปรับลดการจ้างงานซึ่งอาจส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการ การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่ผู้พักอาศัย (บุษยา ทรงสอาด, 2564)

ผู้ประกอบกิจการก่อสร้างที่พักอาศัยเพื่อให้เช่า(ผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่า) เป็นกิจการประเภทบริการที่มีบุคลากรไม่เกิน 100 คน และมีรายได้ไม่เกิน 300 ล้านบาทต่อปีจึงถือเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งหมด โดยปัจจุบันมีการขึ้นทะเบียนเป็นนิติบุคคลกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในหมวดการบริการที่พักแรมประเภทอื่น ๆ ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น ที่บริการที่พักอาศัยสำหรับบุคคลย้ายถิ่นฐานชั่วคราว การบริการที่พักอาศัยกึ่งถาวรในบอร์ดดิ้งเฮ้าส์ ห้องเช่าและบ้านเช่าการบริการที่พักอาศัยสำหรับคนงาน โดยมีจำนวนการขึ้นทะเบียนเพียง 150 ราย ซึ่งเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก ๆ เมื่อเทียบกับจำนวนนิติบุคคลทั้งประเทศซึ่งปัจจุบันอยู่ที่ 810,509 ราย โดยเป็นผู้ประกอบการที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเพียงแค่ 45 ราย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2564) แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าส่วนใหญ่จะดำเนินธุรกิจในรูปแบบบุคคลธรรมซึ่งจะได้รับการสนับสนุนจากรัฐที่ค่อนข้างน้อย แต่เมื่อผู้ประกอบการเป็นประชาชนคนหนึ่ง และธุรกิจก็มีความเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก รัฐจึงมีหน้าที่กำหนดข้อบังคับเพื่อแก้ไขปัญหา และให้การสนับสนุนแก่ประชาชนตามหลักของนโยบายสาธารณะ

จากความสำคัญของธุรกิจห้องเช่า และปัญหาที่ผู้ประกอบการกำลังได้รับ ผู้เขียนจึงต้องการนำเสนอนโยบายสาธารณะที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าว่าในปัจจุบันมีนโยบายใดบ้างที่ดำเนินการเกี่ยวข้องผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่า และหากรัฐต้องการออกนโยบายเพื่อการช่วยเหลือเพิ่มเติมในอนาคต ควรปรับปรุงไปในแนวทางใดถึงจะตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่ามากที่สุด

นโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจห้องเช่า

นโยบายสาธารณะ คือ แนวทางปฏิบัติที่กำหนดขึ้นเพื่อตอบสนองต่อปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและเป็นแนวทางที่รัฐหรือองค์กรของรัฐกำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหา (Anderson James E., 1994) ซึ่งต้องตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะ (Charles L. Cochran & Eloise F. Malone, 2005) โดยรัฐบาลมีอำนาจในการจัดสรรค่านิยมที่ตอบสนองต่อสังคม อันครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งกิจวัตรและกิจกรรมในบางโอกาส และตัดสินใจว่าจะทำหรือไม่ทำ (David Easton, 1953; Dye Thomas R., 1984; Michael E. Kraft & Scott R. Furlong, 2004) ซึ่งส่งผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชน (Koenig Louis W., 1986) โดยผู้มีอำนาจต้องให้คำมั่นสัญญาแก่ประชาชน (Larry N. Gerston, 1997) ที่ต้องครอบคลุมการกระทำทั้งหมด (Sharkansky Ira, 1970) โดยนโยบายสาธารณะ จะเป็นกลไก หลักสำคัญในการดำเนินงานของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง โดยมีแผนงาน โครงการ หรือแนวทางการปฏิบัติที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐได้กำหนดขึ้น (วรเดช จันทรศร, 2559)

สรุปได้ว่า นโยบายสาธารณะ คือ กรอบหรือแนวทางการตัดสินใจของรัฐที่เลือกว่า จะดำเนินหรือไม่ดำเนินกิจกรรม หรือการกระทำใดในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งเป็นเสมือนการกำหนดแนวทางในการดำเนินกิจกรรมแก่ประชาชน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหา หรือป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นกฎหมายจึงเป็นนโยบายสาธารณะอย่างหนึ่งที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อให้ประชาชนภายในรัฐปฏิบัติตาม ทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยภายในรัฐ และโครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐ หรือในกำกับของรัฐ เพื่อให้การสนับสนุนประชาชนภายในรัฐ ก็เป็นไปตามหลักของนโยบายสาธารณะเช่นกัน

นโยบายสาธารณะในรูปแบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจห้องเช่า

พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 31 ประกอบกับประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 ข้อ 3 ได้ระบุให้กิจการที่เกี่ยวกับการบริการในข้อ 9(6) การประกอบกิจการหอพัก อาคารชุดให้เช่า ห้องเช่า หรือห้องแบ่งเช่า หรือกิจการอื่นในทำนองเดียวกัน เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งส่งผลให้กิจการห้องเช่า เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการดำเนินกิจการ ปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อ

สุขภาพได้ตาม มาตรา 32 ส่งผลให้ผู้ประกอบการห้องเช่าที่ดำเนินกิจการตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นไป ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนเท่านั้นจึงสามารถประกอบกิจการได้ โดยใบอนุญาตที่ออกให้ตาม พ.ร.บ. นี้มีอายุ 1 ปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาต และให้ใช้ได้เพียงในขอบเขตอำนาจราชการส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ออกใบอนุญาตนั้น (มาตรา 55) และผู้รับใบอนุญาตนี้ ต้องแสดงใบอนุญาตไว้โดยเปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ประกอบกิจการตลอดเวลาที่ประกอบกิจการ (มาตรา 57)

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่ามากที่สุดในประเทศไทย และเป็นหนึ่งในราชการส่วนท้องถิ่นก็ได้อาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2561 โดยให้ความหมายของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ว่า เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ภายในเขตกรุงเทพมหานครที่อยู่ภายใต้บังคับตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องจัดสถานที่สาหรับประกอบกิจการและดำเนินการให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ (ข้อ 10) ดังต่อไปนี้

1. สถานที่นั้นต้องตั้งในบริเวณที่เหมาะสม ไม่มีน้ำท่วมขังและสามารถระบายน้ำออกได้โดยสะดวก
2. ทำทางระบายหรือบ่อพักน้ำซึ่งรับน้ำเสียด้วยวัตถุถาวร มีลักษณะเรียบ ไม่ซึม ไม่รั่ว น้ำไหลได้สะดวก
3. การระบายน้ำต้องไม่ให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้ใช้น้ำในทางน้ำสาธารณะหรือแก่ผู้อาศัยใกล้เคียง
4. จัดให้มีการบำบัดหรือการปรับปรุงคุณภาพน้ำเสียหรือกากของเสียตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
5. จัดให้มีแสงสว่างและการระบายอากาศที่เหมาะสมและเพียงพอตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
6. จัดให้มีน้ำสะอาดเพียงพอแก่กิจการนั้น
7. จัดให้มีที่รองรับมูลฝอยและสิ่งเปรอะเปื้อนที่เพียงพอและถูกต้อง ด้วยสุขลักษณะและจัดสถานที่มิให้เป็นที่อาศัยของสัตว์นำโรค
8. จัดให้มีส้วมที่ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ จำนวนเพียงพอกับคนที่ทำการอยู่ในสถานที่นั้นตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง อยู่ในทำเลที่เหมาะสม รวมทั้งการกำจัดอุจจาระด้วยวิธีที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล
9. ปฏิบัติการอื่นใดที่เกี่ยวด้วยสุขลักษณะตามคำสั่งหรือคำแนะนำของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและเจ้าพนักงานสาธารณสุข รวมทั้งระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งของกรุงเทพมหานคร

พ.ร.บ. คุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 มาตรา 35 ทวิ ระบุว่าในการประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการใด ถ้าสัญญาซื้อขายหรือสัญญาให้บริการนั้นมีกฎหมายกำหนดให้ต้องทำเป็นหนังสือ หรือที่ตามปกติประเพณีทำเป็นหนังสือ คณะกรรมการว่าด้วยสัญญามีอำนาจกำหนดให้การประกอบธุรกิจขายสินค้าหรือให้บริการนั้น เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญาได้ ในการประกอบธุรกิจที่ควบคุมสัญญา สัญญาที่ผู้ประกอบธุรกิจทำกับผู้บริโภคจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ (1) ใช้ข้อสัญญาที่จำเป็นซึ่งหากมิได้ใช้ข้อสัญญาเช่นนั้น จะทำให้ผู้บริโภคเสียเปรียบผู้ประกอบธุรกิจเกินสมควร (2) ห้ามใช้ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค

ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่อง ให้ธุรกิจการให้เช่าอาคารเพื่ออยู่อาศัยเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ. 2562 ออกโดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ.คุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 โดยกำหนดให้ธุรกิจการให้เช่าอาคารเพื่ออยู่อาศัยเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญาตามข้อ 2 และให้ความหมายของธุรกิจการให้เช่าอาคารเพื่ออยู่อาศัย ว่า เป็นการประกอบธุรกิจที่ผู้ประกอบธุรกิจตกลงให้ผู้เช่าซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาได้ใช้อาคารเพื่ออยู่อาศัย และผู้เช่าตกลงจะให้ค่าเช่าเพื่อการนั้นโดยมีสถานที่ให้เช่าตั้งแต่ 5 หน่วยขึ้นไป ไม่ว่าจะอยู่ในอาคารเดียวกันหรือหลายอาคารรวมกัน และอาคาร หมายถึง ห้องพัก บ้าน อาคารชุด อะพาร์ตเมนต์ หรือสถานที่พักอาศัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น ที่จัดขึ้นสำหรับการให้เช่าเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย แต่ไม่รวมถึงหอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก และโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม ตามข้อ 3 โดยประกาศฉบับนี้ได้ระบุรายละเอียดสัญญาเกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจห้องเช่าที่สำคัญ คือ

1. สัญญาเช่าอาคารที่ผู้ประกอบธุรกิจทำกับผู้เช่า ต้องมีข้อความภาษาไทยที่สามารถเห็นและอ่านได้อย่างชัดเจนตามข้อ 4 โดยมีสาระสำคัญและเงื่อนไข ดังต่อไปนี้ (1) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ประกอบธุรกิจ ผู้เช่า และทรัพย์สินที่ให้เช่า (1.8) อัตราค่าใช้จ่ายในการให้บริการ ให้กำหนดเพียงเท่าที่ได้จ่ายไปจริงและมีเหตุผลอันสมควร โดยแสดงวิธีการคำนวณและกำหนดระยะเวลาชำระค่าใช้จ่ายในการให้บริการ (2) ผู้ประกอบธุรกิจต้องส่งใบแจ้งหนี้ตามให้ผู้เช่าทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันก่อนถึงกำหนดวันชำระค่าเช่าอาคาร โดยผู้เช่ามีสิทธิตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่ผู้ประกอบธุรกิจเรียกเก็บ (4) เมื่อสัญญาเช่าอาคารสิ้นสุด ผู้ประกอบธุรกิจต้องคืนเงินประกันที่ได้รับจากผู้เช่าทันที เว้นแต่ผู้ประกอบธุรกิจประสงค์จะตรวจสอบความเสียหายที่ผู้เช่าต้องรับผิดชอบ หากผู้เช่ามิได้ทำความเสียหาย ให้ผู้ประกอบธุรกิจคืนเงินประกันภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่สัญญาเช่าอาคารสิ้นสุด และได้กลับเข้าครอบครองอาคารแล้ว โดยต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการนำส่งคืนเงินประกันตามวิธีการที่ผู้เช่าแจ้งให้ทราบ (5) กรณีสัญญาเช่าอาคารที่มีกำหนดระยะเวลา ผู้เช่ามีสิทธิบอกเลิกสัญญาเช่าอาคารก่อนสิ้นสุดสัญญาเช่าอาคารได้ ทั้งนี้ ผู้เช่าต้องพักอาศัยมาแล้วไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของระยะเวลาตามสัญญาเช่าอาคาร โดยต้องบอกกล่าวเป็นหนังสือให้ผู้ประกอบธุรกิจทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวันและผู้เช่าต้องไม่ผิดนัดค้างชำระค่าเช่า หรือค่าใช้จ่ายอื่น (7) การบอกเลิกสัญญาของผู้ประกอบธุรกิจ ให้ทำเป็นหนังสือบอกกล่าวเลิกสัญญาไปยังผู้เช่าให้ทราบล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ในกรณีเป็นการบอกเลิกสัญญาอันเกิด

จากการกระทำของผู้เช่าที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการพักอาศัยร่วมกันโดยปกติสุขกับผู้เช่ารายอื่นให้ทำเป็นหนังสือบอกกล่าวเลิกสัญญาไปยังผู้เช่าให้ทราบล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และในกรณีผู้เช่าไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ผู้ให้เช่ามีสิทธิบอกเลิกสัญญานั้นโดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า

2. ข้อสัญญาที่ผู้ประกอบธุรกิจทำกับผู้เช่าต้องไม่ใช้ข้อสัญญาที่มีลักษณะหรือความหมายในลักษณะทำนองเดียวกัน ที่สำคัญและแตกต่างสัญญาที่ไม่ถูกควบคุม ตามข้อ 5 ซึ่งได้แก่ (2) ข้อสัญญาที่กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจเรียกเก็บค่าเช่าล่วงหน้าและเงินประกันเมื่อรวมกันแล้วมีจำนวนเกินกว่าสามเดือนของอัตราค่าเช่าที่คิดเป็นรายเดือน (4) ข้อสัญญาที่กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจมีสิทธิริบเงินประกันหรือค่าเช่าล่วงหน้าโดยมิใช่ความผิดของผู้เช่า และ(6) ข้อสัญญาที่กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจกำหนดอัตราค่าบริการกระแสไฟฟ้าและน้ำประปา ซึ่งเกินกว่าอัตราที่ผู้ให้บริการกระแสไฟฟ้าและน้ำประปาเรียกเก็บจากผู้ประกอบธุรกิจ

พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้ผู้ที่จะก่อสร้าง ดัดแปลงอาคาร จะต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือแจ้งต่อพนักงานท้องถิ่น ตาม มาตรา 21 และให้อำนาจรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงเพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร ตาม มาตรา 8 ซึ่งนำมาใช้ออกกฎกระทรวง เพื่อควบคุมการก่อสร้างอาคารห้องเช่า เช่น กฎกระทรวงฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ที่กำหนดให้อาคารห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว บ้านแฝด และอาคารอื่น ๆ ที่มีความสูงตั้งแต่ 3 ชั้นขึ้นไปต้องมีวิธีการเกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัย และหากมีพื้นที่รวมกันเกินกว่า 2,000 ตารางเมตร ต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ทุกชั้น ห้องน้ำ ห้องส้วมจะต้องมีช่องระบายอากาศไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ห้อง หรือมีพัดลมระบายอากาศที่เพียงพอ ต้องมีประตู หน้าต่าง หรือช่องระบายอากาศด้านติดกับอาคารภายนอกเป็นพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ห้องนั้น โดยรายละเอียดเกี่ยวกับชนิดและขนาดของเครื่องดับเพลิงแบบมือถือที่ต้องมีทุกระยะ 45 เมตรและมีทุกชั้น ความเข้มของแสงสว่าง อัตราระบายอากาศต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด กฎกระทรวงฉบับที่ 55 (พ.ศ. 2543) กำหนดให้ช่องทางเดินอาคารต้องมีระยะดิ่งที่วัดจากพื้นถึงพื้นไม่น้อยกว่า 2.6 เมตร อาคารที่สูงตั้งแต่ 4 ชั้นขึ้นไปต้องมีบันไดหนีไฟที่ทำด้วยวัตถุทนไฟอย่างน้อย 1 แห่ง และมีทางเดินไปยังบันไดหนีไฟโดยไม่มีสิ่งกีดขวาง โดยบันไดหนีไฟต้องไม่ใช่บันไดในแนวดิ่ง ต้องสามารถลำเลียงบุคคลทั้งหมดในอาคารออกนอกอาคารภายใน 1 ชั่วโมง และกฎกระทรวงฉบับที่ 47 (พ.ศ. 2540) กำหนดให้มีการติดตั้งแบบแปลนอาคาร แสดงตำแหน่งห้อง ตำแหน่งที่ติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงต่าง ๆ รวมถึงประตูหนีไฟ มีไฟฟ้าสำรองเพื่อให้มีแสงสว่างสามารถมองเห็นช่องทางเดินได้ในขณะเพลิงไหม้

พ.ร.บ.ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ได้ออกมาทดแทน พ.ร.บ.ภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 และ พ.ร.บ.ภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 เพื่อแก้ปัญหาเรื่องการคงที่ของอัตราภาษี อัตราภาษี

แบบถดถอย การยกเว้นลดหย่อนภาษี การมีฐานภาษีที่ซ้ำซ้อนกับภาษีเงินได้ การใช้ดุลยพินิจในการประเมินภาษีที่แตกต่างกัน โดยฐานภาษีจะคำนวณจากมูลค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยมีเจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างหรือครอบครองกรรมสิทธิ์เป็นผู้เสียภาษี และมีเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร พัทยา เป็นผู้จัดเก็บภาษีในพื้นที่ที่รับผิดชอบ มีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจห้องเช่า คือ มาตรา 27(3) กำหนดให้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์อื่นนอกจากการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม หรือการใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย ให้มีอัตราภาษีไม่เกินร้อยละ 1.2 ของฐานภาษี โดยฐานภาษีให้ยึดตามประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม มาตรา 39 ซึ่งจะระบุอัตราภาษีที่จัดเก็บ และรายละเอียดอื่นที่จำเป็นในการจัดเก็บภาษีในแต่ละปี ณ สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนวันที่ 1 กุมภาพันธ์ของปีนั้น โดยที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์อื่นมีการกำหนดรายละเอียดการเสียภาษี คือ มูลค่า 0-50 ล้านบาท จะจัดเก็บภาษีร้อยละ 0.3 มูลค่า 50-200 ล้านบาท จะจัดเก็บภาษีร้อยละ 0.4 มูลค่า 200-1000 ล้านบาท จะจัดเก็บภาษีร้อยละ 0.5 มูลค่า 1,000-5,000 ล้านบาทจะจัดเก็บภาษีร้อยละ 0.5 และมูลค่า 5,000 ล้านบาทขึ้นไปจะจัดเก็บภาษีร้อยละ 0.7 โดยจะต้องชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างภายในเดือนเมษายนของแต่ละปี ซึ่งปัจจุบันผู้ประกอบการจะเสียภาษีจริงที่ร้อยละ 0.03 ของฐานภาษีที่คำนวณจากราคาประเมินที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตาม พ.ร.ฎ. ลดภาษีสาหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างบางประเภท (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564 ที่ให้ลดจำนวนภาษีในอัตราร้อยละ 90 ของจำนวนภาษีที่คำนวณได้สำหรับการจัดเก็บภาษีของปีภาษี พ.ศ. 2564

นอกจากภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าต้องดำเนินการชำระให้แก่รัฐในทุกปีแล้วยังมีอีกภาษีหนึ่งที่ผู้ประกอบการธุรกิจทุกรายต้องดำเนินการชำระแก่รัฐ นั่นคือ ภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากรที่กำหนดให้ผู้มีรายได้ทุกคนจะต้องเสียภาษีเงินได้ซึ่งมี 2 รูปแบบหลัก ๆ คือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งมีอัตราภาษีเป็นแบบขั้นบันได้ จัดเก็บตามปริมาณเงินได้สุทธิที่ต้องแสดงต่อกรมสรรพากรในทุก ๆ ปี ซึ่งหากผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่า ไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ก็ต้องนำรายได้ทั้งหมดมาพิจารณาเป็นเงินได้ส่วนบุคคล ซึ่งจะทำให้เสียภาษีที่มากกว่านิติบุคคล

ตารางที่ 1 การกระทำที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจห้องเช่าที่ขัดต่อกฎหมาย และบทลงโทษ

กฎหมาย	การกระทำความผิด	บทลงโทษ
พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535	ผู้ประกอบกิจการห้องเช่าไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย	พักใช้ใบอนุญาตไม่เกินสิบห้าวัน (มาตรา 59)
	ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งแต่สองครั้งขึ้นไปและมีเหตุที่จะต้องถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอีก	เพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา 60)
	ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามกฎหมาย	เพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา 60)
ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558	ดำเนินกิจการตามประเภทที่มีข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมโดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น	จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 71, 73)
	ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดไว้ในใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	ปรับไม่เกิน 10,000 บาท (มาตรา 76)
พ.ร.บ. คุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535	ขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวก ไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำผิด และไม่ส่งมอบสัญญาที่มีข้อสัญญาหรือมีข้อสัญญา และแบบถูกต้องตามมาตรา 35 ทวิ	จำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 45, 57)
พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535	ก่อสร้าง ดัดแปลงอาคารโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่ง พ.ร.บ. กฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติท้องถิ่น	ระงับการกระทำ และห้ามใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคาร หรือบริเวณที่มีการกระทำดังกล่าว (มาตรา 40)
	ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามการขออนุญาตก่อนการก่อสร้าง ห้ามใช้อาคารระหว่างตรวจสอบการก่อสร้าง และการจัดให้มีผู้ตรวจสอบด้านวิศวกรรม	จำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกิน 10,000 บาท (มาตรา 65, 65 ทวิ)
พ.ร.บ.ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562	แจ้งข้อความอันเป็นเท็จหรือนำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จมาแสดงเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษี	จำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 88)

สรุปนโยบายสาธารณะในรูปแบบกฎหมาย สามารถมารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกจะเป็นกฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนผู้พักอาศัย ซึ่งได้แก่ พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พ.ร.บ. คุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 ซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อความปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกายของผู้พักอาศัยภายในและภายนอกอาคาร และด้านทรัพย์สินของผู้เช่าที่ไม่ควรถูกเอาเปรียบจากผู้ให้เช่า ส่วนที่สองจะเป็นประโยชน์ต่อรัฐ ซึ่งได้แก่ พ.ร.บ. ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 และประมวลรัษฎากร ซึ่งกำหนดให้ผู้ที่ทรัพย์สินหรือรายได้มากต้องเสียภาษีในจำนวนที่มากกว่าผู้มีรายได้น้อย เพื่อเป็นการลดช่องว่างระหว่างผู้มีรายได้มากและผู้มีรายได้น้อยภายในรัฐ และทำให้รัฐมีรายได้ไปดำเนินนโยบายอื่น ๆ โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมดจะมีรายละเอียดปลีกย่อยที่ค่อนข้างมาก มีบทลงโทษ และมีการเพิ่มเติมตามความเหมาะสมในบริบทของสังคม ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องรับรู้และทำความเข้าใจเพื่อมิให้ต้องกระทำผิดและถูกบทลงโทษจากรัฐ

นโยบายสาธารณะในรูปแบบโครงการของหน่วยงานในกำกับของรัฐ

สินเชื่ออะพาร์ตเมนต์ โดยธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) ที่เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจสังกัดกระทรวงการคลัง จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารอาคารสงเคราะห์ พ.ศ. 2496 ทำหน้าที่ให้กู้ยืมเงินเพื่อซื้อที่ดินหรืออาคารเป็นของตนเอง ใช้สำหรับสร้าง ขยาย หรือซ่อมแซมอาคารของตนเอง โดยสินเชื่ออะพาร์ตเมนต์มีวัตถุประสงค์การให้สินเชื่อเพื่อปลูกสร้างอะพาร์ตเมนต์ ซื้อที่ดินพร้อมอะพาร์ตเมนต์ ซื้อที่ดินพร้อมปลูกสร้างอะพาร์ตเมนต์ ไถ่ถอนจำนองที่ดินและอะพาร์ตเมนต์ ต่อเติม/ปรับปรุง/ซ่อมแซม ซื้ออุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวเนื่องเพื่อประโยชน์ในการอยู่อาศัย กำหนดวงเงินให้กู้สูงสุด 80% ของราคาที่ดินและอาคารที่ธนาคารรับเป็นหลักประกัน มีระยะเวลากู้สูงสุดไม่เกิน 30 ปี โดยคิดอัตราดอกเบี้ยตาม MLR ที่ปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ 5.75 ต่อปี โดยมีค่าธรรมเนียมในการประเมินราคาหลักทรัพย์ 5,000 บาท ค่าธรรมเนียมการยื่นกู้ 0.25% ของวงเงินอนุมัติ และค่าตรวจสอบผลงานก่อสร้าง ต่อเติม ซ่อมแซม ครั้งละ 1,200 บาท โดยผู้ยื่นขอสินเชื่อจะต้องมีคุณสมบัติเป็นบุคคลหรือนิติบุคคล กรณีบุคคลอายุผู้กู้รวมกับระยะเวลากู้ไม่เกิน 70 ปี (ธนาคารอาคารสงเคราะห์, 2564)

สินเชื่อธุรกิจห้องแถว โดยธนาคารออมสิน (GSB) ที่เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจ สังกัดกระทรวงการคลัง จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารอาคารออมสิน พ.ศ. 2489 ที่วัตถุประสงค์หลักคือการรับฝากเงินออมสิน ออกพันธบัตรออมสินและสลากออมสิน รวมถึงการลงทุนเพื่อแสวงหาประโยชน์ผ่านการให้บริการสินเชื่อแก่ผู้ประกอบกิจการและบุคคลธรรมดา โดยสินเชื่อธุรกิจห้องแถวได้ออกแบบมาเพื่อให้บุคคลธรรมดาที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป หรือนิติบุคคล กู้เพื่อใช้ในการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมบริการและการเกษตร มีวงเงินกู้อยู่ที่ 200,000–1,000,000 บาท สามารถ

ใช้ที่ดินและอาคาร ที่ดินว่างป่าว หรือห้องชุดเป็นหลักค้ำประกันได้ โดยมีทั้งเงินกู้ระยะสั้นไม่เกิน 1 ปี และเงินกู้ระยะยาวไม่เกิน 10 ปี โดยอัตราดอกเบี้ยอยู่ที่ MRR +1.5 (ธนาคารออมสิน, 2565)

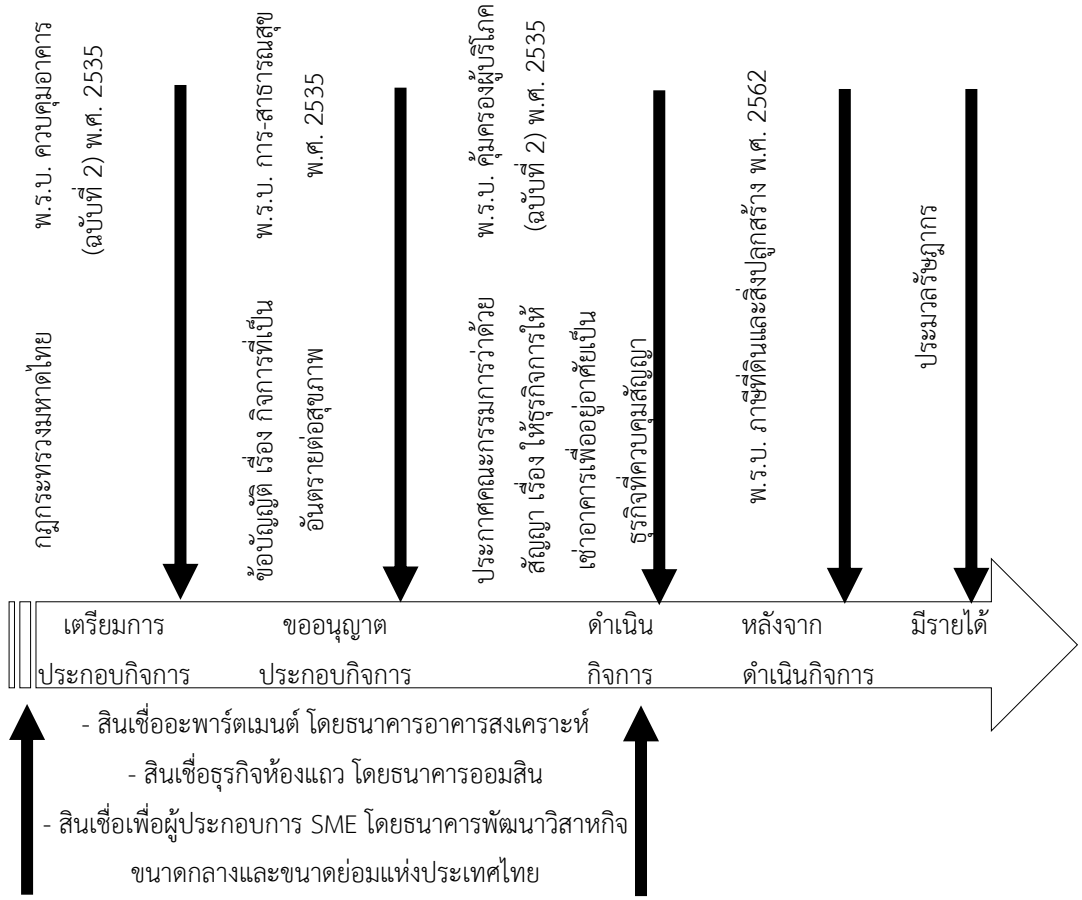
โครงการสินเชื่อฟื้นฟูเพื่อผู้ประกอบการ SME โดยธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) ที่เป็นสถาบันการเงินของรัฐจัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545 มุ่งให้บริการทางการเงินครบวงจร และพัฒนาขีดความสามารถธุรกิจ SMEs สู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน ทำหน้าที่ให้กู้ยืม หรือร่วมให้กู้ยืมเงินหรือร่วมลงทุนแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ให้คำแนะนำด้านต่าง ๆ แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อให้ได้รับบริการเกี่ยวกับการเงิน การบริหาร การจัดการหรือทางเทคนิค โดยโครงการสินเชื่อฟื้นฟู มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มสภาพคล่องในการดำเนินธุรกิจ และลดผลกระทบการจ้างงาน รวมถึงเพื่อฟื้นฟูกิจการ โดยผู้กู้ต้องเป็นบุคคลธรรมดา อายุตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป แต่ต้องไม่เกิน 65 ปี สัญชาติไทย หรือนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย ที่มีสถานประกอบการและประกอบธุรกิจในประเทศไทย ไม่เป็น NPL ณ 31 ธ.ค. 2562 โดยมีวงเงินกู้สูงสุดไม่เกิน 50 ล้านบาท รวมทุกสถาบันการเงิน โดยมีอัตราดอกเบี้ย 2% ใน 2 ปีแรก และปลอดดอกเบี้ยใน 6 เดือนแรก ตลอด 5 ปีเฉลี่ยไม่เกิน 5% ปีที่ 6-10 ตามเกณฑ์ที่ธนาคารกำหนด โดยกู้สูงสุดได้ไม่เกิน 10 ปี โดยต้องมีหลักประกันตามเกณฑ์ที่ธนาคารกำหนดซึ่งก็ คือ ที่ดิน หรือสิ่งปลูกสร้าง หรือที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง หรือได้รับการค้ำประกันจาก บสย. และยกเว้นค่าธรรมเนียมในการดำเนินการทุกประเภท (ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย, 2564)

สรุปนโยบายสาธารณะในรูปแบบโครงการของหน่วยงานในกำกับของรัฐที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจห้องเช่า จะอยู่ในรูปแบบการให้สินเชื่อกับผู้ประกอบการโดยธนาคารที่อยู่ในการกำกับของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารออมสิน และธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย โดยเป็นลักษณะสินเชื่อที่ใช้สิ่งปลูกสร้างซึ่งก็คืออาคารห้องเช่าเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันเพื่อขอเงินกู้ มีวงเงินให้กู้ตั้งแต่ 200,000 ถึง 50 ล้านบาท ระยะเวลากู้ก็มีตั้งแต่ 1-30 ปี ดังนั้นหากผู้ประกอบการห้องเช่าต้องการจะหาเงินทุนเพื่อปรับปรุงการให้บริการ หรือขยายกิจการก็สามารถใช้บริการจากธนาคารในกำกับของรัฐเหล่านี้ได้

ผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่านโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายส่วนใหญ่จะเป็นการกำหนดขอบเขตในการดำเนินธุรกิจและบทลงโทษ ซึ่งมีรายละเอียดที่ค่อนข้างซับซ้อนและมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานรัฐหลายหน่วยงาน การประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่รัฐอาจจะยังไม่ทั่วถึง ผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าต้องทำความเข้าใจ และปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด มิเช่นนั้นอาจจะได้รับบทลงโทษตามที่กฎหมายกำหนด ประชาชนผู้พักอาศัยในห้องเช่าก็ต้องทำความเข้าใจในสิทธิที่พึง

ได้รับจากกฎหมาย เพื่อไม่ให้ถูกผู้ให้บริการห้องเช่าเอาเปรียบ ส่วนนโยบายสาธารณะที่ดำเนินการโดยหน่วยงานในกำกับของรัฐ ได้มีการออกนโยบายส่งเสริมให้เกิดการประกอบธุรกิจในต้นทุนที่ต่ำลงกว่าดอกเบี้ยปกติ โดยการช่วยเหลือในรูปแบบสินเชื่อต่าง ๆ แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่าสินเชื่อยังไม่ตรงต่อความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่า เนื่องจากยังมีอัตราดอกเบี้ยที่สูง ไม่จูงใจให้ผู้ประกอบการเลือกใช้สินเชื่อจากรัฐแทนเงินลงทุนส่วนบุคคล ส่งผลให้รัฐเสียโอกาสที่จะปล่อยสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการที่มีศักยภาพสูง ผู้ประกอบการเองก็มีความเสี่ยงด้านสภาพคล่องทางการเงินเนื่องจากต้องใช้เงินส่วนตัวในการดำเนินธุรกิจ ส่งผลไปยังการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่พักอาศัยก็จะลดน้อยลงตามสถานภาพทางการเงินของแต่ละผู้ประกอบการ โดยสามารถสรุปเป็นแผนภาพอธิบายนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าในปัจจุบัน ได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 แผนภาพนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าในปัจจุบัน

จากภาพแสดงให้เห็นว่านโยบายสาธารณะของประเทศไทยในปัจจุบันมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินธุรกิจห้องเช่าตลอดทั้งกระบวนการ โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมประกอบกิจการ ไป

จนถึงการเกิดรายได้ ซึ่งทุกกระบวนการมีข้อกฎหมายที่บังคับใช้เพื่อให้ประชาชนผู้พักอาศัยเกิดประโยชน์สูงสุด และทำให้ผู้ประกอบธุรกิจเกิดการแข่งขันอย่างเท่าเทียม และนโยบายโครงการของหน่วยงานในกำกับของรัฐก็เป็นการช่วยสนับสนุนธุรกิจด้านสินเชื่อที่มีความจำเป็นในกระบวนการเตรียมประกอบกิจการซึ่งต้องลงทุนก่อสร้างอาคาร และกระบวนการดำเนินกิจการที่ต้องมีเงินทุนหมุนเวียนเพื่อใช้ในการประกอบธุรกิจ และปรับปรุงอาคารและการให้บริการเพื่อประชาชนที่พักอาศัย

สรุป

นโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่า แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ นโยบายสาธารณะที่อยู่ในรูปแบบของกฎหมาย ได้แก่ พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พ.ร.บ.คุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 พ.ร.บ. ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 และประมวลรัษฎากร ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด หากไม่ปฏิบัติตามจะมีบทลงโทษตามกฎหมาย และนโยบายสาธารณะที่อยู่ในรูปแบบโครงการของหน่วยงานในกำกับของรัฐซึ่งดำเนินการโดยธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารออมสินและธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ซึ่งดำเนินโครงการสินเชื่อเพื่อสนับสนุนการประกอบกิจการของผู้ประกอบการ โดยรัฐควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวนโยบายให้มีความเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ประกอบการห้องเช่า อันจะส่งผลต่อกลุ่มผู้พักอาศัยที่มีรายได้น้อยแต่เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ และรัฐก็จะได้ประโยชน์จากการปรับปรุงซึ่งส่งผลให้โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศมีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น มีรายได้ที่แน่นอน สามารถส่งเสริม พัฒนาผู้ประกอบการได้อย่างทั่วถึงและทันต่อสถานการณ์ โดยสรุปเป็นแนวทางการกำหนดนโยบายที่มีความเหมาะสมกับผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าในอนาคตได้ตามข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำหรับการกำหนดนโยบายของรัฐในอนาคต

1. ปรับปรุงรูปแบบสินเชื่อที่มีความเหมาะสมกับลักษณะการประกอบธุรกิจ โดยการลดอัตราดอกเบี้ยให้ต่ำกว่าดอกเบี้ยทั่วไปเพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าหันมาใช้สินเชื่อจากรัฐเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อรัฐเนื่องจากเป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการผ่อนชำระที่แน่นอน มีหลักทรัพย์มูลค่าสูงในการค้ำประกัน ผู้ประกอบการก็ได้ประโยชน์จากการมีเงินหมุนเวียนในระบบเพิ่มมากขึ้น สามารถนำไปพัฒนาการบริการเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่มีรายได้น้อยที่ต้องการที่พักอาศัยต่อไป

2. ปรับปรุงข้อกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับการดำเนินงานของผู้ประกอบการ โดยสำรวจสภาพความเป็นจริงของผู้ประกอบการห้องเช่าก่อนออกกฎหมายบังคับใช้ และหากกฎหมายเป็นการลดรอนสิทธิของผู้ประกอบการที่มีอยู่เดิม ควรมีมาตรการเยียวยาช่วยเหลือ หรือมีกรอบระยะเวลาให้

ผู้ประกอบการได้ปรับตัวก่อนการเริ่มบังคับใช้ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินกิจการได้อย่างต่อเนื่อง ประชาชนผู้พักอาศัยในห้องเช่าก็จะได้รับความปลอดภัย สามารถพักอาศัยในห้องเช่าได้อย่างสบายใจ

3. เพิ่มการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการขึ้นทะเบียนและรวมกลุ่มเพื่อที่รัฐจะได้มีฐานข้อมูลและส่งต่อให้หน่วยงานรัฐอื่น ๆ เข้ามาสนับสนุนเพิ่มเติมโดยการขึ้นทะเบียนเป็นนิติบุคคล ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการเสียภาษีในอัตราที่ต่ำลงกว่าการประกอบธุรกิจในรูปแบบบุคคลธรรมดา โดยรัฐจะต้องอำนวยความสะดวกในการจดทะเบียนนิติบุคคล ซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กับมาตรการทางภาษี ที่ควรมีการงดเว้นการคิดรายได้จากการโอนขายอสังหาริมทรัพย์ตัวเองให้นิติบุคคลซึ่งมีชื่อตนเองเป็นผู้ประกอบกิจการ รัฐเองก็จะได้ประโยชน์ในเรื่องของการเพิ่มขึ้นของนิติบุคคลซึ่งจะมีความมั่นคงกว่าการประกอบธุรกิจในรูปแบบบุคคลธรรมดา ซึ่งเป็นการเสริมโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศให้เกิดความแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น และรัฐก็สามารถดำเนินการสนับสนุนได้ทันทีเนื่องจากมีฐานข้อมูลจำนวนผู้ประกอบการที่แน่นอนซึ่งอยู่ในระบบฐานข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์แล้ว

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐในการปฏิบัติในอนาคต

1. ทำความเข้าใจในเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของนโยบายสาธารณะที่ตนเองต้องนำไปปฏิบัติและดำเนินปฏิบัติเชิงลุกเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ เช่น การที่กฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานส่วนท้องถิ่นตั้งเกณฑ์ในการพิจารณาอนุมัติกิจการห้องเช่า เจ้าพนักงานควรพิจารณาอนุมัติจำนวนห้องเช่าให้เหมาะกับพื้นที่ของตน เพื่อไม่ให้มากเกินกว่าความต้องการของประชาชนในพื้นที่ มีการทวนสอบข้อมูลจำนวนผู้พักอาศัยในแต่ละห้องพัก เพื่อทราบจำนวนประชากรแฝงในพื้นที่ และสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการให้บริการสาธารณะได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้ผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าได้รับผลประโยชน์ในการเกิดขึ้นของคู่แข่งรายใหม่ และการับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่จะเข้ามาในพื้นที่เพิ่มมากขึ้นตามจำนวนที่อยู่อาศัยที่ได้ขึ้นทะเบียน

2. บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและผู้ประกอบการห้องเช่า โดยการรับฟังปัญหาและข้อกังวลจากผู้ประกอบการก่อนการออกข้อบังคับ ซึ่งจะทำให้รัฐสามารถออกแนวทางการสนับสนุนในรูปแบบกฎระเบียบข้อบังคับ และนโยบายสนับสนุนด้านต่าง ๆ ที่ตรงต่อความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่า ทำให้ผู้ประกอบการสามารถปฏิบัติตามได้อย่างครบถ้วน ส่งผลให้ประชาชนสามารถพักอาศัยด้วยความปลอดภัย

3. เร่งเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย นโยบายสนับสนุน ให้ผู้ประกอบการรับทราบและตระหนักถึงความสำคัญของกฎหมาย บังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียม และประชาสัมพันธ์นโยบายสนับสนุนอย่างทั่วถึง ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการสามารถแข่งขันทางธุรกิจได้อย่างเสรีบนความถูกต้อง

โดยได้รับประโยชน์สูงสุดจากรัฐ อันจะส่งผลให้ราคาห้องเช่าจะสามารถปรับลดลงได้ ซึ่งส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนที่มีรายได้น้อยที่เป็นผู้พักอาศัย

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. (2564). **จดทะเบียนธุรกิจ.** ค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2564, จาก https://datawarehouse.dbd.go.th/business/overview/55909

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2559). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ20 ปี (พ.ศ. 2560-2579).** ค้นเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2565, จากhttps://www.nha.co.th/download/แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท/

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2561. (2 ตุลาคม 2561). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่มที่ 135 ตอนที่ 245ง. หน้า 12.

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย. (2564). **สินเชื่อฟื้นฟู, สินเชื่อรายเล็ก Extra Cash.** ค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2564, จาก https://www.smebank.co.th/loans/restore

ธนาคารออมสิน. (2565). **สินเชื่อธุรกิจห้องแถว.** ค้นเมื่อ 28 มกราคม 2565, จาก https://www.gsb.or.th/media/2019/12/

ธนาคารอาคารสงเคราะห์. (2564). **สินเชื่ออะพาร์ตเมนต์.** ค้นเมื่อวันที่10 ตุลาคม 2564, จาก https://www.ghbank.co.th/product-detail/apartment-loan

นพวัตติ์ ธรรมเหมไพจิตร และ กฤษฎา ตันเปาว์. (2564). *กลยุทธ์การตลาดการเช่า-ซื้อ อาคารที่พักอาศัยคอนโดมิเนียมในเขตกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล.* **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร,** 9(6): 2504-2517.

บุษยา ทรงสอาด. (10 ตุลาคม 2564). **สัมภาษณ์.** ผู้ประกอบการห้องเช่า เขตจตุจักรกรุงเทพมหานคร. 1/50 ซ.ร่วมศิริมิตร แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร.

ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่อง ให้ธุรกิจการให้เช่าอาคารเพื่ออยู่อาศัยเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ. 2562. (31 ตุลาคม 2562). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่มที่ 136 ตอนที่ 270ง. หน้า 49.

ปุณณภา นิยมเสน และ เอกศิริ นิยมศิลป. (2564). *แนวทางสู่ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ ในเขตกรุงเทพมหานคร.* **วารสารบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น**, 7(4): 1-15.

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535. (5 เมษายน 2535). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่มที่ 109 ตอนที่ 38. หน้า 27.

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535. (6 เมษายน 2535). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่มที่ 109 ตอนที่ 39. หน้า 1.

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541. (24 มีนาคม 2541). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่มที่ 115 ตอนที่ 15ก. หน้า 1.

พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562. (12 มีนาคม 2562). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่มที่ 136 ตอนที่ 30ก. หน้า 21.

วรเดช จันทรศร. (2559). **ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

Anderson James E. (1994). **Public Policy – Making: Introduction**. 2nd ed. New York: Houghton Mifflin Company.

Charles L. Cochran and Eloise F. Malone. (2005). **Public Policy: Perspectives and Choices**. 3rd ed. Boulder: Lynne Rienner Publisher.

David Easton. (1953). **The Political System An Inquiry into the State of Political Science.** New York: Knopf.

Dye Thomas R. (1984). **Understanding Public Policy**. 5th ed. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice–Hall.

Koenig Louis W. (1986). **An Introduction to Public Policy**. New Jersey: Prentice-Hall.

Larry N. Gerston. (1997). **Public Policy Making Process and Principle**. M.E. Sharpe.

Michael E. Kraft and Scott R. Furlong. (2004). **Public Policy Politics, Analysis, and Alternatives**. 4th ed. California: SAGE Publication.

Sharkansky Ira. (1970). **“The Political Scientist and Policy Analysis: An Introduction”.** in Policy Analysis in Political Science, ed. Chicago: Markham Publishing Company.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชงของผู้บริโภค

Factors Affecting the Intention to Purchase Cannabis-Hemp Product of Consumer

สุภาภรณ์ พาสว่าง
นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
E-mail: noiznoonsupaporn@gmail.com
รุจิภาส โพธิ์ทองแสงอรุณ
อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
E-mail: rujipas.p@mail.rmutk.ac.th
Supaporn Pasawang
Student, Business Administration Program,
Rajamangala University of Technology Krungthep
Rujipas Potongsangarun
Lecturer, Business Administration Program,
Rajamangala University of Technology Krungthep

รับเข้า: *3 กุมภาพันธ์ 2566* **แก้ไข:** *17 กุมภาพันธ์ 2566* **ตอบรับ:** *4 มีนาคม 2566*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นของปัจจัยด้านทัศนคติ ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ความคาดหวังเชิงบวก ปัจจัยด้านจิตวิทยา และความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง 2) ศึกษาทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ความคาดหวังเชิงบวก ปัจจัยด้านจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Formss กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ทั้งในเฟซบุ๊ก ไลน์ อินสตาแกรมที่เคยและไม่เคยบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง จำนวน 400 ตัวอย่าง สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยเชิงเส้นพหุ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยทางทัศนคติ ปัจจัยการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ปัจจัยความคาดหวังเชิงบวก ปัจจัยด้านจิตวิทยา และความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง ในระดับเห็นด้วยมาก และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับเห็นด้วยปานกลาง 2) ปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ปัจจัยด้านความคาดหวังเชิงบวก และปัจจัยทางจิตวิทยามีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณอยู่ในระดับปานกลาง (R=0.654) มีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 42.80 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 0.68333 (SEE=0.68333) โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชงมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านจิตวิทยา รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความคาดหวังเชิงบวก และปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.319 0.292 และ 0.143 ตามลำดับ ในขณะที่ ปัจจัยด้านทัศนคติและปัจจัยการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง

คำสำคัญ: ความตั้งใจซื้อ ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง ทัศนคติ

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the level of consumer opinions toward attitude, subjective norms, perceived behavioral control, positive outcome expectations, psychological factors, and the intention to purchase Cannabis-Hemp products of consumers 2) study attitude, subjective norms, perceived behavioral control, positive outcome expectations, and psychological factors that affect the Intention to purchase Cannabis-Hemp products of consumers. Data were collected using an online questionnaire via Google Formss. The sample group were 400 online consumers on Facebook, Line, and Instagram who have and have never consumed products containing Cannabis-Hemp, using convenience sampling. The questionnaires were distributed using a convenient sampling. Data were analyzed by percentage, mean, Standard Deviation, and multiple regression coefficient.

The research result found that 1) the majority of the sample's opinions were based on attitude, perceived behavioral control, positive outcome expectations, psychological factors, and the intention to purchase Cannabis-Hemp products by consumers at the very agree level, and the level of opinion on the subjective norms was at a moderate

level of agreement. 2) The subjective norms, positive outcome expectations, and psychological factors influenced the intention to purchase Cannabis-Hemp products of consumers with statistically significant. The multiple correlation coefficient is at the medium level (R=0.654). R square is equal to 42.80% and the Standard Error of the estimate is equal to 0.68333 (SEE=0.68333). Most factors that affect the intention to purchase Cannabis-Hemp products are psychological factors, positive outcome expectations, and subjective norms. The regression coefficient is equal to 0.319, 0.292, and 0.143 respectively whereas, attitude and perceived behavioral control do not influence the intention to purchase Cannabis-Hemp products of consumers.

Keywords: intention, Cannabis-Hemp products, attitude

บทนำ

กัญชา (Marijuana) และกัญชง (Hemp) พืชทั้งสองชนิดเป็นพืชล้มลุกที่มีถิ่นกำเนิดเดียวกันในวงศ์ Cannabaceae ที่อยู่ในตระกูล Cannabis เหมือนกัน จึงทำให้กัญชงและกัญชามีลักษณะที่คล้ายกัน ดังภาพที่ 1 โดยจะแตกต่างกันในด้านลักษณะทางกายภาพ และปริมาณสารสำคัญ สาร THC (Tetrahydrocannabinol) มีฤทธิ์ต่อจิตและประสาทส่งผลต่ออารมณ์ และลดอาการคลื่นไส้ สาร CBD (Cannabidiol) ไม่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทไม่ทำให้เกิดการเสพติด แต่มีฤทธิ์ระงับอาการปวด กระทรวงสาธารณสุขได้ออกประกาศกฎกระทรวงเรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 พ.ศ. 2563 ให้บางส่วนของต้นกัญชง บางส่วนของต้นกัญชา สารสกัดที่มี CBD (Cannabidiol) เป็นส่วนประกอบและต้องมีสาร THC ไม่เกินร้อยละ 0.2 โดยน้ำหนัก ไม่จัดว่าเป็นยาเสพติด (ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา, 2564)

ภาพที่ 1 ความแตกต่างระหว่างกัญชง-กัญชา
ที่มา: https://sciplanet.org/content/8707

การที่ภาครัฐฯ อนุญาตให้สามารถประกอบธุรกิจกัญชา-กัญชงได้ ทำให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ สามารถจัดแบ่งเป็น 5 กลุ่มอุตสาหกรรม ดังนี้ (1) เครื่องดื่ม (2) อาหาร (3) ยาและผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

(4) เครื่องแต่งกายและรองเท้า (5) ผลิตภัณฑ์ดูแลส่วนบุคคล โดย 5 กลุ่มอุตสาหกรรมกัญชงที่มีมูลค่าสูงสุด ปี 2564 ได้แก่ เครื่องดื่มที่มีกัญชงผสมมีมูลค่า 280 ล้านบาท รองลงมาเป็นผลิตภัณฑ์อาหารจากกัญชง 240 ล้านบาท ยาและผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจากกัญชง 50 ล้านบาท เครื่องแต่งกายที่ทำด้วยใยกัญชง 30 ล้านบาท และผลิตภัณฑ์ดูแลส่วนบุคคลประเมินว่ายังอยู่ในช่วงการพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นหลักในปีแรก ทั้ง 5 กลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวจะมีการนำกัญชงไปใช้มูลค่าประมาณ 600 ล้านบาท และคาดว่าผลิตภัณฑ์กัญชงไทยจะเติบโตอย่างมากในช่วง 5 ปีแรก หลังรัฐบาลประกาศอนุญาตให้ประกอบธุรกิจได้ โดยตลาดกัญชงไทยจะมีมูลค่าสูงถึง 15,770 ล้านบาท ณ สิ้นปี 2568 หรือเติบโตเฉลี่ย (CAGR) 126% ต่อปี (ชัยวัช โชวเจริญสุข, 2564) ทำให้กลุ่มเกษตรกรมีความหวังว่าจะสามารถสร้างรายได้ให้ครอบครัวและประเทศได้ และยังสามารถยกระดับธุรกิจกัญชาให้เทียบเท่าสากลได้ พร้อมกับสอดแทรกอัตลักษณ์ความเป็นไทย ทั้งนี้ต้องทำตามกฎกระทรวงสาธารณสุข ไม่ขายให้เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ไม่ขายให้หญิงตั้งครรภ์และให้นมบุตร รวมทั้งต้องไม่ขับรถและไม่ทำงานกับเครื่องจักร (กรุงเทพธุรกิจ, 2565)

ปัจจุบันมีการสนับสนุนการปลูกพืชกัญชาจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการให้ความสำคัญพร้อมกับผลักดันประเด็นกระแสต่อต้านและความไม่เข้าใจเกี่ยวพืชกัญชา จึงยิ่งแสดงให้เห็นว่าพืชกัญชาได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อชุมชนหรือประชาชน ซึ่งความคิดเห็นหรือทัศนคติของประชาชนที่มีต่อพืชกัญชาก็สำคัญไม่น้อย จึงจำเป็นต้องมีการเผยแพร่ข้อมูลสำคัญต่าง ๆ เกี่ยวกับพืชกัญชาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ไม่ว่าจะเป็นในเชิงวิชาการหรือเชิงพาณิชย์ รวมถึงส่งเสริมองค์ความรู้และสร้างความมั่นใจเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการใช้ประโยชน์จากพืชกัญชาได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย การเปลี่ยนแปลงแนวความคิดหรือทัศนคติมิใช่เรื่องง่าย หากยังไม่มีฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือเผยแพร่เป็นที่ประจักษ์ต่อประชาชนทั่วไป หรือไม่มีหน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนจำนวนมากพอ (อภิญญา สินธุสังข์, 2564) ในงานวิจัยนี้จึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง โดยอ้างอิงพื้นฐานพฤติกรรมจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่สามารถอธิบายความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมของบุคคล โดย Ajzen & Fishbein (1980) กล่าวว่า ความตั้งใจของบุคคล เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้บุคคลกระทำหรือมีการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา โดยบุคคลจะมีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับตัวแปรสำคัญ 3 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward the behavior) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective norms) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavioral control) หากบุคคลมีเจตคติในทางบวกก็จะมีแนวโน้มในการปฏิบัติพฤติกรรมนั้น ๆ ในทางกลับกันหากบุคคลมีเจตคติในทางลบก็จะไม่มีพฤติกรรมใด ๆ เกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น หากบุคคลคิดว่ากัญชา กัญชง มีสรรพคุณที่ดี ก็จะเลือกรับประทาน แต่หากคิดว่ามีข้อเสียก็จะไม่เลือกรับประทาน ในส่วนของ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เกิดจากการที่บุคคลมีความเชื่อ หรือมีความรู้สึกคล้อยตามการสนับสนุนของบุคคลที่เห็นว่ามีความสำคัญ อาทิ บุคคลในครอบครัว บุคลากรทางการแพทย์ เพื่อนสนิท ซึ่งอาจมีอิทธิพลนำไปสู่การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติพฤติกรรม เช่น การเห็นบุคคลในครอบครัวรับประทาน หรือมีศิลปิน ดาราที่ตนชื่นชอบโฆษณาสินค้า ฯลฯ ก็สามารถทำให้บุคคลเลือกรับประทานตามได้ นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรด้านการรับรู้

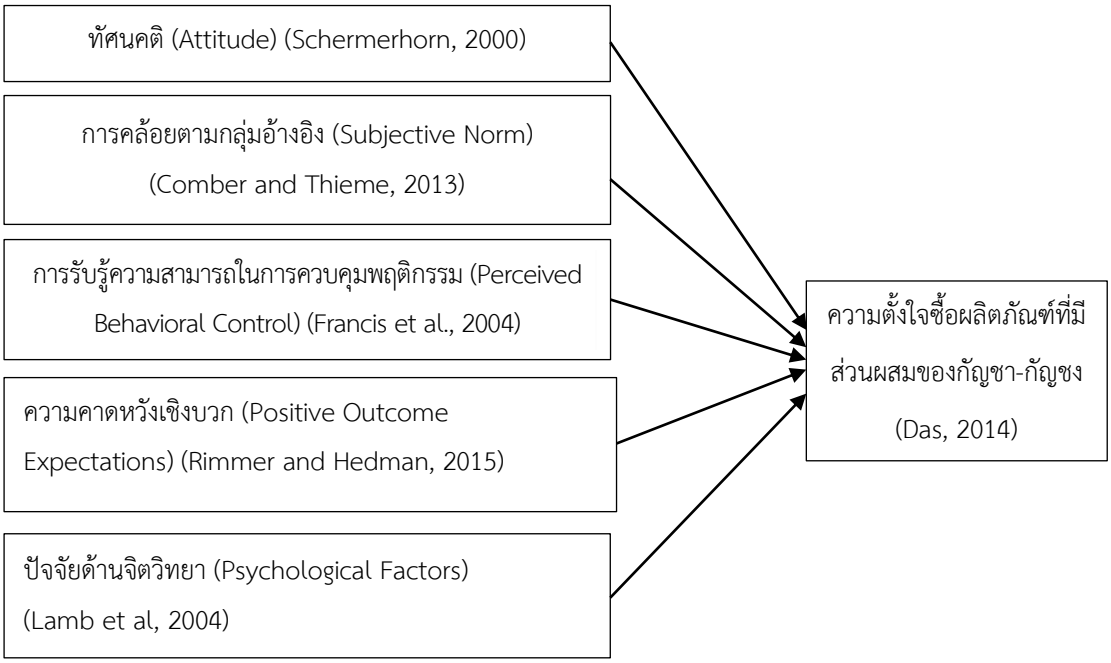
ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการแสดงออกหรือการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล (อินทิรา ไชยณรงค์, 2561)

จากที่ได้กล่าวไปในข้างต้นจะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชงได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง เพื่อต้องการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มคนอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ความคาดหวังเชิงบวก และปัจจัยทางด้านจิตวิทยา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการที่จะนำข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประกอบการวางแผนกิจกรรมการสื่อสารการตลาดให้เกิดประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้สูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของปัจจัยด้านทัศนคติ ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ความคาดหวังเชิงบวก ปัจจัยด้านจิตวิทยา และความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง ของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ความคาดหวังเชิงบวก และปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือผู้บริโภคที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่มีประสบการณ์และไม่มีประสบการณ์ในการบริโภคผลิตภัณฑ์มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง โดยการสอบถามออนไลน์ซึ่งมีจำนวนประชากรไม่แน่นอน แต่มีจำนวนมาก จึงกำหนดขนาดตัวอย่างจากสูตรการคำนวณของ คอแครน (Cochran, 1977) ใช้กรณีที่ไม่ทราบขนาดประชากรที่แน่นอน และไม่ทราบสัดส่วนของประชากร แต่ทราบว่ามีจำนวนมาก ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ผลการคำนวณพบว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างมีประมาณ 394 ตัวอย่าง เพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นจึงเลือกเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 400 ชุด

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

สุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) ทำการแจกแบบสอบถามด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) โดยการใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Forms ที่สามารถส่งให้กลุ่มตัวอย่างได้หลากหลายช่องทาง อาทิ Facebook, Instagram และ Line เป็นต้น ให้ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง ครบตามจำนวนตัวอย่างเป้าหมายที่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) ผ่าน Google Forms เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 9 ส่วน ประกอบด้วย (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) พฤติกรรมของผู้บริโภค (3) ปัจจัยเกี่ยวกับทัศนคติ (4) ปัจจัยเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (5) ปัจจัยเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (6) ปัจจัยเกี่ยวกับความคาดหวังเชิงบวก (7) ปัจจัยเกี่ยวกับจิตวิทยา (8) ปัจจัยเกี่ยวกับความตั้งใจซื้อ และ (9) ข้อเสนอแนะ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการแบ่งปันลิงก์ URL ของแบบสอบถามผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Facebook, Instagram และ Line ในการสอบถามข้อมูลจากกลุ่มผู้บริโภคที่เคยและไม่เคยบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง เมื่อดำเนินการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว จำนวน 400 ตัวอย่าง จากนั้นนำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นในภาพรวมทุกด้าน

ภาพรวมทุกด้านของผู้ตอบแบบสอบถาม	n	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
ด้านทัศนคติ	400	3.75	1.15	มาก
ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	400	2.61	1.34	ปานกลาง
ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม	400	3.66	0.96	มาก
ด้านความคาดหวังเชิงบวก	400	3.59	1.07	มาก
ด้านจิตวิทยา	400	3.76	1.09	มาก
ด้านความตั้งใจซื้อ	400	3.47	1.25	มาก
ภาพรวม	**400**	**3.47**	**1.14**	**มาก**

ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยทางทัศนคติในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ สรรพคุณของกัญชา-กัญชงส่งผลต่ออารมณ์ ความจำ ความรู้สึก ทำให้รู้สึกผ่อนคลาย อยากอาหาร ลดอาการคลื่นไส้ ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับเห็นด้วยปานกลาง ได้แก่ ครอบครัว/เพื่อน แนะนำให้ซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง หรือเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง เพราะกระแสสังคม ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองและปริมาณการรับประทานผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชงได้ อีกทั้งสามารถค้นหาข้อมูลของคุณประโยชน์ของกัญชา-กัญชงได้ง่าย ไม่ยุ่งยากเช่นเดียวกับระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยความคาดหวังเชิงบวกในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ คาดหวังว่าผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชงประเภทยารักษาโรคและอาหารเสริม ต้องได้รับใบอนุญาตจากองค์การอาหารและยา (อย.) เช่นเดียวกับระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านจิตวิทยาในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ การเลือกซื้อซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง กำลังเป็นที่นิยมของสังคม และระดับความคิดเห็นต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง ในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ ตั้งใจจะเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง ที่ระบุสรรพคุณ และระบุส่วนประกอบไว้อย่างชัดเจน

2. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปร

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง โดยวิเคราะห์ผลจากกลุ่มตัวอย่างที่เคยมีประสบการณ์ในการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง (n=199)

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE	β	t	P-Value	Tolerance	VIF
ค่าคงที่	.812	.326		2.492	0.014		
ปัจจัยด้านทัศนคติ	-.011	.043	-.014	-.265	.792	.995	1.005
ปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	.116	.054	.143	2.152*	.033	.674	1.483
ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม	.053	.073	.046	.725	.469	.725	1.379
ปัจจัยด้านความคาดหวังเชิงบวก	.314	.072	.292	4.377*	.000	.664	1.506
ปัจจัยด้านจิตวิทยา	.353	.089	.319	3.971*	.000	.458	2.183
R=0.654, R^2=0.428 SEE=0.68333, F=28.859, Sig of F=0.000							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ปัจจัยด้านความคาดหวังเชิงบวก และปัจจัยด้านจิตวิทยา มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณอยู่ในระดับปานกลาง (R=0.654) มีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 42.80 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 0.68333 (SEE=0.68333) โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชงมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านจิตวิทยา (β=0.319) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านความคาดหวังเชิงบวก (β=0.292) และปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (β=0.143) ตามลำดับ จากการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระพบว่าค่า Tolerance ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าไม่ใกล้ศูนย์ และค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าน้อยกว่า 10 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัว ไม่มีระดับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จึงไม่เกิด Multicollinearity (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2556) สามารถเขียนสมการได้ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$\hat{Y}$ = 0.812-.011(x_1)+.116(x_2)+.053(x_3)+.314(x_4)+.353(x_5)

สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน

Z = -.265(x_1)+2.152(x_2)+.725(x_3)+4.377(x_4)+.319(x_5)

อภิปรายผล

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง โดยการนำทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิงเพื่ออภิปรายผล ดังนี้

ปัจจัยด้านทัศนคติไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธินี ทุกข์จาก (2560) ที่พบว่า ทัศนคติไม่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเวย์โปรตีนของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย (Generation Y) ในกรุงเทพมหานคร แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนกร ขัติยศ (2563) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อเครื่องดื่มเครื่องดื่มน้ำผลไม้สดของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลและไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ Schermerhorn (2000) ที่กล่าวว่า ทัศนคติ คือ การวางแนวความคิด ความรู้สึกให้ตอบสนองในเชิงบวกหรือเชิงลบต่อคนหรือต่อสิ่งของ ในสภาวะแวดล้อมของบุคคลนั้น ๆ และทัศนคตินั้นสามารถที่จะรู้หรือถูกตีความได้จากพฤติกรรมของบุคคลเหล่านั้น เนื่องจากประชาชนบางส่วนยังมีมุมมองต่อพืชกัญชาในเชิงลบ เพราะได้รับการปลูกฝังทางความคิดว่าเป็นสารเสพติดที่ผิดกฎหมายและให้โทษต่อร่างกายมาเป็นระยะเวลานาน หรือยังไม่รับทราบถึงข้อมูลที่ถูกต้อง การเปลี่ยนแปลงแนวความคิดหรือทัศนคติดังกล่าวจึงมิใช่เรื่องง่าย หากยังไม่มีฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือเผยแพร่เป็นที่ประจักษ์ต่อประชาชนทั่วไป หรือไม่มีหน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนจำนวนมากพอ (อภิญญา สินธุสังข์, 2564)

ปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับแนวคิดของ Comber and Thieme (2013) โดยกล่าวว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลที่มาจากการเลียนแบบตัวแบบ อาจเป็นบุคคลสำคัญที่สร้างแรงจูงใจ บุคคลที่ต้องการนำมาเป็นแบบอย่าง ซึ่งมีอิทธิพลทางสังคมอย่างยิ่ง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภาณุมาศ แสนหล้า (2563) ได้พบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ส่งผลความตั้งใจซื้อผักอินทรีย์ของผู้บริโภคในเขตจังหวัดชลบุรี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณศิริ สิทธินิสัยสุข (2559) ที่พบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงส่งผลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากปัจจุบันยังคงเห็นข่าว

ผู้บริโภคบริโภคผลิตภัณฑ์มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชงแล้วเกิดผลข้างเคียง ทั้งการมึนเมา บางรายเกิดอาการแพ้ถึงขั้นเข้าโรงพยาบาลแม้รับประทานเข้าไปเพียงเล็กน้อย ทำให้ประชาชนส่วนมากมองภาพกัญชา-กัญชงด้านลบ และกลัวว่าจะเกิดอาการแพ้ดังข่าวที่ปรากฏให้เห็นอยู่ประจำ ส่งผลให้ผู้บริโภคส่วนใหญ่ไม่กล้าที่จะทดลอง หรือเปิดใจบริโภคผลิตภัณฑ์มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง (พีพีทีวี ออนไลน์, 2565) นอกจากอันตรายอันเกิดมาจากการไม่ได้ควบคุมปริมาณการบริโภคกัญชา-กัญชงแล้ว ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง มีโอกาสเสียชีวิตกะทันหันจากโรคหลอดเลือดและหัวใจได้ เช่น กล้ามเนื้อหัวใจตาย หัวใจเต้นผิดจังหวะ เส้นเลือดในสมองแตก โดยไม่จำกัดอายุ และไม่จำเป็นต้องมีโรคประจำตัว โดยไม่ได้เกิดจากการแพ้กัญชา ไม่ได้เกิดจากการเสพเกินขนาด แต่เกิดจากผลข้างเคียงของกัญชา-กัญชง (สมิทธิ์ ศรีสนธิ์, 2565) ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัย อาภา เอกวานิช (2562) โดยผลการวิจัยพบว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และไม่เป็นไปในทางเดียวกับแนวคิดของ Francis et al. (2004) กล่าวว่า การรับรู้ของบุคคลว่าเป็นการยากหรือง่ายที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ และการที่บุคคลตัดสินใจกระทำพฤติกรรมใดต้องเชื่อว่าตนเองมีความสามารถที่จะควบคุมพฤติกรรมนั้นได้ และมีโอกาสประสบผลสำเร็จ

ปัจจัยด้านความคาดหวังเชิงบวกมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากความคาดหวังเชิงบวกจะเกิดขึ้นกับผู้ที่มีสุขภาพไม่ปกติ ซึ่งมีความต้องการรับประทานสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพหรือส่งเสริมให้เกิดสุขภาพที่ดีขึ้น โดยเฉพาะกับการรับประทานอาหารที่มีคุณค่าทางสารอาหารและปลอดภัยขณะบริโภค (Rimmer and Hedman, 2015) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภัศยารินท์ เลิศอภิสิทธิ (2558) ที่พบว่าความคาดหวังเชิงบวกส่งผลต่อการตั้งใจซื้อสินค้าเฮาส์แบรนด์ประเภทเบเกอร์รี่และเครื่องดื่ม และเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับแนวคิดของ Khan and Brown (2015) กล่าวว่า การที่บุคคลจะมีความคาดหวังต่อสิ่งใดเชิงบวกได้จำเป็นจะต้องมีสุขภาพจิตที่เป็นปกติ มีความสุขในภาวะปกติและเป็นปัจจุบัน ดังนั้นผู้บริโภคต้องเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง ที่ได้รับอนุญาตถูกต้อง ปฏิบัติตามคำแนะนำการบริโภคและคำเตือนที่แสดงบนฉลากอย่างเคร่งครัด (รัชดา ธนาดิเรก, 2565) ทั้งนี้ด้วยภาพลักษณ์ที่เป็นลบของผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง ส่งผลให้ผู้บริโภคส่วนใหญ่คาดหวังว่า การจำหน่ายผลิตภัณฑ์กัญชาหรือกัญชงแต่ละประเภทต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยผลิตภัณฑ์นั้น เช่น ผลิตอาหารต้องทำตาม พ.ร.บ.อาหาร ผลิตยาต้องทำตาม พ.ร.บ.ยา ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชงจะต้องนำผลิตภัณฑ์ที่จดแจ้งเรียบร้อยแล้วและมีฉลากภาษาไทยที่ระบุข้อความครบถ้วน ถูกต้อง มาจำหน่ายเป็นต้น (บัณฑิตเซ็นเตอร์, 2565)

ปัจจัยด้านจิตวิทยามีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้ออาหารผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากปัจจัยทางจิตวิทยาเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการศึกษาเกี่ยวกับจิตใจ กระบวนการของจิตใจ กระบวนความคิด และพฤติกรรมของมนุษย์ที่ศึกษา เช่น การรับรู้ อารมณ์

บุคลิกภาพ พฤติกรรม รูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รวมถึงการประยุกต์ใช้ความรู้กับกิจกรรมในด้านต่างๆ ของมนุษย์ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ผู้บริโภคจึงแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งเร้าที่ได้รับแตกต่างกัน (Lamb et al. .2004) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศิรินุช เศรษฐพานิช (2564) ซึ่งพบว่า ปัจจัยด้านจิตวิทยาส่งผลต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทโปรตีนจากพืชในรูปแบบอาหารแห้ง–ขนมขบเคี้ยว สำหรับผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร และเป็นไปในทางเดียวกันกับแนวคิดของ ราช ศิริวัฒน์ (2560) ที่กล่าวว่า ปัจจัยด้านจิตวิทยา (Psychological factor) หรือปัจจัยภายในเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ปัจจัยด้านทัศนคติ เป็นปัจจัยที่ส่งผลสำคัญในการตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง เพราะทัศนคติเป็นตัวตัดสินว่าผู้บริโภคมีความคิดเห็นด้านบวกหรือด้านลบต่อผลิตภัณฑ์ ดังนั้นผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญด้านการสร้างมุมมองด้านบวกของผลิตภัณฑ์ ให้ผู้บริโภคเห็นอย่างต่อเนื่อง เป็นการปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้แก่ผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นด้านการโฆษณา การให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

2. ปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ปัจจุบันกลุ่มผู้บริโภคที่มีอายุ 38-54 ปี ขึ้นไป ยังคงมีน้อย ส่งผลให้ไม่มีการบอกต่อ หรือแนะนำผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง เพราะติดภาพว่าเป็นสารเสพติด จึงไม่อยากให้เยาวชนไปยุ่งเกี่ยวกับกัญชา-กัญชง แต่หากผู้ประกอบการสามารถผลิต หรือออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผู้บริโภคกลุ่มนี้ได้ อาจทำให้ลบภาพจำที่ไม่ดีเกี่ยวกับกัญชา-กัญชงออกไปได้ นำไปสู่การบอกต่อหรือถ่ายทอดประโยชน์ที่ดีของกัญชา-กัญชง ไปสู่ลูกหลานได้

3. ปัจจัยการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ผู้บริโภคส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง ทำให้ประชาชนไม่กล้าทดลองผลิตภัณฑ์เหล่านี้ ดังนั้นผู้ประกอบการควรระบุปริมาณการใช้งานหรือข้อควรระวังให้ชัดเจน ควรประชาสัมพันธ์ข้อควรระวังอยู่เสมอ อาจจะนำเสนอผ่านโฆษณา หรือประโยคที่ติดหู เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเข้าใจได้ทันทีว่าหากบริโภคเกินขนาดอาจส่งผลเสียได้

4. ปัจจัยด้านความคาดหวังเชิงบวก กัญชา-กัญชง ถูกมองว่าเป็นสารเสพติดมาเป็นระยะเวลายาวนาน ดังนั้นผู้บริโภคจึงให้ความคาดหวังว่าการเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง จะส่งผลดีมากกว่าโทษ ผู้ประกอบการควรระบุสรรพคุณ และส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ให้ชัดเจน แสดงเครื่องหมายรับรองคุณภาพจากองค์การอาหารและยา (อย.) ให้ชัดเจน

5. ปัจจัยด้านจิตวิทยา ผู้บริโภคส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตได้ง่ายขึ้น การสร้างแรงจูงใจ การรับรู้ การเรียนรู้ ทัศนคติ และบุคลิกภาพที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ เป็นส่วนสำคัญของปัจจัย

ด้านจิตวิทยา การปลูกฝังคุณประโยชน์ที่ดีของกัญชา-กัญชง ผ่านอินเตอร์เน็ตสามารถทำให้ผู้บริโภคเกิดความคุ้นชิน ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และนำไปสู่ความต้องการในการบริโภคมากขึ้น และนำไปสู่ความตั้งใจซื้อสินค้าได้ในที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยนำหลักแนวคิดและทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนบางส่วน ได้แก่ ทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมาประยุกต์ใช้ร่วมกับตัวแปร ความคาดหวังเชิงบวก ปัจจัยด้านจิตวิทยา และการตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ได้แก่ ทัศนคติ และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมไม่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง อาจเป็นเพราะความเชื่อมั่นในสรรพคุณของกัญชา-กัญชงที่เป็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยังไม่มากพอที่จะเชิญชวนให้บุคคลใกล้ชิดได้ทดลองใช้ เนื่องจากยังไม่มีฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือเผยแพร่เป็นที่ประจักษ์ต่อประชาชนทั่วไป หรือไม่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาสนับสนุนจำนวนมากพอ ดังนั้นควรศึกษางานวิจัยในตัวแปรนี้อีกครั้ง เมื่อประชาชนส่วนมากรู้จักและได้ทดลองผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชงกันมากขึ้น

2. ผู้วิจัยหรือผู้ที่สนใจควรศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้อง หรือปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของกัญชา-กัญชง นอกเหนือจากงานวิจัยข้างต้น เช่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับสุขภาพ ปัจจัยด้านการตลาด 4Ps และ 7Ps ความเชื่อถือต่อผู้ประกอบการ ค่านิยมด้านสุขภาพ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กรุงเทพธุรกิจ. (2565). **กัญชา-กัญชง ความหวัง “เกษตรกร” คาด 3 ปี มูลค่าทะลุ 4.2 หมื่น ลบ..** ค้นคว้าเมื่อ 15 กันยายน 2565, จาก https://www.bangkokbiznews.com/social/public_health/1021773

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2560). **การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัยวัช โชวเจริญสุข. (2564). **กัญชง: พืชเศรษฐกิจใหม่ โอกาสและความท้าทาย.** ค้นเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2565, จาก https://www.krungsri.com/th/research/research-intelligence/hemp-2021

ธนกร ขัติยศ. (2563). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อเครื่องดื่มน้ำผลไม้สดของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.** การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

บัณฑิตเซ็นเตอร์. (2565). **กัญชา กัญชง ปลดล็อกแล้วต้องรู้ ปลูก-สูบ-ขาย-ใช้ แบบไหนผิด-ไม่ผิดกฎหมาย**. ค้นเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2566, จาก https://health.kapook.com/view256504.html

พีพีทีวี ออนไลน์. (2565). **เตือนกินกัญชาแพ้ อาจทำล้มทั้งยืน-บางรายถึงขั้นล้างไต.** ค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2566, จาก https://www.pptvhd36.com/news/สุขภาพ/174187

ภัศยารินทิ์ เลิศอภิสิทธิ. (2558). **ความคาดหวังเกี่ยวกับสินค้าและความไว้วางใจในตราสินค้าส่งผลต่อการตั้งใจซื้อสินค้าเฮาส์แบรนด์ประเภทเบเกอร์รี่และเครื่องดื่มในเขตกรุงเทพมหานคร**. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ภาณุมาศ แสนหล้า. (2563). *การทำนายความตั้งใจซื้อผักอินทรีย์ของผู้บริโภคในเขตจังหวัดชลบุรีตามกรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน*. **วารสารบริหารศาสตร์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 9**(2): 104-127.

เมธินี ทุกข์จาก. (2560). **การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การใส่ใจสุขภาพ คุณภาพของผลิตภัณฑ์ ความโปร่งใสด้านราคา และ ทัศนคติต่อการซื้อที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเวย์โปรตีนของผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นวาย (Generation Y) ในกรุงเทพมหานคร**. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

รัชดา ธนาดิเรก. (2565). **อย.เข้ม ฉลากสินค้าผสมกัญชากัญชง ต้องมีข้อความเตือน ย้ำ! งดจำหน่ายอายุต่ำกว่า 20 ปี**. ค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2566, จาก https://www.thaigov.go.th/news/ contents/details/56920

ราช ศิริวัฒน์. (2560). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค**. ค้นเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2565, จาก https://doctemple.wordpress.com/2017/01/25/ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อก/

วรรณศิริ สิทธินิสัยสุข. (2559). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศิรินุช เศรษฐพานิช. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทโปรตีนจากพืชในรูปแบบอาหารแห้ง–ขนมขบเคี้ยวสำหรับผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร และแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์*. **วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี,** 15(2): 412-428.

ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา. (2564). **กัญชง VS กัญชา ความเหมือนบนความต่าง**. ค้นเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2565, จาก https://sciplanet.org/content/8707

สมิทธิ์ ศรีสนธิ์. (2565). **“ผลข้างเคียงของกัญชา” หมอเตือน เสี่ยงตายกะทันหันด้วยโรคนี้สูง.** ค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2566, จาก https://www.komchadluek.net/news/519580

อภิญญา สินธุสังข์. (2564). *ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติต่อการใช้กัญชาของประชากรในเขตภาคเหนือ*. **วารสารสมาคมนักวิจัย,** 26(2): 191-204.

อาภา เอกวานิช. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม.* **วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช,** 32(1): 125-140.

อินทิรา ไชยณรงค์. (2561). *ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนกับความตั้งใจออกกำลังกายด้วยการเดินในผู้ป่วยภายหลังเกิดโรคหลอดเลือดสมอง.* **วารสารพยาบาลทหารบก,** 19(1): 47-55.

Ajzen, I. and Fishbein, M. (1980). **Understanding attitudes and predicting social behavior**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Cochran W.G. (1977). **Sampling Techniques**. 3rd ed. New York: John Wiley and Sons Inc.

Comber, R., & Thieme, A. (2013). *Designing beyond habit: opening space for improved recycling and food waste behaviors through processes of persuasion, social influence and aversive affect*. **Personal and ubiquitous computing,** 17(6): 1197-1210.

Das, G. (2014). *Linkages of retailer personality, perceived quality and purchase intention with retailer loyalty: A study of Indian non-food retailing*. **Journal of Retailing and Consumer Services,** 21(3): 407-414.

Francis, J., Eccles, M.P., Johnson, M., Walker, A.E., Grimshaw, J.M., Foy, R., Kaner, E.F.S., Smith, L. & Bonetti, D. (2004). **Constructing questionnaires based on the theory of planned behavior: A manual for health service researchers. Newcastle upon Tyne, UK**. Centre for Health Service Research: University of Newcastle upon Tyne.

Khan, A. & Brown, W. A. (2015). *Antidepressants versus placebo in major depression: An overview*. **World Psychiatry,** 14(3): 294-300.

Lamb, M. et al. (2004). *It depends on the students themselves: Independent language learning at an Indonesian state school*. **Language, Culture, and Curriculum**, 17(3): 229-245.

Rimmer, J. H. & Hedman, G. (2015). *A health promotion program for stroke survivors*. **Topics in Stroke Rehabilitation,** 5(2): 30-44.

Schermerhorn, J. R., Jr. (2000). **Organization Behavior**. 7th ed. New York: Wikey.

อนาคตภาพความสำเร็จของงานตรวจสอบภายใน ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2566-2575)

The Future Scenario of Successful Internal Audit of The Royal Thai Police in The Next Decade (A.D. 2023-2032)

ชยุต ปั้นศิริ
นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
E-mail: thaidearm@gmail.com
พิฐชญาณ์ คาเนโกะ
อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
E-mail: sukanya.k@rmutp.ac.th
Chayoot Pansiri
Student, Doctor of Business Administration,
Rajamagala University of Technology Phra Nakhon
Pitachaya Kaneko
Lecturer, Faculty of Business Administration,
Rajamagala University of Technology Phra Nakhon

รับเข้า: *9 มกราคม 2566* **แก้ไข:** *27 มกราคม 2566* **ตอบรับ:** *3 กุมภาพันธ์ 2566*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานตรวจสอบภายในและเสนอภาพอนาคตความสำเร็จของงานตรวจสอบภายใน สำนักงานตำรวจแห่งชาติในอนาคต 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2566-2575) โดยผลงานชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยการสังเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการตรวจสอบภายในทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน จำนวน 21 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และพิจารณาค่าความสอดคล้องของมัธยฐาน ฐานนิยม ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อหาฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัย พบว่า อนาคตภาพความสำเร็จของงานตรวจสอบภายใน สำนักงานตำรวจแห่งชาติในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2566-2575) ประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลัก 14 ปัจจัยสนับสนุน ปัจจัยหลักประกอบด้วย 1) ด้านปัจจัยกลยุทธ์ภายในองค์กรมีทั้งสิ้น 6 ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ บุคลากร การ

ปฏิบัติงานตรวจสอบ ระบบสารสนเทศ โครงสร้างองค์กร นโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร และการพัฒนาองค์กร เพื่อมุ่งเน้นประสิทธิภาพการตรวจสอบอย่างเป็นระบบและมีความยืดหยุ่น 2) ด้านปัจจัยคุณภาพงานตรวจสอบภายในมีทั้งสิ้น 3 ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ ความคาดหวังของผู้บริหาร ความคาดหวังของผู้รับบริการ ความคาดหวังด้านคุณภาพของหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล เพื่อมุ่งเน้นความพึงพอใจประสิทธิภาพในการให้บริการที่สะดวกรวดเร็วและตรงกับความต้องการของผู้รับบริการ 3) ด้านปัจจัยความสำเร็จในการตรวจสอบภายในมีทั้งสิ้น 5 ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ คุณลักษณะของบุคลากร วัฒนธรรมองค์กร ระบบสารสนเทศการทำงานเป็นทีมและนโยบาย โดยมุ่งเน้นความสำเร็จของงานและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ รวดเร็วและปลอดภัย ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานและการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในให้ประสบความสำเร็จตามมาตรฐานการปฏิบัติงานและบรรลุเป้าหมาย กำกับดูแล และกำหนดนโยบายที่เหมาะสม สอดคล้องกับ “IA SSQ MODEL” ซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้สำหรับการบริหารและการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการตรวจสอบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยให้ความสำคัญกับ 9 ด้าน

คำสำคัญ: อนาคตภาพ ความสำเร็จของการตรวจสอบภายใน คุณภาพของงานตรวจสอบภายใน

Abstract

The objectives of this research were to study the factors affecting the success of internal audit and to present a future picture of the success of internal audit of the Royal Thai Police in the next 10 years (2023-2032). This work was qualitative research using EDFR technique by synthesizing data from documents and in-depth interviews with 21 experienced experts in internal audit for both the public and the private sector. The data were analyzed by descriptive statistics. The consistency was considered to find consensus from experts by absolute difference between median, mode and inter quartile range.

The research result showed that the future success of internal audit work of the Royal Thai Police in the next 10 years (2023-2032), consisted of 3 main factors, 14 supporting. The main factors are as follows: 1) Regarding strategic factors within the organization, there are a total of 6 supporting factors, including personnel; audit operations; information systems; organizational structure; policies; goals and objectives of the organization; and organizational development to focus on the efficiency of systematic and flexible inspections. 2) Regarding internal audit quality factors, there are a total of 3

supporting factors, including management's expectations, expectations of service recipients, quality expectations of regulatory agencies to focus on satisfaction and efficiency in providing services that are convenient, fast and meet the needs of service recipients. 3) In terms of success factors in internal auditing, there are a total of 5 supporting factors, including personnel characteristics; corporate culture; Information systems; teamwork and policy focusing on work success; and efficient, fast and safe information technology systems. This is to serve as a guideline for successful management and internal audit operations according to operating standards and achieve goals; supervising and formulating appropriate policies in line with the "IA SSQ MODEL" which is the model used for management and internal audit operations leading to success in the internal audit of the Royal Thai Police by giving importance to 9 areas.

Keywords: future scenario, achievement of internal audit, quality of internal audit

บทนำ

การตรวจสอบภายในถือเป็นเครื่องมือที่มีส่วนสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างถูกต้องและโปร่งใส เพราะเป็นกลไกหนึ่งในการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งจะเพิ่มมูลค่าหรือคุณค่าให้กิจการและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนจำเป็นต้องมีหน่วยงานตรวจสอบภายในเพื่อช่วยในการกำกับดูแลกิจการที่ดี ผู้ตรวจสอบควรมีทักษะในการสังเกตการณ์และการตั้งข้อสังเกตเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ ตลอดจนทำความเข้าใจงานของผู้รับบริการงานตรวจสอบซึ่งจะช่วยให้ผู้ตรวจสอบปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ศิลปพร ศรีจั่นเพชร, 2554) กระบวนการตรวจสอบปัจจุบันจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้มีความยืดหยุ่นและใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมมาปรับใช้กับองค์กรเพื่อให้งานตรวจสอบมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล รวดเร็วตามแผนงานและทำงานได้แบบเรียลไทม์ (Chan & Vasahelyi, 2018)

การนำการบริหารจัดการสมัยใหม่มาบูรณาการร่วมกับการตรวจสอบภายในและกิจกรรมการควบคุมภายในที่เข้ากันกับองค์กร จึงมีความจำเป็นซึ่งจะช่วยให้กระบวนการควบคุมภายในและการปฏิบัติงานภายในองค์กรภาครัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะส่งผลต่อข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจในการบริหารจัดการงาน (Dumitrescu & Calota, 2014) อีกทั้งปัจจุบันประเทศไทยได้มีการนำระบบราชการ 4.0 (Government 4.0) ใช้เป็นนโยบายในการปฏิบัติราชการ มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในระบบราชการ โดยมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพด้านธรรมาภิบาลของหน่วยงานภาครัฐ โดยสนับสนุนให้องค์กรทุกแห่งในประเทศไทยให้มีกระบวนการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Governance) เน้นการบริหารจัดการที่มี

ประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย นำไปสู่ความเชื่อมั่น มั่นคง และก้าวหน้า

ในมุมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นองค์กรภาครัฐขนาดใหญ่มีหน่วยงานในสังกัดมากกว่าสองพันหน่วยงาน มีบุคลากรมากว่าสองแสนคน และทรัพยากรที่ต้องบริหารจัดการจำนวนมาก โดยมีสำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ถือปฏิบัติตามแนวทางของกฎระเบียบและธรรมเนียมการปฏิบัติที่มีมายาวนานต่อเนื่อง มีความจำเป็นต้องมีการปรับระบบกระบวนการตรวจสอบ โดยเปลี่ยนแปลงระเบียบและวิธีการของระบบราชการไปสู่การบริหารสมัยใหม่ มีการใช้หลักการบริหารและแนวทางของภาคเอกชนเข้ามาร่วมบูรณาการทำงาน รวมถึงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องของทางภาครัฐมีการปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสถานการณ์สภาพแวดล้อมทางสังคม (ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร, 2552) ตามแนวการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่โดยนำหลักการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบราชการและการแสวงหาประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการมาประยุกต์ใช้ (ฉัตรชัย นาถ้ำพลอย, 2563) ในอดีตที่ผ่านมาสำนักงานตำรวจแห่งชาติประสบปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในซึ่งพบว่า มีปัญหาจากการตรวจสอบที่ค่อนข้างใช้เวลาทำให้อาจเกิดความเสียหาย เช่น การตรวจสอบการทุจริตและประเด็นด้านการขาดประสิทธิภาพของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วทำให้รับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ยากขึ้น

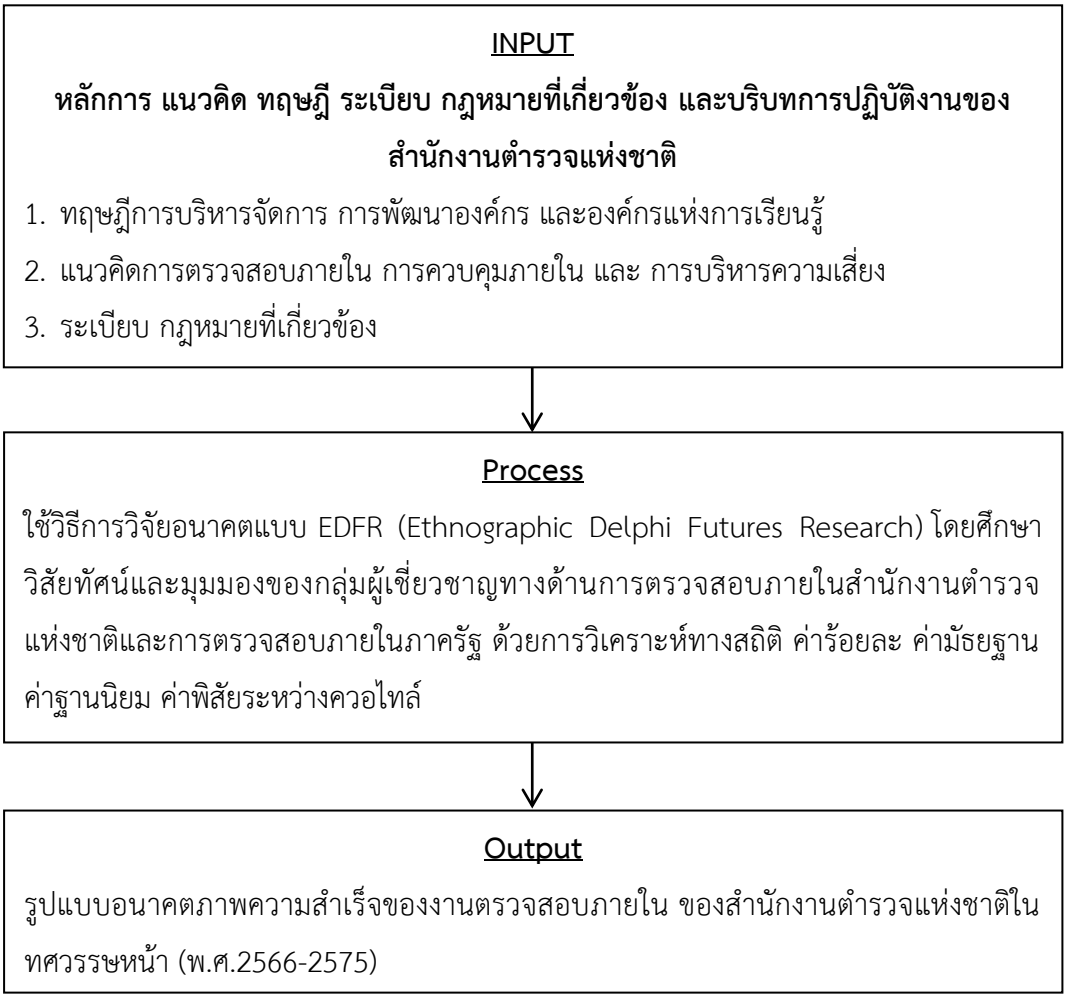
ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาอนาคตภาพความสำเร็จของงานตรวจสอบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (พ.ศ.2566-2575) ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานงานตรวจสอบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีในการมุ่งเน้นการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเป็นรูปธรรม เกิดความคุ้มค่าและประสบความสำเร็จ และส่งเสริมให้ทางราชการมีระบบการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน (Transparency) สอดคล้องกับแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) เป็นไปตามภารกิจ เป้าหมายขององค์กร และตอบสนองนโยบายของรัฐบาลได้อย่างทันท่วงที

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานตรวจสอบภายใน และ เสนอภาพอนาคตความสำเร็จของงานตรวจสอบภายใน สำนักงานตำรวจแห่งชาติในอนาคต 10 ปีหน้า (พ.ศ.2566-2575)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดในการวิจัยรูปแบบอนาคตภาพความสำเร็จของงานตรวจสอบภายใน สำนักงานตำรวจแห่งชาติในทศวรรษหน้า ในช่วงปีพ.ศ.2566-2575 โดยแสดงตามวิธีการเขียนกรอบแนวคิดแบบระบบ (System) ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยอนาคตภาพความสำเร็จของงานตรวจสอบภายใน สำนักงานตำรวจแห่งชาติในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2566-2575) การวิจัยในครั้งนี้เลือกใช้วิธีการวิจัยอนาคตตามแบบวิธี EDFR (Ethnographic Delhi Futures Research) ซึ่งขั้นตอนในการวิจัยในครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัย กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

2. กำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับงานการตรวจสอบภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 21 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจงในการสัมภาษณ์ แบ่งเป็นระดับผู้บริหาร 6 คน และ

ระดับหัวหน้างานตรวจสอบ 8 คน ผู้รับการตรวจสอบ 3 คน และ ผู้เชี่ยวชาญด้านงานตรวจสอบภายในของหน่วยงานภาครัฐ และผู้เชี่ยวชาญด้านงานตรวจสอบภายในจากทางภาครัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนทั้งสิ้น 4 คน

3. สร้างเครื่องมือแบบสอบถามสำหรับ EDFR รอบที่ 1 โดยการสร้างแบบสอบถามแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview)

4. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการตรวจสอบภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และงานตรวจสอบภายในด้วยวิธี EDFR รอบที่ 1

5. รวบรวมวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

6. สร้างเครื่องมือแบบสอบถามสำหรับ EDFR รอบที่ 2 และ 3 และตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

7. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านการตรวจสอบภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และงานตรวจสอบภายในด้วยวิธี EDFR รอบที่ 2 และ รอบที่ 3 พร้อมวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) พิจารณาความสอดคล้องเพื่อหาฉันทามติจากผู้เชี่ยวชาญด้วยค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Range)

8. ดำเนินการเขียนรูปแบบอนาคตภาพความสำเร็จของงานตรวจสอบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้วิจัยได้นำภาพอนาคตความสำเร็จที่ได้สร้างไว้ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน นอกเหนือจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 21 คน และดำเนินการสร้างรูปแบบงานตรวจสอบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานตรวจสอบภายใน สำนักงานตำรวจแห่งชาติในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2566-2575) พบว่า มีประเด็นที่สำคัญในการขับเคลื่อนงานตรวจสอบภายในให้ประสบความสำเร็จซึ่งเป็นอนาคตภาพที่มีความเป็นไปได้ (Most-Probable Scenario) สรุปได้ทั้งสิ้น 3 ปัจจัยหลักที่จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการตรวจสอบภายใน และ 14 ปัจจัยสนับสนุน โดยรายละเอียดปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานตรวจสอบภายใน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยกลยุทธ์ภายในองค์กร มีทั้งสิ้น 6 ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ บุคลากร การปฏิบัติงานตรวจสอบ ระบบสารสนเทศ โครงสร้างองค์กร นโยบายเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร และการพัฒนาองค์กร 2) ด้านปัจจัยคุณภาพงานตรวจสอบภายใน มีทั้งสิ้น 3 ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ ความคาดหวังของผู้บริหาร ความคาดหวังของผู้รับบริการ ความคาดหวังด้านคุณภาพของหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล 3) ด้านปัจจัยความสำเร็จในการตรวจสอบภายใน มีทั้งสิ้น 5 ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ คุณลักษณะของบุคลากร

วัฒนธรรมองค์กร ระบบสารสนเทศ การทำงานเป็นทีม และนโยบาย เมื่อนำรูปแบบงานวิจัยอนาคตภาพความสำเร็จด้านงานตรวจสอบภายใน ของสำนักงานตรวจสอบภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2566-2575) ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน นอกเหนือจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 21 คน สามารถนำมาเขียนเป็นแนวโน้มอนาคตภาพความสำเร็จ ด้านงานตรวจสอบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในทศวรรษหน้าได้ทั้งสิ้น 9 ด้าน ดังนี้

1. นโยบาย มีทั้งสิ้น 11 ประเด็น เป็นปัจจัยในการกำหนดกลยุทธ์ด้านนโยบาย และสนับสนุนความสำเร็จ ดังนี้ (1) สร้างความเชื่อมั่นด้านการตรวจสอบภายในให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง (2) นำแนวคิดและเครื่องมือในการปฏิบัติงานที่นำสมัยและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการตรวจสอบ (3) ปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (4) สร้างความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการและปฏิบัติงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล (5) ผลิตบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความชำนาญในการตรวจสอบภายใน (6) ผู้บริหารของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ความสำคัญด้านการกำกับดูแลการและการตรวจสอบภายใน (7) สร้างงานตรวจสอบภายในให้เป็นที่รู้จัก (8) ให้ความสำคัญกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (9) สนับสนุนให้ผู้ตรวจสอบภายในมีการพัฒนาความรู้ (10) การได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการพัฒนาเกี่ยวกับงานตรวจสอบภายใน (11) ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานตรวจสอบภายใน ด้วยความประหยัดคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด

2. บุคลากร มีทั้งสิ้น 11 ประเด็น เป็นปัจจัยในการกำหนดกลยุทธ์ด้านนโยบาย และสนับสนุนความสำเร็จ ดังนี้ (1) มีความรู้ความเข้าใจหลักการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน (2) มีความรู้ความเข้าใจในด้านระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (3) มีความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายในภาครัฐ (4) สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องชัดเจนและเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด (5) มีทักษะในการสื่อสารที่ดีสามารถสื่อสารได้ถูกต้องและเหมาะสม (6) สามารถพัฒนาคุณสมบัติได้ครบถ้วนตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในภาครัฐ (7) มีทักษะและความเชี่ยวชาญด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (8) มีความคิดสร้างสรรค์ (9) มีความเข้าใจในการทำงานภายใต้ความเปลี่ยนแปลง (10) ได้รับความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคง (11) ได้รับการสนับสนุนในด้านการพัฒนาทักษะการฝึกอบรมและการเรียนรู้เพิ่มเติม

3. ระบบสารสนเทศ มีทั้งสิ้น 8 ประเด็น เป็นปัจจัยในการกำหนดกลยุทธ์ด้านนโยบาย และสนับสนุนความสำเร็จ ดังนี้ (1) มีการใช้โปรแกรมที่ใช้ในการช่วยค้นหาข้อผิดพลาดของข้อมูลต่าง ๆ (2) มีการนำระบบปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการตรวจสอบและใช้ในการให้คำปรึกษา (3) รูปแบบการจัดเก็บข้อมูลในอนาคตจะจัดเก็บในระบบ Cloud (4) มีระบบฐานข้อมูลกลางเพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ (5) มีการนำระบบการจัดส่งหนังสือหรือเอกสารราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ (6) นำแนวคิดการจัดการความรู้ระบบสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือสนับสนุนบุคลากรในการปฏิบัติงาน (7) เสริม

ประสบการณ์ในการทำงานด้วยระบบสารสนเทศให้บุคลากร (8) มีนวัตกรรมและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรูปแบบใหม่มาใช้กับสำนักงานตรวจสอบภายใน

4. โครงสร้างองค์กร มีทั้งสิ้น 3 ประเด็น เป็นปัจจัยในการกำหนดกลยุทธ์ ดังนี้ (1) โครงสร้างหน่วยงานมีการรายงานตรงต่อผู้บริหารระดับสูงขององค์กร (2) มีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (3) มีการขยายหน่วยงานตรวจสอบภายในไปประจำยังภูมิภาค

5. การพัฒนาองค์กร มีทั้งสิ้น 3 ประเด็น เป็นปัจจัยในการกำหนดกลยุทธ์ ดังนี้ (1) ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารให้พัฒนางานตรวจสอบภายใน (2) สนับสนุนบุคลากรขององค์กรให้ได้รับการเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น (3) มีการยกระดับและปรับเปลี่ยนเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานให้ทันสมัย

6. การปฏิบัติงานตรวจสอบ มีทั้งสิ้น 9 ประเด็น เป็นปัจจัยในการกำหนดกลยุทธ์ ดังนี้ (1) ผู้ตรวจสอบภายในปฏิบัติงานตามกฎบัตรการตรวจสอบภายในและมีการทบทวนเป็นประจำทุกปี (2) ผู้ตรวจสอบภายในปฏิบัติตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในภาครัฐ (3) มีระบบฐานข้อมูลใหญ่เพื่อช่วยในการวิเคราะห์และประเมินผลความเสี่ยงเพื่อใช้ในการจัดทำแผนการตรวจสอบ (4) การปฏิบัติงานต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจสอบก่อนเสนอให้หัวหน้าส่วนราชการอนุมัติ (5) สามารถปฏิบัติงานตรวจสอบภายในได้จากทุกที่ (6) นำระบบเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานตรวจสอบทุกกระบวนงานตั้งแต่การจัดทำแผน การปฏิบัติงานตรวจ การรายงานผลและการติดตาม (7) ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ (8) ปฏิบัติงานตามมาตรฐานงานตรวจสอบภายในและคำนึงถึงความต้องการความพึงพอใจของผู้รับบริการ (9) การปฏิบัติงานต้องตอบสนองการบริหารความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ของสำนักงานตำรวจ

7. การทำงานเป็นทีม มีทั้งสิ้น 3 ประเด็น เป็นปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จ ดังนี้ (1) มีพื้นที่ให้บุคลากรได้มีโอกาสในการพบปะพูดคุยกันในประเด็นอื่น ๆ นอกเหนือจากการทำงาน มีการสนับสนุนให้มีการสร้างสรรค์และทดลองสิ่งใหม่ ๆ เพื่อองค์กร (2) การทำงานโดยเน้นที่ผลสัมฤทธิ์และมุ่งเน้นทางด้านเทคโนโลยีและบุคลากรในองค์กรต้องปรับตัว (3) ยึดหลักนิติธรรมและคุณธรรมในการปฏิบัติงานและการปกครอง

8. วัฒนธรรมองค์กร มีทั้งสิ้น 2 ประเด็น เป็นปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จ ดังนี้ (1) บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา (2) มีการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน

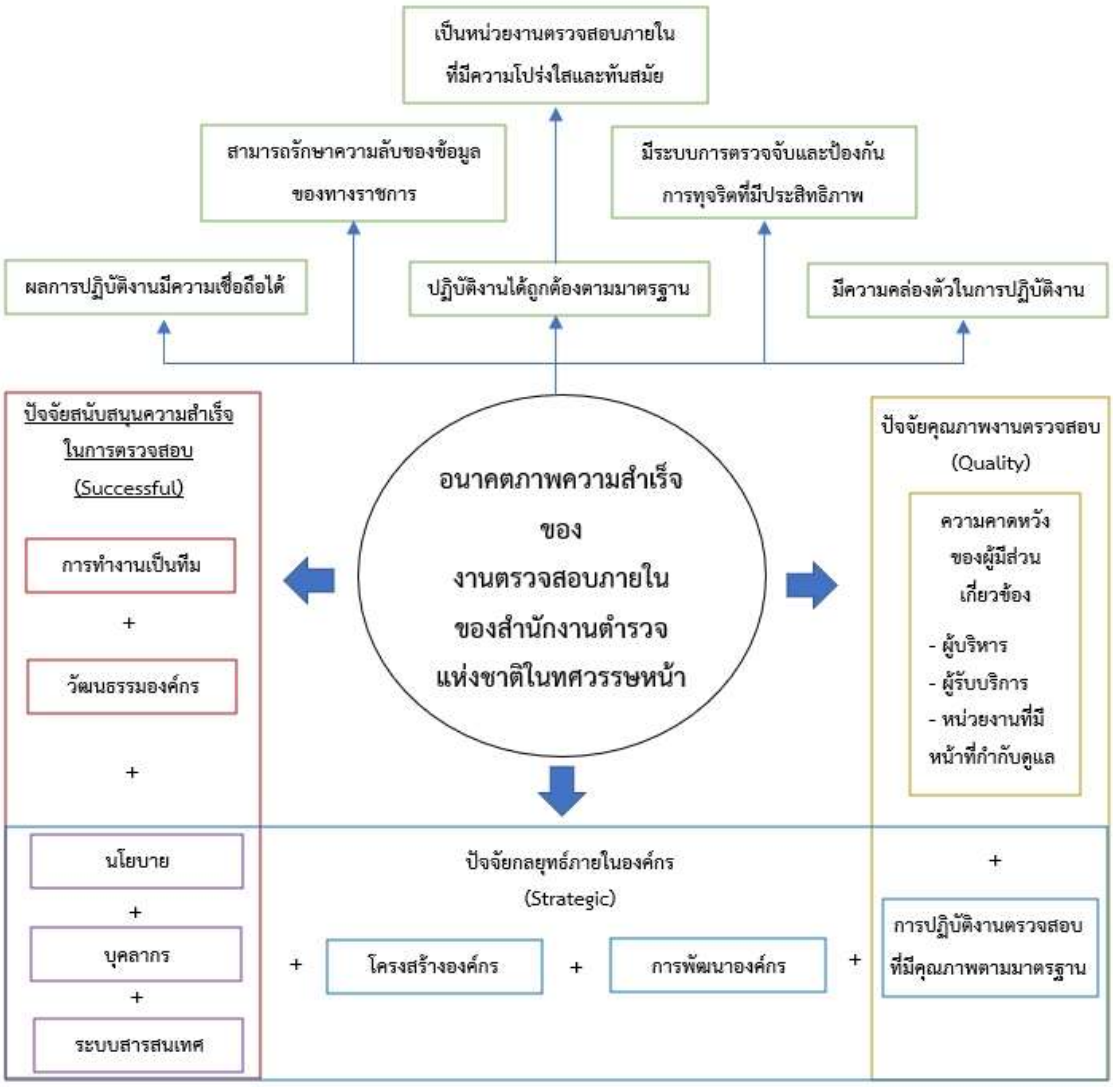
9. คุณภาพงานตรวจสอบ มีทั้งสิ้น 12 ประเด็น เป็นปัจจัยด้านคุณภาพที่ค้นพบนอกเหนือจากคุณภาพการตรวจสอบภายในตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในภาครัฐกำหนด มีดังนี้

1) ด้านความคาดหวังด้านคุณภาพของผู้บริหาร มี 5 ประเด็นดังนี้ (1) ผู้ตรวจสอบปฏิบัติงานตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการตรวจสอบภายใน (2) ผู้ตรวจสอบปฏิบัติงาน

ตรวจสอบ รายงานและติดตามผล ได้รวดเร็วทันต่อเวลา (3) หน่วยรับตรวจได้รับข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง (4) ตรวจสอบเรื่องที่เป็นประเด็นสำคัญ คุ้มค่า เกิดประโยชน์ และช่วยส่งเสริมให้หน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีการปรับปรุงและพัฒนาการกำกับดูแลที่ดี (5) สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้

2) อนาคตภาพปัจจัยด้านความคาดหวังด้านคุณภาพของผู้รับบริการงานตรวจสอบภายใน มี 4 ประเด็นดังนี้ (1) ผู้ตรวจสอบมีทักษะในการสื่อสารที่ดีกับหน่วยรับตรวจ (2) ผู้ตรวจสอบให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง (3) ผู้ตรวจสอบให้คำปรึกษาด้วยความเข้าอกเข้าใจและปฏิบัติงานอย่างมีจริยธรรม (4) มีการประเมินความพึงพอใจของหน่วยรับตรวจที่ได้รับบริการงานตรวจสอบ

3) อนาคตภาพปัจจัยด้านความคาดหวังด้านคุณภาพของหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล มี 3 ประเด็น ดังนี้ (1) หน่วยงานของรัฐปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (2) หน่วยงานของรัฐมีการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลที่ดี เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับส่วนราชการ (3) สร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ

ภาพที่ 2 IA SSQ MODEL ของงานวิจัยอนาคตภาพความสำเร็จด้านงานตรวจสอบภายใน ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2566-2575)

ความสำเร็จในการตรวจสอบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในทศวรรษหน้ามีลักษณะ 6 ประการ ดังนี้ (1) มีผลการปฏิบัติงานที่เชื่อถือได้ (2) ปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามที่มาตรฐานการตรวจสอบภายในภาครัฐกำหนด (3) มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว (4) สามารถรักษาความลับข้อมูลของทางราชการได้ (5) มีระบบการตรวจจับและการป้องกันการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ (6) เป็นหน่วยงานตรวจสอบภายในที่มีความโปร่งใสและทันสมัย

อภิปรายผล

อนาคตภาพความสำเร็จของงานตรวจสอบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในอนาคต 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ.2566-2575) มุ่งเน้นด้านปัจจัยกลยุทธ์ ปัจจัยด้านคุณภาพ และปัจจัยด้านความสำเร็จของงานตรวจสอบภายในแบ่งเป็น 9 ด้าน ดังนี้

1. อนาคตภาพด้านนโยบาย กลยุทธ์ในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายต่าง ๆ ของสำนักงานตรวจสอบภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาตินั้น ทิศทางของนโยบายต้องสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีการนำเครื่องมือและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการตรวจสอบภายใน กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ ประเวศน์ มหารัตน์สกุล (2557) ได้กล่าวไว้ว่า การดำเนินงานเพื่อนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จได้ในยุคโลกาภิวัตน์นั้น จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพมีความสามารถและมีความเชี่ยวชาญ เพื่อการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่องค์กรมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ควรมีนโยบายเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์หน่วยงานและความรู้เกี่ยวกับงานตรวจสอบภายในและการกำกับดูแลเพื่อให้ข้าราชการในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของงานตรวจสอบภายในและการปฏิบัติงานที่จะส่งผลกระทบต่อการรับราชการของเจ้าหน้าที่อีกด้วย โดยสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือด้านงบประมาณที่จะต้องมีการบริหารงบประมาณให้สอดคล้องและสามารถที่จะพัฒนาบุคลากร เครื่องมือต่าง ๆ ให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่โดยไม่ติดขัด ซึ่งสอดคล้องกับ จันทนา สาขากร และคณะ (2554) ที่ได้กล่าวว่า ความคุ้มค่าของกระบวนการปฏิบัติงานจะก่อให้เกิดกิจกรรมการเพิ่มมูลค่าและความสำเร็จแก่องค์กรซึ่งระบบการตรวจสอบภายในจะเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจแก่ผู้บริหารต่อการดำเนินงานของส่วนต่าง ๆ ภายในองค์กรว่าเป็นไปอย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพสามารถรับมือกับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

2. อนาคตภาพด้านบุคลากร บุคลากรถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จในการทำงานขององค์กรต่าง ๆ กลยุทธ์ด้านบุคลากรของสำนักงานตรวจสอบภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติต้องเป็นไปในทิศทางที่จะส่งเสริมให้ ผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานตรวจสอบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในอนาคตต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการปฏิบัติงานซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Ahmet (2020) ที่ได้ระบุไว้ว่า ความสามารถของผู้ตรวจสอบภายในเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การตรวจสอบภายในขององค์กรมีประสิทธิภาพ ซึ่งในอนาคตบุคลากรต้องเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถทำงานภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2562) ที่ได้กล่าวว่า ในอนาคตบุคลากรต้องใช้ความคิดเชิงวิพากษ์ประกอบกับการใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ เนื่องจากมีการทำงานที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีเป็นหลัก อย่างไรก็ตามในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในหรือผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องต้องได้รับความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การรับราชการ หัวหน้างานจึงควรสนับสนุนและ

พิจารณาการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้นอย่างเป็นธรรมโดยใช้แนวทางตามที่กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนดอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Dellai and Omri (2016) ได้ระบุว่า การฝึกอบรมและพัฒนาตนเองจะส่งผลให้การตรวจสอบภายในมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. อนาคตภาพด้านระบบสารสนเทศ งานตรวจสอบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะสำเร็จได้รวดเร็วขึ้นจำเป็นจะต้องนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาปรับใช้เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรสรรหานวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น การนำระบบปัญญาประดิษฐ์เข้ามาเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตรวจสอบ ซึ่งจะช่วยผู้ตรวจสอบภายในให้ปฏิบัติงานการวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วแม่นยำอีกทั้งการพัฒนาสำนักงานตรวจสอบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้มีความทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน กำหนดกลยุทธ์ด้านระบบสารสนเทศ เช่น กำหนดให้มีโปรแกรมหรือระบบปัญญาประดิษฐ์มาพัฒนาและปรับใช้กับหน่วยงานตรวจสอบภายใน ทั้งงานบริการให้ความเชื่อมั่นและการบริการให้คำปรึกษา วิธีการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับพรชัย วีระนันทาเวทย์ และ สุรีย์ โบษกรนัฏ (2563) ที่ได้กล่าวว่า การตรวจสอบภายในสมัยใหม่ต้องพัฒนาในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนขององค์การ ประกอบกับทรัพยากรและการดำเนินงานที่เหมาะสม ด้วยการตรวจสอบงานที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงาน เพื่อให้ทราบถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลและความปลอดภัยของระบบงานเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นการประยุกต์ใช้นวัตกรรมจึงเป็นการยกระดับงานตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นอีกด้วย

4. อนาคตภาพด้านโครงสร้างองค์กร การกำหนดโครงสร้างองค์การของหน่วยงานตรวจสอบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาตินั้นควรจะต้องเป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ นอกจากนี้แล้วเพื่อให้งานตรวจสอบภายในมีคุณภาพและเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจึงควรจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบของสำนักงานตำรวจแห่งชาติขึ้น เพื่อกำกับดูแลงานตรวจสอบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและเป็นให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานการตรวจสอบภายในภาครัฐปี พ.ศ.2561 และที่แก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบอีกด้วย (กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง, 2561) และขยายงานตรวจสอบภายในไปประจำยังระดับภูมิภาคเพื่อการกำกับดูแลที่ดีและรวดเร็วยิ่งขึ้น

5. อนาคตภาพด้านการพัฒนาองค์กร กำหนดกลยุทธ์เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนที่เกี่ยวข้องเล็งเห็นความสำคัญของการตรวจสอบภายในอย่างแท้จริง ซึ่งการที่องค์กรจะได้รับการพัฒนานั้นจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหารที่ต้องให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนงานตรวจสอบภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพงานตรวจสอบภายในให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ahmet (2020) ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน ได้แก่ การสนับสนุนขององค์กรและผู้ที่มีส่วน

เกี่ยวข้อง รวมถึงมีกลยุทธ์ในการพัฒนาและสนับสนุนบุคลากรให้มีคุณภาพที่สูงขึ้นมีความรู้ความสามารถมากขึ้น อีกทั้งยังต้องมีกลยุทธ์ในการผลักดัน และนำเครื่องมืออุปกรณ์สมัยใหม่เข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานอีกด้วย

6. อนาคตภาพด้านการปฏิบัติงานตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบภายในต้องปฏิบัติงานตามแนวทางที่มาตรฐานการตรวจสอบภายในภาครัฐและกฎบัตรการตรวจสอบภายในอย่างเคร่งครัด นำแนวคิดและเทคนิคระดับสากลรวมถึงเทคโนโลยีมาปรับใช้ในขั้นตอนการปฏิบัติงานต่าง ๆ ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนการตรวจสอบการปฏิบัติงานตรวจสอบ การรายงานผลและการติดตามผลการตรวจสอบ โดยการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในต้องสามารถตอบสนองต่อการบริหารความเสี่ยงในมิติต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติอีกด้วย นอกจากนี้แล้วในกลยุทธ์การปฏิบัติงานของสำนักงานตรวจสอบภายในต้องคำนึงถึงความถึงพอใจของผู้รับบริการอีกด้วยซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเพ็ญสุข เกตุมณี (2561) ที่ได้กล่าวว่า การสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้องค์กรมีความยั่งยืนคือการให้บริการที่มีคุณภาพและดูแลให้ผู้ใช้บริการได้รับความพึงพอใจ

7. อนาคตภาพด้านการทำงานเป็นทีม ความร่วมมือร่วมใจกันในการทำงานระหว่างเพื่อนร่วมงานและในส่วนงานที่มีความเกี่ยวข้องกันนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญเพื่อให้งานได้ออกมาบรรลุวัตถุประสงค์สำเร็จตามเป้าหมายและนโยบายที่ตั้งไว้ ดังนั้นผู้ตรวจสอบภายในหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจำเป็นจะต้องปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน มีความร่วมมือร่วมใจและช่วยเหลือเกื้อกูล สนับสนุนซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Marquardt (1996) ที่ได้กล่าวว่า การที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันเป็นทีมและเครือข่าย จะทำให้องค์กรสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมขององค์กรได้ นอกจากนี้แล้วผู้บังคับบัญชามีส่วนสำคัญในการทำให้บรรยากาศในการทำงานจะเป็นไปในทิศทางใด ทีมงานและผู้ปฏิบัติงานจะทำงานเป็นทีมกันได้มากน้อยแค่ไหนนั้นขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชา หัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงานอีกด้วย โดยผู้บังคับบัญชาควรมีทักษะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์และคำนึงถึงขวัญและกำลังใจของลูกน้อง

8. อนาคตภาพด้านวัฒนธรรมองค์กร วัฒนธรรมองค์กรควรที่จะมีการพัฒนาไปในทิศทางการสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี โดยส่งเสริมให้ข้าราชการหรือผู้ตรวจสอบภายในมีพื้นที่ในการพบปะกันแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นในมิติต่าง ๆ ในขณะเดียวกันในภาพรวมขององค์กรควรมอง และมุ่งเน้นไปในทิศทางเดียวกันโดยการมุ่งเน้นให้เป็นองค์กรการตรวจสอบภายในสมัยใหม่รวมถึงผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Marquardt and Reynolds (1994) ที่ได้กล่าวว่า การพัฒนาองค์กรให้ไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อที่จะทำให้องค์กรสามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม และนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมขององค์กรได้ซึ่งผู้บริหารขององค์กรจะต้องให้ความสำคัญ มีการตรวจสอบสภาพแวดล้อมในการทำงานและมีเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของบุคลากร

9. อนาคตภาพด้านคุณภาพงานตรวจสอบตามความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

นอกเหนือจากการปฏิบัติงานตามมาตรฐานให้ได้ตามเกณฑ์การประกันคุณภาพงานตรวจสอบภายในภาครัฐแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อคุณภาพงานตรวจสอบ คือความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องปัจจัยที่จะสะท้อนถึงความต้องการและการมีเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Hicks and Gullett (1967) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบขององค์กรที่ทุกองค์กรจะต้องมี คือ การที่บุคลากรและทุกคนภายในองค์กรจะต้องมีเป้าหมายอันเป็นสาเหตุจูงใจในการทำงานและมีความคาดหวังร่วมกันเพื่อการร่วมมือกันปฏิบัติงานในองค์กรจะเป็นหนทางให้สามารถบรรลุเป้าหมายทั้งนี้มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. อนาคตภาพด้านความคาดหวังด้านคุณภาพของผู้บริหาร การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในต้องมุ่งเน้นไปในประเด็นที่ประเมินแล้วว่าเป็นประเด็นที่สำคัญอีกทั้งต้องได้ผลการปฏิบัติงานที่คุ้มค่าและเกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้อย่างคุ้มค่าซึ่งสอดคล้องกับ Dhiaa and Thuraiya (2017) ที่ได้กล่าวว่า ผลการตรวจสอบภายในมีความสำคัญต่อผู้บริหารระดับสูงซึ่งจะช่วยสร้างความตระหนักแก่พนักงานและเพิ่มประสิทธิภาพสูงสุดให้กับองค์กรได้

2. อนาคตภาพด้านความคาดหวังด้านคุณภาพของผู้รับบริการงานตรวจสอบ ผู้รับตรวจคาดหวังว่าผู้ตรวจสอบภายในควรมีทักษะการสื่อสารที่ดีมีการใช้การสื่อสารที่สุภาพเหมาะสมกับหน่วยรับตรวจผู้ตรวจสอบภายในสามารถให้คำแนะนำได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพัชสิรี ชมพูคา (2553) ที่ได้กล่าวไว้ว่า องค์กรจะต้องสร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่าให้กับผู้ใช้บริการได้ดีกว่าคู่แข่งขัน ด้วยการบริการที่มีคุณภาพ โดยใช้การสื่อสารที่ถูกต้องเหมาะสม และดูแลให้ผู้ใช้บริการได้รับความพึงพอใจ

3. อนาคตภาพด้านความคาดหวังด้านคุณภาพของหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล มีความคาดหวังให้ปฏิบัติงานได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแนวทางของกฎหมายกำหนด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จันทนา สาขากร และคณะ (2554) ที่ได้ระบุว่า การตรวจสอบภายในเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารและส่งเสริมการปฏิบัติงานในองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดกิจกรรมการเพิ่มมูลค่าและความสำเร็จแก่องค์กรช่วยในการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการกำกับดูแลที่ดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในส่วนงานด้านการตรวจสอบภายในควรให้ความสำคัญกับรูปแบบความสำเร็จซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยใหญ่ทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยกลยุทธ์ภายในองค์กร 2) ด้านปัจจัยคุณภาพงานตรวจสอบภายใน 3) ด้านปัจจัยความสำเร็จในการตรวจสอบภายใน

เพื่อเป็นข้อมูลในการประกอบการกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารองค์กรให้เหมาะสม เพื่อให้งานตรวจสอบภายในประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และนโยบายที่ผู้บริหารได้กำหนดไว้

2. สามารถนำแนวทางที่ได้จากการศึกษาใช้เป็นข้อมูลในการประกอบการวางแผนพัฒนาและกำหนดนโยบายรวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการกำกับดูแลที่ดีและมีความทันสมัยให้มากยิ่งขึ้นเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว

3. ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมบุคลากรให้มีองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้นโดยมีการจัดอบรมสัมมนาเพื่อนำองค์ความรู้ใหม่ ๆ หรือทบทวนองค์ความรู้ที่สำคัญให้กับบุคลากรทุกระดับชั้นในงานตรวจสอบภายในอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการร่วมกันสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดีในการปฏิบัติงาน

4. ควรสนับสนุนการบริหารจัดการด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบเพื่อให้งานตรวจสอบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติทันสมัยกับสังคมยุคปัจจุบันรวมถึงการมุ่งเน้นทางด้านคุณภาพงานตรวจสอบภายใน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาและพัฒนาต่อยอดในเชิงลึก โดยนำวิธีการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาเจาะลึกในส่วนการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานตรวจสอบภายใน ในแต่ละกลยุทธ์ รวมถึงงานด้านการอำนวยอื่น ๆ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือหน่วยงานภาครัฐอื่น เพื่อที่จะให้ผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จเป็นประโยชน์ต่อไปในอนาคต

2. ควรศึกษาวิจัยเชิงปริมาณและพัฒนาแบบจำลองปัจจัยเชิงสาเหตุ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบ และปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่ออนาคตภาพความสำเร็จของงานตรวจสอบภายใน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่หลากหลายและนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวาง

3. ควรศึกษาแนวทางการปฏิบัติสำหรับการบริหารงาน กระบวนการและปัจจัยสำคัญในส่วนของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมถึงการบริหารจัดการหน่วยงานตรวจสอบภายในภาครัฐอื่น

เอกสารอ้างอิง

กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง. (2561). **มาตรฐานการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ.** กรุงเทพฯ: กระทรวงการคลัง.

จันทนา สาขากร และคณะ. (2554). **การตรวจสอบภายในและการควบคุมภายใน.** กรุงเทพฯ: ทีพีเอ็นเพลส.

ฉัตรชัย นาถ้ำพลอย. (2563). *การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่.* **วารสารศิลปศาสตร์ราชมงคลสุวรรณภูมิ,** 2(2): 461-470.

ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร. (2552). **การบริหารจัดการงานท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ: สมาคมรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2557). *อิทธิพลโลกาภิวัตน์ทางการบริหาร.* **For Quality People,** 21(200): 75-77.

พรชัย วีระนันทาเวทย์ และ สุรีย์ โบษกรนัฏ. (2563). *การตรวจสอบภายในสมัยใหม่.* **วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี,** 7(1): 165-178.

พัชสิรี ชมพูคา. (2553). **องค์การและการจัดการ.** กรุงเทพฯ: แมคกรอฮิล.

เพ็ญสุข เกตุมณี และคณะ. (2561). *ความได้เปรียบในการแข่งขันของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในยุค Thailand 4.0*. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,** 37(4): 245-256.

ศิลปพร ศรีจั่นเพชร. (2554). *ผู้สอบบัญชีกับสัญญาณเตือนภัย.* **วารสารวิชาชีพบัญชี,** 7(18): 22-25.

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2562). **เครื่องมือการมองอนาคต (Foresight Tools).** กรุงเทพฯ: สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

Ahmet, O. (2020).*The Role of Internal Audit from New Enterprise Risk Management Frameworks Perspective: Research in Turkey*. **Istanbul business research,** 49(2): 177-200.

Chan, D. Y., & Vasarhelyi, M. A. (2018). *Innovation and practice of continuous Auditing1. In Continuous Auditing*: **Emerald Publishing Limited**.

Dellai, H., & Omri, M. A. B. (2016). *Factors affecting the internal audit effectiveness in Tunisian organizations*. **Research Journal of Finance and Accounting,** 7(16): 208-211.

Dhiaa, S., & Thuraiya, A. (2017). *Factors influence internal audit effectiveness*. **International Journal of Business and Management,** 2(10): 143-154.

Dumitrescu-Peculea, A., & Calota, G. (2014). *The importance of internal audit in optimizing management processes*. **Internal Auditing & Risk Management**, 4(36): 11-20.

Hicks, Herbert, G. and Gullett, & C. Ray. (1967). **Management.** New York: McGraw–Hill.

Marquardt, M. J. and Reynolds, A. (1994). **The Global Learning Organization.** New York: IRWIN.

Marquardt, W. (1996). *Trends in computer-aided process modeling*. **Computers & Chemical Engineering,** 20(6-7): 591-609.

การเสริมสร้างความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่เสี่ยงภัยด้านสิ่งแวดล้อมทางน้ำ อากาศ และดิน

Strengthening Awareness of the Environment with Instructional Model Based on the Concept of Social Service Learning Combined with Problem-Based Learning for Grade 12 Students in an Environmental Impact Area Prone to Environmental Disaster Water, Air and Soil

สุริยา บุดดี
นิสิต หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
E-mail: pusana2522@gmail.com
รุ่งทิวา กองสอน
อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
E-mail: rungtiwa.ko@up.ac.th
Suriya Buddee
Student, Doctor of Education, Curriculum and Instruction,
School of Education University of Phayao.
Rungtiwa Kongson
Lecturer, Curriculum and Instruction, School of Education,
University of Phayao

รับเข้า: *13 ธันวาคม 2565* **แก้ไข:** *20 มกราคม 2566* **ตอบรับ:** *25 มกราคม 2566*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนก่อนและหลังเรียนและเพื่อศึกษาความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนระหว่างเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน สำหรับนักเรียนในพื้นที่เสี่ยงภัยด้านสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา

2565 จำนวน 1 ห้องเรียน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 26 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนในพื้นที่เสี่ยงภัยด้านสิ่งแวดล้อม 2) แบบวัดความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม ประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ได้แก่ ปัญหาสารเคมีตกค้างในน้ำ ปัญหาหมอกควันจากการเผาวัชพืช และปัญหาดินสไลด์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และสถิติทดสอบที

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนในระหว่างเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 คิดเป็นร้อยละ 90.80 รายด้านคุณลักษณะ พบว่า คุณลักษณะด้านการปฏิบัติอย่างจริงจังในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม คุณลักษณะด้านความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนและซาบซึ้งในเรื่องสิ่งแวดล้อม และคุณลักษณะด้านความรักและความหวงแหนต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 94.00 ร้อยละ 93.40 และร้อยละ 90.40 ตามลำดับ ส่วนคุณลักษณะด้านความวิตกและห่วงใยถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 85.20

คำสำคัญ: การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม พื้นที่เสี่ยงภัย รูปแบบการเรียนการสอน

Abstract

The purposes of this research were: 1) to compare the environmental awareness of students before and after studying, and 2) to study the environmental awareness of students during studying using an instructional model based on the concept of learning by serving society together with use the problem as a basis for students in environmentally at risk areas. A sample were a class of 26 grade 12 students in the Science-Mathematics study program, Wiangkaen Wittayakhom School, Chiang Rai Secondary Educational Service Area Office, Semester 1, academic year 2022, by cluster random sampling. The tools used in the research were 1) an instructional model based on the concept of learning by serving society combined with using problems as a basis to enhance environmental awareness for students in environmentally at risk areas, 2) environmental awareness evaluation form on environmental issues that are taught to students include the problem of chemical

residues in water, problems with smog from burning weeds, and the problem of soil slides. Data were analyzed by mean, standard deviation, percentage, and t-test dependent.

The results showed that students had higher awareness of the environment after studying than before at a statistical significance of .01, and students' awareness of the environment during studying with an instructional model based on the concept of learning by serving society together with using the problem as a basis. The overall picture was at the highest level. The average was 4.54, equivalent to 90.80 percent. As for the attributes, it was found that attributes of serious practice in solving environmental problems characterized by a clear understanding and appreciation of the environment, and attributes of love and jealousy towards the environment were at the highest level as sorted in descending order at 94.00, 93.40, and 90.40 percent, respectively. As for the attribute of worry and concern about what happened to the environment was at a high level at 85.20 percent.

Keywords: problem-based learning, learning by serving society, environmental awareness, environmental impact area, teaching and learning model

บทนำ

สถานการณ์สิ่งแวดล้อมของโลกปัจจุบัน องค์กรยูเนสโก (UNESCO) ได้กล่าวว่าโลกเราในขณะนี้กำลังก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ เป็นก้าวย่างทางวัตถุเต็มรูปแบบที่กำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และเป็นปรากฏการณ์ที่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อมโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของมนุษย์เอง เพราะมนุษย์มีความเชื่อและทัศนะที่ว่ามนุษย์สามารถเอาชนะธรรมชาติได้ จึงมีการแข่งขันแย่งชิงกันด้วยการแสวงหาทรัพยากรมาใช้ทางผลการผลิตและบริโภคอย่างไม่มีขอบเขตและไร้จิตวิญญาณ และการดำเนินชีวิตดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย โดยเฉพาะปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นปัญหาระดับโลกที่ต้องดำเนินแก้ไขอย่างรวดเร็วเร่งด่วน (วินัย วีระวัฒนานนท์, 2555: 42) เช่น เหตุการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมระดับโลกเกิดไฟป่าครั้งใหญ่ในออสเตรเลีย ดินถล่มรุนแรงในญี่ปุ่น และเกิดภาวะภัยแล้งรุนแรงที่อินเดีย (สุปรางค์ จาตุจินดา, 2563: 3) ในประเทศไทยมีเหตุการณ์ที่รุนแรงเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การเกิดน้ำท่วมรุนแรงที่กระจายตัวในทุกภาคของประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่ภาคเหนือและภาคกลางในปี พ.ศ. 2554 เกิดไฟป่าในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในเขตภาคเหนือตอนบน ดินถล่มในทุกภาคของไทย และแหล่งน้ำโดยรวมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้มีคุณภาพน้ำที่ลดลง (ธารา บัวคำศรี, 2561: 7)

การที่จะแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความยั่งยืนได้คือมนุษย์ที่จะเป็นผู้เปลี่ยนแปลงและผลักดันสำคัญในเรื่องนี้ ทั้งนี้พบว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้ระบุถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ตระหนักในปัญหาความจำเป็นหรือตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม (ปรียาพร พรหมพิทักษ์, 2558: 119) โดยเฉพาะเยาวชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวแทนคนในชุมชนจะต้องมีความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นหรือชุมชนของตนเอง ดังนั้น การป้องกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น คือ การทำอย่างไรให้นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกสร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งแรกที่ต้องเร่งรีบให้เยาวชนได้ตระหนักและสำนึกในคุณค่าความสำคัญของสิ่งแวดล้อม จนนำไปสู่การลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง เป็นรูปธรรม (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2556: 36-43) ดังนั้น สถาบันการศึกษาจึงมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดียิ่ง โดยผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการออกแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง (The Experiential Learning) การเรียนการสอนแบบบูรณาการให้ผู้เรียนเข้าไปเรียนรู้จากสภาพจริงในชุมชน พร้อมทั้งวางแผน ลงมือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยการปฏิบัติจริง มีการทำงานร่วมกันกับคนในชุมชน ซึ่งการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านและเกิดเจตคติที่ดีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (ศิริวุฒิ บัวสมาน และ ธีร์กัญญา พลนันท์, 2557: 2) ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณภาพทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นต้องอาศัยตัวแปรสำคัญอย่างยิ่งนั้นคือ การจัดการเรียนรู้ การมีแบบแผนหรือกิจกรรม หรือรูปแบบการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองวัย ศักยภาพ ความสามารถ ความต้องการ ความสนใจและเรื่องที่เรียนรู้สามารถทำให้ชีวิตของเขาเกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามที่ต้องการ ทำให้ชีวิตดีขึ้น มีความหมายต่อชีวิตและสังคมมากขึ้น (ทิศนา แขมมณี, 2555: 37) รูปแบบการเรียนรู้เป็นแบบ (Patern) หรือแผน (Plan) ซึ่งนำไปใช้สำหรับช่วยในการจัดการเรียนการสอนหรือเป็นแนวทางในการสอนของครู สามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนให้ได้ข้อความรู้ ความคิด ทักษะ ค่านิยม วิธีการคิดและวิธีการแสดงออกในการเรียนรู้ของตนเองให้ง่ายและมีประสิทธิภาพ (Joyce and Weil, 2004: 12) ทั้งนี้การจะสร้างผู้เรียนให้เกิดทั้งความรู้ ความสามารถมีทักษะ มีความตระหนักใส่ใจเห็นคุณค่าของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ นั้น ในเป้าหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้ระบุว่าการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้นมีความสำคัญมากเพราะนักเรียนได้เรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำแล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจและสมองของตนเองเป็นการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและความหมาย (วิจารณ์ พานิช, 2555: 15) ซึ่งการเรียนรู้โดยการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) เป็นการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรืออาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา ฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหา แก้ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือกรวมถึงวิธีการที่หลากหลายในการ

แก้ปัญหา (ทิศนา แขมมณี, 2555: 137) การเรียนรู้ผ่านปัญหาที่จะมีความต่อเนื่อง คงทน ปัญหาเหล่านั้นต้องส่งผลการดำรงชีวิตหรือผลกระทบต่อชีวิตหรือสังคมของเขาโดยตรง (ประสาท เนืองเฉลิม, 2558: 9) พบว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม (Service Learning) เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมองเห็นปัญหาหรือเป็นสิ่งที่ชุมชนต้องการให้พวกเขาไปช่วยเหลือ หรือสิ่งจำเป็นเร่งด่วนที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของเพื่อนมนุษย์ในชุมชนดีขึ้น จากนั้นให้อิสระแก่ผู้เรียนเพื่อให้ได้แสดงความรับผิดชอบในการจัดการทุกขั้นตอนในการเลือก หรือออกแบบกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาในการดำเนินการ การจัดเตรียมอุปกรณ์ การลงมือปฏิบัติ การประเมินการให้บริการและการสะท้อนความคิดหลังการปฏิบัติงาน (Lambert et al., 2002: 4-5)

ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมจึงมีความจำเป็นและสำคัญที่มนุษย์ต้องตระหนักและเห็นคุณค่าความสำคัญของสิ่งแวดล้อมจนนำไปสู่การลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง เป็นรูปธรรมในการดูแล รักษา อนุรักษ์แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเอง (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2556: 36-43) ซึ่งสอดรับกับแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐานที่นำประเด็นปัญหามาใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้ เผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง ฝึกวิเคราะห์ปัญหา เข้าใจปัญหาชัดเจน เลือกวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหา การเรียนรู้ผ่านปัญหาที่จะมีความต่อเนื่อง คงทน ปัญหาต้องส่งผลการดำรงชีวิตหรือผลกระทบต่อชีวิตหรือสังคม หรือเป็นสิ่งที่ชุมชนต้องการให้ช่วยเหลือที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น (ทิศนา แขมมณี, 2555: 137; ประสาท เนืองเฉลิม, 2558: 9; Lambert et al., 2002: 4-5; Semken, 2005: 149-157) ดังนั้นแนวคิดนี้จึงช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากแรงจูงใจภายใน อยากแก้ไข อยากเรียนรู้อย่างลึกซึ้งด้วยการลงมือทำด้วยความรักและความหวงแหนและห่วงใยได้เป็นอย่างดี

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวผู้วิจัยจึงจัดการเรียนรู้เพื่อการเสริมสร้างความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนในพื้นที่เสี่ยงภัยด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยพัฒนาความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของผู้เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมเป็นลักษณะนิสัยอันเป็นที่ยอมรับว่าจะสามารถคงทนและอยู่ได้นานในจิตของมนุษย์เพื่อยับยั้งและป้องกันไม่ให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมลุกลามใหญ่โตเกินกว่าวิสัยที่จะแก้ไขได้เพื่อความยั่งยืนและคงอยู่ของสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ชุมชน ตลอดไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

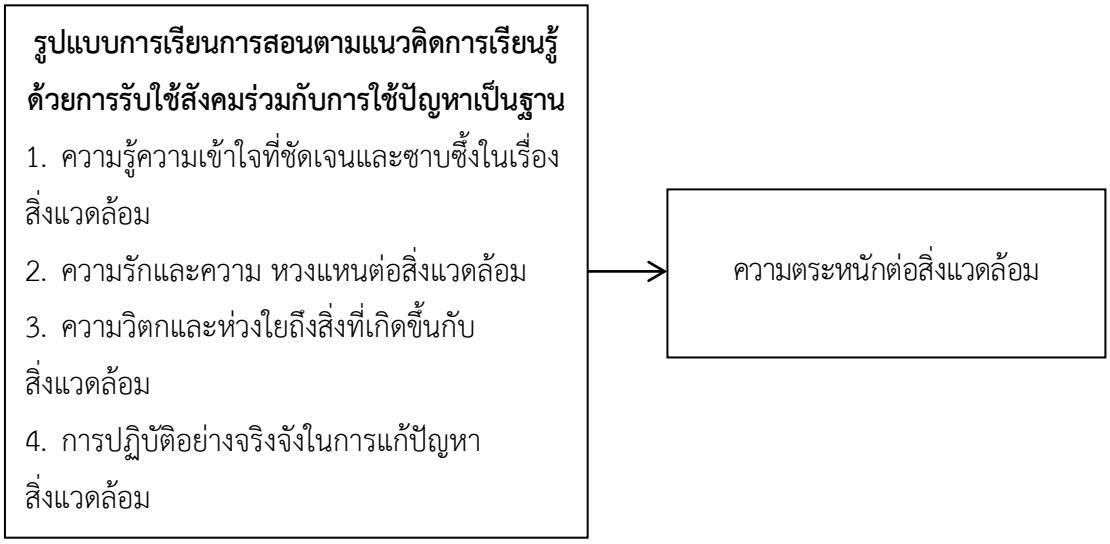
1. เพื่อเปรียบเทียบความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับนักเรียนในพื้นที่เสี่ยงภัยด้านสิ่งแวดล้อม

2. เพื่อศึกษาความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนระหว่างเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับนักเรียนในพื้นที่เสี่ยงภัยด้านสิ่งแวดล้อม

สมมติฐานการวิจัย

ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับนักเรียนในพื้นที่เสี่ยงภัยด้านสิ่งแวดล้อมมีความแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 56 คน โดยมีการจัดการชั้นเรียนแบบคละความสามารถ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

จำนวน 26 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion Criteria) ได้แก่ เป็นนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงรายและอาศัยอยู่ในอำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงรายซึ่งเป็นพื้นที่เสี่ยงภัยด้านสิ่งแวดล้อม เกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria) ได้แก่ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมไม่ครบทุกขั้นตอนกระบวนการ

แบบแผนการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One-Group Pretest-Posttest Design) โดยมีแบบแผนการวิจัย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555: 144)

G_{r1}	O_1	T	O_2

เมื่อ G_{r1} คือ กลุ่มหนึ่ง

O_1 คือ การทดสอบก่อน

T คือ รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน

O_2 คือ การทดสอบครั้งหลัง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนในพื้นที่เสี่ยงภัยด้านสิ่งแวดล้อม พัฒนามาจากแนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน ได้แก่ แนวคิดการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม (Joyce and Weil, 2004: 12; National Service Learning Clearinghouse (NSLC), 2012: 2-3; ทิศนา แขมมณี, 2555: 137; กิตติภูมิ มีประดิษฐ์, 2559: 1) นำเสนอรูปแบบการเรียนการสอน ออกเป็น 4 ส่วน คือ ที่มาของรูปแบบการเรียนการสอน องค์ประกอบของรูปแบบการการสอน การนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ และผลที่เกิดกับผู้เรียน โดยองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ เป้าหมาย สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล และกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย 7 ขั้น (IAPACRD) ได้แก่ ขั้นที่ 1 สืบเสาะประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน (I-Investigation) ขั้นที่ 2 ประสานความคิดวิเคราะห์ประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน (A-Analyze) ขั้นที่ 3 วางแผนพิทักษ์แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน (P-Plan) ขั้นที่ 4 ลงมือพิทักษ์แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน (A-Action) ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าคำตอบการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน (C-Conclusion) ขั้นที่ 6 สะท้อนคิดการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน (R-Reflection) และขั้นที่ 7 เสนอผลงานการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนสู่สาธารณะ (D-

Demonstration) ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน โดยภาพรวมผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$=4.62, SD=0.26) เมื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองนำร่องกับกลุ่มทดลองพบว่ารูปแบบการเรียนการสอนสามารถนำไปใช้ได้จริง

2. แบบวัดความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามมาตรวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ท (ศิริกาญจน์ ศิริเลข, 2551: 20) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมุ่งประเมินตามคุณลักษณะของผู้เรียนที่มีความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม คือ มีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนและซาบซึ้งในเรื่องสิ่งแวดล้อม มีความรักและความหวงแหนต่อสิ่งแวดล้อม มีความวิตกและห่วงใยถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม และมีการปฏิบัติอย่างจริงจังทั้งทางตรงและทางอ้อมในการดูแล รักษา ปกป้อง แก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อม (การุณย์ ประทุม และคณะ, 2549: 42; กิตติภูมิ มีประดิษฐ์, 2559: 1; Breckler, 1986: 19) โดยมีเกณฑ์การแปลผลดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 122)

4.51-5.00 หมายถึง ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การหาคุณภาพของเครื่องมือผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity)โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-Objective Congruence) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และเมื่อนำไปทดลองกับกลุ่มทดลองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทิงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 35 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง ผ่านการเรียนเนื้อหานั้นมาแล้ว ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดเท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ชี้แจง อธิบายถึงจุดประสงค์ หลักการ เหตุผล ประโยชน์ของการวิจัยและการเก็บข้อมูลให้นักเรียนเข้าใจ แล้วทำการวัดความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Pre-test) ตามรูปแบบการเรียนการสอนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบวัดความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามมาตรวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ท จำนวน 40 ข้อ ตามคุณลักษณะของผู้เรียนที่มีความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม ใช้เวลา 30 นาที

2. ดำเนินการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนในพื้นที่เสี่ยงภัยด้านสิ่งแวดล้อม ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นในคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 7 ขั้น (IAPACRD) คือ (1) ขั้นสืบเสาะประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน (I-Investigation) (2) ขั้นประสานความคิดวิเคราะห์ประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน (A-Analyze) (3) ขั้นวางแผนพิทักษ์แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน (P-Plan) (4) ขั้นลงมือพิทักษ์แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน (A-Action) (5) ขั้นสรุปและประเมินค่าคำตอบการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน (C-Conclusion) (6) ขั้นสะท้อนคิดการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน (R-Reflection) และ (7) ขั้นเสนอผลงานการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนสู่สาธารณะ (D-Demonstration) โดยผู้วิจัยเป็นผู้จัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยจัดการเรียนการสอนในช่วงเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2565 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ.2565 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ใช้เวลาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งหมด จำนวน 21 ชั่วโมง

3. หลังเสร็จสิ้นการดำเนินการวิจัยแล้ว วัดความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบวัดชุดเดียวกันกับก่อนเรียน ใช้เวลา 30 นาที

4. นำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการเสริมสร้างความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนที่ได้เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน ก่อนและหลังเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และสถิติทดสอบทีเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนและหลังเรียน (t-test Dependent)

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบการเสริมสร้างความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบการเสริมสร้างความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน (N=26)

คุณลักษณะ	ก่อนเรียน			หลังเรียน			t	p	แตกต่างร้อยละ
	$\bar{x}$	SD	แปลผล	$\bar{x}$	SD	แปลผล			
1. ความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนและซาบซึ้งในเรื่องสิ่งแวดล้อม	3.72	0.25	มาก	4.70	0.31	มากที่สุด	11.46**	.00	26.34
2. ความรักและความหวงแหนต่อสิ่งแวดล้อม	2.93	0.69	ปานกลาง	4.79	0.33	มากที่สุด	11.46**	.00	63.48
3. ความวิตกและห่วงใยถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม	2.74	0.28	ปานกลาง	4.62	0.47	มากที่สุด	18.29**	.00	68.61
4. การปฏิบัติอย่างจริงจังในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	3.14	0.89	ปานกลาง	4.57	0.57	มากที่สุด	5.82**	.00	45.54
ภาพรวม	**3.13**	**0.32**	**ปานกลาง**	**4.67**	**0.22**	**มากที่สุด**	**19.86****	**.00**	**49.20**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนเท่ากับ 4.67 สูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 3.13 แตกต่างกันร้อยละ 49.20 เมื่อนำมาวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) ได้ค่า t เท่ากับ 19.86 และ $p<.01$ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการวัดความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนในระหว่างเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวัดความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนในระหว่างเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน

คุณลักษณะ	$\bar{x}$	SD	แปลผล	ร้อยละ
1. ความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนและซาบซึ้งในเรื่องสิ่งแวดล้อม (สืบค้นข้อมูล อภิปราย ปัญหาสิ่งแวดล้อมทางน้ำ อากาศ และดิน)	4.67	0.32	มากที่สุด	93.40
2. ความรักและความหวงแหนต่อสิ่งแวดล้อม (นำเสนอผลการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน/สะท้อนคิดและอภิปรายการนำผลแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมไปใช้จริง	4.52	0.33	มากที่สุด	90.40
3. ความวิตกและห่วงใยถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม (สัมภาษณ์สอบถาม ประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน/เลือกและระบุปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่สนใจและสำคัญที่สุด (ปัญหาการตกค้างของสารเคมีในน้ำ ปัญหาหมอกควันจากการเผาวัชพืชและปัญหาดินสไลด์)/วิเคราะห์ สาเหตุ ผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน)	4.26	0.18	มาก	85.20
4. การปฏิบัติอย่างจริงจังในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม (วางแผนออกแบบกิจกรรม เพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน/ปฏิบัติการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จริงในชุมชน กิจกรรมที่ 1 คืนข้อมูลสะท้อนปัญหาสู่ชุมชน (ปัญหาการตกค้างของสารเคมีในน้ำ ปัญหาหมอกควันจากการเผาวัชพืชและปัญหาดินสไลด์) กิจกรรมที่ 2 ร่วมแรงเรียนรู้ แก้ปัญหา (น้ำหมักชีวภาพลดสารเคมี เสวียนเปลี่ยนใบไม้ให้เป็นปุ๋ยและปุ๋ยพืชสดดีต่อดิน)/เสนอผลงานการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนสู่สาธารณะ)	4.70	0.29	มากที่สุด	94.00
ภาพรวม	**4.54**	**0.14**	**มากที่สุด**	**90.80**

จากตารางที่ 2 ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนในระหว่างเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 คิดเป็นร้อยละ 90.80 เมื่อพิจารณาคุณลักษณะเป็นรายด้าน พบว่าคุณลักษณะด้านการปฏิบัติอย่างจริงจังในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 คิดเป็นร้อยละ 94.00 รองลงมา คือ คุณลักษณะด้านความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนและซาบซึ้งในเรื่องสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 คิดเป็นร้อยละ 93.40 คุณลักษณะด้านความรักและความหวงแหนต่อสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 คิดเป็นร้อยละ 90.40 และ

คุณลักษณะด้านความวิตกและห่วงใยถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 คิดเป็นร้อยละ 85.20 ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการเสริมสร้างความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน

1. ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 3.13 อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยหลังเรียน 4.67 อยู่ในระดับมากที่สุด แตกต่างกันร้อยละ 49.20 โดยนักเรียนมีความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติในชุมชนอย่างชัดเจน จากการเรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนลงชุมชน สัมภาษณ์ สอบถาม สำรวจพื้นที่จริง ทำให้ทราบปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจริง แล้วเลือกประเด็นปัญหาตามความสนใจของนักเรียนและสำคัญมากที่สุดเพื่อค้นหาคำตอบ ดังที่ Bruner (1966: 101-102) กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมซึ่งนำไปสู่การค้นพบการแก้ปัญหา เนื่องจากผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันที่ทำให้เกิดการเรียนรู้โดยการค้นพบ สอดคล้องกับ ทิศนา แขมมณี (2555) ที่กล่าวว่าการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์จริง หรือผู้สอนอาจจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา สอดคล้องกับ Broman and Parchman (2014: 516-529) กล่าวว่า สถานการณ์เป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการเรียนรู้เนื้อหา สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียนช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงเนื้อหาความรู้กับชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับกมลวรรณ กันยาประสิทธิ์ (2558: 6-7) กล่าวว่า การใช้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นมิติทางสังคมของผู้เรียนเอง เช่น ประเด็นปัญหา “เขื่อนแม่วงก์ เดินหน้าหรือคัดค้าน” เพื่อให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้วิทยาศาสตร์ที่นำไปวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment หรือ EIA) ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญหรือตระหนักมากขึ้น แล้วนำปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ได้เลือกมาวิเคราะห์ถึงสาเหตุ และอภิปรายถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้ง และเห็นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ดังที่ Paulo Freire (1998: 26) กล่าวว่า การกระตุ้นด้วยเทคนิคการสนทนาเกี่ยวกับปัญหาสังคมที่การตั้งคำถามและอภิปรายโต้แย้งความคิดซึ่งกันและกันวิพากษ์ วิจารณ์ไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งได้ความหมายที่สมบูรณ์และที่สุดจะทำให้เกิดความตระหนักถึงความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นเหตุและสิ่งที่เป็นผลจึงทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน ต่อสุขภาพร่างกายของคนในชุมชน สัตว์และพืชเศรษฐกิจในชุมชน และที่อยู่

อาศัยและการคมนาคมจริง จนนำไปสู่ให้ผู้เรียนเกิดความรักและความหวงแหน อยากทะนุถนอม ใช้สิ่งแวดล้อมในชุมชนอย่างคุ้มค่าและอย่างระมัดระวังเกรงว่าจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเกิดความวิตกกังวลและห่วงใยถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนเอง จึงคิดหาวิธีรักษาหรือลดปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยผู้เรียนร่วมกันวางแผน ออกแบบ กิจกรรมแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ รวมถึงชาวบ้านในชุมชนเองและหน่วยงานภาคีเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมหลังจากนั้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติแก้ปัญหา โดยให้ผู้เรียนลงชุมชนปฏิบัติการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมร่วมกับคนในชุมชน โดยปัจจัยสำคัญยิ่งคือ ปัญหานั้น ๆ ต้องเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงกับผู้เรียนและคนในชุมชน จึงช่วยให้การเรียนรู้คงทนและมีคุณค่า (Kongson, 2020: 397-414) ดังที่ ศรัณย์ อัมระนันท์ และคณะ (2558: 76-78) กล่าวว่า การช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการตรง ได้เรียนรู้ด้วยตนเองมุ่งให้ผู้เรียน ได้คิด ได้แก้ปัญหา วิเคราะห์ หาแนวทางเลือกปฏิบัติที่เหมาะสมช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคงทนต่อการเรียนรู้และเห็นคุณค่าการเรียนรู้นั้น แล้วให้ผู้เรียนสะท้อนคิดซึ่งเป็นกุญแจสำคัญสำหรับการเรียนรู้เพื่อทบทวน ความสำเร็จ ปัญหา อุปสรรคร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดการจัดการความรู้ ความเข้าใจในตนเองและเข้าใจผู้อื่นมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Bruner (1966: 101-102) ที่เชื่อว่าการเรียนที่แท้จริงมาจากการค้นพบของแต่ละบุคคลโดยผ่านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และนำความรู้ใหม่มาเชื่อมโยงกับความรู้เดิมเพื่อแก้ปัญหาเป็นความรู้ที่เพิ่มอย่างมีความหมาย อีกทั้งยังสอดคล้องกับ John Dewey (1962: 145) กล่าวว่าการเรียนรู้ที่ดีที่สุดคือการลงมือทำ (Learning by doing) หรือการมีประสบการณ์จริง ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับที่ ประสาท เนื่องเฉลิม (2558: 11) กล่าวว่า กระบวนการสะท้อนผลหรือสะท้อนคิดจึงเป็นการสร้างความคิดรวบยอดให้ผู้เรียนได้ดี และขยายผลการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมสู่สังคม โดยจัดแสดงหรือนำเสนอผ่านเทคโนโลยีอย่างมีความหมาย มองเห็นคุณค่า สัมผัสถึงความจริง ช่วยให้เกิดมิติของการเรียนรู้ที่คงทนส่งผลดีต่อผู้เรียน ชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ วีรญา บุญสิน (2553: 12) กล่าวว่า แนวทางในการสร้างความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของผู้เรียนนั้น ควรพัฒนาความรู้โดยให้นักเรียนรับรู้ข้อมูลและให้เห็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่แท้จริง พัฒนาความคิด โดยส่งเสริมให้นักเรียนคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจทางเลือกและกำหนดแนวทางปฏิบัติของตนที่เป็นการสร้างสัญญาของตัวเองหรือกลุ่มของตนเองและพัฒนาด้านอารมณ์ โดยกระตุ้นความรู้สึกทางอารมณ์ที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ตนเองคิดอย่างอิสรเสรีเป็นการตอกย้ำให้เป็นความรู้สึกที่ตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมั่นคงตลอดไป ด้วยเหตุนี้ผู้เรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและการใช้ปัญหาเป็นฐาน จึงมีความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมที่สูงขึ้น

2. การวัดความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนในระหว่างเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 คิดเป็นร้อยละ 90.80 แสดงว่าผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการ

สอนส่งผลให้ผู้เรียนมีความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมสูงขึ้น อาจเป็นเพราะได้รับการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชัดเจน เหมาะสม ภายใต้การให้คำแนะนำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ จึงช่วยส่งเสริมความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมของผู้เรียนได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สอดคล้องตามเป้าหมายที่ ทิศนา แขมมณี (2555: 137); ประสาท เนืองเฉลิม (2558: 9); Lambert et al. (2002: 4-5) และ Semken (2005: 149-157) ได้กล่าวว่า แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการนำประเด็นปัญหามาใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการจัดการเรียนการสอน โดยผู้สอนนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง ฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาแก้ปัญหาร่วมกัน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือกรวมถึงวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหาและการเรียนรู้ผ่านปัญหาที่จะมีความต่อเนื่อง คงทน ปัญหาเหล่านั้นต้องส่งผลการดำรงชีวิตหรือผลกระทบต่อชีวิตหรือสังคมของเขาโดยตรงหรือเป็นสิ่งที่ชุมชนต้องการให้พวกเขาไปช่วยเหลือ หรือสิ่งจำเป็นเร่งด่วนที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของเพื่อนมนุษย์ในชุมชนดีขึ้น ดังนั้นแนวคิดนี้จึงช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากแรงจูงใจภายใน อยากจะแก้ไข อยากเรียนรู้อย่างลึกซึ้งด้วยการลงมือทำ ด้วยความรัก ความหวงแหนและห่วงใย ดังที่ Vygotsky (1978: 86-89) กล่าวว่า การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวโดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมช่วยพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของบุคคล จะทำให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาที่ไม่สามารถแก้ด้วยตนเอง ได้ประสบการณ์จากการแก้ปัญหาจะทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้และสามารถแก้ปัญหานั้นได้โดยลำพังในเวลาต่อมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งกาญจน์ กลิ่นจันทร์ (2556: 80-81) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการบริการสังคม พบว่า เจตคติต่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และเป็นไปทางเดียวกับงานวิจัยของ วราพรรณ สุกมาก (2559: 172) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาตามสภาพจริงเป็นฐาน ผลการวิจัย พบว่า เจตคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เมื่อพิจารณาตามคุณลักษณะพบว่าคุณลักษณะด้านการปฏิบัติอย่างจริงจังในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 94.00 เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนในขั้นที่ 4 ขั้นลงมือพิทักษ์แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน (A-Action) ที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จริงในชุมชน เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมร่วมกับคนในชุมชน ซึ่งการที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง จะทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากแรงจูงใจภายใน ดังที่ Paulo Freire (1998: 26) กล่าวว่าในการสร้างจิตสำนึกหรือความตระหนักต่อปัญหาต่าง ๆ ในสังคมจะเป็นการผสมผสานระหว่างการลงมือกระทำและความคิดใคร่ครวญ ส่วนคุณลักษณะด้านความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนและซาบซึ้งในเรื่องสิ่งแวดล้อม คุณลักษณะด้านความรักและความหวงแหนต่อ

สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากที่สุด คุณลักษณะด้านความวิตกและห่วงใยถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 93.40 ร้อยละ 82.20 และร้อยละ 85.20 ตามลำดับ เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้ตามกิจกรรมการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐานทุกขั้น เพราะแต่ละขั้นได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงพื้นที่ประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมจริง เลือกและระบุปัญหาสิ่งแวดล้อม วิเคราะห์ สาเหตุ ผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อม วางแผน ออกแบบ กิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จริงในชุมชน สะท้อนคิดการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและเสนอผลงานการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนสู่สาธารณะ ซึ่งทุกขั้นนั้นจึงสามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะของความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมทุกคุณลักษณะ ดังที่ Paulo Freire (1998: 26) กล่าวว่าในการสร้างจิตสำนึกหรือความตระหนักต่อปัญหาต่าง ๆ ในสังคมจะเป็นการผสมผสานระหว่างการลงมือกระทำและความคิดใคร่ครวญ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ John Dewey (1962: 145) กล่าวว่าการเรียนรู้ที่ดีที่สุดคือการลงมือทำ (Learning by doing) เพราะมีการลงมือปฏิบัติและเชื่อมโยงประสบการณ์ที่มีจุดหมาย สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้โดยประสบการณ์ของ Kolb (1984: 8-13) กล่าวว่า การให้ผู้เรียนสังเกต ทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น และนำสิ่งนั้นมาพิจารณาไตร่ตรองร่วมกันจนผู้เรียนสามารถสร้างความคิดรวบยอดหรือสมมติฐานต่าง ๆ แล้วจึงนำไปทดลองหรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ต่อไป จะทำให้ผู้เรียนได้สัมผัสสภาพความเป็นจริง และเรียนรู้ชีวิตของผู้อื่นในสังคม สามารถไตร่ตรองพิจารณาตนเอง และแสวงหาแนวทางในการทำประโยชน์ให้สังคม ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับที่ สุวิชชา รักษ์ศรี (2558: 1231-1242) กล่าวว่า เทคนิคการวิพากษ์ช่วยให้ผู้เรียนมองลึกถึงปัญหาบนฐานชีวิตที่ดำเนินอยู่จริง ผู้เรียนได้รู้ถึงความหมายของการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ผู้เรียนมีโอกาสได้รับรู้ถึงผลกระทบและการพัฒนาวิทยาศาสตร์ที่เกิดจากการวิเคราะห์ความเป็นจริงในชีวิตของตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง ในการเรียนรู้ผู้เรียนจะสร้างความเข้าใจกับปัญหาที่เกิดขึ้น จนเกิดความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมจากพลังภายในจิตสำนึกที่สะท้อนถึงความหมายในชีวิตของผู้เรียนหรือสังคมนั้น ๆ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์จะไม่แปลกแยก เพราะผู้เรียนได้รับรู้ถึงแง่มุมด้านอารมณ์สุนทรียศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ วิธีการที่ศึกษาธรรมชาติและความรับผิดชอบที่ควรมีต่อธรรมชาติร่วมกันอย่างมีคุณค่า ดังที่ รุ่งทิวา กองสอน (2556: 60) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เห็นถึงปัญหาที่เกิดจากเรื่องจริงเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนส่งผลการพัฒนามิติการคิดที่หลากหลาย ทำให้เกิดปฏิบัติที่สะท้อนผลสำเร็จของการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกทั้ง ประสาท เนืองเฉลิม (2558: 9) กล่าวว่า การสะท้อนผลว่าสิ่งที่ได้และลงมือทำเป็นการเรียนที่มีคุณค่าและความหมาย ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันทิพย์ เหล่าหาโคตร (2551: 100-101) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม พบว่านักเรียนมีความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้หลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัย

ของ จีรศักดิ์ ใจดี (2559: 144) ที่ศึกษาวิจัยแนวการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม พบว่าความตระหนักต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงชัย พรยุศรี (2564: 137) ได้ทำการวิจัย โดยใช้ปัญหาและกระบวนการกลุ่มเป็นฐานการเรียนรู้ ผลการวิจัย พบว่า นิสิตมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อม และจริยธรรมสิ่งแวดล้อมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและเป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยของ Ferreira (2012: 23-30) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของปัญหาจากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัย พบว่า เจตคติของนักเรียนต่อวิทยาศาสตร์อยู่ในด้านบวก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การประเมินผลความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม ผู้สอนต้องศึกษาหลักการ ทฤษฎี แนวทางการวัดผลให้เข้าใจอย่างถูกต้องแล้วกำหนดคุณลักษณะพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ เพื่อนำไปสร้างเกณฑ์ประเมินในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่าได้ตรงตามเป้าหมายมากที่สุด

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นที่ 4 ขั้นลงมือพิทักษ์แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน (A-Action) ก่อนลงปฏิบัติแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ควรประสานงานกับชุมชนก่อนและอาจต้องใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมมากในขั้นนี้ ผู้สอนอาจเพิ่มระยะเวลาในการทำกิจกรรมให้เหมาะสมได้

3. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่พบในชุมชน ได้แก่ ปัญหาการตกค้างของสารเคมีในน้ำ หมอกควันจากการเผาวัชพืช และดินสไลด์ สาเหตุส่วนใหญ่มาจากคนในชุมชนที่ใช้สารเคมีในการเกษตร เผาเศษวัชพืชและถางพืชคลุมดินบริเวณเชิงเขา ดังนั้นคนในชุมชนควรลดการใช้สารเคมีโดยการทำน้ำหมักชีวภาพ ลดการเผาวัชพืชโดยการทำเสวียนเปลี่ยนใบไม้ให้เป็นปุ๋ยและปลูกพืชคลุมดินและบำรุงดินโดยการทำปุ๋ยพืชสดแทน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรนำวิธีการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนในพื้นที่เสี่ยงภัยด้านสิ่งแวดล้อมไปใช้กับระดับชั้นอื่น ๆ

2. ควรมีการเสริมสร้างตัวแปรอื่น ๆ ที่มีสำคัญในโลกศตวรรษที่ 21 เช่น จิตสำนึกสาธารณะ ความรับผิดชอบของพลเมือง ด้วยวิธีการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ กันยาประสิทธิ์. (2558). *ประเด็นทางวิทยาศาสตร์กับสังคมเพื่อทักษะในศตวรรษที่ 21*. **วารสารศึกษาศาสตร์,** 26(2): 6-7.

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2556). **แนวทางสร้างสรรค์ Eco School โรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.** ค้นเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2562, จาก http://www.deqp.go.th/media/36848/development-resize.pdf

การุณย์ ประทุม และคณะ. (2549). **การพัฒนาแบบวัดพฤติกรรมการจัดการความรู้ของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชนกกระทรวงสาธารณสุข**. ชลบุรี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีชลบุรี.

กิ่งกาญจน์ กลิ่นจันทร์. (2556). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการบริการสังคม เรื่องปรากฏการณ์ทางธรณีวิทยาและธรณีประวัติ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. **วารสารวิชาการ Veridian E-Journal,** 6(3): 80-91.

กิตติภูมิ มีประดิษฐ์. (2559). **สร้างความตระหนักในสิ่งแวดล้อมเพื่อหยุดมรดกแห่งมลพิษ**. ค้นเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2562, จาก https://www.bangkokbiznews. com/blog/detail/637550

จีรศักดิ์ ใจดี. (2559). **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเป็นพลเมืองต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 5 ที่เรียนตามแนวการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม.** วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

ทิศนา แขมมณี. (2555). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.** พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.

ธงชัย พรยุศรี. (2564). **การสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยใช้ปัญหาและกระบวนการกลุ่มเป็นฐานการเรียนรู้ สำหรับนิสิตปริญญาตรี.** วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ธารา บัวคำศรี. (2561). **3 ประเด็นสิ่งแวดล้อมปี 2561 ไม่ควรพลาด.** ค้นเมื่อ วันที่ 10 ตุลาคม 2564, จาก https://www.greenpeace.org/thailand/story/1774/3-environmental

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ประสาท เนื่องเฉลิม. (2558). *การเรียนรู้โดยการบริการสังคม Service Learning*. **วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์,** 2(1): 9.

ปรียาพร พรหมพิทักษ์. (2558). **21 ปี บนเส้นทางส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.** กรุงเทพฯ: ป่าฝนเนกซ์สเตป.

พันทิพย์ เหล่าหาโคตร. (2551). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมเพื่อเสริมสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). **วิจัยทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 7. นครปฐม: ศูนย์วิจัยและพัฒนาการทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รุ่งทิวา กองสอน. (2556). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเคมี ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน*. **วารสารวิชาการ Veridian E-Journal กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์,** 6(2): 60.

วราพรรณ สุกมาก. (2559). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาตามสภาพจริงเป็นฐานเพื่อส่งเสริม ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอันล้ำค่าสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.* **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม,** 11(1): 172.

วิจารณ์ พานิช. (2555). **องค์แห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ตถาตา พับบลิเคชัน.

วินัย วีระวัฒนานนท์. (2555). **สิ่งแวดล้อมศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

วีรญา บุญสิน. (2553). **ความตระหนักของประชาชนที่มีต่อปัญหาทรัพยากรน้ำในพื้นที่ อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎรธานี.** วิทยานิพนธ์ สังคมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศรัณย์ อัมระนันท์, กิตติมา พันธ์พฤกษา, ภัทรภร ชัยประเสริฐ และ ธนาวุฒิ ลาตวงษ์. (2558). *การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้โดยเน้นการใช้คำถามระดับสูง เรื่องพันธะโคเวเลนต์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการให้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. **วารสารคณะศึกษาศาสตร์,** 26(2): 76-78.

ศิริกาญจน์ ศิริเลข. (2551). **ความตระหนักต่อปัญหาภาวะโลกร้อนของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศิริวุฒิ บัวสมาน และ ธีร์กัญญา พลนันท์. (2557). **วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) โรงเรียนสมเด็จพิมพ์ พัฒนาวิทยา.** ค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2562, จาก https://www.slideshare.net/siricom4/bip-decs-model

สุปรางค์ จาตุจินดา. (2563). **10 สถานการณ์สิ่งแวดล้อมรอบโลกไวรัส COVID-19.** ค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2564, จาก https://www.greenpeace.org/thailand/story/16992/

สุวิชชา รักษ์ศรี. (2558). *การพัฒนาความตระหนักทางสิ่งแวดล้อมผ่านกิจกรรมนันทนาการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. **Veridian E-Journal, Silpakorn University,** 8(1): 1231-1242.

Breckler, Robert L. (1986). **The Social Work Dictation.** 3rd ed. WasHiton DC: NASW Press.

Broman, K., and Parchman, I. (2014). *Students' application of chemical concepts when solving chemistry problems in different contexts*. **Chemistry Education Research and Practice,** 15: 516-59.

Bruner, S. (1966). **Studies in Cognitive growth: A collaboration at the center for Cognitive Studies.** New York: John Willy and Son.

Dewey, J. (1962). **Democracy and Education.** New York: McGraw-Hill Book.

Ferreira, J. J., Raposo, M. L., Gouveia Rodrigues, R., Dinis, A., & do Paco, A. (2012). *A model of entrepreneurial intention: An application of the psychological and behavioral approaches.* **Journal of Small Business and Enterprise Development,** 19(3): 424-440.

Joyce, Bruce, Weil, Marsha and Calhoun, Emily. (2004). **Models of teaching.** 7th ed. Boston: Pearson/Allyn and Bacon.

Kolb, D. A. (1984). **Experiential learning.** Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice Hall.

Kongson, R. (2022). *Using STSE-Model Learning to Examine Students' Environmental Awareness of the Risk of Environmental Disaster.* **International Journal of Innovation, Creativity and Change,** 13(6): 397-414.

Lambert, L., Walker, D., Zimmerman, D., Cooper, J., Lambert, M., Gardner, M., & Szabo, M. (2002). **The constructivist leader**. 2nd ed. New York: Teacher's College Press.

National Service Learning Clearinghouse. (2012). **What is Service-Learning?**, Retrieved on October 8th, 2019, from http://www.servicelearning.org/what-service-learning

Paulo Freire. (1998). **Teachers as cultural workers: letters to those who dare teach.** Boulder, Colo.: Westview Press.

Semken, S. (2005). *Sense of place and place-based introductory geoscience teaching for American Indian and Alaska native undergraduates.* **Journal of Geoscience Education,** 53: 149-157.

Vygotsky, L. (1978). **Mind in society: The Developmental of higher psychological process.** Cambridge, MA: Harvard University Press.

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

Academic Administration Strategies for Excellence of Schools under Nakhon Nayok Primary Educational Service Area Office

ชูศักดิ์ เจียมจร
นักศึกษา หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
E-mail: ccheamchon@gmail.com
ภารดี อนันต์นาวี
อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
E-mail: paradee.anan@gmail.com
นาวาตรีพงศ์เทพ จิระโร
อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
E-mail: pongthep@stic.ac.th
Choosak Cheamchon
Student, Doctor of Philosophy degree program Education Administration,
North Bangkok University
Paradee Anannawee
Lecturer, Doctor of Philosophy Degree Program Education Administration,
North Bangkok University
Lieutenant Commander Navatreepongthep Jiraro
Lecturer, Doctor of Philosophy Degree Program Education Administration,
North Bangkok University

รับเข้า: *10 มกราคม 2566* **แก้ไข:** *26 มกราคม 2566* **ตอบรับ:** *31 มกราคม 2566*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ 2) สร้างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ และ 3) ทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ประชากรแบ่งออก 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 บุคลากรการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จำนวน 300 คน กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน และกลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้ใช้งาน จำนวน 20 คน โดยใช้เครื่องมือวิจัย 3 ประเภท ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสัมภาษณ์โดยใช้แบบประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ มี 5 องค์ประกอบหลัก 30 ตัวแปร ดังนี้ (1) องค์ประกอบด้านการนิเทศการศึกษา 8 ตัวแปร (2) องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4 ตัวแปร (3) องค์ประกอบด้านการอบรมพัฒนา 5 ตัวแปร (4) องค์ประกอบด้านนวัตกรรม 8 ตัวแปร และ (5) องค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผล 5 ตัวแปร ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 74.229 ค่า KMO มีค่าเท่ากับ .850 2) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน เรียกว่า SEALTIE strategy มี 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แนวทางการนำไปใช้กลยุทธ์ มี 5 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 ด้านการนิเทศการศึกษา กลยุทธ์ที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก กลยุทธ์ที่ 3 ด้านการอบรมพัฒนากลยุทธ์ที่ 4 ด้านนวัตกรรม กลยุทธ์ที่ 5 ด้านการวัดและประเมินผล มีวิธีการรวม 30 วิธีการ ส่วนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการ ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ส่วนที่ 4 กระบวนการบริหารงานวิชาการ และ 3) ผลการทดลองใช้กลยุทธ์กับการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: กลยุทธ์ การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ โรงเรียนประถมศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to: 1) analyze the components of academic administration towards excellence, 2) create a strategy for academic administration toward excellence, and 3) try out and evaluate the strategy for academic administration toward excellence of schools under Nakhon Nayok Primary Educational Service Area Office. The population in this research was divided into 3 groups: group one, 300 school educational personnel under Nakhon Nayok Primary Educational Service Area Office; group two, 12 experts; and group three, 20 users. The research tools were a

questionnaire, an interview form, and an interview form using an assessment form. Data analysis used exploratory factor analysis, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The results showed that 1) Components of academic administration towards excellence consist of 5 main components, 30 variables as follows: (1) component SE: Supervision in Education, 8 variables; (2) component AL: Active Learning, 4 variables; (3) components T: Training, 5 variables; (4) component I: Innovation, 8 variables; and (5) component E: Evaluation, 5 variables, which can explain 74.229 percent of the variance for the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) has a value of .850. 2) Academic administration strategy for school excellence under Nakhon Nayok Primary Educational Service Area Office, called SEALTIE strategy, consisting of 4 parts: Part 1, strategy implementation guidelines, there are 5 strategies, including strategy 1. SE: Supervision in Education, strategy 2. AL: Active Learning in management, strategy 3. T: Training and development, strategy 4. I: Innovation, strategy 5. E: Evaluation, there are a total of 30 methods; Part 2 Academic Leadership; Part 3 Participation in Academic Administration; Part 4 Academic Administration Process. 3) Results of strategy trials and evaluation of feasibility and usefulness: Overall, it has the highest average level.

Keywords: strategies, academic administration towards excellence, primary school

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ส่งผลกระทบที่สำคัญทั้งภายในและภายนอกในด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตโดยที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การปรับเปลี่ยนที่รวดเร็วจำเป็นต้องสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อเตรียมความพร้อมของคนในชาติให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม กล่าวคือ ต้องยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศให้เกิดความทัดเทียมกับอารยประเทศ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติโดยพัฒนาคนไทยให้มีความรู้ ความสามารถในการดำรงชีวิต (อมลรดา พุทธินันท์, 2561) ดังนั้นการพัฒนาการศึกษาไทยภายใต้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 จึงมุ่งเน้นแก้ปัญหา และเร่งยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทยผ่าน 6 ยุทธศาสตร์ เพื่อให้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นในเรื่องของการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อชีวิต

การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้อย่างจริงจัง ผู้เรียนมีคุณลักษณะใฝ่ดี คิดวิเคราะห์มีการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจนมีจิตสาธารณะ รวมทั้งมีระเบียบวินัย มีจริยธรรม คุณธรรม และใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง หากแต่ปัจจุบันผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ ไม่เป็นไปตามทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (กันตวุฒิ การดี และ วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง, 2564)

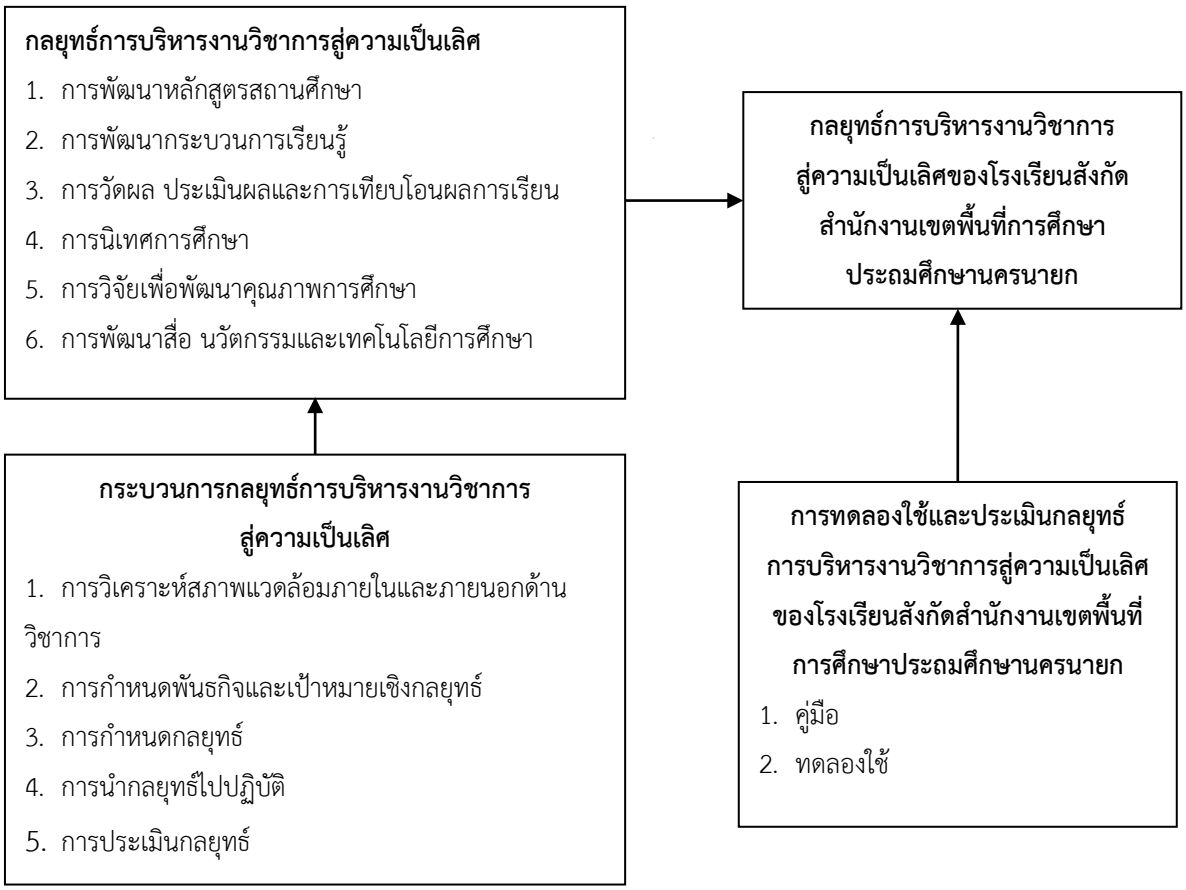
ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก เป็นหน่วยงานจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดจำนวน 135 โรงเรียน โดยสภาพการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองท้องถิ่น ส่วนใหญ่มีมาตรฐานด้านปัจจัยอยู่ในระดับดีถึงดีมาก ในขณะที่มาตรฐานด้านผู้เรียนยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับปัจจัยที่ใช้ในการจัดการศึกษา สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น ดังนั้นการที่พัฒนาการทางการเรียนรู้ของผู้เรียนลดลงแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของการเรียนการสอนที่ขาดประสิทธิภาพ นับเป็นปัญหาสำคัญที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อเร่งรัดยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ควรให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ การศึกษาขั้นพื้นฐานนับว่าเป็นการศึกษาระดับที่สำคัญยิ่งของประเทศ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครนายก, 2563)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว นับเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้เข้าใจถึงสภาพปัจจุบัน และปัญหาในการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงมีแนวคิดในการบริหารวิชาการของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและประสิทธิภาพในการสอนของครู และนำเสนอกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่จะช่วยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน โดยจัดทำวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ผลวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารและครูวิชาการ นอกจากนี้รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สนใจได้ใช้ข้อมูลที่จะสามารถนำไปใช้พัฒนาการบริหารวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก
3. เพื่อทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ประชากร คือ บุคลากรการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบจากแนวคิด ทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้ตัวแปรการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกจำนวน 30 ตัวแปร (ข้อคำถาม) ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10 เท่า ของตัวแปร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน (Field & Miles, 2012) และการสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างในการวิจัยแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 12 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้ กลุ่มที่ 1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีผลงานยอดเยี่ยมและได้รับรางวัลใดรางวัลหนึ่ง อาทิ รางวัลโรงเรียนพระราชทานรางวัลคุณภาพแห่งชาติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) รางวัล OBEC AWARDS รางวัลผลงานการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) หรือรางวัล Internal Quality Audit (IQA) จำนวน 3 คน และกลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีประสบการณ์การบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี และอาจารย์ที่สอนในระดับมหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษาหรือมีประสบการณ์ทางด้านการบริหารจัดการศึกษา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้กับโรงเรียนวัดหนองทองทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) และทดลองใช้เป็นเวลา 2 ภาคการศึกษาในปีการศึกษา 2565 และ 3) วัดผลการทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จากผู้ใช้งานได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการโรงเรียน และครูวิชาการ จำนวน 20 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ส่วนตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด กำหนดค่าระดับคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

2. การสร้างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ผู้วิจัยนำองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก มาสร้างร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นครนายก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview) แบ่งออก 2 ตอน คือตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด และตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความเหมาะสมของร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ด้านความเหมาะสม คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดค่าระดับคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1

3. การทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ผู้วิจัยนำกลยุทธ์มาจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์โดยใช้แบบประเมิน (Assessment Form) แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มผู้ใช้งาน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด และตอนที่ 2 การทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก 2 ด้าน ได้แก่ ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์ของกลยุทธ์ โดยสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด กำหนดค่าระดับคะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสัมภาษณ์โดยใช้แบบประเมิน จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ปรากฏผลว่าได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990) มีค่า IOC ของแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสัมภาษณ์โดยใช้แบบประเมิน เท่ากับ 0.94, 1.00, 1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.778 อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้

การวิเคราะห์ข้อมูล วิธีการวิเคราะห์สามารถจำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2556)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อสร้างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

ตารางที่ 1 การตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ

แบบสอบถาม	จำนวนข้อคำถาม (ตัวแปร)	KMO	Bartlett's Test Sphericity		
			Approx. Chi-square	df	Sig.
การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ	30	.850	9614.840	435	.000

จากตารางที่ 1 เมื่อทำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นพบว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร ทั้ง 30 ตัว ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ นั่นคือ ตัวแปรทั้ง 30 ตัว มีความสัมพันธ์กันเพียงพอที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ (Bartlett's Test of Sphericity Approx. Chi-Square=9614.840, df =435, and Sig.=.000) เมื่อพิจารณารายตัวแปรพบว่า ค่าความเพียงพอของการเลือกตัวอย่างโดยรวม (MSA) มีค่าเท่ากับ .894 ซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้ (Hair et al., 1998) และค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy=KMO ที่ได้มานี้มากกว่า .50 และเข้าสู่ 1.000 ซึ่งบ่งชี้ให้ทราบว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ตารางที่ 2 ค่าสถิติหลังการสกัดองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	12.312	41.039	41.039	12.312	41.039	41.039	6.245	20.816	20.816
2	4.193	13.978	55.017	4.193	13.978	55.017	5.534	18.447	39.263
3	2.379	7.931	62.948	2.379	7.931	62.948	3.67	12.234	51.497
4	1.883	6.278	69.226	1.883	6.278	69.226	3.427	11.422	62.92
5	1.501	5.004	74.229	1.501	5.004	74.229	3.393	11.31	74.229
6	0.943	3.143	77.372						
...	...	...	...						
30	0.033	0.081	100.000						

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า ควรมีองค์ประกอบเพียง 5 องค์ประกอบ เนื่องจากเฉพาะ 5 องค์ประกอบแรกเท่านั้นที่มีค่า Eigenvalue มากกว่า 1 ปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ 1-5 สามารถอธิบายค่าความผันแปรของตัวแปรทั้ง 30 ตัวได้ 74.229% ทำให้ผลการวิเคราะห์ได้องค์ประกอบจำนวน 5 องค์ประกอบหลัก 30 ตัวแปร ดังนี้ (1) องค์ประกอบ SE: SUPERVISION IN EDUCATION ด้านการนิเทศการศึกษา 8 ตัวแปร (2) องค์ประกอบ AL: ACTIVE LEARNING ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 4 ตัวแปร (3) องค์ประกอบ T: TRAINING ด้านการอบรมพัฒนา 5 ตัวแปร (4) องค์ประกอบ I: INNOVATION ด้านนวัตกรรม 8 ตัวแปร และ (5) องค์ประกอบ E: EVALUATION ด้านการวัดและประเมินผล 5 ตัวแปร

2. การสร้างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก สร้างโดยวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างกลยุทธ์ ซึ่งนำมากำหนดเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์และสังเคราะห์คำสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญ 12 คน ได้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

จากภาพที่ 2 ผู้วิจัยได้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก เรียกว่า SEALTIE strategy ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) แนวทางการนำไปใช้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก มีอยู่ 5 กลยุทธ์ 30 วิธีการ 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการ 3) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ กับ 4) กระบวนการบริหารงานวิชาการ แต่ละองค์ประกอบมีละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวทางการนำไปใช้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก มีอยู่ 5 กลยุทธ์ 30 วิธีการ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 SE: SUPERVISION IN EDUCATION ด้านการนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศตามแนวทางของประชาธิปไตยที่เน้นการให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และผู้รับการนิเทศยอมรับเพื่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา โดยกลยุทธ์ SE: SUPERVISION IN EDUCATION ด้านการนิเทศการศึกษา มี 8 วิธีการ

กลยุทธ์ที่ 2 AL: ACTIVE LEARNING ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก คือ การออกแบบการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง สร้างองค์ความรู้ ผ่านการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) การได้ปฏิบัติงาน สร้างสรรค์งาน และนำเสนองานด้วยตัวเองที่มีความรู้ในงานเฉพาะการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ โดยกลยุทธ์ AL: ACTIVE LEARNING ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มี 4 วิธีการ

กลยุทธ์ที่ 3 T: TRAINING ด้านการอบรมพัฒนา คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยกระบวนการฝึกอบรมจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ทำให้การปฏิบัติงานของบุคลากรมีสมรรถภาพสูงขึ้น โดยกลยุทธ์ T: TRAINING ด้านการอบรมพัฒนา มี 5 วิธีการ

กลยุทธ์ที่ 4 I: INNOVATION ด้านนวัตกรรม คือ กระบวนการสร้างสรรค์ คิดค้น พัฒนาสามารถนำไปปฏิบัติจริง และมีการเผยแพร่ออกสู่ชุมชน ในลักษณะเป็นของใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อนหรือของเก่าที่มีอยู่เดิมแต่ได้รับการปรับปรุงเสริมแต่งพัฒนาขึ้นใหม่ โดยกลยุทธ์ I: INNOVATION ด้านนวัตกรรม มี 8 วิธีการ

กลยุทธ์ที่ 5 E: EVALUATION ด้านการวัดและประเมินผล คือ การวัดเป็นกระบวนการเชิงปริมาณหรือการกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งที่ปฏิบัติหรือสิ่งที่ต้องการวัด การประเมินเป็นการเก็บรวบรวมสังเคราะห์ และตีความหมายข้อมูลเพื่อจุดประสงค์เฉพาะการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ โดยกลยุทธ์ E: EVALUATION ด้านการวัดและประเมินผล มี 5 วิธีการ

ส่วนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการ 4 ด้านประกอบด้วย 1) ด้านการจัดองค์การเพื่อการเรียนการสอน 2) ด้านการกำหนดทิศทาง นโยบาย เป้าหมาย และแนวทางการจัดการศึกษา 3) ด้านการพัฒนาระบบงาน และ 4) ด้านคุณลักษณะการเป็นผู้นำสถานศึกษา

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ เป็นการมีการส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการบริหารงานวิชาการ อาทิ กำหนดทิศทาง แนวทางการจัดการศึกษา ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร จัดแหล่ง ข้อมูลสารสนเทศ สร้างเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

ส่วนที่ 4 กระบวนการบริหารงานวิชาการ เป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการ โดยการนำแผนงานวิชาการไปปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมลงสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย วางแผน การประชุมอย่าง ชัดเจน ชี้แจงนโยบาย และแนวทางปฏิบัติตามแผนให้ทุกฝ่ายเข้าใจ กำกับติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

3. การทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์

	รายการประเมิน	ระดับความเป็นไปได้			ระดับความเป็นประโยชน์		
		$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1	องค์ประกอบที่ 1 แนวทางการนำไปใช้กลยุทธ์	4.73	0.26	มากที่สุด	4.59	0.26	มากที่สุด
2	องค์ประกอบที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการ	4.64	0.32	มากที่สุด	4.59	0.35	มากที่สุด
3	องค์ประกอบที่ 3 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ	4.67	0.25	มากที่สุด	4.57	0.26	มากที่สุด
4	องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารงานวิชาการ	4.70	0.21	มากที่สุด	4.59	0.37	มากที่สุด
	รวม	**4.69**	**0.42**	**มากที่สุด**	**4.65**	**0.40**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการทดลองใช้กลยุทธ์กับการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด สรุปกลยุทธ์นี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศไทยได้

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

องค์ประกอบของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า ข้อมูลทั้งหมดสามารถสกัดองค์ประกอบได้เป็น 5 องค์ประกอบหลัก ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 74.229 สำหรับค่า Kaiser-

Meyer-Olkin (KMO) มีค่าเท่ากับ .850 และได้ค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .000 ซึ่งเป็นค่าที่น้อยกว่า .05 มี 5 องค์ประกอบ 30 ตัวแปร และสามารถอภิปรายผลได้ 5 ประเด็น คือ

1. องค์ประกอบที่ 1 SE: SUPERVISION IN EDUCATION ด้านการนิเทศการศึกษา มี 8 ตัวแปร ด้วยครูสามารถใช้ผลการนิเทศเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้บริหารและครูใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบทั้งนี้เนื่องมาจากกระบวนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ตามแนวทางของประชาธิปไตยที่เน้น การให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และผู้รับการนิเทศยอมรับเพื่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา จุดมุ่งหมายของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ekundayo, H. T. et al. (2013) ดังนั้นศึกษานิเทศก์จึงต้องมีโอกาสที่จะส่งเสริมการจัดกิจกรรมของโรงเรียน และให้โรงเรียนแน่ใจว่ามีกิจกรรมที่จะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนได้จริง ศึกษานิเทศก์ที่ประสบผลสำเร็จนั้น ควรเป็นผู้มีความรู้กว้างขวาง เช่น ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ ภาวะผู้นำ รวมถึงวัฒนธรรมของโรงเรียนและชุมชน การนิเทศควรมีผู้นำเพื่อทำหน้าที่ดูแล ช่วยเหลือ ประเมิน ชี้แนะครู และผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้แน่ใจว่าสถานศึกษาได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การนิเทศที่ประสบผลสำเร็จจะส่งผลให้วิสัยทัศน์ของโรงเรียนได้นำมาเป็นแนวทางส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบที่เอื้อต่อการพัฒนาโรงเรียน ส่วนการนิเทศการสอน คือ กระบวนการออกแบบเพื่อพัฒนา โดยมีจุดหมายสำคัญ และเป็นกระบวนการที่เป็นประโยชน์อย่างต่อเนื่อง

2. องค์ประกอบที่ 2 AL: ACTIVE LEARNING ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มี 4 ตัวแปร ทั้งนี้เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีการปรับลดระยะเวลาเรียนภาควิชาการหรือภาคทฤษฎีลดลง แต่ยังคงไว้ซึ่งเนื้อหาหลักที่ผู้เรียนควรรู้ตามมาตรฐานของหลักสูตร และให้ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเพิ่มเวลาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงมากขึ้น ภายใต้โครงการ ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ เชื่อมโยงกับการปฏิรูปการเรียนการสอนในยุคประเทศไทย 4.0 สอดคล้องกับงานของ วไลพร เมฆไตรรัตน์ (2562) กล่าวว่า แนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเป็นแนวคิดสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นแนวการจัดการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการ พัฒนาทักษะการคิด การตีความ การไตร่ตรอง การถ่ายทอดความคิดของผู้เรียน อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี การถามจึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ที่ช่วยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจและพัฒนาความคิดใหม่ ๆ โดยกระบวนการถามจะช่วยขยายทักษะการคิด ทำความเข้าใจให้กระจ่างได้ข้อมูลป้อนกลับทั้งด้านการเรียนการสอน ยังก่อให้เกิดการทบทวน การเชื่อมโยงระหว่างความคิดต่าง ๆ ส่งเสริมความอยากรู้อยากเห็นและเกิดความท้าทาย โดยบทบาทผู้เรียน จะเรียนรู้จากการคิดวิเคราะห์เพื่อสร้างข้อคำถามและการค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

3. องค์ประกอบที่ 3 T: TRAINING ด้านการอบรมพัฒนา มี 5 ตัวแปร ด้วยการจัดอบรมพัฒนาครูให้มีความรู้เรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน พร้อมกับส่งเสริมครูให้นำความรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามที่สถานศึกษากำหนด และส่งเสริมผู้เรียนให้มีพัฒนาการทั้งด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะสำคัญในการดำเนินชีวิตในระดับมากที่สุดมีผลต่อกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ครูผู้สอนมีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จงรักษ์ ศรีทิพย์ (2560) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาล ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ประกอบด้วย (1) กระบวนการบริหารจัดการ (2) การมีส่วนร่วม (3) การบริหารทรัพยากรบุคคล (4) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (5) การจัดการข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี (6) การวางแผนกลยุทธ์ (7) การมุ่งเน้นผู้เรียน (8) การนิเทศกำกับ ติดตามและประเมินผล และ (9) ความเป็นเลิศของโรงเรียน

4. องค์ประกอบที่ 4 I: INNOVATION ด้านนวัตกรรม มี 8 ตัวแปร ด้วยจากการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ต้องจำเป็นในการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี ส่งเสริมให้ครูผลิต และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน จัดเก็บสื่อเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบง่ายต่อการใช้งาน และประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมมาใช้เพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษาให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิภควัธจ์ ภูมพงศ์คชศร (2563) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สู่ความเป็นเลิศระดับสากล” ผลการวิจัย พบว่า นวัตกรรมการเรียนรู้งานวิชาการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล โดยผ่านจากสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา นวัตกรรมการเรียนรู้งานวิชาการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล โดยผ่านจากพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา คุณลักษณะงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษามีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากลโดยผ่านจากสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา คุณลักษณะงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษามีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากลโดยผ่านจากพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา

5. องค์ประกอบที่ 5 E: EVALUATION ด้านการวัดและประเมินผล มี 5 ตัวแปร ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการวัดและประเมินผลที่ส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลว่ากิจกรรมที่ทำไปนั้นบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร ปัญหาและอุปสรรคที่พบคืออะไรบ้าง ได้ใช้

วิธีการแก้ไขอย่างไร ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างจากการทำโครงงานนั้น ๆ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวัฒน์ บุญโตนด และ สถิรพร เชาวน์ชัย (2565) ศึกษาเรื่อง “ความต้องการจำเป็นและแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร” ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาด้านการบริหารและการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาควรกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือที่สอดคล้องกับคุณลักษณะความเป็นเลิศของผู้เรียนตามที่สถานศึกษากำหนด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลในหลักสูตรสถานศึกษานั้น สถานศึกษายังขาดการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพิจารณามาตรฐานตัวชี้วัดและคุณลักษณะความเป็นเลิศของผู้เรียนอย่างชัดเจน

2. การสร้างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

การสร้างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก เรียกว่า SEALTIE strategy ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แนวทางการนำไปใช้กลยุทธ์ มี 5 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 SE: SUPERVISION IN EDUCATION ด้านการนิเทศการศึกษา กลยุทธ์ที่ 2 AL: ACTIVE LEARNING ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก กลยุทธ์ที่ 3 T: TRAINING ด้านการอบรมพัฒนากลยุทธ์ที่ 4 I: INNOVATION ด้านนวัตกรรม กลยุทธ์ที่ 5 E: EVALUATION ด้านการวัดและประเมินผล มีวิธีการรวม 30 วิธีการ ส่วนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการ ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ส่วนที่ 4 กระบวนการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของการบริหารในระดับสถานศึกษาโดยเฉพาะการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เน้นความเป็นอิสระและการมีส่วนร่วมของชุมชน ถ้าทุกคนมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีการทำงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ก็จะเป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยให้การศึกษาไทยมีคุณภาพและการบริหารการศึกษามีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จงรักษ์ ศรีทิพย์ (2560) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาล ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดเป็นรูปแบบที่ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมี 8 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความเป็นเลิศของโรงเรียนสามารถ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) การมีส่วนร่วม (2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (3) การมุ่งเน้นผู้เรียน (4) การบริหารทรัพยากรบุคคล (5) การนิเทศ ติดตามและประเมินผล (6) การจัดการข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี (7) การวางแผนกลยุทธ์ และ (8) กระบวนการบริหารจัดการส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความเป็นเลิศของโรงเรียน ได้แก่ (1) การจัดการข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการวางแผนกลยุทธ์ การบริหารทรัพยากรบุคคล และกระบวนการบริหารจัดการ (2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพล

ทางอ้อมผ่านการมีส่วนร่วม และการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล (3) การมุ่งเน้นผู้เรียนมีอิทธิพลทางอ้อมผ่าน การมีส่วนร่วม และการนิเทศติดตามและประเมินผล (4) การบริหารทรัพยากรบุคคลมีอิทธิทางอ้อมผ่าน

3. การทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

ผลทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า ผลการทดลองใช้กลยุทธ์กับการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด สรุปกลยุทธ์นี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในพื้นที่ที่มีบริบทใกล้เคียงได้ ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการทดลองใช้และประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน เป็นการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนการบริหารงานวิชาการที่แท้จริงของบุคลากรการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จึงควรใช้การประเมินการปฏิบัติ ร่วมกับการประเมินด้วยวิธีการอื่น และกำหนดเกณฑ์ในการประเมินให้สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับการบริหารงานวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมลรดา พุทธินันท์ (2561) ศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) ภารกิจและขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียน 3) กระบวนการบริหารงานวิชาการ 4) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR พบว่า องค์ประกอบทุกองค์ประกอบ มีความเหมาะสมทุกตัวบ่งชี้ โดยคู่มือการปฏิบัติงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานวิชาการมีความเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านการนิเทศการศึกษา ควรจัดอบรมเพื่อพัฒนาการนิเทศให้กับครูอย่างต่อเนื่อง กระบวนการการนิเทศการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษากับมีการนิเทศการศึกษาเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ควรพัฒนาครูให้สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ มีการสร้างเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างสูงสุดกับมีการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา

3. ด้านการอบรมพัฒนา ควรจัดอบรมพัฒนาครูให้มีความรู้เรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ส่งเสริมครูให้นำความรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามที่สถานศึกษากำหนด และมีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

4. ด้านนวัตกรรม ควรนำหลักการทางวิทยาศาสตร์ แนวความคิด กระบวนการ วิธีการ เทคนิค ตลอดจนอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีนวัตกรรมการศึกษาใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอ และมีการพัฒนาอบรมครูในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

5. ด้านการวัดและประเมินผล ควรมีการเทียบโอนความรู้ และประสบการณ์ ผลการเรียนอย่างหลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับผู้เรียนอย่างเป็นระบบ มีการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนอย่างครอบคลุม เป็นธรรม และมีหลักฐานชัดเจน ตรวจสอบได้ และมีกระบวนการตรวจสอบด้านความรู้ ความเข้าใจ คุณลักษณะและทักษะการปฏิบัติของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายกที่มีการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก

เอกสารอ้างอิง

กันตวุฒิ การดี และ วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง. (2564). *แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1.* **วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น,** 7(3): 179-189.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2556). **การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับบริหารและวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จงรักษ์ ศรีทิพย์. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนอนุบาล. **วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 9(1): 201-215.

ภูมิภควัธจ์ ภูมพงศ์คชศร. (2563). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล.* **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**, 8(5): 1845-1868.

วไลพร เมฆไตรรัตน์. (2562). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย.* **วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ**, 9(2): 137-152.

ศิริวัฒน์ บุญโตนด และ สถิรพร เชาวน์ชัย. (2565). *ความต้องการจำเป็นและแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร.* **Journal of Roi Kaensarn Academi**, 7(3): 252-274.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครนายก. (2563). **ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติราชการ แผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ.2563-2565.** นครนายก: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครนายก.

อมลรดา พุทธินันท์. (2561). **รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น**. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

Cronbach, Lee. J. (1990). **Essentials of Psychology Testing**. 5th ed. New York: Harper Collins Publishers Inc.

Ekundayo, H. T., Oyerinde, D. O., & Kolawele, A. O. (2013). *Effective Supervision of Instruction in Nigerian Secondary Schools: Issues, Challenges and the Way Forward.* **Journal of Education and Practice**, 4(8): 185-191.

Field, A., Miles, J., & Field, Z. (2012). **Discovering statistics using R**. Los Angeles: Sage.

Hair, J. F., Tatham, R. L., Anderson, R. E., & Black, W. (1998). **Multivariate data analysis**. 5th ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

ส่วนประสมทางการตลาด คุณค่าตราสินค้า และการยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวาย ในเขตจังหวัดเชียงใหม่

The Effects of the Marketing Mix, Brand Equity, and Technology Acceptance towards the Generation-Y Consumers' Purchasing Decision for Electric Vehicles in Chiang Mai Province

ชีวพัฒน์ อาจการ
นักศึกษา หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
E-mail: bobig55555@gmail.com
นภาวรรณ เนตรประดิษฐ์
อาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
E-mail: nok_napawan@hotmail.com
Cheewaphat Artkan
Student, Master of Management, Faculty of Management Sciences,
Lampang Rajabhat University
Napawan Netpradit
Lecturer, Master of Management, Faculty of Management Sciences,
Lampang Rajabhat University

รับเข้า: *7 กุมภาพันธ์ 2566* **แก้ไข:** *23 กุมภาพันธ์ 2566* **ตอบรับ:** *11 มีนาคม 2566*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด คุณค่าตราสินค้า การยอมรับเทคโนโลยีและการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวายในเขตจังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาอิทธิพลประสมทางการตลาด คุณค่าตราสินค้าและการยอมรับเทคโนโลยีที่มีต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวายในเขตจังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริโภคเจนเนอเรชันวาย จำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณด้วยวิธี Enter

ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญทุกปัจจัยระดับมากเรียงลำดับได้ดังนี้ ส่วนประสมทางการตลาด รองลงมา คือ ด้านคุณค่าตราสินค้า และการยอมรับเทคโนโลยี ลำดับสุดท้าย คือ การตัดสินใจซื้อ และส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านคุณค่าตราสินค้า โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และการยอมรับเทคโนโลยีมีผลต่อการตัดสินใจซื้อ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ส่วนประสมการตลาด คุณค่าตราสินค้า การยอมรับเทคโนโลยี การตัดสินใจซื้อ

Abstract

This research aims to 1) study the importance level of the marketing mix, the brand equity, the technology acceptance, and the consumers' purchasing decision for electronic vehicles in Chiang Mai province; and 2) study the effect of marketing mix, brand equity, technology acceptance, to consumers' purchasing decision for electronic vehicles in Chiang Mai province. Three hundred and eighty-five generation-Y consumers were selected as a sample in this survey research. A questionnaire was used as a research tool in collecting the data, and analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression, Enter method.

The results showed that the consumers focused on all factors namely, marketing mix, brand equity, technology acceptance, and purchasing decision. The highest factor effecting consumers' purchasing decision was the marketing mix, the later was the brand equity with the significant level of .001, and the technology acceptance with the significant level of .05, respectively.

Keywords: marketing mix, brand equity, technology acceptance, purchasing decision

บทนำ

สังคมในปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ซึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงของโลกในหลาย ๆ ด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคมอันนำไปสู่การปรับตัวเพื่อให้เกิดความสามารถในการแข่งขันท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ ทุกประเทศทั่วโลกกำลังมุ่งสู่กระแสใหม่ของการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า สังคมความรู้ (Knowledge Society) และระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-Based Economy) ที่จะต้องให้ความสำคัญต่อการใช้ความรู้และนวัตกรรม (Innovation) โดยเฉพาะอุตสาหกรรม

ยานยนต์ถูกมองว่าเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลก เพราะตั้งแต่การผลิต การใช้งาน จนถึงการขจัดทำลายเมื่อหมดอายุ ทุกขั้นตอนของวงจรชีวิตรถยนต์ต้องใช้พลังงานทั้งสิ้น ประกอบกับความไม่มั่นคงของพลังงาน ราคาน้ำมันโลกที่มีความผันผวนและนับวันจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ผู้ผลิตรถยนต์รวมทั้งผู้บริโภคเริ่มหันมาสนใจรถยนต์ที่ประหยัดพลังงานและเทรนด์การใส่ใจสิ่งแวดล้อม จึงได้พัฒนารถยนต์ประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อม สาเหตุหลักที่ราคาน้ำมันเพิ่มขึ้นสูงในช่วงที่ผ่านมามีสาเหตุมาจากราคาน้ำมันดิบที่เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมันได้ประกาศพยุงราคาน้ำมันดิบ หลังจากที่ราคาน้ำมันดิบได้ตกลงมาอย่างหนักในช่วงปี 2020 แม้ว่าเศรษฐกิจของไทยจะฟื้นตัวก็ตามแต่หลายประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว อย่างประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในทวีปยุโรปที่มีนโยบายการจัดการโควิด-19 ที่แตกต่างกับประเทศในทวีปเอเชีย ซึ่งประเทศเหล่านี้ มีนโยบายเปิดเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้นกว่าในปี 2021 ที่ผ่านมา อีกทั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่กลับมาเติบโตก็ทำให้เกิดความต้องการพลังงานเพิ่มสูงขึ้นและปัญหาทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) หรือปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นั่นคือความไม่ลงรอยกันระหว่างประเทศรัสเซียและยูเครน (Finnomena Channel, 2022)

แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้าตามผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายยานยนต์ไฟฟ้าแห่งชาติ ครั้งที่ 3/2564 และครั้งที่ 1/2565 เพื่อส่งเสริมให้เกิดการผลิตและการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศ ให้เป็นไปตามเป้าหมายการผลิตและการใช้ยานยนต์ไร้มลพิษ (Zero Emission Vehicle: ZEV) ของยานยนต์ทุกประเภท เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาและขับเคลื่อนมาตรการสนับสนุนฯ ทั้งในส่วนของมาตรการทางภาษี และไม่ใช่ภาษีโดยเป็นมาตรการระยะสั้นระหว่างปีพ.ศ. 2565–2568 โดยในช่วง 2 ปีแรก (พ.ศ. 2565–2566) มาตรการสนับสนุนฯ จะให้ความสำคัญกับการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศอย่างกว้างขวางโดยเร็ว ครอบคลุมทั้งการนำเข้ารถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ไฟฟ้าสำเร็จรูปทั้งคันและกรณีรถยนต์หรือรถยนต์กระบะ หรือรถจักรยานยนต์ไฟฟ้าที่ผลิตในประเทศผ่านการยกเว้น หรือลดอากรนำเข้า ลดอัตราภาษีสรรพสามิต และ/หรือให้เงินอุดหนุนตามเงื่อนไขที่กำหนด ทั้งนี้เพื่อเพิ่มอุปสงค์ยานยนต์ไฟฟ้าในภาพรวม สร้างแรงจูงใจและดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าของผู้ประกอบการในประเทศไทย ส่วนช่วง 2 ปีถัดไป พ.ศ. 2567–2568 มาตรการสนับสนุนฯ จะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าที่ผลิตในประเทศเป็นหลัก โดยยกเลิกการยกเว้นหรือลดอากรนำเข้ารถยนต์สำเร็จรูปทั้งคัน แต่ยังคงมาตรการลดอัตราภาษีสรรพสามิต และ/หรือให้ เงินอุดหนุนตามเงื่อนไขที่กำหนดต่อไป เพื่อทำให้ต้นทุนรถยนต์ไฟฟ้าสำเร็จรูปทั้งคันที่นำเข้าสูงกว่ารถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ไฟฟ้าที่ผลิตในประเทศ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเร่งผลิตยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศ รองรับแนวโน้มความต้องการยานยนต์ไฟฟ้าที่เพิ่มมากขึ้น ลดการนำเข้าชิ้นส่วนและอุปกรณ์สำหรับยานยนต์ไฟฟ้า รวมทั้งจะเป็นการสนับสนุนการผลิตรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ไฟฟ้าใน

ประเทศ นอกจากนี้ยังได้กำหนดมาตรการเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนการผลิตรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศ (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2565)

ผู้บริโภคเจนเนอเรชันวาย เป็นกลุ่มคนที่มีอายุระหว่าง 27–39 ปี ที่เกิดมาพร้อมกับยุคเทคโนโลยีที่เพียบพร้อม ทั้งอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและอินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้ง่ายและรวดเร็ว ด้วยสภาพแวดล้อมที่เกิดมาท่ามกลางเทคโนโลยี ทำให้มีความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีที่ค่อนข้างสูง มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง ทะเยอทะยาน มุ่งมั่นต่อความสำเร็จ และแสวงหาความก้าวหน้าในอาชีพการงาน ทำให้เป็นกลุ่มคนมีกำลังซื้อสูง รวมทั้งมักมีรายได้สูงทั้งที่ยังอยู่ในวัยหนุ่มสาว และมีแนวโน้มที่จะมีอัตราการใช้จ่ายสูงเมื่อเทียบกับคนรุ่นก่อน ตลาดกลุ่มผู้บริโภคเจนเนอเรชันวายจึงเป็นโอกาสที่สำคัญของธุรกิจสินค้าอุปโภคบริโภค เมื่อคำนึงถึงขนาดและศักยภาพในการใช้จ่าย จากบทวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวายระหว่างรถกับบ้านที่เป็นสินทรัพย์ที่ผู้บริโภคเจนเนอเรชันวายส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกซื้อ รถก่อนซื้อบ้าน ซึ่งเป็นค่านิยมที่ไม่เปลี่ยนแปลง โดยมีเหตุผลที่ว่าเมื่อเรียนจบมีงานทำก็ต้องการมีรถสักคันที่นอกจากตอบโจทย์ความสะดวกสบายแล้วนั้น ยังเป็นการเพิ่มภาพลักษณ์ตัวเอง ส่วนอีกหนึ่งเหตุผลที่สำคัญไม่น้อยกว่ากันคือ รถถือเป็นทรัพย์สินที่เพิ่งเรียนจบสามารถซื้อได้ง่ายกว่า เพราะมีราคาขายเฉลี่ยเริ่มต้นอยู่ที่ 500,000-600,000 บาท ในขณะที่ราคาที่อยู่อาศัยที่มีราคาเริ่มต้นที่ 1,000,000 บาทขึ้นไป (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2563)

จากประเด็นที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะการศึกษาส่วนประสมการตลาด คุณค่าตราสินค้าและการยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคเนอเรชันวายในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาผู้ประกอบการจำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้า และผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจรถยนต์ไฟฟ้าสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางกลยุทธ์และดำเนินกิจกรรมทางการตลาด เพื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวายต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสำคัญเกี่ยวกับความสำคัญของส่วนประสมการตลาด คุณค่าตราสินค้า การยอมรับเทคโนโลยีและการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวายในเขตจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของส่วนประสมการตลาด คุณค่าตราสินค้า การยอมรับเทคโนโลยีที่มีต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวายในเขตจังหวัดเชียงใหม่

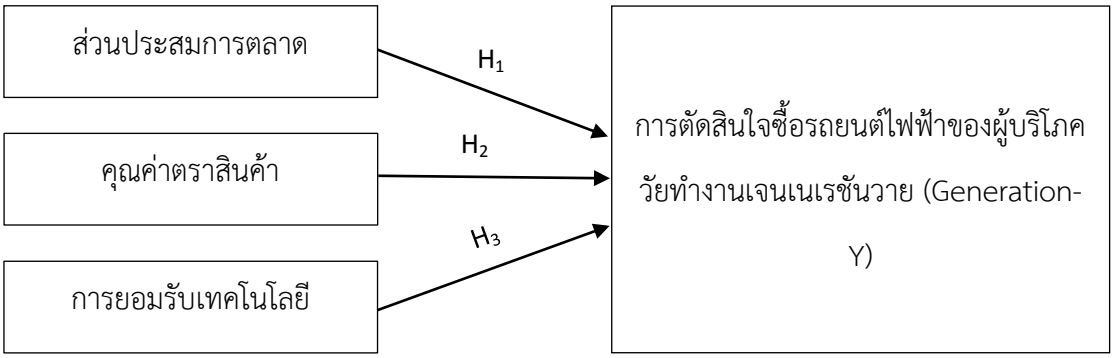
สมมติฐานการวิจัย

1. ส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวายในเขตจังหวัดเชียงใหม่

2. คุณค่าตราสินค้ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวายในเขตจังหวัดเชียงใหม่

3. การยอมรับเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวายในเขตจังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริโภคเจนเนอเรชันวายที่มีอายุระหว่าง 27-39 ปี ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 120,977 คน (กระทรวงแรงงาน, 2564)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ตัวแทนผู้บริโภคเจนเนอเรชันวายที่มีอายุระหว่าง 27-39 ปี ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 385 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนที่ร้อยละ 5 ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลระดับความสำคัญของ 1) ส่วนประสมทางการตลาด 2) คุณค่าตราสินค้า 3) การยอมรับเทคโนโลยี และ 4) การตัดสินใจซื้อ โดยลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 5 ระดับ (Rating Scale) ประยุกต์ตามวิธีของ Likert (1970)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาความเหมาะสมของภาษาที่ใช้วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างรายการข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ผลการวิเคราะห์พบว่า ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มผู้บริโภคเจนเนอเรชันวายในเขตจังหวัดลำพูน ด้วยการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อวัดความสอดคล้องภายในด้วยวิธีการวัดค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.902 แบบสอบถามในแต่ละหมวดมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาสูงกว่า 0.70 (Nunnally, 1978) แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูงและพิจารณาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discriminant Power) มีค่าเท่ากับ 0.510-0.799 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.30 ขึ้นไป (Field, 2005) สรุปว่าตัวชี้วัดที่ใช้วัดตัวแปรแฝงไม่มีการปะปนกัน ซึ่งผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ทดสอบความเชื่อมั่นเชิงเหมือนและความเที่ยงตรงเชิงจำแนกมีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามผ่านแบบสำรวจ Google Forms (https://forms.gle/9XndVoXJa8JeGNBF9) ผ่านระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ ใช้เวลาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม พ.ศ. 2565 ระยะเวลา 2 เดือน ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 385 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เพื่อนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่และร้อยละ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความสำคัญส่วนประสมทางการตลาด คุณค่าตราสินค้า การยอมรับเทคโนโลยี และการตัดสินใจซื้อ วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด คุณค่าตราสินค้าและการยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยเทคนิคการนำเข้าตัวแปรทั้งหมด (Enter Selection)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ระดับความสำคัญส่วนประสมทางการตลาด คุณค่าตราสินค้า การยอมรับเทคโนโลยี และการตัดสินใจซื้อ พบว่า ทุกปัจจัยที่นำศึกษามีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านส่วนประสมทางการตลาด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 ด้านคุณค่าตราสินค้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 ด้านการยอมรับเทคโนโลยี มี

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 และด้านการตัดสินใจซื้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความสำคัญส่วนประสมทางการตลาด คุณค่าตราสินค้า การยอมรับเทคโนโลยี และการตัดสินใจซื้อ

รายการประเมิน	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
ส่วนประสมทางการตลาด	4.14	0.65	มาก
คุณค่าตราสินค้า	4.09	0.65	มาก
การยอมรับเทคโนโลยี	4.18	0.55	มาก
การตัดสินใจซื้อ	4.19	0.55	มาก

2. การวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาด คุณค่าตราสินค้าและการยอมรับเทคโนโลยีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Enter Selection โดยตัวแปรตามคือ การตัดสินใจซื้อ

Independent Variable	Purchase Decision			t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	S. E	Beta			Tolerance	VIF
Constant	0.512	0.107	-	4.783	0.000	-	-
ส่วนประสมการตลาด	0.086	0.035	0.101	2.507*	0.013	0.645	4.135
คุณค่าตราสินค้า	0.406	0.046	0.432	8.760***	0.000	0.586	4.088
การยอมรับเทคโนโลยี	0.398	0.046	0.397	8.667***	0.000	0.549	4.176
F=409.625, R=0.874, R^2=0.763, Adjusted R^2 =0.761, P-value=.000							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 2 ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้านส่วนประสมทางการตลาด คุณค่าตราสินค้า และการยอมรับเทคโนโลยี โดยการตัดสินใจซื้อเป็นตัวแปรตาม มีค่า Variance Inflation Factor (VIF) น้อยกว่า 10 โดยมีค่าเท่ากับ 4.135, 4.088 และ 4.176 ตามลำดับ และมีค่า Tolerances มากกว่า 0.10 โดยมีค่าเท่ากับ 0.645, 0.586 และ0.549 ตามลำดับ สรุปได้ว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน (Hair et al., 2014)

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณด้วยวิธี Enter พบว่า ส่วนประสมการตลาด คุณค่าตราสินค้า การยอมรับเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภควัยทำงานเจนเนอเรชันวายในเขตจังหวัดเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.101, 0.432 และ 0.397 ตามลำดับ ทั้งนี้ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปรสามารถพยากรณ์การตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภควัยทำงานเจนเนอเรชันวายในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ได้ร้อยละ 76.10

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ พบว่าค่า t เท่ากับ 2.507อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (P-value=0.013) สนับสนุนสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 คุณค่าตราสินค้ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ พบว่าค่า t เท่ากับ 8.760อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (P-value=0.000) สนับสนุนสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 3 การยอมรับเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ พบว่าค่า t เท่ากับ 8.667 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (P-value=0.000) สนับสนุนสมมติฐาน

อภิปรายผล

1. ผู้บริโภคเจนเนอเรชันวายในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ให้ความสำคัญปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยี เป็นอันดับแรกอยู่ในระดับมาก เนื่องจากรถยนต์ไฟฟ้าเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แบตเตอรี่ของรถยนต์ไฟฟ้ามีราคาสูงกว่ารถยนต์ทั่วไป และระยะเวลาในการชาร์จไฟฟ้าแต่ละครั้งของรถยนต์ไฟฟ้าใช้เวลานานกว่าการเติมน้ำมัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Ajzen and Fishbein (1972) ที่ได้กล่าวว่า แบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยีที่ถูกพัฒนามาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล โดยมีปัจจัยพื้นฐานของการยอมรับเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมของผู้ใช้คือ การรับรู้ความเข้ากันได้ การรับรู้ประโยชน์จากการใช้งาน การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน การรับรู้ทรัพยากรทางการเงิน การรับรู้ความเสี่ยงด้านความปลอดภัย และการรับรู้ความไว้วางใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรุจเทพ เผื่อนงูเหลือม (2561) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการยอมรับรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า ผู้ใช้มีการยอมรับเทคโนโลยีในประเด็นด้านการรับรู้ประโยชน์ เป็นระดับที่ผู้ใช้เชื่อว่าระบบหรือเทคโนโลยีจะช่วยยกระดับประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ใช้ให้ดีขึ้น ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน เป็นระดับที่ผู้ใช้เชื่อว่าระบบหรือเทคโนโลยีจะไม่ต้องใช้ความพยายามในการใช้งาน ด้านการรับรู้คุณค่า เป็นการวัดประสบการณ์ในการใช้ระบบที่เกิดจากความชอบและประโยชน์ ด้านความเชื่อของผู้ใช้งานที่มีต่อระบบหรือเทคโนโลยี ด้านการรับรู้ความเสี่ยง เป็นโอกาสในการเกิดความสูญเสียผลลัพธ์ที่ต้องการจากการใช้ระบบหรือเทคโนโลยี โดยมีความเสี่ยงประเภทต่าง ๆ เช่น ความเสี่ยงด้านประสิทธิภาพ ความเสี่ยง และความเสี่ยงด้านเวลา เป็นต้น ด้านการรับรู้ถึงต้นทุน เป็นระดับที่ผู้ใช้เชื่อ

ว่าการใช้งานระบบหรือเทคโนโลยีมีความคุ้มค่าและสามารถลดค่าใช้จ่ายของผู้ใช้ได้ และด้านความต้องการใช้งาน เป็นระดับความต้องการของผู้ใช้ที่ต้องการใช้งานระบบหรือเทคโนโลยี

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีความสำคัญในระดับมาก เนื่องจากราคารถยนต์ไฟฟ้าเหมาะสมกับอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัย พนักงานขายมีความรอบรู้สามารถให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ และมีการให้ของแถม เช่น ประกันภัยรถยนต์ชั้น 1 อุปกรณ์ตกแต่งรถยนต์ เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler (2003) ที่กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาด เป็นตัวแปรหรือเครื่องมือทางการตลาดที่สามารถควบคุมได้ ซึ่งมักจะนำมาใช้ร่วมกัน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจและความต้องการของลูกค้าที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ ปทุมสูต (2561) ที่ศึกษาเกี่ยวกับส่วนประสมการตลาดและพฤติกรรมการซื้อรถยนต์นั่งส่วนบุคคลขนาดเล็กของผู้บริโภคในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริโภคให้สำคัญของส่วนประสมการตลาดอยู่ในระดับมาก

ปัจจัยด้านคุณค่าตราสินค้ามีความสำคัญในระดับมาก เนื่องจากตราสินค้าของรถยนต์ไฟฟ้าสะท้อนถึงคุณภาพที่ได้มาตรฐาน บ่งบอกถึงการเป็นที่ยอมรับในสังคม และสะท้อนความน่าเชื่อถือของผู้ผลิต สอดคล้องกับแนวคิดของ Aaker (1991) ที่ได้กล่าวว่า คุณค่าตราสินค้าในสายตาของผู้บริโภคแสดงถึงการรู้จักชื่อตราสินค้า คุณภาพที่ถูกรับรู้ ความสัมพันธ์กับตราสินค้า ความภักดีต่อตราสินค้าและสินทรัพย์ประเภทอื่น ๆ ของตราสินค้านั้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภารดี ผิวขาว (2558) ที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าตราสินค้า ทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อตราสินค้า และความเกี่ยวพันในเรื่องแฟชั่นที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นตราสินค้าเกรฮาวด์ของผู้บริโภคภายในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการรับรู้ในคุณภาพจะทำให้ผู้ซื้อมีความเชื่อมั่นในคุณภาพสินค้า รวมทั้งมีความเชื่อว่าสินค้ามีคุณภาพสูงกว่าสินค้าของตราสินค้าอื่น ๆ ตลอดจนมีการออกแบบรูปลักษณ์สินค้าได้อย่างสวยงามและทันสมัย และด้านความเชื่อมโยงกับตราสินค้าสามารถนึกถึงสัญลักษณ์หรือโลโก้ตราสินค้านี้ได้อย่างรวดเร็วและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

ปัจจัยด้านตัดสินใจซื้อมีความสำคัญในระดับมาก เนื่องจากได้ประเมินการรับประกันคุณภาพระยะยาวก่อนทำการตัดสินใจซื้อ ตลอดจนตัดสินใจซื้อเพื่อลดมลภาวะทางอากาศ และมีมาตรฐานความปลอดภัย สอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler (2003) ที่กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภค แม้ผู้บริโภคจะมีความแตกต่างกัน มีความต้องการแตกต่างกันแต่ผู้บริโภคจะมีรูปแบบการตัดสินใจซื้อที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งกระบวนการตัดสินใจซื้อประกอบด้วย 5 ขั้นตอนได้แก่ การตระหนักถึงความต้องการ การเสาะหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจ และพฤติกรรมหลังการซื้อ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของภูดิท สัพเนตร และสินีนาถ เริ่มลาวรรณ (2565) ที่ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์มือสองของผู้บริโภคในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่าผู้บริโภคใช้กระบวนการตัดสินใจซื้อทั้ง 5 ด้าน โดยด้านยอมรับความต้องการมีระดับการตัดสินใจมาก

ที่สุด ขณะที่ด้านประเมินทางเลือก ด้านตัดสินใจ ด้านแสวงหาทางเลือก และด้านพฤติกรรมหลังการซื้อมีการตัดสินใจในระดับมาก

2. ปัจจัยส่วนประสมการตลาด คุณค่าตราสินค้า และการยอมรับเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภควัยทำงานเจนเนอเรชันวายในเขตจังหวัดเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปรสามารถพยากรณ์การตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภควัยทำงานเจนเนเรชันวายในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ได้ร้อยละ 76.30

การยอมรับเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.398 ค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 0.046 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.397 ค่า t เท่ากับ 8.667 ค่า P-value เท่ากับ 0.000 สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญจน์นิกข์ กำเนิดเพ็ชร์ (2563) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าแบบแบตเตอรี่ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า การยอมรับเทคโนโลยีของปัจจัยด้านทัศนคติต่อการใช้งานและด้านการรับรู้ความง่ายมีอิทธิพลทางบวกต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

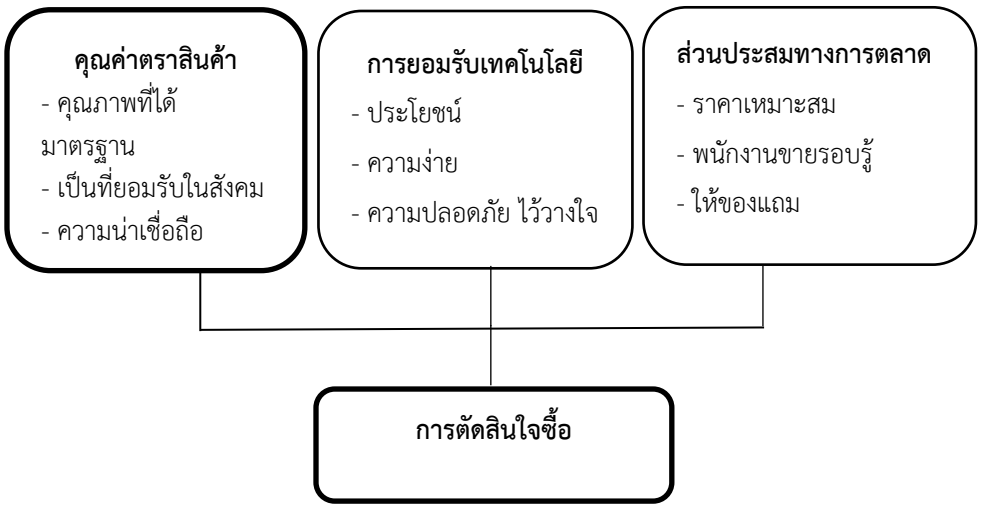
ส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.086 ค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 0.035 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.101 ค่า t เท่ากับ 2.507 ค่า P-value เท่ากับ 0.013 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อินทิรา ชัยโรจน์นิพัฒน์ (2561) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์อีโคคาร์ของผู้บริโภคในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านการส่งเสริมการตลาดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คุณค่าตราสินค้ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.406 ค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 0.046 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.432 ค่า t เท่ากับ 8.760 ค่า P-value เท่ากับ 0.000 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิทยาภรณ์ วงษ์กิตติวัฒน์ (2559) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภควัยทำงานในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า คุณค่าตราสินค้ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภคเจนเนอเรชันวายในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านคุณค่าตราสินค้าที่จะสะท้อนถึงคุณภาพที่ได้มาตรฐาน การเป็นที่ยอมรับในสังคม และความน่าเชื่อถือของผู้ประกอบการหรือผู้ผลิต ด้านการยอมรับเทคโนโลยี สร้างการรับรู้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ประโยชน์จากการใช้งาน ความง่ายในการใช้งาน ทรัพยากรทางการเงิน

ความเสี่ยงด้านความปลอดภัย และความไว้วางใจ และด้านส่วนประสมทางการตลาด เพื่อใช้ในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่เป็นกลุ่มเป้าหมายและการตัดสินใจซื้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านราคารถยนต์ไฟฟ้ามีเหมาะสมกับอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัย พนักงานขายควรมีความรอบรู้สามารถให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ และควรจัดให้มีการส่งเสริมการขาย เช่น การให้ของแถมประกันภัยรถยนต์ชั้น 1 อุปกรณ์ตกแต่งรถยนต์ เป็นต้น ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ผลจากการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่นำมาศึกษาทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ คุณค่าตราสินค้า การยอมรับเทคโนโลยี และส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ ดังนั้นผู้ประกอบการผลิตหรือผู้จัดจำหน่าย ควรสร้างการรับรู้คุณค่าตราสินค้าของรถยนต์ไฟฟ้าด้านคุณภาพที่ได้มาตรฐาน การใช้รถยนต์ไฟฟ้าตราสินค้านี้จะเป็นที่ยอมรับในสังคม รวมทั้งความน่าเชื่อถือของรถยนต์ไฟฟ้า และการยอมรับเทคโนโลยีเกี่ยวกับประโยชน์ ความง่ายในการใช้ และความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของรถยนต์ไฟฟ้าผ่านผู้ขายที่จะให้ข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับรถยนต์ไฟฟ้า

2. ผลจากการวิจัย พบว่า คุณค่าตราสินค้าที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อมากที่สุด ดังนั้นผู้ประกอบการควรเลือกจัดจำหน่ายรถยนต์ไฟฟ้าที่เป็นตราสินค้าที่ได้รับการยอมรับในการผลิตรถยนต์ที่ใช้น้ำมัน โดยที่รถยนต์ไฟฟ้าเป็นอีกผลิตภัณฑ์หนึ่งที่ผู้บริโภคเจนเนชันวายสามารถตัดสินใจซื้อจากความเชื่อมั่นในตราสินค้าเดิม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับตราสินค้า เช่น ด้านทัศนคติต่อตราสินค้า ความไว้วางใจต่อตราสินค้า หรือปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้า เช่น ภาพลักษณ์สินค้า กลุ่มอ้างอิง เป็นต้น เพื่อให้ทราบว่ามีปัจจัยอื่นใดบ้างที่สามารถตอบสนองความต้องการของบริโภคจนนำไปสู่การตัดสินใจซื้อ

2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่ไปกับการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ประกอบการได้มีข้อมูลในการวิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการตัดสินใจซื้อ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงแรงงาน. (2564). **รายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล อุปสงค์และอุปทานแรงงาน จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2564**. ค้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2565, จาก https://chiangmai.mol.go.th/.

กัญจน์นิกข์ กำเนิดเพ็ชร์. (2563). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าแบบแบตเตอรี่ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.* **วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง**, 5(1): 53-72.

พิทยาภรณ์ วงษ์กิตติวัฒน์. (2559)**. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์ไฟฟ้าของผู้บริโภควัยทำงานในกรุงเทพมหานคร**. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ภารดี ผิวขาว. (2558)**. คุณค่าตราสินค้า ทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อตราสินค้าและความเกี่ยวพันในเรื่องแฟชั่นที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นตราสินค้าเกรฮาวด์ของผู้บริโภคภายในเขตกรุงเทพมหานคร**. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ภูดิท สัพเนตร และ สินีนาถ เริ่มลาวรรณ. (2565). *แรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์มือสองของผู้บริโภคในจังหวัดชลบุรี*. **วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์**, 6(2): 75-89.

ศิริวรรณ ปทุมสูต. (2561). *ส่วนประสมการตลาดและพฤติกรรมการซื้อรถยนต์นั่งส่วนบุคคลขนาดเล็กของผู้บริโภคในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี.* **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม,** 5(1): 1-13.

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2563). **ผู้บริโภคเจนเนอเรชันวายหรือเป็นกลุ่มคนวัยทำงาน**. ค้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2565, จาก https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/business

สรุจเทพ เผื่อนงูเหลือม. (2561). **การศึกษาการยอมรับรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย**. สารนิพนธ์: มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. (2565). **แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้า**. ค้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2565, จาก https://www.oie.go.th/view/1/

อินทิรา ชัยโรจน์นิพัฒน์. (2561). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรถยนต์อีโคคาร์ของผู้บริโภคในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร**. สารนิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม.

Aaker, D. A. (1991). **Managing Brand Equity: Capitalizing on the Value of a Brand Name.** New York: The Free Press.

Ajzen I. & Fishbein M. (1972). *Attitudes and normative beliefs as factors influencing behavioral intentions.* **Journal of Personality and Social Psychology**, 21(1): 1-9.

Field, A. (2005). **Discovering Statistics Using SPSS**. 2nd ed. Thousand Okes CA: Sage.

Finnomena Channel. (2022). **เจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว**. ค้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2565. จาก https://www.finnomena.com/author/channel.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, G. J., Anderson, R. E., and Tatham, R. L. (2014). **Multivariate Data Analysis**. 7th ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.

Kotler, P. (2003). **Marketing Management.** 11th ed. New Jersey: Prentice Hall.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3): 607-610.

Likert, Renie. (1970). **A Technique for The Measurement of Attitude.** Chicago: Rand McNally Company.

Nunnally, J. C. (1978). **Psychometric Theory.** 2nd ed. New York: McGraw-Hill.

อิทธิพลของปัจจัยแรงจูงใจและปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

Influence of Motivation and Maintenance Factors on Employee Retention of a Company in the Tourism Industry

อภิศรา กองวงศ์
นิสิต หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา
E-mail: apisara.ko@ku.th
อัควรรณ์ แสงวิภาค
อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา
E-mail: akkawan@hotmail.com
Apisara Kongwong
Student, Master of Business Administration, Faculty of Management Sciences, Kasetsart University, Sriracha Campus
Akkawan Sanwipak
Lecturer, Faculty of Management Sciences, Kasetsart University, Sriracha Campus

รับเข้า: *9 มกราคม 2566* **แก้ไข:** *17 มกราคม 2566* **ตอบรับ:** *3 กุมภาพันธ์ 2566*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับของปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน และระดับปัจจัยการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และ 2) ศึกษาปัจจัยแรงจูงใจและปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจค้าปลีกเกี่ยวกับสินค้าปลอดอากร กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานทุกระดับที่ปฏิบัติงานอยู่ จำนวน 278 ตัวอย่าง สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับของปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน และระดับปัจจัยการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก 2) อิทธิพลของปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวด้านปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานทั้ง 5 ด้าน มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งหนึ่ง อย่างมีนัยสำคัญที่ .01 และอิทธิพลของปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งใน

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ด้านปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานทั้ง 5 ด้าน มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

คำสำคัญ: อิทธิพลของปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน การคงอยู่ของพนักงาน

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the level of motivation factors, sustainability factors, retention factors of company employees in the tourism industry, and 2) to study the motivation and sustaining factors affecting the retention of employees. The Company had received duty-free concessions and conduct retail business related to duty-free products. A sample were all levels of 278 employee working in the company. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis.

The results showed that 1) the level of motivation factors, sustainability factors, retention factors of company employees in the tourism industry were high. 2) The influence of motivating factors that affect the retention of employees in all five areas, had effect on the retention of employees of a company in the tourism industry at a statistically significant difference at .01. The incentive factors affecting the retention of employees in all five areas, had effect the retention of employees at a statistically significant difference at .01.

Keywords: influence of motivation, maintenance factors, employee retention

บทนำ

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์การมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันทางธุรกิจสูงและมีปัจจัยทางธุรกิจหลายด้านที่ไม่เหมือนในอดีต จึงส่งผลให้องค์การต่าง ๆ ต้องมีการปรับเปลี่ยนนโยบาย รูปแบบการบริหาร โครงสร้างองค์การ เพื่อให้สอดคล้องและทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้ นักวิจัย นักบริหาร และนักทฤษฎีองค์การจึงหันมาให้ความสำคัญกับการศึกษาตัวแปรที่สามารถคาดการณ์ถึงประสิทธิผลขององค์การโดยรวมได้ดีกว่า คือ แนวคิดเกี่ยวกับ “ความผูกพันต่อองค์การ” กล่าวคือ การที่บุคคลตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์การและแสดงพฤติกรรมบางอย่างตามที่องค์การต้องการ ก็เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับรางวัลที่

องค์การจะเสนอให้เพื่อเป็นการตอบแทน ซึ่งถ้าหากองค์การไม่สามารถสนองต่อความต้องการของสมาชิกในองค์การได้เขาก็จะลาออกจากองค์การ ซึ่งเท่ากับว่าองค์การต้องสูญเสียต้นทุนที่มีค่าไป โดยได้ผลตอบแทนที่ไม่คุ้มกับการลงทุน (วสุธิดา นักเกษม, 2561)

ในการส่งเสริมให้เกิดความผูกพันและแรงจูงใจในการทำงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ก่อให้เกิดประโยชน์เพื่อรักษาบุคลากรสำคัญขององค์การ โดยต้องส่งเสริมให้บุคลากรรู้สึกว่าตนเองนั้นมีความมั่นคงความก้าวหน้าในการทำงาน เพื่อส่งเสริมให้การบริหารงานขององค์การดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ เมื่อได้รับการตอบสนองก็ทำให้เกิดความพึงพอใจและแสดงพฤติกรรมในทางบวก ถ้าได้รับแรงจูงใจในการทำงานที่ดีและเหมาะสมก็จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความจงรักภักดีต่อองค์การและเต็มใจทำงานอยู่กับองค์การต่อไป ซึ่งจะทำให้องค์การได้รับประโยชน์จากบุคลากรในด้านคุณภาพของผลการปฏิบัติงานและสามารถพัฒนาองค์การไปได้ดีอีกด้วย ตรงกันข้ามหากบุคลากรได้รับแรงจูงใจในการทำงานที่ไม่เหมาะสมก็ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน เกิดความท้อแท้ ขาดขวัญและกำลังใจ รู้สึกเบื่อหน่ายหรือสิ้นหวังการปฏิบัติงานขาดประสิทธิภาพ เกิดการแสวงหารายได้ในทางที่มิชอบ ทุจริต หรือทำงานเพื่อหวังประโยชน์ส่วนตัวส่งผลต่อความเสียหายทั้งแก่บุคคลอื่นและองค์การ (วรรณา อาวรณ์, 2557)

บริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจค้าปลีกเกี่ยวกับสินค้าปลอดอากร ซึ่งมีพนักงานทั้งสิ้น 278 คน ซึ่งพบว่าการลาออกของพนักงานค่อนข้างสูงและมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งทำให้องค์การสูญเสียผลประโยชน์จากการลงทุนในส่วนนี้ไป ซึ่งบุคลากรที่ลาออกไปเหล่านี้ล้วนเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาองค์การ เพราะเป็นบุคลากรที่มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และในปัจจุบันยังมีเทคโนโลยีที่สามารถพัฒนานำมาใช้ทำงานแทนมนุษย์เพื่อลดต้นทุนในองค์การ ซึ่งส่งผลต่อความรู้สึกในด้านความมั่นคง และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์การอีกด้วย ถ้าในอนาคตยังมีอัตราการลาออกของพนักงานที่สูงมากขึ้นอาจจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาและการเติบโตขององค์การได้ สำหรับอนาคตผู้ที่อยู่ในบริการการท่องเที่ยวและบริการสนับสนุนการท่องเที่ยวกำลังประสบกับปัญหาการขาดแคลนอย่างสิ้นเชิง ตามที่ได้มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักรตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2563 ใช้บังคับทั่วราชอาณาจักรห้ามประชาชนเข้าไปในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการติดโรคโควิด-19 และต่อมามีการสั่งปิดสถานที่เป็นการชั่วคราว เช่น ห้างสรรพสินค้า การระงับการให้บริการของสถานบริการต่าง ๆ ได้ส่งผลกระทบทุกมิติทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจเป็นวงกว้างอย่างชัดเจน และผู้ได้รับผลกระทบในวงกว้างในระยะเฉียบพลันน่าจะเป็นธุรกิจในเมือง อาทิ ธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจค้าปลีก และธุรกิจร้านอาหาร โดยเฉพาะธุรกิจรายย่อย ทั้งร้านอาหาร และร้านค้าปลีก (ราชกิจจานุเบกษา, 2564: 1-9)

จากสถานประกอบการถูกปิดเนื่องจากกฎระเบียบของรัฐบาลกลางและของรัฐในช่วงเวลาที่ไม่แน่นอนเช่นนี้ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในสถานะที่เปราะบางอย่างยิ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจขนาด

เล็กมีความเสี่ยงสูง ซึ่งแน่นอนว่าจะส่งผลโดยตรงต่อการลาออกของพนักงานในอัตราสูง เนื่องจากพนักงานอาจรู้สึกถึงความไม่มั่นคงในหน้าที่การงาน จากปัญหาและเหตุผลดังกล่าวจึงมีแนวคิดในการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อนำไปพัฒนาในกระบวนการบริหารงาน นำไปสู่การสร้างขวัญกำลังใจให้กับพนักงานในยุคสถานการณ์โควิดและภายหลังจากสถานการณ์ในปัจจุบันอีกด้วย

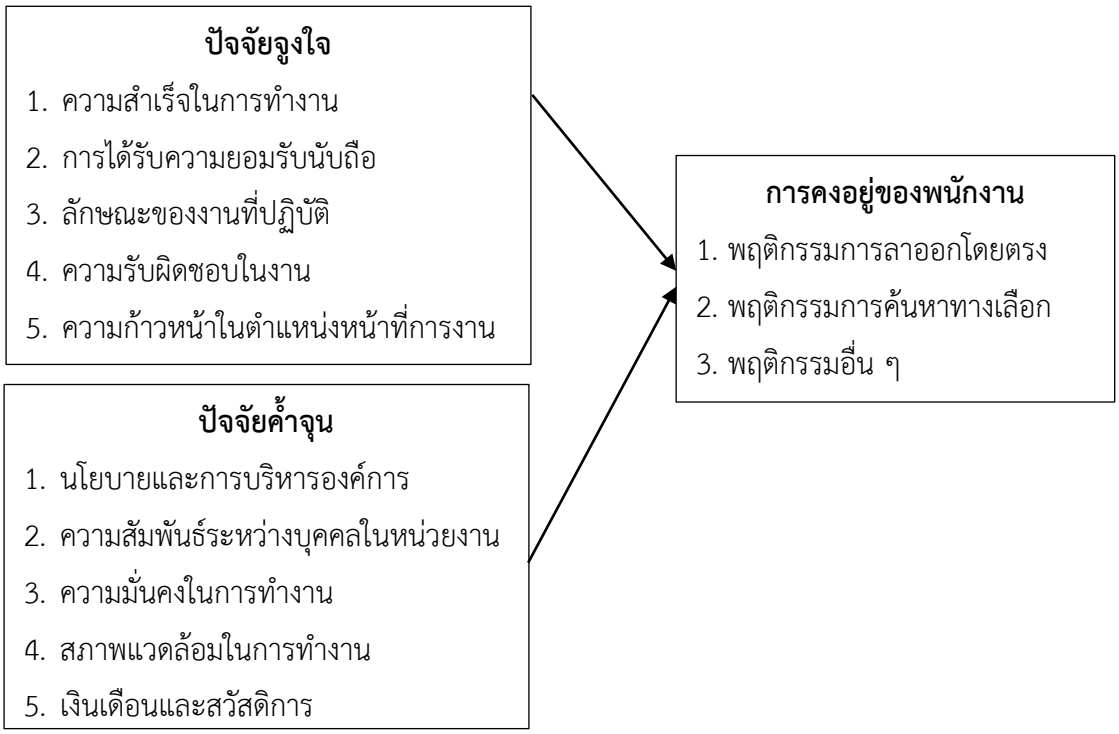
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยค้ำจุนและปัจจัยการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
2. เพื่อศึกษาปัจจัยแรงจูงใจและปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยแรงจูงใจและปัจจัยค้ำจุนมีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เก็บข้อมูลจากพนักงานทุกระดับที่ปฏิบัติงานอยู่ในปี พ.ศ. 2565 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรทั้งหมดในบริษัท จำนวนทั้งสิ้น 278 ตัวอย่าง ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มประชากรทั้งหมดในบริษัท

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีความครอบคลุมตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการวิจัย ในส่วนของแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.70 นั่นหมายความว่าแบบสอบถามสามารถใช้ได้ และมีการทดสอบความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.93 ซึ่ง สามารถที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาได้ โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของพนักงาน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และรายได้

ส่วนที่ 2 ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่ง ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงาน การได้รับความยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบในงาน และความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน

ส่วนที่ 3 ปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่ง ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ นโยบายและการบริหารองค์การ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน ความมั่นคงในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน และเงินเดือนและสวัสดิการ

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้งหมด 3 ได้แก่ พฤติกรรมการลาออกโดยตรง พฤติกรรมการค้นหาทางเลือก และพฤติกรรมอื่น ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการขอความอนุเคราะห์กับพนักงานทุกระดับที่ปฏิบัติงานอยู่ในบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามทั้ง 4 ส่วน จำนวน 278 ชุด ให้สมบูรณ์และถูกต้อง เมื่อดำเนินเก็บข้อมูลแบบสอบถามครบถ้วนแล้ว จึงนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมานต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา เพื่อการอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคคลของพนักงานและลักษณะเบื้องต้นของข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

2. การวิเคราะห์ระดับของปัจจัยจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน และการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ในการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ผลการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้ง 5 ด้าน

ลำดับ	ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงาน	$\bar{x}$	ระดับ
1	ความสำเร็จในการทำงาน	3.84	ความพึงพอใจมาก
2	การได้รับความยอมรับนับถือ	3.94	ความพึงพอใจมาก
3	ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ	4.02	ความพึงพอใจมาก
4	ความรับผิดชอบในงาน	4.21	ความพึงพอใจมาก
5	ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน	4.13	ความพึงพอใจมาก
	รวม	**4.02**	**ความพึงพอใจมาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจระดับมากที่สุด คือ ความรับผิดชอบในงาน มีค่าเฉลี่ยที่ 4.21 รองลงมา คือ ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน มีค่าเฉลี่ยที่ 4.13 ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยที่ 4.02 การได้รับความยอมรับนับถือ มีค่าเฉลี่ยที่ 3.94 และน้อยที่สุด คือ ความสำเร็จในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยที่ 3.84 ตามลำดับ

2. ค่าเฉลี่ยปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้ง 5 ด้าน

ลำดับ	ปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัท	$\bar{x}$	ระดับ
1	นโยบายและการบริหารองค์การ	4.06	ความพึงพอใจมาก
2	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน	4.02	ความพึงพอใจมาก
3	ความมั่นคงในการทำงาน	4.13	ความพึงพอใจมาก
4	สภาพแวดล้อมในการทำงาน	4.18	ความพึงพอใจมาก
5	เงินเดือนและสวัสดิการ	4.14	ความพึงพอใจมาก
	รวม	**4.10**	**ความพึงพอใจมาก**

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด คือ สภาพแวดล้อมในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยที่ 4.18 รองลงมา คือ เงินเดือนและสวัสดิการ มีค่าเฉลี่ยที่ 4.14 ความมั่นคงในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยที่ 4.13 นโยบายและการบริหารองค์การ มีค่าเฉลี่ยที่ 4.06 และน้อยที่สุด คือ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยที่ 4.02 ตามลำดับ

3. ค่าเฉลี่ยปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ลำดับ	ปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัท	$\bar{x}$	ระดับ
1	ท่านคิดว่าท่านคงไม่มีความผูกพันกับองค์กรอื่น ๆ ได้เท่ากับองค์กรนี้	4.00	ความพึงพอใจมาก
2	ท่านต้องการที่จะทำงานในองค์กรนี้ต่อไปให้นานเท่าที่จะทำได้	3.91	ความพึงพอใจมาก
3	ท่านจะไม่ลาออกจากองค์กรนี้ ถึงแม้ว่าท่านจะได้รับประโยชน์จากการลาออก	3.83	ความพึงพอใจมาก

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (ต่อ)

ลำดับ	ปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัท	$\bar{x}$	ระดับ
4	ท่านภูมิใจเมื่อบอกกับคนอื่นว่า ท่านได้ทำงานที่องค์กรนี้	4.37	ความพึงพอใจมาก
5	ท่านพร้อมจะตัดสินใจลาออกจากองค์กรนี้หากท่านมีทางเลือกหรือโอกาสที่ดีกว่า	4.13	ความพึงพอใจมาก
6	ท่านกำลังมองหางานอื่น เพื่อออกจากองค์กรนี้	4.24	ความพึงพอใจมาก
7	ท่านไม่มีความคิดจะลาออกจากงานปัจจุบัน	4.18	ความพึงพอใจมาก
	รวม	**4.09**	**ความพึงพอใจมาก**

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ด้านพฤติกรรมการลาออกโดยตรง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาด้านพฤติกรรมการลาออกโดยตรง ในลำดับความพึงพอใจสูงที่สุด พบว่า ท่านภูมิใจเมื่อบอกกับคนอื่นว่าท่านได้ทำงานที่องค์กรนี้ มีค่าเฉลี่ยที่ 4.37 อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมา คือ ท่านกำลังมองหางานอื่น เพื่อออกจากองค์กรนี้ มีค่าเฉลี่ยที่ 4.24 อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด

4. อิทธิพลของปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการได้รับความยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบในงาน และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน

ตารางที่ 4 อิทธิพลของปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการได้รับความยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบในงาน และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน

อิทธิพลของปัจจัยจูงใจ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	1.635	.268		6.111	.000
1. ผลรวมความสำเร็จในการทำงาน	-.213	.043	-.210	-4.952**	.000
2. ผลรวมการได้รับความยอมรับนับถือ	-.133	.072	-.089	-1.856	.065

ตารางที่ 4 อิทธิพลของปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการได้รับความยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านความรับผิดชอบในงาน และด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน (ต่อ)

อิทธิพลของปัจจัยจูงใจ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
3. ผลรวมลักษณะของงานที่ปฏิบัติ	.441	.060	.431	7.370**	.000
4. ผลรวมความรับผิดชอบในงาน	-.027	.079	-.024	-.345	.730
5. ผลรวมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน	.519	.085	.476	6.075**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลรวมความสำเร็จในการทำงาน ผลรวมลักษณะของงานที่ปฏิบัติ และผลรวมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน มีผลการทดสอบสมมติฐานเท่ากับ .00 แสดงว่ามีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

ผลรวมการได้รับความยอมรับนับถือ มีผลการทดสอบสมมติฐานเท่ากับ .065 และผลรวมความรับผิดชอบในงาน มีผลการทดสอบสมมติฐานเท่ากับ .73 แสดงว่า ไม่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

5. อิทธิพลของปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ด้านนโยบายและการบริหารองค์การ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านเงินเดือนและสวัสดิการ

ตารางที่ 5 อิทธิพลของปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ด้านนโยบายและการบริหารองค์การ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านเงินเดือนและสวัสดิการ

	อิทธิพลของปัจจัยค้ำจุน	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-.293	.081		-3.614	.000
	1. ผลรวมนโยบายและการบริหารองค์การ	.025	.042	.025	.598	.550
	2. ผลรวมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน	.018	.038	.017	.461	.645
	3. ผลรวมความมั่นคงในการทำงาน	.041	.028	.044	1.479	.140
	4. ผลรวมสภาพแวดล้อมในการทำงาน	.539	.049	.477	11.087**	.000
	5. ผลรวมเงินเดือนและสวัสดิการ	.432	.034	.460	12.717**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลรวมสภาพแวดล้อมในการทำงาน และผลรวมเงินเดือนและสวัสดิการ มีผลการทดสอบสมมติฐานเท่ากับ 0.000 ซึ่งมีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

ผลรวมนโยบายและการบริหารองค์การ มีผลการทดสอบสมมติฐานเท่ากับ 0.550 ผลรวมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในที่ทำงาน มีผลการทดสอบสมมติฐานเท่ากับ 0.645 และผลรวมความมั่นคงในการทำงาน มีผลการทดสอบสมมติฐานเท่ากับ 0.140 แสดงว่าไม่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

อภิปรายผล

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้ง 5 ด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก การวิเคราะห์

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้ง 5 ด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งทั้งนี้ผลการวิจัยนั้น มีความแตกต่างจากงานวิจัยของ เยาวภา นียากร (2562) ที่ทำการศึกษาเรื่อง อิทธิพลของปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนที่มีต่อความผูกพันในองค์การธุรกิจโรงแรม ซึ่งมาความพึงพอใจมากที่สุดเมื่อนำมาเปรียบเทียบรายด้านนั้น ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าอาจจะมาจากสาเหตุของการให้ความสำคัญกับงานและพนักงานที่อาจจะมีความแตกต่างกันออกไปในการกำหนดนโยบาย และสอดคล้องกับ อุไรวรรณ แก้วเก็บ (2559) ที่ศึกษาอิทธิพลของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีต่อความผูกพันองค์การของบริษัทในกลุ่มปิโตรเคมี จังหวัดระยอง ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยค้ำจุนของพนักงานบริษัทในกลุ่มปิโตรเคมี จังหวัดระยอง โดยภาพรวมมีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านปัจจัยค้ำจุนในระดับมาก

จากการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวด้านปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงาน 5 ด้าน ประกอบด้วย ผลรวมความสำเร็จในการทำงาน ผลรวมลักษณะของงานที่ปฏิบัติ และผลรวมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน มีผลการทดสอบสมมติฐานเท่ากับ 0.000 แสดงว่า มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชชม ทัพชุมพล (2562) ที่ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในองค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยสายปฏิบัติการที่มีสมรรถนะสูง: กรณีศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งลักษณะปัจจัยแรงจูงใจในการทำงานของคนเก่ง โดยภาพรวมพบว่า ปัจจัยแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายปฏิบัติการที่มีสมรรถนะสูงเก่ง กรณีศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=3.82, SD=0.53) เมื่อพิจารณาเป็นด้าน ๆ พบว่า สามารถเรียงลำดับต่ำเฉลี่ยจากปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่มีระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ การทำงานร่วมกับผู้อื่น รองลงมา คือ ความเสียสละในการทำงาน ความทุ่มเทในการทำงาน ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ และความอยากเป็นผู้นำ ซึ่งความสัมพันธ์กับการคงอยู่ในองค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยสายปฏิบัติการที่มีสมรรถนะสูง ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยจูงใจทุกด้าน คือ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความเสียสละในการทำงาน ความทุ่มเทในการทำงาน ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ และความอยากเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กับการคงอยู่ในองค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยสายปฏิบัติการที่มีสมรรถนะสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ผลรวมการได้รับความยอมรับนับถือ มีผลการทดสอบสมมติฐานเท่ากับ 0.065 และผลรวมความรับผิดชอบในงานมีผลการทดสอบสมมติฐานเท่ากับ 0.730 ไม่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

จากการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ด้านปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงาน 5 ด้าน ประกอบด้วย ผลรวม

สภาพแวดล้อมในการทำงาน และผลรวมเงินเดือนและสวัสดิการ มีผลการทดสอบสมมติฐานเท่ากับ 0.000 แสดงว่ามีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

ผลรวมนโยบายและการบริหารองค์การ มีผลการทดสอบสมมติฐาน 0.550 ผลรวมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน มีผลการทดสอบสมมติฐานเท่ากับ 0.645 และผลรวมความมั่นคงในการทำงาน มีผลการทดสอบสมมติฐานเท่ากับ 0.140 ไม่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

ทั้งนี้ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ มีผลการวิจัยที่ออกมาในลักษณะเดียวกันของนักวิชาการหลักหลายท่าน ดังนี้

เยาวภา นียากร (2562) ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนที่มีต่อความผูกพันในองค์การธุรกิจโรงแรม ผลการวิจัย พบว่า พนักงานโรงแรม มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยค้ำจุนต่อความผูกพันของพนักงานในองค์การธุรกิจโรงแรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.47 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ในหมู่พนักงานด้วยกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านนโยบายบริษัทและการบริหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 2) ด้านสถานภาพ (สถานะของอาชีพ) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 3) ด้านการควบคุมดูแลของหัวหน้างาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 4) ด้านความมั่นคงของงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 5) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 6. ด้านค่าตอบแทนและผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ตามลำดับ โดยปัจจัยค้ำจุนมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง กับความผูกพันของพนักงานในองค์การธุรกิจโรงแรม โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.532 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสถานภาพ (สถานะของอาชีพ) ด้านความมั่นคงของงาน ด้านค่าตอบแทนและผลประโยชน์ ด้านนโยบายบริษัทและการบริหาร ด้านความสัมพันธ์ในหมู่พนักงานด้วยกัน และด้านการควบคุมดูแลของหัวหน้างาน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.551, 0.514, 0.508, 0.499, 0.479 และ 0.432 ตามลำดับ ส่วนด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.378 และสอดคล้องกับ อุไรวรรณ แก้วเก็บ (2559) ที่ศึกษาอิทธิพลของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีต่อความผูกพันองค์การของบริษัทในกลุ่มปิโตรเคมี จังหวัดระยอง ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยค้ำจุนของพนักงานบริษัทในกลุ่มปิโตรเคมี จังหวัดระยอง โดยภาพรวมมีระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ด้านปัจจัยค้ำจุนในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านความมั่นคงในงาน และด้านการบังคับบัญชา ด้านชีวิตส่วนตัว ด้านสภาพการทำงาน ด้านนโยบายการบริหาร และด้านเงินเดือน-รายได้ สำหรับผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจในการ

ปฏิบัติงานด้านปัจจัยค้ำจุนของพนักงานบริษัทในกลุ่มปิโตรเคมี จังหวัดระยองที่อยู่ต่างบริษัทกัน ภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่บริษัทต่างกัน มีความผูกพันต่อองค์การแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชชม ทัพชุมพล (2562) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในองค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยสายปฏิบัติการที่มีสมรรถนะสูง: กรณีศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งลักษณะปัจจัยแรงจูงใจในการทำงานของคนเก่ง โดยภาพรวมพบว่าปัจจัยค้ำจุนการทำงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายปฏิบัติการที่มีสมรรถนะสูง กรณีศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับการศึกษาปัจจัยแรงจูงใจที่มีผลต่อการการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ด้านความรับผิดชอบในงาน โดยรวมอยู่ในรับดับมากที่สุด โดยข้อคำถามเกี่ยวกับการให้อิสระในการทำงาน พนักงานสามารถตัดสิตใจได้ด้วยตนเองและสามารถที่จะออกความคิดเห็นต่าง ๆ ได้ระดับถัดมาเป็นความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อคำถามเกี่ยวกับการส่งเสริมโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน การส่งเสริมให้พัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานหรือการฝึกอบรมต่าง ๆ เพื่อเป็นปัจจัยแรงจูงใจในการการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

2. จากผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับการศึกษาปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อคำถามเกี่ยวกับบรรยากาศในหน่วยงานสถานที่สภาพแวดล้อมในการทำงานรวมไปถึงการมีระบบการรักษาความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินในสถานที่ทำงานและลำดับถัดมาเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความมั่นคงในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยข้อคำถามเกี่ยวกับความมั่นใจว่าองค์สามารถดำเนินกิจการให้เจริญได้อีกต่อไปในภายภาคหน้าได้ มีเอกสารสัญญาชัดเจนในการว่าจ้างงานขององค์กรที่ปฏิบัติอยู่และรวมไปถึงการได้รับความเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชาถ้าหากเกิดปัญหาในกระบวนการทำงาน เพื่อเป็นปัจจัยค้ำจุนในการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

3. จากผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยระดับการศึกษาปัจจัยที่ผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ด้านพฤติกรรมการลาออกโดยตรง ซึ่งมีข้อคำเกี่ยวกับความภูมิใจเมื่อบอกกับคนอื่นว่าได้ทำงานในองค์กรนี้ ท่านกำลังมองหางานอื่น เพื่อออกจากองค์กรนี้ ซึ่งมีคำเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เพื่อเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยแรงจูงใจและปัจจัยค้ำจุนที่มีผลต่อการคงอยู่ของพนักงานบริษัทแห่งหนึ่งในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ดังนั้น ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังองค์การอื่น ๆ ที่มีลักษณะการปฏิบัติงานที่คล้ายคลึงกัน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างและความได้เปรียบเสียเปรียบของการปฏิบัติงานและใช้เป็นข้อมูลประกอบการบริหารทรัพยากรบุคคลขององค์การให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การศึกษาครั้งต่อไปควรนำปัจจัยอื่น ๆ ที่คาดว่าน่าจะมีความสัมพันธ์กันเข้ามาพิจารณาเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์และความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

3. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ดังนั้น ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพโดยอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและชัดเจนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ชัชชม ทัพชุมพล. (2562). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในองค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยสายปฏิบัติการที่มีสมรรถนะสูง: กรณีศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.** สารนิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เยาวภา นียากร. (2562). *อิทธิพลของปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนที่มีต่อความผูกพันในองค์การธุรกิจโรงแรม.* **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี,** 11(1): 178-179.

ราชกิจจานุเบกษา. (2564). **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 138 ตอนพิเศษ 133 ง ลงวันที่ 19 มิถุนายน 2564.

วรรณา อาวรณ์. (2557). **แรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการรัฐสภาระดับปฏิบัติงาน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.** สารนิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก.

วสุธิดา นักเกษม. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันของผู้ประกอบการธุรกิจบริการ ในเขตกรุงเทพมหานคร.* **วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร**, 11(1): 2148-2149.

อุไรวรรณ แก้วเก็บ. (2559). **อิทธิพลของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีต่อความผูกพันองค์การของบริษัทในกลุ่มปิโตรเคมี จังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

อิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์

Factors Affecting Purchase Intention of Plant-Base Products

สิรวิชญ์ ขวัญอ่อน
นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
E-mail: sirawich2938@gmail.com
รุจิภาส โพธิ์ทองแสงอรุณ
อาจารย์ประจำ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
E-mail: rujipas.p@mail.rmutk.ac.th
Sirawich Kwan-on
Student, Business Administration Program,
Rajamangala University of Technology Krungthep.
Rujipas Potongsangarun
Lecturer, Business Administration Program,
Rajamangala University of Technology Krungthep

รับเข้า: *3 กุมภาพันธ์ 2566* **แก้ไข:** *17 กุมภาพันธ์ 2566* **ตอบรับ:** *22 มีนาคม 2566*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลด้านปัจจัยจิตวิทยา การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ค่านิยมด้านสุขภาพ ค่าคาดหวังเชิงบวก ค่าคาดหวังเรื่องความชอบ การรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถามออนไลน์ที่มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.67-1.00 เก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้บริโภคที่ที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไปผ่านช่องทางออนไลน์ จำนวน 400 ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นพหุ

ผลการวิจัย พบว่า อิทธิพลที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ ได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ค่านิยมสุขภาพ ค่าคาดหวังเรื่องความชอบ และการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณอยู่ในระดับปานกลาง (R=0.788) อำนาจพยากรณ์ร้อยละ 62.10 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 0.38652 (SEE=0.38652) โดยอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้ออาหาร

ทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์มากที่สุด คือ ค่านิยมสุขภาพ รองลงมาคือ การรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคม ค่าคาดหวังเรื่องความชอบ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.380, 0.243, 0.217 และ 0.118 ตามลำดับ ในขณะที่ปัจจัยด้านจิตวิทยา และค่าคาดหวังเชิงบวก ไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์

คำสำคัญ: ความตั้งใจซื้อ อาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ ค่านิยมด้านสุขภาพ ค่าคาดหวังเรื่องความชอบ การรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคม

Abstract

This research purpose was to study the influence of psychological factors, subjective norms, health value, positive outcome expectations, hedonic expectations, and perceived corporate social responsibility that affect the intention to purchase plant-based products of consumer. The methodology was online questionnaires that passed content validity. Data were collected from a group of consumers who were aged 15 years or above through an online platform of 400 samplings. Data were analyzed by descriptive statistics and hypothesis testing by Inferential Statistics with multiple regression.

The research showed that subjective norms, health value, positive outcome expectations, and perceived corporate social responsibility were influenced by the intention to purchase plant-based products by consumers with a statistically significant .05. The Multiple Correlation is at the medium level (R=0.788). R square is equal to 62.10% and the standard error of the estimate is equal to 0.38652 (SEE=0.38652). Most factors that affect the Intention to Purchase Plant-Based Products of consumers are Health Value, perceived corporate social responsibility, positive outcome expectations, and subjective norms. The regression coefficient is equal to 0.380, 0.243, 0.217, and 0.118 respectively while psychological factors, and hedonic expectations did not influence the intention to purchase plant-based products of consumers.

Keywords: intention, plant–based products, health value, hedonic expectations, perceived corporate social responsibility

บทนำ

หลายปีที่ผ่านมาและอนาคตข้างหน้าประชากรโลกจะมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การทำฟาร์มปศุสัตว์เพื่อให้ได้เนื้อสัตว์ที่เพียงพอกับจำนวนประชากรต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมหาศาล จึงส่งผลเสียต่อโลกและสิ่งแวดล้อม การทำปศุสัตว์ยังส่งผลให้เกิดการตัดไม้ทำลายป่าเพื่อเปลี่ยนพื้นที่ป่าให้เป็นฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ทำให้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ถูกเก็บอยู่ในพื้นดินและป่าไม้ถูกปล่อยออกมา และยังเป็นการลดจำนวนต้นไม้ที่จะช่วยดูดซับก๊าซเรือนกระจก ซึ่งการผลิตเนื้อสัตว์ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกันกับการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากยานพาหนะต่าง ๆ ดังนั้นการบริโภคเนื้อสัตว์น้อยลงนอกจากจะเป็นผลดีกับสุขภาพของผู้บริโภคแล้วยังช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกด้วย (องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก, 2562) ท่ามกลางวิกฤติความกังวลนี้ก่อให้เกิดกระแสความตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นทั่วโลก ทำให้รูปแบบของอาหารปัจจุบันเริ่มเปลี่ยนแปลงไป โดย Plant-Based food หรือผลิตภัณฑ์อาหารจากพืช เป็นอาหารในกลุ่มโปรตีนทางเลือก (Alternative Protein) ที่ทำจากพืชให้โปรตีนสูง เช่น ข้าวโอ๊ต เห็ด อัลมอนด์ ถั่ว สาหร่าย เป็นต้น นอกจากจะช่วยเรื่องภาวะก๊าซเรือนกระจกแล้ว ยังช่วยในเรื่องสุขภาพด้วย เนื่องจากการทานเนื้อสัตว์แปรรูปปริมาณมากทำให้เกิดคอเลสเตอรอลในเลือดสูง และเสี่ยงที่จะเกิดโรคหัวใจ ผลิตภัณฑ์อาหารจากพืชสามารถบริโภคแทนเนื้อสัตว์ได้ เนื่องจากมีการเพิ่มสารอาหาร เพื่อช่วยให้คนที่ไม่รับประทานเนื้อสัตว์เลย สามารถได้รับสารอาหารอย่างครบถ้วน เช่น วิตามินบี 12 สังกะสี เหล็ก แคลเซียม และโอเมก้า-3 เป็นต้น จึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกให้กับคนรักสุขภาพ และคนที่รับประทานมังสวิรัติแบบยืดหยุ่น (Flexitarian) (ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา, 2564) อีกทั้งยังได้รู้สึกรับผิดชอบต่อสังคม และไม่เบียดเบียนสัตว์ ทำให้คนที่คิดจะลดปริมาณเนื้อสัตว์อยู่แล้วและพอมีกำลังซื้อ หรือด้วยเหตุผลที่หวังว่าจะช่วยรักษ์โลก หรือดูแลสุขภาพตัวเอง สามารถเลือกจะที่บริโภคซ้ำได้ เพราะนำไปปรุงได้หลากหลายเมนูไม่ต่างจากเนื้อสัตว์ปกติ จนทำให้ตลาดนี้เริ่มเติบโตขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และด้วยการบอกต่อทำให้กระแสของ Plant-based Food เป็นที่นิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ (อัปเปอร์คัซบล็อก, 2564) และจากการศึกษาของ Euromonitor (Hedin, 2019) พบว่า กลุ่มผลิตภัณฑ์โปรตีนนั้นเติบโตค่อนข้างมากในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว เนื่องจากผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้เป็นที่ต้องการของกลุ่มคนที่ดูแลสุขภาพ หรือแม้กระทั่งต้องการช่วยลดมลพิษต่อโลกเพราะมลพิษที่ได้จากการทำปศุสัตว์เพื่อให้ได้โปรตีนนั้น มีจำนวนที่สูงกว่ามลพิษจากการปลูกพืชเป็นอย่างมาก สำหรับประเทศไทย Plant-based Food มีพื้นฐานมาจากอาหารเจและมังสวิรัติ โดยสิ่งที่เป็นอุปสรรคในการเติบโตของตลาดนี้ คือ ความที่เป็นตลาดที่ค่อนข้างใหม่ มีการเติบโตเพียงร้อยละ 20 คนไทยยังรับรู้ในจำนวนไม่มากเท่ากับตลาดต่างประเทศ จึงต้องส่งเสริมและให้ความรู้กับผู้บริโภคว่า Plant-based Food มีรสชาติไม่ต่างจากเนื้อหมูเนื้อสัตว์ที่เป็นเนื้อจริง ๆ (ฐานเศรษฐกิจ, 2565) นอกจากนี้ผู้บริโภคที่เคยทดลองรับประทานผลิตภัณฑ์ Plant-Based Food ส่วนใหญ่กล่าวว่ารสชาติของผลิตภัณฑ์ ยังสู้รสชาติของเนื้อสัตว์จริง ๆ ไม่ได้ ทำให้มีผู้บริโภคจำนวนมากไม่กลับไปซื้อผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ซ้ำ ดังนั้น

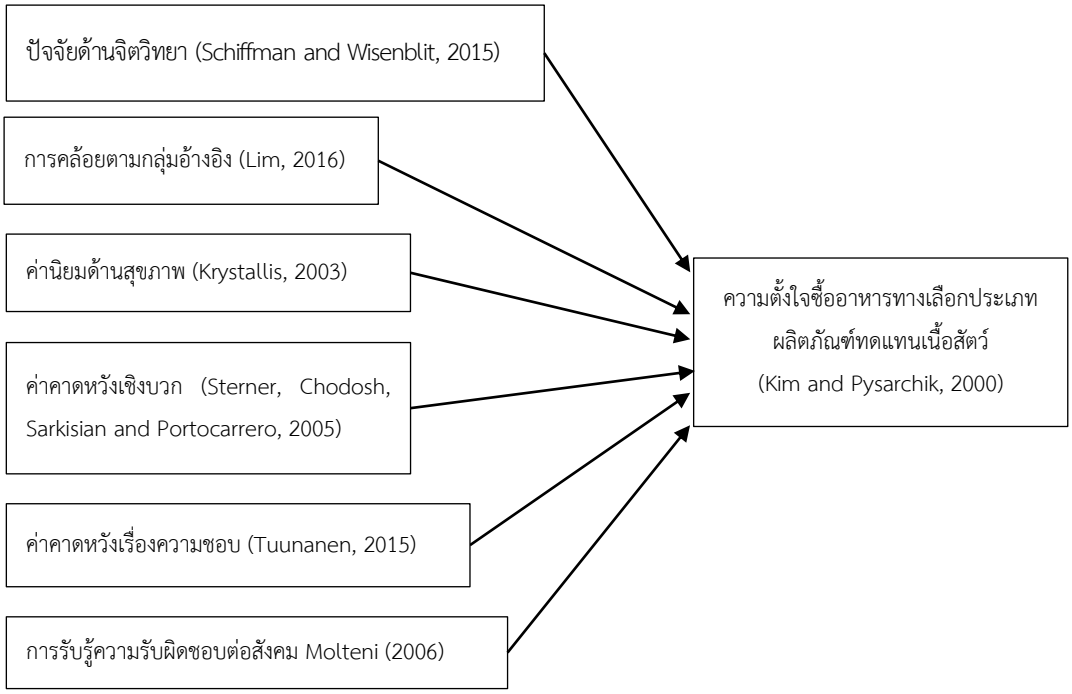
ความชอบด้านรสชาติจึงเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ และเป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นพฤติกรรมการซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ให้ขยายวงกว้างขึ้น (อิษณาติ วุฒิธนากุล, 2564) ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยนี้จึงให้ความสำคัญด้านปัจจัยทางจิตวิทยา ค่านิยมด้านสุขภาพ ค่าความคาดหวังเชิงบวก ค่าความคาดหวังเรื่องความชอบ และความรับผิดชอบต่อสังคม กอปรกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action: TRA) ที่ถูกคิดค้น โดย Icek Ajzen and Martin Fishbein (1975) เป็นทฤษฎีพื้นฐานที่ได้รับความนิยมนำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ และตามทฤษฎีได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและทัศนคติต่อพฤติกรรมว่าความเชื่อจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของบุคคล โดยจะคำนึงถึงเหตุผลก่อนกระทำ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลได้อธิบายว่า ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการแสดงพฤติกรรมของบุคคลโดยตรงคือเจตนาแสดงพฤติกรรม (Behavioral intention) ซึ่งมีปัจจัย 2 ประการที่ก่อให้เกิดเจตนาแสดงพฤติกรรมขึ้นมาได้แก่ ทัศนคติต่อพฤติกรรม (Attitude) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญและสนใจทำการศึกษาวิจัยในหัวข้อ “อิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์” และจากสถานการณ์ความเป็นมาของปัญหาดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงกระแสการดูแลสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจหรือผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องในการนำข้อมูลใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและวางกลยุทธ์ทางการตลาดให้เกิดการรับรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อกระตุ้นพฤติกรรมการซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ขยายวงกว้างขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลด้านปัจจัยจิตวิทยา การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ค่านิยมด้านสุขภาพ ค่าคาดหวังเชิงบวก ค่าคาดหวังเรื่องความชอบ การรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคม ที่มีต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ของผู้บริโภค

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ในกลุ่มผู้บริโภคออนไลน์ โดยการส่งแบบสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์ กำหนดขนาดตัวอย่างจากสูตรการคำนวณของ คอแครน (Cochran, 1977) ใช้ในกรณีที่ไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่นอนและไม่ทราบสัดส่วนของประชากร แต่ทราบว่ามีจำนวนมาก ที่ระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากการคำนวณได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) ผ่าน Google Forms ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 9 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริโภค ส่วนที่ 3–9 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจิตวิทยา 2) ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง 3) ด้านค่านิยมสุขภาพ 4) ด้านค่าคาดหวังเชิงบวก 5) ด้านค่าคาดหวังเรื่องความชอบ 6) ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และ

7) ด้านความตั้งใจซื้อ ได้มีการตรวจวัดคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถามโดย (1) ทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยรับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละตัวแปร มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 และ (2) ทดสอบหาค่าความความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทดสอบกับกลุ่มที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับตัวอย่างจริง คือ ผู้บริโภคออนไลน์ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ในภาพรวม เท่ากับ 0.947 จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย จำนวน 400 ชุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรมศาสตร์ และวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็น โดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงจำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม โดยใช้สถิติเชิงอนุมานการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภค

ผลการวิจัย พบว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นึกถึงคำว่าอาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์จะนึกถึง เนื้อเทียม เป็นอันดับแรก สามารถรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ได้จาก Facebook มักจะเลือกซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์จาก Tops Supermarket โดยซื้อยี่ห้อ MEAT ZERO มากที่สุด ส่วนมากจะซื้อมารับประทาน 1 ครั้งต่อสัปดาห์ และเลือกซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์เพราะต้องการคุณค่าทางโภชนาการ

2. ข้อมูลระดับความคิดเห็นของผู้บริโภคต่ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์

ระดับความคิดเห็นของผู้บริโภคส่วนใหญ่จากกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยทางจิตวิทยาในระดับเห็นด้วยมาก คือ อาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์กำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน มีราคาสูง รสชาติที่อร่อย มีคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วน เชื่อมั่นว่าอาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ จะมีส่วนช่วยให้มีสุขภาพแข็งแรง และสามารถตอบโจทย์วิถีทางการดำเนินชีวิต (Lifestyle) ในขณะที่ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับเห็นด้วยปานกลาง คือ อาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์จากคำแนะนำของคนในครอบครัว

หรือจากการเชิญชวนของดารา/นักร้อง/นักแสดงที่ชื่นชอบ หรือการบริโภคอาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์เพื่อเข้าสังคม สำหรับระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยค่านิยมด้านสุขภาพนั้นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ การรับประทานอาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์จะมีส่วนช่วยทำให้ระบบย่อยอาหารทำงานดีขึ้น มีคุณค่าทางโภชนาการเพียงพอต่อความต้องการของร่างกายและส่งผลดีต่อร่างกายมากกว่าการเลือกรับประทานอาหารแบบทั่วไป เช่นเดียวกับระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยค่าคาดหวังเชิงบวกในระดับเห็นด้วยมาก คือ จะมีสุขภาพที่ดีขึ้น หากรับประทานอาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ และรสชาติจะสามารถทดแทนเนื้อสัตว์จริงได้ ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยค่าคาดหวังเรื่องความชอบในระดับเห็นด้วยมาก คือชื่นชอบเมนูอาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ที่หลากหลาย มีหน้าตาน่ารับประทาน และชื่นชอบในรสชาติ ทำให้รู้สึกแปลกใหม่ เช่นเดียวกับ ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับเห็นด้วยมาก คือ เชื่อว่าผู้ผลิตได้ผลิตอาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ โดยคำนึงถึงโภชนาการของผู้บริโภคเป็นหลัก มีส่วนช่วยในการลดการตัดไม้ทำลายป่า และ ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ ในระดับเห็นด้วยมาก คือ เลือกซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ เพราะต้องการดูแลสุขภาพโดยพิจารณาจากส่วนประกอบของสินค้าเป็นหลัก เลือกซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ ที่มีเครื่องหมายสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) และถ้ามีอาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ในแหล่งจำหน่ายต่าง ๆ ท่านจะเลือกซื้อแน่นอน อีกทั้งต้องการช่วยลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม

3. ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ของกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์บริโภคอาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ของกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์บริโภคอาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ (n=298)

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE	β	t	P-Value	Tolerance	VIF
ค่าคงที่	.903	.146		6.193	.000		
ด้านจิตวิทยา	.046	.040	.051	.693	.489	.242	4.132
ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	.072	.027	.118	2.684*	.000	.668	1.497
ด้านค่านิยมสุขภาพ	.363	.047	.380	7.797*	.000	.545	1.836
ด้านความคาดหวังเชิงบวก	.007	.014	.015	.246	.806	.332	3.013
ด้านค่าคาดหวังเรื่องความชอบ	.185	.041	.217	4.512*	.000	.560	1.786
ด้านการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคม	.189	.038	.243	4.927*	.000	.531	1.882

R=0.788, R^2=0.621, SEE=0.38652, F=119.961, Sig of F=.008

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระพบว่าค่า Tolerance ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าไม่ใกล้ศูนย์และค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าน้อยกว่า 10 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัว ไม่มีระดับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Multicollinearity) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2556)

จากตารางที่ 1 พบว่า อิทธิพลของด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ด้านค่านิยมสุขภาพ ด้านค่าคาดหวังเรื่องความชอบ และด้านการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งผลต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรดังกล่าวได้ร่วมพยากรณ์ความตั้งใจซื้อ ร้อยละ 62.10 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 0.38652 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์มากที่สุด คือ ปัจจัยด้านค่านิยมสุขภาพ (β=0.380) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคม (β=0.243) ปัจจัยด้านความคาดหวังเรื่องความชอบ (β=0.217) และด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (β=0.118) ตามลำดับ และสามารถเขียนสมการได้ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\hat{Y}= 0.903+0.046(X_1)+0.072(X_2)+0.363(X_3)+0.007(X_4)+0.185(X_5)+0.189(X_6)$$

$$Z=.051(X_1)+0.118(X_2)+0.380(X_3)+0.015\ (X_4)+0.217(X_5)+0.243(X_6)$$

อภิปรายผล

ปัจจัยด้านจิตวิทยาไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ทัตพงศ์ คิมหันตมาลย์ (2562) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจไม่มีความสัมพันธ์กับแนวโน้มการซื้อผลิตภัณฑ์โปรตีนจากพืช แต่ไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นันทิตา อินธรรมมา (2560) ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยทางจิตวิทยาด้านความเชื่อและทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารของผู้สูงอายุ และไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศิรินุช เศรษฐพานิช (2564) โดยผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางจิตวิทยาส่งผลต่อความตั้งใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารทางเลือกประเภทโปรตีนจากพืชในรูปแบบอาหารแห้ง–ขนมขบเคี้ยว อีกทั้งไม่สอดคล้องกับแนวความคิดของ Schiffman and Wisenblit (2015) กล่าวถึงปัจจัยด้านจิตวิทยาว่าเป็นส่วนของกระบวนการตัดสินใจของผู้บริโภคมีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1) การรับรู้ 2) การจูงใจ 3) การเรียนรู้ 4) ความเชื่อและทัศนคติ 5) บุคลิกภาพและแนวคิดเกี่ยวกับตนเอง โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-37 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่มีความเป็นตัวของตัวเองสูง มีความเชื่อมั่นในตัวเองและมีการเรียนรู้ ค้นคว้าหาข้อมูลผ่านโลกอินเทอร์เน็ตอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการจะชักจูงกลุ่มคนวัยนี้จึงไม่ใช่เรื่องง่าย

ปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ เลิศวัฒนเกษม (2560) ผลการศึกษา พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงส่งผลต่อความตั้งใจซื้ออาหารเพื่อสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Lim (2016) ที่ได้อธิบายว่า กลุ่มอ้างอิงคือกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อบุคคลนั้น โดยบุคคลนั้นจะเลือกตอบสนองและแสดงตัวว่าเป็นพวกเดียวกันกับกลุ่มอ้างอิง ในการเลือกปฏิบัติแต่ละครั้ง แต่ละบุคคลมีบรรทัดฐานที่แตกต่างกันออกไป เนื่องจากผู้ที่มีความสำคัญต่อตนเองมีความแตกต่างกัน

ปัจจัยด้านค่านิยมด้านสุขภาพ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พลอยไพลิน คำแก้ว (2559) โดยผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยค่านิยมด้านสุขภาพมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมความตั้งใจที่จะบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในกรุงเทพมหานคร และสอดคล้องกับแนวคิดของ Krystallis (2003) กล่าวว่า ปัจจัยด้านค่านิยมทางด้านสุขภาพ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการเลือกรับประทานอาหารที่มีผลดีต่อสุขภาพ ด้านความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพจากการรับประทานอาหาร ในขณะเดียวกันผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สุขภาพขึ้นอยู่กับอาหารที่รับประทาน แสดงให้เห็นว่าหากผู้ตอบแบบสอบถามเลือกรับประทานอาหารที่ดี มีประโยชน์ต่อร่างกายจะก่อให้เกิดสุขภาพที่ดีตามมา แต่หากเลือกรับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์ก็จะส่งผลเสียต่อสุขภาพเช่นกัน

ปัจจัยด้านค่าคาดหวังเชิงบวกไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากแม้การเลือกบริโภคอาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์จะมีประโยชน์แล้ว แต่ก็มีข้อควรระวังด้วยเช่นกัน อาทิ อาจขาดสารอาหารบางชนิดที่ส่วนใหญ่มีในเนื้อสัตว์มากกว่า อาจเกิดอาหารท้องอืด ท้องเสียได้ ผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์อาจมีปริมาณโซเดียมหรือโพแทสเซียมสูง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพต่อผู้ที่มีภาวะความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ หรือโรคไตได้ ดังนั้นผู้ที่มีสุขภาพที่เสี่ยงต่อการเป็นโรคดังกล่าว จึงไม่มีความคาดหวังเชิงบวกต่อการเลือกบริโภคอาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ Sterner et al. (2005) กล่าวว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะออกกำลังกายและเลือกรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ เพราะมีความคาดหวังเชิงบวกต่อการปฏิบัติพฤติกรรมต่าง ๆ และยิ่งสูงวัยจะยิ่งมีความคาดหวังเชิงบวกต่อสุขภาพด้านร่างกายต่อการเลือกรับประทานอาหาร และการออกกำลังกายสูงมากขึ้นและแนวคิดของ Ravid (2015) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริโภคจะเลือกรับประทานอาหาร เมื่ออาหารตอบสนองกับความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างพึงพอใจในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะคุณภาพของอาหารที่ต้องการจะบริโภคเพื่อสุขภาพ ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พลอยไพลิน คำแก้ว (2559) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ความคาดหวังเชิงบวกมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมความตั้งใจที่จะบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยด้านค่าคาดหวังเรื่องความชอบ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พลอยไพลิน คำแก้ว (2559) ผลการวิจัย พบว่า ความคาดหวังเรื่องความชอบมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมความตั้งใจที่จะบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกันกับแนวคิดของ Tuunanen (2015) ได้กล่าวว่า ความหวังของบุคคลนั้นจะแตกต่างกัน เพราะมีปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะค่านิยมและทัศนคติส่วนบุคคลของบุคคลนั้น ๆ จะเป็นตัวตัดสินใจว่าจะชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้น ๆ

ปัจจัยด้านการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ฝ้าย เผ่ามณี (2562) ผลการศึกษา พบว่า การรับรู้กิจกรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมีผลต่อการตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์น้ำดื่มบรรจุขวดยี่ห้อสิงห์ในจังหวัดขอนแก่น เช่นเดียวกับงานวิจัยของ อารียา อริยทุวรรณ (2561) ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมมีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นออนไลน์ของผู้บริโภค และงานวิจัยของ เกวลี วัดพ่วงแก้ว (2561) ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมมีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจซื้อเครื่องเรือนและสินค้าตกแต่งบ้านของลูกค้าในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Molteni (2006) กล่าวว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ขององค์กรที่สามารถช่วยในการบริหารจัดการองค์กรอย่างสร้างสรรค์บนความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และรูปแบบนวัตกรรมซึ่งอยู่บนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งอาจจะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาความสามารถทางการแข่งขัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ปัจจัยด้านจิตวิทยา กลุ่มคนรักสุขภาพจะมีรูปแบบการดำเนินชีวิตให้สุขภาพแข็งแรงอยู่เสมอ มีทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ และมีแรงจูงใจที่ต้องการบริโภคสินค้าที่ได้รับการรับรองจาก อย. และปัจจุบันกระแสรักสุขภาพกำลังเป็นที่นิยมทั้งกลุ่มคนรุ่นใหม่และกลุ่มผู้สูงอายุ ยิ่งการระบาดของไวรัสโควิด-19 ก่อให้เกิดกระแสการตื่นตัวของการระวังป้องกัน รวมถึงการสร้างเสริมสุขภาพให้แข็งแรง ดังนั้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีสารอารหารและวิตามินที่เสริมสร้างภูมิคุ้มกันต่อร่างกาย จะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคทุกช่วงวัยได้ และถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้บริโภคตั้งใจซื้อสินค้าได้

2. ปัจจัยด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง กลุ่มคน Gen Y (อายุ 21-37 ปี) จะมีความสามารถในการใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ โดยเฉพาะการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ มีความเป็นตัวของตัวเองสูง จึงไม่ชอบถูกบังคับให้อยู่ในกรอบ มีอิสระในความคิด ซื้อสินค้าด้วยอารมณ์ แต่ช่างเลือก และดูเหตุผลรอบด้าน

โดยเฉพาะข้อมูลใน Social Media ก่อนตัดสินใจซื้อ ดังนั้น ครอบครัว เพื่อน ดารา/นักแสดง จึงไม่ใช่ตัวตัดสินในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของคน Gen Y แต่หากผู้ประกอบการเปลี่ยนวิธีการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ในสื่อ Social Media มากขึ้น และสร้างความคุ้นเคยให้แก่คนกลุ่มนี้ได้ จะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถทำให้ผู้บริโภคสนใจและมีความตั้งใจที่จะซื้อผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ได้

3. ปัจจัยค่านิยมด้านสุขภาพ ผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความระมัดระวังในการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพกันมากขึ้น เนื่องด้วยการระบาดของเชื้อโรคต่าง ๆ ทั้งในมนุษย์และสัตว์ ดังนั้นผู้ประกอบการควรระบุคุณประโยชน์ ส่วนประกอบ แหล่งการผลิตให้ชัดเจน และการจะเพิ่มยอดขาย หรือขยายกลุ่มลูกค้า ควรมีการจัดโปรโมชันของสินค้าอย่างต่อเนื่อง เช่น ซื้อ 2 แถม 1 หรือซื้อครบ 500 ลด 10% เป็นต้น เนื่องจากปัจจุบันอาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ค่อนข้างมีราคาสูง ผู้บริโภคอาจจะหันไปซื้อเนื้อสัตว์จริงจากแหล่งที่มีการเลี้ยงอย่างปลอดภัยแทน

4. ปัจจัยด้านค่าคาดหวังเชิงบวก ผู้บริโภคส่วนใหญ่คาดหวังว่าการรับประทานอาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์จะต้องได้รับสารอาหารและคุณประโยชน์เหมือนกับการทานเนื้อสัตว์จริง ๆ และต้องไม่มีส่วนประกอบที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย ดังนั้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณสมบัติเสมือนเนื้อสัตว์จริง และลดการเพิ่มสารปรุงแต่งต่าง ๆ จะทำให้ผู้บริโภคหันมาซื้อผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์มากขึ้น นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าส่วนมากผู้ที่รักสุขภาพจะจำกัดอยู่ในหมู่ผู้สูงวัย แต่หากผู้ประกอบการสามารถออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สามารถดึงดูดกลุ่มวัยรุ่นได้ ก็จะสามารถสร้างกลุ่มลูกค้าได้เพิ่มขึ้นอีก เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความต้องการที่จะเรียนรู้ และเปิดประสบการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ หากสามารถทำให้ผู้บริโภคติดใจได้ จะสามารถนำไปสู่การซื้อสินค้าซ้ำได้ในอนาคต

5. ปัจจัยด้านค่าคาดหวังเรื่องความชอบ ถึงแม้อาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์จะเป็นอาหารเพื่อสุขภาพ ไขมันต่ำ และการลดการบริโภคเนื้อสัตว์เท่ากับช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโลกเนื่องจากเนื้อสัตว์ที่มาจากการทำปศุสัตว์ใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากมายและปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงแล้ว แต่ผู้บริโภคยังให้ความสำคัญกับเรื่องรสชาติและรสสัมผัสของอาหารด้วย ทำให้คนส่วนใหญ่ยังไม่กลับไปซื้อซ้ำ เพราะไม่ประทับใจในประสบการณ์การรับประทานในครั้งแรก ดังนั้นผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญด้านรสชาติให้ถูกปากคนไทย และสร้างเนื้อสัมผัสให้เหมือนของจริงมากที่สุด

6. ปัจจัยด้านการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคม ถึงแม้การเลือกรับประทานอาหารทางเลือกประเภทผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์จะสามารถช่วยลดการเกิดก๊าซเรือนกระจกแล้ว แต่หากผู้ประกอบการสามารถออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้สามารถ reused หรือ recycle ได้ 100% จะสามารถดึงดูดให้ผู้บริโภคตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าได้ง่ายขึ้น เพราะผู้บริโภคจะสามารถช่วยสภาวะโลกร้อนได้มากขึ้น ตั้งแต่กระบวนการผลิตวัตถุดิบ ไปจนถึงการผลิตบรรจุภัณฑ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยฉบับนี้มีข้อจำกัดผลิตภัณฑ์โปรตีนจากพืชนั้นยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักมากนักในผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ดังนั้นหลังจากที่ผู้บริโภคคุ้นเคยหรือเริ่มรู้จักมากขึ้น อาจจะส่งผลให้ได้ผลลัพธ์ที่แตกต่างไป ผู้วิจัยจึงหวังว่าการวิจัยต่อเนื่องจะมีการศึกษาผลิตภัณฑ์นี้หลังจากที่ผู้บริโภครู้จักกันมากขึ้น และศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นอื่น ๆ มากยิ่งขึ้นทั้งในด้านส่วนประสมทางการตลาดหรือพฤติกรรมผู้บริโภค เป็นต้น

2. งานวิจัยฉบับนี้ได้ศึกษาประชากรโดยทั่วไปทั้งที่เคยมีประสบการณ์และไม่มีประสบการณ์ในการบริโภคผลิตภัณฑ์ทดแทนเนื้อสัตว์ ดังนั้นหากผู้วิจัยหรือผู้ที่สนใจศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้ที่รับประทานอาหารมังสวิรัติ หรือผู้ที่บริโภคผลิตภัณฑ์โปรตีนจากพืชอยู่สม่ำเสมอ อาจจะทำให้ได้ข้อมูลที่แตกต่างออกไปได้และได้ประโยชน์ต่องานวิจัยมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2560). **การวิเคราะห์สถิติชั้นสูงด้วย SPSS for Window.** พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพ: สามลดา.

เกวลี วัดพ่วงแก้ว. (2561). *อิทธิพลของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรและความภักดีต่อร้านค้าต่อความตั้งใจซื้อเครื่องเรือนของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร.* **วารสารวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์,** 1(13): 236-243.

ณัฐวุฒิ เลิศวัฒนเกษม. (2560). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้ออาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร**. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ฐานเศรษฐกิจ. (2565). **ส่องโอกาส 'Plant-based Food' 3 ปีทะยานแตะ 2.4 หมื่นล.** ค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2565, จาก https://www.thansettakij.com/business/marketing/511918

ทัตพงศ์ คิมหันตมาลย์. (2562). **ปัจจัยด้านจิตวิทยา และแนวโน้มการซื้อผลิตภัณฑ์โปรตีนจากพืช: กรณีศึกษาผู้บริโภคชาวไทยในกรุงเทพมหานคร.** การค้นคว้าอิสระ ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นันทิตา อินธรรมมา. (2560). **ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เสริมอาหารผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

ฝ้าย เผ่ามณี. (2562). **อิทธิพลความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์น้ำดื่มบรรจุขวดยี่ห้อสิงห์ ใน จังหวัดขอนแก่น**. การค้นคว้าอิสระ ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พลอยไพลิน คำแก้ว. (2559). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจที่จะบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร**. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ศิรินุช เศรษฐพานิช. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจซื้ออาหารทางเลือกประเภทโปรตีนจากพืชในรูปแบบอาหารแห้ง–ขนมขบเคี้ยวสำหรับผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร และแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์.* **วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี,** 15(2): 412-428.

ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา. (2564). **Plant-based food เปลี่ยนอาหารให้รักษ์โลก.** ค้นเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2565, จาก https://sciplanet.org/content/8695

อัปเปอร์คัซบล็อก. (2564). **ส่องเทรนด์ธุรกิจ Plant-based Food: ถ้า "เนื้อสัตว์" ที่เรากินไม่ได้มาจากสัตว์อีกต่อไป**. ค้นเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2565, จาก https://uppercuz.com/blog /introduction-to-plant-based-food-trend/

อารียา อริยทุวรรณ. (2561). **การทำกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นออนไลน์ของผู้บริโภค.** การค้นคว้าอิสระ การจัดการมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

อิษณาติ วุฒิธนากุล. **Plant-Based Food สมรภูมิที่พึ่งเริ่มต้น.** ค้นเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2565, จาก https://positioningmag.com/1353413

องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก. (2562). **ยิ่งกินเนื้อสัตว์ ยิ่งทำให้โลกร้อน.** ค้นเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2565, จาก http://ghginfo.tgo.or.th/index.php/th/news/5083

Ajzen, I. & Fishbein, M. (1975). **Belief, Attitude, Intention and Behavior. An Introduction to Theory and Research Reading**. Mass: Addison-Wesley Publishing Company.

Cochran W.G. (1977). **Sampling Techniques**. 3rd ed. New York: John Wiley and Sons Inc.

Hedin, D. (2019). **Driving Forces behind Plant-Based Diets: Climate Concern and Meat Reduction**. Euromonitor.

Kim, S., & Pysarchik, D.T. (2000). *Predicting purchase intentions for uni-national and bi-national products*. **International Journal of Retail & Distribution Management,** 28(6): 280–291.

Krystallis, A. (2003). *Quality labels as a marketing advantage: The case of the "PDO Zagora" apples in the Greek market*. **European Journal of Marketing,** 37(10): 1350-1374.

Lim, K. (2016). **U.S. Patent no. 9,407,662**. Washington, DC: U.S. Patent and Trademark Office.

Molteni, M. (2006). *The social-competitive innovation pyramid*. **Journal of Corporate Governance,** 6(4): 516-526.

Ravid, N. L., Annunziato, R. A., Ambrose, M. A., Chuang, K., Mullarkey, C., & Sicherer, S. H., et al. (2015). Mental health and quality-of-life concerns related to the burden of food allergy. **Psychiatric Clinics of North America,** 38(1): 77-89.

Schiffman, L.G., & Wisenblit, J. L. (2015). **Customer Behavior.** 11th ed. NJ: Pearson. Prentice Hall.

Sterner, Portocarrero, C. P., Sarkisian, C. J., C. J., & Chodosh, L. A. (2005). *The transcriptional repressor Snail promotes mammary tumor recurrence*. **Cancer Cell,** 8(3): 197-209.

Tuunanen et al. (2015). **Balance of hedonic and utilitarian values in information systems use**. In Nordic Contributions in IS Research (pp. 165-176). Switzerland: Springer International.

การจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

Managing Tourism Impacts on Local People, A Case Study of Dvaravati Sri Nakhon Pathom Walking Street (Community Along the Canal of Wat Phra Ngam), Phra Pathom Chedi Subdistrict, Mueang District, Nakhon Pathom Province

พัชชา อัคคพู
นิสิตสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
E-mail: z.dreampch@hotmail.com
พลสิทธิ์ ศรีศิริ
อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
E-mail: posris@rpu.ac.th
Patcha Accapu
Student, Department of Tourism Industry,
Faculty of Business Administration, Rajapruk University
Pollasit Srisiri
Lecturer, Department of Tourism Industry,
Faculty of Business Administration, Rajapruk University

รับเข้า: *15 มีนาคม 2567* **แก้ไข:** *29 มีนาคม 2567* **ตอบรับ:** *11 เมษายน 2567*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนในท้องถิ่น กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 2) ศึกษาแนวทางในการจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนท้องถิ่นในชุมชนริมคลองวัดพระงามที่มีอายุมากกว่า 20 ปี จำนวน 379 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก และสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

ร้านค้าและประชาชนท้องถิ่น จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลกระทบเชิงบวกทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.77, SD=0.84) และผลกระทบเชิงลบทางการท่องเที่ยวทั้ง 4 ด้านดังกล่าวข้างต้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$=3.00, SD=1.03) 2) แนวทางในการจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยว คือ ด้านเศรษฐกิจ เทศบาลตำบลพระปฐมเจดีย์ ผู้เป็นเจ้าของพื้นที่ควรมีมาตรการต่าง ๆ เช่น การควบคุมเกี่ยวกับสินค้าและบริการทั้งด้านราคาและคุณภาพ ด้านสังคม ควรมีการร่วมมือกันในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของถนนคนเดินให้เกิดการรับรู้มากขึ้น ด้านวัฒนธรรม ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยวให้ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม และด้านสิ่งแวดล้อม หน่วยงานทุกภาคส่วนควรให้ความร่วมมือกันในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่บริเวณโดยรอบให้มีความเป็นระเบียบ สวยงาม มีการบริหารจัดการขยะที่ใช้แล้ว พร้อมจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ด้วย

คำสำคัญ: ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว แนวทางในการจัดการผลกระทบด้านการท่องเที่ยว ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the positive and negative impacts of tourism on the economy, society, culture and environment towards the local people, case study of Dvaravati Sri Nakhon Pathom walking street (Community along the canal of Wat Phra Ngam), Phra Pathom Chedi subdistrict, Mueang district, Nakhon Pathom province. 2) Study guidelines for managing tourism impacts of the economy, society, culture and environment towards the local people. It is survey research both quantitative and qualitative. The sample group used in this study was 379 local people in the Wat Phra Ngam community who are over 20 years old using convenience sampling and interviews with 10 store operators and local residents. The tools used in the research are questionnaires and semi-structured interviews.

Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The results found that 1) the local people's opinion towards positive tourism impacts, case study of Dvaravati Sri Nakhon Pathom walking street (community along the canal of Wat Phra Ngam), Phra Pathom Chedi subdistrict, Mueang district, Nakhon Pathom province, overall, it was at a high level ($\bar{X}$=3.77, SD=0.84). As for the negative impacts on tourism in all 4 areas mentioned above, overall, it was at a moderate level ($\bar{X}$=3.00, SD=1.03). 2) guidelines for managing tourism impacts in various areas are as follows: Economic aspect: Phra Pathom Chedi Subdistrict Municipality, which owns the area, should have measures such as controlling goods and services in terms of price and quality. Social aspect: there should be cooperation in publicizing various walking street activities to create more awareness. In term of culture, activities should be organized to promote traditions and local culture in order to stimulate tourism for local people and tourists to participate in the activities and the environmental aspect, agencies in all sectors should cooperate together to improve and develop the surrounding area to be orderly, beautiful, manage used waste and providing other facilities as well.

Keywords: tourism impacts, guidelines for managing tourism impacts, Dvaravati Sri Nakhon Pathom walking street

บทนำ

บริบทการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2565-2569) กล่าวถึงการปรับเปลี่ยนภาคการท่องเที่ยวซึ่งเป็นภาคบริการที่สำคัญของไทยให้เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพ คุณค่า และความยั่งยืนมากกว่าปริมาณจากการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับบริการที่สอดรับกับทิศทางและแนวโน้มของตลาดยุคใหม่ นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยว รวมถึงการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือแม้แต่สถาปัตยกรรมเก่าแก่โบราณของท้องถิ่น รวมถึงเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมให้กับคนในท้องถิ่น (นภาวรรณ เนตรประดิษฐ์, 2565) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการสร้างสรรค์ความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ เมื่อเกิดการเดินทาง

ท่องเที่ยวจากภูมิภาคหนึ่งไปยังอีกภูมิภาคหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือคนต่างประเทศก็ย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะได้ช่วยสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในท้องที่นั้น ๆ เช่น โรงแรม ภัตตาคาร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งก็จะต้องมีผู้ลงทุนในหลาย ๆ ลักษณะ ถือเป็นการสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นเหล่านั้น นายยุทธศักดิ์ สุภสร ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สรุปสถานการณ์ธุรกิจในภาคการท่องเที่ยวในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2564 พบว่า ธุรกิจในทุกพื้นที่ต่างประสบปัญหาในด้านรายได้ที่ลดลงโดยได้รับผลกระทบเพิ่มขึ้นจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ระลอกที่ 3 เป็นสำคัญ ธุรกิจจำนวนมากขาดสภาพคล่องทำให้ต้องหยุดหรือเลิกกิจการและแรงงานถูกเลิกจ้าง ขณะที่มาตรการเยียวยาต่าง ๆ อาจจะไม่เพียงพอหากมีการล็อกดาวน์ต่อไปอีก ซึ่งปัจจัยที่สำคัญคือการเร่งฉีดวัคซีนโควิด-19 แก่ประชาชนให้ได้ 100 ล้านโดสภายในปี 2564 ตามแผนที่จะฟื้นฟูทั้งธุรกิจและประชาชนให้กลับมาดำเนินกิจการและจับจ่ายใช้สอยได้ตามปกติ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564)

จังหวัดนครปฐมมีสถานที่ท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญ คือ องค์พระปฐมเจดีย์ นอกจากนี้ยังมีวัดพระงาม ซึ่งเป็นวัดใกล้เคียงที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของนครปฐม เดิมเป็นพื้นที่ว่างเปล่า แต่ด้วยความสามัคคีของคนภายในชุมชนริมคลองวัดพระงามที่ต้องการสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ให้แก่ทุกคนในชุมชน และพัฒนาจนเป็นสถานที่เด่นประจำชุมชน จึงได้มีการจัดตั้ง “ตลาดนัดริมคลองวัดพระงาม” หรือ “ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนรองรับการค้าขายรูปแบบถนนคนเดิน ถนนอาหารปลอดภัย และได้เสียงตอบรับที่ดีตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพราะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวจำนวนมาก ถนนคนเดินนี้มีระยะทางยาวกว่า 3 กิโลเมตร มีร้านค้าจำหน่ายสินค้าและอาหารให้กับนักท่องเที่ยวตลอดเส้นทางเดินทั้งสองฝั่งกว่า 700 ร้านค้า โดยสินค้าที่มีจำหน่ายมีหลากหลายชนิดไม่ว่าจะเป็นสินค้าพื้นเมืองของดีของเด่นประจำจังหวัด งานฝีมือ สินค้าแฟชั่นทั่วไป อาหาร เครื่องดื่ม ฯลฯ (เทศบาลนครปฐม, 2564)

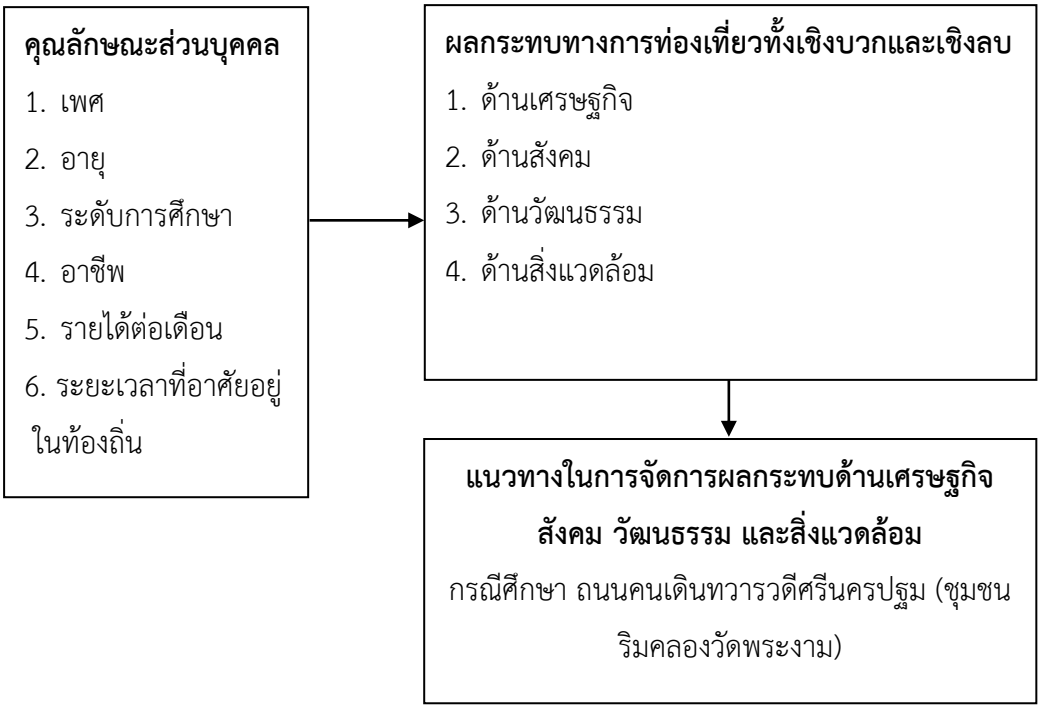
ในด้านการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะให้กลายเป็นถนนคนเดินนั้น อาจมีข้อจำกัดหรือส่งผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อชุมชนและคนในพื้นที่ในหลายด้าน ดังนั้นการพัฒนาถนนคนเดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสร้างรายได้ให้คนในท้องถิ่น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่อง การจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เพื่อศึกษาว่าประชาชนในท้องถิ่นมีความคิดเห็นและได้รับผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอย่างไร และนำผลที่ได้ไปเสนอผู้ประกอบการ หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนโดยรอบวัดพระงามต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

2. เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่อยู่ในทะเบียนราษฎรในเขตเทศบาลนครนครปฐมจำนวน 71,635 คน ในปี พ.ศ. 2564 (สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครนครปฐม, 2564)

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนท้องถิ่นในชุมชนริมคลองวัดพระงามที่มีอายุมากกว่า 20 ปี จำนวน 379 คน ซึ่งได้จากการคำนวณจากสูตรของ Krejcie and Morgan (1970) ในระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้ประกอบการร้านค้าในท้องถิ่น จำนวน 5 คน ประชาชนท้องถิ่น จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่น ประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายปิด ชนิดตรวจสอบรายการ จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านบวกและด้านลบ กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น เป็นคำถามแบบปลายเปิดสามารถตอบได้อย่างอิสระ

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม

1.2 นำแบบสอบถามที่ร่างเรียบร้อยแล้วไปขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

1.3 นำแบบสอบถามมาทดสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่า คือ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50–1.00 ถือว่าเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้ (สุวิมล ติรกานันท์, 2557) ซึ่งผลการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ผลออกมามีค่ามากกว่า 0.80 ทุกข้อ ถือว่ามีค่าความเที่ยงตรง ผู้วิจัยสามารถนำไปใช้ดำเนินการวิจัยต่อไปได้ทันที

1.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่า IOC มาดำเนินการทดสอบ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbachs' Alpha Coefficient) ซึ่งจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (Cronbach, L. J., 1990) โดยผลการหาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคของแบบสอบถามในภาพรวมเท่ากับ 0.975 โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลในเดือนพฤศจิกายน 2564 - กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 ในทุกวันเสาร์และอาทิตย์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่ร่างเรียบร้อยแล้วไปขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ จำนวน (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนในท้องถิ่น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคำตอบจากแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ตามเกณฑ์คะแนนของแบบสอบถาม (สุเมธ บังเกิด, 2562) ดังนี้ 4.50–5.00 หมายถึง มากที่สุด 3.50–4.49 หมายถึง มาก 2.50–3.49 หมายถึง ปานกลาง 1.50–2.49 หมายถึง น้อย 1.00–1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ใช้ในการวิเคราะห์แนวทางในการจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านบวก กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อผลกระทบด้านบวก รายด้านและภาพรวม

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านบวก	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านเศรษฐกิจ	3.85	0.88	มาก
2. ด้านสังคม	3.81	0.84	มาก
3. ด้านวัฒนธรรม	3.72	0.84	มาก
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.72	0.81	มาก
รวม	**3.77**	**0.84**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านบวก กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.77, SD=0.84) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านบวกในแต่ละด้าน อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยที่ด้านเศรษฐกิจ มีความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X}$=3.85, SD=0.88) รองลงมา คือ ด้านสังคม ($\bar{X}$=3.81, SD=0.84) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}$=3.72, SD=0.84) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$=3.72, SD=0.81) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านลบ กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อผลกระทบด้านลบ รายด้านและภาพรวม

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านลบ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านเศรษฐกิจ	3.37	0.96	ปานกลาง
2. ด้านสังคม	2.72	1.30	ปานกลาง
3. ด้านวัฒนธรรม	2.65	1.01	ปานกลาง
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.26	1.12	ปานกลาง
รวม	**3.00**	**1.03**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านลบ กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.00,

SD=1.03) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านลบในแต่ละด้าน อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน โดยที่ด้านเศรษฐกิจ มีความคิดเห็นมากที่สุด ($\overline{X}$=3.37, SD=0.96) รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\overline{X}$=3.26, SD=1.12) ด้านสังคม $\overline{X}$=2.72 SD=1.30) และด้านวัฒนธรรม ($\overline{X}$=3.26, SD=1.01) ตามลำดับ

3. แนวทางในการจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ได้แก่

ด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม มีทั้งประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนริมคลองวัดพระงาม และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ทำให้ราคาสินค้าและบริการสูงขึ้นส่งผลกระทบต่อประชาชนที่อยู่ในพื้นที่มีค่าครองชีพที่สูงขึ้นตามไปด้วย ด้งนั้นทางเทศบาลตำบลพระปฐมเจดีย์ ผู้เป็นเจ้าของพื้นที่ควรมีมาตรการในการควบคุมเกี่ยวกับการตั้งราคาขายสินค้าและบริการที่สูงขึ้น เพื่อไม่ให้เป็นการเอารัดเอาเปรียบทั้งประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวด้วย

ด้านสังคม ทางเทศบาลตำบลพระปฐมเจดีย์ และเทศบาลเมืองนครปฐม ควรร่วมมือกันในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐมและสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงให้ประชาชนในจังหวัดและคนทั่วไปรับรู้มากขึ้น โดยใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ ป้ายโฆษณา รถกระจายเสียง เป็นต้น

ด้านวัฒนธรรม ทางเทศบาลตำบลพระปฐมเจดีย์และทุกภาคส่วนควรร่วมกันรณรงค์ให้ร้านค้าต่าง ๆ จัดจำหน่ายสินค้าและบริการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของประชาชนในท้องถิ่น หรือมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรมเป็นครั้งคราวเพื่อเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยว ซึ่งอาจมีการกำหนดรูปแบบของของการจัดกิจกรรม เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วย อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดปัญหาเรื่องค่านิยมทางสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามายังท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก

ด้านสิ่งแวดล้อม ทางเทศบาลตำบลพระปฐมเจดีย์และทุกภาคส่วนควรให้ความร่วมมือกันในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่บริเวณโดยรอบให้มีความเป็นระเบียบ สวยงาม มีความหลากหลายของร้านค้าต่าง ๆ มีการจัดโซนประเภทสินค้าและบริการ มีการใช้วัสดุตกแต่งร้านจากธรรมชาติ การใช้ภาชนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น กระดาษ ชานอ้อย ใบตอง การบริหารจัดการขยะที่ใช้แล้วทั้งจากร้านค้าและนักท่องเที่ยว เช่น วางถังขยะตามจุดต่าง ๆ ที่เหมาะสม และมีการแยกถังตามประเภทของขยะ มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น บริการพื้นที่จอดรถเพื่อความสะดวกในการเข้าถึง บริการห้องน้ำสาธารณะควรมีหลายจุดและไม่ส่งกลิ่นเหม็น มีป้ายบอกทางเพื่อง่ายต่อการเดินชมสินค้าและบริการ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น กรณีศึกษาถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ประชาชนในท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านบวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความคิดเห็นในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยที่ผล กระทบด้านเศรษฐกิจมีความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมา คือ ผลกระทบด้านสังคม ผลกระทบด้านวัฒนธรรม และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจด้านบวก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประชาชนในชุมชนมีโอกาสประกอบอาชีพใหม่ ๆ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ เจือจารย์ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งกล่าวว่า การส่งเสริมให้ชาวบ้านในแต่ละท้องถิ่นรวมตัวกัน หรือริเริ่มนำสิ่งที่มีในพื้นที่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อโอกาสในการสร้างอาชีพ และสร้างรายได้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชประวีณ์ ลิขิตศรัณย์ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบทางการท่องเที่ยวต่อชุมชนรอบบริเวณอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งพบว่า มีผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านบวกในระดับมากที่สุด คือ เกิดการกระจายรายได้และอาชีพทางการท่องเที่ยวไปสู่ประชาชนในพื้นที่

ผลกระทบทางสังคมด้านบวก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความปลอดภัยทางด้านชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เพิ่มขึ้นตามนโยบายของภาครัฐในการดูแลสถานที่ท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศรัญยา วรากุลวิทย์ (2558: 23-35) กล่าวว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดมาตรการการส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว การตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวประการหนึ่งคือ ความปลอดภัยนักท่องเที่ยวต้องมั่นใจว่าจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว (Destination) นั้น ๆ มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนิทเดช จินตนา และ อารีวรรณ หัสดิน (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ในมุมมองของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งพบว่า มุมมองของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติต่อปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในจังหวัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับดี

ผลกระทบทางวัฒนธรรมด้านบวก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการให้ความรู้เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่ง

สอดคล้องกับแนวคิดของ ปฏิญญายูเนสโกเพื่อการเดินทางอย่างยั่งยืน ยูเนสโก (ม.ป.ป.: ออนไลน์) กล่าวว่า มีนักท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อยที่อยากมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมท้องถิ่นในหลายกรณี สิ่งนี้อาจหมายถึง การเรียนรู้ภาษาในท้องถิ่นง่าย ๆ หรือมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อีกขั้นของการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นคือ การจัดทำคู่มือแนะนำวิถีชีวิตและชุมชนไทยให้นักเดินทางแบบฟรี ๆ พร้อมกับการสอนภาษาท้องถิ่นง่าย ๆ แถมไปด้วย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระชยานันทมุนี และคณะ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในล้านนา ซึ่งพบว่า จังหวัดน่านมีแหล่งท่องเที่ยวที่มักใช้คำว่า ศูนย์การเรียนรู้และการพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่วนวิธีในการเผยแพร่พุทธธรรมและการพัฒนาชุดความรู้ ควรจะให้มีการเผยแพร่ผ่านศูนย์การเรียนรู้ที่ประกอบด้วย ประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพื้นที่และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของข้อมูลและความรู้ที่ต้องเผยแพร่ ซึ่งนั่นทำให้ความสัมพันธ์ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับชุมชนและวัดเหนียวแน่นมากขึ้น

ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมด้านบวก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เกิดการเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สฤษฎ์ แสงอรัญ (ม.ป.ป.: ออนไลน์) กล่าวว่า การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลัง ด้วยการท่องเที่ยวนี้มีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรียภาพในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกลักษณ์ นาคพ่วง (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กระบวนการสร้างจิตสำนึกในการจัดการทรัพยากรของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งพบว่า การสร้างความเข้าใจกับประชาชนเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะทำให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการจัดการทรัพยากรในบึงบอระเพ็ดจะต้องทำให้ประชาชนนั้นเกิดความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของทรัพยากรที่มีอยู่ภายในบึงบอระเพ็ด ประโยชน์ของการอนุรักษ์และการรักษาสิ่งแวดล้อม ตระหนักหรือมีจิตสำนึกต่อทรัพยากรธรรมชาติ

2. ประชาชนในท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านลบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความคิดเห็นในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน โดยที่ผลกระทบด้านเศรษฐกิจมีความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมา คือ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ผลกระทบด้านสังคม และผลกระทบด้านวัฒนธรรม ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ค่าครองชีพภายในพื้นที่สูงขึ้นจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ

แนวคิดของ ศรัญยา วรากุลวิทย์ (2558: 23-35) ซึ่งกล่าวว่า นักท่องเที่ยวมีอำนาจ ในการซื้อสูงรวมทั้งความต้องการสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น ในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่มีปริมาณนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ราคาสินค้าบริการจึงสูงขึ้นกว่าท้องถิ่นอื่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นหรือในประเทศต้องซื้อสินค้าในราคาสูงด้วย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมหมาย อุดมวิทิต และ วรานันต์ ตันติเวทย์ (2560) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ทัศนคติของชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าวังน้ำเขียว-ป่าเขาภูหลวง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความกังวลว่า การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าวังน้ำเขียว-ป่าเขาภูหลวง อาจทำให้ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคภายในพื้นที่มีราคาสูงขึ้น เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่มากขึ้นส่งผลให้ผู้ประกอบการเพิ่มราคาสินค้า ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความกังวลอยู่ในระดับปานกลาง

ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมด้านลบ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศรัญยา วรากุลวิทย์ (2558: 23-35) ซึ่งกล่าวว่า ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม การไม่ควบคุมความสะอาดในแม่น้ำลำคลองและทะเล ปล่อยให้มีการทิ้งขยะ หรือสิ่งปฏิกูลลงในแม่น้ำลำคลองหรือทะเลทำให้น้ำเน่าเสีย หรือบริเวณหาดทรายสกปรกเต็มไปด้วยขยะมูลฝอยที่นักท่องเที่ยวทิ้งลงทะเล กระแสน้ำพัดพามากองบนหาดทราย นอกจากชายหาดไม่สะอาดงดงามแล้ว ยังส่งผลให้เกิดมลภาวะเป็นพิษมีผลกระทบต่อพืชและสัตว์น้ำ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธกานต์ มีผล และมานะ เพิ่มพูล (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประเภทและปริมาณขยะจากการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน พบว่า จำนวนของนักท่องเที่ยวทั้งกลุ่มที่พักค้างแรมและไป-กลับ มีอิทธิพลต่อปริมาณการเกิดเศษอาหาร กระป๋อง แก้ว กระดาษทิชชู่ และขยะทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับน้อย-ปานกลาง

ผลกระทบทางสังคมด้านลบ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความสัมพันธ์ของประชาชนในพื้นที่เป็นไปในเชิงการค้าและเห็นแก่ตัวมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชราภรณ์ หลักทอง (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางจัดการความขัดแย้งในชุมชนของคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ซึ่งพบว่า ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำรงชีวิตประจำวันและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ได้แก่ ปัญหา การแย่งที่ดินทำกิน การแบ่งปันมรดก การลุกล้ำที่ดินทำกิน ความขัดแย้งทางการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว การเล่นการพนัน และปัญหาการแบ่งน้ำเพื่อการเกษตร มีสาเหตุของการเกิดปัญหาความขัดแย้งเป็นเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการดำรงชีวิตประจำวัน สิทธิและความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินมรดก และเรื่องของความคิดเห็น

ผลกระทบทางวัฒนธรรมด้านลบ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประเพณีวัฒนธรรมของประชาชนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปตามค่านิยมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศรัญยา วรากุลวิทย์ (2558: 23-35) ซึ่งกล่าวว่า การเปลี่ยนค่านิยม อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้เกิดการลอกเลียนแบบระหว่างนักท่องเที่ยวและประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว การให้ความสำคัญกับค่านิยมต่าง ๆ ของสังคมตะวันตกว่าเป็นชนชาติที่มีอารยธรรม ทำให้อาจละทิ้งขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรฤกษ์ นาควิเวก (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณบางพลี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งพบว่า ชุมชนตลาดโบราณบางพลีมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในเชิงรูปแบบของการจัดพิธีกรรม ประเพณี และวิถีชีวิต เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตที่เร่งรีบ เน้นความสะดวกของผู้คนในสังคมปัจจุบัน โดยมีปัจจัยจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความเจริญทางเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง ในขณะเดียวกันมีการรับวัฒนธรรมจากต่างประเทศเข้ามาในพื้นที่ชุมชน ทั้งห้างสรรพสินค้าและการออกแบบสถาปัตยกรรม

3. แนวทางในการจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า เทศบาลตำบลพระปฐมเจดีย์ ผู้เป็นเจ้าของพื้นที่ควรมีมาตรการในการควบคุมเกี่ยวกับการตั้งราคาขายสินค้าและบริการที่สูงขึ้น เพื่อไม่ให้เป็นการเอารัดเอาเปรียบทั้งประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Ritchie (1988); Ahmed & Krohn (1992); Var & Kim (1990); Weaver & Lawton (2001) ที่สรุปว่า การท่องเที่ยวช่วยยกระดับมาตรฐานการครองชีพ มีการจ้างงานสร้างอาชีพมากขึ้น ธุรกิจมีกำไรเพิ่มขึ้น การท่องเที่ยวจึงช่วยยกระดับสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของประชาชนในพื้นที่ด้วย แต่การท่องเที่ยวทำให้ค่าครองชีพ ราคาที่ดิน ราคาบ้าน ราคาอาหาร ราคาสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นจึงต้องมีการควบคุมราคา แต่ผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่า ชาวบ้านในแหล่งท่องเที่ยวมีความเห็นว่าการท่องเที่ยวให้คุณประโยชน์มากกว่าต้นทุนเพิ่มขึ้น

ด้านสังคม ทางเทศบาลตำบลพระปฐมเจดีย์ และเทศบาลเมืองนครปฐม ควรร่วมมือกันในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐมและสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงให้ประชาชนในจังหวัดและคนทั่วไปรับรู้มากขึ้น โดยใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ ป้ายโฆษณา รถกระจายเสียง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์จิรา นที (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสร้างสรรค์สื่อประชาสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านแม่สูนน้อย ตำบลแม่สูน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพบว่า การออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ของชุมชนบ้านแม่สูนน้อย ประกอบด้วย ป้ายโฆษณาข้างทาง และสื่อวิดีโอประชาสัมพันธ์ มีระดับความพึงพอใจต่อการ

ออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ของชุมชนบ้านแม่สูนน้อย อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก สามารถนำผลงานไปใช้ได้จริงและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพได้

ด้านวัฒนธรรม ทางเทศบาลตำบลพระปฐมเจดีย์และทุกภาคส่วนควรร่วมกันรณรงค์ให้ร้านค้าต่าง ๆ จัดจำหน่ายสินค้าและบริการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของประชาชนในท้องถิ่น หรือมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรมเป็นครั้งคราวเพื่อเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยว ซึ่งอาจมีการกำหนดรูปแบบของของการจัดกิจกรรม เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วย อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดปัญหาเรื่องค่านิยมทางสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามายังท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา และกฤติกา สายณะรัตร์ชัย (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาผลกระทบทางการท่องเที่ยวทางสังคมและวัฒนธรรมในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งพบว่า ผลกระทบต่อความภาคภูมิใจของคนในชุมชนเมื่อการท่องเที่ยวเข้ามายังพื้นที่อำเภอแม่สอดจนสถานที่หลายแห่งมีชื่อเสียง นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ ส่งผลต่อการสร้างจิตสำนึกรักถิ่นให้คนในสังคมช่วยกันดูแลทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของคนในท้องถิ่น และสามารถอยู่ร่วมกันด้วยความรัก ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต มีการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีระหว่างคนในท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยว

ด้านสิ่งแวดล้อม ทางเทศบาลตำบลพระปฐมเจดีย์และทุกภาคส่วนควรให้ความร่วมมือกันในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่บริเวณโดยรอบให้มีความเป็นระเบียบ สวยงาม มีความหลากหลายของร้านค้าต่าง ๆ มีการจัดโซนประเภทสินค้าและบริการ มีการใช้วัสดุตกแต่งร้านจากธรรมชาติ การใช้ภาชนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น กระดาษ ชานอ้อย ใบตอง การบริหารจัดการขยะที่ใช้แล้วทิ้งจากร้านค้าและนักท่องเที่ยว เช่น วางถังขยะตามจุดต่าง ๆ ที่เหมาะสม และมีการแยกถังตามประเภทของขยะ มีการจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น บริการพื้นที่จอดรถเพื่อความสะดวกในการเข้าถึง บริการห้องน้ำสาธารณะควรมีหลายจุดและไม่ส่งกลิ่นเหม็น มีป้ายบอกทางเพื่อง่ายต่อการเดินชมสินค้าและบริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัณรส วิทยาคม (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว กรณีศึกษาหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งพบว่าการท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับมากในเรื่องการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยและการเพิ่มขึ้นของที่พักแรม ดังนั้น แนวทางการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว จึงได้แก่ การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยกฎหมายอย่างเข้มงวด การควบคุมระยะห่างโรงแรม ที่พัก และร้านอาหารกับแหล่งน้ำ การกำหนดจุดจุดจอดรถ และจุดทิ้งขยะบริเวณแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลการรักษาสิ่งแวดล้อมให้แก่นักท่องเที่ยวและประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการศึกษาผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่นชุมชนริมคลองวัดพระงาม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐมในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้โดยภาครัฐและเอกชนสามารถนำผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งทางบวกและทางลบไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

2. จากระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านลบ มีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางในทุกด้าน ซึ่งด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนในด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม มีผลกระทบรองลงมาตามลำดับ จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครปฐมควรรณรงค์ให้มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น เช่น การขอความร่วมมือจากร้านค้าต่าง ๆ ให้ลดการใช้ถุงพลาสติก หรือการใช้ภาชนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ผลกระทบด้านสังคม เทศบาลนครปฐมควรให้ความสำคัญกับประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้สึกมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ผลกระทบด้านวัฒนธรรม เทศบาลนครปฐมควรอนุรักษ์และส่งเสริมเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามค่านิยมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงแนวคิดเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวในด้านอื่น ๆ เช่น การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ นอกเหนือจากด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่ออ้างอิงถึงบทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาเรื่องอื่น ๆ เช่น ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือศึกษาเอกลักษณ์ของการท่องเที่ยวถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ศึกษานโยบายเพื่อการสนับสนุนปัญหาที่พบและการแก้ไขปัญหาของการท่องเที่ยวในชุมชน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564). **สรุปแผนปฏิบัติการปี 2564.** ค้นเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2565, จาก http://www.mots.go.th

ไกรฤกษ์ นาควิเวก. (2565). **การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณบางพลี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ.** วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา. ค้นเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2565, จาก https://digital_collect.lib.buu.ac.th /dcms/files/61910144.pdf

คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา และ กฤติกา สายณะรัตร์ชัย. (2561). *การศึกษาผลกระทบทางการท่องเที่ยวทางสังคมและวัฒนธรรมในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก.* **วารสารวิชาการศรีปทุม. ชลบุรี,** 15(1): 32-42.

จันทร์จิรา นที. (2562). **การสร้างสรรค์สื่อประชาสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านแม่สูนน้อย ตำบลแม่สูน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่.** มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา. ค้นเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2565, จาก https://culture.rmutl.ac.th/news/15313-2020-12-14

ทวีศักดิ์ เจือจารย์. (2565). **ศักยภาพของจังหวัดชัยภูมิในการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม.** ค้นเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2565, จาก https://www.thailandplus.tv/archives/99907

เทศบาลนครปฐม. (2564). **ข้อมูลพื้นฐานออนไลน์.** ค้นเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2565, จาก http://www.nakhonpathomcity.go.th/

นภาวรรณ เนตรประดิษฐ์. (2565). *การจัดการถนนคนเดินกาดกองต้า จังหวัดลำปาง: มุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทย.* **วารสารบัณฑิตศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์,** 16(3): 123-142.

นุชประวีณ์ ลิขิตศรัณย์. (2562). **ผลกระทบทางการท่องเที่ยวต่อชุมชนรอบบริเวณอุทยานแห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี.** วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยาเขตกำแพงแสน. ค้นเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2565, จาก https://he02tci-thaijo.org

ปฏิญญายูเนสโกเพื่อการเดินทางอย่างยั่งยืน ยูเนสโก้. (ม.ป.ป.: ออนไลน์).**วิธีช่วยเหลือชุมชนในท้องถิ่นและสานต่อวัฒนธรรม.** ค้นเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2565, จาก https://unescosustainable.travel/th/support-local-communities-cultures

ปัณรส วิทยาคม. (2562). **ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว: กรณีศึกษาหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช.** สารนิพนธ์ หลักสูตรการผังเมืองบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2565, จาก https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:305408

พระชยานันทมุนี, วรปรัชญ์ คำพงษ์, พระครูฉันทเจติยานุกิจ, พระปลัดนฤดล กิตติภทฺโท และ อรพินท์ อินวงค์. (2562). *ศึกษาความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในล้านนา. วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน.* **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์. มจร.**, 7(2): 315-331.

พัชราภรณ์ หลักทอง. (2560). **สภาพปัญหาและแนวทางจัดการความขัดแย้งในชุมชนของคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี.**

วิทยานิพนธ์ รัฐประสาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา. ค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2565, จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/56930139.pdf

พันธกานต์ มีผล และ มานะ เพิ่มพูล (2562). *ปัจจัยที่มีผลต่อประเภทและปริมาณขยะจากการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน.* **วารสารวนศาสตร์,** 38(2): 98-109**.**

ศรัญยา วรากุลวิทย์. (2558). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: แวววาวพริ้นติ้ง.

สนิทเดช จินตนา และ อารีวรรณ หัสดิน. (2563). *ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครในมุมมองของนักท่องเที่ยวต่างชาติ.* **วารสารศิลปศาสตร์ มทร. ธัญบุรี,** 1(2): 65-84.

สมหมาย อุดมวิทิต และ วรานันต์ ตันติเวทย์. (2560). *ทัศนคติของชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าวังน้ำเขียว-ป่าเขาภูหลวง จังหวัดนครราชสีมา.* **วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ,** 4(1): 1-10.

สฤษฏ์ แสงอรัญ. (ม.ป.ป.: ออนไลน์). **การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือเชิงนิเวศ.** ค้นเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2565, จาก https://www.dnp.go.th/park/sara/tour/eco.htm

สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครนครปฐม. (2564). **แผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลนครปฐม.** ฝ่ายวิเคราะห์นโยบายและแผน. กองวิชาการและแผนงาน. เทศบาลนครปฐม. ค้นเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2565, จาก https://www.nakhonpathomcity.go.th/uploadFolder/21331% 20PM11223.pdf

สุเมธ บังเกิด. (2562). **พฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของพนักงานระดับปฏิบัติการบริษัท ดูเม็กซ์ จำกัด.** วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุวิมล ติรกานันท์. (2557). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ.** พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกลักษณ์ นาคพ่วง. (2564). **ศึกษากระบวนการสร้างจิตสำนึกในการจัดการทรัพยากรของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์.** มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ค้นเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2565, จาก http:///C:/Users/User/Downloads/piyanat1996, +%7B$userGroup%7D.pdf

Ahmed, Z. U., & Krohn, F. B. (1992). *Marketing India as a tourist destination in North America: Challenges and opportunities.* **International Journal of Hospitality Management,** 11(2): 89-98.

Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of psychological testing.** 5th ed. New York: Harper & Row.

Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970*). Determining Sample Size for Research Activities.* **Educational and Psychological Measurement,** 30(3): 607–610.

Ritchie, J. (1988). *Consensus policy formulation in tourism.* **Tourism Management,** 9(3): 99-126.

Var, J., & Kim, S. (1990). **Research methods for leisure and tourism: A practical guide**. 3rd ed. Harlow, UK: Prentice-Hall.

Weaver, V., & Lawton, L. (2001). *Resident perceptions in the rural-urban fringe.* **Annals of Tourism Research,** 28(2): 439-458.

การศึกษาสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของโรงแรมบูติกไทย กรณีศึกษาโรงแรมชานบางกอกน้อย

A Study of Modern Thai Architecture of Thai Boutique Hotel Based on Creative Economy: A Case Study of Chann Bangkok-Noi Hotel

พุทธชาติ รัตนวงค์
นักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
E-mail: rattanawong_p2@su.ac.th
Phuttachart Rattanawong
Student, Faculty of Architecture, Silpakorn University

รับเข้า: *21 ตุลาคม 2565* **แก้ไข:** *4 พฤศจิกายน 2565* **ตอบรับ:** *19 พฤศจิกายน 2565*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมาย รูปแบบของสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และศึกษาปรากฏการณ์ความเชื่อมโยงระหว่างสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่กับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารโรงแรม ผู้ออกแบบ ผู้ใช้บริการ และผู้คนในชุมชนแวดล้อม จำนวน 10 ท่าน และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยเลือกโรงแรมชานบางกอกน้อยซึ่งเป็นโรงแรมบูติกไทยเป็นกรณีศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า การให้ความหมายของสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์คืองานสถาปัตยกรรมไทยที่มีการสืบสานเอกลักษณ์ความเป็นไทย มีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัย ใส่ความคิดสร้างสรรค์ ในกระบวนการการออกแบบ ซึ่งการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่สามารถออกแบบในรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ หรือนำรูปแบบงานศิลปะไทย วัฒนธรรมไทยมาปรับใช้ รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ต้องมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความแตกต่างและโดดเด่น สะท้อนแนวคิด เรื่องราว ที่มา ของสถาปัตยกรรมไทย ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์เชิงสรรค์สร้างที่แปลกใหม่ แตกต่าง รูปแบบของสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ยังคงพื้นฐานเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทย 5 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะเชิงนามธรรม ลักษณะเชิงรูปธรรม ลักษณะความงาม รูปลักษณะเชิงสัญลักษณ์ และลักษณะไทยความเป็นไทย/วิถีไทย การเชื่อมโยงงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่กับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์พบว่ามีการเชื่อมโยงตามองค์ประกอบ 6 อย่าง ดังนี้ องค์ความรู้ที่สร้างสรรค์ การศึกษา นิเวศวัฒนธรรม การสร้างสรรค์งาน การใช้ทรัพย์สินทางปัญญา รากฐานทางวัฒนธรรม นวัตกรรมเชิง

สังคม ผลงานวิจัยนี้จะก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่ประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่สืบต่อไป

คำสำคัญ: สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

Abstracts

This research aimed to study the meaning, and identities of modern Thai architecture based on a creative economy and to study the phenoninoly and connectivity between modern Thai architecture and the creative economy. This qualitative research used in-depth interviews with 10 people, including hotel executives, designers, service users, and people in the surrounding community, and non-participant observation. The Chan Bangkok Noi, a Thai boutique hotel, was chosen as a case study.

The results showed that giving meaning to modern Thai architecture under the concept of creative economy is a work of Thai architecture that continues the uniqueness of Thailand. It has been modified to suit the era and put creativity in the design process, which is the creation of modern Thai architecture. It can be designed in symbolic ways or by bringing Thai art forms and Thai culture to adapt. Modern Thai architectural style must be unique. They are different and outstanding, reflecting the concepts, stories, and origins of Thai architecture, which results in creative results that are new and different. The style of modern Thai architecture still maintains the basic characteristics of 5 characteristics of Thai architecture, including abstract characteristics, concrete characteristics, beauty characteristics, symbolic appearance, and Thai characteristics of, the Thainess/Thai way of life. The connection between modern Thai architecture and the concept of the creative economy is linked according to 6 elements: creative knowledge, eco-cultural studies, creative work, use of intellectual property, cultural foundation, and social innovation. The results of this research will create knowledge that is beneficial to the creation of modern Thai architecture in the future.

Keywords: modern Thai architecture, creative economy

บทนำ

นโยบายภาครัฐกำหนดเป้าหมายที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ ไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ไทย” เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ซึ่งคือ กระบวนการหรือกิจกรรมที่เกิดจากทุนทางปัญญา และองค์ความรู้ ทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ และประยุกต์นำความคิดสร้างสรรค์ หรือองค์ความรู้นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเชิงพาณิชย์ ทำให้เกิดการต่อยอดสู่การสร้างความแตกต่างที่ส่งผลต่อการสร้างมูลค่า และคุณค่า (พิริยะ ผลพิรุฬห์, 2556) กล่าวได้ว่า เศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นยุทธศาสตร์ที่เกิดจากความต้องการนำความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์มายกระดับเป็นสินค้าชั้นเลิศ ทั้งนี้นิยามของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามที่ Howkins (2002) ได้ให้ไว้อย่างกระชับว่าเป็นการสร้างมูลค่าที่เกิดจากความคิดของมนุษย์

ประเทศไทยนั้นมีจุดแข็งที่ใช้เป็นฐานในการส่งเสริมต่อยอดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้หลายประการ โดยเฉพาะมิติวัฒนธรรมเนื่องจากมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของไทย มีประวัติศาสตร์ มีมรดกทางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมาและยังรักษาไว้เป็นจำนวนมาก ประเทศไทยมีวัตถุดิบที่สามารถรังสรรค์ขึ้นเป็นสินทรัพย์สร้างสรรค์อยู่เป็นจำนวนมากทั้งในด้านรูปธรรม และนามธรรม ซึ่งสามารถนำไปสร้างเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี (ระพีพรรณ ภู่ผกา และ พันธ์พงษ์ ตัณฑรัตน์, 2556)

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2539) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทย:

> *“ข้อคิดเห็นบางประการในการกำหนดแนวรูปแบบ การค้นหาแนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่เชิงบูรณาการ ภายใต้โลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์ นั้นมีความเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยพื้นฐาน เนื่องจากเป็นการพยายามแปรต้นทุนทางวัฒนธรรมไทยให้เกิดมูลค่าและ ความหมายใหม่ ทั้งนี้การสร้างสรรค์ในลักษณะบูรณาการตามแนวสถาปัตยกรรมท้องถิ่น ร่วมสมัย แนวสถาปัตยกรรมสมัยใหม่กับรูปแบบสัญลักษณ์ และแนวการประยุกต์ลักษณะไทย/ภูมิปัญญา/วิถีธรรมชาติกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ จึงเป็นแนวทางที่สัมพันธ์กับแนวคิดของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยแต่ละแนวทางสามารถมีการผสมผสานกันได้เพื่อให้เกิดเป็นแนวทางใหม่ การสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมไทย สมัยใหม่ในแนวทางบูรณาการโลกาภิวัตน์และท้องถิ่นภิวัตน์นั้น เป็นการดำเนินการตามหลักของเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยพื้นฐาน เพราะเป็นการเพิ่มมูลค่าจากความคิดสร้างสรรค์โดยการต่อยอดจากต้นทุนทางวัฒนธรรมไทยในมิติต่าง ๆ”*

นอกจากนี้ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงค่านิยมและรูปแบบการท่องเที่ยวของนักเดินทางยุคใหม่ที่มุ่งแสวงหาความแปลกใหม่และเน้นความเป็นตัวของตัวเองสูง ทำให้เกิดการขยายตัวและการปรับตัวของสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงสถานที่พักที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงแรมขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีลักษณะเฉพาะตัวเป็นของตัวเองอย่างโรงแรมบูติก ดังนั้นโรงแรมบูติก จึงมีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่องและมีความสำคัญสำหรับยุคปัจจุบันที่การท่องเที่ยวของไทย ได้รับความนิยมและมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง (ทศพร บุญวัชราภัย และคณะ, 2559)

โรงแรมบูติกเน้นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบและตกแต่งให้มีลักษณะเฉพาะตัว และมีการให้บริการอย่างใส่ใจและใกล้ชิด เพื่อตอบสนองกระแสการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทำให้เกิดการสร้างสรรค์โรงแรมบูติกไทยบนรอยต่อของวัฒนธรรมดั้งเดิมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นใหม่ โดยมีการสร้างสรรค์เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ไว้ในการออกแบบ อย่างไรก็ดีรูปแบบของสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ของโรงแรมบูติกไทยจะมีรูปแบบงานสถาปัตยกรรมอย่างไร มีส่วนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้อย่างไร สามารถเพิ่มคุณค่าทางสังคมประการใด ยังไม่ผลงานวิจัยที่สามารถให้คำตอบนี้ได้ในขณะนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิมลสิทธิ์ หรยางกูร และคณะ (2555) ที่กล่าวว่าความสัมพันธ์ระหว่างสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ยังไม่ได้รับการตระหนักจากสังคมเท่าที่ควร จึงยังขาดการร่วมพัฒนาและสนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ ในวงกว้างอันจะส่งผลให้เกิดการเชื่อมโยงเพื่อขับเคลื่อนต่อไป

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงศึกษาความหมายของสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และศึกษาปรากฏการณ์ความเชื่อมโยงระหว่างสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่กับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของโรงแรมบูติกไทย ที่จะนำมาสู่การสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในรูปแบบของโรงแรมบูติก เพื่อการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมและเพิ่มความสามารถสามารถแข่งขันได้ในยุคที่การแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรุนแรงและรวดเร็ว นอกจากนี้ งานวิจัยนี้ยังเป็นประโยชน์สำหรับงานออกแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่กับอาคารในลักษณะอื่น สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางสร้างมูลค่าเพิ่มและความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความหมายของสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
2. เพื่อศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
3. เพื่อศึกษาปรากฏการณ์ความเชื่อมโยงระหว่างสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่กับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

วิธีการวิจัย

1. งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีแบบปรากฏการณ์วิทยาเพื่อศึกษางานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของโรงแรมบูติกไทยโดยเลือกโรงแรมชานบางกอกน้อยเป็นตัวอย่างในการเก็บข้อมูล การเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation)

2. ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรม เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานสถาปัตยกรรมไทยร่วมสมัยและแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อสร้างความเข้าใจเบื้องตนและพัฒนาไปสู่การเก็บรวบรวมและสังเคราะห์ข้อมูลจากวิธีการเชิงคุณภาพ

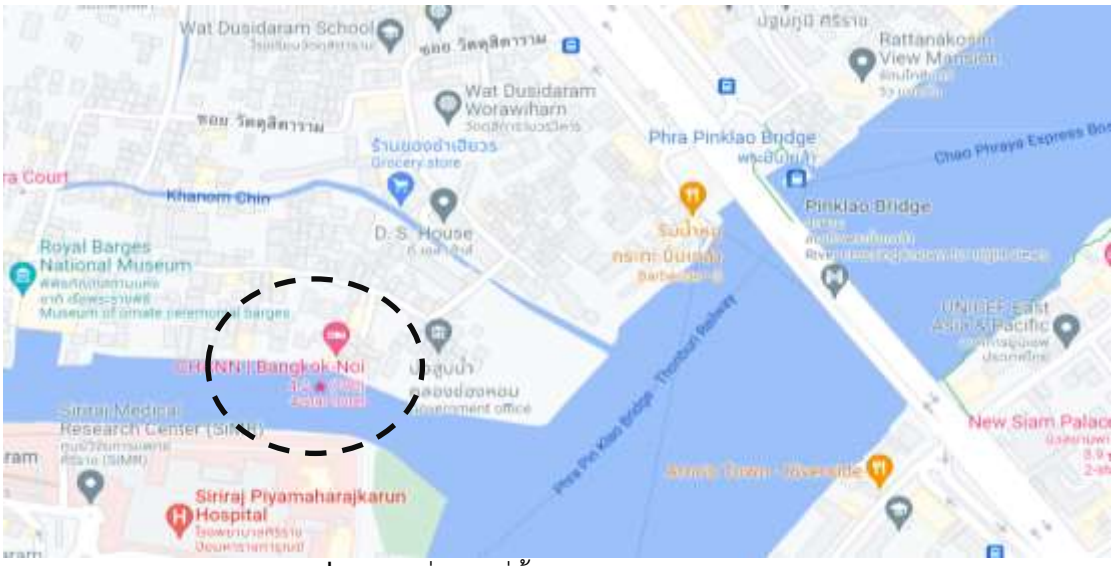
3. เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารโรงแรมชานบางกอกน้อย จำนวน 2 ท่าน ผู้ออกแบบ จำนวน 1 ท่าน ผู้ใช้บริการ จำนวน 4 ท่าน ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน จำนวน 3 ท่าน รวมผู้ให้การสัมภาษณ์ทั้งสิ้นจำนวน 10 ท่าน จำนวนผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นไปตามเกณฑ์ของ Mason, M. (2010) และกำหนดเกณฑ์การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้มีส่วนได้เสีย และเต็มใจให้ข้อมูล

การเลือกตัวอย่างงานวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นกรณีศึกษาตัวอย่าง ในเรื่องงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์ในการเลือกกรณีศึกษา โดยใช้ การสำรวจอาคารของ วิมลสิทธิ์ หรยางกูร และคณะ (2555) เป็นแนวทาง ดังนี้

1. อาคารมีการใช้สอยเป็นโรงแรมบูติกไทย
2. เป็นอาคารร่วมยุคสมัยเดียวกับระยะเวลาวิจัย
3. ตั้งอยู่ในย่านชุมชนเก่า และอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครเพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล
4. เจ้าของอาคารสมัครใจให้ข้อมูล

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเลือกโรงแรมชานบางกอกน้อยซึ่งเป็นโรงแรมบูติกไทยเป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้ ลักษณะพื้นที่อยู่ในย่านชุมชนเก่า มีขนาดที่เหมาะสมกับระยะการเก็บข้อมูลงานวิจัย โรงแรมตั้งอยู่ที่ริมคลองบางกอกน้อย วัดดุสิดาราม กรุงเทพมหานคร ดังแสดงไว้ในภาพที่ 4

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงที่ตั้งของโรงแรมชานบางกอกน้อย

ที่มา: ปรับปรุงจาก https://www.google.co.th/maps/@13.7624981,100.4862328,17.4z

โรงแรมชานบางกกอกน้อย ตั้งอยู่ท่ามกลางชุมชนมัสยิด ทางเข้าโรงแรมเป็นทางเดินเล็ก ๆ เลียบคลอง ที่สองข้างทางเต็มไปด้วยบ้าน ร้านค้า และร้านขายของ แวดล้อมด้วยสถานที่สำคัญ อาทิ พิพิธภัณฑ์ศิริราชพิมุขสถาน วัดภุมรินทร์ราชปักษี และชุมชนริมคลองบางกอกน้อย โรงแรมเลือกใช้วัสดุไม้ เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของบ้านไทยสมัยก่อน ลักษณะอาคารเป็นบ้านสองชั้น จำนวน 4 หลังใหญ่ และมีระเบียงอยู่ตรงกลางซึ่งทำหน้าที่เชื่อมห้องพักแต่ละห้องไว้ด้วยกัน มีทางเดินริมน้ำที่เชื่อมอาคารต่าง ๆ ไว้ด้วยกัน ดังแสดงไว้ใน ภาพที่ 2, 3, 4, 5 และ 6

ภาพที่ 2 ภาพรวมลักษณะสถาปัตยกรรมของโรงแรมชานบางกอกน้อยเป็นอาคารสองชั้น จำนวน 4 หลัง

ที่มา: Traveloka.com (2564)

ภาพที่ 3 ทางเดินโดยรอบของชั้นล่างซึ่งทำหน้าที่เชื่อมพื้นที่แต่ละส่วนเข้าไว้ด้วยกัน

ที่มา: Eestopolis.com (2564) และ Mariajourneys (2560)

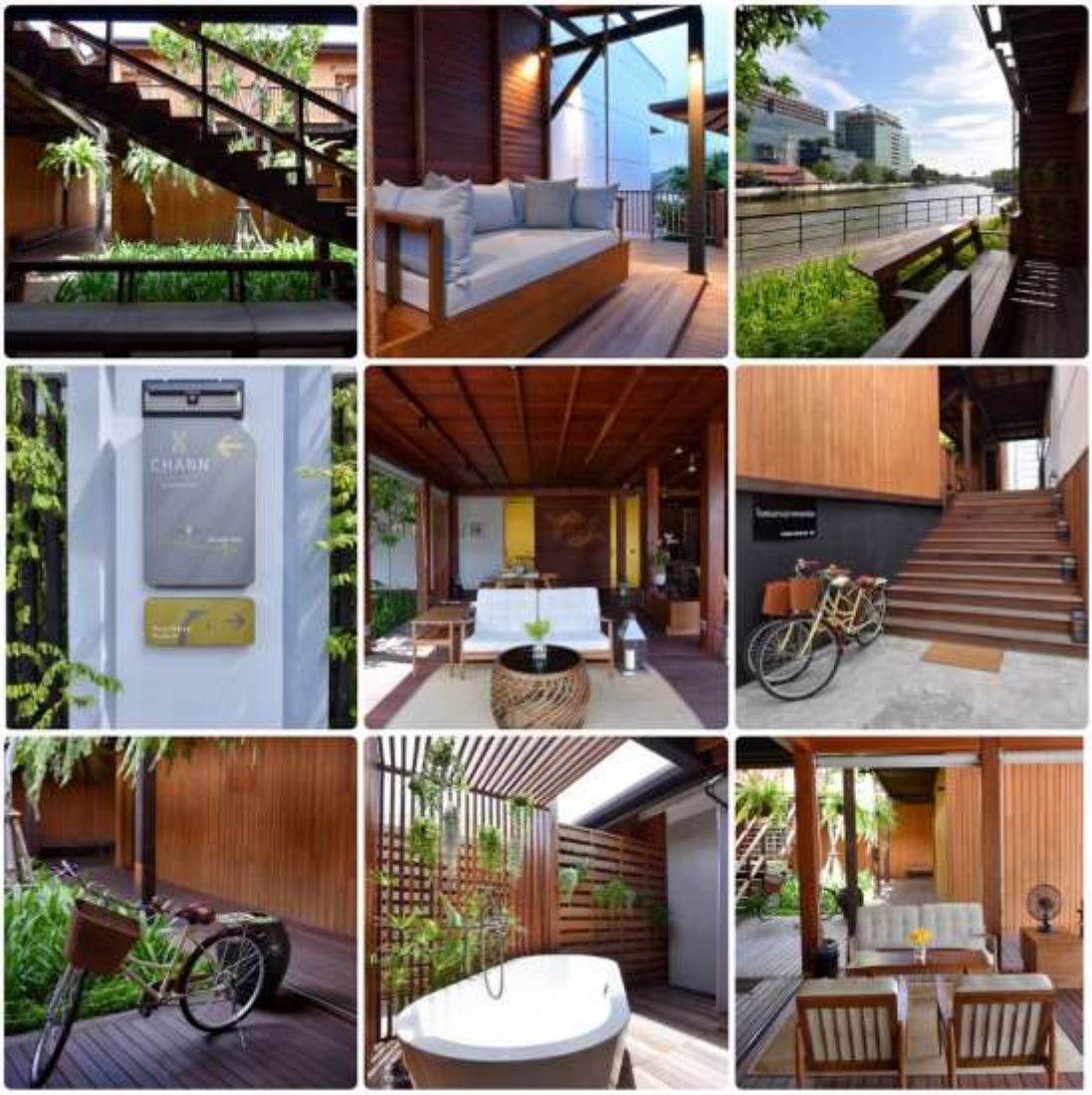
ภาพที่ 4 ระเบียงอยู่ตรงกลางซึ่งทำหน้าที่เชื่อมห้องพักแต่ละห้องไว้ด้วยกัน

ที่มา: Mariajourneys (2560)

ภาพที่ 5 วัสดุหลักที่ใช้ในการก่อสร้างและตกแต่งทั้งภายในและภายนอกล้วนทำมาจากไม้

ที่มา: Eestopolis.com (2564)

ภาพที่ 6 ภาพรวมสภาพแวดล้อมของโรงแรมชานบางกอกน้อย

ที่มา: Mariajourneys (2560)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแนวคำถาม เป็นคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับการให้ความหมาย รูปแบบ และความเชื่อมโยงระหว่างงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของโรงแรมบูติกไทย เพื่อเป็นแนวทางสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักตามวัตถุประสงค์การวิจัย และลงพื้นที่จริงเพื่อเก็บข้อมูลรูปแบบงานสถาปัตยกรรมตามแนวทางการวิจัยด้วยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

คำถามสัมภาษณ์ผู้บริหาร และผู้ออกแบบ

1. แนวคิดเบื้องหลังการเลือกรูปแบบงานสถาปัตยกรรมของโรงแรมของท่าน คืออะไร
2. งานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในความคิดของท่าน ควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง

3. การสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ สามารถออกแบบในรูปแบบเชิงสัญลักษณ์หรือนำรูปแบบงานศิลปะไทย วัฒนธรรมไทยมาปรับใช้ ได้อย่างไรบ้าง

4. รูปแบบงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในความคิดของท่านควรมีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชน หรือไม่อย่างไร

5. ท่านมีแนวคิดอย่างไร ในการเลือกใช้วัสดุหลักในการรออแบบ ก่อสร้างอารของโรงแรม

คำถามสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการ

1. ตามความเข้าใจของท่าน โรงแรมชานบางกอกน้อย มีงานสถาปัตยกรรมที่แสดงถึงลักษณะความเป็นไทย หรือไม่ อย่างไร

2. ในส่วนของความสวยงามของสถาปัตยกรรม เมื่อท่านมาใช้บริการที่โรงแรมชานบางกอกน้อย ท่านมีความรู้สึกคุ้มค่ากับราคาค่าบริการหรือไม่ อย่างไร

คำถามสัมภาษณ์ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน

1. ตามความเข้าใจของท่าน โรงแรมชานบางกอกน้อย มีลักษณะของงานสถาปัตยกรรมที่ทำให้รู้สึกแปลกแต่งต่างกับรูปแบบอาคารบ้านเรือนของผู้คนในชุมชนหรือไม่อย่างไร

2. โรงแรมชานบางกอกน้อยมีส่วนช่วยทำให้เศรษฐกิจในชุนชนของท่านดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร เช่น รายได้จากการค้าขายเพิ่มขึ้นหรือไม่ ชุมชนเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปเพิ่มขึ้นหรือไม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดระเบียบข้อมูล (Data Organizing) ผู้วิจัยถอดบันทึกเสียงการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบคำต่อคำ (Verbatim) อ่านข้อมูลที่ได้จากการถอดบันทึกเสียงทั้งหมด ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ทบทวนข้อมูล ทำความเข้าใจในข้อมูล หลังจากนั้นกำหนดรหัสให้กับข้อมูล เพื่อทำความเข้าใจกับสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลหลักรับรู้ เข้าใจ ให้ความหมาย ตีความ และการมีประสบการณ์

2. การแสดงข้อมูล (Data Display) ผู้วิจัยเขียนเชิงพรรณนาข้อความที่ได้มาจากการเชื่อมโยงข้อมูลที่ถูกจัดระเบียบตามกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อบรรยายถึงเรื่องราวอย่างมีความหมาย และตรงประเด็นกับสิ่งที่ผู้วิจัยได้ศึกษา โดยนำข้อมูลที่ได้มาถอดบันทึกเสียงการสนทนา มาจัดลำดับตามเนื้อหาที่ต้องการศึกษา จัดกลุ่มความหมายแยกออกเป็นประเด็น (Content Analysis) จัดกลุ่มข้อมูลที่มีลักษณะร่วมหรือที่มีความหมายเหมือนกันไว้ด้วยกัน โดยใช้หัวข้อย่อยในแบบสัมภาษณ์เป็นแนวทางสำหรับการจัดกลุ่มและเปรียบเทียบข้อมูลในเรื่องเดียวกันที่ได้มาจากแหล่งข้อมูลที่ต่างกันเพื่อแสดงสาระสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3. การสรุป การตีความและตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นของผลการวิจัย (Conclusion, Interpretation and Verification) โดยนำกลุ่มคำ ข้อความ หรือประโยคที่ได้มาวิเคราะห์ ตีความหรือให้ความหมาย เปรียบเทียบข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูลและนำมาสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction) เพื่อหาบทสรุปร่วมกันของเรื่องนั้น ๆ และเขียนคำบรรยายความหมายตามลักษณะข้อความ

ที่ปรากฏและนำเสนอพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ และจัดทำข้อเสนอแนะ แนวทางในการพัฒนางานสถาปัตยกรรมไทยร่วมสมัยตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของโรงแรมบูติกในประเทศไทย

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเพื่อศึกษาความหมายของสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเพื่อศึกษาปรากฏการณ์ความเชื่อมโยงระหว่างสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่กับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ การตีความ การรวิเคราะห์ ตามกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ และแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ตามวิธีแบบปรากฏการณ์วิทยาของรูปแบบงานสถาปัตยกรรมของตัวอาคารกรณีศึกษา และสรุปได้ตามวัตถุประสงค์การศึกษาดังต่อไปนี้

1. การให้ความหมายสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้ใช้บริการ และผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ควรต้องสืบสานเอกลักษณ์ความเป็นไทย มีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัย ใส่ความคิดสร้างสรรค์ ในกระบวนการการออกแบบ มีการปรับรูปแบบใส่ความคิดสร้างสรรค์ลงไปในงานโครงสร้าง สถาปัตยกรรม การตกแต่งภายใน ซึ่งการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ สามารถออกแบบในรูปแบบเชิงสัญลักษณ์หรือนำรูปแบบงานศิลปะไทย วัฒนธรรมไทยมาปรับใช้ รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ต้องมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความแตกต่างและโดดเด่น สะท้อนแนวคิด เรื่องราว ที่มา ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์เชิงสรรค์สร้างที่แปลกใหม่ แตกต่าง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจอีกด้วย

2. รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมโดยศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ของโรงแรมชานบางกอกน้อยนั้นมีรูปลักษณะงานสถาปัตยกรรมดังแสดงไว้ในภาพที่ 2, 3, 4, 5 และ 6 ผลการวิจัยสามารถสรุปได้โดยจัดแบ่งเป็นหัวข้อต่าง ๆ อ้างอิงแนวทางตามพื้นฐานเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทย ได้แก่ ลักษณะเชิงนามธรรม ลักษณะเชิงรูปธรรม ลักษณะความงาม รูปลักษณะเชิงสัญลักษณ์และลักษณะไทยความเป็นไทย/วิถีไทยของ วิมลสิทธิ์ หรยางกูร และคณะ (2560) โดยได้ผลการวิจัยดังนี้

2.1 ลักษณะเชิงนามธรรม

ลักษณะเชิงนามธรรม คือ การรับรู้ถึงคุณลักษณะที่ทำให้เกิดความรู้สึกในบรรยากาศที่มีลักษณะความเป็นไทย ได้แก่

ลักษณะเบาลอยตัว

ในส่วนผนังของโรงแรมชานบางกอกน้อยใช้ไม้สักเป็นวัสดุหลักเมื่อมีแสงตกกระทบกับผนังลอดผ่านต้นไม้ หลังคา หรือแม้แต่ระเบียง จะทำให้แขกผู้เข้าพักเกิดความรู้สึกอบอุ่น และผ่อนคลายภายในห้องพักแต่ละห้อง มีส่วนที่เป็นพื้นที่ที่โล่ง โปร่ง สบาย และเห็นวิวทิวทัศน์กว้างไกล ทำให้เกิดความรู้สึกของสายตาเหมือนอาคารเบาลอย

ลักษณะโปร่งโล่ง

อาคารเป็นบ้านสองชั้น จำนวน 4 หลังที่เชื่อมต่อพื้นที่กันด้วย “ชาน” ซึ่งเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของพื้นที่แต่ละส่วนเข้าไว้ด้วยกัน บริเวณโถงกลางบ้านที่มีลักษณะแบบดับเบิลสเปซ โดยทำหลังคาโปร่งแสงคลุมและให้แสงธรรมชาติส่องผ่านลงมาสู่สวนสีเขียวชอุ่มด้านล่าง ทำให้เกิดความรู้สึกโปร่งโล่ง

2.2 ลักษณะร่มรื่น

โทนสีของอาคาที่ส่วนใหญ่จะเป็นโทนสีธรรมชาติ เช่น สีนุ่น สีไม้ สีผ้าใบ ทำให้รับรู้ถึงความเรียบง่าย ไม่ฉูดฉาด และมีการปลูกต้นไม้เพื่อเป็นพื้นที่สีเขียวไว้โดยรอบ ก่อให้เกิดความรู้สึกเพลิดเพลินและผ่อนคลาย

2.3 ลักษณะเชิงรูปธรรม

การจัดกลุ่มอาคาร อาคารทุกอาคารมีการเชื่อมถึงกันด้วยทางเดินร่วมที่เรียกว่าชาน มีพื้นที่โปร่งโล่ง มีการจัดพื้นที่ผังบริเวณอิงกับวิถีธรรมชาติมีช่องให้ลมธรรมชาติพัดผ่านเพื่อทำความเย็นสบายด้วยวิถีธรรมชาติ การจัดภูมิทัศน์ให้มีพื้นที่สีเขียวทั้งที่ว่าง และที่ระเบียง ใช้วัสดุในการก่อสร้างที่เป็นไม้เก่า ร่วมกับไม้ใหม่

2.3 ลักษณะความงาม

ความงานในงานสถาปัตยกรรมเกิดขึ้นได้จากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ บริบทของที่ตั้ง การจัดวางอาคาร การจัดพื้นที่ใช้สอย การัดองค์ประกอบรูปทรงและสัดส่วน การเลือกใช้วัสดุและสี จากการสัมภาษณ์ผู้มาใช้บริการพบว่า สภาพภูมิทัศน์และภูมิวัฒนธรรมโดยรอบบริเวณที่ตั้งเป็นปัจจัยสนับสนุนทางสุนทรียภาพ เพราะบริเวณที่ตั้งมีมรดกทางวัฒนธรรม มีการจัดพื้นที่ใช้สอยอย่างเรียบง่าย มีการเลือกใช้สีและวัสดุที่ดูให้ความร่มรื่น สวยงาม

2.4 รูปลักษณะเชิงสัญลักษณ์

ห้องพักของอาคารทุกห้องจะถูกเชื่อมต่อกันด้วยชาน (ระเบียง) ซึ่งสอดคล้องกับสมัยโบราณที่ชานของบ้านไทยมีหน้าที่เชื่อมต่อทุกส่วนในบ้านเข้าไว้ด้วยกัน เช่นจากห้องนอนไปห้องนั่งเล่นต้องเดินผ่านชานทุกครั้ง และชานยังเป็นบริเวณที่คนในครอบครัวได้ใช้เวลาอยู่ด้วยกันมากที่สุด ช่วยให้ครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกัน

2.5 ลักษณะไทยความเป็นไทย/วิถีไทย

งานสถาปัตยกรรมของที่นี่ ด้วยทำเลที่ตั้งอยู่บริเวณหัวมุมคลองบางกอกน้อยกับการออกแบบภายใต้แนวคิดเรียบง่าย อันพัฒนามาจากรากฐานของสิ่งรอบตัวซึ่งเป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์แวดล้อมด้วยสถานที่สำคัญ อาทิ พิพิธภัณฑ์ศิริราชพิมุขสถาน และชุมชนริมคลองบางกอกน้อย ซึ่งสะท้อนวิถีชีวิตริมน้ำและวัฒนธรรมไทยได้อย่างมีเอกลักษณ์ อีกทั้ง งานสถาปัตยกรรมนี้โดดเด่นด้วยการเลือกใช้วัสดุอย่าง “ไม้” เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของ “บ้านไทยสมัยก่อน” การอยู่กับน้ำตามวิถีชีวิตคนไทยสมัยก่อนที่ที่ผูกพันอยู่กับน้ำ มีการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภครวมถึงการสัญจรไปมาทางน้ำ จึงมีลักษณะไทยความเป็นไทย/วิถีไทย

3. ความเชื่อมโยงระหว่างสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่กับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

3.1 องค์ความรู้ที่สร้างสรรค์

วัสดุหลักของอาคารคือไม้ ทั้งในส่วนของโครงสร้าง ผนัง พื้น รวมถึงการตกแต่ง เพราะต้องการคงแนวคิดของความเป็นบ้านไม้ให้คงอยู่ จากการสัมภาษณ์สถาปนิกผู้ออกแบบ พบว่า องค์ความรู้ในงานก่อสร้างอาคารสถาปัตยกรรมไทยโดยเฉพาะที่ต้องใช้ไม้เป็นส่วนประกอบหลักและประสมประสานกับวัสดุอื่น ๆ เพื่อให้คงลักษณะบ้านไม้ไทยนั้น ต้องมีการบูรณาการในเชิงวิศวกรรมวัสดุ และความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพื่อต้องการให้คนรุ่นใหม่ได้สัมผัสประสบการณ์ในการมาพักบ้านไม้ว่าเป็นอย่างไร เพราะในปัจจุบันบ้านไม้ในสภาพใหม่นั้นหาได้ค่อนข้างยาก ดังนั้นความรู้ที่สร้างสรรค์เป็นหลักสำคัญในการพัฒนางานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่

3.2 การศึกษานิเวศวัฒนธรรม

โรงแรมนี้เป็นโรงแรมที่มีความกลมกลืนและมีความใกล้ชิดกันกับชุมชน ก่อนที่จะเข้ามาในโรงแรม ต้องเดินผ่านย่านชุมชนมัสยิด จึงได้มีการศึกษาประวัติความเป็นมาวิถีชีวิตของชุมชนก่อนที่จะทำการก่อสร้างเพื่อให้กลมกลืนกับวิถีของชุมชน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า ในการเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนทำให้งานสถาปัตยกรรมสะท้อนวิถีชีวิตของชุมชนได้ มีการปรับตัวให้เข้ากับชุมชนเดิม และจากการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในชุมชนไม่มีได้มีความรู้สึกว่าตัวอาคารและงานสถาปัตยกรรมของโรงแรมส่งผลให้เกิดความรู้สึกแปลกแยกและแตกต่างแต่อย่างใด การศึกษาถึงวัฒนธรรมดั้งเดิม ที่สอดคล้องกับสภาพนิเวศวัฒนธรรมนั้น ๆ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่

3.3 การสร้างสรรค์งาน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงแรมให้ความหมาย “การสร้างสรรค์งาน” นั้นจะเกี่ยวข้องกับความใหม่ แตกต่าง มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ตั้งแต่เรื่องของการออกแบบไปจนถึงการจัดการโรงแรมชานบางกอกน้อยจึงเป็นสถานที่ที่มีดีไซน์แตกต่างและโดดเด่น สะท้อนแนวคิด เรื่องราว ที่มาและความเป็นตัวของตัวเองของโรงแรม โดยผู้บริหารให้ความหมายและการตีความแนวคิดดังกล่าวไปสู่

การปฏิบัติจริง แสดงออกทั้งในเชิงรูปธรรม ได้แก่ สิ่งปลูกสร้างภายนอก และนามธรรม ได้แก่ รูปแบบและกระบวนการบริการของโรงแรม ซึ่งแสดงถึงความสามารถและศักยภาพตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์เชิงสถาปัตยกรรมที่แปลกใหม่ แตกต่าง มีดีไซน์ เป็นตัวของตัวเองและมีเอกลักษณ์ชัดเจน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความประทับใจและประสบการณ์การบริการที่แปลกใหม่ให้แก่ผู้ที่มาพักอาศัย

3.4 การใช้ทรัพย์สินทางปัญญา

การนำเอาลักษณะเรือนไม้ไทยมาใช้ในการสร้างงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในลักษณะอาคารประเภทโรงแรมถือเป็นการนำเอาทรัพย์สินทางปัญญามาปรับใช้ให้สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่มีเป้าหมายเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการเพื่อความสามารถในการแข่งขัน ตามที่ได้สัมภาษณ์ผู้มาใช้บริการพบว่า ลักษณะโรงแรมที่เป็นอาคารไม้แบบเรือนไทย ไม่สามารถพบเห็นได้ทั่วไป ซึ่งสามารถสร้างความรู้สึกแปลกใหม่ แตกต่าง และรู้สึกคุ้มค่าที่ได้มาเข้ามาพักอาศัย

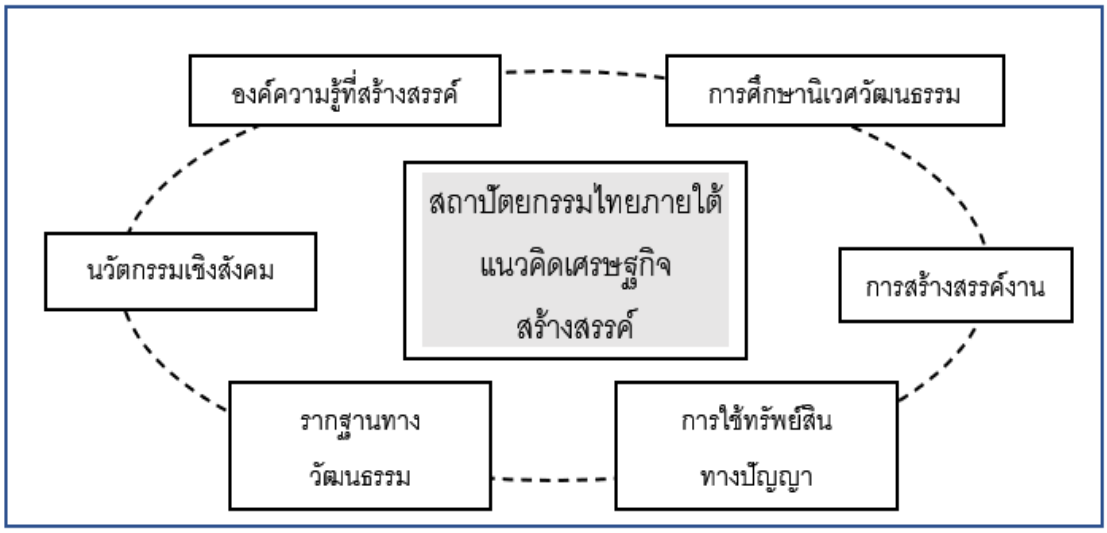
3.5 รากฐานทางวัฒนธรรม

งานสถาปัตยกรรมของโรงแรมชานบางกอกน้อย ก็ไม่ได้นำเอกลักษณ์ของบ้านไทยมาทั้งหมด เพราะทางโรงแรมได้ใส่การออกแบบและฟังก์ชันสมัยใหม่เพิ่มเข้าไป ออกมาเป็นโรงแรมชาน บางกอกน้อย ในสไตล์บ้านไทยโมเดิร์นซึ่งเห็นได้จากรูปลักษณะภายนอก และโครงสร้างของโรงแรมที่เป็นบ้านไม้เหมือนในอดีต แต่พื้นที่ภายในห้องเป็นพื้นที่เปิด และมีพื้นที่กึ่งภายนอกให้ใช้งาน ซึ่งเป็นการจัดพื้นที่แบบในปัจจุบันนี่เอง โดยเฉพาะการออกแบบทางเชื่อมทางเดินหรือที่เรียกว่าชาน เพื่อต้องการแสดงถึงภูมิปัญญาของคนไทยสมัยก่อนที่ครอบครัวจะเดินไปมาหาสู่ถึงกันได้อย่างง่าย และใช้ชานในการทำกิจกรรม สร้างสรรค์สัมพันธ์ในดังเช่นลักษณะครอบครัวไทยสมัยก่อน

3.6 นวัตกรรมเชิงสังคม

เนื่องจากนวัตกรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นกระบวนการ เกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่สามารถจับต้องได้และไม่สามารถวัดผลได้ การประเมินค่าความแปลกใหม่ แตกต่าง หรือประโยชน์ของนวัตกรรมจึงไม่สามารถวัดได้จากผลลัพธ์โดยตรง หากแต่ว่าคุณค่าและผลลัพธ์ของนวัตกรรมสามารถวัดได้จากความรู้สึกของผู้มาใช้อาคาร จากการสัมภาษณ์ผู้เข้ามาใช้บริการในโรงแรมพบว่าเป้าหมายสุดท้ายของการสร้างนวัตกรรม คือการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่า มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว แปลกใหม่ และแตกต่าง เป็นต้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อความสุข ความพึงพอใจและความประทับใจเหนือความคาดหมายของผู้มาใช้เป็นสำคัญ มากกว่าที่จะใช้เทคโนโลยีล้ำสมัย

จากผลการวิจัยที่ได้ระบุไว้ดังกล่าวข้างต้นสามารถเขียนความเชื่อมโยงระหว่างสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่กับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของโรงแรมบูติกไทยเพื่อเป็นกรอบแนวคิดของงานสถาปัตยกรรมไทยภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 กรอบแนวคิดสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

อภิปรายผล

จากการศึกษาผู้วิจัยมีความเห็นว่า งานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่โดยเฉพาะกับโรงแรมบูติกเป็นกระแสปรากฏการณ์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่เกิดขึ้นจากการนำความคิดสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย และลักษณะไทย มาสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ตัวอาคาร เพื่อเพิ่มทางเลือกให้ผู้ที่ต้องการพักอาศัยยุคใหม่ที่ต้องการทดลอง สัมผัส ความแปลกใหม่ ความแตกต่าง ที่ไม่ได้มุ่งหวังเพียงความหรูหรา สะดวกสบาย เพียบพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เท่านั้น หากว่าให้ความสำคัญกับคุณค่าและความคุ้มค่าของสถานที่ผ่านงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ที่แสดงออกผ่านผลงานสร้างสรรค์ที่เป็นทั้งศาสตร์ และศิลป์ ทั้งเชิงโครงสร้างสถาปัตยกรรมภายนอก การตกแต่งภายใน การออกแบบ สถานที่ตั้ง หรือเทคโนโลยีที่เลือกใช้ ทั้งในส่วนที่เป็นส่วนที่มองเห็นได้สัมผัสได้ทางกายภาพและเชิงนามธรรม ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

การให้ความหมายสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ควรต้องสืบสานเอกลักษณ์ความเป็นไทย มีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัย ใส่ความคิดสร้างสรรค์ ในกระบวนการการออกแบบมีการปรับรูปแบบใส่ความคิดสร้างสรรค์ลงไปในงานโครงสร้าง สถาปัตยกรรม การตกแต่งภายใน ซึ่งการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ สามารถออกแบบในรูปแบบเชิงสัญลักษณ์หรือนำรูปแบบงานศิลปะไทย วัฒนธรรมไทยมาปรับใช้ รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ต้องมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความแตกต่างและโดดเด่น สะท้อนแนวคิด เรื่องราว ที่มา ของวัฒนธรรมไทย และสถาปัตยกรรมไทย ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์เชิงสรรค์สร้างที่แปลกใหม่ แตกต่าง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการรังสรรค์งานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ มิได้มีจุดมุ่งหมายเพียงเพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจแต่อย่างเดียวแต่ยังครอบคลุมไปถึงการสร้างคุณค่าทางวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม และสภาพแวดล้อม

ทางสังคมให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรม และส่งผลต่อการอนุรักษ์สืบสานงานสถาปัตยกรรมไทยต่อไปในภายภาคหน้าอีกด้วย

รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ นั้นมีความสอดคล้องกับพื้นฐานเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทย ตามที่ วิมลสิทธิ์ และคณะ (2560) ได้ทำการวิเคราะห์งานสถาปัตยกรรมไทยเอาไว้ ได้แก่ 1. ลักษณะเชิงนามธรรม 2. ลักษณะเชิงรูปธรรม 3. ลักษณะความงาม 4. รูปลักษณะเชิงสัญลักษณ์และ 5. ลักษณะไทยความเป็นไทย/วิถีไทยของ ลักษณะพื้นฐานทั้ง 5 ลักษณะต่างมีการสืบสาน การปรับเปลี่ยนและ การคิดใหม่-ทำใหม่ ในระดับมากน้อยแตกต่างกัน โดยขึ้น อยู่กับแนวทางหรือรูปแบบของแต่ละแนวความคิด ซึ่งเป็นสาระในแต่ละพื้นฐาน ลักษณะเชิงนามธรรมจัดเป็นลักษณะพื้นฐานในพื้นฐานเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยทั้ง 5 ลักษณะ และเป็นลักษณะพื้นฐานที่ค่อนข้างคงที่ มีการสืบสานมาอย่างต่อเนื่องในงานสถาปัตยกรรมจากอดีตสู่ปัจจุบัน แม้ว่ามีการแปรเปลี่ยนในลักษณะรูปธรรมตามทางเลือกในการออกแบบ แต่ก็ยังคงลักษณะนามธรรมไว้ได้ ที่สำคัญบริบททางด้านสภาพภูมิอากาศร้อนชื้นมีส่วนสำคัญในการกำหนดลักษณะนามธรรมพื้นฐานโดยเฉพาะ ความโปร่ง ความโล่ง ความร่มรื่น ความเย็นสบาย เป็นต้น และกล่าวได้ว่า ลักษณะเชิงนามธรรมสะท้อนให้เห็นจิตวิญญาณของความเป็น ไทยและพื้นฐานภูมิปัญญาไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชติช่วง ศรีหิรัญรัตน์ (2541) ที่กล่าวว่า บุคคลทั่วไปสามารถรับรู้และเข้าใจถึงความเป็นลักษณะไทยในงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ โดยมีปัจจัยในด้านความต่อเนื่องจากรูปแบบสถาปัตยกรรมในอดีต การนำลักษณะไทยมาออกแบบสภาพแวดล้อม เพื่อสนองประโยชน์ใช้สอยสมัยใหม่ รวมไปถึงการเลือกใช้วัสดุและเทคโนโลยีในการก่อสร้าง

ความเชื่อมโยงระหว่างสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่กับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่จัดได้เป็นแนวทางหนึ่งของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งรวมงานสถาปัตยกรรมไว้ด้วย การทำความเข้าใจกับพื้นฐานเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยย่อมเป็นจุดเริ่มต้น ที่จะนำไปสู่การสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ดังตัวอย่างงานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ในงานวิจัยชิ้นนี้ที่ประสบความสำเร็จในเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ นอกจากจะเป็นอาคารที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมพร้อมกับคุณค่าทางเศรษฐกิจด้วยแล้ว รูปแบบสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะจากการจงใจสร้างสรรค์ของผู้ออกแบบ สะท้อนออกมายังผู้ใช้บริการที่มีความเห็นว่า มีความพึงพอใจอย่างมากที่เข้ามาใช้บริการ สถานที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม มีความสวยงามในเชิงสถาปัตยกรรมไทย และรู้สึกคุ้มค่ากับราคาที่ต้องจ่ายไปในการใช้บริการ

อย่างไรก็ตาม ความเชื่อมโยงระหว่างสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่กับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มิได้จำกัดอยู่เพียงบริบทในมิติด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังรวมถึงมิติด้านวัฒนธรรม และ

สังคม ดังที่ผลการวิจัยในครั้งนี้ ที่แสดงให้เห็นถึงการอยู่รวมกันของชุมชม การยอมรับของผู้คนที่อาศัยในชุมชนไม่ได้รู้สึกว่าแปลกแยกแตกต่าง แต่ยังคงมีการรักษาประวัติ และอัตลักษณ์ของชุมชนแวดล้อมเอาไว้ได้อย่างดี อีกทั้งยังก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนแวดล้อมอีกด้วยทางหนึ่ง อย่างไรก็ตามเมื่อย้อนกลับไปทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาที่กล่าวว่า “สังคมไทยปัจจุบันยังมีความตื่นตัวในการพัฒนาเศรษฐกิจในมิติเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างจำกัด.” (ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ, 2552 อ้างถึงใน ปรเมธี วิมลศิริ., 2552) ในปัจจุบันเราจะพบว่าความตื่นตัวนั้นมีขึ้นอย่างเป็นลำดับ หรือแม้แต่ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ในหมุดหมายที่ 2 โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2564) ที่กำหนดให้ การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม โดยยกระดับให้ภาคการท่องเที่ยวให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการรายย่อยและชุมชนสามารถเชื่อมโยงกับห่วงโซ่มูลค่าได้ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นกล่าวได้ว่าการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ย่อมเป็นการสร้างคุณค่าที่นำไปสู่หมุดหมายได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ลักษณะพื้นฐานทั้ง 5 ประการ ได้แก่ ลักษณะเชิงนามธรรม ลักษณะเชิงรูปธรรม ลักษณะความงาม รูปลักษณ์เชิงสัญลักษณ์ และลักษณะความเป็นไทย เป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึง และนำมาปรับใช้ในการออกแบบโรงแรมบูติกในลักษณะสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ เพื่อสร้างความน่าสนใจ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตัวอาคาร

2. สังคมไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม การนำเอาแนวความคิดสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่มาปรับใช้ ต้องไม่สร้างความขัดแย้งเชิงบริบท และเชิงฐานานุลักษณ์ เพื่อให้เกิดการยอมรับ

3. การวิจัยนี้เป็นแนวคิดสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ ซึ่งอาคารกรณีศึกษา เป็นสถาปัตยกรรมรูปแบบของบ้านเรือนในภาคกลาง ซึ่งไม่ครอบคลุมลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในภูมิภาคอื่นๆ แต่อย่างไรก็ตามสามารถนำเอากระบวนการวิจัยนี้ไปใช้ในการศึกษาลักษณะสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ในภูมิภาคอื่น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เพื่อความลึกซึ้งของข้อมูล การวิจัยครั้งต่อไปอาจใช้การวิจัยแบบกรณีศึกษา (Multi-Case Studies) หลาย ๆ กรณี ศึกษาเจาะลึกเฉพาะกรณี โดยเลือกโรงแรมบูติกที่มีความโดดเด่นเรื่องการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในงานสถาปัตยกรรมแยกตามภูมิภาคทั้ง 4 ของประเทศไทย

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรใช้วิธีการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Method) คือการใช้ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษากระบวนการความคิดรูปแบบของสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ และการวิจัยเชิง

ปริมาณ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งเจ้าของอาคาร สถาปนิกผู้ออกแบบ ผู้ใช้อาคาร ทั้งนี้เพื่อให้เป็นเป็นการวิจัยเชิงประจักษ์

เอกสารอ้างอิง

โชติช่วง ศรีหิรัญรัตน์. (2541) **รูปแบบสถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่: รูปทรงและพื้นที่ว่าง.** วิทยานิพนธ์ สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทศพร บุญวัชราภัย และคณะ. (2559). *ความคิดสร้างสรรค์ขององค์กร และนวัตกรรมบริการของโรงแรมบูติกไทย.* **Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)**, 9(3): 1242-1259. ค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2564. จาก, https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/75668.

ปรเมธี วิมลศิริ. (2552). **เศรษฐกิจสร้างสรรค์: ทางรอดเศรษฐกิจไทย ในศูนย์สร้างสรรค์ งานออกแบบ (TCDC) (รวบรวม). ทำไมต้องเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวบบทความ กระตุ้นอดรีนาลิน โดย 6 นักคิด.** กรุงเทพฯ: เอ.อาร์ อินโฟเมชัน แอนด์ พลับลิเคชั่น

พิริยะ ผลพิรุฬห์. (2556). *เศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการพัฒนาประเทศไทย.* **วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์ สถาบันพัฒนศาสตร์**, 7(1). ค้นเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2564. จาก, http://tci-thaijo.org/index.php/NER/article/viewFile/22675/19396

ระพีพรรณ ภู่ผกา และ พันธ์พงษ์ ตัณฑรัตน์. (2556). *เศรษฐกิจสร้างสรรค์กับวัฒนธรรมไทย.* **วารสารการอาชีวะและเทคนิคศึกษา,** 3(5): 1-13. ค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2564. จาก, https://core.ac.uk/download/pdf/233465941.pdf

วิมลสิทธิ์ หรยางกรู (2539). *เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยร่วมสมัย (ไทย ร.9): เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทย ข้อคิดเห็นบางประการในการกำหนดแนวรูปแบบสูตรสำเร็จในการสร้างสรรค์?.* **วารสารอาษา** ฉบับเดือนมิถุนายน 2539.

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร และคณะ. (2560). **มิติเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร และคณะ. (2555). **โครงการการสร้างสรรค์เอกลักษณ์สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่: สถาปัตยกรรมไทยสมัยใหม่ภายใต้โลกาภิวัฒน์และท้องถิ่นภิวัฒน์**. รายงานวิจัย สกว.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ. (2552). **รายงานการศึกษาเบื้องต้น เศรษฐกิจสร้างสรรค์ The creative economy.** ค้นเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2564, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=3712&filename=economic_develop

สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้. (2564). **เศรษฐกิจสร้างสรรค์คืออะไร.** ค้นเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2564. จาก, https://www.cea.or.th/th/background

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสาม พ.ศ.2566-2570** ค้นเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2565. จาก https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=develop_issue

Eestopolis.com. (2564). **รีวิว ชาน บางกอกน้อย (CHANN BANGKOK NOI) ที่พักโฮเทลติดริมแม่น้ำ บรรยากาศดี**. ค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2565, จาก http://bit.ly/3AmbIgo

Howkins, J. (2002). **The creative economy: how people make money from ideas.** 2nd ed. UK: Penguin.

Mariajourneys. (2560). **CHAAN BANGKOK NOI สวยหรูเรียบง่ายริมคลองบางกอกน้อย.** ค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2565, จาก http://www.mariajourneys.com/chaan-bangkok-noi/

Mason, M. (2010). **Sample Size and Saturation in PhD Studies Using Qualitative Interviews.** Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research, 11. Retrieved on March, 25th, 2022, from https://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/1428.

Traveloka.com. (2564). **CHANN Bangkok-Noi.** ค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2565, จาก https://www.traveloka.com/th-th/hotel/thailand/chann-bangkok-noi-2000000611301

อิทธิพลของปัจจัยด้าน สิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (ESG) ต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มหุ้นยั่งยืน

The Impact of Environmental Social Governance (ESG) on the Financial Performance of (Thailand Sustainability Investment: THSI) Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand

ธนจรรยกร อภิวัฒน์โภคินกุล
นิสิต หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา
E-mail: thanajunyakorn.a@ku.th
ฐิติมา ไชยะกุล
อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
E-mail: thitima.c@ku.th
Thanajunyakorn Apiwatphokinkul
Student, Master of Business Administration Program in Industrial Administration
Faculty of Management Sciences, Kasetsart University, Sriracha Campus
Thitima Chaiyakul
Lecturer, Faculty of Management Sciences, Kasetsart University, Sriracha Campus

รับเข้า: *20 ตุลาคม 2565* **แก้ไข:** *4 พฤศจิกายน 2565***ตอบรับ:** *9 พฤศจิกายน 2565*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้าน สิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (ESG) ต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มหุ้นยั่งยืน โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาอย่างยั่งยืนของตลาดทุน ESG มีอิทธิพลทางบวกต่อ Tobin's Q (เท่า) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (β=0.347; p-value=0.01) เมื่อแยกองค์ประกอบ พบว่า การกำกับดูแลกิจการ (GOV) มีอิทธิพลทางบวกกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) และ อัตราส่วนระหว่างมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดกับสินทรัพย์รวม (Tobin's Q) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (β=0.316, 0.338 และ 0.324 p-value=0.01) สะท้อนให้เห็นว่าผลการดำเนินการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(ESG) โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการกำกับดูแลกิจการ (GOV) ในระดับที่สูงขึ้นเพิ่มภาพลักษณ์ที่ดีและผลการดำเนินงานของบริษัท

คำสำคัญ: การพัฒนาอย่างยั่งยืน ความรับผิดชอบต่อสังคม ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม การกำกับดูแลกิจการ

Abstract

The purpose of this study was to study the influence of environmental, social, and corporate governance (ESG) factors on the financial performance of companies listed in the Stock Exchange of Thailand in the Sustainable Stocks Group by analyzing the regression multiplicative.

The results showed that sustainable capital market development of ESG had a statistically significant positive influence on Tobin's Q (β=0.347; p-value=0.01). Measuring ESG sub-components separately was found that corporate governance (GOV) had a positive influence on the rate of return from assets (ROA); the return on equity (ROE); and the ratio between market capitalization and total assets (Tobin's Q); of companies listed on the Stock Exchange of Thailand with the statistical significance at .01 (β=0.316, 0.338, and 0.324 p-value=0.01). It reflected that the sustainability performance (ESG), especially in the aspect of corporate governance (GOV) in the higher level increases the good image and performance of the company.

Keywords: sustainable development, social responsibility, environmental responsibility, corporate governance

บทนำ

ปัจจุบันนักลงทุนบุคคล (Individual Investor) และนักลงทุนสถาบัน (Institutional Investors) ต่างให้ความสำคัญมากขึ้นในการลงทุนแบบยั่งยืน หรือการลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีการดำเนินงานตามกรอบแนวคิดความยั่งยืน ข้อมูล ESG มีความสำคัญต่อการพิจารณาลงทุนนอกเหนือจากข้อมูลพื้นฐานของกิจการเป็น “ข้อมูลทางการเงิน” ที่สะท้อนให้เห็นความสามารถของกิจการในการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเม็ดเงินลงทุนที่ได้รับ ในรูปของรายได้และผลกำไร (Mohammad and Wasiuzzaman, 2021)

แต่ข้อจำกัดของข้อมูลทางการเงินคือเป็นข้อมูลที่สะท้อนการดำเนินงานในอดีตที่ผ่านมาแล้ว ซึ่งมิได้เป็นเครื่องรับประกันว่าผลการดำเนินงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจะเป็นเช่นเดียวกัน เพียงแต่ให้แนวโน้มที่คาดว่าจะเป็นไปได้เช่นนั้น บนสมมติฐานหรือปัจจัยแวดล้อมเดียวกัน จึงทำให้นักลงทุนจำเป็นต้องค้นหาข้อมูลอื่นประกอบการพิจารณาลงทุน สำหรับคาดการณ์ถึงผลประกอบการที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้มีความแม่นยำที่สุด และข้อมูลอื่นที่ว่า คือ “ข้อมูลที่มิใช่ตัวเลขทางการเงิน” เพราะข้อมูลดังกล่าวสามารถบ่งชี้ถึงโอกาส และความเสี่ยง รวมทั้งขีดความสามารถขององค์กรที่มีต่อผลประกอบการในอนาคตของบริษัท (Alareeni and Hamdan, 2020)

ตลาดทุนไทยได้เริ่มให้ความสำคัญกับชุดข้อมูล ESG เพิ่มมาก ทั้งผู้กำกับดูแลหลักทรัพย์ ที่มีการออกประกาศให้บริษัทจดทะเบียนเปิดเผยข้อมูล ESG ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี และตัวกลางซื้อขายหลักทรัพย์ ที่เริ่มมีบริการด้าน ESG แก่บริษัทจดทะเบียน รวมทั้งผู้ให้บริการอิสระและที่ปรึกษาธุรกิจ ที่มีการนำเสนอบริการที่เกี่ยวเนื่องกับ ESG สำหรับบริษัทจดทะเบียนและบริษัททั่วไป

สถาบันไทยพัฒน์จึงริเริ่มจัดทำรายชื่อกลุ่มหลักทรัพย์ ESG100 สำหรับรองรับการลงทุนที่มีโอกาสสร้างผลตอบแทนเพิ่มขึ้นนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ถือเป็นการจัดอันดับหลักทรัพย์โดยใช้เกณฑ์ ESG เป็นครั้งแรกในประเทศไทย และได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องถึงปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2563 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ร่วมมือกับ Arabesque ซึ่งเป็นพันธมิตรระดับโลกที่ให้บริการประเมินผลการดำเนินงานด้านความยั่งยืน (sustainability rating agencies) ของธุรกิจทั่วโลก เป็นผู้ให้บริการจัดอันดับคะแนนด้าน ESG นำข้อมูลผลการประเมินด้าน ESG ของบริษัทจดทะเบียนไทยมาเผยแพร่ให้ผู้ลงทุนไทยติดตามข้อมูล เพื่อการเปรียบเทียบมุมมองความยั่งยืนในบริบทของตลาดทุนไทย ซึ่งสะท้อนศักยภาพในการเติบโตและมูลค่ากิจการในระยะยาว (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2563)

ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (ESG) ต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มหุ้นยั่งยืน (Thailand Sustainability Investment: THSI) ที่มีทั้งหมด 120 บริษัท ในปี พ.ศ. 2563

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้าน สิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (ESG) ต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มหุ้นยั่งยืน (Thailand Sustainability Investment: THSI)

สมมติฐานการวิจัย

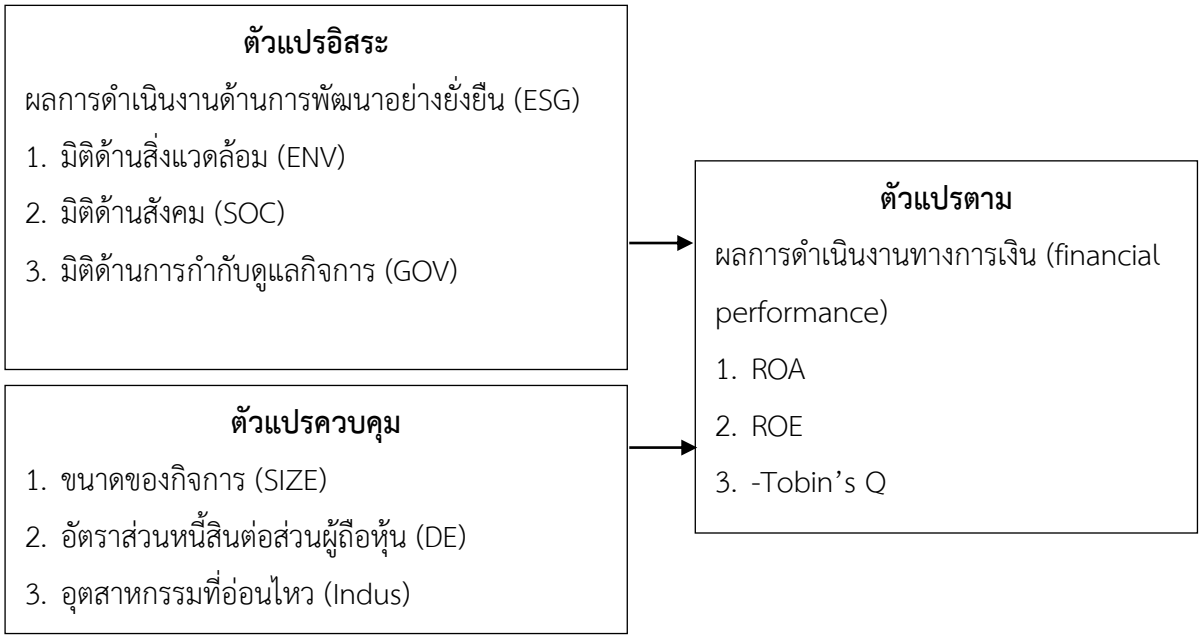
1. ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนในบริบทของตลาดทุน (ESG) มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติเชิงบวกกับผลการดำเนินงานทางการเงิน (ROA ROE และ Tobin's Q)

2. ผลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม (ENV) มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติเชิงบวกกับผลการดำเนินงานทางการเงิน (ROA ROE และTobin's Q)

3. ผลการดำเนินงานด้านสังคม (SOC) มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติเชิงบวกกับผลการดำเนินงานทางการเงิน (ROA ROE และ Tobin's Q)

4. ผลการดำเนินงานด้านการกำกับดูแลกิจการ (GOV) มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติเชิงบวกกับผลการดำเนินงานทางการเงิน (ROA ROE และ Tobin's Q)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ผ่านเกณฑ์คัดกรองคุณสมบัติและเกณฑ์ผลคะแนนจากการตอบแบบประเมินความยั่งยืน ซึ่งประกาศรายชื่อหุ้นยั่งยืน Thailand Sustainability

Investment ประจำปี 2563 และยังคงดำเนินกิจการอยู่ ในปี 2563 โดยไม่รวมกิจการที่ไม่เปิดเผยข้อมูล มีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 120 ตัวอย่าง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) เก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลPortfolio ออนไลน์ที่มีการเปิดเผยต่อสาธารณะ ปี พ.ศ. 2563 ของ Arabesque S-Ray

2. ตัวแปรตาม ผลการดำเนินงานทางการเงินซึ่งวัดจากตัวเลขทางบัญชีที่แสดงบนฐานข้อมูลหุ้นรายตัวโดยการรายงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (Return on Assets: ROA) อัตราผมตอบแทนผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) และ อัตราส่วนระหว่างมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดกับสินทรัพย์รวม (Tobin's Q)

3. ตัวแปรควบคุม อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity ratio: DE) เก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลหุ้นรายตัวโดยการรายงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ขนาดของบริษัท Firm size วัดจากลอการิทึมธรรมชาติ (Natural Logarithm) ของสินทรัพย์รวมของบริษัท ซึ่งเก็บข้อมูลจากฐานข้อมูลหุ้นรายตัว ตามการรายงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยประจำปี พ.ศ. 2563

แบบจำลองตรวจสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยด้าน สิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (ESGP) ด้วยผลการดำเนินงานทางการเงินด้านมูลค่าทางบัญชี ซึ่งวัดด้วยด้วยอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) และอัตราส่วนคิว (TOBIN's Q) ได้ ดังนี้

$$ROA_{it} = \alpha+\beta_1 Indus+\beta_2 ESGP_{it}+\beta_3 SIZE_{it}+\beta_4 DE_{it} +u \quad ----(1)$$

$$ROE_{it} = \alpha+\beta_1 Indus+\beta_2 ESGP_{it}+\beta_3 SIZE_{it}+\beta_4 DE_{it} +u \quad ----(2)$$

$$TOBIN's\ Q_{it} = \alpha+\beta_1 Indus+\beta_2 ESGP_{it}+\beta_3 SIZE_{it}+\beta_4 DE_{it} +u \quad ----(3)$$

$$ROA_{it} = \alpha+\beta_1 Indus+\beta_2 ENV_{it}+\beta_3 SOC_{it}+\beta_4 GOV_{it}+\beta_5 SIZE_{it}+\beta_6 DE_{it} +u \quad ----(4)$$

$$ROE_{it} = \alpha+\beta_1 Indus+\beta_2 ENV_{it}+\beta_3 SOC_{it}+\beta_4 GOV_{it}+\beta_5 SIZE_{it}+\beta_6 DE_{it} +u \quad ----(5)$$

$$TOBIN's\ Q_{it} = \alpha+\beta_1 Indus+\beta_2 ENV_{it}+\beta_3 SOC_{it}+\beta_4 GOV_{it}+\beta_5 SIZE_{it}+\beta_6 DE_{it}+u \quad ----(6)$$

ตารางที่ 1 สรุปรายละเอียดของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

สัญลักษณ์	คำอธิบาย
ตัวแปรตาม (FP) อัตราส่วนทางการเงินที่แสดงบนฐานข้อมูล ในข้อมูลหุ้นรายตัวโดยการรายงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	
ROA	1. อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์
ROE	2. อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น
Tobin's Q	3. อัตราส่วนคิว (เท่า)
ตัวแปรอิสระ คะแนนตามการประเมินของ Arabesque S-Ray (2563) 0 ถึง 100	
ESG	1. การพัฒนาอย่างยั่งยืนในบริบทของตลาดทุน (ESG)
ENV	2. ESGP มิติด้านสิ่งแวดล้อม (ENV)
SOC	3. ESGP มิติด้านสังคม (SOC)
GOV	4. ESGP มิติด้านการกำกับดูแลกิจการ (GOV)
ตัวแปรควบคุม	
Indusit	1. ตัวแปรหุ่นอุตสาหกรรมที่อ่อนไหว มีค่าเท่ากับ "1" กลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ (non-sensitive industry) ให้มีค่าเท่ากับ "0"
SIZEit	2. ขนาดของบริษัท ค่าลอการิทึมธรรมชาติ (Natural Logarithm) ของสินทรัพย์รวมของบริษัทโดยการรายงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
DEit	3. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น(เท่า)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลกระทบของผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ESG) ต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มหุ้นยั่งยืน (Thailand Sustainability Investment: THSI) โดยงานวิจัยนี้มีการใช้ สถิติเชิงพรรณนา สรุปลักษณะเบื้องต้นของข้อมูลแต่ละตัวแปร ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของข้อมูล (Mean) ค่าสูงสุดของข้อมูล(Maximum) ค่าต่ำสุดของข้อมูล (Minimum) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล (Standard Deviation) เพื่อแสดงภาพรวมทั่วไปของข้อมูล และลักษณะการแจกแจงค่าทางสถิติเบื้องต้น และงานวิจัยนี้ได้ใช้ สถิติเชิงอนุมาน ใช้วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ESG) ต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มหุ้นยั่งยืน (Thailand Sustainability Investment: THSI)

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มกลุ่มหุ้นยั่งยืน ประกอบด้วย 8 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร จำนวน 16 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 13.33 กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค จำนวน 2 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 1.67 กลุ่มการเงินจำนวน 11 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 9.17 กลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต จำนวน 17 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 14.17 กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง จำนวน 21 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 17.50 กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร/พลังงาน จำนวน 21 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 17.50 อุตสาหกรรมบริการ จำนวน 20 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 16.67 และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี/การสื่อสาร จำนวน 12 บริษัท คิดเป็นร้อยละ10.00 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่ม Thailand Sustainability Investment ประจำปี พ.ศ. 2563 แยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

ลำดับ	กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	ร้อยละ
1	Agro & Food Industry	16	13.33
2	Consumer Products	2	1.67
3	Financials	11	9.17
4	Industrials	17	14.17
5	Property&Construction	21	17.5
6	Resources	21	17.5
7	Services	20	16.67
8	Technology	12	10
	รวมทั้งหมด	**120**	**100**

ตารางที่ 3 ค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปร	N	Min	Max	Mean	SD
ผลการดำเนินงานทางการเงิน					
ROA (%)	120	-11	23	5.53	5.996
ROE (%)	120	-30	38	7.82	11.404
Tobin’s Q (เท่า)	120	0.00	11	0.9	1.196

ตารางที่ 3 ค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม (ต่อ)

ตัวแปร	N	Min	Max	Mean	SD
ตัวแปรควบคุม					
DE (เท่า)	120	0.00	9	1.86	1.867
SIZE	120	6	14	9.85	1.998
ตัวแปรอิสระ					
ESGP (%)	120	0.00	72	33.69	29.235
ENV (%)	120	0.00	83	35.47	31.156
SOC (%)	120	0.00	74	36.33	31.306
GOV (%)	120	0.00	78	31.29	28.352
Valid N (listwise)	120				

จากการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนาแสดงดังตารางที่ 3 พบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวมีระดับคะแนนตั้งแต่ 0-100 ตัวแปรตามพบว่าROA, ROE, Tobin's Q มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 5.53, 7.82, 0.9 มีค่าสูงสุดร้อยละ 23, 38, 11 มีค่าต่ำสุดร้อยละ -11, -30, 0 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.99, 11.41,1.20 ตามลำดับ การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficients) แสดงดังตารางที่ 4 พบว่า เมื่อพิจารณาค่า Sig.(2-tailed) ที่ระดับนัยสำคัญที่ .01 พบว่ามีตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยทางสถิติ ($p < 0.01$) แสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficients)

ตัวแปรอิสระ	ESGP	ENV	SOC	GOV
ESGP	1	.975**	.984**	.977**
ENV	.975**	1	.981**	.911**
SOC	.984**	.981**	1	.931**
GOV	.977**	.911**	.931**	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากข้อมูลดังกล่าว พบว่า ความสัมพันธ์ในระดับที่มากของตัวแปรอิสระอาจส่งผลกระทบรุนแรงในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ดังนั้นเพื่อตรวจสอบว่าการแทนค่าตัวแปรในสมการตัวแบบจะไม่เกิด Multicollinearity ผู้วิจัยจะทำการทดสอบความสัมพันธ์กันโดยใช้ค่า Tolerance และค่า Variance Inflation Factor (VIF)

ถ้าค่า Tolerance ยิ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรอิสระนั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่นในระดับต่ำ แต่ถ้ามีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าตัวแปรอิสระนั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่นๆ ในระดับสูงและถ้ามีค่าต่ำกว่า 0.1 แสดงว่ามีปัญหาเกี่ยวกับ Multicollinearity ขั้นรุนแรง ส่วนค่า Variance Inflation Factor (VIF) มีค่าเกิน 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระนั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ ในระดับสูง (กนกพร รัตนอำพล, 2021)

ในการทดสอบผลกระทบของ ESG ENV SOC และ GOV ที่มีต่อผลการดำเนินงานทางการเงิน ROA ROE และ TOBIN’s Q เป็นไปตามสมการ (1)-(6) แสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 วิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ ESG ENV SOC และ GOV กับ ROA ROE และ Tobin’s Q

ตัวแปรอิสระและตัวแปรควบคุม	**ตัวแปรตาม : ผลการดำเนินงาน**			**Tolerance**	**VIF**
	ROA	**ROE**	**Tobin’s Q**		
Constant	-0.0327	-0.1173	-5.3992		
	-0.4695	-.84826	-4.1035***		
ESGP	0.1313	0.1044	0.3478	0.8764	1.1410
	1.0897	0.8341	3.4749***		
ENV	-0.2763	-0.3057	0.1088	0.6608	1.5131
	-2.3946**	-2.5777**	1.0149		
SOC	-0.1377	-0.2944	0.0658	0.5964	1.6767
	-1.0925	-2.3304**	0.5782		
GOV	0.3163	0.3384	0.3247	0.8841	1.1310
	2.7772***	2.8851***	3.2388***		
Indus	-0.0894	-0.1829	-0.2825	0.8544	1.1704
	-0.7863	-1.59168	-2.7572***		
SIZE	0.1670	0.2155	0.3272	0.7999	1.2502
	1.4200	1.81415*	3.0889***		

ตารางที่ 5 วิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณ ESG ENV SOC และ GOV กับ ROA ROE และ Tobin's Q (ต่อ)

ตัวแปรอิสระและตัวแปรควบคุม	ตัวแปรตาม : ผลการดำเนินงาน			Tolerance	VIF
	ROA	ROE	Tobin's Q		
DE	-0.3255	-0.0416	-0.4555	0.6428	1.5556
	-2.4813**	-.31405	-3.8556***		
R^2	0.6502	0.5475	0.6661		
Adjusted R^2	0.3138	0.2998	0.4437		
F-Statistic	4.7267***	4.4244***	8.2435***		
	(<.001)	(<0.001)	(<.001)		
Durbin-Watson	2.2448	1.9103	1.7883		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 จากการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ พบว่า ค่า Tolerance ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าไม่เข้าใกล้ศูนย์ (Tolerance > 0.5) และค่า Variance Inflation Factor ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า VIF < 10 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย พบว่า ESG มีอิทธิพลทางบวกต่ออัตราส่วนระหว่างมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดกับสินทรัพย์รวม (Tobin's Q) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (β=0.3475; p-value=1%) การกำกับดูแลกิจการ(GOV) มีอิทธิพลทางบวกต่อผลการดำเนินงานทางการเงิน ROA ROE และ Tobin's Q ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (β=0.3163, 0.3384 และ 0.3247 p-value =0.01)

ตัวแปรควบคุม Indus และ DE มีอิทธิพลทางลบต่อ Tobin's Q ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (β=-0.2825, -0.4555; p-value=0.01) SIZE มีอิทธิพลทางบวกต่อ Tobin's Q ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (β=0.3271; p-value=0.01)

ตารางที่ 6 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐาน		ค่าสัมประสิทธิ์	P-value	สรุปผล
1. ESG มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติเชิงบวกกับผลการดำเนินงานทางการเงิน	ROA	0.1313	0.2799	ปฏิเสธสมมติฐาน
	ROE	0.1044	0.4072	ปฏิเสธสมมติฐาน
	Tobin's Q	0.3478	<.001	ยอมรับสมมติฐาน
2. ENV มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติเชิงบวกกับผลการดำเนินงานทางการเงิน	ROA	-0.2763	0.0195	ปฏิเสธสมมติฐาน
	ROE	-0.3057	0.0122	ปฏิเสธสมมติฐาน
	Tobin's Q	0.1088	0.3139	ปฏิเสธสมมติฐาน
3. SOC มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติเชิงบวกกับผลการดำเนินงานทางการเงิน (ROA)	ROA	-0.1377	0.2786	ปฏิเสธสมมติฐาน
	ROE	-0.2944	0.0229	ปฏิเสธสมมติฐาน
	Tobin's Q	0.0658	0.5651	ปฏิเสธสมมติฐาน
4. GOV มีความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติเชิงบวกกับผลการดำเนินงานทางการเงิน (ROA)	ROA	0.3163	0.0071	ยอมรับสมมติฐาน
	ROE	0.3384	0.0053	ยอมรับสมมติฐาน
	Tobin's Q	0.3247	0.0019	ยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผล

จากการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้าน สิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (ESG) ต่อผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มหุ้นยั่งยืน (Thailand Sustainability Investment: THSI) พ.ศ. 2563

ผลการวิจัย พบว่า ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนในบริบทของตลาดทุน (ESG) ไม่มีอิทธิพลหรือผลกระทบต่อผลการดำเนินงานทางการเงิน ด้านอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น (ROE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ส่งผลกระทบทางบวกต่อผลการดำเนินงานทางการเงินด้านมูลค่ากิจการที่วัดด้วยอัตราส่วนคิว (Tobin's Q) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย และสอดคล้องกับแนวคิดของ Atan et al. (2018); Duque-Grisales and Aguilera-Caracuel. (2021) แสดงให้เห็นว่า ESG ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของบริษัท สะท้อนให้เห็นว่า ESG ในระดับที่สูงขึ้นมีผลกระทบเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานการเงิน และการตลาดของบริษัท อาจเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงประจำปีของผลการดำเนินการงาน ESG ช่วยเพิ่มภาพลักษณ์ที่ดีของบริษัท และช่วยเพิ่มอัตราความสามารถในการทำกำไรของบริษัท ส่งผลให้ต้นทุนทางการเงินลดลง เนื่องจากบริษัทสามารถแสดงความสามารถในการทำกำไรของบริษัทในอนาคต การประเมินมูลค่าที่สูงขึ้น และเงื่อนไขการกู้ยืมที่ดี (Arayssi et al., 2020) แต่ผลลัพธ์นี้ขัดแย้งกับการศึกษาอื่น ๆ ที่ชี้ให้เห็นว่าไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง ESG และประสิทธิภาพทางการเงิน (Buallay et al., 2020)

ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน มิติด้านการกำกับดูแลกิจการ (GOV) ส่งผลในเชิงบวกต่อ ROA ROE และ Tobin's Q ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการศึกษา และสอดคล้องกับแนวคิดของ Alareeni and Hamdan (2020) การกำกับดูแลกิจการ (GOV) ในระดับที่สูงขึ้นจะช่วยปรับปรุงและส่งผลในทางบวกต่อผลการดำเนินงานทางการเงินและประสิทธิภาพของตลาด ซึ่งหมายความว่าการ GOVเพิ่มประสิทธิภาพผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) และมูลค่าสินทรัพย์ (อัตราส่วนคิว Tobin's Q) ของบริษัท

อาจเป็นเพราะการที่ GOV อยู่ในระดับที่ดี เป็นปัจจัยสำคัญในการปรับปรุงผลการดำเนินงานทางการเงิน เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น นอกจากนี้ บริษัทที่ปรับกลไกการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มากขึ้นแก่นักลงทุนและผู้ใช้งบการเงินรายอื่น ๆ ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับการศึกษาที่ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการ GOV กับผลการดำเนินงานของบริษัท (Alareeni and Hamdan, 2020)

แสดงให้เห็นว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดีในระดับสูงขึ้นเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของบริษัทเพื่อผลประโยชน์สูงสุดของผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมั่นคงในกิจกรรม ด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน ESG เป็นประโยชน์ต่อห่วงโซ่คุณค่าของธุรกิจจากลูกค้า ผู้ผลิต ตลอดจนผู้ถือหุ้นการเติบโตของบรรษัทภิบาลและความโปร่งใสของบริษัทช่วยให้เข้าใจได้ดีขึ้นว่าข้อมูลที่ไม่ใช่ทางการเงิน เช่น ESG ขับเคลื่อนมูลค่าของบริษัทได้ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้พบว่า ผลการดำเนินงานด้านการกำกับดูแลกิจการ (GOV) มีอิทธิพลทางบวกต่อ ROA ROE และ Tobin's Q แสดงให้เห็นว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดีในระดับสูงขึ้นเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้ผลการดำเนินงานบริษัทดีขึ้นตามไปด้วย เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีส่งผลต่อความน่าเชื่อถือสร้างมูลค่าให้กับบริษัท ลูกค้ามีความเชื่อมั่นในบริษัทส่งผลต่อยอดขายและกำไร ซึ่งนอกจากจะสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับบริษัทแล้วยังสามารถดึงดูดนักลงทุนให้เข้ามาลงทุนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ให้ขยายขอบเขตระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อวัดผลกระทบระยะยาวของ ESG หรือการศึกษาเปรียบเทียบช่วงเวลาของข้อมูลตัวแปรที่ต่างกันอาจส่งผลต่อความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรทางการเงินของหลักทรัพย์ได้ เนื่องจากแต่ละช่วงเวลามีลักษณะการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ตัวเงินเพื่อให้งานวิจัยเกิดความแปลกใหม่และครอบคลุมมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กนกพร รัตนอำพล. (2021). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อราคาหลักทรัพย์ กลุ่มหุ้นยั่งยืนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.* **Journal of Buddhist Education and Research,** 7(3): 62-76.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2563). **(Thailand Sustainability Investment: THSI) สร้างโอกาสการลงทุนด้วยหุ้นยั่งยืน**. ค้นเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2563, จาก https://www.setsustainability.com/page/thsi-thailand-sustainability-investment.

Alareeni, B. A., & Hamdan, A. (2020). *ESG impact on performance of US S&P 500-listed firms.* **Corporate Governance,** 20(7): 1409-1428.

Arayssi, M., Jizi, M. and Tabaja, H.H. (2020). T*he impact of board composition on the level of ESG disclosures in GCC countries.* **Sustainability Accounting, Management and Policy Journal,** 11(1): 137-161.

Atan, R., Alam, M.M., Said, J. and Zamri, M. (2018). *The impacts of environmental, social, and governance factors on firm performance: Panel study of Malaysian companies.* **Management of Environmental Quality,** 29(2): 182-194.

Buallay, A., Fadel, S.M., Al-Ajmi, J.Y. and Saudagaran, S. (2020). *Sustainability reporting and performance of MENA banks: is there a trade-off?.* **Measuring Business Excellence,** 24(2): 197-221.

Duque-Grisales, E., & Aguilera-Caracuel, J. (2021). *Environmental, social and governance (ESG) scores and financial performance of multilatinas: Moderating effects of geographic international diversification and financial slack.* **Journal of Business Ethics,** 168(2), 315-334.

Mohammad, W. M. W., & Wasiuzzaman, S. (2021). **Environmental, Social and Governance (ESG) disclosure, competitive advantage and performance of firms in Malaysia**. Cleaner Environmental Systems, 2, 100015.

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วย

The Development of the School-Based Management for Local Development Model (SBMLD) in Order to Promote the Students' Vocational Skills According to the 21st Century Skills, Ban Kluay Municipal School

พัฒน์พงษ์ แสงสุพรรณ์
รองผู้อำนวยการ โรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วย
E-mail: b_patpong@hotmail.com
Patpong Saengsupan
Deputy Director, Ban Kluay Municipal School

รับเข้า: *11 ตุลาคม 2565* **แก้ไข:** *27 ตุลาคม 2565* **ตอบรับ:** *11 พฤศจิกายน 2567*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ 2) สร้างรูปแบบ 3) ทดลองใช้รูปแบบ และ 4) ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างเป็นครู จำนวน 66 คน นักเรียน จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบทดสอบ และแบบประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ควรจัดการเรียนรู้ที่นักเรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเองด้วยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีความร่วมมือกันระหว่างนักเรียน อันจะนำไปสู่การสร้างความรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติในระหว่างการเรียนการสอน โดยการพูด การฟัง การเขียน การอ่าน 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียนตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใช้รูปแบบ "PDAOA Model" ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม การพัฒนาผู้เรียน การลงมือกระทำ การเผยแพร่ความรู้ และการประเมินผล 3) การทดลองใช้ โดยการจัดอบรม พบว่า การทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรม มีคะแนนเฉลี่ย 7.77 และ 17.29 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนน พบว่า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ พบว่า (1) การประเมินระดับความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็น

ฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) อยู่ในระดับมาก (2) การประเมินทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก (3) การประเมินทักษะการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก (4) การประเมินพฤติกรรมนักเรียนตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก (5) การประเมินความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อรูปแบบอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: โรงเรียนเป็นฐานพัฒนาท้องถิ่น ทักษะด้านอาชีพ PDAOA Model

Abstract

This research aimed to 1) study current and desirable states, 2) create a model, 3) try out the model, and 4) evaluate and improve of the School-Based Management for Local Development Model (SBMLD) in order to promote the students' vocational skills according to the 21st century skills. A sample consisted of 66 teachers and 291 students. The research tools were questionnaires, test forms and estimation forms. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, the dependent t-test and content analysis.

The results showed that: 1) According to the basic information, the students should be provided with the learning management that allowed them learn through real experience and various learning methods. There should be cooperation between students which leads to the creation of knowledge from what was practiced during teaching and learning by speaking, listening, writing, and reading. 2) The school-based management for local development model (SBMLD) in order to promote the students' vocational skills according to the 21st century skills used "PDAOA Model" consisted of the cooperation, the development of the students, the Learning by Doing method, the sharing of the knowledge and the estimation. 3) The test of the knowledge found that the pre and the post training results were at the averages of 7.77 and 17.29. Comparing scores, there was a statistically significant difference at the .05. and 4) Evaluation and improvement of the model found that (1) evaluation of the level of knowledge and understanding of school-based learning management for local development (SBMLD) was at a high level (2) evaluation of skills in writing learning management plans was at a high level. (3) Evaluation of practical skills following school-based management guidelines was at a high level. (4) Evaluation of

student behavior was at a high level. (5) Evaluation of teachers' and students' opinions on the SBMLD model was at a high level.

Keywords: school-based management for local development, vocational skills, PDAOA Model

บทนำ

องค์ปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและชุมชนแล้วยังมีบทบาทและส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ในท้องถิ่น มีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาจัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา การพัฒนาอาชีพของประชาชนและเยาวชนในท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาในท้องถิ่น เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เยาวชนในท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมุ่งสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของแต่ละบุคคล การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงการจัดการศึกษาด้วยการเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปยังแต่ละโรงเรียน ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน มีหน้าที่และรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เกี่ยวกับงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารทั่วไป โดยเป็นไปตามความต้องการของนักเรียนและชุมชน การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จะต้องนำมาใช้ในการจัดการศึกษาของไทยตามความต้องการของโรงเรียนและชุมชน หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBMLD) ถือว่าเป็นหลักการสำคัญอันหนึ่งที่จะทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ เป็นหลักการบริหารที่จะนำมาใช้ในการบริหาร และจัด การศึกษา เป็นการบริหารจัดการกระจายอำนาจไปยังโรงเรียน การกระจายอำนาจทางการบริหารจัดการ เพื่อทำให้เกิดการตัดสินใจ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2561: 9)

การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนทุกคนมีความเป็นเลิศทางวิชาการเพียงอย่างเดียว เป็นการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะกลุ่มผู้เรียน เพราะผู้เรียนที่มีอัจฉริยภาพด้านอื่น ๆ จะไม่ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและถูกบังคับให้เรียนรู้เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการ เท่ากับเป็นการทำร้ายกลุ่มผู้เรียนที่มีศักยภาพหรืออัจฉริยภาพด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ด้านวิชาการ ด้วยเหตุนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้กำหนดให้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เป็นนโยบายในการพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถพัฒนาเยาวชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตและมุ่งสู่ความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของแต่ละบุคคล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
4. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

วิธีการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก/ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย ในการศึกษาความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและผู้ปกครอง 32 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. ครูโรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วย จำนวน 83 คน
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,277 คน

กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan ได้แก่

1. ครูโรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วย จำนวน 68 คน
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 305 คน

กลุ่มเป้าหมายในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็น ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน 20 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กลุ่มเป้าหมายในการถอดบทเรียน เป็นครู และนักเรียน จำนวน 20 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD)
2. แบบประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียน
3. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

4. แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน

5. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพ

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู โดยให้มีการส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียนตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งกิจกรรมการเรียนที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ด้วยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งเสริมทักษะกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ โดยผู้เรียนมีความร่วมมือกันระหว่างผู้เรียน ผู้เรียนจะได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การสร้างความรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติในระหว่างการเรียนการสอน โดยการพูดและการฟัง การเขียน การอ่าน และการสะท้อนความคิด

2. การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใช้รูปแบบ PDAOA Model สรุปว่า องค์ประกอบ 5 ขั้นตอน 1) การมีส่วนร่วม (Participation: P) 2) การพัฒนาผู้เรียน (Develop the Learners: D) 3) การเรียนรู้โดยการลงมือกระทำ (Active Learning: A) 4) ขั้นการเผยแพร่ความรู้ (Obtain: O) 5) การประเมินผล (Assessment: A)

3. การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้ดำเนินการการจัดอบรม การจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) การทดสอบก่อนและหลังการอบรม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

4.1 การประเมินระดับความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

4.2 การประเมินทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียน ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

4.3 การประเมินทักษะการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีทักษะอยู่ในระดับมาก

4.4 การประเมินพฤติกรรมนักเรียนตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมมีทักษะอยู่ในระดับมาก

4.5 การประเมินความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียนตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

4.6 การถอดบทเรียนผลการทดลองใช้พบว่า ครูควรปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นแก่นักเรียน ได้แก่ ทักษะการคิด การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม การอ่านโจทย์แล้วตีโจทย์ให้แตก เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง คุณลักษณะที่เป็นประโยชน์ของการพัฒนาทักษะด้านอาชีพของผู้เรียนตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การปรับเปลี่ยนความคิดและการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยมีการวิเคราะห์นักเรียนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทำให้ครูรู้จักนักเรียนและสามารถจัดกลุ่มนักเรียนที่มีคุณลักษณะความสนใจ ความถนัดใกล้เคียงกันเพื่อตั้งกลุ่มย่อยในการจัดกิจกรรมแนะแนว และชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพระดับนักเรียนได้ การพัฒนาทักษะด้านอาชีพของผู้เรียนต้องให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา พัฒนายุทธศาสตร์การสอนที่เน้นกระบวนการคิดระดับสูง และเรียนรู้วิธีการไตร่ตรองสะท้อนคิด การส่งเสริมบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่พัฒนาครู ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การสื่อสารวิสัยทัศน์การเรียนรู้ที่ชัดเจน การเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ขององค์กรและการเรียนรู้ของบุคคล การไตร่ตรองสะท้อนคิดร่วมกับการเรียนรู้ด้วยตนเองของครู

อภิปรายผล

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียนตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

แผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลเมืองชัยนาท ยึดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดบูรณาการพัฒนาในทุกมิติ อย่างสมเหตุสมผล มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกันและการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี มุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีทัศนคติที่ดีรับผิดชอบต่อสังคม ยึดวิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มาเป็นกรอบของวิสัยทัศน์ในการพัฒนา ซึ่งโรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วยอยู่ในสังกัดของเทศบาลเมืองชัยนาท มีภารกิจในการเสริมสร้างความรู้ให้กับเยาวชนในเขตเทศบาลเมืองชัยนาท โดยมีบทบาทในการพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยีนวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ให้เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาเยาวชน แต่จากการจัดการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ภาวะเศรษฐกิจถดถอย สินค้าราคาแพง ค่าครองชีพสูง ราคาพืชผลตกต่ำส่งผลต่อเศรษฐกิจของผู้ปกครองผู้เรียน อีกทั้งโรงเรียนได้มีการประสานความร่วมมือชุมชนในการอนุรักษ์ความเป็นไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณี สิ่งแวดล้อม เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของเทศบาลเมืองชัยนาท

ในส่วนการสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วย มีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ควรจัดการเรียนโดยครูควรเน้นทักษะความสามารถในการคิด โดยจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถฝึกคิด คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์อย่างเร่งด่วน เร่งฝึกให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเองจากการสืบค้นข้อมูลในการทำโครงงาน อีกทั้งควรส่งเสริมให้ครูได้ทำวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียน ส่วนในการจัด การเรียนการสอนโรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วยควรปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน การจัดการศึกษาโรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วย ควรใช้แนวทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ที่มุ่งส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยการร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง ในส่วนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของครูควรให้ผู้บริหารใช้หลักการบริหารตนเองให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกด้าน ร่วมคิดร่วมทำร่วมตัดสินใจ

ความต้องการของนักเรียนในการพัฒนาการจัดการศึกษา นักเรียนอยากให้โรงเรียน มีการจัดการเรียนการสอนภาษาเกาหลี ภาษาญี่ปุ่นและภาษาจีน ควรมีการนำครูชาวต่างชาติมาร่วมในการสอนเพื่อให้นักเรียนได้ประสบการณ์ตรงกับเจ้าของภาษา อีกทั้ง ปกตินั้นวันเสาร์นักเรียนจะไปเรียนพิเศษกับโรงเรียนสอนพิเศษ อยากให้โรงเรียนช่วยจัดทำโครงการสอนพิเศษวันเสาร์หรือตอนเย็น นักเรียนจะได้มาเรียนที่โรงเรียนแทน โรงเรียนควรส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านวิชาการอย่างมาก เพราะนักเรียนที่เรียนจะจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต้องไปสมัครสอบแข่งขันเพื่อเรียนต่อในโรงเรียนอื่น ๆ อีกทั้งอยากให้นักเรียนได้เรียนกับครูที่มีความรู้เฉพาะด้าน เช่น นักดนตรี นักกีฬา หรือนักขายที่ประสบความสำเร็จในการขายบนอินเตอร์เน็ต เพื่อนำมาประยุกต์กับการประกอบอาชีพในอนาคต อยากให้โรงเรียนส่งเสริมการกีฬา อยากให้มีสนามแบดมินตัน โรงเรียนควรส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถทางด้านกีฬาให้ได้รับโอกาสที่ดีในการเรียนต่อในอนาคต อยากให้โรงเรียนมีร่มไม้มาก ๆ อยากให้โรงเรียนพัฒนาด้านพื้นที่ใช้สอยในโรงเรียน โดยเฉพาะ สนามกีฬา ห้องดนตรี โดยเฉพาะวิชาดนตรีอยากให้มีเครื่องดนตรีและครูที่สอนเกี่ยวกับดนตรีที่หลากหลายกว่านี้

สรุปได้ว่า โรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วยต้องมีการบริหารจัดการโดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เร่งพัฒนาทั้งคน วิธีการ เครื่องมือเทคโนโลยี และระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อทำงานได้สำเร็จรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยใช้ต้นทุนด้านแรงงานและทรัพยากรน้อยลง โดยมุ่งเป้าไปที่การพัฒนาครูสู่ความเป็นครูมืออาชีพ ควรกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจให้แก่บุคลากรในสายงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยที่ผู้บริหารไม่เข้าไปก้าวก่ายหรือเข้าไปมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของสมาชิก ควรเปลี่ยนความคิดและการปฏิบัติในเรื่องของอำนาจการควบคุมที่เคยเป็นของผู้บริหารแต่เพียงผู้เดียว มาเป็นการควบคุมด้วยกลุ่มสมาชิก โดยใช้ผลงานภาพรวมที่ปรากฏในระยะยาว ดังนั้น การควบคุมจึงเป็นเรื่องของทุกคนในโรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วย โรงเรียนจะต้องมีสภาพที่สมาชิกสามารถสร้างสรรค์งานได้อย่างเต็มความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วย อีกทั้ง ควรน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทาง ในการจัดการเรียนการสอนตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้เสริมทักษะ

ด้านอาชีพให้กับผู้เรียน ให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ที่จะเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต โรงเรียนควรกำหนดเป็นกลยุทธ์ ในการพัฒนาโรงเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู ส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียนตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ความรู้โดยตรงจากการลงมือกระทำด้วยตนเองด้วยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน มีความร่วมมือกันระหว่างนักเรียน นักเรียนจะได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การสร้างความรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติในระหว่างการเรียนการสอน และการสะท้อนความคิด

2. การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาที่มาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใช้รูปแบบ PDAOA Model สรุปว่าองค์ประกอบ 5 ขั้นตอน

1) การมีส่วนร่วม (Participation: P) เป็นการดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เพื่อเข้ามามีบทบาทและทำหน้าที่กำกับการดำเนินการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของเทศบาลเมืองชัยนาท และส่งเสริมและสนับสนุน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วย ได้จากการศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วยกำหนดให้สร้างพลัง การมีส่วนร่วมของขุมชนและองค์กรในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาการศึกษา แนวคิดของ Beck and Murphy (1996: 4) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การจัดการเรียนการสอนไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาระบบบริหารโรงเรียนโดยมุ่งปรับปรุงระบบโครงสร้างการบริหารโรงเรียนเสียใหม่ มีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาไปยังโรงเรียนให้มากขึ้น และให้โรงเรียนบริหารแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น

2) การพัฒนาผู้เรียน (Develop the Learners: D) เป็นการพัฒนาครูโดยจัดการอบรม สัมมนา และการสรรหาบุคลากร วิทยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ตามความถนัด ตามความสนใจของผู้เรียน และชุมชน ได้จากการศึกษาแนวคิดของ ประสิทธิ์ อังกินันทน์พิชญ์ (2557: 29) บทบาทของผู้บริหารในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและวางแผนงานวิชาการ การบริหารหลักสูตรเป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนให้เอื้ออำนวย สนับสนุน เกื้อกูลให้การเรียนการสอนในสถานศึกษาเกิดผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวางแผน การปฏิบัติงาน จัดบริหารงานบุคคลทุกประเภท จัดหน่วยงานให้เป็นระบบ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างผสมกลมกลืนกัน นิเทศติดตามผล ควบคุมและประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวทางของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (2558: 3) การวางแผนงานวิชาการที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

3) การเรียนรู้โดยการลงมือกระทำ (Active Learning: A) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ความรู้โดยตรงจากการลงมือกระทำด้วยตนเอง ด้วยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลาย เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้จากการศึกษาแนวคิดของประสงค์ พรหมเมตตา (2559: 7) กล่าวถึง กรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้านความชำนาญ และความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของผู้เรียนทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต

4) ขั้นการเผยแพร่ความรู้ (Obtain: O) เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำความรู้ ความเข้าใจของตนไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มทักษะความชำนาญ ความเข้าใจ ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นการให้โอกาสให้ผู้เรียนใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ เป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ได้จากการศึกษาแนวคิดของ กมลกานต์ บุญน้อม (2559: 10) กล่าวว่า การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการสร้างเครือข่ายเป็นหนึ่งในรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพ ที่เน้นการนำองค์ความรู้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ หรือการนำองค์ความรู้ของบุคคลอื่นมาสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ของตนเองบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีม

5) การประเมินผล (Assessment: A) เป็นกระบวนการวัดผลการใช้รูปแบบการจัด การเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียนตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมีการกำกับ ติดตาม (Monitoring) ทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินการเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

เงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ใช้รูปแบบ “PDAOA Model” เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ทดลองในโรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วยเท่านั้น กรณีสถานศึกษาอื่นจะนำรูปแบบ “PDAOA Model” ไปใช้ ต้องนำไปปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ ดังนี้

1) ผู้บริหาร ผู้อำนวยการกองการศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีความตระหนักเห็นความสำคัญมีการศึกษาแนวทางในการจัดการเรียนรู้ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มาใช้ในการบริหารจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มุ่งให้นักเรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา มีความสามารถประยุกต์ใช้ทักษะต่าง ๆ สร้างความเข้าใจด้วยตนเอง จนเกิดเป็นการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

3) โรงเรียนต้องบริหารจัดการตนเองให้มีความคล่องตัว ยืดหยุ่น มีอิสระในการวางแผนปฏิบัติ พัฒนาและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ

4) โรงเรียนต้องกระจายอำนาจการบริหารงานแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ปฏิบัติและตัดสินใจอย่างแท้จริง

5) โรงเรียนต้องพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือกระทำ และใช้กระบวนการคิด โดยนักเรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (Receivers) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (Co-Creators)

6) โรงเรียนต้องส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาอย่างแท้จริง โดยให้ชุมชน ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทได้อย่างเต็มที่ และส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน เน้นการฝึกทักษะพื้นฐานการประกอบอาชีพ โดยการนำวิทยากรที่มีความรู้ ความชำนาญ มาให้ความรู้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติจริง ส่วนประเมินความเหมาะสมการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นต่อการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียนตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1) ผู้วิจัยได้จัดอบรม การจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้ประเมินโดยใช้แบบทดสอบก่อนการจัดอบรม แล้วนำคะแนนมาเปรียบเทียบกับการทดสอบหลังการจัดอบรม โดยใช้สถิติ t–test พบว่า การทดสอบความรู้ความสามารถของครูก่อนและหลังการอบรม เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการอบรม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปข้อมูลได้ว่า การจัดการเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วย มีนโยบายที่ชัดเจนในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) ผลลัพธ์ที่ได้พบว่า โรงเรียนได้ร่วมมือกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมชุมชนในการพัฒนาความรู้ทางด้านอาชีพโดยนักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เช่น การสานตะกร้าจากเส้นพลาสติก การทำผ้ามัดย้อม การทำขนมช่อม่วง การจักสาน การทำขนมจีบ การทำเค้กกล้วยหอมและการแปรรูปอาหาร และการฝึกทักษะด้านอาชีพโรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วยได้ทำการผลิตสินค้าภายใต้แบรนด์ TBK ของโรงเรียนเองเพื่อจำหน่ายให้กับผู้ที่สนใจ และจำหน่ายในชุมชน

การปรับโครงสร้างการบริหารโรงเรียน การกระจายอำนาจสู่โรงเรียนทั้งด้านวิชาการ ด้านการเงินและงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารงานทั่วไป การได้รับความร่วมมือ และมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจจากผู้เกี่ยวข้อง การกระจายอำนาจผู้บริหารกระจายงานให้แต่ละฝ่ายงานตามโครงสร้างการบริหารโรงเรียน 4 ฝ่าย ผู้ได้รับมอบหมายงานมีอำนาจในการตัดสินใจ อาจมีบางงานผู้บริหารตัดสินใจเอง ทั้งนี้ มีการมอบหมายให้รองผู้อำนวยการให้รับผิดชอบงานบางงาน เพื่อให้

บุคลากรได้แสดงความสามารถเต็มศักยภาพตามความรู้ ความสามารถ เป็นการกระจายงานให้ได้ตามความถนัด และความต้องการของผู้ปฏิบัติ

องค์ประกอบของทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วย ประกอบด้วย 3 ทักษะ ดังนี้ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ได้แก่ ทักษะการคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการแก้ไขปัญหา และทักษะในการสื่อสารและการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และที่สำคัญคือ ทักษะชีวิตและการทำงาน ได้แก่ ทักษะความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ทักษะความคิดริเริ่ม ทักษะทางสังคม ทักษะการเพิ่มผลผลิตและการรับรู้ผิดชอบ และทักษะความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องเน้นที่ตัวนักเรียน ความต้องการในการเรียนรู้ และสภาพการณ์ปัจจุบันที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตและบริบททางสังคม เพื่อนำมาวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

4. การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1) การประเมินระดับความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า เชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในการวางแผนการพัฒนาโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ช่วยให้ครูมีความสำเร็จในการทำงานและการจัดการเรียนการสอนที่เป็นเช่นนี้เพราะการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ก่อนดำเนินงานได้มีการจัด อบรม เรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียนตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาความรู้ของครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดศึกษามากขึ้น โดยเปลี่ยนผู้มีอำนาจการตัดสินใจในระดับโรงเรียนไม่ใช่มีแต่เพียงผู้บริหารเท่านั้นแต่ให้ตัวแทนคณะครู และผู้ปกครองเข้าร่วมการตัดสินใจมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กำหนดการสอนและตารางเวลาต่าง ๆ การควบคุมวินัยนักเรียน งานบุคลากร และงบประมาณ มุ่งให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจนเป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครอง สอดคล้องกับแนวคิดของ กนิน แลวงค์นิล (2560: 18) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษา โดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปยังแต่ละโรงเรียนโดยให้คณะกรรมการโรงเรียนซึ่งประกอบด้วย ผู้ปกครอง ครู สมาชิกในชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่าและผู้บริหารโรงเรียน ได้มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ บุคลากร และวิชาการ โดยให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อพัฒนากิจกรรมด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2) การประเมินทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านเนื้อหาส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตัวเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด รองลงมา การจัดการเรียนโดยเน้นการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ที่เป็นเช่นนี้เพราะการส่งเสริมให้นักเรียนตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งการเรียนแบบโครงงาน การสืบเสาะหาความรู้ การสร้างสรรค์ชิ้นงาน การบูรณาการเทคโนโลยีกับการเรียนการสอน มุ่งให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน เพื่อสร้างประสบการณ์ตรงให้กับนักเรียน การเรียน มุ่งการส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน และทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สอดคล้องกับ ประสงค์ พรหมเมตตา (2559: 7) กล่าวถึง คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ประกอบด้วย ความรับผิดชอบและพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ ทักษะด้านการคิด ทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะในการสืบเสาะค้นหา ความกระตือรือร้น ทักษะพื้นฐานด้านไอซีที ทักษะในด้านการใช้ภาษาสากล ความสนใจในวัฒนธรรม

3) การประเมินทักษะการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมมีทักษะอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบ การดำเนินงานของโรงเรียน มีทักษะอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาโรงเรียนมีอิสระและความคล่องตัวในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การจัดการเรียนได้กำหนดให้ครูพัฒนาตนเอง โดยเข้ารับการอบรม เรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งให้ครูจัดการเรียนโดยใช้แนวทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอน มุ่งส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เน้นการฝึกทักษะพื้นฐานการประกอบอาชีพ โดยการนำวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญ มาให้ความความรู้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติจริง อีกทั้งข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม พบว่า การจัดการเรียนการสอนโรงเรียน ควรเปลี่ยนแปลงแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน “ผู้ปกครองอยากให้นักเรียนได้เรียนรู้สายอาชีพ ความรู้ด้านเกษตร นักเรียนบางส่วนอยากเรียนรู้ด้าน IT ซึ่งมีหลากหลายแขนง อยากทำงานช่วยครอบครัวเวลาว่างหลังเลิกเรียน ขายของทางอินเตอร์เน็ตจึงอยากให้โรงเรียนส่งเสริมด้านความรู้ทางด้านการขายของทางอินเทอร์เน็ต” โดยโรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วย ได้นำวิทยากรที่มีความรู้มาสาธิตวิธีทำ สบู่ น้ำยาล้างจาน น้ำยาปรับผ้านุ่ม การปลูกพืชแบบไร้ดิน กิจกรรมตลาดนัดมือสอง เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าด้วยประสบการณ์ตรง เป็นการเรียนรู้นอกห้องเรียน กิจกรรมใส่บาตรตอนเช้า และกิจกรรมสวดมนต์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพุทธศาสนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกชัย พุทธสอน (2557: 76) ที่วิจัยศึกษาแนวโน้มการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่พบว่า แนวโน้มการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ แนวโน้มด้านหลักการและนโยบาย คือ เน้นการ

เรียนรู้อยู่บนพื้นฐานของการศึกษาผู้ใหญ่ แนวโน้มด้านคุณลักษณะทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและการทำงาน แนวโน้มด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ คือ การส่งเสริมรูปแบบการปฏิบัติจริง และแนวโน้มด้านการสนับสนุนและส่งเสริม คือ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้จากทุกภาคส่วนในสังคม

4) การประเมินพฤติกรรมนักเรียนตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) เน้นการสืบค้นข้อมูล นำเสนอข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย นำมาวิเคราะห์ข้อมูล มีค่ามากที่สุด รองลงมา นักเรียนได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน ที่เป็นเช่นนี้เพราะโรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วยเน้นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งตามความสนใจของตนเอง นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่จัดประสบการณ์ให้แก่นักเรียน เมื่อนักเรียนต้องการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพิ่มเติม โรงเรียนได้ทำการเชิญวิทยากรท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้นักเรียนโดยตรง เหมือนกับนักเรียนได้เรียนรู้และได้ทำงานในชีวิตจริง โดยนักเรียนได้สืบค้นข้อมูล ทดลอง รู้จักการทำงานอย่างมีระบบ ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา ฝึกวิเคราะห์ตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ John Dewey (1993: 79) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นฐานนั้น เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ถือได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อฝึกทักษะต่าง ๆ ด้วยตนเองทุกขั้นตอน โดยมีครูเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้เท่านั้น จึงกล่าวได้ว่า วิธีการสอนแบบโครงงานเป็นรูปแบบการเรียนหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับการเรียนในศตวรรษที่ 21

5) การประเมินความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมมีทักษะอยู่ในระดับมาก โดยครูให้ความคิดเห็นด้านโรงเรียน เชิญวิทยากรภายนอกมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีค่าสูงสุด ส่วนความคิดเห็นของนักเรียน คือ เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ซักถามปัญหา และสรุปประเด็นร่วมกันในห้องเรียน มีค่าสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความจำเป็นต้องประยุกต์ใช้ทักษะการเรียนรู้และได้รับการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถจัดการและดำรงอยู่ได้ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม ซึ่งนอกจากจะปลูกฝังความคิดอย่างมีวิจารณญาณและความคิดสร้างสรรค์แล้วยังต้องเน้นในเรื่องการจัดการความสลับซับซ้อน การชี้นำตนเอง ทักษะเหล่านี้เป็นตัวทำนายความสำเร็จในการเรียนและการปฏิบัติงานในอนาคต การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยึดหลักการเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวที่นักเรียนรู้จักและคุ้นเคย ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ และวิถีชุมชน เป็นสถานการณ์กระตุ้นให้เกิดคำถามอยากรู้พร้อมคาดเดา

คำตอบ โดยอาศัยทักษะการสังเกต ตามกระบวนการวิทยาศาสตร์ เก็บข้อมูลที่ดีที่มีรายละเอียดของข้อมูลเป็นเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ต่อจากนั้นจัดกิจกรรมการสืบค้น อ่าน รวบรวมความรู้ที่ยอมรับเป็นความรู้สากล เพื่อนำมาอภิปรายสร้างกระบวนการกลุ่ม นำความรู้สากลมาสนับสนุนคำตอบที่คาดเดาก่อนหน้าว่าเป็นที่ยอมรับถูกต้องเชื่อถือได้หรือนำไปโต้แย้งคำตอบที่คาดเดาไว้ก่อนหน้าให้ตกลงไป

6) การถอดบทเรียนผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้นำไปใช้ควรศึกษาขั้นตอนการจัด การเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างเข้าใจ มุ่งนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมามีส่วนร่วมใน การจัดการเรียน โดยเฉพาะเกี่ยวกับความรู้ด้านอาชีพ ที่เป็นองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดต่อ ๆ กันมาในชุมชน ฝึกให้ผู้เรียนสามารถมีทักษะอาชีพ เรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำจริง มาใช้ในการแก้ปัญหาผู้เรียน ให้นักเรียนสามารถสร้างรายได้ระหว่างเรียน และเกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ทักษะอาชีพ นักเรียนกลายเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ปรับปรุง และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน โดยประสานความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายภายในสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียนมีความชัดเจน ถูกต้องและตรวจสอบได้ ควรสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของครู 3 ด้าน ได้แก่ เนื้อหาความรู้ วิธีการสอน และการวิเคราะห์นักเรียน โดยการจัดทำคู่มือการเรียนรู้ของครูและการปรับการประเมินสมรรถนะ การสอนของครูให้ครอบคลุมความรู้และทักษะการจัดการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นให้ครูพัฒนา และฝึกฝนตนเอง ควรลดงานธุรการที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอน และลดจำนวนชั่วโมงสอน เพิ่มเวลาเรียนรู้ร่วมกันภายในโรงเรียน โรงเรียนควรจัดการฝึกอบรมความรู้และทักษะ การจัดการเรียนรู้แก่ครูในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ระบบพี่เลี้ยง การเรียนรู้ผ่านบทเรียน และการสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ กระจายอำนาจและสนับสนุนให้โรงเรียนเลือกหลักสูตรหรือจัดการฝึกอบรม ที่สนองต่อปัญหาและความต้องการของโรงเรียน สนับสนุนความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของครูภายในโรงเรียนและโรงเรียนอื่น ๆ ภายในเขตพื้นที่เดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการประเมินทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่านักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นตอนมีค่าต่ำสุด ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนจึงควรเร่งส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนในชั้นเรียน

2. จากการประเมินทักษะการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า โรงเรียนใช้ระบบเครือข่ายทั้งด้านบุคคล องค์กรและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารงานโรงเรียนมีค่าต่ำสุด ดังนั้นการวางแผนการบริหาร

สถานศึกษา ควรให้เครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในรูปแบบของการจัดเวทีแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้มีการส่วนร่วมในการบริหารอย่างแท้จริง

3. ประเมินพฤติกรรมนักเรียนตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานใน การพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า นักเรียนเสนอแนะความต้องการ แนวทางแก้ไขปัญหา หรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการจัดการเรียนมีค่าต่ำสุด ดังนั้นจึงควรส่งเสริมนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

4. จากการประเมินพฤติกรรมนักเรียนตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมนักเรียนมีพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น นักเรียนได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่จัดประสบการณ์ให้แก่นักเรียน จึงควรมีการศึกษาเพื่อคัดกรอง แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และความต้องการของนักเรียน

5. ควรมีการดำเนินงานส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาตนเองว่าจะมุ่งเลือกแนวทางการศึกษาต่อไปในทิศทางใด หรือเพื่อนำไปประกอบอาชีพได้ในอนาคต

6. การประเมินทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การเรียนแบบโครงงาน การสืบเสาะหาความรู้การสร้างสรรค์ชิ้นงาน การบูรณาการเทคโนโลยีกับการเรียนการสอน มุ่งให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน เพื่อสร้างประสบการณ์ตรงให้กับนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แต่ละองค์ประกอบทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

2. ควรศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างยั่งยืนในสถานศึกษาสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD) เพื่อส่งเสริมทักษะด้านอาชีพของผู้เรียน ตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาขนาดใหญ่ระหว่างภาครัฐและเอกชนและเปรียบเทียบความแตกต่างในการบริหาร

เอกสารอ้างอิง

กนิน แลวงค์นิล. (2560). **แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูใหม่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามแนวคิดการพัฒนาครูโดยโรงเรียนเป็นฐาน**. สาขาวิชา

บริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กมลกานต์ บุญน้อม. (2559). **ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3**. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2561). **คู่มือประเมินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในการพัฒนาท้องถิ่น (School-based Management for Local Development-SBMLD)**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. (2558) . **คู่มือกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

ประสงค์ พรหมเมตตา. (2559). **การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21**. ขอนแก่น: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2.

ประสิทธิ์ อังกินันทน์พิชญ์. (2557) . **รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1**. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

เอกชัย พุทธสอน. (2557). **แนวโน้มการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Beck, L.G. & Murphy, J. (1996). **The four imperatives of a successful school**. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

John Dewey. (1993). **How We Think**. New York: Health and Company.

ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวาย ในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

Leadership Affecting Organizational Engagement of Generation Y Employees in Bangpoo Industrial Estate, Samut Prakan Province

เสาวลักษณ์ กองทอง
นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
E-mail: kungfufon221257@gmail.com
ภูษิตย์ วงษ์เล็ก
อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
E-mail: wonglek.p2000@gmail.com
ปฏิมา รุ่งเรือง
อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
E-mail: patima.pla2020@gmail.com
วรเมธ วงษ์เล็ก
อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
E-mail: worramet.wong@gmail.com
Saowalak Kongthong
Student, Master of Business Administration, Southeast Bangkok University
Pusit Wonglek
Lecturer, Master of Business Administration, Southeast Bangkok University
Patima Rungruang
Lecturer, Master of Business Administration, Southeast Bangkok University
Worramet Wonglek
Lecturer, Bachelor of Business Administration Program in Management, Southeast Bangkok University

รับเข้า: *18 ตุลาคม 2565* **แก้ไข:** *3 พฤศจิกายน 2565* **ตอบรับ:** *19 พฤศจิกายน 2565*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความความผูกพันองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ 2) ศึกษาระดับภาวะผู้นำที่มีผลต่อความผูกพันองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ และ 4) ศึกษาภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อความผูกพันองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานเจนเนอเรชันวายที่ปฏิบัติงานในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก จำนวน 387 คน เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับภาวะผู้นำที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) ภาวะผู้นำในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1) และภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (X_6) สามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ได้ร้อยละ 40.70

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ ความผูกพันต่อองค์การ พนักงานเจนเนอเรชันวาย

Abstract

This research aimed to 1) study the level organizational engagement of Generation Y employees in Bangpoo Industrial Estate, Samut Prakan Province, 2) study the level of leadership that impacts organizational engagement of Generation Y employees in Bangpoo Industrial Estate, Samut Prakan Province, 3) study the relationship between the leadership and the organizational engagement of Generation Y employees in Bangpoo Industrial Estate, Samut Prakan Province, and 4) study the leadership that affects organizational engagement of Generation Y employees in Bangpoo Industrial Estate, Samut Prakan

Province. The sample group consisted of 387 Generation Y employees working in Bangpoo Industrial Estate, Samut Prakan Province, using an convenience sampling. The research instrument was a questionnaire which valued the index of item-objective congruence (IOC) from 0.60-1.00 and the overall reliability valued of 0.97. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis.

The results found that 1) overall, there was a high level of organizational engagement among Generation Y employees in Bangpoo Industrial Estate, Samut Prakan Province. 2) Overall, there were at a moderate level of leadership that impacted the organizational engagement of Generation Y employees in Bangpoo Industrial Estate Samut Prakan Province. 3) Overall, the leadership was positively correlated with the organizational engagement of Generation Y employees in Bangpoo Industrial Estate, Samut Prakan Province at the statistical significance level of .01. 4) Transformational leadership (X1) and participative leadership (X6) were the style of leadership that affected the organizational engagement of Generation Y employees in Bangpoo Industrial Estate Samut Prakan Province and were able to predict their engagement level of 40.70%.

Keywords: leadership, organizational commitment, generation y employees

บทนำ

ปัจจุบันองค์การหลายแห่งกำลังเผชิญปัญหาด้านความแตกต่างในแต่ละช่วงอายุของพนักงานที่ทำงานร่วมกันในองค์การ จึงทำให้เกิดความขัดแย้งกันภายในองค์การไม่ร่วมมือกันในทีมจนนำไปสู่การลาออก นอกจากนี้พนักงานในแต่ละรุ่นจะมีทัศนคติ มุมมองการทำงานที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งปัจจัยที่สำคัญเกิดจากการเติบโตท่ามกลางสภาพแวดล้อม ความก้าวหน้าทางด้านสังคม เทคโนโลยี และรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันออกไปอย่างชัดเจน จึงทำให้มีผู้คนมากมายให้ความสนใจที่จะศึกษาเรื่องราวของคนแต่ละรุ่นที่เรียกกันแบบสากลว่า “Generation” การบริหารทรัพยากรมนุษย์เป็นส่วนสำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การ โดยเฉพาะในภาคธุรกิจที่ต้องการบุคลากรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาพัฒนาองค์การ จึงทำให้พนักงานในองค์การส่วนใหญ่เป็นพนักงานในกลุ่ม “Generation Y” คือ พนักงานที่มีช่วงอายุระหว่าง 21-37 ปี เป็นกลุ่มพนักงานที่โตมาพร้อมกับสภาพแวดล้อมที่มีการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีในมือถือและสื่อออนไลน์ต่าง ๆ มีพฤติกรรมกล้าแสดงออก มีความเป็นตัวของตัวเองสูง มีความอดทนต่ำ ชอบการเปลี่ยนแปลงอยู่

ตลอดเวลา ดังนั้นองค์การต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญเกี่ยวกับแนวคิดการดำเนินชีวิตและการทำงาน รวมทั้งค่านิยมต่าง ๆ ของพนักงานกลุ่มนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาพัฒนาแนวทางในการธำรงรักษาพนักงานกลุ่ม “Generation Y” ให้อยู่กับองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการศึกษาของ Richard Wellin และ Jim Concelman 2005 (อ้างถึงใน ญาดา สามารถ, 2558) ที่ได้ศึกษาการสร้างวัฒนธรรมความผูกพัน สรุปว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การมากที่สุด คือ คุณภาพของภาวะผู้นำผู้นำองค์การ โดยพบว่า ผู้บังคับบัญชามีผลต่อระดับความต่อองค์การเป็นอย่างมาก หากผู้บังคับบัญชาไม่มีภาวะผู้นำ ไม่มีประสิทธิภาพ จะทำให้พนักงานอยากลาออกจากงานสูง สอดคล้องกับการศึกษาของ Soieb et al. (2015) ที่พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของพนักงาน และเนื่องจากปัจจุบันการทำงานร่วมกันในองค์การต่าง ๆ จะประกอบไปด้วยบุคลากรหลายช่วงอายุ จึงมักเกิดปัญหาความแตกต่างในการทำงาน ซึ่งปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการทำงานในองค์การ คือ ภาวะผู้นำ เพราะเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การของพนักงาน

อย่างไรก็ตาม การสร้างความผูกพันต่อองค์การกับให้เกิดขึ้นกับพนักงานในกลุ่ม Generation Y นั้นเป็นไปได้ยาก เนื่องจากลักษณะเฉพาะของคนในกลุ่ม Generation Y ซึ่งมีความกล้าแสดงออก ต้องการลักษณะงานที่สร้างสรรค์และท้าทายเหมาะสมกับความสามารถโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน และมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงานและเจ้านาย มีค่าจ้างและสวัสดิการที่เหมาะสมและมีความยืดหยุ่นในการทำงานทั้งในเรื่องเวลาและสถานที่ทำงาน ซึ่งลักษณะดังกล่าวส่งผลให้อัตราการเปลี่ยนงาน (turnover rate) มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น อีกด้านหนึ่งของพนักงานในกลุ่ม Generation Y คือ ความเชื่อมั่นในตนเองสูงบางทีก็ทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกอึดอัดได้ง่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับพนักงานในกลุ่ม Baby Boomers และ พนักงานในกลุ่ม Generation X อาจจะมอง พนักงานในกลุ่ม Generation Y เป็นคนก้าวร้าว ไม่มีความเกรงใจ มีความคิดประหลาดคือคิดแบบนอกกรอบหลุดโลก ไม่มีความอดทนในการทำงานพร้อมจะลาออก (อัจจิมา บำเพ็ญบุญ และ พุฒิธร จิรายุส, 2559)

นิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ เป็นแหล่งที่รวมของการอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าการลงทุนหลายพันล้านบาทต่อปี และยังมีการจ้างงานมากกว่า 25,000 คน ซึ่งแรงงานเหล่านั้นส่วนใหญ่มาจากต่างจังหวัด (คงเดช พยุงศิลป์, 2560) ในปัจจุบันองค์การจะมีพนักงานหลากหลายช่วงวัย ทำให้การทำงานร่วมกันดูจะเป็นเรื่องยากมากขึ้น องค์การต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีระบบขั้นตอนการดำเนินงาน แนวทางปฏิบัติ และการส่งเสริมทักษะที่เหมาะสม เพื่อให้พนักงานในทุกช่วงวัย ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (มณีรัตน์ ทองเรือง และ แก้วตา ผู้พัฒนพงศ์, 2562) ซึ่งอาจส่งผลให้พนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรปราการลาออกได้ หากพนักงานมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ไม่ดีและไม่มีความผูกพันต่อองค์การ (พรมิตร กุลกาลยืนยง และคณะ, 2562) ดังนั้นจึงเป็นความท้าทายของผู้นำองค์การที่จะบริหารความแตกต่างระหว่างเจเนเรชั่น (Generation Competency) ให้

บุคลากรสามารถอยู่ร่วมกันภายในองค์การ และนำพาองค์การให้บรรลุเป้าหมายที่องค์การตั้งไว้ได้ (คณากร สุขคันธรักษ์ และชวนชื่น อัคคะวณิชชา, 2561)

ดังนั้น การรักษาพนักงานในกลุ่ม Generation Y ให้อยู่กับองค์การจึงเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชาและฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละองค์การจึงเป็นที่มาของผู้วิจัยที่สนใจศึกษาเรื่องภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อความผูกพันองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อที่จะนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างพนักงานให้มีความผูกพันต่อองค์การมากยิ่งขึ้นและทำให้องค์การธุรกิจในประเทศไทยสามารถลดการลาออกของพนักงานได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความความผูกพันองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำที่มีผลต่อความผูกพันองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อความผูกพันองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

สมมติฐานการวิจัย

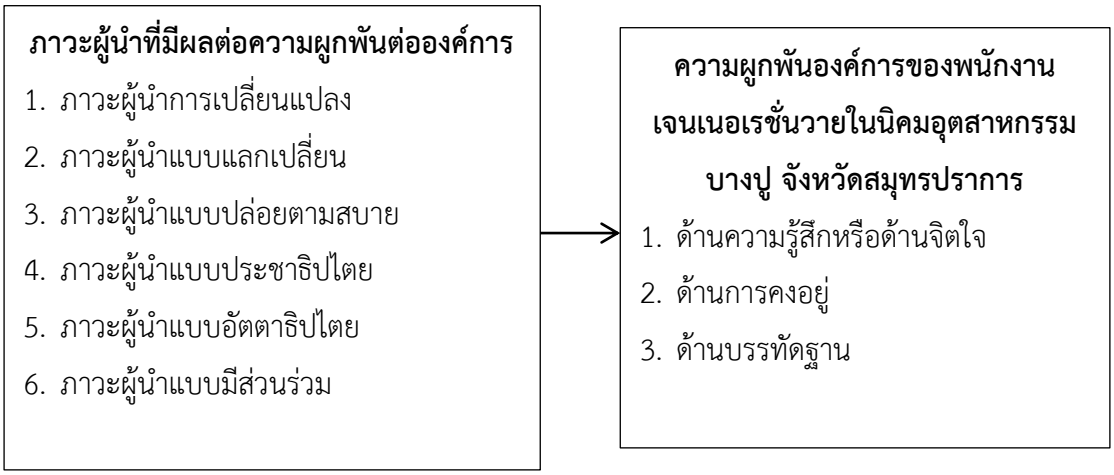
1. ภาวะผู้นำอย่างน้อยหนึ่งรูปแบบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันองค์การต่อของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ
2. ภาวะผู้นำอย่างน้อยหนึ่งรูปแบบส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความผูกพันองค์การ โดยพบว่า Allen & Meyer 1990 (อ้างถึงใน กฤติกา เตโช, 2560) ศึกษาเรื่องความผูกพันต่อองค์การ โดยพิจารณาว่าความผูกพันต่อองค์การนั้นแสดงออกมาใน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) ความผูกพันต่อองค์การด้านความรู้สึกหรือด้านจิตใจ (Affective) 2) ความผูกพันต่อองค์การด้านการคงอยู่ (Continuance) และ 3) ความผูกพันต่อองค์การด้านบรรทัดฐาน (Normative)

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การ เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้ งานวิจัยในต่างประเทศของ Ozlem Ozbek and Serdar Bozkurt (2020) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การและความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานเจนเนอเรชัน X และเจนเนอเรชัน Y ส่วนงานวิจัยในประเทศของ ญาดา สามารถ (2558) พบว่า ทั้งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การด้านจิตใจ รวมถึง จุฑามาส พจน์สมพงษ์ (2560) ได้ศึกษาและพบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำในภาพรวม (ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน และภาวะผู้นำแบบปล่อยตามสบาย) มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอมอร จันทบูลย์ (2560) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำด้านการสื่อสาร และภาวะผู้นำด้านความไว้วางใจ ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การ และ วิภาวรรณ จรัสกุล (2560) ได้ศึกษาและพบว่า ลักษณะภาวะผู้นำโดยรวม (ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย ภาวะผู้นำแบบเสรีนิยม และภาวะผู้นำแบบอัตตาธิปไตย) กับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานโดยรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างต่ำ (r=0.395) และทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวก และจันทร์เพ็ญ ชูเพชร (2563) พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การพบว่าปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การด้านความปรารถนาที่จะดำรงความเป็นสมาชิกภาพขององค์การ และ ชัยวัฒน์ พนมวรชัย (2563) ได้ศึกษาและพบว่า ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และความผูกพันต่อองค์การของครูโรงเรียนเครือข่ายมูลนิธิลาซาล มีความสัมพันธ์ทางบวกสูง

จากการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำมาสรุปเป็นภาวะผู้นำที่มีผลต่อความผูกพันองค์การ 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน 3) ภาวะผู้นำแบบปล่อยตามสบาย 4) ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย 5) ภาวะผู้นำแบบอัตตาธิปไตย และ 6) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังแสดงตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พนักงานเจนเนอเรชันวายที่เกิดระหว่างปี พ.ศ.2523–2543 มีอายุ 22–37 ปี และปฏิบัติงานในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ในปี พ.ศ. 2565

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พนักงานเจนเนอเรชันวายที่เกิดระหว่างปี พ.ศ.2523–2543 มีอายุ 22–37 ปี และปฏิบัติงานในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ในปี พ.ศ. 2565 โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนของ Sangren, Suzie ที่กำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95% ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ไม่เกิน 5% (Sangren, Suzie, 2021) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (พรรณี ลีกิจวัฒนะ, 2559) จะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน แต่ในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ แบ่งกลุ่มอุตสาหกรรมของสถานประกอบการต่าง ๆ ออกเป็น 9 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) อุตสาหกรรมปุ๋ย สีและเคมี 2) อุตสาหกรรมเหล็กและผลิตภัณฑ์โลหะ 3) อุตสาหกรรมสิ่งทอ เส้นใยและเครื่องแต่งกาย 4) อุตสาหกรรมยาง พลาสติกและหนังเทียม 5) อุตสาหกรรมอุปกรณ์ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องมือวิทยาศาสตร์ 6) อุตสาหกรรมยานยนต์และขนส่ง 7) อุตสาหกรรมอื่น สิ่งพิมพ์และอาหาร 8) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรม (คลังสินค้าให้เช่าอาคารโรงงาน) และ 9) อุตสาหกรรมอื่น (การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 2562) ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีเลือกพนักงานเจนเนอเรชันวายที่เกิดระหว่างปี พ.ศ.2523–2543 มีอายุ 22–37 ปี และปฏิบัติงานในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ในปี พ.ศ. 2565 ทั้ง 9 กลุ่มอุตสาหกรรม แบบเทียบสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างกับจำนวนอุตสาหกรรม จะได้กลุ่มตัวอย่างอุตสาหกรรมละ 43 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 387 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งก่อนที่จะดำเนินเก็บข้อมูลจริงได้มีการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างเนื้อหากับแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งสอดคล้องกับ Rovinelli & Hambleton (1977) กล่าวไว้ว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ควรมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือว่าข้อคำถามรายข้อของแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการวัด แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นตามวิธีของ Cronbach โดย Cronbach (1990) กล่าวว่า ค่าความเชื่อมั่นรายข้อต้องมีค่า 0.70 ขึ้นไป จึงจะยอมรับได้ว่าเครื่องมือมีคุณภาพเพียงพอที่จะนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไปโดยมีค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 โดยแบบสอบถามตอนที่ 1 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 และแบบสอบถามตอนที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสอบถามตอนที่ 1 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ 1) ค่าเฉลี่ย 4.50–5.00 หมายถึงความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 หมายถึง ความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับมาก 3) ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 หมายถึง ความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับปานกลาง 4) ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 หมายถึง ความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับน้อย และ 5) ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 หมายถึง ความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับน้อยที่สุด (พรรณี ลีกิจวัฒนะ, 2559)

การวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสอบถามตอนที่ 2 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ 1) ค่าเฉลี่ย 4.50–5.00 หมายถึง มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 หมายถึง มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับมาก 3) ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 หมายถึง มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับปานกลาง 4) ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 หมายถึง มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับน้อย และ 5) ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 หมายถึง มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การอยู่ในระดับน้อยที่สุด (พรรณี ลีกิจวัฒนะ, 2559)

การทดสอบสมมติฐาน 1) การวิเคราะห์สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment correlation Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 การแปลผลระดับของความสัมพันธ์ (r) มีเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ r มีค่า 0.90–1.00 เท่ากับมีความสัมพันธ์สูงมาก r มีค่า 0.70–0.89 เท่ากับมีความสัมพันธ์สูง r มีค่า 0.50–0.69 เท่ากับ มีความสัมพันธ์ปานกลาง r มีค่า 0.30–0.49 เท่ากับ มีความสัมพันธ์ต่ำ และ r มีค่า 0.00–0.29 เท่ากับ มีความสัมพันธ์ต่ำมาก (Hinkle, D.E, William ,W. and Stephen G. J., 1998) และ 2) การวิเคราะห์สถิติการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอนคือ 1) ตัวแปรอิสระ (X) และตัวแปรตาม (Y) ต้องมีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง 2) ตัวแปรอิสระต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเองอยู่ในระดับสูงมากจนเกิดภาวะ Multicollinearity โดยเกณฑ์ในการพิจารณาการเกิดภาวะ Multicollinearity คือตัวแปรอิสระมีค่า VIF ≥ 10 3) การแจกแจงของประชากรเป็นแบปกติ (Normality) และ 4) ความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน (e) มีความคงที่ทุกค่าสังเกต (Homoscedasticity) (พงษ์ศักดิ์ ซิมมอนด์ส, 2560)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ระดับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมและรายข้อ

ความผูกพันต่อองค์การ	n=387		ระดับความผูกพันต่อองค์การ
	$\bar{x}$	SD	
1. ด้านความรู้สึกหรือด้านจิตใจ	4.10	0.81	มาก
2. ด้านการคงอยู่	3.56	0.71	มาก
3. ด้านบรรทัดฐาน	3.38	0.65	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	**3.68**	**0.57**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.68, SD=0.57) โดยด้านที่มีระดับความ

ผูกพันสูงสุด คือ ด้านความรู้สึกหรือด้านจิตใจ ($\overline{X}$=4.10, SD=0.81) รองลงมา คือ ด้านการคงอยู่ ($\overline{X}$=3.56, SD=0.71) และด้านบรรทัดฐาน ($\overline{X}$=3.38, SD=0.65)

2. ระดับภาวะผู้นำที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการในภาพรวมและรายรูปแบบ

ภาวะผู้นำที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การ	n=387		ระดับการมีผลต่อความผูกพันต่อองค์การ
	$\bar{x}$	SD	
1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	3.43	1.03	ปานกลาง
2. ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน	3.16	0.99	ปานกลาง
3. ภาวะผู้นำแบบปล่อยตามสบาย	2.68	1.18	ปานกลาง
4. ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย	3.21	1.11	ปานกลาง
5. ภาวะผู้นำแบบอัตตาธิปไตย	2.87	0.93	ปานกลาง
6. ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	3.38	1.05	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	**3.12**	**0.83**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำมีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมและทุกรูปแบบอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$=3.12, SD=0.83) โดยรูปแบบที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การสูงสุด คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\overline{X}$=3.43, SD=1.03) รองลงมา คือ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ($\overline{X}$=3.38, SD=1.05) ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย ($\overline{X}$=3.21, SD=1.11) ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ($\overline{X}$=3.16, SD=0.99) ภาวะผู้นำแบบอัตตาธิปไตย ($\overline{X}$=2.87, SD=0.93) และภาวะผู้นำแบบปล่อยตามสบาย ($\overline{X}$=2.68, SD=1.18)

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ภาวะผู้นำ อย่างน้อยหนึ่งรูปแบบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความผูกพันองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

ตัวแปร	ความผูกพันองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ			ระดับความผูกพันต่อองค์การ
	n	r	p	
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1)	387	0.61	0.00*	ปานกลาง
ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน (X_2)	387	0.50	0.00*	ปานกลาง
ภาวะผู้นำแบบปล่อยตามสบาย (X_3)	387	0.02	0.72	ไม่มีความสัมพันธ์
ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย (X_4)	387	0.51	0.00*	ปานกลาง
ภาวะผู้นำแบบอัตตาธิปไตย (X_5)	387	0.29	0.00*	ปานกลาง
ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (X_6)	387	0.60	0.00*	ปานกลาง
ภาวะผู้นำในภาพรวม	**387**	**0.52**	**0.00***	**ปานกลาง**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการอยู่ในระดับปานกลาง (r=0.52) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 2 ภาวะผู้นำ อย่างน้อยหนึ่งรูปแบบส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

ตารางที่ 4 สัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรในสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

ตัวแปรที่ศึกษา	b	SE_b	β	t	Sig.	VIF
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1)	.189	.037	.343	5.151	0.000*	2.888
ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (X_6)	.179	.036	.331	4.967	0.000*	2.888
a=2.249	R=0.641		R^2=0.410		Adjusted R^2=0.407	
F=133.644*	SE_{est}=.43638					

จากตารางที่ 4 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (X_1) และภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (X_6) สามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ได้ร้อยละ 40.70

โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการในรูปคะแนนดิบ มีดังนี้

$\hat{Y}$ = 2.429 + .189(X_1) + .179(X_6)

สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการในรูปคะแนนมาตรฐาน มีดังนี้

$\hat{Z}y$ = .343 (Zx_1) + .331 (Zx_6)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การอภิปรายผลระดับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการวิจัย พบว่า ความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ มีความต้องการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับบริษัทโดยมีความมุ่งมั่นทุ่มเทในการปฏิบัติงานตลอดเวลา และเชื่อว่าการคงความเป็นสมาชิกกับบริษัทเป็นสิ่งที่เหมาะสมและพึงปฏิบัติ สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความผูกพันองค์การ โดย Steers and Porter (1983) กล่าวว่า การมีความผูกพันต่อองค์การ เป็นขั้นตอนที่บุคคลตัดสินใจที่จะมีความผูกพันที่ลึกซึ้งกับองค์การ โดยความผูกพันต่อองค์การจะเน้นที่ขอบเขตของความรู้สึกของบุคคลที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับเป้าหมายขององค์การ ค่านิยมในการเป็นสมาชิกในองค์การ และความตั้งใจที่จะทำงานหนักเพื่อความสำเร็จโดยรวมของเป้าหมายขององค์การ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรมิตร กุลกาลยืนยง, วาสนา ศรบุญทอง และ กรรณิการ์ เซ่งเข็ม (2562) ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความผูกพันต่อองค์การในภาพรวมในระดับมาก

2. การอภิปรายผลภาวะผู้นำที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ในภาพรวมสูงสุด คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บังคับบัญชาของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

มอบหมายงานที่ท้าท้ายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เรียนรู้การปฏิบัติงานใหม่ ได้แสดงออกในความสามารถที่มีอย่างเต็มที่ และกระตุ้นผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดความพยายามในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการแนวทางใหม่ ๆ สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ โดย James M. Burn (1978) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ การดำเนินการเมื่อผู้คนระดมกำลังทางสถาบันการเมือง จิตวิทยาและทรัพยากรอื่น เพื่อจะปลุกเร้าการมีส่วนร่วม และสร้างความพอใจต่อแรงจูงใจของผู้ตาม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอมอร จันทบูลย์ (2560) ซึ่งพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นอันดับที่ 1

3. การอภิปรายผลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำในภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บังคับบัญชาใช้วิธีการบริหารแบบองค์การแบบกระจายอำนาจไปยังแต่ละส่วนงาน โดยมอบหมายงานที่ท้าท้ายตามความถนัดตามความรู้ ความสามารถให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติ เพื่อเปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้การปฏิบัติงานใหม่ ได้แสดงออกในความสามารถที่มีอย่างเต็มที่ และกระตุ้นผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดความพยายามในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการแนวทางใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม และพร้อมรับฟังความคิดเห็น สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ โดย Charles R. Milton (1981) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ การที่ผู้นำใช้อิทธิพลในความสัมพันธ์ที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลแต่ละคนหรือกลุ่มใช้ความพยายามทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายตามสถานการณ์ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จุฑามาส พจน์สมพงษ์ (2560) ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์การ

4. ตัวแปรที่มีภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายในนิคมอุสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การมากที่สุด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Ozlem Ozbek and Serdar Bozkurt (2020) ที่พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การและความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานเจนเนอเรชัน X และเจนเนอเรชัน Y และผลงานวิจัยของ เอมอร จันทบูลย์ (2560) ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. สถานประกอบการ ควรส่งเสริมและพัฒนาผู้บังคับบัญชา/หัวหน้างาน ให้มีทักษะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเป็นผู้ที่คอยกระตุ้นผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดความสนใจในระหว่างผู้ร่วมงานและให้มองงานของพวกเขาในแง่มุมใหม่ ๆ ทำให้เกิดการตระหนักรู้ภารกิจ (mission) และวิสัยทัศน์ (vision) ของทีมและขององค์การ

2. สถานประกอบการ ควรส่งเสริมและพัฒนาผู้บังคับบัญชา/หัวหน้างาน ให้มีทักษะภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม โดยเป็นผู้ที่คอยสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริมการสร้างการทำงานเป็นทีม รวมถึงกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีการประชุมกับผู้ใต้บังคับบัญชาในที่ทำงานบ่อย ๆ และกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายของกลุ่มมีการเขียนข้อเสนอแนะต่าง ๆ ขึ้นในที่ทำงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวาย เพื่อพัฒนาความผูกพันต่อองค์การของพนักงานเจนเนอเรชันวายให้เพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กฤติกา เตโช. (2560). **ภาวะผู้นำที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรในอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์.** การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

คงเดช พยุงศิลป์. (2560). **การศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาโครงการที่อยู่อาศัยประเภทเช่าสำหรับแรงงานในนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ**. การค้นคว้าอิสระ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

คณากร สุขคันธรักษ์ และ ชวนชื่น อัคคะวณิชชา. (2561). *อิทธิพลของความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานกับองค์กรที่มีต่อความตั้งใจอยู่กับองค์กรผ่านความผูกพันของพนักงาน.* **Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ ศิลปะ**. 11(2): 1564–1581.

จันทร์เพ็ญ ชูเพชร. (2563). **การศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของธุรกิจพลังงานของพนักงานบริษัทผลิตพลังงานไฟฟ้าองค์กรมหาชนแห่งหนึ่งในประเทศไทย.** สารนิพนธ์ การจัดการมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.

จุฑามาส พจน์สมพงษ์. (2560). **ภาวะผู้นำและแรงจูงใจในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์การ ของบุคลากรกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.** การค้นคว้าอิสระ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ชัยวัฒน์ พนมวรชัย. (2563). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับความผูกพันต่อองค์การของครูในโรงเรียนเครือข่ายมูลนิธิลาซาล.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ญาดา สามารถ. (2558). **รูปแบบภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของเจนเนอเรชันเอ็กซ์และเจนเนอเรชันวาย.** วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พงษ์ศักดิ์ ชิมมอนด์ส. (2560). *การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นตรง: Linear Regression Analysis Primary Agreement's Test.* **วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร**, 7(2): 20–37.

พรมิตร กุลกาลยืนยง และคณะ. (2562). *คุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานที่ทำงานในนิคมอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ: กรณีศึกษาสถานประกอบการที่ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์*. **วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตน์ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี**, 8(2): 218.

พรรณี ลีกิจวัฒนะ. (2559). **วิธีการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: มีนเซอร์วิส ซัพพลาย.

มณีรัตน์ ทองเรือง และ แก้วตา ผู้พัฒนพงศ์. (2562). **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางปู จังหวัดสมุทรปราการ.** การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิภาวรรณ จรัสกุล. (2560). *ภาวะผู้นำกับความผูกพันต่อองค์การของพนักงานโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง.* **วารสารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์การ**, 9(1): 80–102.

อัจจิมา บำเพ็ญบุญ และ พุฒิธร จิรายุส. (2559). *ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มเจเนอเรชั่นวาย.* **วารสารการจัดการสมัยใหม่**, 14(2): 97–104.

เอมอร จันทบูลย์. (2560). **ภาวะผู้นำและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ส่งผลต่อความผูกพันต่อความผูกพันต่อองค์กร กรณีศึกษา ไดเซล กรุ๊ป (ประเทศไทย).** วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

Charles R. Milton. (1981). **Human Behavior in Organization: Three Levels of Behavior**. Englewood Cliffs NJ: Prentice Hall.

Cronbach, L.J. (1990). **Essentials of psychological testing**. 5th ed. New York: Harper & Row.

Hinkle, D.E, William, W. and Stephen G. J. (1998). **Applied Statistics for the Behavior Sciences**. 4th ed. New York: Houghton Mifflin.

James M. Burn. (1978). **Leadership**. New York: Harper and Row.

Ozlem Ozbek and Serdar Bozkurt. (2020). *The Investigation of Generational Differences in the Effect of Transformational Leadership on Organizational Commitment and Job Satisfaction: A Research in the Pharmaceutical Industry.* **Istanbul Management Journal**, 89: 23–46.

Rovinelli, R. J., And Hambleton, R. K. (1977). *On the use of content specialists in the assessment of criterion–referenced test item validity.* **Journal of Educational Research**, 2: 49–60.

Sangren, Suzie. (2021). **A simple solution to nagging questions about survey, sample size and validity**. Retrieved on April 12th, 2023, from https://www.quirks.com/articles/a-simple-solution-to-nagging-questions-about-survey-sample-size-and-validity.

Soieb, Othman & Dsilva. (2015). *Mediating Influence of Collaboration on the Relationship between Leadership Styles and Employee Engagement among Generation Y Officials in Malaysian Public Sector.* **Journal of Applied Sciences**, 15: 7–31.

Steers, R. M. and Porter, L. W. (1983). **Motivation and Work Behavior**. 3rd ed. New York: McGraw-Hill.

การเปรียบเทียบปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลส ของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร

Comparison of Purchasing Decision Factors on Social Commerce and E-Marketplace of Consumers in Bangkok

วลัยนุช สกุลนุ้ย
อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
E-mail: wasaku@rpu.ac.th
Walainuch Sakulnuy
Lecturer, Digital Technology for Business Department, Rajapruk University

รับเข้า: *10 พฤศจิกายน 2566* **แก้ไข:** *28 พฤศจิกายน 2566* **ตอบรับ:** *1 กุมภาพันธ์ 2567*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร 2) เปรียบเทียบปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลส จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.18, SD=0.58) โดยด้านการยอมรับเทคโนโลยีมีคะแนนเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x}$=4.20, SD=0.62) และด้านคุณภาพของระบบมีคะแนนเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{x}$=4.15, SD=0.64) 2) การเปรียบเทียบปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีในการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลส พบว่า เพศที่ต่างกันมีการยอมรับเทคโนโลยีในการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการยอมรับเทคโนโลยีในการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลโดยภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพของระบบในการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลส พบว่า เพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกันมีปัจจัยในการตัดสินใจด้านคุณภาพของระบบในการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลโดยภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ปัจจัยการตัดสินใจซื้อ โซเชียลคอมเมิร์ซ อีมาร์เก็ตเพลส ผู้บริโภค

Abstract

The research objectives were 1) to study of purchasing decision factors on social commerce and e-marketplace to consumers in Bangkok; and 2) to compare of purchasing decision factors on social commerce and e-marketplace classified by gender, age and education level. The sample consisted of 400 consumers in Bangkok. The research instrument was questionnaire. The data were analyzed by using percentage, average, standard deviation, t-test, One-Way ANOVA.

The results revealed that: 1) Over all purchasing decision factors on social commerce and e-marketplace were rated at a high level ($\bar{x}$=4.18, SD=0.58), in terms of technology acceptance were rated at a high level ($\bar{x}$=4.20, SD=0.62) and quality of the system were rated at a high level ($\bar{x}$=4.15, SD=0.64). 2) Comparing the factors of acceptance of technology in purchasing decision factors on social commerce and e-marketplace, classified by gender, was found that overall acceptance of technology in purchasing decision factors on social commerce was not different, classified by age, and education level, it was found that the overall acceptance of technology in purchasing decision factors on social media was different with statistical significance at the .05 level. Comparing the quality of the system for purchasing decision factors on social commerce and e-marketplace, classified by gender, age and education level, it was found that the overall quality of the system for purchasing decision factors on social media was different with statistical significance at the .05 level.

Keywords: purchasing decision factors, social commerce, e-marketplace, consumers

บทนำ

E-Marketplace เป็นแพลตฟอร์มที่รวบรวมสินค้าร้านค้าหรือบริษัทที่จัดจำหน่ายสินค้าเข้าไว้ด้วยกันเพื่อนำเสนอข้อมูลสินค้าลงในพื้นที่ที่กลุ่มผู้บริโภคสามารถเข้าถึง เพื่อค้นหาข้อมูลสินค้าได้ แพลตฟอร์มนี้เป็นพื้นที่สร้างโอกาสในการมองเห็นจากกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย พร้อมทั้งเป็นตัวกลางให้กับผู้ซื้อและผู้ขายทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนระหว่างกันทั้งข้อมูลการสื่อสารสินค้ากับลูกค้าได้โดยตรง ซึ่งสามารถขยายฐานลูกค้าไปทั่วโลกได้ จากการเข้าถึงที่มีอย่างไม่จำกัดอีกทั้งยังสามารถสร้างกิจกรรมทางการตลาดผ่านกระบวนการซื้อ-ขายได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ส่วนโซเชียลคอมเมิร์ซเป็นธุรกิจออนไลน์ที่ผสมผสานระหว่างพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์กับเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social network)

(Kim and Park, 2013) หรืออาจกล่าวได้ว่าโซเชียลคอมเมิร์ซเป็นส่วนย่อยของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (Liang and Turban, 2011) ผู้บริโภคในยุคดิจิทัลจะใช้โซเชียลคอมเมิร์ซเป็นช่องทางในการซื้อสินค้า โดยจะทำการเปรียบเทียบและนำข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่ถูกแชร์อยู่ในตลาดออนไลน์หรือชุมชนออนไลน์มาวิเคราะห์ก่อนการตัดสินใจซื้อ ดังนั้นรูปแบบการซื้อขายดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าอำนาจการต่อรองได้ย้ายจากผู้ขายไปสู่ลูกค้า ลูกค้าจึงกลายมาเป็นจุดศูนย์กลางของธุรกิจซื้อขายสินค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในธุรกิจโซเชียล

จากข้อมูลผลสำรวจและการคาดการณ์ของ Statista ซึ่งเป็นบริษัทที่เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ด้านการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ พบว่าตั้งแต่ปี ค.ศ.2015 ถึงปี ค.ศ.2020 ผู้บริโภคไทยจะซื้อผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เพิ่มสูงขึ้น ด้วยอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีโดยภาพรวมระหว่างร้อยละ 27.4–43.8 โดยวิเคราะห์ว่าเป็นผลมาจากอัตราการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต การใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ทำให้การซื้อขายทำได้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น ร้านค้าออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ราคาผลิตภัณฑ์ที่ถูกลงและถูกกว่าการซื้อผ่านช่องทางอื่น และการยอมรับระบบการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่เรียกว่าเจนวายและเจนแซด (Gen Y and Gen Z)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะเปรียบเทียบปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร โดยเน้นที่ปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยีโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลส การรับรู้ประโยชน์การรับรู้ความง่ายในการใช้งานและความน่าเชื่อถือ ความตั้งใจ ความสนใจ ความปรารถนา และการตัดสินใจซื้อ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางวางแผนในการเลือกโซเชียลคอมเมิร์ซหรืออีมาร์เก็ตเพลสให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและเป็นประโยชน์กับผู้ประกอบการในอนาคต

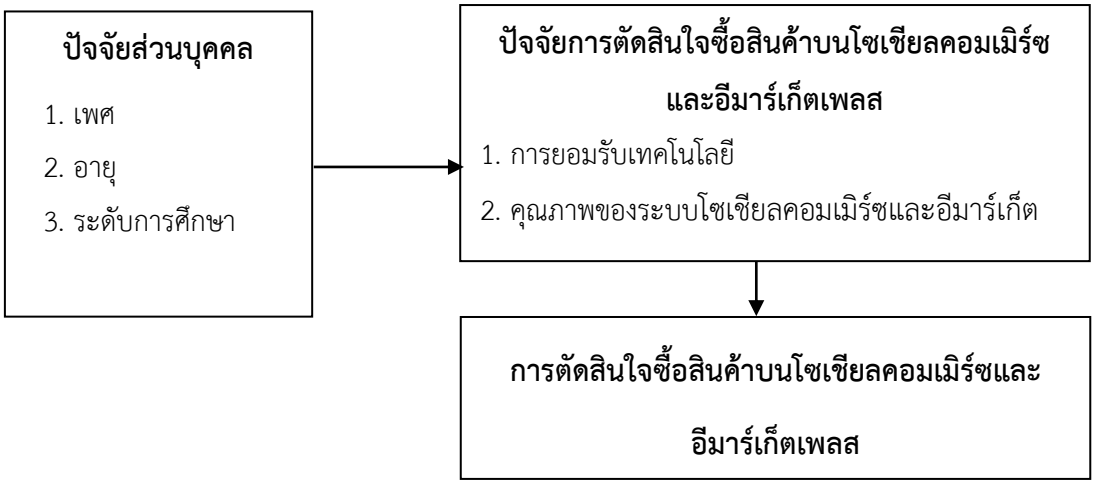
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างมีปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชากรในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร มีทั้งหมด 5,588,222 คน (ข้อมูลจากระบบสถิติทางการทะเบียน ณ 28 ธันวาคม พ.ศ.2563) ที่เคยใช้บริการซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลส (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง, 2563)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5,588,222 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Taro Yamane กำหนดความเชื่อมั่น 95% และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบความสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร มี 2 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยการยอมรับเทคโนโลยี มีจำนวน 9 ข้อ 2) คุณภาพของระบบ มีจำนวน 9 ข้อ โดยเป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษารวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเปรียบเทียบปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามจากกรอบแนวคิด เรื่องปัจจัยส่วนบุคคล คุณภาพของข้อมูลสารสนเทศ คุณภาพของระบบ คุณภาพของการบริการการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของประชากรเขตกรุงเทพมหานคร

3. นำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นมาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงแก้ไข โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการตรวจสอบความสอดคล้องของคำถามกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป สามารถคัดเลือกข้อคำถามข้อนั้นไว้ใช้ได้ แต่ถ้าได้ค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุง หรือตัดทิ้ง ซึ่งแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยนี้มีค่า IOC รายข้อระหว่าง 0.67-1.00 มีค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลอง (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 รายเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability of the Test) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha Cronbach Coefficient) ซึ่งค่าแอลฟาที่ได้จะแสดงถึงระดับความคงที่ของคำถามโดยจะมีค่าระหว่าง $0 \leq \alpha \leq 1$ ค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 มากแสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูงโดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในแต่ละส่วน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามชุดนี้เท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ โดยจะใช้การสร้างแบบสอบถามจาก Google Forms และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบความสะดวก (Convenience Sampling) เช่น Facebook และมีการจัดส่งทางช่องทางการสนทนาของโปรแกรม Line ทั้งเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล เพื่อให้ช่วยตอบแบบสอบถาม และขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถามส่งต่อไปยังรายกลุ่มและรายบุคคลอื่นอีกทอดหนึ่ง ซึ่งจะมีการคัดกรองเฉพาะผู้ตอบแบบสอบที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานครเท่านั้น

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามออนไลน์ที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่อไป

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ทั้งหมด ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) สำหรับการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Scheffé โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ การยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance) คุณภาพของระบบ (System Quality) โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ปรากฏผลดังตารางที่ 1 ถึงตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยในการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ในด้านการยอมรับเทคโนโลยี

การยอมรับเทคโนโลยี	$\bar{X}$	SD	แปลค่า
1. การซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสช่วยให้ทันสมัยยิ่งขึ้น	4.27	0.69	มาก
2. การซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น	4.24	0.76	มาก
3. การซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสช่วยประหยัดเวลา	4.24	0.73	มาก
4. การซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสทำให้คุณได้รับ ข้อมูลมากขึ้นและกว้างขวางขึ้น	4.18	0.75	มาก
5. การซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสช่วยให้การเปรียบเทียบราคาทำได้ง่ายขึ้น	4.17	0.88	มาก
6. การซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลส เป็นสิ่งที่คุณสามารถเข้าถึงง่าย	4.28	0.82	มาก
7. การซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสเหมาะกับการใช้ชีวิตของคุณ	4.10	0.77	มาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยในการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ในด้านการยอมรับเทคโนโลยี (ต่อ)

การยอมรับเทคโนโลยี	$\bar{x}$	SD	แปลค่า
8. การซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสเหมาะกับความต้องการในการเลือกซื้อของคุณ	4.18	0.72	มาก
9. เพื่อน และครอบครัวของคุณเห็นว่า คุณควรเลือกซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลส	4.15	0.74	มาก
รวม	**4.20**	**0.62**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ด้านการยอมรับเทคโนโลยี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเท่ากับ ($\bar{x}$ =4.20, SD=0.62) สำหรับผลพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.10-4.28 ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดลงมา คือ ค่าคะแนนในระดับมาก ได้แก่ 1) การซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลส เป็นสิ่งที่คุณสามารถเข้าถึงง่าย ($\bar{x}$ =4.28, SD=0.82) 2) การซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสช่วยให้ทันสมัยยิ่งขึ้น ($\bar{x}$ =4.27, SD=0.69) 3) การซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสช่วยประหยัดเวลา ($\bar{x}$ =4.24, SD=0.73)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยในการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ในด้านคุณภาพของระบบ

คุณภาพของระบบ	$\bar{x}$	SD	แปลค่า
1. ระบบงานของโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสสามารถให้บริการได้ถูกต้อง แม่นยำ	4.07	0.85	มาก
2. ระบบงานของโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสสามารถให้บริการได้ตลอดเวลา มีความเสถียร	4.20	0.77	มาก
3. ระบบงานของโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสมีการเก็บข้อมูลความลับของลูกค้าเช่น ชื่อ อีเมล เบอร์ติดต่อ ที่อยู่ เป็นต้น ได้อย่างปลอดภัย	4.06	0.84	มาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยในการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ในด้านคุณภาพของระบบ (ต่อ)

คุณภาพของระบบ	$\bar{x}$	SD	แปลค่า
4. ระบบงานของโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสมีการชี้แจงนโยบายความเป็นส่วนตัวอย่างชัดเจน	4.05	0.73	มาก
5. ระบบงานของโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสมีการเปิดเผยข้อมูลความลับของลูกค้าเพื่อดำเนินธุรกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงเท่านั้น เช่น การจัดส่งสินค้าเป็นต้น	4.08	0.77	มาก
6. ระบบงานของโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสเข้าใจง่าย และสะดวกต่อการทำรายการ	4.30	0.71	มาก
7. ระบบงานของโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสมีเครื่องมือในการค้นหาแบบแยกประเภท (Sort) ที่หลากหลาย เช่น ยี่ห้อ สี ขนาด เป็นต้น	4.17	0.87	มาก
8. ระบบงานของโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสมีการจัดหมวดสินค้าที่ละเอียด เช่น สินค้าแฟชั่น/เสื้อผ้า/ชุดเดรส เป็นต้น	4.23	0.69	มาก
9. ระบบงานของโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสมีช่องทางการติดต่อกับลูกค้าที่หลากหลาย	4.24	0.76	มาก
รวม	**4.15**	**0.64**	**มาก**

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ด้านคุณภาพของระบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเท่ากับ ($\bar{x}$ =4.15, SD=0.64) สำหรับผลพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.05-4.30 ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดลงมา คือ ค่าคะแนนในระดับมาก ได้แก่ 1) ระบบงานของโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสเข้าใจง่าย และสะดวกต่อการทำรายการ ($\bar{x}$ = 4.30, SD=0.71) 2)ระบบงานของโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสมีช่องทางการติดต่อกับลูกค้าที่หลากหลาย ($\bar{x}$ =4.24, SD=0.76) 3) ระบบงานของโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสมีการจัดหมวดสินค้าที่ละเอียด เช่น สินค้าแฟชั่น/เสื้อผ้า/ชุดเดรส เป็นต้น ($\bar{x}$ =4.23, SD=0.69)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซ และอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 2 ด้าน โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 2 ด้าน

ปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลส	$\bar{x}$	SD	แปลค่า
การยอมรับเทคโนโลยี	4.20	0.62	มาก
คุณภาพของระบบ	4.15	0.64	มาก
รวม	**4.18**	**0.58**	**มาก**

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร สามารถเรียงลำดับค่าคะแนนโดยภาพรวมเท่ากับ 4.18 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสเป็นรายข้อพบว่า การยอมรับเทคโนโลยี และคุณภาพของระบบในการตัดสินใจซื้อสินค้า อยู่ในระดับมากตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลส จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลส จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา

ปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลส	เพศ (t/sig)	อายุ (F/sig)	ระดับการศึกษา (F/sig)
การยอมรับเทคโนโลยี	1.50 (0.14)	9.75* (.00)	4.91* (.00)
คุณภาพของระบบ	2.84* (.00)	3.81* (.00)	4.19 (.32)

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้บริโภคที่มีเพศต่างกันมีการยอมรับเทคโนโลยีในการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสไม่แตกต่างกัน แต่มีความคิดเห็นต่อคุณภาพของระบบในการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซ และอีมาร์เก็ตเพลสแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้บริโภคที่มีอายุต่างกันมีการยอมรับเทคโนโลยี มีความคิดเห็นต่อคุณภาพของระบบในการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซ และอีมาร์เก็ตเพลสแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการยอมรับเทคโนโลยีในการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซ และอีมาร์เก็ตเพลสแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีความคิดเห็นต่อคุณภาพของระบบในการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซ และอีมาร์เก็ตเพลสไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการเปรียบเทียบปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลโดยการนำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิงและสนับสนุน ได้ดังนี้

1. การยอมรับเทคโนโลยี ต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ การซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสเป็นสิ่งที่สามารถเข้าถึงง่าย ช่วยให้ทันสมัยยิ่งขึ้น และช่วยประหยัดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชงโค ดรลาดพันธุ์ และ วิษณุ สุมิตสวรรค์ (2563) ที่พบว่าการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ทำได้ง่าย สามารถสั่งซื้อสินค้าได้ตลอด 24 ชั่วโมง เนื่องจากการซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสช่วยประหยัดเวลา โดยที่ผู้บริโภคไม่ต้องเสียเวลาไปเดินหาสินค้าที่ต้องการตามร้านค้าต่าง ๆ

2. คุณภาพของระบบ (System Quality) ต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสของผู้บริโภคในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ระบบงานของโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสเข้าใจง่าย และสะดวกต่อการทำรายการ มีช่องทางการติดต่อกับลูกค้าที่หลากหลาย และระบบงานของโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสมีการจัดหมวดสินค้าที่ละเอียด เช่น สินค้าแฟชั่น/เสื้อผ้า/ชุดเดรส เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชชล ทะสะระ (2563) ที่พบว่าการตัดสินใจซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค ช่วงเวลาในการตัดสินใจซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคและช่องทางในการตัดสินใจซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคที่ผ่านทางช่องทางออนไลน์ สืบเนื่องในปัจจุบันเทคโนโลยีมีบทบาทเข้ามาในชีวิตประจำวันของคนมากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับความสะดวกที่ลูกค้าต้องการและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุณิสา ตรงจิตร์ (2559) ที่พบว่า ปัจจัยประสิทธิภาพของเว็บไซต์ และการนำเสนอสินค้าส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านช่องทางตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Marketplace) มีอิทธิพลจากเว็บไซต์ e-marketplace สามารถให้บริการบรรลุกระบวนการสั่งซื้อสินค้าออนไลน์ได้สำเร็จ ระบบงานของเว็บไซต์ e-marketplace สามารถให้บริการได้ถูกต้องแม่นยำ เครื่องมือต่าง ๆ บนหน้าเว็บไซต์เข้าใจง่าย และสะดวกต่อการทำรายการเว็บไซต์สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้อย่างรวดเร็ว ระบบงานของเว็บไซต์สามารถให้บริการได้ตลอดเวลามีเสถียรภาพขั้นตอนการซื้อสินค้าตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการสะดวก ง่ายดาย เว็บไซต์สามารถให้บริการบรรลุตามคำสั่งที่ลูกค้าป้อนเข้าไปมี

การจัดหมวดสินค้าที่ละเอียด เช่น สินค้าแฟชั่น/เสื้อผ้า/ชุดเดรส เป็นต้นสามารถตอบสนองต่อความต้องการในการให้บริการได้รวดเร็วมีความสะดวกในการซื้อสินค้า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการเปรียบเทียบปัจจัยการตัดสินใจซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลส พบว่าการซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสเป็นสิ่งที่สามารถเข้าถึงง่าย ช่วยให้ทันสมัยยิ่งขึ้น ช่วยประหยัดเวลา และระบบงานของโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสเข้าใจง่าย และสะดวกต่อการทำรายการ มีช่องทางการติดต่อกับลูกค้าที่หลากหลาย ผู้บริโภคจะซื้อสินค้าบนโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลสเพราะขั้นตอนในการสั่งซื้อไม่ยุ่งยาก และได้เปรียบเทียบคุณสมบัติของสินค้า และราคาสินค้า ดังนั้นทางร้านควรระบุราคาที่ชัดเจน มีความเหมาะสมของราคาต่อคุณภาพของสินค้า เนื่องจากผู้บริโภคจะนำข้อมูลในด้านนี้ไปเปรียบเทียบกับร้านค้าต่าง ๆ ที่มีความคล้ายคลึงกัน จึงควรตั้งราคาที่มีความเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า และตัดสินใจซื้อสินค้าในที่สุด

2. ผู้บริโภคส่วนมากยังคงกังวลถึงความปลอดภัยของการเก็บข้อมูลความลับ เช่น ชื่อ อีเมล เบอร์ติดต่อ ที่อยู่ เป็นต้น ที่จะซื้อสินค้าและบริการผ่านระบบงานของโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพล ดังนั้นผู้ประกอบการควรเน้นการเพิ่มระดับของความไว้วางใจของผู้บริโภคและความเชื่อถือได้ โดยจะต้องทำให้เชื่อมั่นในความปลอดภัยในการปกป้องข้อมูลส่วนตัวของผู้บริโภค ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในความสำเร็จทางธุรกิจให้ได้เปรียบในการแข่งขันเหนือคู่แข่ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรใช้เครื่องมือในการวิจัยให้มีความหลากหลายและกว้างขึ้น นอกเหนือจากการใช้แบบสอบถามอย่างงานวิจัยนี้ เช่น มีการสัมภาษณ์เจาะลึก การสนทนากลุ่มให้ได้รับรู้ถึงข้อมูลเชิงลึกและความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มผู้ซื้อสินค้าผ่านทางระบบงานของโซเชียลคอมเมิร์ซและอีมาร์เก็ตเพลส เพื่อจะนำข้อมูลมาพัฒนาแอปพลิเคชันซื้อขายสินค้าออนไลน์ให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น และตอบโจทย์ความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคมากยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

ชัชชล ทะสะระ. (2563). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคผ่านช่องทางออนไลน์**. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชงโค ดรลาดพันธุ์ และ วิษณุ สุมิตสวรรค์. (2563). **การตัดสินใจซื้อสินค้าอุปโภคผ่านสื่อเครือข่ายออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น**. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2563). **จำนวนประชากร**. สาระสังเขปออนไลน์ ค้นเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2563, จาก https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMenu/newStat/home.php

สุณิสา ตรงจิตร์. (2559). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านช่องทางตลาดกลางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Marketplace)**. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Kim, S. and Park, H. (2013). *Effects of Various Characteristics of Social Commerce (S-Commerce) on Consumers' Trust and Trust Performance.* **International Journal of Information Management,** 33: 318-332.

Liang, T. P., & Turban, E. (2011). *Introduction to the Special Issue Social Commerce: A Research Framework for Social Commerce.* **International Journal of Electronic Commerce,** 16: 5-14.

การพัฒนารูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐานตามแนวคิด BCG Model เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธิวิเทศอุปถัมภ์)

A New Management Style for an Encouragement of Learning Management Potentials by Using a Community - Based Method According to BCG Model in order to Increase Learning Skills of the Students of Tessaban 2 Wat Prasong School (Sutivites Uppatum)

สุพจน์ วงศ์ทองดี
ผู้อำนวยการ โรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธิวิเทศอุปถัมภ์)
E-mail: supote1981@gmail.com
Supot Wongthongdee
Director, Tessaban 2 Wat Prasong School (Sutivites Uppatum)

รับเข้า: *25 ตุลาคม 2565* **แก้ไข:** *4 พฤศจิกายน 2565* **ตอบรับ:** *11 พฤศจิกายน 2565*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 2) พัฒนารูปแบบการบริหาร 3) ทดลองใช้ 4) ประเมินผล และถอดบทเรียน รูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครู จำนวน 25 คน นักเรียน จำนวน 103 คน และกลุ่มเป้าหมายการถอดบทเรียน ประกอบด้วยครูและนักเรียน จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบทดสอบ และแบบประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการบริหารสถานศึกษามุ่งนำแนวคิดเศรษฐกิจใหม่มาใช้ในการจัดการเรียน ส่งเสริม การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน เน้นการเรียนจากประสบการณ์จริง 2) ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน ใช้รูปแบบ KCIA Model ประกอบด้วย (1) การวางแผน และพัฒนาความรู้ (2) การให้ชุมชนเป็นฐาน (3) การลงมือปฏิบัติ (4) การขยายผล 3) การทดลองใช้รูปแบบ โดยการทดสอบความรู้ความสามารถของครู พบว่า หลังการอบรมครูมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และการประเมินทักษะการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก 4) การประเมินผลรูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ชุมชนเป็นฐาน BCG Model การเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study basic information and needs for developing teaching and learning arrangements 2) develop a management model 3) try it out 4) evaluate results and extract lessons. New management model to promote potential in learning management using community-based method according to the new economic concept to enhance student learning. The sample group consisted of 25 teachers and 103 students and the target group for lesson transcripts consisted of 35 teachers and students. The tools used in the research were questionnaire, tests, and assessments. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, and standard deviation, t-test and content analysis.

The results showed that 1) educational institution administration focused on adopting new economic concepts to apply in teaching and learning to promote economical use of resources, and to enhance students' learning skills emphasis on learning from real experiences. 2) the results of the development of a new management model to promote the potential in learning management. Using community-based method according to the new economic concept to enhance student learning, were to use of the KCIA model consisting of (1) planning and developing knowledge (2) providing community as a basis (3) taking action (4) expanding results. 3) Model trial by testing teachers' knowledge and abilities, was found that after training, teachers had higher average scores than before at a statistically significant difference at the .01 level. And evaluation of learning plan writing skills was at a high level. 4) Evaluation of new management models to promote learning management potential using community-based method according to the new economic concept to enhance student learning, by average, it was at a high level.

Keywords: community-based method, BCG Model, self-directed learning

บทนำ

การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานมีความสำคัญเพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของการพัฒนาประเทศไทยตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างยุทธศาสตร์ดังกล่าวโดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตส่งเสริมให้คนไทยได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ด้านวัฒนธรรม ภูมิปัญญา พัฒนารูปแบบและหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพของเมืองและชุมชนโดยเปิดพื้นที่ชุมชนให้เป็นสถานที่เรียนรู้ของคนในชุมชนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น โรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธิวิเทศอุปถัมภ์) ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้มีการใช้งานอย่างรู้คุณค่า โดยส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องการประหยัดพลังงานและการใช้พลังงานอย่างประหยัดให้กับนักเรียนเพื่อพัฒนาจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พลังงาน อีกทั้งมุ่งนำความรู้เรื่องการประหยัดพลังงานลงสู่ชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2550 (กระทรวงพลังงาน, 2553: 5) ได้กำหนด เรื่องการส่งเสริมการอนุรักษ์และประหยัดพลังงานทั้งในภาคครัวเรือน อุตสาหกรรม บริการ มหาวิทยาลัย สถานศึกษา โรงเรียน สถานที่ราชการและภาคขนส่ง โดยรณรงค์ให้เกิดวินัยและสร้างจิตสำนึกในการประหยัดพลังงานและสนับสนุนการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ จากการโรงเรียนได้ดำเนินงานของโรงเรียนมีนักเรียนจำนวนมาก ทำให้มีการใช้พลังงานทั้งไฟฟ้าและน้ำจำนวนมาก ส่งผลให้โรงเรียนต้องรับภาระค่าใช้จ่ายค่าพลังงานจำนวนนี้เพิ่มขึ้นทุกเดือน อีกทั้งนักเรียนยังขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงาน เห็นได้จากการเปิดน้ำทิ้งตอนล้างมือ การเปิดไฟฟ้า ในส่วนที่ไม่ใช้งานการเสียบปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าทิ้งไว้ตลอดวัน ทำการผลักดันให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้มีกิจกรรมที่จะช่วยลดการใช้พลังงานภายใต้แนวทางของโครงการ คือ การลดปริมาณขยะ การประหยัดพลังงานไฟฟ้า การเดินทางอย่างยั่งยืน การเพิ่มพื้นที่สีเขียว และการอนุรักษ์น้ำ

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) (2564: 1) ได้นำหลักการของ BCG Model มาใช้กับการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อเพิ่มคุณค่าชีวิต เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม BCG Model เป็นโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งนำเสนอแนวคิดการนำ BCG Model มาประยุกต์และปรับใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศด้วยการใช้ BCG Model ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเน้นการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คำนึงถึงการนำวัสดุต่าง ๆ กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด และทั้ง 2 เศรษฐกิจนี้ อยู่ภายใต้เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ซึ่งเป็นการพัฒนา

เศรษฐกิจที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการพัฒนาเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. เพื่อประเมินผลและถอดบทเรียนรูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลหลักในข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 20 คน เป็นครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและนักเรียน กลุ่มละ 5 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง

ประชากร ได้แก่ 1) ครูโรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธิวิเทศอุปถัมภ์) จำนวน 26 คน 2) นักเรียน จำนวน 139 คน

กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเปิดตารางของ Krejcie & Morgan ได้แก่ 1) ครูโรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธิวิเทศอุปถัมภ์) จำนวน 25 คน 2) นักเรียน จำนวน 103 คน

3. กลุ่มเป้าหมายการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็น ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและนักเรียน รวม 20 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
4. กลุ่มเป้าหมายในการถอดบทเรียน เป็นครู 25 คน และนักเรียน 10 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. แบบประเมินการปฏิบัติตามแนวทาง BCG Model เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน และสิ่งแวดล้อม
3. แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู
4. แบบประเมินทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน

ผลการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนา การจัดการเรียนการสอน พบว่า ต้องมีการจัดการบริหารจัดการโดยการใช้ชุมชนเป็นฐาน เร่งพัฒนาทั้งคน วิธีการ เครื่องมือเทคโนโลยี และระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อทำงานได้สำเร็จรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยมุ่งเป้าเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับ BCG Model เพื่อให้แนวคิดในการลดการศูนย์เสียให้น้อยที่สุด ส่งเสริมการใช้ซ้ำ และให้ความสำคัญกับการนำวัตถุดิบที่ผ่านการผลิตและบริโภคแล้วเข้าสู่กระบวนการแปรสภาพเพื่อให้นำกลับมาใช้ใหม่อีกครั้ง อีกทั้งการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเน้นไปที่การศึกษาเรียนรู้จากประสบการณ์จริง จากการเรียนการสอนที่นักเรียนมีโอกาสเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง กิจกรรมต่าง ๆ ถูกหล่อหลอมให้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของนักเรียนและการเรียนรู้ โดยครูผู้จัดการเรียนการสอนได้นำเอาแนวคิดของความพอเพียงไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและการปฏิบัติในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน ใช้รูปแบบ KCIA Model สรุปองค์ประกอบ 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน และพัฒนาความรู้ (Knowledge Planning and Development: K) 2) การให้ชุมชนเป็นฐาน (Community Based Learning: C) 3) การลงมือปฏิบัติ (Implementation: I) และ 4) การขยายผล (Amplification: A)

3. การทดลองใช้รูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้ดำเนินการการจัดอบรม การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับ BCG Model เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า คะแนนการพัฒนาความรู้ ผู้เข้าอบรมก่อนและหลังการอบรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การประเมินผลและถอดบทเรียนรูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน 1) การประเมินความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก 2) การประเมินระดับการปฏิบัติตามแนวทาง BCG

Model เพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก 3) ระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู อยู่ในระดับมาก 4) ทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

สถานศึกษาที่มีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาของชุมชน ต้องมีการบริหารจัดการโดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรเร่งพัฒนาทั้งคน วิธีการ เครื่องมือเทคโนโลยี และระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อทำงานได้สำเร็จรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยมุ่งเป้าเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับ BCG Model เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเน้นไปที่การศึกษาเรียนรู้จากประสบการณ์จริง จากการเรียนการสอนที่นักเรียนมีโอกาสเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง กิจกรรมต่าง ๆ ถูกหล่อหลอมให้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของนักเรียนและการเรียนรู้ โดยครูผู้จัดการเรียนการสอนได้นำเอาแนวคิดของความพอเพียงไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและการปฏิบัติในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.1 รูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน มีชื่อเรียกว่า KCIA Model ได้ออกแบบพัฒนาตามแนวคิดแบบจำลองการออกแบบการเรียนการสอน ADDIE Model (นิตยา มณีนิล, 2556: 12) มาใช้ในการออกแบบ (Design) และการพัฒนา (Development) ซึ่งการดำเนินขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R_1) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการ ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D_1) เพื่อสร้างรูปแบบ ตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R_2) เพื่อทดลองใช้รูปแบบ และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D_2) การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบการสอน คือ 1) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการจัดการเรียนรู้ BCG Model การเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนด้วยตนเองอย่างมีระบบ มีการกำกับตนเอง โดยถือว่านักเรียนสำคัญที่สุด มีการพัฒนาทักษะปฏิบัติเสริมสร้างสมรรถนะของนักเรียนไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเน้นการฝึกทักษะการเรียนรู้ และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการเรียนรู้ KCIA Model มี 4 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

1) การวางแผน และพัฒนาความรู้ (Knowledge Planning and Development: K) การกำหนดแนวทาง กำหนดผู้รับผิดชอบ และพัฒนาความรู้ในจัดการเรียนการสอน มุ่งพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรลักษณ์ จันทร์ผา (2555: 54) ได้พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ในการจัดการจัดการศึกษา โดยมีขั้นตอน การร่วมวางแผน (Planning Participation) คือการนำสิ่งที่ร่วมคิดมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการร่วมกันด้วยการระดมทรัพยากรจากทุกฝ่าย

2) การให้ชุมชนเป็นฐาน (Community Based Learning: C) การจัดกิจกรรมการเรียนมุ่งพัฒนาชุมชน โดยสถานศึกษาร่วมกับชุมชนเพื่อเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุมชน ให้เป็นผู้มีความรู้ ทักษะกระบวนการและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครู ผู้ปกครอง ชุมชน และร่วมด้วยช่วยกันพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืน โดยมีส่วนร่วมในด้านการประชุมวางแผนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการระดมทรัพยากรที่จำเป็นในการพัฒนา ส่งเสริมวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จงกลณี ภัทรกังวาน (2561: 19) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานคือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการศึกษาจากสภาพชุมชนโดยใช้การสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์จากคนในชุมชนเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ

3) การลงมือปฏิบัติ (Implementation: I) การนำความรู้เรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับ BCG Model มาจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษามุ่งพัฒนา การใช้งานทรัพยากรต่าง ๆ ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดต้นทุน ลดการศูนย์เสีย เพิ่มผลผลิต การหมุนเวียนนำทรัพยากรที่เหลือใช้นำกลับมาเข้ากระบวนการผลิตใหม่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ชีวภาพลดการใช้สารเคมี เป็นไปในทิศทางเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2561: 4) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ BCG Model เป็นกลไกที่มีศักยภาพสูงในการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคมอย่างทั่วถึง สามารถกระจายโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) การขยายผล (Amplification: A) การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนนำความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมที่ได้จากการศึกษา และความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นมาขยายผล เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ให้กับผู้ปกครอง ชุมชน สถานศึกษาอื่น ๆ เพื่อการพัฒนาสู่ความยั่งยืน สอดคล้องกับ เบญจมาภรณ์ เทพวิญญากิจ (2558: 12) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนแบบ CIPPA MODEL มาจากแนวคิดหลัก 5 แนวคิด โดยในขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่มขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความรวมทั้งขยายความรู้ความเข้าใจของตนให้กว้างขึ้น ซึ่งจะช่วย

ให้ผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้ความเข้าใจของตนเองแก่ผู้อื่น และได้รับประโยชน์จากความรู้ ความเข้าใจของผู้อื่นไปพร้อม ๆ กัน

องค์ประกอบที่ 4 ระบบสังคม เป็นการอธิบายบทบาทของครูและนักเรียนประกอบด้วย การเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมด้วยการร่วมมือกันเรียนรู้กับผู้อื่น มุ่งให้นักเรียนมีพฤติกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ BCG Model คือ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) ระบบเศรษฐกิจชีวภาพ โรงเรียนดำเนินการบริหารโดยมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อการเรียนรู้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเน้นการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ส่งเสริมให้นักเรียนได้คำนึงถึงการนำวัสดุต่าง ๆ ที่เหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการพัฒนาเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนไปพร้อมกัน

องค์ประกอบที่ 5 หลักการตอบสนอง เป็นวิธีการที่ครูจะตอบสนองความก้าวหน้าของนักเรียน ประกอบด้วยการแนะนำ และขยายความรู้ความเข้าใจจากผลการปฏิบัติทุกขั้นตอนให้นักเรียนได้รับรู้ความก้าวหน้าของตนเอง การกระตุ้นและเสริมแรงให้นักเรียนมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง การชมเชยให้กำลังใจให้รางวัล เมื่อนักเรียนมีความก้าวหน้าจากเดิม การประเมินผลระหว่างเรียนและหลังเรียน

องค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เป็นสิ่งจำเป็นในการนำรูปแบบการสอนไปใช้ให้เกิดผลสูงสุดกับนักเรียนโดยครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสอนอย่างถ่องแท้จัดเตรียมเนื้อหาสาระที่จะสอนโดยมีการผสมผสานเชื่อมโยงความรู้กันทุกขั้นตอน สามารถแนะนำกระตุ้นให้นักเรียนมุ่งมั่นปฏิบัติและพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าขึ้น

องค์ประกอบที่ 7 เงื่อนไขในการนำรูปแบบการสอนไปใช้ผลสำเร็จของการนำรูปแบบการสอนไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพนั้นต้องพิจารณาเงื่อนไขที่สำคัญ ดังนี้ รูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน และบุคลากรในชุมชน ดังนั้นหากต้องการนำรูปแบบไปใช้ควรชี้แจงขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ และขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ผลจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อยืนยันการรับรองรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ควรให้ผู้มีความรู้ด้านการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะปัญหาแล้วแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อหาข้อบกพร่องในการสอนแล้วนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งโรงเรียนควรมีการวางแผนที่ดีเพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติงาน และเป็นแนวทางเพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จที่คาดหวังในอนาคต โดยส่งเสริมการนำแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ BCG Model เข้ามาอยู่ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา โดยการคัดแยกขยะ เน้นใช้หลักการ

5Rs ได้แก่ Reduce Reuse Repair Refurbish Recycle การจัดซื้อสินค้าในสถานศึกษา ให้เลือกเครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีฉลากเบอร์ 5 เลือกผลิตภัณฑ์ต่างที่มีฉลากเขียว ลดปริมาณขยะโดยการใช้กระดาษ 2 ด้าน ปรับปรุงโต๊ะ เก้าอี้ชำรุดให้กลับมาใช้ได้ใหม่

3. การทดลองใช้รูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน

ผู้วิจัยได้จัดอบรม เรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับ BCG Model เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน มุ่งหวังให้ครูมีการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยให้ครูได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับ BCG Model เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนกับการจัดการศึกษาของผู้เข้ารับการอบรม โดยสร้างขีดความสามารถในการยกระดับพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ทั้งนี้การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อรองรับ BCG Model แบ่งตามหัวข้อด้านต่าง ๆ ประกอบไปด้วย ด้านการเรียนการสอนเพื่อการเตรียมกำลังคน ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อรองรับการเป็นผู้ประกอบการ การจัดการศึกษาเพื่อรองรับเข้าสู่แรงงานภาคอุตสาหกรรม การพัฒนาช่างเทคนิค และวิศวกรด้านต่าง ๆ การศึกษาพาณิชย์ การพัฒนาผู้เรียนด้านการท่องเที่ยวและด้านการค้าขาย การศึกษาเกษตร การพัฒนาผู้เรียนสู่การทำเกษตรผสมผสาน ส่งเสริมการเกษตรให้เพิ่มผลผลิต การสร้างพืชผลปลอดภัยได้คุณภาพมาตรฐาน ลดการใช้สารเคมี กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มุ่งการบูรณาการความรู้สร้างนักคณิตศาสตร์เพื่อเข้าสู่การเรียนในสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สามารถนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ ไปสู่การทำงานภาคอุตสาหกรรม หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มุ่งการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างสรรค์งานนวัตกรรมในภาคเกษตรกร เพื่อลดเวลาในการทำงาน หรือเพื่อเพิ่มผลผลิต โดยใช้ทรัพยากร และเวลาเท่าเดิม

4. การประเมินผลการทดลองและปรับปรุงรูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน

4.1 ความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประเด็นมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และการวางแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับ BCG Model เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดที่เป็นเช่นนี้เพราะในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการฝึกอบรม เรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้

ชุมชนเป็นฐานร่วมกับ BCG Model เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างความรู้ให้กับครูผู้สอน ได้มีความรู้ในการจัดการเรียน และมีการปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับ BCG Model เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ครูนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เป็นองค์ความรู้ของชุมชนมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน พบว่า นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการค้นพบด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ ใฝ่รู้ พัฒนาตนเอง การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ที่ผู้สอนเตรียมไว้ให้ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น มีบรรยากาศในห้องเรียนที่น่าสนใจ ส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น และส่งเสริมให้มีการติดต่อสื่อสารได้ตลอดเวลา นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์เชิงโต้ตอบกับบทเรียน นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และนักเรียนสามารถทบทวนการเรียนได้ทันที

4.2 การปฏิบัติตามแนวทาง BCG Model เพื่อการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า ประเด็นมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ด้านการจัด การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับ BCG Model เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา คือ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับ BCG Model เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่เป็นเช่นนี้ เพราะโรงเรียนได้ดำเนินงานจัดการเรียนในช่วงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 อยู่ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 การดำเนินงานของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธิวิเทศอุปถัมภ์) จึงได้จัดการเรียนแบบออนไลน์แบบเต็มรูปแบบ และในส่วนของการพัฒนาได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปิดการเรียนปกติ ในการพัฒนาเพื่อรองรับ BCG Model โดยจัดทำต้นแบบการนำของเหลือทิ้งจากการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน เช่น การทำน้ำหมักจากเศษอาหาร นอกจากจะช่วยลดปริมาณขยะแล้วยังมีประโยชน์ช่วยทำให้ต้นไม้ในสวนเจริญเติบโตงอกงามได้อย่างดี อีกทั้งการผสม สะเดา ตะไคร้หอม ยาสูบ ดีปลี หรือพริกขี้หนู ลงในน้ำหมักจะสามารถใช้เป็นสารไล่แมลงได้ การดำเนินการธนาคารขยะ การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การปลูกพืชโดยไม่ใช้ดิน การปลูกพืชผักสวนครัวโดยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมด้วย จะเกิดความภาคภูมิใจในการให้ความร่วมมือและการช่วยดูแลรักษา สอดคล้องกับ สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2564: 2) กล่าวถึง การขับเคลื่อน BCG Model เพื่อไปยกระดับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อน และนวัตกรรมการจัดการที่จะนำไปสู่การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และสร้างความหลากหลายให้แก่ผลิตภัณฑ์ ในขณะเดียวกันลดการพึ่งพิงเทคโนโลยีจากต่างประเทศ เพิ่มโอกาสในการเป็นผู้ส่งออกเทคโนโลยี โดยที่การส่งเสริม BCG Model กับการศึกษา ควรมีการสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนเกษตรในสถานศึกษา นำเทคโนโลยีสมาร์ตฟาร์มมาปรับใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิต ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนจากการลดการใช้ปุ๋ยและยา

ที่เป็นต้นทุนหลักของเกษตรกร และยังได้ผลิตผลที่ปลอดภัย ได้คุณภาพและปริมาณคงที่ตรงตามความต้องการของตลาด อีกทั้งยังสามารถนำผลผลิตที่ปลอดภัยและมีคุณภาพคงที่มาแปรรูปให้มีมูลค่าที่สูงขึ้นได้อีกด้วย การสนับสนุนให้เกิดอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตเกษตรเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง อีกทั้งการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การเลี้ยงไส้เดือนดิน การสร้างงานศิลปะปูนปั้น ซึ่งงานปูนปั้นสกุลช่างเมืองเพชร มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมสาขา งานช่างฝีมือดั้งเดิม ของจังหวัดเพชรบุรี ในปี 2562 ทั้งนี้เมืองเพชรบุรีได้รับการขนานนามว่าเป็นอยุธยาที่มีชีวิต เพราะมีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงความรุ่งเรืองและรุ่มรวยของงานศิลปกรรมหลากหลายแขนงโดยเฉพาะงานปูนปั้นที่ถือว่าเป็นงานสกุลช่างเมืองเพชรโดยแท้ เพราะงานปูนปั้นสกุลช่างเมืองเพชรมีเอกลักษณ์เฉพาะ ในด้านกรรมวิธีการผลิตปูน ความพิถีพิถันในการสร้างงาน การออกแบบลวดลายให้พลิ้วไหว มีการแทรกแนวความคิดของช่างปั้นลงไปในผลงาน ประกอบกับช่างผู้สร้างงานปูนปั้นสกุลช่างเมืองเพชรได้รับแรงบันดาลจากผลงานปูนปั้นชั้นครู ที่ถือว่าเป็นเสมือนเพชรน้ำงามของเมืองไทย การทำขนมไทย โดยเฉพาะขนมหม้อแกงเพชรบุรีหรือชื่อเดิมว่า “ขนมกุมภมาศ” ซึ่งได้รับการเผยแพร่มาจากลูกหลานของชาววังจนกลายมาเป็นขนมหม้อแกง ในยุคแรกที่ชาวเมืองเพชร ได้ทดลองปรับสูตรโดยใช้วัตถุดิบที่พบมากในพื้นที่อย่างน้ำตาลโตนด รวมถึงการใช้ไข่แดงแทนไข่ขาว มาผสมผสานจนลงตัวกลายเป็นขนมหม้อใหญ่ที่มีทั้งความหนาแน่นของเนื้อขนม และรสชาติที่หวานกลมกล่อมกว่าการใช้น้ำตาลทรายปกติ และการสานใบตาลซึ่งเป็นวัตถุดิบที่มีมากในจังหวัดเพชรบุรี

4.3 สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ภาพรวมมีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก ดำเนินงานประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 อยู่ในช่วงโรคโควิด-19 ลดการระบาดลง จนสามารถเปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธิวิเทศอุปถัมภ์) แบบปกติได้ทั้งหมด จากการประเมินพบว่า ประเด็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นพัฒนาตนเองและพัฒนางาน มีสมรรถนะสูงสุด รองลงมา วิเคราะห์ภารกิจงานเพื่อวางแผนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ที่เป็นเช่นนี้เพราะในการพัฒนา สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูได้มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับ BCG Model เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเขียนแผนการสอน การพัฒนาสื่อนวัตกรรมการศึกษา และรูปแบบการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน เช่น การสอนแบบออนไลน์ การเรียนสอนแบบบูรณาการข้ามสาระ การสอนแบบโครงงานออนไลน์ การสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และที่สำคัญคือการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียน และการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานทำให้ครู มีการพัฒนาด้านการผลิตนวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี โดยนำมาบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งวิชาสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ นำแนวทางการสืบเสาะข้อมูลมาใช้ในการเรียนวิทยาศาสตร์ หรือการแปลความรู้ของชุมชนให้เป็นภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

เป็นต้น โดยมีการหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมก่อนนำนวัตกรรมมาใช้กับนักเรียนในชั้นเรียน สอดคล้องกับแนวทางของ วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์ (2561: 4) กล่าวสรุปถึง การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์หรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาตามหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับชุมชน โดยใช้การปฏิบัติงานเป็นฐาน ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริงในชุมชน ภายใต้การมีส่วนร่วมระหว่างครูนักเรียน และกลุ่มคนในชุมชน เช่น การไปศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์วัฒนธรรม การทำมาหากิน หัตถกรรม การศึกษาพยาบาลแบบพื้นบ้านจากบุคคล และองค์กรในชุมชนนอกเหนือไปจากการเรียนรู้ในห้องเรียน กระบวนการสำคัญของการเรียนรู้ใช้การสะท้อนคิดเชิงวิพากษ์ซึ่งจะช่วยให้เกิดความรู้ในเนื้อหาตามหลักสูตรและเข้าใจชุมชนมากขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนานักเรียนด้านความรู้และทักษะอย่างหลากหลาย

4.4 ทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนภาพรวมนักเรียนมีทักษะอยู่ในระดับมาก โดยมีประเด็นนักเรียนมีทักษะในการแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ มาช่วยในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้วิจัยได้ร่วมกับคณะผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธิวิเทศอุปถัมภ์) ได้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาโดยให้ครูได้เข้ารับการอบรม เรื่อง การจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้โดยครูได้รับความรู้จากวิทยากร ในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบ โดยสอดคล้องกับรูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยโรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธิวิเทศอุปถัมภ์) ได้มุ่งการอนุรักษ์พลังงาน ลดการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าและสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานศึกษา เช่น การลดใช้กระดาษหน้าเดียว การใช้ประโยชน์ของแสงสว่างจากดวงอาทิตย์ การติดตั้งหลอดไฟฟ้าจากพลังงานโซล่าเซลล์ การสร้างธนาคารขยะ กิจกรรมแยกขยะ กิจกรรมปลูกต้นไม้ การพัฒนาด้านการเรียนรู้เกี่ยวกับการนำของเหลือใช้ในชุมชน มาประดิษฐ์เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า เช่น งานประดิษฐ์จากขยะเหลือใช้จากถุงน้ำยาปรับผ้านุ่ม ถุงน้ำยาล้างจาน มาทำเป็นช่อดอกไม้ที่ประดิษฐ์ หรือโครงการจัดการขยะเหลือใช้เพื่อสร้างรายได้กับนักเรียน อีกทั้งผู้วิจัยได้มีการนิเทศติดตามการนำการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ลงสู่ชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด จัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ ส่งเสริมนักเรียนให้มีความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเปิดโอกาสให้นักเรียนบูรณาการข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศและหลักการความคิดรวบยอด ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้และการสรุป

ทบทวนของนักเรียน สอดคล้องงานวิจัยของ ศรีวรรณ ฉัตรสุริยวงศ์ (2558: 89) ศึกษากระบวนทัศน์การจัดการเรียนรู้ใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนแบบใฝ่รู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประสิทธิผลของกระบวนทัศน์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานพบว่า หลังเรียนนักเรียนมีความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.5 ผลการถอดบทเรียนการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้ ครูผู้สอนได้กล่าวถึง ข้อดีของรูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า นักเรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเองและชุมชนในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจ และมีความผูกพันและมีจิตสำนึกรักท้องถิ่น ตลอดจนมีความรู้ความสามารถในการคิด การจัดการและการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบทั้งที่เกี่ยวกับตนเอง การประกอบอาชีพและการพัฒนาท้องถิ่น การจัดการเรียนด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับนักเรียนจึงเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุน และร่วมกันจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยจัดให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้นักเรียนได้เกิดประสบการณ์จากการจัดการเรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในชุมชน การเรียนรู้ตามรูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้นักเรียนมีความสามารถปฏิบัติกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ในระดับดีมาก จิตสำนึกรักท้องถิ่น ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า นักเรียนมีจิตสำนึกรักท้องถิ่นในระดับมาก นักเรียนเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น นักเรียนมีจิตสำนึกรักท้องถิ่นในระดับมาก โดยจะเห็นได้จากการที่นักเรียนให้ความร่วมมืออย่างมากในการทำกิจกรรมนอกห้องเรียน นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นไปเผยแพร่แก่คนอื่น ๆ และนำไปใช้ความรู้ในการประกอบอาชีพได้ในอนาคต ชุมชนของนักเรียนมีสิ่งที่มีคุณค่าควรแก่การรักษาไว้ นักเรียนไม่ทำลาย ทำความสกปรก ขูดขีด เขียนสิ่งที่เป็นสมบัติของชุมชน นักเรียนพูดหรือใช้ภาษาท้องถิ่นกับคนในท้องถิ่นในทุกสถานการณ์ จึงสรุปได้ว่า การเรียนรู้ตามรูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้นักเรียนมีจิตสำนึกรักท้องถิ่นสูงขึ้น

การจัดการเรียนตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ BCG Model ได้มุ่งให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดย BCG Model เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวมที่โดยเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)

มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง โดยโรงเรียนได้มีการลดการใช้พลังงาน และเพิ่มการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางการศึกษาให้ได้สูงสุด ลดการทิ้งขยะ โดยเปลี่ยนมาเป็นเพิ่มการหมุนเวียนทรัพยากรทางการศึกษามาใช้ใหม่อีกครั้ง เช่น การซ่อมแซมโต๊ะ เก้าอี้ ให้กลับมาใช้งานใหม่ได้อีกทั้งเพื่อลดขยะทางการศึกษา การเปลี่ยนประโยชน์ใช้งานจากสิ่งของเหลือใช้ให้มาเป็นสิ่งของที่มีประโยชน์ใหม่อีกครั้ง เช่น การใช้ประโยชน์จากใบตาล โดยนำมาประดิษฐ์เป็นเครื่องจักรสาน การส่งเสริมเศรษฐกิจสีเขียว โดยทำการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ ที่ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง ปลูกได้ทุกฤดูกาล พืชผักเจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้เร็วกว่าการปลูกพืชผักในดินอย่างน้อยประมาณ 1-2 สัปดาห์ หรือการเลี้ยงไส้เดือนดินเพื่อกินอาหารที่เหลือจากโรงอาหาร นำมาใช้ประโยชน์ในการทำปุ๋ยอินทรีย์ซึ่งไม่เป็นอันตรายต่อพืชช่วยให้รากงอกเร็วขึ้น ปรับปรุงคุณภาพดิน มีธาตุอาหารมากมายที่พืชต้องการ และมีฮอร์โมนซึ่งช่วยกระตุ้นการเจริญเติบโต และที่สำคัญไม่ต้องซื้อหามา เพราะเป็นผลพลอยได้จากการบริหารจัดการอาหารที่เหลือจากโรงอาหาร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยด้านพัฒนาการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และโรงเรียนเทศบาล 2 วัดพระทรง (สุทธิวิเทศอุปถัมภ์) ควรกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้การจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนให้เป็นนโยบายของโรงเรียน

2. จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ และมีทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นเมื่อนำรูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียน ไปใช้จริงครูผู้สอนควรเข้าใจและดำเนินการตามองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ อย่างถูกต้องนอกจากนี้ต้องฝึกนักเรียนให้กำกับการเรียนรู้ของตนเองโดยครูคอยดูแล แนะนำ ช่วยเหลือในการเรียนรู้ให้เป็นไปตามขั้นตอน

3. ผลการวิจัยด้านการจัดการเรียนรู้ตามการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน และโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองเพชรบุรีควรต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ต้องมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแนวใหม่เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แหล่งชุมชนเป็นฐาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจใหม่ เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ของผู้เรียนแยกเป็นรายวิชาอื่น ๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เป็นต้น โดยมุ่งเน้นทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นของวิชานั้น ๆ เพื่อให้ผลการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เป็นโครงการและการเรียนรู้โดยการลงพื้นที่จริงให้มาก นักเรียนได้รับประสบการณ์ตามสภาพจริง ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับระดับความแตกต่างของตัวแปร เช่น นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน จะมีทักษะการเรียนรู้แตกต่างกันด้วย

3. ควรมีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ชุมชนใกล้เคียงแล้วนำไปทดลองใช้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนอื่น ๆ ต่อไป รวมถึงการวัดเจตคติ ความพึงพอใจ ทักษะการแสดงความสามารถของนักเรียนในการจัดการด้านอื่น ๆ ที่มีต่อการเรียนด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควบคู่กันด้วย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงพลังงาน. (2553). **พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2550**. กรุงเทพฯ: กระทรวงพลังงาน.

จงกลณี ภัทรกังวาน. (2561). **การศึกษาพฤติกรรมการวางแผน เรื่อง การจัดการสิ่งแวดล้อมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน**. สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นิตยา มณีนิล. (2556) . **การออกแบบระบบการสอน**. ศรีสะเกษ: สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

เบญจมาภรณ์ เทพวิญญากิจ. (2558). **การจัดการเรียนการสอนแบบซิปปาโมเดลเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมไทยร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

วรลักษณ์ จันทร์ผา. (2555). **รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์. (2561). **การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน: กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของครูในศตวรรษที่ 21**. พะเยา: วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.

ศรีวรรณ ฉัตรสุริยวงศ์. (2558). **กระบวนทัศน์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา**. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). **แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 12 การพัฒนาการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.). (2564). **BCG Model เพิ่มคุณค่าชีวิต เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม**. ปทุมธานี: สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.).

สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2564). **BCG: พลังเศรษฐกิจใหม่ พัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

การพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี

Academic Affairs Development of School Administrators in Digital Era in Schools under the The Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi

เนตราภา ขวัญเนตร
นิสิต หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
E-mail: naterapadsn@gmail.com
ชลาภรณ์ สุวรรณสัมฤทธิ์
อาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
E-mail: chsuwa@rpu.ac.th
Naterapa Kwannate
Student, Educational Administration, Rajapruk University
Chalabhorn Suwansumrit
Lecturer, Graduate Diploma in Teaching Profession, Rajapruk University

รับเข้า: *4 พฤษภาคม 2566* **แก้ไข:** *15 พฤษภาคม 2566* **ตอบรับ:** *23 พฤษภาคม 2566*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี จำนวน 320 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว LSD และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารในยุคดิจิทัล ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนางานวิชาการ

คำสำคัญ: งานวิชาการในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี

Abstract

The objectives of this research were to 1) study level of the academic affairs development in digital era, 2) compare level of the academic affairs development in digital era of school administrators classified by personal status, and 3) study guidelines of developing the academic affairs in digital era of school administrators. The sample consisted of 320 school administrators and teachers under the Nonthaburi Secondary Educational Service Area Office. Stratified random sampling was used according to school size. Data were collected using a questionnaire with a consistency index between 0.67–1.00 and an alpha coefficient of 0.94. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, LSD, and content analysis.

The results showed that 1) the level of academic affairs development of administrators in the digital era, overall and in each aspect, it was at a high level. The aspect with the highest average was educational supervision, followed by learning process development, school curriculum development, development of internal quality assurance systems and educational standards, measurement, evaluation, and transfer of academic results, development and promotion of learning resources, development and use of technological media for education and research to improve the quality of education in schools. 2) School administrators and teachers with different gender, age, and educational level and

work experiences had different opinions on the level of academic affairs development of school administrators in the digital era. There were a statistically significant difference at the .01 and .05. Classified by position, and school size, it was found that overall there were no differences, and 3) guidelines for developing academic affairs by school administrators in the digital era were that school administrators should support the use of technology in developing academic affairs.

Keywords: Academic affairs in digital era, school administrators, Nonthaburi Secondary Educational Service Area Office

บทนำ

มิติของการศึกษาในยุคดิจิทัลที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งรูปแบบ แนวคิด หลักการ และวิธีการจัดการเรียนการสอนนั้นได้รับอิทธิพลจากวิวัฒนาการที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีต่าง ๆ ดังนั้น ระบบการบริหารจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลจะต้องเป็นการจัดการเรียนแบบบูรณาการด้วยเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม จึงทำให้การสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่อผู้เรียนและผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาจำเป็นจะต้องมีความพร้อมในทุกด้านเพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2562) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พบปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการดำเนินงาน ช่วงปี พ.ศ. 2565 คือสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้ เช่น กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน การค้นคว้า การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในรูปแบบ Face To Face และโรงเรียนต้องเร่งพัฒนานักเรียนที่เกิด Learning Loss ในการอ่านเขียนเพื่อพัฒนาคุณภาพให้พร้อมต่อไปได้ รวมถึงปัญหางบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี, 2565ก) และยังพบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 3 ปี คือ ปีการศึกษา 2562–2564 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ย 4 วิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่วนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 3 ปีการศึกษา คือ ปีการศึกษา 2562–2564 เมื่อพิจารณาเป็นรายวิชา พบว่า ทุกรายวิชามีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น และปีการศึกษา 2564 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 5 รายวิชาลดลง (สถาบันทางการทดสอบ

แห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2562-2564) นอกจากนั้นในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563–2565) ที่วิเคราะห์โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis ระบุว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี มีจุดอ่อนหลายจุด เช่น มีโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดบางส่วนที่มีทรัพยากรทางการศึกษาไม่เพียงพอ ครูผู้สอนส่วนหนึ่งของโรงเรียนในสังกัดสอนไม่ตรงกับสาขาวิชาเอก ทำให้นักเรียนขาดโอกาสในการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง นักเรียนบางส่วนขาดทักษะการอ่านและการเขียน การคิดอย่างเป็นระบบ Coding เป็นต้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี, 2564)

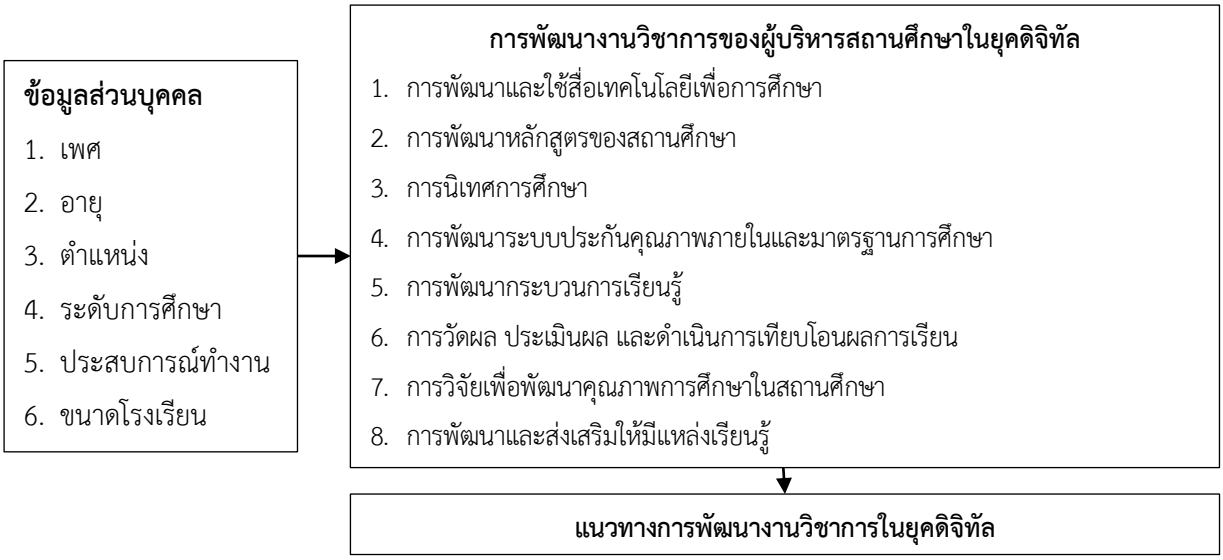
จากปัญหาดังกล่าว สะท้อนให้เห็นความสำคัญของการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิผลตามที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเป็นการสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของ Sergiovanni et. al. (1987); ธีระ รุญเจริญ (2550); กระทรวงศึกษาธิการ (2550); ภารดี อนันต์นาวี (2557); อัจฉรา นิยมาภา (2561); วิสุทธิ์ วิจิตรพัชราภรณ์ (2562) ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาในรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานตามระเบียบวิธีวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ปีการศึกษา 2565 จำนวน 18 แห่ง รวมทั้งสิ้น 1,830 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 77 คน และครู จำนวน 1,753 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี, 2565ข)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี รวมทั้งสิ้น 320 คน ได้โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970 อ้างถึงใน ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ, 2562) กำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 5 โรงเรียน จำนวน 232 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน จำนวน 62 คน โรงเรียนขนาดกลางและเล็ก 2 โรงเรียน จำนวน 26 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีจำนวน 3 ตอน รายละเอียดของแบบสอบถามมีดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) จำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดโรงเรียน จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี แบ่งเป็น 8 ด้าน คือ 1) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) การนิเทศการศึกษา 4) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และ 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ โดยข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) จำนวน 58 ข้อ

ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี มีลักษณะเป็นคำตอบแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาทฤษฎี งานวิจัย และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหา และตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. สร้างแบบสอบถามทั้งสิ้น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) จำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดโรงเรียน จำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likerts (1967) จำนวน 58 ข้อ และตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี มีลักษณะเป็นคำตอบแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

4. นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการประเมินผล

ตามสภาพจริง จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องของภาษา ความสมบูรณ์ครบถ้วนตามนิยามของการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลหาค่า IOC (The Index of Item–Objective Congrurence) โดยค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00

5. นำแบบสอบถามไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามกับครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนโรงเรียนสตรีวิทยา ๒ ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จำนวน 30 คน เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ความเที่ยงทั้งฉบับได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha–Coefficient) เท่ากับ 0.94 ซึ่งถือว่ามีคุณภาพเพราะมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงมากกว่า 0.70 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลและแบบสอบถามไปตามโรงเรียนในสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ตรวจความสมบูรณ์เรียบร้อยจากแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเก็บแบบสอบถามได้จำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นจึงนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

3. ทดสอบสมมติฐานโดยเปรียบเทียบระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน กรณีตัวแปร 2 กลุ่ม ใช้สถิติทดสอบที (t-test แบบ Independent) และกรณีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ใช้การทดสอบความแตกต่างรายคู่แบบ LSD (Least Significant Difference)

4. วิเคราะห์แนวทางการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี โดยรวมและรายด้าน

การงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล	$\bar{x}$	SD	แปลค่า	อันดับ
1. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.21	0.59	มาก	7
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.26	0.54	มาก	3
3. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.28	0.63	มาก	1
4. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.26	0.59	มาก	4
5. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.27	0.56	มาก	2
6. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.25	0.55	มาก	5
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.21	0.60	มาก	8
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	4.23	0.58	มาก	6
ภาพรวม	**4.24**	**0.53**	**มาก**	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.24, SD=0.53) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{x}$=4.28, SD=0.63) รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x}$=4.27, SD=0.56) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{x}$=4.26, SD=0.54) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{x}$=4.26, SD=0.59) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{x}$=4.25, SD=0.55) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\bar{x}$=4.23, SD=0.58) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{x}$=4.24, SD=0.60) และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{x}$=4.21, SD=0.59)

2. ผลการทดสอบสมมติฐานโดยเปรียบเทียบระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล โดยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียน แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

การพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล	**สถานภาพส่วนบุคคล**					
	เพศ	**อายุ**	**ตำแหน่ง**	**ระดับการศึกษา**	**ประสบการณ์ทำงาน**	**ขนาดโรงเรียน**
1. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	.08	.41	.96	.23	.40	.44
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	.67	.13	.48	.26	.01*	.78
3. ด้านการนิเทศการศึกษา	.88	.47	.65	.36	.03*	.65
4. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา	.14	.04*	.82	.18	.01*	.36
5. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	.05*	.05*	.10	.01*	.11	.27
6. ด้านการวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	.10	.00**	.21	.03*	.39	.56
7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	.19	.01*	.35	.02*	.04*	.49
8. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	.23	.02*	.45	.16	.16	.57
ภาพรวม	**.18**	**.07**	**.42**	**.44**	**.05**	**.53**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน มีความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งและขนาดโรงเรียนต่างกัน มีระดับความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ดังแสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แนวทางการพัฒนาวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี

แนวทางการพัฒนาวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล	จำนวน (คน)
1. ควรสนับสนุนให้มีห้องสมุดดิจิทัลเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน	7
2. ควรจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์	5
3. ควรฝึกอบรมให้ครูตระหนักในความสำคัญและเข้าใจกระบวนการนิเทศภายใน	5
4. ควรสนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4
5. ควรสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกภาคส่วนร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ	3
6. ควรส่งเสริมให้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการวัดผล ประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน	3
7. ควรผู้บริหารสนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อรวบรวม และเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา	2

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี มีดังนี้ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีห้องสมุดดิจิทัลเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ฝึกอบรมให้ครูตระหนักในความสำคัญและเข้าใจกระบวนการนิเทศภายใน สนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกภาคส่วนร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ส่งเสริมให้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการวัดผล ประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน และผู้บริหารสนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อรวบรวม และเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยุคดิจิทัลคือยุคที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามาบูรณาการกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลลิตวดี ระดาบุตร และคณะ (2565) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสัตตบงกช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารจัดการการเรียนรู้ เป็นอันดับสูงสุด รองลงมาคือ การบริหารจัดการหลักสูตร ส่วนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นอันดับต่ำสุด 2) ระดับคุณภาพผู้เรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถในการคิดเป็นอันดับสูงสุด รองลงมาคือ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตส่วนความสามารถในการสื่อสารเป็นอันดับต่ำสุด 3) การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนยุคดิจิทัลมีสามด้าน คือ การนิเทศการศึกษา การบริหารจัดการการเรียนรู้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการบริหารจัดการหลักสูตรส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์ผลได้ร้อยละ 62.5 เมื่อพิจารณาการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรีเป็นรายด้าน อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสามารถนำมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวรรณ ศรีนวลจันทร์ และ ศักดิพันธ์ ตันวิมลรัตน์ (2562) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนวัดลานนาบุญ ผลการวิจัย พบว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนวัดลานนาบุญโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านหลักสูตร ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการ

และการให้บริการทางการศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นฐานในการเรียนรู้ตามลำดับ

2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารกำหนดนโยบายและส่งเสริมให้มีการบูรณาการ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตในยุคดิจิทัล การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผสมผสานเทคโนโลยีจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภรณี ศิริวิศาลสุวรรณ และคณะ (2563) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีชื่อว่า “NICE Model” 2) ประสิทธิผลของหลักสูตร พบว่า 2.1) นักเรียนมีพัฒนาการของทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด 2.2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการขยายหลักสูตรพบว่า 3.1) นักเรียนมีพัฒนาการของทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด 3.2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด

3) ด้านการนิเทศการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ร่วมกันปรับปรุงการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคลโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วม และจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึง ต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลส่งผลกระทบกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิรดา พันชัยภู และคณะ (2564) ที่ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า 1) ความต้องการที่จะใช้เทคโนโลยีดิจิทัล อุปกรณ์ และเครื่องมือที่มีอยู่ในปัจจุบัน และสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการพัฒนากระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษาให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ 2) ผลการสร้างรูปแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มี 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีการดำเนินการ 4) แนวทางการประเมินผล 5) เงื่อนไขความสำเร็จ วิธีการดำเนินการมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) การสร้างความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 3) การนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปปฏิบัติ โดยดำเนินการนิเทศในขอบข่ายเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดทำและใช้แผนการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการศึกษา และ 4) การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา 3) ผลการทดลอง

ใช้รูปแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการปฏิบัติคิดเป็นร้อยละ 93.54 4) ผลการประเมินรูปแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์โดยรวมรวมอยู่ในระดับมาก

4) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยจัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษา และมีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ในกระบวนการประเมินคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของ พระราชวุธ ปญฺญาวชิโร และคณะ (2562) พบว่า แนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผู้บริหารควรสนับสนุน ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นสากล

5) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกการคิดวิเคราะห์ การเผชิญสถานการณ์ สามารถประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ปัญหา และผู้บริหารสนับสนุนให้ครูนำเทคโนโลยีมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนปลดล็อคศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญาภรณ์ นาจำปา และคณะ (2565) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคกลางสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบด้านการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ด้านการรู้เกี่ยวกับยุคดิจิทัล (Digital Age Literacy) 2) ด้านการคิดสร้างสรรค์ (Inventive Thinking) 3) ด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Effective Communication) และ 4) ด้านผลิตภาพที่มีคุณภาพสูง (High Productivity)

6) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตร สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของประเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สอดรับกับการปฏิรูปทางการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สวัสดิ์ชัย ศรีพนมธนากร และ ธันวดี ดอนวิเศษ (2561) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้น

พื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรีพบว่าโดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรีจำแนกตามภาระงานสอน พบว่า การดำเนินงานในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การเปรียบเทียบการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรีจำแนกตามประสบการณ์สอน พบว่า การดำเนินงานในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูสามารถนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ ส่งผลต่อการปฏิรูปคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนจิรา เวียนสุข (2561) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมหรรณพาราม ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมหรรณพารามโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน คือ กำหนดนโยบายและแนวทางในการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของผู้เรียน ครูและผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา และอยู่ระดับมากจำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ 1) พัฒนาครูและผู้เรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การจัดการ การหาเหตุผลในการตอบปัญหา 2) การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในแบบที่ตนสนใจเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย และ 3) รวบรวมและเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการพัฒนาเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์ของสถานศึกษาให้มีรูปแบบการใช้งานที่เข้าใจง่าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลไม่ได้จำกัดแค่ในห้องเรียนเท่านั้น ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสากร คำคุ้ม และคณะ (2561) ที่ศึกษาเรื่องการส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีห้องสมุดขนาด 1-2 ห้องเรียนและมีครูบรรณารักษ์ 1 คน ครูบรรณารักษ์โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อความต้องการในการจัดห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็น

อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการบริหาร และด้านการบริการ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านงานเทคนิค และด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1) เพศ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและทุกรายด้าน ยกเว้นด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิยม รัชตะวัฒน์ชัย (2560) ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา และครูพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ ที่ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) อายุ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และภาพรวม รวมไปถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิยม รัชตะวัฒน์ชัย (2560) ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา และครูพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ ที่ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ระดับการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชวาล เชียงสน (2564) ที่ศึกษาเรื่องการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่งและขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4) ประสบการณ์ทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยพันธ์ ศิริรักษ์ (2562) วิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมมีความเห็นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ พบว่าโดยภาพรวมมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5) ตำแหน่งและขนาดโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งและสังกัดในขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรีไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของชัชวาล เชียงสน (2564) ที่ศึกษาเรื่องการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่งและขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการส่งเสริมการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี อภิปรายผลได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล พบว่าผู้บริหารควรมีแนวทางการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน รวมถึงการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทิตย์ ทิมินกุล และ จิรวัฒน์

วรุณโรจน์ (2564) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 จังหวัดบึงกาฬ จากการศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ โรงเรียนควรจัดสื่อเทคโนโลยี สื่อออนไลน์และระบบอินเทอร์เน็ตให้ครบทุกห้องเรียน ครูควรมีกระบวนการวัดผลที่หลากหลายตามความแตกต่างของนักเรียน และโรงเรียนควรมีการจัดซื้อสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี พบว่า การพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดทั้ง 8 ด้าน ควรได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สูงขึ้น โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้และการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ห้องสมุดดิจิทัล การเผยแพร่ผลการวิจัย การใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยหรือองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาสังกัดอื่น ๆ

2. ควรศึกษาความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ปกครอง นักเรียนที่มีต่อการพัฒนางานวิชาการผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

เจนจิรา เวียนสุข. (2561). **การบริหารงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมหรรณพาราม**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชัชวาล เชียงสน. (2564). *การส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี.* **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์**, 7(3): 284-296.

ธัญญาภรณ์ นาจำปา อภิธีร์ ทรงบัณฑิต และ โยธิน ศรีโสภา. (2565). *การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคกลางสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* **วารสารศิลปะการจัดการ**, 6(4): 1805-1820.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา.** กรุงเทพฯ: แอล.ที. เพรส.

นิยม รัชตะวัฒน์ชัย. (2560). **แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์.** วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ปิยพันธ์ ศิริรักษ์. (2562). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25**. วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

พระราชวุธ ปญฺญาวชิโร และคณะ. (2562). **การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ภรณี ศิริวิศาลสุวรรณ มาเรียม นิลพันธุ์ คณิต เขียววิชัย และ อนิรุทธ์ สติมั่น. (2563). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะชีวิตในยุคดิจิทัลสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.* **วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร**, 10(2): 90-104.

ภารดี อนันตนาวี. (2557). **หลักการแนวคิด ทฤษฎีการบริหารการศึกษา.** ชลบุรี: มนตรี.

ลลิตวดี ระดาบุตร อัจฉรา นิยมาภา และ กานดา สกุลธนะศักดิ์ มัวร์. (2565). *การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสัตตบงกช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี.* **วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**, 10(38): 136-144.

ลัดดาวรรณ ศรีนวลจันทร์ และ ศักดิพันธ์ ตันวิมลรัตน์. (2562). *แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในโรงเรียนวัดลานนาบุญ.* **วารสารการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร,** 10(2): 338-346.

ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ. (2562). **สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.

วิสากร คำคุ้ม ประภาส พาวินันท์ พิมลพรรณ ประเสริฐวงษ์ เรพเพอร์ และ ศศินันท์ เศรษฐวัฒน์บดี (2561). *การส่งเสริมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.* **INFORMATION อินฟอร์เมชั่น,** 25(2): 21-30.

วิสุทธิ์ วิจิตรพัชราภรณ์. (2562). **หลักการบริหารองค์การทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศศิรดา พันชัยภู ภาณุพงศ์ บุญรมย์ และ ชวนคิด มะเสนะ. (2565). *รูปแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**, 10(4): 1639-1653.

สถาบันทางการทดสอบแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2562). **รายงานประจำปี 2562.** ค้นเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2565, จาก https://www.niets.or.th

_____. (2563). **รายงานประจำปี 2563.** ค้นเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2565, จาก https://www.niets.or.th

_____. (2564). **รายงานประจำปี 2564.** ค้นเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2565, จาก https://www.niets.or.th

สวัสดิ์ชัย ศรีพนมธนากร และ ธันวดี ดอนวิเศษ. (2561). *การศึกษาการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี.* **วารสารวิจัยรำไพพรรณี**, 12(2): 167-176.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี. (2565ก). **รายงานการกำกับติดตามการดำเนินงานประจำปีรอบ 6 เดือนตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี** (พ.ศ. 2565).

_____. (2565ข). **ข้อมูลสารสนเทศ ปีการศึกษา 2565.** นนทบุรี (กรกฎาคม): 11-12.

สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2562). **การศึกษาภควันตภาพเรียนได้ทุกหนทุกแห่งและทุกเวลา.** แพร่: แพร่ไทยอุตสาหการพิมพ์.

อัจฉรา นิยมาภา. (2561). **ภาวะผู้นำทางวิชาการศักยภาพผู้บริหารยุคใหม่.** กรุงเทพฯ: วิสต้า อินเตอร์ปริ้นท์.

อาทิตย์ ทิมินกุล และ จิรวัฒน์ วรุณโรจน์. (2564). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 จังหวัดบึงกาฬ.* **สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์,** 8(2): 169-180.

Likert, R. (1967). **The method of constructing and attitude scale In Reading in Fishbeic M(Ed). Attitude Theory and Measurement**. New York: Wiley and Son.

Sergiovanni, T. J., Martin, B. and Fred, S. (1987). **Coomb Education Governance and Administration**. 2nd ed. New Jersey: Englewood Cliffs.

การศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย

The Possibility Study of Future Mobile Development in Thailand

อานนท์ ทับเที่ยง
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการธุรกิจดิจิทัล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
E-mail: arnont05@gmail.com
ประวิทย์ พรหมสิทธิ์
นิสิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจดิจิทัล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
E-mail: realdane@gmail.com
Arnon Tubtiang
Lecturer, Management and Innovation Digital Business Management,
King Mongkut's University of Technology Thonburi
Prawit Prommasit
Student, Management and Innovation Digital Business Management,
King Mongkut's University of Technology Thonburi

รับเข้า: *23 สิงหาคม 2565* **แก้ไข:** *10 กันยายน 2565* **ตอบรับ:** *12 ตุลาคม 2565*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความแตกต่างกันระหว่างตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย และ 2) ศึกษาอิทธิพลในตัวแปรด้านภาครัฐ ด้านเทคโนโลยี ด้านการขับเคลื่อนปัญญาประดิษฐ์ และด้านความปลอดภัยที่ส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม คือ ผู้บริหารและพนักงานในธุรกิจด้านสื่อสารโทรคมนาคม จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุระหว่าง 41-45 ปี โดยมีตำแหน่งงานปัจจุบันเป็นผู้บริหารและพนักงาน และระยะเวลาในช่วง 5-9 ปี ที่ปฏิบัติงานในองค์กรมีผลต่อการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคต และ 2) ตัวแปรด้านภาครัฐ ด้านเทคโนโลยี ด้านการขับเคลื่อน

ปัญญาประดิษฐ์ และด้านความปลอดภัย มีผลต่อการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย

คำสำคัญ: การกำกับดูแลภาครัฐ เทคโนโลยี การขับเคลื่อนปัญญาประดิษฐ์ ความปลอดภัย

Abstracts

The purpose of this research were 1) to study demographic factors and factors affecting the possibility of future development of mobile phones in Thailand; 2) to study the influence of government, technology, artificial intelligence, driving and safety affecting the possibility of future development of mobile phones in Thailand. A sample were 400 executives and employees in the telecommunication business. The research tool was the questionnaires. Statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, and multiple regression analysis at a statistical significance level at .05.

The results revealed that 1) the sample group with the age range between 41-45 years with the current job position as executives and employees, and a period of 5-9 years working in the organization affected the development of mobile phones in the future. 2) As for the relationship between factors, It was found that the government sector, technology, artificial intelligence driven, and security were affected the possibility of future mobile phone development in Thailand.

Keywords: government regulation of ICTs, technology, AI-driven, security

บทนำ

การให้บริการหลักของระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ คือ การใช้งานโทรศัพท์เพื่อการสนทนาแต่การใช้บริการระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ก็มีความต้องการที่จะใช้งานการสื่อสารข้อมูลประเภทอื่น จากสาเหตุของความต้องการของผู้ใช้ที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นนี้เองจึงเกิดการพัฒนาระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นและรองรับการสื่อสารข้อมูลเหล่านี้ คำว่า G ย่อมาจากคำว่า Generation ที่แปลว่า ยุค สมัย รุ่น ซึ่งเมื่อเอาไปใช้ร่วมกันกับตัวเลข การเปลี่ยนแปลง (MReport, 2563) วิวัฒนาการของระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ ดังต่อไปนี้ ยุคที่ 0 (Pre-cellular: 0G) ยุคที่ 1 (First Generation: 1G) ยุคที่ 2 (Second Generation: 2G) ยุคที่ 3 (Third Generation: 3G) ยุคที่ 4 (Fourth Generation: 4G) และยุคที่ 5 (Fifth

Generation: 5G) ด้วยความเร็ว 50 Mbit/s ถึง 2 Gbit/s และอาจเพิ่มขึ้นสูงกว่า 100 Gbit/s ในอนาคต ซึ่งเร็วกว่ายุค 4G ถึง 100 เท่า ซึ่งมีคุณสมบัติสำคัญ 3 ข้อ คือ Enhanced Mobile Broadband (eMBB) รองรับการรับส่งข้อมูลความเร็วสูง Massive Machine Type Communications (mMTC) รองรับการเชื่อมต่อกับอุปกรณ์จำนวนมากขึ้น และUltra-reliable and Low Latency Communications (uRLLC) ความหน่วงต่ำ

ธุรกิจบริการระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่มีลักษณะของตลาดกึ่งผูกขาดที่มีผู้ประกอบการน้อยราย (Oligopoly) เป็นธุรกิจที่ต้องใช้เงินลงทุนสูงทั้งการวางโครงข่ายและการลงทุนด้านเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีฐานะเงินทุนแข็งแกร่งจึงมีความได้เปรียบและมีอำนาจผูกขาดในตลาด การประเมินธุรกิจบริการระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ในปี พ.ศ.2562-2564 มีศักยภาพในการสร้างการเติบโตของรายได้ต่อเนื่อง โดยรายได้ค่าบริการจะเติบโตเฉลี่ย 4-5% ต่อปี จากสถานการณ์ COVID-19 และการขยายฐานจำนวนผู้ใช้งานผ่านการขยายโครงข่ายบริการ อย่างไรก็ตาม ภาวะการแข่งขันด้านราคาที่ยังรุนแรง รวมทั้งภาระจากต้นทุนประมูลคลื่นความถี่และการลงทุนขยายโครงข่ายอย่างต่อเนื่องของผู้ประกอบการยังเป็นปัจจัยกดดันผลประกอบการและอัตราผลกำไร (พูลสุข นิลกิจศรานนท์, 2562)

ปัจจุบันประเทศไทยมีการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในด้านธุรกิจโทรคมนาคม ซึ่งในส่วนของบริการโทรคมนาคมมีบทบาทสำคัญ ระบบ 4G และ 5G เป็นหลัก มีประมาณการว่าหากประเทศไทยเปิดใช้งานโครงข่ายระบบ 5G ภายในปี พ.ศ. 2563 เศรษฐกิจของไทยจะเติบโตขึ้นเป็นอย่างมาก ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช., 2562) จึงได้ผลักดันให้มีการประมูลคลื่นความถี่สำหรับโครงข่าย 5G ไปเมื่อช่วงกลางไตรมาสที่ 1/2563 และปัจจุบันได้มีผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่เริ่มให้บริการเครือข่าย 5G แล้ว และประเทศไทยเป็นประเทศแรกในภูมิภาคอาเซียนที่มีบริการ 5G เชิงพาณิชย์ เพราะมีความพร้อมทั้งด้านผู้บริโภค ที่ต้องการใช้บริการ 5G ประเทศไทยมีโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล 4G ครอบคลุมทั่วประเทศและพร้อมที่จะพัฒนาเป็น 5G ทั้งนี้ รัฐบาลโดย พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรียังเห็นชอบมาตรการส่งเสริมการลงทุน 5G สร้างแรงจูงใจดึงดูดนักลงทุนให้เกิดการลงทุนในการพัฒนาเทคโนโลยีในรูปแบบใหม่ รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานของอุตสาหกรรม 5G โดยการใช้งาน 5G จะเกิดขึ้นในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งอนาคต และดึงดูดการลงทุนจากบริษัทต่างชาติ ขณะที่ 6 กลุ่มจังหวัดที่จะได้ประเดิมการใช้งาน 5G เพื่อนำไปสู่เมืองอัจฉริยะ (Smart City) ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เชียงใหม่ นครราชสีมา ขอนแก่น สงขลา และภูเก็ต รวมทั้งท่าอากาศยานที่สำคัญที่จะได้สัมผัส 5G ก่อน รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรียังได้เปิดเผยแผนปฏิบัติการว่าด้วยการส่งเสริมการใช้ประโยชน์เทคโนโลยี 5G ของประเทศไทยในระยะปี พ.ศ. 2566-2570 ตั้งเป้าไว้ ให้มีโครงข่าย 5G ครอบคลุมร้อยละ 98 ของประชากรภายในปี พ.ศ. 2570 และมีความเร็วไม่ต่ำกว่า 100 Mbps ในเขตเทศบาลและ 50 Mbps ในทุกพื้นที่ เพิ่มเศรษฐกิจมีมูลค่าเพิ่มจากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี 5G เป็น

สัดส่วนร้อยละ 6.6 ของ GDP จำนวนผู้ประกอบการ SME ประยุกต์ใช้เทคโนโลยี 5G ไม่ต่ำกว่า 7,000 ราย และจำนวนผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สามารถเข้าถึงบริการดิจิทัลด้านการศึกษาโดยการประยุกต์ใช้ 5G ไม่ต่ำกว่า 700,000 ราย (รัฐบาลไทย, 2563)

ในอนาคตเทคโนโลยี 6G อาจอยู่ห่างออกไปหลายปี ยังเป็นเป้าหมายใหญ่ซึ่งหลายประเทศได้เริ่มพัฒนาเพื่อชิงความได้เปรียบ และสร้างมาตรฐานให้กับเทคโนโลยีการสื่อสารในยุคต่อไปที่จะต้องเป็นผู้นำในการแข่งขันเพื่อคนรุ่นต่อไป ซึ่งประเทศที่ยื่นจดสิทธิบัตรเทคโนโลยี 6G ดังนี้ ประเทศจีน ร้อยละ 40.3 สหรัฐอเมริกา ร้อยละ 35.2 ญี่ปุ่น ร้อยละ 9.9 ยุโรป ร้อยละ 8.9 และเกาหลีใต้ ร้อยละ 4.2 (Tokyo-Based Research, 2564) จากการศึกษา ผู้วิจัยจึงได้จัดทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างกันระหว่างตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย

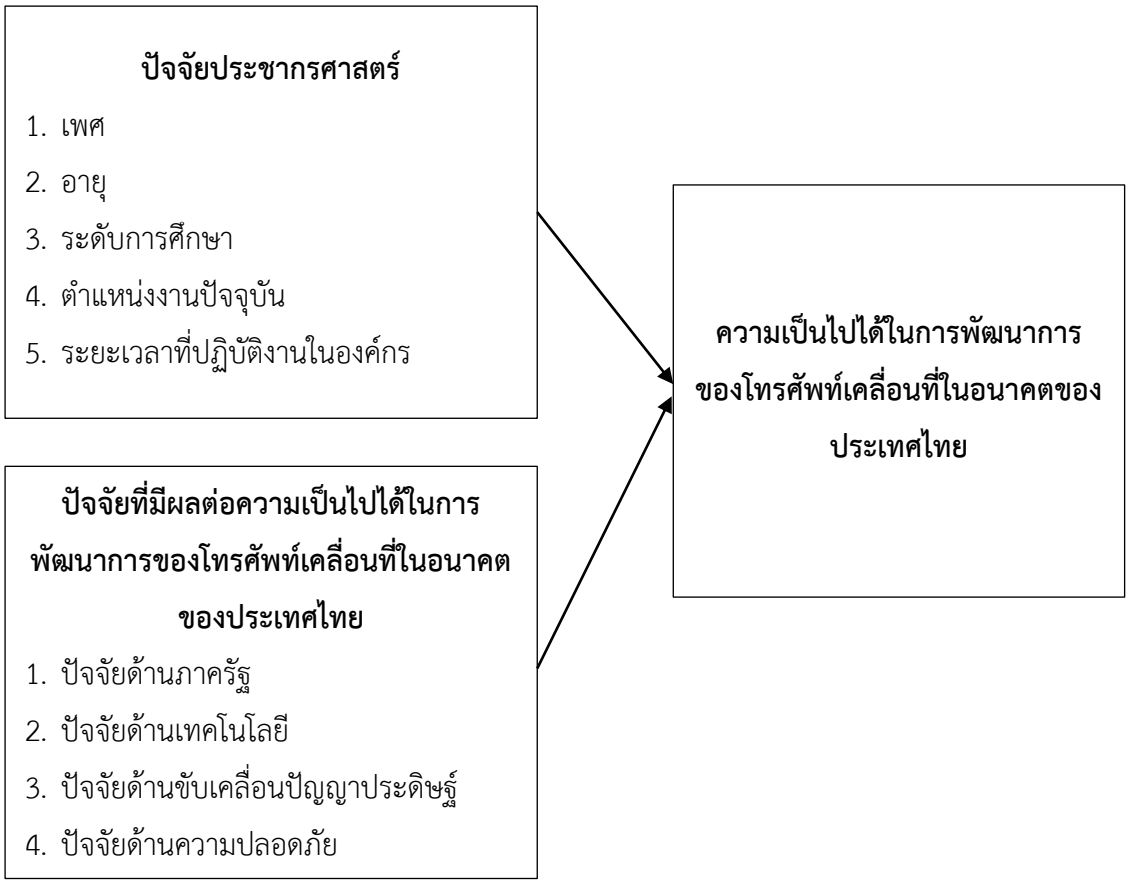
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลในตัวแปรด้านภาครัฐ ด้านเทคโนโลยี ด้านการขับเคลื่อนปัญญาประดิษฐ์ และด้านความปลอดภัยที่ส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย

สมมติฐานการวิจัย

1. ตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทยที่แตกต่างกัน

2. ตัวแปรด้านภาครัฐ ด้านเทคโนโลยี ด้านการขับเคลื่อนปัญญาประดิษฐ์ และด้านความปลอดภัยส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและพนักงานบริษัทจากธุรกิจประเภทด้านสื่อสารโทรคมนาคม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนบุคคลทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนมากและไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Non-Probability Sampling) เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เลือกกลุ่มที่ผู้วิจัยใช้เหตุผลในการเลือกเพื่อความเหมาะสมในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและพนักงานบริษัทจากธุรกิจประเภทด้านสื่อสารโทรคมนาคม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ W.G. Cochran โดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 323 คน ทำการแจกแบบสอบถามเผื่อเป็นจำนวน 400 ชุด เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นในการตอบแบบสอบถามที่ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) ในรูปแบบ Google Forms ไปยังช่องทางต่าง ๆ เช่น Line, Facebook เป็นต้น ได้มาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเนื้อหาที่ศึกษาครอบคลุมวัตถุประสงค์ ซึ่งคำถามครอบคลุมเนื้อหาในหัวข้อที่ศึกษาวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed Ended Question) ที่มีลักษณะเป็นแบบ Check List ส่วนที่ 2 ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย ปัจจัยด้านภาครัฐ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านการขับเคลื่อนปัญญาประดิษฐ์ และปัจจัยด้านความปลอดภัย โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามมาตรวัดของ Likert โดยประกอบด้วยข้อคำถามในปัจจัยในแต่ละด้าน ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Question) โดยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ทำการตรวจสอบและประเมินข้อคำถาม นำมาหาค่าดัชนี IOC ผลการตรวจสอบพบว่า ข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป โดยใช้คำนวณของ Rovinelli and Hambleton (1977) ถือว่าข้อคำถามมีความเที่ยงตรงและสอดคล้อง จากนั้นตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) จากการเก็บข้อมูลประชากรที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน โดยใช้เทคนิคการวัดความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Internal Consistency Method) เพื่อตรวจสอบว่าคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการ และมีความเหมาะสมหรือไม่ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient; α) ซึ่งการประเมินความเที่ยงสัมประสิทธิ์อัลฟาได้มีการพิจารณาจากเกณฑ์ตามที่กำหนด (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544) พบว่า ค่าระดับความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามมากกว่า 0.80

ตารางที่ 1 ค่าความน่าเชื่อถือของแต่ละตัวแปรที่ใช้การเก็บแบบสอบถาม

ตัวแปร	Cronbach's Alpha
ปัจจัยด้านภาครัฐ	0.901
ปัจจัยด้านเทคโนโลยี	0.803
ปัจจัยด้านการขับเคลื่อนปัญญาประดิษฐ์	0.896
ปัจจัยด้านความปลอดภัย	0.877
ความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย	0.846

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ สถิติทดสอบที (Independent-Sample t Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression) วิธีการคัดเลือกเข้า (Enter) เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัย

1. ความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทยและปัจจัยด้านต่าง ๆ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทยและปัจจัยด้านต่าง ๆ

ตัวแปร	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ปัจจัยด้านภาครัฐ	3.99	0.71	มาก
ปัจจัยด้านเทคโนโลยี	4.26	0.64	มากที่สุด
ปัจจัยด้านการขับเคลื่อนปัญญาประดิษฐ์	4.42	0.65	มากที่สุด
ปัจจัยด้านความปลอดภัย	4.26	0.66	มากที่สุด
ความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย	4.38	0.63	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านการขับเคลื่อนปัญญาประดิษฐ์ ปัจจัยด้านความปลอดภัย มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และปัจจัยด้านภาครัฐ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความแตกต่างตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย

ตัวแปร	สถิติ	t	Sig.	F	Sig.
1. เพศ	t-test	0.051	.959	-	-
2. อายุ	F-test	-	-	10.902*	.000
3. ระดับการศึกษา	t-test	1.946	.052	-	-
4. ตำแหน่งงานปัจจุบัน	t-test	4.088*	.000	-	-
5. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์กร	F-test	-	-	6.889*	.000

จากตารางที่ 3 พบว่า เพศ สถิติทดสอบ t=0.051 และ Sig.>0.05 และระดับการศึกษา สถิติทดสอบ t=1.946 และ Sig.>0.05 ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย ไม่แตกต่างกัน แต่ในอีกด้านหนึ่ง คือ อายุ สถิติทดสอบ F=10.902 และ Sig.<0.05 ตำแหน่งงานปัจจุบัน สถิติทดสอบ t=4.088 และ Sig.<0.05 และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์กร สถิติทดสอบ F=6.889 และ Sig.<0.05 ที่แตกต่างกันนั้น กลับส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

	ตัวแปร	Y	P	T	A	S
Y	Correlation	1	.759**	.841**	.826**	.835**
	Sig. (2-tailed)		.000	.000	.000	.000
P	Correlation	.759**	1	.702**	.526**	.688**
	Sig. (2-tailed)	.000		0.000	0.000	0.000
T	Correlation	.841**	.702**	1	.751**	.852**
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000		0.000	0.000
A	Correlation	.826**	.526**	.751**	1	.749**
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000		0.000
S	Correlation	.835**	.688**	.852**	.749**	1
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.000	0.000	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์ Pearson's Correlation พบว่า ปัจจัยด้านภาครัฐ (P) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (T) ปัจจัยด้านการขับเคลื่อนปัญญาประดิษฐ์ (A) และปัจจัยด้านความปลอดภัย (S) นั้น มีความสัมพันธ์ต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย โดยจะมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง +1 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันมีค่าเป็นบวก ในทิศทางเดียวกันที่ระดับนัยสำคัญ .01

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ซ้ำซ้อนระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity)

ปัจจัย	Collinearity Statistics	
	Tolerance	VIF
ปัจจัยด้านภาครัฐ (P)	0.474	2.108
ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (T)	0.221	4.529
ปัจจัยด้านการขับเคลื่อนปัญญาประดิษฐ์ (A)	0.389	2.569
ปัจจัยด้านความปลอดภัย (S)	0.231	4.331

จากตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ซ้ำซ้อนระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) พบว่า ค่า Tolerance มีค่าน้อยที่สุดคือ 0.221 ซึ่งไม่ต่ำกว่า 0.1 และค่า Variance Inflation Factor (VIF) มีค่าสูงสุด คือ 0.474 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 10 ดังนั้น สามารถสรุปผลได้ว่า ตัวแปรอิสระของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทยซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กัน หรือไม่เกิด Multicollinearity (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2558)

พิจารณาอิทธิพลของตัวแปรทั้ง 4 ด้าน โดยกำหนดสมมติฐาน ดังนี้

H_0 หมายถึง ปัจจัยทั้ง 4 ด้านไม่มีอิทธิพลต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย

H_1 หมายถึง ปัจจัยอย่างน้อย 1 ด้านที่มีอิทธิพลต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย

ตารางที่ 6 ผลตรวจสอบอิทธิพลของตัวแปรต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	135.107	4	33.777	592.600	0.000
Residual	22.514	395	0.057		
Total	157.621	399			

จากตารางที่ 6 พบว่า สถิติทดสอบ F=529.600 และ Sig.<0.05 จึงปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 นั้นคือ มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ด้านมีอิทธิพลต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณเพื่อทำนายความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย

ตัวแปร	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
(Constant)	0.149	0.088		1.696	.091
ปัจจัยด้านภาครัฐ (P)	0.269	0.024	0.304	11.004*	.000
ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (T)	0.175	0.040	0.177	4.385*	.000
ปัจจัยด้านการขับเคลื่อนปัญญาประดิษฐ์ (A)	0.389	0.029	0.404	13.255*	.000
ปัจจัยด้านความปลอดภัย (S)	0.163	0.038	0.172	4.349*	.000

R =0.926, R^2 =0.857, Adjusted R^2=0.856, SEE=0.238, F=592.600, Sig.=0.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัจจัยด้านภาครัฐ (P) β=0.304, Sig.<0.05 ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (T) β=0.177, Sig.<0.05 ปัจจัยด้านการขับเคลื่อนปัญญาประดิษฐ์ (A) β=0.404, Sig.<0.05 และปัจจัยด้านความปลอดภัย (S) β=0.172, Sig.<0.05 ส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุคูณ R=0.926 (F=592.600) และปัจจัยทั้ง 4 ด้าน มีอิทธิพลต่อการอธิบายความแปรปรวนของความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย ได้สูงถึงร้อยละ 85.6 (Adjusted R Square = 0.856) ส่วนอีกร้อยละ 14.4 เป็นอิทธิพลของปัจจัยอื่น และจากผลการทดสอบสมมติฐานเขียนสมการ ได้ดังนี้

$$Y = 0.149 + 0.269P + 0.175T + 0.389A + 0.163S$$

โดยที่

Y คือ ความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย

P คือ ปัจจัยด้านภาครัฐ

T คือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี

A คือ ปัจจัยด้านการขับเคลื่อนปัญญาประดิษฐ์

S คือ ปัจจัยด้านความปลอดภัย

อภิปรายผล

1. อภิปรายผลการวิจัยด้านประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย

1) เพศ พบว่า ไม่มี ความแตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ กรรณิการ์ เหมือนประเสริฐ (2548) ที่กล่าวว่า ความสามารถเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาในการทำงาน แรงจูงใจ การปรับตัวทางสังคม ความสามารถในการเรียนรู้ระหว่างเพศชายและเพศหญิงไม่มีความแตกต่างกัน ถึงแม้ว่าในการศึกษาของนักจิตวิทยาพบว่า เพศหญิงจะมีลักษณะคล้อยตามมากกว่าเพศชาย และเพศชายจะมีความคิดเชิงรุกความคิดก้าวไกล และมีความคาดหวังในความสำเร็จมากกว่าเพศหญิง แต่จะไม่มีความแตกต่างใน เรื่องผลงานและในเรื่องความพึงพอใจในงาน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันในบริษัทหรือธุรกิจด้านเทคโนโลยีมีความหลากหลายในเรื่องเพศของพนักงาน เนื่องจากทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างมีความสามารถ ทักษะและความก้าวหน้าในการทำงานดังเช่นเดียวกัน ตัวชี้วัดเรื่องความสำเร็จในการทำงานจึงมักเกี่ยวเนื่องกับขีดความสามารถ ทักษะ และทัศนคติเป็นหลัก

2) อายุ พบว่า มีความแตกต่าง สอดคล้องกับแนวคิดของ กรรณิการ์ เหมือนประเสริฐ (2548) ที่ได้กล่าวว่า บุคคลแต่ละคนจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไปลักษณะพฤติกรรมบุคคลที่แตกต่างกันนี้ มีสาเหตุมาจากปัจจัยต่าง ๆ รวมถึง อายุ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิดและพฤติกรรมคนที่อายุน้อยมักจะมีความคิดเสรีนิยมยึดถืออุดมการณ์และมองโลกในแง่ดีมากกว่าคนที่อายุมาก ในขณะคนที่อายุมากมักจะมีความคิดที่อนุรักษ์นิยม ยึดถือการ ปฏิบัติระมัดระวัง มองโลกในแง่รายกว่าคนที่มีอายุน้อย เนื่องมาจากผ่านประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกัน ลักษณะการใช้สื่อมวลชนก็ต่างกัน คนที่มีอายุมากมักจะใช้สื่อเพื่อแสวงหาข่าวสารมากกว่าความบันเทิง จากผลการวิจัยที่พบว่าช่วงอายุ 41-45 ปี มีแนวโน้มส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทยอย่างมาก เนื่องจากเป็นช่วงอายุที่มีความสมดุลของประสบการณ์แนวคิดในหลาย ๆ ด้านอย่างพอดี มีการผสมผสานทั้งความคิดที่เสรีในบางด้านและความคิดที่อนุรักษ์นิยมในบางด้านเช่นกัน อย่างลงตัวไม่มองโลกร้ายหรือดีจนเกินไป ตลอดจนสามารถนำประสบการณ์และข้อบกพร่องในการใช้ชีวิตจากห้วงระยะเวลาที่ผ่านมาเพื่อปรับใช้ต่อทัศนคติการใช้ชีวิต ความต้องการในปัจจุบันและอนาคตได้ดี มีความเข้าใจแบบแผนการเปลี่ยนแปลงในด้านเทคโนโลยีและมีส่วนร่วมในยุคของการพัฒนาและเปลี่ยนผ่านเทคโนโลยีในแต่ละยุคมาบ้าง จึงมีความเข้าใจในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเป็นช่วงอายุที่มีความมั่นคงในชีวิต การทำงาน มีความชำนาญในด้าน

เทคโนโลยีสารสนเทศจากการใช้งานที่ผ่านมา จึงสามารถสื่อสารและสนับสนุนการได้ต่อการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตในประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

3) ระดับการศึกษา พบว่า ไม่มีความแตกต่าง ทั้งนี้เนื่องจากเป็นสายงานเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามยุคสมัย ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับการศึกษาจึงต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งยังสามารถเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้ผ่านทางเครื่องมือต่าง ๆ ที่ไม่จำกัดในห้องเรียน และปรับปรุงกระบวนการ วิธีการไปพร้อมกับด้านการบริหารการจัดการ สอดคล้องกับบทความเรื่องการศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และ อธิป จิตตฤกษ์, 2554: 114-115) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะมีทั้งการเรียนรู้ในวิชาแกนและทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษใหม่ ซึ่งสามารถใช้ในโลกของการทำงานและการดำรงชีวิตต่อไป ไม่ว่าจะเป็นทักษะการคิดวิพากษ์ การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาเรียนรู้ตลอดทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ครูและผู้ปกครองจึงมีส่วนในการส่งเสริมทักษะแห่งอนาคตให้กับเด็กในยุคนี้ และการทำงานที่ถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยีทำให้ทักษะการทำงานแบบเก่าอาจใช้ไม่ได้สำหรับการทำงานในอนาคต ผู้ที่สามารถปรับตัวโดยใช้ทักษะต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการรับมือกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นจึงจะสามารถปรับการทำงานได้เท่าทันโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

4) ตำแหน่งงานปัจจุบัน พบว่า มี ความแตกต่าง สืบเนื่องจากประชากรระดับพนักงานนั้นต้องเกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ และเนื่องจากในปัจจุบันการเปลี่ยนผ่านของเทคโนโลยีในแต่ละยุคใช้ระยะเวลาไม่นานอุปกรณ์ใหม่ ๆ ถูกนำเข้ามาใช้และปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้สายงานด้านปฏิบัติงานจำเป็นและต้องเคยชินต่อการปรับตัวเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ตลอดเวลาไม่ว่า ด้านอุปกรณ์ กระบวนการทำงานอย่างสม่ำเสมอทำให้พร้อมและเปิดรับการผลักดันต่อการพัฒนาเทคโนโลยีในอนาคตได้ดี สอดคล้องกับแนวคิดของ Hackman & Oldham (อ้างถึงใน สุพานี สฤษฏ์วานิช, 2552: 156-157) ได้อธิบายเกี่ยวกับ แนวความคิดการปรุงแต่งงาน เชื่อว่ามิติของงานจะมีผลกระทบต่อสภาวะของจิตใจของบุคคล และส่งผลต่อไปยังผลลัพธ์ในเรื่องผลงาน และความพึงพอใจของบุคคลผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งทฤษฎีคุณลักษณะงานนั้นอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีแรงจูงใจ คุณลักษณะของงานนั้นนำไปสู่สภาวะทางจิตวิทยา เช่น ความเชื่อทัศนคติ ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์นำพาไปสู่การจูงใจในการทำงาน ผลการปฏิบัติงานที่ดีและความพึงพอใจในการทำงาน โดยคุณลักษณะของงานที่สำคัญจะมีอยู่ 5 ปัจจัย คือ 1) Skill Variety 2) Task Identity 3) Task Significant 4) Autonomy 5) Feedback จากแนวคิดนี้ จึงกล่าวว่าตำแหน่งของงานนั้น มีส่วนผลักดันและมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคต เนื่องจากในเป็นตำแหน่งที่มีความสัมพันธ์ มีความจำเป็นหรือเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับการใช้เทคโนโลยี จึงต้องมีความต้องการในการพัฒนาเทคโนโลยีให้เจริญก้าวหน้าขึ้นเพื่อช่วยส่งเสริมและง่ายต่อการใช้งานในอนาคต

5) ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์กร พบว่า มี ความแตกต่าง สอดคล้องกับแนวคิด ประทุม ฤกษ์กลาง (2538) ได้ระบุว่า Cumming & Schwab (1973) เสนอว่า ปัจจัยที่มีผลต่อผลการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรเป็นผลจากปัจจัยสภาพแวดล้อม ได้แก่ การออกแบบงานการบริหารงาน เพื่อนร่วมงาน การตอบแทน สภาพการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมและการประเมินผลงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับนโยบายการบริหารขององค์กรนั้น ๆ ส่วนปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ ความสามารถของบุคคลนั้นและแรงจูงใจที่จะทำงาน ซึ่งทำให้กลุ่มที่ปฏิบัติงานช่วงเวลานี้ มีการเตรียมความพร้อมและเรียนรู้ ปรับตัวได้ง่าย พัฒนาศักยภาพไปพร้อมกันกับเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ผ่านช่วงเวลาที่สิ่งรอบข้างเปลี่ยนสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ ทำให้มีความกระตือรือร้นต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ ส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย

2. อภิปรายผลการวิจัยด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย

1) ปัจจัยด้านภาครัฐ ด้านภาครัฐส่งผลที่สำคัญมาก คือ การให้ความสำคัญของการวางโครงข่ายโทรคมนาคม เพื่อเกื้อหนุนต่อการพัฒนาของประเทศ และความตระหนักถึงศักยภาพของเทคโนโลยีในอนาคต ตลอดจนมีแนวทางในการผลักดันและส่งเสริมการใช้ประโยชน์เทคโนโลยี พบว่า การให้ความสำคัญของภาครัฐต่อการวางโครงข่ายโทรคมนาคมนั้นจะเป็นจุดเริ่มต้นและกำลังสำคัญ รวมถึงชักจูงให้ภาคเอกชนอยากเข้ามามีส่วนร่วม โดยหากภาครัฐมีการให้ความสำคัญการวางโครงข่ายโทรคมนาคม จัดทำแผนการจัดสรรคลื่นความถี่สำหรับกิจการโทรคมนาคมเคลื่อนที่สากลและการประมูลคลื่นความถี่ พิจารณาผู้เข้ามาลงทุนพร้อมทั้งดำเนินการบนพื้นฐานของการกระจายความเสี่ยงและกระจายการลงทุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อให้เกื้อหนุนต่อการพัฒนาของประเทศ ตลอดจนมีแนวทางในการผลักดัน ส่งเสริมการใช้งานและสามารถประยุกต์ใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เพื่อสร้างประโยชน์สูงสุดต่อเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องกับการศึกษาของสถาบัน Green and Gold (2000 อ้างถึงใน Bell, D. V., 2002) พบว่า ภาครัฐนั้นมีโอกาสและหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานในฐานะของการเป็นผู้นำที่จะสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการดำเนินงานทางเศรษฐกิจเพื่อความยั่นยืนให้กับประชาชน และยังสอดคล้องกับนิยามของบทบาทของภาครัฐในทางเศรษฐกิจ

2) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ในปัจจุบันเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายยุค 3G-WCDMA, 4G-LTE พบว่า เทคโนโลยี 5G-NR และ 6G ในอนาคต ซึ่งจะเป็นมาตรฐานใหม่ของการสื่อสารในอนาคต ส่งผลเชิงบวกต่อทุกธุรกิจ สอดคล้องกับแนวคิด Jon Radoff (2021) กล่าวคือ เทคโนโลยี 5G, 6G Accelerating Distributed Networks จะได้รับการพัฒนาและกระจายเครือข่ายออกไปอย่างรวดเร็วส่วนความเร็วอินเทอร์เน็ต ความสามารถในการรองรับการใช้ Data พร้อมกันในปริมาณมาก ๆ และความหน่วงต่ำจะได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด สอดคล้องกับแผน ASEAN Digital Masterplan 2025 ที่ภูมิภาค

ASEAN ตั้งเป้าที่จะมีระบบโครงข่ายมีสายและไร้สายที่มีคุณภาพและครอบคลุม และประเทศไทยที่มีการลงทุนและพัฒนาเทคโนโลยีโครงข่าย 5G ที่รวดเร็วมาก จนทำให้กรุงเทพมหานครติดอันดับ 1 ใน 10 เมืองที่มี 5G ที่ดีที่สุดในโลก และการสื่อสารโดยที่มีมาตรฐานเดิมที่เป็นพื้นฐานรองรับคือ eMBB, mMTC, uRLLC, Smart-IoT และ Machine-Centric Communication และเทคโนโลยีการสื่อสารยุค 6G ในอนาคตส่งสัญญาณสื่อสารในรูปแบบเทราเฮิรตซ์ (Terahertz Wave: THz) ซึ่งการกระจายของสัญญาณได้ไกลและเป็นวงกว้าง สอดคล้องกับการวิจัยของ Samsung Electronics ร่วมกับ University of California, Santa Barbara (2564) พบว่า ย่านความถี่ Terahertz มีสเปกตรัมมากรองรับช่องสัญญาณ Gigahertz ได้ถึง 10 แถบความถี่ (Bandwidth) ซึ่งหมายความว่าสามารถรับส่งข้อมูลขนาด Terabits ได้ในหลักวินาที และมีความเร็วสูงสุดมากกว่า 5G ถึง 50 เท่า และลดความหน่วง (Latency) ให้เหลือเพียง 10% ของ 5G ซึ่งจะช่วยให้ 6G รองรับบริการต่าง ๆ ได้มากขึ้น เช่น บริการการเชื่อมต่อความเร็วสูง Extended Reality (XR) Hologram เป็นต้น

3) ปัจจัยด้านการขับเคลื่อนปัญญาประดิษฐ์ การทำงานเชื่อมต่อระหว่างปัญญาประดิษฐ์ (AI) และ Smart-IoT ผ่านเครือข่ายการสื่อสารที่สั่งการและควบคุมแบบไร้สายที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิด Global Connectivity Index: GCI (2018) การเชื่อมโยงสื่อสารอัจฉริยะ (Intelligent Connectivity) พบว่า การลงทุนในเทคโนโลยีสำคัญทั้ง 6 เทคโนโลยี คือ Broadband, Data Center, Cloud, Big Data, IoT และ AI นี้ช่วยให้ประเทศต่าง ๆ สามารถสร้างความเป็นดิจิทัลให้กับเศรษฐกิจของตนได้ สำหรับการใช้โคบอท (Collaborative Robots) หรือหุ่นยนต์แขนกลในโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งเป็นส่วนระบบอัตโนมัติ (Automation) ที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจะเป็นการกระตุ้นให้เร่งการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิด AIS Smart Production (2564) เป็นการนำ Robotics, Automation, Machine Vision, IoT Sensors และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องมาทำงานร่วมกัน โดยเทคโนโลยี 5G จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถด้าน Mobility, Stability, Bandwidth และ Low Latency เพื่อสร้างความยืดหยุ่น เพิ่มประสิทธิภาพ เพิ่มความแม่นยำและคุณภาพสินค้า ลดเวลาและทรัพยากรสิ้นเปลืองที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต เมื่อมีการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (AI) และข้อมูล (Big Data) ช่วยให้ด้านการแพทย์เข้าสู่ยุคของ Data-Driven Medicine หนึ่งในนวัตกรรมทางด้านการแพทย์ใหม่ที่น่าสนใจ คือ Predictive Analytic (การวิเคราะห์แบบพยากรณ์) สอดคล้องกับวิจัยและนวัตกรรมของ วราสิณี ฉายแสงมงคล (2564) พบว่า ระบบ Inspectra Intelligent Doctor Assistant เป็นระบบปัญญาประดิษฐ์ที่ช่วยเหลือแพทย์ตรวจจับความผิดปกติจากภาพถ่ายรังสีทรวงอก เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงบริการเทียบเท่าของรังสีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญได้ทุกที่ ทุกเวลา แม้จะอยู่ในพื้นที่ห่างไกล

4) ปัจจัยด้านความปลอดภัย การพัฒนาเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้นทำให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงและใช้บริการด้านข้อมูลผ่านระบบเทคโนโลยี ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ในขณะเดียวกันข้อมูลขนาดใหญ่ของผู้ใช้งานที่อยู่ในระบบเครือข่ายมีความเสี่ยงต่อการถูกโจมตี การ

ขโมยข้อมูลธุรกรรมทางการเงิน การสร้างไวรัสโจมตีระบบปฏิบัติการ ซึ่งการที่มีผู้ไม่ประสงค์ดีหรือแฮกเกอร์ ดักจับข้อมูลสำคัญ หรือรหัสผ่านของระบบเครือข่าย จึงต้องกำหนดนโยบายแนวคิดด้านความปลอดภัยไซเบอร์และต้องเป็นมาตรฐานของระบบรวมถึงแนวทางการปฏิบัติและการป้องกันการโจมตี ตลอดจนการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ต้องพัฒนาไปพร้อมกับความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีต่าง ๆ และถูกออกแบบมาให้ใช้งานได้ดี และมีประสิทธิภาพ รวมถึงการเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัลในยุค 5G และ 6G ในอนาคต การส่งเสริมมาตรฐานและกรอบแนวทางด้านความปลอดภัยร่วมกันไม่ได้มีความสำคัญในด้านการจัดการความเสี่ยงเท่านั้น แต่ยังเป็นส่วนสำคัญของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (2562) ที่ว่า แนวทางในการวางกรอบและกระบวนการการบริหารและจัดการความเสี่ยงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้ประกอบธุรกิจในการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยการจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งการบริหารและจัดการความเสี่ยงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศถือเป็นส่วนสำคัญในการกำกับดูแลและบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมุ่งเน้นให้ผู้ประกอบธุรกิจมีการกำหนดนโยบาย กระบวนการ และบทบาทหน้าที่อย่างเหมาะสมในการบริหาร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอเสนอจากการวิจัย

1. กลยุทธ์ส่งเสริมกลุ่มเป้าหมายด้านประชากรศาสตร์

1) ควรให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มตัวอย่างนี้ให้รับรู้ เข้าถึง เปิดรับฟังข้อเสนอแนะ ความต้องการ และแนวทางความคิดเห็นเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาเทคโนโลยีโทรศัพท์เคลื่อนที่

2) สนับสนุนแหล่งการเรียนรู้ที่ช่วยเพิ่มทักษะ และพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการพัฒนาเทคโนโลยีโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรืออาจทำการศึกษาวิจัยในกลุ่มตัวอย่างนี้โดยเฉพาะ

2. กลยุทธ์นโยบายส่งเสริมจากภาครัฐ

1) ภาครัฐควรเป็นตัวการหลักและเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการ ทั้งการวางกรอบนโยบายอันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินการทั้งในส่วนรัฐและเอกชน การสร้างความตระหนักถึงประโยชน์ และศักยภาพการพัฒนาของเทคโนโลยีโทรศัพท์ที่ภาคประชาชนจะได้รับ

2) ผลักดันและส่งเสริมการใช้ประโยชน์เทคโนโลยี การจัดสรรงบประมาณเพื่อการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและการวางโครงข่ายโทรคมนาคมที่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาให้ครอบคลุมทุกพื้น มีการโอกาสให้ภาคเอกชนมี ส่วนรวมในการวางโครงข่ายไม่ว่าจะผ่านการจัดสรรคลื่นความถี่หรือการออกกฎระเบียบต่าง ๆ รวมถึงการเปิดโอกาสให้เอกชนมีส่วนร่วมในการลงทุน

3. กลยุทธ์ส่งเสริมด้านเทคโนโลยี

1) ต้องวางระบบและเร่งพัฒนาเทคโนโลยี 5G ให้มีประสิทธิภาพ เร่งผลักดันให้มีการเปลี่ยนผ่านจากยุค 3G, 4G ไปสู่ยุค 5G และยุค 6G ในอนาคตอันใกล้ การพัฒนาอุปกรณ์รับ-ส่งสัญญาณสื่อสารให้มีขีดความสามารถ

2) การเพิ่มการเข้าถึงของประชาชน ทั้งขั้นตอนและราคา การส่งเสริมให้มีการแข่งขันของธุรกิจด้านโทรคมนาคมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของเทคโนโลยี การจัดการคลื่นความถี่ที่เหมาะสม และกระบวนการในการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีเสถียรภาพแล้วย่อมนำไปสู่การพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตในประเทศไทยได้ในที่สุด

4. กลยุทธ์ส่งเสริมด้านการขับเคลื่อนปัญญาประดิษฐ์

1) ส่งเสริมความรู้กับผู้ประกอบการทั้งรายใหญ่และรายย่อย เพิ่มทักษะให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ส่งเสริมการลงทุน ออกมาตรการจูงใจต่าง ๆ เช่น การลดภาษี สิทธิประโยชน์สำหรับกลุ่มธุรกิจและผู้ประกอบการรายย่อย เป็นต้น

2) ในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการเชื่อมต่อระหว่างปัญญาประดิษฐ์ (AI) และ Smart-IoT ผ่านเครือข่ายไร้สายนั้นควรมีการพัฒนาและปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ เข้ามาใช้ประโยชน์ในธุรกิจที่เกี่ยวข้องให้มากยิ่งขึ้น รวมถึงการส่งเสริมการใช้งานเพื่อให้ทราบถึงข้อบกพร่องเพื่อการพัฒนาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ

5. กลยุทธ์ส่งเสริมด้านความปลอดภัย

1) ส่งเสริมให้มีการพัฒนามาตรการความปลอดภัยให้ควบคู่ไปการพัฒนาความสารถของเทคโนโลยีต่อการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตของประเทศไทย โดยมาตรฐานความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพและเป็นสากลมาใช้อย่างจริงจัง อาทิ เช่น มาตรฐาน ISO/IEC 27001 : 2013 (Information Security Management System) มาตรฐาน The National Institute of Standards and Technology (NIST) Framework มาตรฐาน Center for Internet Security (CIS) Critical Security Controls และมาตรฐาน ISO/IEC 27002 : 2013, 2019 เป็นต้น (Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE), 2021)

2) ส่งเสริมให้ตระหนักถึงความสำคัญของระบบความปลอดภัยทางไซเบอร์ เช่น การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทั้งการป้องกันและรับมืออย่างสม่ำเสมอ จริงจัง การมีบทลงโทษทั้งทางด้านจริยธรรมและกฎหมายที่เด็ดขาดกับผู้ที่ละเมิดมาตรฐานความปลอดภัยทางไซเบอร์ ควรจัดตั้งหน่วยงานที่ดูแลควบคุมปลอดภัยทางไซเบอร์โดยตรง อีกทั้งควรเร่งรัดการจัดหาอุปกรณ์ และเครื่องมือที่สามารถช่วยยกระดับความปลอดภัยไซเบอร์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาตัวแปรในการวิจัย มีค่า Adjusted R Square เท่ากับ 0.856 แสดงว่าปัจจัยที่มีผลต่อความเป็นไปได้ต่อการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตในประเทศไทย ในการศึกษาครั้งนี้คิดเป็นร้อยละ 85.6 ดังนั้นควรทำการศึกษาเพิ่มเติมปัจจัยตัวแปรที่เหลือร้อยละ 14.4 ที่อาจส่งผลต่อการวิจัย โดยที่เป็นอิทธิพลของตัวแปรอื่นที่ไม่ได้อยู่ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการวิจัยให้มากที่สุด

2. เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความเป็นไปได้ต่อการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตในประเทศไทย จึงควรทำการศึกษาและวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ควบคู่ไปกับการแจกแบบสอบถามออนไลน์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การนำข้อมูลจากการวิจัยไป วิเคราะห์ ใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาปัจจัยความเป็นไปได้ต่อการพัฒนาการของโทรศัพท์เคลื่อนที่ในอนาคตในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพและถูกต้องมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

กรรณิการ์ เหมือนประเสริฐ. (2548). **ทัศนคติของพนักงานที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์กรบริษัท คูเวต ปีโตรเลียม (ประเทศไทย) จำกัด.** สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กัลยา วานิชย์บัญชา.(2558). **การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล**. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: สามลดา.

ประทุม ฤกษ์กลาง. (2538). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์การและผลการปฏิบัติงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชน.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พูลสุข นิลกิจศรานนท์. (2562). **แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2562-64 ธุรกิจบริการระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่.** วิจัยกรุงศรี, พฤษภาคม *2562.*

รัฐบาลไทย. (2563). **ข่าวทำเนียบรัฐบาล**. ค้นเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2565, จาก https://www.thaigov.go.th/news/contents/index/1235

วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และ อธิป จิตตฤกษ์ (ผู้แปล). (2554). **ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills: Rethinking How Students Learn).** โดย James Bellanca and Ron Brandt (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ: Openworlds.

วราสิณี ฉายแสงมงคล. (2564). **AI ช่วยชีวิตคุณและแก้ไขปัญหาทางการแพทย์ได้อย่างไรบ้าง.** ค้นเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2565, จาก https://creativetalkconference.com/how-ai-can-save-your-life-and-solve-medical-problems

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). **ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2551). **วิธีการทางสถิติสาหรับการวิจัย.** มหาสารคาม: ภาควิชาวัดผลและวิจัย. การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงาน กสทช. (2559). **ความเป็นมาของการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม**, กรุงเทพฯ: สำนักงาน กสทช.

สำนักงาน กสทช. (2562). **แผนการจัดสรรคลื่นความถี่สำหรับกิจการโทรคมนาคมเคลื่อนที่สากลของประเทศไทย (พ.ศ.2562-2566)**, กรุงเทพฯ: สำนักงาน กสทช.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2562). **แนวทางการบริหารและจัดการความเสี่ยงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Risk Management Practice),** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์.

สุพานี สฤษฏ์วานิช. (2552). **พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่: แนวคิด และทฤษฎี.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

5G Infrastructure Association European. (2021). **Vision for 6G Network Ecosystem**: 1-51.

AIS 5G Business. (2564). **ภาคการผลิตถึงเวลาปรับกลยุทธ์ สู่ Smart Manufacturing อย่างเต็มรูปแบบ.** ค้นเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2565, จาก https://www.ais.th/business/enterprise/smart-digital-insights/strategy-smart-manufacturing

Akhtar Saeed, Ozgur Gurbuz, Mustafa Alper Akkas, Ahmet Ozan Bicen. (2021). *Future and Evolving Technology Terahertz Communications.* **ITU Journal on Future and Evolving Technologies, Terahertz Communications**: 1-19.

Alain Mourad, Per Hjalmar Lehne, Antonio DeLa Oliva. (2019). **First Technology Roadmap for Advanced Wireless**. Department of Telematic Engineering, University Carlos III of Madrid.

Bell, D. V. (2002). **The Role of Government in Advancing Corporate Sustainability.** Vancouver: Environmental Futures Forum (EFF).

Computer Science Journals. (2020). *6G: Envisioning the Key Technology Application and Challenges.* **Computer Science Journals,** 11(9): 1-22.

Cummings, L. L., & Schwab, D. P. (1973). **Performance in organizations: determinants and appraisal.** Glenview, IL: Scott, Foresman.

Ericsson and Nokia. (2021). *Hexa-X: 6G Technology Project and Evolution*, **The European 6G Research Project**: 1-51.

Estifanos Tilahun Mihret, Getamesay Haile. (2021). *4G, 5G, 6G, 7G and Future Mobile Technologies*, **American Journal of Computer Science and Technology,** 9(2) 75: 1-7.

Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE). (2021). **The Roadmap to 6G Security and Privacy, Open Journal of the Communications Society**: 1094–1122.

Jon Radoff. (2021). **Building the Metaverse**. Retrieved on February 5th 2022, from https://medium.com/building-the-metaverse

MReport. (2563). **บทความพิเศษ**. ค้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2565, จาก https://www.mreport.co.th/experts/technology

Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. (1977). *On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity.* **Dutch Journal of Educational Research:** 49-60.

Tokyo-Based Research. (2564). **การยื่นของสิทธิบัตร 6G.** ค้นเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2565, จาก https://asia.nikkei.com/

Wang, Minghao; Zhu, Tianqing; Zhang, Tao; Zhang, Jun; Yu, Shui; Zhou, Wanlei. (2020). *Security and Privacy in 6G Networks: New areas and New Challenges*. **Digital Communications and Networks,** 281-291.

ความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมองและพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดนนทบุรี

Health Literacy for Stroke and Prevention Behavior of the Risk of Palsy for Higher Educational Staff in Nonthaburi Province

นนทรี สัจจาธรรม
อาจารย์ประจำคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
E-mail: nosatt@rpu.ac.th
Nontraree Sajjathram
Lecturer, Faculty of Public Health, Rajapruk University

รับเข้า: *28 เมษายน 2566* **แก้ไข:** *11 พฤษภาคม 2566* **ตอบรับ:** *23 พฤษภาคม 2566*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองของบุคลากรสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดนนทบุรี และระดับพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ 2) ความสัมพันธ์ของความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองกับพฤติกรรม การป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ และ 3) ปัจจัยทำนายความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองรายด้าน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดนนทบุรี 2 สถาบัน 169 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองของบุคลากรสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับกลาง ร้อยละ 53.25 ($\bar{x}$=91.67, SD=8.86) และพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 49.11 ($\bar{x}$=51.06, SD=5.33) 2) ความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองทั้ง 6 ด้าน กับพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ พบความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร และ 3) ปัจจัยทำนายความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองรายด้าน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ มีค่า R=0.615 ซึ่งอธิบายการผันแปร พฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ ร้อยละ 37.8 (R^2=0.378) สมการพยากรณ์ รูปคะแนนดิบ คือ y =21.232 +0.684 (การเข้าถึงข้อมูล) + 1.365 (การจัดการเงื่อนไขทาง

สุขภาพ) สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ y=0.295 (การเข้าถึงข้อมูล) + 0.386 (การจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ)

คำสำคัญ: ความรอบรู้สุขภาพ โรคหลอดเลือดสมอง พฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยง การเกิดอัมพฤกษ์ บุคลากรสถาบันอุดมศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study 1) health literacy level for stroke and prevention behavior of the risk of palsy for higher educational staff in Nonthaburi Province, 2) relationship between health literacy factors for stroke and prevention behavior of the risk of palsy, and 3) prediction variable of health literacy effected of stroke and prevention behavior of the risk of palsy. The sample consisted of 169 staffs of two higher educational institutions in Nonthaburi province. The instrument was questionnaire. Statistics for data analysis were percentage, frequency, standard deviation, Pearson correlation coefficient and multiple regression analysis.

The results showed that: 1) Health literacy level for stroke of higher educational staff over all were moderate level ($\bar{x}$=91.67, SD=8.86) and prevention behavior of the risk of palsy for higher educational staff over all were moderate level ($\bar{x}$=51.06, SD=5.33). 2) The relationship between health literacy factor for stroke and prevention behavior of the risk of palsy for higher educational staff there were statistically significant positive correlations all 6 variables at ≤ .01 level. 3) The predictor variable of health literacy effected of stroke and prevention behavior of the risk of palsy were R = 0.526 that can explain the variation and prevention behavior of the risk of palsy for higher educational staff were 37.8 (R^2=0.378) and the independent variables that predicted the higher educational staff to stroke and prevention behavior of the risk of palsy the forecasting equation that can constructed in the unstandardized score y= 21.232 + 0.684 (access skill) + 1.365 (self-management skill) the standardized score y=0.295 (Access Skill) + 0.386 (self-management skill).

Keywords: health literacy, stroke, risk preventive behavior, palsy, higher educational staff

บทนำ

ปัญหาโรคไม่ติดต่อเรื้อรังมีแนวโน้มสูงขึ้นตลอดมา สาเหตุจากพฤติกรรมสุขภาพของบุคคลดังนั้น การแก้ปัญหาสุขภาพ โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพให้เหมาะสมและถูกต้องด้วยการส่งเสริมและพัฒนาปัจจัยภายในตัวบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ การรับรู้ ความเข้าใจ และปัจจัยแวดล้อมอย่างเหมาะสม การพัฒนาปัจจัยภายใน โดยการส่งเสริมให้เกิดความรอบรู้ทางสุขภาพ (Health Literacy) ซึ่งเป็นระดับสมรรถนะของบุคคล ในการเข้าถึง เข้าใจ ประเมิน และปรับใช้ข้อมูลความรู้ และบริการสุขภาพได้อย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาขีดความสามารถระดับบุคคลในการธำรงรักษาสุขภาพตนเองอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการจัดการโรคเรื้อรังที่กำลังเป็นปัญหาระดับโลก (กองสุขศึกษา, 2561: 3, 6) เช่น โรคหัวใจและโรคหลอดเลือดสมอง โรคมะเร็ง โรคเบาหวาน และโรคปอดเรื้อรัง ซึ่งเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตในระดับต้น ๆ ของประชากรไทย โดยพบว่ามีผู้เสียชีวิตประมาณ 354,000 คนต่อปี เท่ากับร้อยละ 71 ของการเสียชีวิตทั้งหมด (กระทรวงสาธารณสุข, 2561: 13) โดยโรคหลอดเลือดสมอง (Cerebrovascular Disease/Stroke) เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของโลก สมาคมโรคหลอดเลือดสมองไทย ได้รายงานสถานการณ์โรคหลอดเลือดสมอง จากการคาดการณ์ของ WHO พบว่า ในทุกปีจะมีผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมากกว่า 15 ล้านคนทั่วโลก และเสียชีวิต จำนวน 5 ล้านคน ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า ในปี พ.ศ.2563 (สมาคมโรคหลอดเลือดสมองไทย, 2564: ออนไลน์) สำหรับประเทศไทย โรคหลอดเลือดสมองเป็นปัญหาที่สำคัญ จากฐานข้อมูลกองโรคไม่ติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข รายงานอัตราผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ปี 2560, 2561 และ 2562 เท่ากับ 423.27, 471.72 และ 487.56 ต่อประชากร 100,000 คน และจังหวัดนนทบุรี พบผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ปี 2560, 2561 และ 2562 อัตรา 369.86, 403.37 และ 413.48 ต่อประชากร 100,000 คน ตามลำดับ (กองโรคไม่ติดต่อ, 2563: ออนไลน์) ทั้งนี้การที่ประชาชนมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพที่ไม่เหมาะสม ในการป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม และสื่อโฆษณาส่งผลต่อการรับรู้ของบุคคล โดยธรรมชาติของความรอบรู้ทางสุขภาพของบุคคล มีพื้นฐานมาจากความแตกต่างของวิถีชีวิต อาชีพ เศรษฐานะ สังคม วัฒนธรรม ความต้องการ อารมณ์ ความรู้สึกของแต่ละบุคคล ร่วมกับกระบวนการเรียนรู้ ประสบการณ์และข้อมูลทางสุขภาพที่ได้รับรู้ มีผลต่อการตระหนักรู้ และตัดสินใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของบุคคล (กระทรวงสาธารณสุข, 2561: 16) แนวทางในการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ ซึ่งกรอบแนวคิด (Conceptual Model) ความรอบรู้ทางสุขภาพได้นำเสนอเป็นครั้งแรก โดย Nutbeam (2000: 259) เรื่อง “Conceptual Model of Health Literacy as a Risk” เสนอองค์ประกอบหลักของความรอบรู้ทางสุขภาพ 6 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูล ความรู้ความเข้าใจ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการจัดการตนเอง และการรู้เท่าทันสื่อ ต่อมา Sorensen et al. (2012: 12) เสนอกรอบแนวคิดจากการสังเคราะห์ ที่รวบรวมได้ในระหว่าง ค.ศ.2000-2009 เรื่อง “Integrated Model of Health Literacy” เสนอองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ได้แก่ 1) การเข้าถึง หมายถึง ความสามารถที่จะแสวงหา ค้นหา และได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ 2) การ

เข้าใจ หมายถึง ความสามารถที่จะเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพ 3) การประเมิน หมายถึง ความสามารถในการอธิบาย การตีความ การคัดกรองและประเมินข้อมูลทางสุขภาพที่ได้รับจากการเข้าถึง และ 4) การปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารและการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจรักษาและปรับปรุงสุขภาพ โดยการจำแนกความสามารถเฉพาะบุคคลออกเป็น 3 ระดับ (วัชราพร เชยสุวรรณ, 2561: 187) คือ 1) ระดับพื้นฐาน (Functional Health Literacy) ได้แก่ ทักษะพื้นฐานด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนที่จำเป็นต่อความเข้าใจและการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 2) ระดับปฏิสัมพันธ์ (Interactive Health Literacy) ได้แก่ ทักษะพื้นฐานและการมีพุทธิปัญญา รวมทั้งทักษะทางสังคมที่ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรม และ 3) ระดับวิจารณญาณ (Critical Health Literacy) ได้แก่ ทักษะทางปัญญาและสังคมที่สูงขึ้น สามารถประยุกต์ใช้ข้อมูลข่าวสารในเชิงเปรียบเทียบ และควบคุมจัดการสถานการณ์ในการดำรงชีวิตประจำวันได้ ความรอบรู้ทางสุขภาพระดับวิจารณญาณเน้นการกระทำของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมผลักดันสังคม การเมือง

จากการศึกษาวิจัย ความรอบรู้ทางสุขภาพของกลุ่มต่าง ๆ เช่น ผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงความดันโลหิตสูงเรื่องอาการเตือนโรคหลอดเลือดสมองและการเข้าถึงระบบบริการทางด่วนของผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงความดันโลหิตสูงและญาติ ตำบลจักราช อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความรอบรู้ อยู่ในระดับไม่ดีพอเป็นส่วนใหญ่ (อรทัย มานะธุระ, 2562: 206) การศึกษาในวัยผู้ใหญ่ เรื่องรูปแบบอิทธิพลเชิงสาเหตุและผลของความรอบรู้ด้านสุขภาพที่มีต่อพฤติกรรมสุขภาพและภาวะสุขภาพของประชาชนไทยวัยผู้ใหญ่ที่เสี่ยงต่อโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพมีผลบวกต่อภาวะสุขภาพ (ธัญชนก ขุมทอง, 2559: ออนไลน์) และจากการศึกษาความรอบรู้ทางสุขภาพในกลุ่มบุคลากรทางการศึกษา เรื่อง ความเสี่ยงต่อโรคหัวใจและหลอดเลือดของบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา (นพวรรณ ธีระพันธ์เจริญ, 2561: 137, 143) พบว่า ความรอบรู้ในการป้องกันโรคหัวใจและหลอดเลือดของบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่บุคลากรทางการศึกษา คือ ผู้มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ และมีความรอบรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความรอบรู้ทางสุขภาพ และความสามารถระดับบุคคลในการธำรงรักษาสุขภาพตนเองอย่างยั่งยืน จึงสมควรที่จะส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพ เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและเพิ่มคุณภาพชีวิต เนื่องจากความรอบรู้ทางสุขภาพมีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์สุขภาพ ได้แก่ สถานะสุขภาพโดยรวม ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพ ลดต่ำลง ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพเพิ่มขึ้น ระยะเวลาอยู่ในโรงพยาบาล และความถี่ในการใช้บริการสุขภาพลดลง (Mancuso, 2008: 250)

โดยสรุป ความรอบรู้ทางสุขภาพ คือ ความสามารถที่จะแสวงหา ค้นหา และได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ มีความสามารถที่จะเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพ สามารถอธิบาย สามารถตีความ คัดกรองและประเมินข้อมูลด้านสุขภาพที่ได้รับจากการสืบเสาะ ค้นหา และรวบรวมข้อมูลความรอบรู้มาปฏิบัติได้เหมาะสม โดยการสื่อสารและการใช้ข้อมูล ในการตัดสินใจรักษาและปรับปรุงสุขภาพ ซึ่งเป็นแนวทางในการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ ดังแนวคิดความรอบรู้ทางสุขภาพ 6 ด้าน โดย Nutbeam (2000: 259)

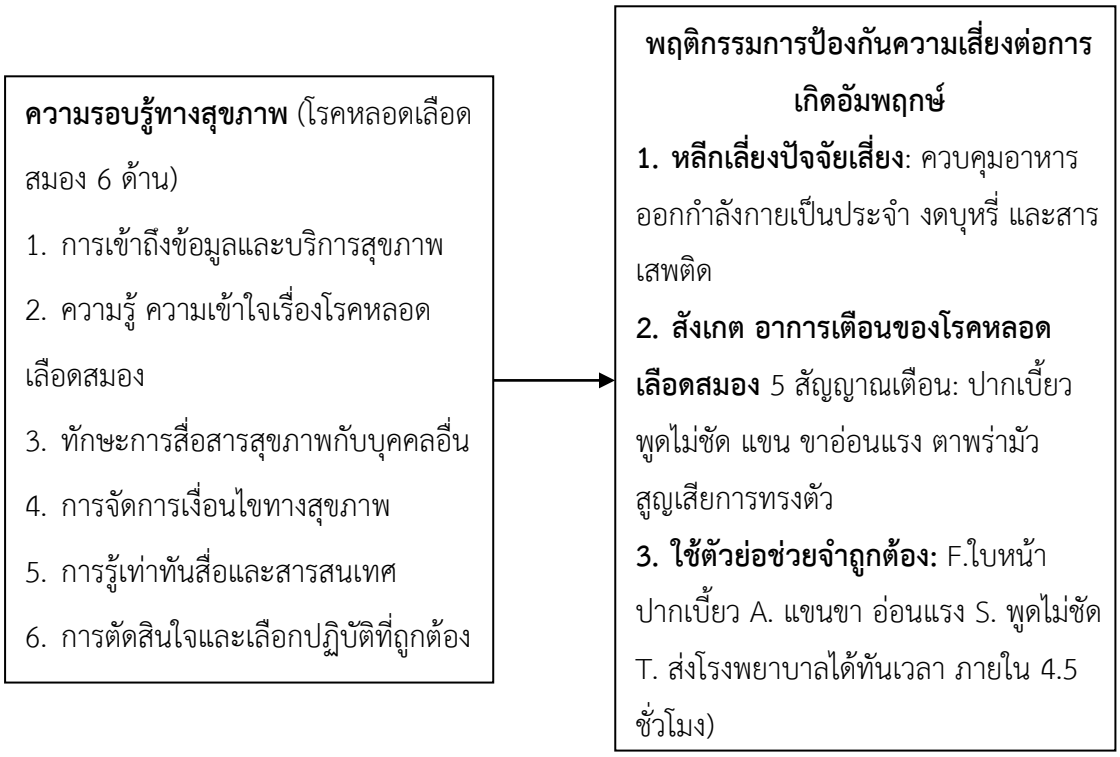
คือ การเข้าถึงข้อมูล ความรู้ความเข้าใจ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการจัดการตนเอง และการรู้เท่าทันสื่อ เป็นแนวทางในการศึกษา เรื่อง ความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมอง และพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ ของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดนนทบุรี เพื่อพัฒนาความรอบรู้ทางสุขภาพของบุคลากรทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองของบุคลากรสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดนนทบุรี และระดับพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองกับพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองรายด้านที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมองและพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ ของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ใช้กรอบแนวคิดความรอบรู้ทางสุขภาพ (Health Literacy: HL) 6 องค์ประกอบ ตามแนวคิดของ Nutbeam (2000: 259) โดยจัดเรียงลำดับองค์ประกอบความรอบรู้ทางสุขภาพ ตามแนวคิดของ กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ดังภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา จากแนวคิดความรอบรู้ทางสุขภาพ 6 ด้าน ซึ่งเสนอโดย Nutbeam (2000: 259) และ แนวคิดของกองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพที่ได้ประยุกต์ และจัดเรียงลำดับองค์ประกอบความรอบรู้ทางสุขภาพ 6 ด้าน มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยเรียงลำดับองค์ประกอบ ดังนี้ (กองสุขศึกษา, 2559: 3)

1. การเข้าถึงข้อมูลทางสุขภาพและบริการสุขภาพ (Access Skill) หมายถึง ความสามารถและทักษะในการเลือกแหล่งข้อมูลทางสุขภาพ รู้วิธีค้นหาและการใช้อุปกรณ์ในการค้นหา ข้อมูลที่ถูกต้องตลอดจนความสามารถในการตรวจสอบ ข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อยืนยันความเข้าใจของตนเอง และได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

2. ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Skill) หมายถึง การมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาสาระสำคัญทางสุขภาพ ความสามารถในการอธิบายถึงความเข้าใจในประเด็นเนื้อหาสาระทางสุขภาพในการที่จะนำไปปฏิบัติ ตลอดจนวิเคราะห์ เปรียบเทียบเนื้อหา/แนวทางการปฏิบัติทางสุขภาพได้อย่างมีเหตุผล

3. ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill) หมายถึง ความสามารถใน การสื่อสารเพื่อให้ได้รับข้อมูลสุขภาพ และสื่อสารข้อมูลความรู้ทางสุขภาพด้วยวิธีพูด อ่าน เขียนให้บุคคลอื่นเข้าใจรวมทั้งสามารถโน้มน้าวให้บุคคลอื่นยอมรับข้อมูลสุขภาพ

4. การจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพของตนเอง (Self-Management Skill) หมายถึง ความสามารถในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนการปฏิบัติ ตลอดจนปฏิบัติตามแผนที่กำหนดได้ รวมถึงมีการทบทวนและปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติตนเพื่อให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง

5. การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media Literacy Skill) หมายถึง ความสามารถในการตรวจสอบความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางสุขภาพที่สื่อนำเสนอและเปรียบเทียบวิธีการเลือกรับสื่อ เพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและสามารถประเมินข้อความสื่อเพื่อชี้แนะแนวทางให้กับชุมชนและสังคม

6. การตัดสินใจเลือกปฏิบัติที่ถูกต้อง (Decision Skill) หมายถึง ความสามารถในการกำหนดทางเลือก และปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยง หรือเลือกวิธีปฏิบัติ โดยวิเคราะห์ ผลดี ผลเสีย เพื่อหลีกเลี่ยง หรือพร้อมปฏิบัติที่ถูกต้อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีภารกิจด้านการจัดการศึกษาของจังหวัดนนทบุรี 3 สถาบัน ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงจำนวน 2 สถาบัน รวม 300 คน โดยการคำนวณจากตารางสำเร็จรูป (Krejci & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง 169 คน ซึ่งผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากกลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจตอบแบบสอบถามแบบออนไลน์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมองและพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ ของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สร้างโดย Google Forms เพื่อเก็บข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ โครงสร้างเนื้อหาโดยประยุกต์แนวคิดความรอบรู้ทางสุขภาพ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์เนื้อหาของวรรณกรรม รวมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำมาเป็นกรอบในการกำหนดประเด็นของคำถาม การเลือกชนิดของคำถามซึ่งเป็นคำถามปลายปิด กำหนดคำถามที่ต้องการ ร่างแบบสอบถามโดยกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความรอบรู้ทางสุขภาพ 6 องค์ประกอบ จำนวน 29 ข้อ ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพ ความรู้ความเข้าใจทางสุขภาพ การสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และการตัดสินใจเลือกปฏิบัติ

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ 3 ด้าน จำนวน 16 ข้อ คือ 1) การต้านทานการเกิดโรค โดยการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การออกกำลังกาย การมีอารมณ์แจ่มใส ไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ การตรวจสุขภาพประจำปีเมื่ออายุมากขึ้น ตรวจวัดความดันโลหิต ตรวจระดับน้ำตาลในเลือด และไขมันในเลือด 2) การต้านทานความชุกของโรค ได้แก่ การลดอาหารประเภทไขมัน อาหารเค็ม

การเคลื่อนไหวร่างกาย และปฏิบัติตามคำแนะนำเพื่อป้องกันโรค 3) การต้านทานภาวะแทรกซ้อนของโรคเมื่อมีภาวะหลอดเลือดสมอง โดยปฏิบัติตัวอย่างเคร่งครัด รับประทานยาสม่ำเสมอ ไม่ปรับยาและหยุดยาเอง (ดิษนัย ทัศนพูนชัย, 2563: ออนไลน์) สังเกต อาการเตือน 5 สัญญาณเตือน คือ อาการแขนหรือขาข้างใดข้างหนึ่ง อ่อนแรง ชาที่ใบหน้า ปากเบี้ยว พูดลำบาก สับสน มองไม่ชัด ตาพร่า มั่ว เห็นภาพซ้อน สูญเสียการทรงตัว และ ใช้หลัก Fast Stroke ถูกต้อง (ณัฐธิวรรณ พันธมุง, 2556: 29) ดังนี้

F-Face: ใบหน้า คืออาการกล้ามเนื้อใบหน้าอ่อนแรง ผู้ป่วยจะมีอาการใบหน้าเบี้ยว ปากเบี้ยว น้ำลายไหลออกจากมุมปากข้างที่ตก

A-Arm: แขน คืออาการอ่อนแรงของแขน ขา ซีกใดซีกหนึ่งของร่างกาย

S-Speak: การพูด คือการพูดลำบาก พูดติด ๆ ขัด ๆ พูดไม่ชัด นึกคำพูดไม่ออก

T-Time: เวลา รู้เวลาที่เกิดอาการผิดปกติ และส่งโรงพยาบาลภายใน 4.5 ชั่วโมง

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ต่อการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองและการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ จำนวน 4 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การตรวจสอบเครื่องมือ โดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index) จากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาสาธารณสุขศาสตร์ 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของการวิจัยและข้อคำถาม (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ค่า IOC รายข้อ อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.80 การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไข ไปทดสอบความเชื่อมั่น (Try Out) กับกลุ่มบุคลากรทางการศึกษา ในจังหวัดนนทบุรี ทางออนไลน์ จำนวน 30 ชุด และหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยการวิเคราะห์ภาพรวมทั้งฉบับ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่า Reliability=0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลจัดเก็บทางออนไลน์ โดยผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดนนทบุรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสองสถาบัน ขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรของสถาบันตอบแบบสอบถามทางออนไลน์ โดยขอผู้ประสานงานกับผู้วิจัยเพื่อจัดส่งแบบสอบถาม 2 วิธี คือ แนบ QR Code ในแบบสอบถาม และการส่งลิงก์ Google Forms ให้กับผู้ประสานงาน เพื่อส่งในกลุ่มไลน์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป ซึ่งการตอบข้อมูลเป็นความสมัครใจ พร้อมกำหนดระยะเวลาตอบกลับคืน ระหว่างวันที่ 15 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2564

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป แบ่งออกเป็น 6 ส่วน

1. ข้อมูลทั่วไป โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ระดับและความถี่ของความรอบรู้ทางสุขภาพโรคหลอดเลือดสมอง ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์ความถี่ของระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง และการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความรอบรู้ทางสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

5. ปัจจัยความรอบรู้ทางสุขภาพที่มีอิทธิพลต่อระดับพฤติกรรมสุขภาพ ใช้สถิติเชิงอนุมาน คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

6. วิเคราะห์ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่และร้อยละ

ผลการวิจัย

1. ระดับความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองของบุคลากรต่อพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์

ตารางที่ 1 ระดับปัจจัยความรอบรู้ทางสุขภาพโรคหลอดเลือดสมองโดยรวม

ปัจจัยความรอบรู้ทางสุขภาพ	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{x}$	SD
ระดับความรอบรู้ทางสุขภาพโดยรวม 6 ด้าน				
ระดับสูง (107-145 คะแนน)	68	40.24	120.15	9.51
ระดับกลาง (68-106 คะแนน)	90	53.25	91.67	8.86
ระดับต่ำ (29-67 คะแนน)	11	6.51	55.55	11.14
$\bar{x}$= 100.78 SD = 20.38 Min = 29 Max = 145				

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองของบุคลากรต่อพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ พบว่า ด้านการเข้าถึงข้อมูล ระดับกลาง ร้อยละ 50.89 ($\bar{x}$=22.52, SD=2.60) ระดับสูง ร้อยละ 44.38 ($\bar{x}$=29.57, SD=2.54) ด้านความเข้าใจการรับรู้ข้อมูลบริการสุขภาพ ระดับกลาง ร้อยละ 53.85 ระดับสูง ร้อยละ ($\bar{x}$=41.67, SD=3.50) ด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนความรู้ ระดับกลาง ร้อยละ 45.56 ($\bar{x}$=6.03, SD=0.51) และระดับสูง ร้อยละ 33.14 ($\bar{x}$=8.55, SD=0.85) ด้านการจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ ระดับกลาง ร้อยละ 52.66 ($\bar{x}$=12.76, SD=1.46) ระดับสูง ร้อยละ 37.28 ($\bar{x}$=17.0, SD=1.35) ด้านการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ระดับสูง ร้อยละ 50.30 ($\bar{x}$=8.51, SD=0.81)

ระดับกลาง ร้อยละ 42.01 ($\bar{x}$=6.23, SD=0.54) และด้านการตัดสินใจเลือกปฏิบัติ ระดับสูง ร้อยละ 49.11 ($\bar{x}$=17.10, SD=1.46) ระดับกลาง ร้อยละ 42.60 ($\bar{x}$=13.03, SD=1.40)

ระดับความรอบรู้ทางสุขภาพโดยรวมทั้ง 6 ด้าน ระดับกลาง ร้อยละ 53.25 ($\bar{x}$=91.67, SD=8.86) ระดับสูง ร้อยละ 40.24 ($\bar{x}$=120.15, SD=9.51) คะแนนเฉลี่ยรวม 100.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 20.38 คะแนนต่ำสุด 29 สูงสุด 145

2. ระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง และการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์

ตารางที่ 2 ระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง และการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์

พฤติกรรมการป้องกันโรค	จำนวน	ร้อยละ	$\bar{x}$	SD
ปฏิบัติระดับสูง (60-80 คะแนน)	76	44.97	67.58	5.38
ปฏิบัติระดับปานกลาง (38-59 คะแนน)	83	49.11	51.06	5.33
ปฏิบัติระดับต่ำ (16-37 คะแนน)	10	5.92	30.40	5.80
$\bar{x}$ =57.27 SD =11.78 Min =16 Max =80				

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง และการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ โดยวิเคราะห์พฤติกรรม การต้านทานการเกิดโรค การต้านทานความชุกของโรค และ การต้านทานภาวะแทรกซ้อนของโรค ระดับการปฏิบัติ 3 ระดับ พบว่า การปฏิบัติระดับปานกลาง ร้อยละ 49.11 ($\bar{x}$=51.06, SD=5.33) ระดับสูง ร้อยละ 44.97 ($\bar{x}$=67.58, SD=5.38) และการปฏิบัติ ระดับต่ำ ร้อยละ5.92 ($\bar{x}$=30.40, SD=5.80) คะแนนเฉลี่ยรวม 57.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.78

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความรอบรู้ทางสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมองกับพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์

ความรอบรู้ทางสุขภาพโรคหลอดเลือดสมองรายด้าน	พฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์	
	r	p-value
ด้านการเข้าถึงข้อมูล	0.535	0.000*
ด้านความเข้าใจ การรับรู้ข้อมูลบริการสุขภาพ	0.566	0.000*

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมองกับพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ (ต่อ)

ความรอบรู้ทางสุขภาพโรคหลอดเลือดสมองรายด้าน	พฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์	
	r	p-value
ด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนความรู้	0.491**	.000
ด้านการจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ	0.570**	.000
ด้านการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ	0.479**	.000
ด้านการตัดสินใจเลือกปฏิบัติ	0.535**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยความรอบรู้ทางสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร กล่าวคือ การเข้าถึงข้อมูล r=0.535 ความเข้าใจการรับรู้ข้อมูลบริการสุขภาพ r=0.566 การจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ r=0.570 การตัดสินใจเลือกปฏิบัติ r=0.535 การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ r=0.479 และการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนความรู้ r=0.491

4. ปัจจัยความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองที่มีอิทธิพลต่อระดับพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ตารางที่ 4 สัมประสิทธิ์การถดถอยของ ความรอบรู้ทางสุขภาพ ทั้ง 6 ด้าน กับพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์

ตัวแปรอิสระ	B	SE	β	t	Sig
การเข้าถึงข้อมูล	0.684	0.181	0.295	3.766**	.000
ความเข้าใจ การรับรู้ข้อมูล	-	-	-	0.769	.443
การสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้	-	-	-	-0.012	.991
การจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ	1.365	0.277	0.386	4.932**	.000
การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ	-	-	-	0.955	.341
ค่าคงที่	21.232	3.774	-	5.626**	.000
$R = 0.615$ $R^2 = 0.378$					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า เมื่อนำตัวแปรอิสระ ทั้ง 6 ตัว มาพยากรณ์ พบว่า ความรอบรู้ทางสุขภาพรายด้านส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ โดยมีค่า R=0.615 ซึ่งสามารถอธิบายการผันแปร พฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ ร้อยละ 37.8 (R^2=0.378) และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) พบว่า ตัวแปรอิสระที่ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูล (Beta=0.684) และการจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ (Beta=1.365) สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ y=21.232 + 0.684 (การเข้าถึงข้อมูล) + 1.365 (การจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ) สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ y=0.295 (การเข้าถึงข้อมูล) + 0.386 (การจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ)

5. ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองและการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ พบว่า บุคลากรให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อมูลโรคหลอดเลือดสมองที่เผยแพร่ผ่านสังคมออนไลน์ มีผู้ให้ข้อเสนอแนะ จำนวน 125 ข้อความ ดังนี้

1. ควรประชาสัมพันธ์การใช้แอปพลิเคชันการช่วยเหลือผู้ป่วยอย่างรวดเร็วและทั่วถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้ป่วยวิกฤติให้มากขึ้น จำนวน 25 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 20.00

2. ควรควบคุม การโฆษณาอาหารเสริมทางโทรทัศน์ อย่างจริงจัง โดยเฉพาะ การปล่อยให้ประชาชนถูกหลอกให้พูดบิดเบือนการรักษาของแพทย์แผนปัจจุบัน จำนวน 23 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 18.40

3. ควรออกแบบโลโก้ของแอปพลิเคชันที่สื่อให้เข้าใจง่าย ทั้งเนื้อหา และภาษาอ่านแล้วเข้าใจ จำนวน 45 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 36.00

4. เอกสารข้อมูลในสลากยาที่ ระบุ ชื่อผลิตภัณฑ์ ลักษณะ คุณสมบัติ ขนาดและวิธีใช้ มองไม่ชัด ควรพิมพ์ตัวอักษรให้ใหญ่ขึ้น จำนวน 32 ข้อความ คิดเป็นร้อยละ 25.60

อภิปรายผล

1. การศึกษาระดับความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองของบุคลากรสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดนนทบุรี และระดับพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ เป็นการวิเคราะห์ ระดับความรอบรู้ 3 ระดับ พบว่า บุคลากรสถาบันอุดมศึกษา มีความรอบรู้ทางสุขภาพโดยรวม ระดับปานกลาง ร้อยละ 53.25 ($\bar{x}$=91.67, SD=8.86) และระดับมาก ร้อยละ 40.24 ($\bar{x}$=120.15, SD=9.51) คะแนนเฉลี่ยความรอบรู้โดยรวม 100.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 20.38 คะแนนต่ำสุด 29 คะแนนสูงสุด 145 สามารถอธิบายได้ว่าบุคลากร มีการค้นคว้าข้อมูลเป็นประจำ

อย่างสม่ำเสมอ และการทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำกับบุคคลอื่น ๆ หากต้องการค้นคว้าข้อมูลทางสุขภาพ ย่อมเข้าถึงโดยง่าย แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ภมร ดรุณ และ ประกันชัย ไกรรัตน์ (2562: 71) ซึ่งศึกษาปัจจัยความรอบรู้ด้านสุขภาพที่มีอิทธิพลต่อระดับพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนจังหวัดบึงกาฬ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรอบรู้ด้านสุขภาพโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ และไม่สอดคล้องกับ การศึกษาของ อรทัย มานะธุระ (2562: 206) ศึกษาสถานการณ์ความรอบรู้ทางสุขภาพ เรื่องอาการเตือนโรคหลอดเลือดสมอง และการเข้าถึงระบบบริการทางด่วน ก่อนและหลังพัฒนาโปรแกรมความรอบรู้ทางสุขภาพของผู้ป่วยเสี่ยงความดันโลหิตสูงและญาติ ซึ่งพบว่า อยู่ในระดับไม่ดี เป็นส่วนใหญ่

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความรอบรู้ทางสุขภาพ การป้องกันโรคหลอดเลือดสมองกับพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ของบุคลากร พบว่าปัจจัย ทั้ง 6 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ ด้านการเข้าถึงข้อมูล (r=0.535) ด้านความเข้าใจการรับรู้ข้อมูลบริการสุขภาพ (r=0.566) ด้านการจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ (r=0.570) และด้านการตัดสินใจเลือกปฏิบัติ (r=0.535) ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ ระดับความสัมพันธ์ด้านการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (r=0.479) และ ด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนความรู้ r=0.491 ซึ่งความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ (สุภมาส อังศุโชติ, 2565: 4) เนื่องจากบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่รักษาสุขภาพ มีความสนใจและดูแลสุขภาพตนเองอย่างสม่ำเสมอ เมื่อมีปัญหาการเจ็บป่วยทั้งตนเองและครอบครัวจะศึกษาค้นคว้าข้อมูล และขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญทางสุขภาพ อีกทั้งสถาบันการศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ทางสุขภาพ โดยการจัดอบรมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล การช่วยฟื้นคืนชีพ และการสังเกตอาการของโรคบางโรค เป็นต้น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า บุคลากรสถาบันการศึกษาจังหวัดนนทบุรี มีความรอบรู้ทางสุขภาพ และมีพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์สอดคล้องกับการศึกษาของ ภมร ดรุณ และ ประกันชัย ไกรรัตน์ (2562: 71) ศึกษาปัจจัยความรอบรู้ด้านสุขภาพที่มีอิทธิพลต่อระดับพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนจังหวัดบึงกาฬ พบว่า ปัจจัยความรอบรู้ด้านสุขภาพทั้ง 6 ด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับพฤติกรรมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางทางสถิติ คือ การจัดการตนเอง (r=0.476) การเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพ (r=0.399) การสื่อสารสุขภาพ (r=0.340) การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (0.329) การตัดสินใจเลือกปฏิบัติ (r=0.205) ความรู้ความเข้าใจทางสุขภาพ (r=0.178)

3. ปัจจัยทำนายความรอบรู้ทางสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง รายด้านที่ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความรอบรู้ทางสุขภาพ การป้องกันโรคหลอดเลือดสมองกับพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ของบุคลากร ทั้ง 6 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวก

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ค่า R=0.615 ซึ่งสามารถอธิบายการผันแปร พฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ ร้อยละ 37.8 (R^2=0.378) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) พบว่า ตัวแปรอิสระที่สามารถร่วมกันทำนาย พฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ สมการที่ 1 การเข้าถึงข้อมูล (Beta=0.684) และ สมการที่ 4 การจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ (Beta=1.365) สมการพยากรณ์รูปคะแนนดิบ คือ y=21.232 + 0.684 (การเข้าถึงข้อมูล) + 1.365 (การจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ) สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ y =0.295 (การเข้าถึงข้อมูล) + 0.386 (การจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ) ดังนั้น สรุปได้ว่า ความรอบรู้ทางสุขภาพของบุคลากรส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ โดยมีปัจจัยทำนายพฤติกรรม คือ ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล และความสามารถในการจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ เนื่องจากบุคลากรสถาบันอุดมศึกษามีความชำนาญในการสืบค้นข้อมูลทางวิชาการ โดยปฏิบัติเป็นประจำในการจัดเตรียมการสอน และการศึกษาวิจัย สามารถสืบค้นแหล่งบริการสุขภาพที่เชื่อถือได้และสอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งเป็นความสามารถของบุคคล ระดับวิจารณญาณ (Critical Health Literacy) คือ ทักษะทางปัญญาและสังคมที่สูงขึ้น สามารถประยุกต์ใช้ข้อมูลข่าวสารในเชิงเปรียบเทียบ และควบคุมจัดการสถานการณ์ในการดำรงชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ ภมร ดรุณ และ ประกันชัย ไกรรัตน์ (2562: 71) ศึกษาปัจจัยความรอบรู้ด้านสุขภาพที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนจังหวัดบึงกาฬ ปัจจัยความรอบรู้ด้านสุขภาพที่มีอิทธิพลต่อระดับพฤติกรรมสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การจัดการตนเอง การเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพ การตัดสินใจเลือกปฏิบัติ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ความรู้ความเข้าใจทางสุขภาพ การสื่อสารสุขภาพ ปัจจัยทั้ง 6 องค์ประกอบ สามารถร่วมกันทำนายระดับพฤติกรรมสุขภาพได้ร้อยละ 27.3 (R^2=0.273)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า ความรอบรู้ทางสุขภาพของบุคลากรสถาบันการศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดอัมพฤกษ์ของบุคลากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นสถาบันการศึกษาควรส่งเสริมบุคลากรในการพัฒนาความรอบรู้ทางสุขภาพ และตระหนักต่อการดูแลสุขภาพ โดยการตรวจสุขภาพประจำปี คัดกรอง เพื่อป้องกันโรคบางโรคที่ยังไม่ปรากฏอาการ และสร้างภูมิคุ้มกันโรคบางโรคที่สามารถป้องกันได้ ด้วยการฉีดวัคซีน เป็นต้น

2. ควรพัฒนาทักษะการจัดการตนเองของบุคลากร เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพให้เหมาะสม ผ่านวิธีการต่าง ๆ เช่น การจัดโปรแกรมด้านสุขภาพของตนเอง ส่งเสริมให้กำหนดเป้าหมาย

การปฏิบัติ การดูแลสุขภาพตนเอง บันทึกประวัติสุขภาพประจำปี และเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพด้วยตนเอง

3. ควรจัดทำแฟ้มข้อมูลความรอบรู้ทางสุขภาพ โรคที่ต้องเฝ้าระวังโดยเฉพาะ โรคไม่ติดต่อเรื้อรังซึ่งเป็นสาเหตุการเจ็บป่วยมากที่สุด เช่น โรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน มะเร็ง โรคหลอดเลือดสมอง เป็นต้น เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การเข้าถึงข้อมูล และการจัดการเงื่อนไขทางสุขภาพ มีอำนาจทำนายพฤติกรรมสุขภาพความรอบรู้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัย การรับรู้โปรแกรมแอปพลิเคชัน กระทรวงสาธารณสุขกับพฤติกรรมการเลือกใช้ข้อมูลของประชาชนทั่วไป

2. ควรศึกษาวิจัย รูปแบบการส่งเสริมความรอบรู้ทางสุขภาพ โดยมุ่งเน้นในประเด็นด้านการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนความรู้โรคหลอดเลือดสมอง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข. (2561). **การปฏิรูปความรอบรู้ด้านสุขภาพ.** ค้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2563, จาก http://www.164.115.25.41/expertcenter/wpcontent/uploads/2018/conference/HPT3/Report/G2.Health%20LiteracyV5.pdf

กองโรคไม่ติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข. (2563). **จำนวนและอัตราป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ปี 2559-2562.** ค้นเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2563, จาก http://www.thaincd.com/2016/mission/documents.php?tid=32&gid=1-020

กองสุขศึกษา. (2559). **การเสริมสร้างและประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมสุขภาพ.** กรุงเทพฯ: นิวธรรมดาการพิมพ์ (ประเทศไทย) จำกัด.

_____. (2561). **การเสริมสร้างและประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมสุขภาพ.** นนทบุรี: กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข.

ณัฐธิวรรณ พันธมุง. (2556). **คู่มือการปฏิบัติงานป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง. สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค.** กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

ดิษนัย ทัศนพูนชัย. (2563). **Stroke โรคหลอดเลือดสมอง สัญญาณเสี่ยงโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต.** ค้นเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2563, จาก https: //www.sikarin.com/content/detail/131/stroke-

ธัญชนก ขุมทอง. (2559). **รูปแบบอิทธิพลเชิงสาเหตุและผลของความรอบรู้ด้านสุขภาพที่มีต่อพฤติกรรมสุขภาพและภาวะสุขภาพของประชาชนไทยวัยผู้ใหญ่ที่เสี่ยงต่อโรคเบาหวาน**

และความดันโลหิตสูงในจังหวัดอุทัยธานีและอ่างทอง. ค้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2563, จาก http: //www.cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/58099

นพวรรณ ธีระพันธ์เจริญ. (2561). *ความเสี่ยงต่อโรคหัวใจและหลอดเลือดของบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*. **วารสารวิชาการสาธารณสุข,** 28(ฉบับพิเศษ): 137-145.

ภมร ดรุณ และ ประกันชัย ไกรรัตน์. (2562). *ปัจจัยความรอบรู้ด้านสุขภาพที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสุขภาพของประชาชนจังหวัดบึงกาฬ.* **วารสารวิชาการกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ**, 15(3): 71-82.

วัชราพร เชยสุวรรณ. (2560). *ความรอบรู้ด้านสุขภาพ: แนวคิดและการประยุกต์สู่ การปฏิบัติการพยาบาล Health Literacy: Concept and Application for Nursing Practice*. **วารสารแพทย์นาวี Royal Thai Navy Medical Journal**, 44(3): 183-197.

สมาคมโรคหลอดเลือดสมองไทย. (2564). **สถานการณ์โรคหลอดเลือดสมอง.** ค้นเมื่อ วันที่ 10 กันยายน 2564, จาก https://www.thaistrokesociety.org/purpose

สุภมาส อังศุโชติ. (2565). **เทคนิคการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.** ค้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2565, จาก https: www.stou.ac.th/offices/ore/info/cae/upload/pdf/636366560441132172p

อรทัย มานะธุระ. (2562). *ผลการพัฒนาโปรแกรมความรอบรู้ทางสุขภาพ เรื่องอาการเตือนโรคหลอดเลือดสมองและการเข้าถึงระบบบริการทางด่วนในผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงความดันโลหิตสูงและญาติ ตำบลจักราช อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา*. **วารสารศูนย์อนามัยที่ 9 วารสารส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม,** 13(32): 206-221.

Krejci, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample sizes for research activities.* **Educational and Psychological Measurement**, 30: 607-610.

Mancuso JM. (2008). *Health Literacy: A concept/dimensional analysis.* **Nurse Health Sci**, 10(3): 248-55.

Nutbeam. D. (2000). *Health Literacy as a public health goal: a challenge for contemporary health education and communication strategies into the 21st century.* **Health Promotion International 2000,** 15(3): 259-267.

Sorensen K. et al. (2012). *Health literacy and public health: A systematic review and integration of definitions and models.* **BMC Public Health**, 12(80): 2012: 1-13.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

The Factors Affecting to Job Performance of Operation Staff of the Commercial Banking Industry in Eastern Economic Corridor

ชญาดา วิรุฬห์ชาตะพันธ์
นิสิต การบริหารและพัฒนาอุตสาหกรรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
E-mail: chayada.wi@ku.th
Chayada Wirunchataphan
Student, Master of Business Administration Program in Industrial Administration and Development, Faculty of Management Sciences, Kasetsart University
สิตาภา บัวเกษ
อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
E-mail: sitapa.b@ku.th
Sitapa Buakes
Lecturer, Faculty of Management Sciences, Kasetsart University

รับเข้า: *1 กุมภาพันธ์ 2566* **แก้ไข:** *8 มีนาคม 2566* **ตอบรับ:** *23 มีนาคม 2566*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของบรรยากาศองค์การ ระดับความผูกพันต่อองค์การ ระดับการรับรู้ความเสี่ยง และระดับผลการปฏิบัติงาน และวิเคราะห์อิทธิพลของบรรยากาศองค์การ ความผูกพันต่อองค์การ และการรับรู้ความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานระดับปฏิบัติการของธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จำนวน 390 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า บรรยากาศองค์การ ความผูกพันต่อองค์การ การรับรู้ความเสี่ยง และผลการปฏิบัติงาน ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และบรรยากาศองค์การ ความผูกพันต่อองค์การ

และการรับรู้ความเสี่ยงมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

คำสำคัญ: บรรยากาศองค์การ ความผูกพันต่อองค์การ การรับรู้ความเสี่ยง

Abstract

The purpose of this research was to study the level of organizational climate, level of organizational commitment, level of risk perception and level of job performance and analysis the influence of organizational climate, organizational commitment and risk perception affecting the job performance of operation staff of the commercial banking industry in Eastern Economic Corridor. The sample used in the research were 390 operation staff of commercial banks in Eastern Economic Corridor. The instrument used to collect data was a questionnaire. Statistics methods used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient, and multiple regression analysis.

The results showed that the organization climate, organization commitment, risk perception and job performance both overall and each aspect were at high level. And organizational climate, organization commitment, and risk perception had a positive influence on job performance in commercial banking industry in the Eastern Economic Corridor at a statistically significant level of .01.

Keywords: organization climate, organization commitment, risk perception

บทนำ

จากสภาวการณ์ในปัจจุบันภาครัฐจึงกำหนดแนวทางการพัฒนาและสนับสนุนภาคบริการของประเทศไทยให้ชัดเจนและสอดคล้องกับศักยภาพการเติบโต โดยพิจารณาพัฒนาการของภาคธุรกิจจาก 4 ปัจจัย คือ การขยายตัวของมูลค่าเพิ่ม แนวโน้ม ผลิตภาพแรงงาน ระดับรายได้ของแรงงาน และปัจจัยสนับสนุนจากแนวโน้มตลาดโลก ซึ่งวิเคราะห์ออกมาได้ว่ากลุ่มธุรกิจที่มีศักยภาพ (Potential Business) ประกอบด้วย ภาคการสื่อสาร ธุรกิจแพลตฟอร์ม การเงิน และบริการด้านสุขภาพ โดยกลุ่มธุรกิจเหล่านี้มีแนวโน้มการเติบโตสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคบริการในภาพรวม เนื่องจากความมีศักยภาพและความพร้อมทั้งในด้านตลาดและแรงงาน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563)

หนึ่งในธุรกิจการเงินที่สำคัญเป็นอย่างมาก คือ อุตสาหกรรมธนาคาร จะเห็นว่าในอุตสาหกรรมธนาคารมีการแข่งขันสูงมากขึ้นตามความต้องการของผู้ใช้บริการที่เพิ่มขึ้น ซึ่งในปี 2563 มีอัตราการเติบโตด้านเงินฝากในระบบธนาคารพาณิชย์จาก ปี 2562 ในระดับที่สูงถึงร้อยละ 10.92 และในปี 2563 มีอัตราการเติบโตด้านสินเชื่อในระบบธนาคารพาณิชย์จากปี 2562 โดยมีอัตราการเติบโตกว่าร้อยละ 5.1 และมีการเติบโตที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2564)

เนื่องจากอุตสาหกรรมธนาคารนั้นมีความสำคัญ การที่อุตสาหกรรมธนาคารจะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องมีการจัดการและหลักการบริหารงานในองค์การที่ดีเพื่อก่อให้เกิดให้การดำเนินงานที่เป็นระบบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการดำเนินงานภายในองค์การของอุตสาหกรรมธนาคารมีสิ่งที่สำคัญที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จได้นั้นเกิดจากการปฏิบัติงานของพนักงาน ซึ่งจากข้อมูลที่ศึกษามาพบว่าพนักงานในกลุ่มธนาคารเป็นพนักงานที่มีทักษะสูง มีความรู้ ความรับผิดชอบ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563) ซึ่งสามารถสร้างความมั่นใจให้กับลูกค้าและองค์การได้ การปฏิบัติงานของพนักงานเป็นการทำงานในการเข้าถึงลูกค้า การให้บริการและสื่อสารกับลูกค้าโดยตรง จึงสามารถทำให้เข้าใจถึงความต้องการของลูกค้าและสามารถนำไปปรับแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงานขององค์การต่อไปได้เพื่อพร้อมจะขับเคลื่อนองค์การให้เติบโตทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

เมื่อพนักงานเป็นส่วนที่สำคัญในการขับเคลื่อนองค์การให้มีการเติบโตแล้วนั้น องค์การย่อมจะต้องหาวิธีการที่จะพัฒนา ส่งเสริมทักษะ และสร้างแรงจูงใจให้แก่พนักงานเพื่อให้ผลการปฏิบัติงานของพนักงานมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น โดยองค์การจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลและองค์การเพื่อให้พนักงานเกิดความผูกพันต่อองค์การ (Porter et al., 1974) อีกสิ่งหนึ่งที่หลายองค์การให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในการสร้างแรงจูงใจให้แก่พนักงาน คือ บรรยากาศองค์การ ซึ่งจะเป็นความรู้สึกของการปฏิบัติงานต่อลักษณะที่มองเห็นได้ขององค์การและมีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรม ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อทำให้พนักงานมีแรงจูงใจและพอใจในการทำงานมากขึ้น (Litwin and Stringer, 1968) นอกจากนี้องค์การต้องสร้างความเข้าใจกับพนักงานเพื่อให้ทราบถึงการรับรู้ความเสี่ยงของการทำงานที่มีโอกาสที่จะเกิดความเสียหายส่งผลกระทบเชิงลบและมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นและการกระทำที่ส่งผลต่อร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน ซึ่งองค์การจะต้องสื่อสารและสร้างความเข้าใจให้พนักงานให้มีความเชื่อมั่นในการทำงานที่เพิ่มมากขึ้นเพื่อทำให้พนักงานมีความพร้อมที่จะทุ่มเทและรับมือกับการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายองค์การที่ตั้งไว้ รวมถึงทำให้พนักงานมีแรงจูงใจในการทำงานที่ดียิ่งขึ้น (จิรภา รุ่งเรืองศักดิ์, 2557)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาเรื่อง การศึกษาบรรยากาศองค์การ ความผูกพันต่อองค์การ และการรับรู้ความเสี่ยงที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของธนาคารพาณิชย์ โดยเลือกศึกษาพนักงานของธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวน 12 ธนาคาร มาใช้ในการศึกษาของอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ สำหรับเขตพื้นที่ที่ต้องการศึกษาผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงศักยภาพ

ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง เนื่องจากทั้ง 3 จังหวัดเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูง มีการพัฒนาพื้นที่อย่างต่อเนื่องแบบเป็นระบบและสอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนั้นจากการศึกษาวิจัยนี้จะได้ความรู้ แนวทางและกลยุทธ์ที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาองค์การในอุตสาหกรรมธนาคารต่อไปได้ ซึ่งองค์การสามารถนำข้อมูลจากการวิจัยไปปรับใช้เป็นข้อมูลทางเลือกสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาในปัจจัยที่เกี่ยวข้องทางด้านบรรยากาศองค์การ ความผูกพันต่อองค์การ และการรับรู้ความเสี่ยงที่เป็นประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

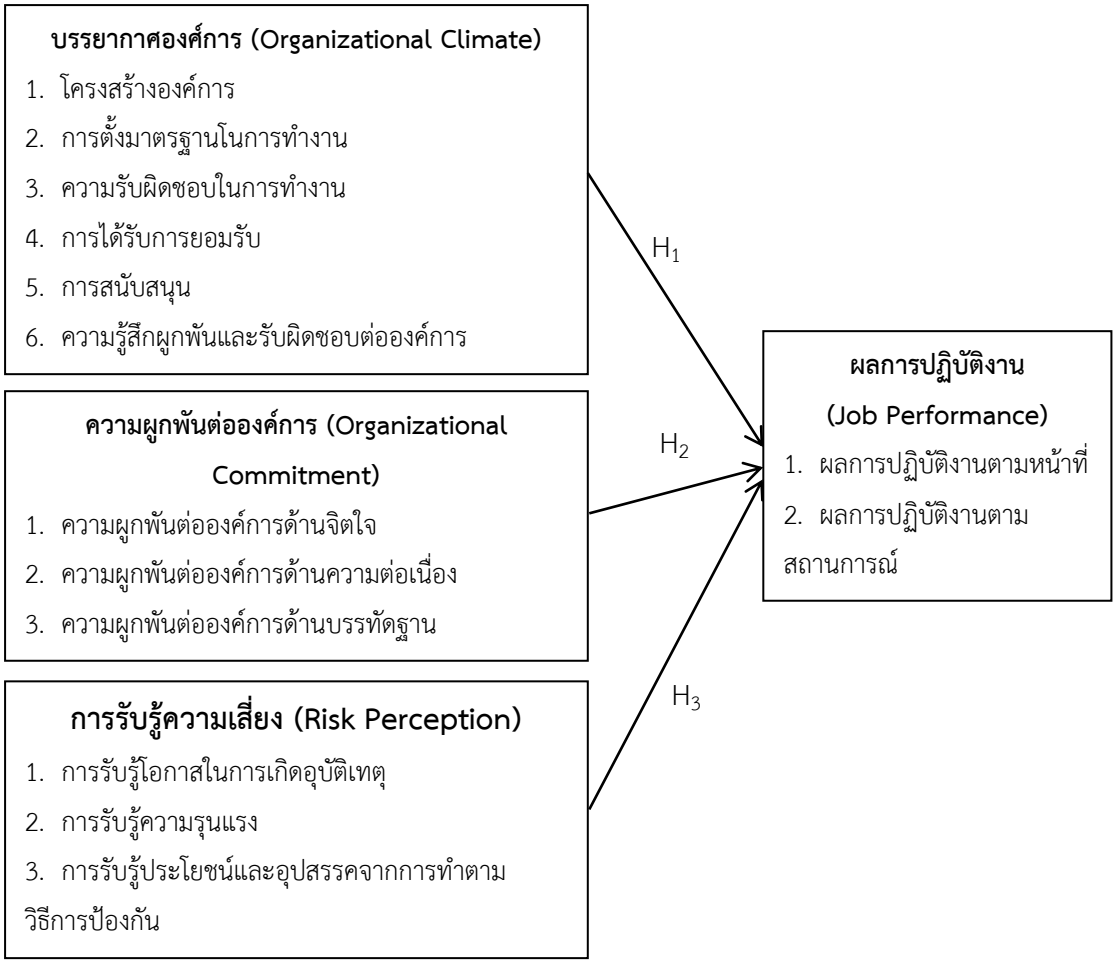
1. เพื่อศึกษาระดับของบรรยากาศองค์การ ระดับความผูกพันต่อองค์การ ระดับการรับรู้ความเสี่ยง และระดับผลการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของบรรยากาศองค์การ ความผูกพันต่อองค์การ และการรับรู้ความเสี่ยงที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

สมมติฐานการวิจัย

1. บรรยากาศองค์การมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
2. ความผูกพันต่อองค์การมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก
3. การรับรู้ความเสี่ยงมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวารสารและวรรณกรรมในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องโดยจัดกลุ่มตัวแปรต้นเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) บรรยากาศองค์การ 2) ความผูกพันต่อองค์การ และ 3) การรับรู้ความเสี่ยง เพื่อหาความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานซึ่งเป็นตัวแปรตาม โดยนำข้อมูลดังกล่าวมาตั้งเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานระดับปฏิบัติการของอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โดยศึกษาธนาคารพาณิชย์ไทยในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จำนวน 12 ธนาคาร ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกร ไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) ธนาคารซีไอเอ็มบี ไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารทหารไทยธนชาต จำกัด (มหาชน) ธนาคารทิสโก้ จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคารยูโอบี จำกัด (มหาชน) ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) และธนาคารไอซีบีซี (ไทย) จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีพนักงานระดับปฏิบัติการในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 808 คน (สำนักงานแรงงาน จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2564) พนักงานระดับปฏิบัติการในจังหวัดชลบุรี จำนวน 1,398 คน (สำนักงานแรงงาน จังหวัดชลบุรี, 2564) และพนักงาน

ระดับปฏิบัติการในจังหวัดระยอง จำนวน 1,209 คน (สำนักงานแรงงาน จังหวัดระยอง, 2564) รวมมีจำนวนพนักงานทั้งสิ้น 3,415 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานระดับปฏิบัติการของอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร่ยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ที่ความคลาดเคลื่อน ± 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง 390 คน ด้วยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เนื่องจากพื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูลมีขนาดที่กว้างและไม่ทราบจำนวนพนักงานแต่ละธนาคารและสาขาที่แน่นอนจึงเลือกวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยมี 4 ขั้นตอน (สิงห์ ปานะชา, 2558) ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิในแต่ละจังหวัด ได้ 3 จังหวัด

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเขตพื้นที่ในแต่ละอำเภอ ได้จังหวัดฉะเชิงเทรา มี 11 อำเภอ จังหวัดชลบุรี มี 11 อำเภอ และจังหวัดระยอง มี 8 อำเภอ (สุภาภรณ์ เต็มรัตน์, 2556)

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง โดยศึกษาแบบอัตราส่วน 5:1 (ธนกฤต ดีพลภักดิ์, 2556) ซึ่งจะได้พื้นที่ที่ศึกษาจังหวัดละ 2 อำเภอ โดยเลือกอำเภอที่มีจำนวนสาขาสูงสุด จังหวัดฉะเชิงเทรา คือ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบางปะกง จังหวัดชลบุรี คือ อำเภอเมืองชลบุรี อำเภอศรีราชา และจังหวัดระยอง คือ อำเภอเมืองระยอง อำเภอปลวกแดง โดยในการเก็บตัวอย่างจะเฉลี่ยจำนวนคนใน 2 อำเภอของแต่ละจังหวัดให้ได้จำนวนคนที่เท่ากัน

ขั้นตอนที่ 4 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความสะดวก (หัทญา คงปรีพันธุ์, 2557) โดยทำการแจกแบบสอบถามตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 92 คน อำเภอละ 46 คน จังหวัดชลบุรีจำนวน 160 คน อำเภอละ 80 คน และจังหวัดระยอง จำนวน 138 คน อำเภอละ 69 คน เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิดสำหรับการเก็บข้อมูล แบ่งออกเป็น 5 ส่วน โดยในส่วนที่ 2-5 มีระดับความคิดเห็นให้ประเมิน 5 ระดับ (Likert Scale) ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของพนักงานระดับปฏิบัติการ โดยเป็นคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์การ มีจำนวนทั้งหมด 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับบรรยากาศองค์การ ซึ่งเป็นคำถามที่มาจากแนวคิดของ Stringer (2002) ได้แก่ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านการตั้งมาตรฐานในการทำงาน ด้านความรับผิดชอบในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับ ด้านการสนับสนุน และด้านความรู้สึกผูกพันและรับผิดชอบต่อองค์การ จำนวนทั้งหมด 25 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การ เป็นคำถามที่มาจากแนวคิดของ Allen and Meyer (1990) ได้แก่ ด้านความผูกพันต่อองค์การด้านจิตใจ ด้านความผูกพันต่อองค์การด้านความต่อเนื่อง และด้านความผูกพันต่อองค์การด้านบรรทัดฐาน จำนวนทั้งหมด 15 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการรับรู้ความเสี่ยง เป็นคำถามที่มาจากแนวคิดของ Rosenstock (1974) ได้แก่ ด้านการรับรู้โอกาสในการเกิดอุบัติเหตุ ด้านการรับรู้ความรุนแรงของการเกิดอุบัติเหตุ และด้านการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคจากการทำตามวิธีการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ จำนวนทั้งหมด 15 ข้อ

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน เป็นคำถามที่มาจากแนวคิดของ Borman and Motowidlo (1993) ได้แก่ ด้านผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ และด้านผลการปฏิบัติงานตามสถานการณ์ จำนวนทั้งหมด 10 ข้อ

คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยโดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content validity) โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67–1.00

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นที่ผ่านการทดสอบจากผู้เชี่ยวชาญและทำการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดสอบใช้กับพนักงานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินระหว่าง 0.806–0.931 ซึ่งถือว่าใช้ได้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้อธิบายข้อมูลเชิงประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์หาระดับของบรรยากาศองค์การ ความผูกพันต่อองค์การ การรับรู้ความเสี่ยง และผลการปฏิบัติงาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson’s Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อ

หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวและทดสอบหาค่า Multicollinearity และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับบรรยากาศองค์การ ความผูกพันต่อองค์การ การรับรู้ความเสี่ยง และผลการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก สามารถแสดงผลดังตารางที่ 1-4 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับบรรยากาศองค์การแยกตามรายปัจจัยและโดยรวม

บรรยากาศองค์การ	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
ด้านโครงสร้างองค์การ	4.13	0.33	มาก
ด้านการตั้งมาตรฐานในการทำงาน	4.11	0.38	มาก
ด้านความรับผิดชอบในการทำงาน	4.11	0.40	มาก
ด้านการได้รับการยอมรับ	4.10	0.41	มาก
ด้านการสนับสนุน	4.12	0.41	มาก
ด้านความรู้สึกผูกพันและรับผิดชอบต่อองค์การ	4.11	0.39	มาก
รวมบรรยากาศองค์การ	**4.12**	**0.27**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า พนักงานระดับปฏิบัติการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.12, SD=0.27) และในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านโครงสร้างองค์การ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x}$=4.13, SD=0.33) รองลงมา คือ ด้านการสนับสนุน ($\bar{x}$=4.12, SD=0.41) ลำดับต่อมา คือ ด้านการตั้งมาตรฐานในการทำงาน ($\bar{x}$=4.11, SD=0.38) ด้านความรับผิดชอบในการทำงาน ($\bar{x}$=4.11, SD=0.40) และด้านความรู้สึกผูกพันและรับผิดชอบต่อองค์การ ($\bar{x}$=4.11, SD=0.39) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการได้รับการยอมรับ ($\bar{x}$=4.10, SD=0.41) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความผูกพันองค์การแยกตามรายปัจจัยและโดยรวม

ความผูกพันต่อองค์การ	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
ด้านจิตใจ	4.09	0.38	มาก
ด้านความต่อเนื่อง	4.04	0.39	มาก
ด้านบรรทัดฐาน	3.99	0.41	มาก
รวมความผูกพันต่อองค์การ	**4.04**	**0.32**	**มาก**

จากตารางที่ 2 พบว่า พนักงานระดับปฏิบัติการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.04, SD=0.32) และในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านจิตใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x}$=4.09, SD=0.38) รองลงมา คือ ด้านความต่อเนื่อง ($\bar{x}$=4.04, SD=0.39) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านบรรทัดฐาน ($\bar{x}$=3.99, SD=0.41) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการรับรู้ความเสี่ยงแยกตามรายปัจจัยและโดยรวม

การรับรู้ความเสี่ยง	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
ด้านการรับรู้โอกาสในการเกิดอุบัติเหตุ	4.05	0.33	มาก
ด้านการรับรู้ความรุนแรง	4.09	0.36	มาก
ด้านการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรค	4.11	0.32	มาก
รวมการรับรู้ความเสี่ยง	**4.09**	**0.27**	**มาก**

จากตารางที่ 3 พบว่า พนักงานระดับปฏิบัติการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้ความเสี่ยงโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.04, SD=0.27) และในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคจากการทำตามวิธีป้องกัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x}$=4.11, SD=0.32) รองลงมา คือ ด้านการรับรู้ความรุนแรง ($\bar{x}$=4.09, SD=0.36) และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการรับรู้โอกาสในการเกิดอุบัติเหตุ ($\bar{x}$=4.05, SD=0.33) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับผลการปฏิบัติงานแยกตามรายปัจจัยและโดยรวม

ผลการปฏิบัติงาน	$\bar{x}$	SD	ระดับความคิดเห็น
ด้านตามหน้าที่	4.10	0.34	มาก
ด้านตามสถานการณ์	4.13	0.35	มาก
รวมผลการปฏิบัติงาน	**4.12**	**0.30**	**มาก**

จากตารางที่ 4 พบว่า พนักงานระดับปฏิบัติการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.12, SD=0.30) และในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านตามสถานการณ์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x}$=4.13, SD=0.35) รองลงมา คือ ด้านตามหน้าที่ ($\bar{x}$=4.10, SD=0.34) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของบรรยากาศองค์การ ความผูกพันต่อองค์การ และการรับรู้ความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 บรรยากาศองค์การมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ตารางที่ 5 ผลของการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของปัจจัยบรรยากาศองค์การและผลการปฏิบัติงานโดยรวม

ตัวแปร	B	S.E.	β	t	Sig.
ค่าคงที่	1.679	0.189		8.885**	0.000
ด้านโครงสร้างองค์การ	-0.007	0.048	-0.008	-0.154	0.878
ด้านการตั้งมาตรฐาน	0.165	0.039	0.214	4.291**	0.000
ด้านความรับผิดชอบ	0.120	0.040	0.160	3.019**	0.003
ด้านการได้รับการยอมรับ	0.116	0.038	0.159	3.082**	0.002
ด้านการสนับสนุน	0.025	0.038	0.034	0.645	0.519
ด้านความรู้สึกผูกพัน	0.174	0.039	0.231	4.444**	0.000
R=0.574 R^2=0.329 Adjusted R^2=0.318 SEE=0.245 Durbin-Watson=1.692					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ พบว่า ปัจจัยบรรยากาศองค์การมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษตะวันออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยบรรยากาศองค์การมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานมากที่สุด คือ ด้านความรู้สึกผูกพันและรับผิดชอบต่อองค์การ รองลงมา คือ ด้านการตั้งมาตรฐาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการได้รับการยอมรับ สำหรับด้านโครงสร้างองค์การและด้านการสนับสนุนไม่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถเขียนสมการทำนายรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการในรูปแบบคะแนนดิบ

ผลการปฏิบัติงาน = 1.679**-0.007 (ด้านโครงสร้างองค์การ) + 0.165 (ด้านการตั้งมาตรฐาน)** + 0.120 (ด้านความรับผิดชอบ)** + 0.116 (ด้านการได้รับการยอมรับ)** + 0.025 (ด้านการสนับสนุน) + 0.174 (ด้านความรู้สึกผูกพันและรับผิดชอบต่อองค์การ)**

สมการในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

ผลการปฏิบัติงาน =-0.008 (ด้านโครงสร้างองค์การ) + 0.214 (ด้านการตั้งมาตรฐาน)** + 0.160 (ด้านความรับผิดชอบ)** + 0.159 (ด้านการได้รับการยอมรับ)** + 0.034 (ด้านการสนับสนุน) + (ด้านความรู้สึกผูกพันและรับผิดชอบต่อองค์การ)**

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ความผูกพันต่อองค์การมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ตารางที่ 6 ผลของการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของปัจจัยความผูกพันต่อองค์การและผลการปฏิบัติงานโดยรวม

ตัวแปร	B	S.E.	β	t	Sig.
ค่าคงที่	2.652	0.174		15.257**	0.000
ด้านจิตใจ	0.344	0.042	0.438	8.236**	0.000
ด้านความต่อเนื่อง	-0.005	0.042	-0.006	-0.109	0.914
ด้านบรรทัดฐาน	0.019	0.040	0.026	0.468	0.640
R=0.448 R^2=0.201 Adjusted R^2=0.195 SEE=0.266 Durbin-Watson=1.532					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ พบว่า ความผูกพันต่อองค์การมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยความผูกพันต่อองค์การมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงาน คือ ด้านจิตใจ ส่วนด้านความต่อเนื่องและด้านบรรทัดฐานไม่มีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถเขียนสมการทำนายรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการในรูปแบบคะแนนดิบ

ผลการปฏิบัติงาน = 2.652** + 0.344 (ด้านจิตใจ)**-0.005 (ด้านความต่อเนื่อง) + 0.019 (ด้านบรรทัดฐาน)

สมการในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

ผลการปฏิบัติงาน = 0.438 (ด้านจิตใจ)**-0.006 (ด้านความต่อเนื่อง) + 0.026 (ด้านบรรทัดฐาน)

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 การรับรู้ความเสี่ยงมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก

ตารางที่ 7 ผลของการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของปัจจัยการรับรู้ความเสี่ยงและผลการปฏิบัติงานโดยรวม

ตัวแปร	B	S.E.	β	t	Sig.
ค่าคงที่	1.386	0.184		7.523**	0.000
ด้านการรับรู้โอกาส	0.153	0.044	0.168	3.467**	0.001
ด้านการรับรู้ความรุนแรง	0.182	0.041	0.220	4.423**	0.000
ด้านการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรค	0.332	0.045	0.355	7.407**	0.000
R=0.608 R^2=0.369 Adjusted R^2=0.364 SEE=0.237 Durbin-Watson=1.595					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ พบว่า การรับรู้ความเสี่ยงมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยการรับรู้ความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานมากที่สุด คือ ด้านการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคจากการทำตามวิธีป้องกัน รองลงมา คือ ด้านการรับรู้ความรุนแรง และด้านสุดท้าย คือ ด้านการรับรู้โอกาสในการเกิดอุบัติเหตุ ตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนสมการทำนายรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

สมการในรูปแบบคะแนนดิบ

ผลการปฏิบัติงาน = 1.386** + 0.153 (ด้านการรับรู้โอกาสในการเกิดอุบัติเหตุ)** + 0.182 (ด้านการรับรู้ความรุนแรง)** + 0.332 (ด้านการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคจากการทำตามวิธีป้องกัน)**

สมการในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

ผลการปฏิบัติงาน = 0.168 (ด้านการรับรู้โอกาสในการเกิดอุบัติเหตุ)** + 0.220 (ด้านการรับรู้ความรุนแรง)** + 0.335 (ด้านการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคจากการทำตามวิธีป้องกัน)**

ตารางที่ 8 สรุปผลการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
1. บรรยากาศองค์การมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	ยอมรับสมมติฐาน
2. ความผูกพันต่อองค์การมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	ยอมรับสมมติฐาน
3. การรับรู้ความเสี่ยงมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก	ยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก” สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. พนักงานระดับปฏิบัติการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การโดยรวมอยู่ในระดับมาก และบรรยากาศองค์การมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษตะวันออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมภายในองค์การมีความเป็นลักษณะเฉพาะซึ่งมีผลต่อทัศนคติของพนักงาน สามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงาน เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของ นวลปรางค์ ภาคสาร (2559) ที่พบว่าระดับความคิดเห็นของบรรยากาศองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับมากและมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิผลในการทำงานของบุคลากรสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งพบว่าพนักงานให้ความสำคัญกับด้านโครงสร้าง เนื่องจากองค์กรมีการแบ่งสายงานสายการบังคับบัญชา อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรภายในองค์กรอย่างชัดเจน ทราบระบบงาน ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรจึงทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กองศิลป์ พลชัยสงค์ (2559) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การ คุณภาพชีวิตการทำงาน และผลการปฏิบัติงานของพนักงานในอุตสาหกรรมผลิตคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เชษฐกิตติ์ บุณพสิษฐโศธิน และ ชนะพล ศรีฤาชา (2564) ที่ศึกษาบรรยากาศองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามสมรรถนะเชิงวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลระดับตติยภูมิแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า บรรยากาศองค์การมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. พนักงานระดับปฏิบัติการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์การโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีอิทธิพลเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนา

เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมากจากความผูกพันต่อองค์การเกิดขึ้นจากความรู้สึกของบุคลากรที่จะแสดงออกถึงความสัมพันธ์ ความจงรักภักดีต่อองค์การและการเป็นส่วนหนึ่งขององค์การเพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ญาณิศา ภัทรสิริรัชต์ (2563) ที่ศึกษาอิทธิพลของการบริหารทรัพยากรมนุษย์และความผูกพันต่อองค์การที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานในอุตสาหกรรมผลิตสับปะรดบรรจุกระป๋องในภาคตะวันออก ประเทศไทย พบว่า ความผูกพันต่อองค์การมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงาน เนื่องจากความผูกพันต่อองค์การที่เป็นข้อผูกมัดทางจิตวิทยาที่พนักงานมีต่อองค์การจึงส่งผลให้เห็นถึงผลการปฏิบัติงานที่ดีและสำคัญต่อพนักงานในองค์การ โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญลักษณ์ พรชัยทวีโชค (2563) ที่ศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ความสามารถของตนเอง แรงจูงใจภายใน และความผูกพันต่อองค์การที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานในอุตสาหกรรมผลิตยางรถยนต์ เขตจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัย พบว่า ความผูกพันต่อองค์การมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พนักงานระดับปฏิบัติการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้ความเสี่ยงโดยรวมอยู่ในระดับมากและมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องมาจากพนักงานสามารถประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานจนสามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Wongsuwatt (2018) ที่ศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมเชิงรุกต่อผลการปฏิบัติงานของบริษัทจากกรณีศึกษาหน่วยงานและประเภทขององค์กร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้จัดการที่ทำงานให้กับบริษัท 231 แห่งที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ความเสี่ยงมีอิทธิพลกับผลการปฏิบัติงานในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Aboagye et al. (2020) ที่ศึกษาอิทธิพลของการสื่อสารรับรู้ความเสี่ยงต่องานและประสิทธิภาพตามบริบท: กรณีของความผิดปกติของกล้ามเนื้อและกระดูกที่เกี่ยวข้องกับงานในพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลที่ทำงานในโรงพยาบาลหลักสามแห่งในอักกราเมโทรโพลิส ประเทศกานา ผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ความเสี่ยงมีอิทธิพลในเชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. องค์การควรหาวิธีการเพิ่มการส่งเสริมและดูแลจัดการสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในองค์การที่พนักงานสามารถรับรู้ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งทัศนคติ ความรู้สึก ความสัมพันธ์ของพนักงานในองค์การเพื่อส่งผลดีต่อทัศนคติของพนักงาน สร้างแรงจูงใจในการทำงานให้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการ

ทำงานที่ดี นอกจากนี้องค์การควรส่งเสริมและสนับสนุนทักษะต่าง ๆ ให้กับพนักงานทั้งบรรยากาศในการทำงาน การจัดอบรมแนวทางที่เป็นประโยชน์ให้พนักงาน เพื่อให้พนักงานสามารถนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและส่งผลดีต่อผลการปฏิบัติงานขององค์การให้ดีมากยิ่งขึ้น

2. องค์การควรส่งเสริมและสนับสนุนค่านิยมในองค์การที่จะสามารถดึงดูดความสนใจจากพนักงานให้จงรักภักดีอยู่กับองค์การนี้ต่อไป โดยการสร้างความน่าเชื่อถือขององค์การ สร้างทัศนคติที่ดีต่อกลุ่มพนักงาน และการสร้างความสัมพันธ์ที่แสดงออกถึงความเชื่อมโยงระหว่างพนักงานและองค์การ เพื่อให้พนักงานรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ ซึ่งเมื่อพนักงานรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งขององค์การพนักงานก็จะตั้งใจและทุ่มเทให้กับการทำงานเพื่อให้ผลการปฏิบัติงานออกมาดีเป็นที่พึงพอใจต่อองค์การ องค์การบรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จ

3. องค์การควรให้ความสำคัญกับการอบรมอธิบายโอกาสและความรุนแรงในการเกิดอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นได้จากการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งส่งเสริมแนวทางการป้องกันที่เป็นประโยชน์กับพนักงาน เพื่อให้พนักงานรับรู้และเข้าใจอุปสรรคและวิธีการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงาน ในการเตรียมพร้อมรับมือกับอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางการแก้ไขในการปฏิบัติงาน เพื่อแสดงถึงความปลอดภัยเมื่อเกิดกรณีฉุกเฉินและแสดงถึงความใส่ใจขององค์การที่มีต่อพนักงาน ซึ่งเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อพนักงานที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งขององค์การ ทำให้พนักงานรู้สึกว่าควรที่จะอยู่กับองค์การต่อไปและช่วยให้พนักงานไม่ต้องพึ่งกังวลกับสิ่งที่อาจเกิดขึ้นสามารถทุ่มเทกับการทำงานได้อย่างเต็มที่ทำให้ผลการปฏิบัติงานขององค์การนั้นดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาบรรยากาศองค์การ ความผูกพันต่อองค์การ และการรับรู้ความเสี่ยงที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ซึ่งผลการวิจัยในการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการต่อยอดในองค์การอื่น ๆ ที่สนใจ เพื่อให้ได้แนวทางในการวางแผนและจัดการดูแลองค์การต่อไป

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการสอบถามความคิดเห็นของพนักงานระดับปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน ในการศึกษาครั้งต่อไปผู้วิจัยเห็นว่าควรศึกษาพนักงานระดับหัวหน้างานและกลุ่มผู้บริหาร โดยเน้นเชิงคุณภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อให้ได้มุมมองหรือผลการวิจัยที่แตกต่างออกไป

3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเพียงเท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปผู้วิจัยเห็นว่าควรขยายพื้นที่ขอบเขตการศึกษาวิจัยไปยังในอุตสาหกรรมอื่น ๆ หรือขยายไปในเขตพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาวิจัยที่หลากหลาย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กองศิลป์ พลชัยสงค์. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การ คุณภาพชีวิตการทำงานและผลการปฏิบัติงานของพนักงานในอุตสาหกรรมผลิตคอมพิวเตอร์อุปกรณ์ และส่วนประ กอบนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง.** วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จิรภา รุ่งเรืองศักดิ์. (2557). **การศึกษาการยอมรับและการรับรู้ความเสี่ยงที่ส่งผลต่อความไว้วางใจในการใช้บริการระบุตำแหน่ง (Location-based services: LBS) ของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร**. การค้นคว้าอิสระ ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

เชษฐกิตติ์ บุณพสิษฐโศธิน และ ชนะพล ศรีฤาชา. (2564). *บรรยากาศองค์การที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามสมรรถนะเชิงวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลระดับตติยภูมิแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.* **วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ,** 14(1): 441-449.

ญาณิศา ภัทรสิริรัชต์. (2563). **อิทธิพลของการบริหารทรัพยากรมนุษย์และความผูกพันต่อองค์การที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานในอุตสาหกรรมผลิตสับปะรดบรรจุกระป๋องในภาคตะวันออก ประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธนกฤต ดีพลภักดิ์. (2556). **การเปิดรับสื่อ พฤติกรรม และผลกระทบจากการเล่นเกมออนไลน์ประเภท Mmorpg (Massively Multiplayer Online Role-Playing Game) ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). **ภาคบริการไทย เปลี่ยนให้ปัง ปรับให้โดน.** ค้นเมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2564, จาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/ArticleAndResearch/Pages/FAQ167.aspx

_____. (2564). **ผลการดำเนินงานของระบบธนาคารพาณิชย์ ปี 2563.** ค้นเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2564, จาก https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/2021/Pages/n1064.aspx

ธัญลักษณ์ พรชัยทวีโชค. (2563). **อิทธิพลของการรับรู้ความสามารถของตนเอง แรงจูงใจภายในและความผูกพันต่อองค์การที่มีต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานในอุตสาหกรรมผลิตยางรถยนต์ เขตจังหวัดสระบุรี.** วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นวลปราง ภาคสาร. (2559). *อิทธิพลของบรรยากาศองค์กรและความยุติธรรมขององค์กรที่มีต่อประสิทธิผลในการทำงานของบุคลากรสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.* **วารสารบริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร**, 13(1): 43-65.

สำนักงานแรงงาน จังหวัดฉะเชิงเทรา. (2564). **สถานการณ์แรงงานจังหวัดฉะเชิงเทรา รายปี 2563 (มกราคม-ธันวาคม 2563).** ค้นเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2564, จาก https://chachoengsao.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/35/2021/02/รวมเล่มสถานการณ์แรงงานจังหวัดฉะเชิงเทรา-รายปี-2563.pdf.

สำนักงานแรงงาน จังหวัดชลบุรี. (2564). **สถานการณ์แรงงานจังหวัดชลบุรี รายปี 2563 (มกราคม-ธันวาคม 2563).** ค้นเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2564, จาก https://chonburi.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/36/2021/04/ไตรมาส-รวมปี-2563-ต.ค.-ธ.ค.63.pdf.

สำนักงานแรงงาน จังหวัดระยอง. (2564). **สถานการณ์แรงงานจังหวัดระยอง รายปี 2563 (มกราคม-ธันวาคม 2563).** ค้นเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2564, จาก https://rayong.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/47/2021/02/สถานการณ์การณ์ด้านแรงงานจังหวัดระยอง-ปี-2563-ฉบับปรับปรุง.pdf.

สิงห์ ปานะชา. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ชายแดนไทย–พม่า อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี.* **วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย**, 7(2): 195-220.

สุภาภรณ์ เต็มรัตน์. (2556). *การบริหารโดยใช้ทศพิธราชธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมนครศรีธรรมราช เขต 3.* **วารสารนาคบุตรปริทรรศน์**. 5(1): 197-206.

หัทญา คงปรีพันธุ์. (2557). **คุณภาพการให้บริการที่ส่งต่อความจงรักภักดีต่อลูกค้าเปรียบเทียบระหว่างธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กับธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี.** วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

Aboagye, A.K., et al. (2020). *The Effect of Risk Communication on the Nurses' Task and Contextual Performance in Disease Outbreak Control in Ghana: Application of the Cause Model.* **The International Journal of Health Planning,** 35(4): 922-938.

Allen, N.J. and J.P. Meyer. (1990). *The Measurement and Antecedents of Affective, Continuance and Normative Commitment to the Organization.* **Journal of Occupational Psychology**, 63(1): 1-18.

Borman, W.C. and S.J. Motowidlo. (1993). **Personnel Selection in Organizations.** Jossey-Bass, San Francisco.

Litwin, G.H. and R.A. Stringer. (1968). **Motivation and Organizational Climate**. Harvard University, Boston.

Porter, L.W., et al. (1974). *Organizational Commitment, Job Satisfaction, and Turnover among Psychiatric Technicians.* **Journal of Applied Psychology,** 59(5): 603.

Rosenstock, I.M. (1974). *The Health Belief Model and Preventive Health Behavior.* **Health Education Monographs,** 2(4): 354-386.

Stringer, R. (2002). **Leadership and Organizational Climate: The Cloud Chamber Effect.** Prentice Hall, New Jersey.

Wongsuwatt, S. (2018). **The Influence of Risk Perception and Proactive Behavior on Performance of Firms in the Stock Exchange of Thailand: The Moderating Roles of Organizational Units and Types of Firms.** Doctor of Philosophy Thesis in Management, International College, National Institute of Development Administration.

Yamane, T. (1973). **Statistics an Introductory Analysis.** 3rd ed. New York: Harper & Row.

การส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี

The Administration Encouragement of Professional Learning Communities in Schools under the Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi

สุวัชชัย หมุนสมัย
นิสิต หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
E-mail: suwatchai.sm@eisth.org
ชลาภรณ์ สุวรรณสัมฤทธิ์
อาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
E-mail: chsuwa@rpu.ac.th
Suwatchai Moonsamai
Student, Educational Administration, Rajapruk University
Chalabhorn Suwansumrit
Lecturer, Graduate Diploma in Teaching Profession, Rajapruk University

รับเข้า: *6 พฤษภาคม 2566* **แก้ไข:** *15 พฤษภาคม 2566* **ตอบรับ:** *31 พฤษภาคม 2566*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู 2) เปรียบเทียบการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล 3) ศึกษาข้อเสนอแนะการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นเป็นผู้บริหารและครูจำนวน 320 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามโดยมีความตรงเชิงเนื้อหารายข้อระหว่าง 0.67-1.00 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว LSD และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านโครงสร้าง

สนับสนุนชุมชน และด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ 2) เพศ อายุ และอายุราชการที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไม่แตกต่างกัน ส่วนวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนที่ต่างกันมีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 3) แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ข้อที่มีความถี่สูงสุด คือ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน

คำสำคัญ: การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิขาชีพ

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the level of promotion of professional learning community administration according to the opinions of administrators and teachers; 2) compare the promotion of professional learning community administration classified according to personal status; 3) study recommendations for promoting the administration of professional learning communities based on the opinions of administrators and teachers in schools under the Secondary Educational Service Area Office Nonthaburi. The sample were selected using a stratified random sampling method of 320 administrators and teachers. Data were collected using a questionnaire with content validity IOC values 0.67-1.00 and alpha coefficient of 0.98. Data were analyzed using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, LSD, and content analysis.

The results showed that: 1) The opinions of administrators and teachers towards promoting the management of professional learning communities, overall, it was at a high level. Arranged in order from highest to lowest was the shared vision aspect, caring community, learning and professional development, shared leadership, community support structure, and collaborative teamwork respectively. 2) Different genders, ages, and years of service had no different opinions on promoting the management of professional learning communities. As for educational qualifications, positions, and school sizes, there were different opinions. They were statistically significant differences at the .05 and .01. 3) Guidelines for developing and promoting

the administration of the school's professional learning community: the item with the highest frequency was giving teachers the opportunity to participate in setting a shared vision.

Keywords: management of professional learning communities, promoting professional learning communities, professional learning community

บทนำ

ปัจจุบันสภาวการณ์ทั่วโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อระบบการศึกษาโดยตรง จึงจำเป็นต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และการสร้างองค์ความรู้พร้อมกับแรงบันดาลใจไปพร้อมกัน ดังนั้นครูต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งครูควรออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และสิ่งที่เป็นตัวช่วยครูในการจัดการเรียนรู้ คือชุมชนการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ เกิดจากการรวมตัวกันของครูเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การทำหน้าที่ของครูแต่ละคน (สุภัคจิรา อ่อนสัมฤทธิ์, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ได้แก่ การส่งเสริมด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพขึ้น เพื่อเป็นแนวคิดของการสร้างสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่เน้นการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ และมุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคลและองค์กร ตลอดจนให้สามารถจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพในรูปแบบที่หลากหลายได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560ข) ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการผลักดันให้การปฏิรูปการศึกษาประสบผลสำเร็จ คือ ครู เพราะครูเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554) การพัฒนาครูจึงเป็นทั้งการพัฒนาบุคลากร และพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทั้งสมรรถนะเชิงวิชาชีพครูและพัฒนาผู้เรียนไปในเวลาเดียวกัน การสร้างผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพต่อสังคมได้นั้น ครูผู้สอนจะต้องมีความพร้อมโดยการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นโจทย์สำคัญสำหรับผู้บริหารที่ต้องวางแผนการจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสถานศึกษาจำเป็นต้องเป็นองค์การที่เปิดรับความหลากหลายและความแตกต่างที่มากขึ้นพร้อม ๆ กันกับความจำเป็นในการสร้างให้เกิดความเป็นเอกภาพในองค์การ เพราะเอกภาพในองค์การ คือ หัวใจของความสำเร็จการทำงานเป็นทีม คือเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนองค์การสู่เป้าหมาย ด้วยเหตุนี้การสร้างเอกภาพ การทำให้เกิดทีมในการทำงานจึงเป็นโจทย์สำคัญสำหรับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560ก)

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาครูทั้งระบบ ตั้งแต่วิธีการฝึกอบรมครู การส่งเสริมให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างทำงาน โดยนำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปบูรณาการกับการทำงานร่วมกันของครู จึงส่งผลให้เกิดกิจกรรมและความเคลื่อนไหวเพื่อพัฒนาครู ดังนั้นแนวทางในการส่งเสริมโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การบริหารจัดการสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างมากของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาของตน เพื่อกำหนดทิศทางให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรในลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community หรือ PLC) ซึ่งรูปแบบการทำงานของครูต้องเปลี่ยนจากทำงานคนเดียวมาเป็นการทำงานเป็นทีม โดยกำหนดเป้าหมายร่วมกันในลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรม ในการทำงานพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง เน้นให้เกิดผลลัพธ์ที่ผลสัมฤทธิ์เป็นรายบุคคลอย่างเท่าเทียม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพครูและคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน (สุภัทรา สภาพอัตถ์, 2562)

จากนโยบาย ทฤษฎี และงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาที่พัฒนาบุคลากรในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทำให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูงขึ้น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนจะเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรีที่ต้องการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ผ่านทางโครงการนิเทศการสอนในชั้นเรียน ตามนโยบายที่ 3 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ที่มีจุดประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

จากรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ดำเนินการนิเทศชั้นเรียนแบบผสมผสาน (Blended Learning) ตามแนวทาง Lesson Study โดยใช้รูปแบบ Group Model อย่างต่อเนื่อง โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นตัวขับเคลื่อนรูปแบบข้ามโรงเรียน และกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ให้กับความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรด้านทักษะการโค้ชและการให้คำปรึกษา เป็นการพัฒนายกระดับทักษะให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ (Re & Up-Skill) ในการเข้าร่วมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการร่วมวิพากษ์แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Plan) การสังเกตการสอน (Observe) และการสะท้อนผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Reflect) เพื่อส่งเสริมสนับสนุน การจัดการเรียนรู้ของครูให้สามารถจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ในรูปแบบเชิงรุก (Active Learning) ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล และพัฒนาครูให้มีทักษะการนิเทศร่วมกัน เปลี่ยนครูผู้สอน เป็นโค้ช (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี, 2565)

จากงานวิจัยของ กัลยาณี พันโบ (2563) เรื่องแนวทางการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้ข้อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรีควรดำเนินการเป็นอันดับต้น ๆ ได้แก่ ควรมีการสนับสนุนจากผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง ควรให้ความรู้และอบรมครูให้เข้าใจวิธีการที่เห็นชัดเจนและมีการกำกับ ติดตาม เป็นระบบ สม่ำเสมอและให้คำปรึกษาอย่างทั่วถึง ผู้วิจัยจึงจัดกลุ่มข้อเสนอแนวทางการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูพบว่า มีความสอดคล้องกับหลักการบริหารอย่างเป็นระบบ

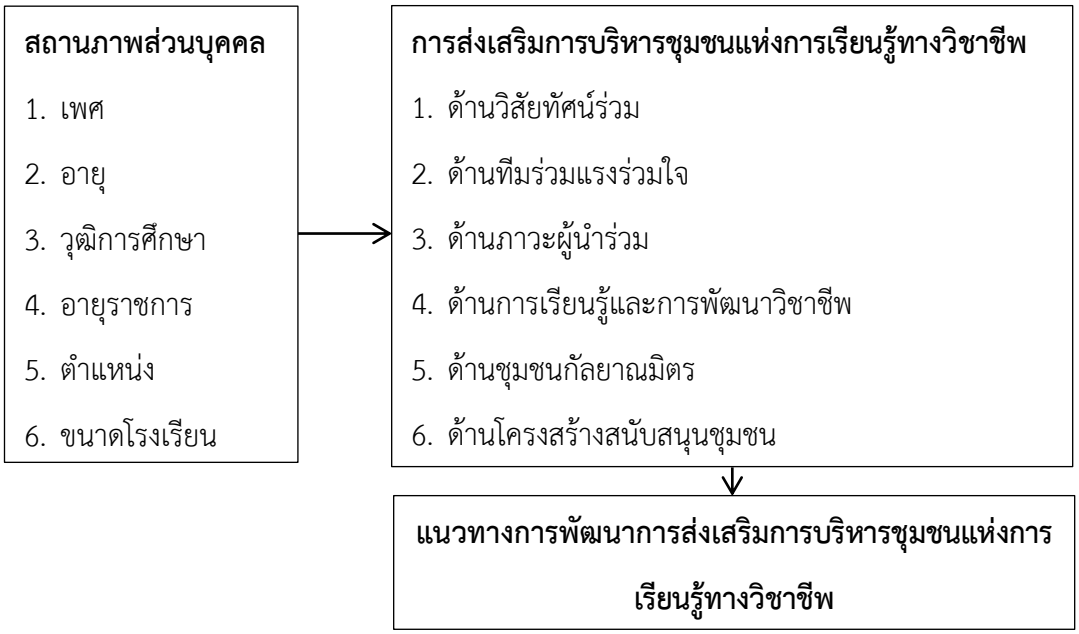
จากความสำคัญดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนและกำหนดนโยบายการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ของการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา อายุราชการ และขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากข้อมูลที่ศึกษาเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทสถานศึกษาของไทย พบว่าระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พิจารณาจาก 6 องค์ประกอบ (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาในรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานตามระเบียบวิธีวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ปีการศึกษา 2565 จำนวน 18 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,830 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 77 คน และ ครู จำนวน 1,753 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี รวมทั้งสิ้น 320 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970 อ้างถึงใน ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ, 2562) กำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน โดยอิงตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก จากจำนวน 18 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อายุราชการ ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ 3) ภาวะผู้นำร่วม 4) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ 5) ชุมชนกัลยาณมิตร และ 6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาการส่งเสริมการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี มีลักษณะเป็นคำตอบแบบปลายเปิด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาทฤษฎี งานวิจัย และแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี จำนวน 6 ด้าน รวม 32 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของ Likert (1993)

4. นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00

5. นำแบบสอบถามไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) กับกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์ความเที่ยงทั้งฉบับได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) เท่ากับ 0.98

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลและแบบสอบถามไปตามโรงเรียนในสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ตรวจความสมบูรณ์เรียบร้อยจากแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเก็บแบบสอบถามได้จำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นจึงนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

3. ทดสอบสมมติฐานโดยเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อายุราชการ ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน กรณีตัวแปร 2 กลุ่ม ใช้สถิติทดสอบที (t-test แบบ Independent) และกรณีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ใช้การทดสอบความแตกต่างรายคู่แบบ LSD (Least Significant Difference)

4. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการส่งเสริมการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี โดยรวมและรายด้าน

การส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	$\bar{X}$	SD	แปลค่า	อันดับ
1. ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	4.47	0.56	มาก	1
2. ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ	4.31	0.59	มาก	6
3. ด้านภาวะผู้นำร่วม	4.35	0.64	มาก	4
4. ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ	4.36	0.66	มาก	3
5. ด้านชุมชนกัลยาณมิตร	4.40	0.64	มาก	2
6. ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	4.33	0.64	มาก	5
ภาพรวม	**4.37**	**0.57**	**มาก**	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.37, SD=0.57) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน และด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ

2. ผลการทดสอบสมมติฐานโดยเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี โดยจำแนกตามสภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อายุราชการ ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

การส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	**สถานภาพส่วนบุคคล**					
	เพศ	**อายุ**	**วุฒิการศึกษา**	**อายุราชการ**	**ตำแหน่ง**	**ขนาดโรงเรียน**
1. ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	.62	.98	.00**	.79	.01*	.39
2. ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ	.66	.90	.00**	.66	.00**	.39
3. ด้านภาวะผู้นำร่วม	.35	.64	.00**	.45	.00**	.55
4. ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ	.20	.46	.00**	.57	.00**	.36
5. ด้านชุมชนกัลยาณมิตร	.48	.91	.01*	.25	.00**	.42
6. ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	.32	.97	.00**	.38	.12	.01*
ภาพรวม	**.37**	**.95**	**.00****	**.51**	**.00****	**.22**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มี วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน มีระดับความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มี เพศ อายุ และอายุราชการต่างกัน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ข้อที่มีความถี่สูงสุดในแต่ละด้าน คือ เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน เปิดโอกาสให้ครูร่วมแสดงความคิดเห็น แก้ปัญหาร่วมกัน

เพื่อให้เกิดการพัฒนางานร่วมกัน ควรกระจายอำนาจให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจงานบริหารตามความเหมาะสม ควรส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูได้พัฒนาเกี่ยวกับวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มีวัฒนธรรมการทำงานแบบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำงานอย่างมีความสุข ให้การสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เช่น งบประมาณ เวลา สถานที่ ข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพิจารณาทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ด้านภาวะผู้นำร่วม ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน และด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามข้อมูลทั่วไป พบว่า วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพแตกต่างกัน ผลการวิจัยมีประเด็นการอภิปราย ดังนี้

1. การส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

1) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และวิสัยทัศน์ที่กำหนดขึ้นมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการ มีวิสัยทัศน์ร่วมกันต้องเกิดจากการมีเป้าหมายเดียวกัน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันกำหนดนโยบายในการทำงาน และตระหนักถึงความสำคัญของตนเองที่จะร่วมขับเคลื่อน เพื่อไปให้ถึงเป้าหมายที่สำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กัลยาณี พันโบ (2563) ที่พบว่า การขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาค่าเฉลี่ยรายองค์ประกอบของการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่ามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ วิสัยทัศน์ร่วม รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารและครูร่วมกันตัดสินใจในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน

2) ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ต้องใช้หลักการมีส่วนร่วม การทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ซึ่งสอดคล้องกับผล

การศึกษาของ หนูฤทธิ์ ไกรพล (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพต้องให้ความสำคัญกับการร่วมมือรวมพลัง การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จภายใต้เป้าหมายเดียวกัน โดยอาศัยการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

3) ด้านภาวะผู้นำร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูร่วมเสนอแนวทางการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูได้เป็นผู้นำในแต่ละงานตามความเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีบทบาทความเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ หาแนวทางการแก้ไข เป็นการกระจายอำนาจตามความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ ปภาวี พิพัฒนลักษณ์ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเรียนร่วมตามแนวคิดภาวะผู้นำที่ยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพพบว่า การพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรครูในทุกระดับของโรงเรียน โดยเปิดโอกาสแสดงออกถึงภาวะผู้นำและให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรครูในระดับหัวหน้างานเพื่อเสริมสร้างชุมชนกการเรียนรู้วิชาชีพอยู่ในระดับมาก

4) ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูเข้ารับการพัฒนาตนเองทั้งจากหน่วยงานภายในและภายนอกโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสิ่งสำคัญในการพัฒนาวิชานั้นคือการเข้าร่วมอบรมพัฒนาตนเองจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกให้เกิดการเรียนรู้ และนำมาขยายผลกับเพื่อนครู สอดคล้องกับ อมตา จงมีสุข (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่าผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างเครือข่ายกับโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และนำมาขยายผลในโรงเรียนเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา

5) ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมุ่งสร้างบรรยากาศการอยู่ร่วมกันโดยความเคารพซึ่งกันและกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทำงานร่วมกันด้วยบรรยากาศแบบกัลยาณมิตรเชิงวิชาการ เคารพความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นบนพื้นที่ที่ปลอดภัย สอดคล้องกับ วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557) ที่กล่าวถึง ลักษณะชุมชนกัลยาณมิตร มีลักษณะสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ การอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลของคนในองค์กร บรรยากาศการอยู่ร่วมกันแบบครอบครัว มีวัฒนธรรมแห่งการไว้วางใจ รับฟัง และวัฒนธรรมการเคารพความแตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2560) ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

คือ วิธีการในการพัฒนาครูโดยการจัดบรรยากาศให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ครูไม่โดดเดี่ยว เป็นความสัมพันธ์อันดีและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความเอื้ออาทร มีคุณธรรม เป็นกัลยาณมิตร และมีเครือข่ายในการทำงานเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

6) ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้ความสำคัญกับการสร้างวัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ควรเป็นสังคมแบบกัลยาณมิตรมีการพบปะพูดคุย สื่อสารด้วยความเป็นมิตร มีการทำงานอย่างเป็นระบบและคล่องตัว สอดคล้องกับ ศุภวรรณ นุ่มพูล (2564) ทำการศึกษา เรื่องการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนและความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี พบว่าโรงเรียนจัดโครงสร้างและสร้างโอกาสอย่างหลากหลายวิธีที่จะให้ครูได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการพูดคุยอย่างเปิดเผย สอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารณ์ พานิช (2559) กล่าวถึง เป้าหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงในระดับรากถึงโคน โดยปัจจัยที่สำคัญคือต้องมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่อง ปณิธานความมุ่งมั่นขั้นพื้นฐาน เปลี่ยนแปลงการทำงานของครู และเปลี่ยนวัฒนธรรมของโรงเรียน

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีประเด็นการอภิปราย ดังนี้

1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรีที่มี เพศ อายุ และอายุราชการแตกต่างกันมีความเห็นต่อการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรีทางวิชาชีพทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี แตกต่างกัน ทั้งภาพรวมและทุกรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านชุมชนกัลยาณมิตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า กลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปมีค่าความคิดเห็นเฉลี่ยต่อการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสูงกว่ากลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งนี้อาจจะเป็นวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันจะเป็นความต้องการพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง มีแนวความคิดวิสัยทัศน์ที่กว้างมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ศรีชัยตัน (2555) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากร มหาวิทยาลัยเนชั่น พบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการศึกษาต่อมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการฝึกอบรม

สัมมานา ด้านการวิจัย การศึกษาดูงาน และด้านการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า บุคลากรที่มีเพศ ระดับการศึกษา แตกต่างกันมีความต้องการพัฒนาตนเองแตกต่างกัน

3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี แตกต่างกัน ทั้งโดยภาพรวมและพิจารณาตาม 6 ด้านของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตำแหน่งผู้บริหาร/หัวหน้างานมีค่าความคิดเห็นเฉลี่ยมากกว่าตำแหน่ง ครู/ครู คศ.1 ครู คศ.2 และครู คศ.3 อาจเป็นเพราะว่าการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิผลผู้บริหารจะต้องกระจายภาวะผู้นำให้กับครูผู้สอน เพื่อให้มีอิสระในการพัฒนาทางวิชาชีพและการเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม และสอดคล้องกับ ปานหทัย ธรรมรัตน์ (2564) ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่าผลการเปรียบเทียบตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี แตกต่างกัน 1 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน พบว่า กลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีค่าความคิดเห็นเฉลี่ยต่อการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสูงกว่ากลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่และกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก-กลาง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครูของแต่ละสถานศึกษามีการดำเนินการแตกต่างกันไปตามบริบทของโรงเรียน หรือตามความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการศึกษา อีกทั้งผู้บริหาร ครูมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครู ในการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันที่แตกต่างกัน ทำให้ภาพรวมแห่งความสำเร็จไม่เหมือนกัน ส่งผลให้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี ไชยภักดี และ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2560) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1 พบว่าครูที่ปฏิบัติงานในขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา พบว่าในภาพรวมแตกต่างกันกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ข้อเสนอแนะการพัฒนาการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี อภิปรายผลได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะการพัฒนาการส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาพบว่า ด้านวิสัยทัศน์ร่วม มีจำนวนความถี่มากที่สุด ในประเด็นเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันของผู้บริหารและครูเป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมไปสู่เป้าหมายได้ตรงประเด็นมากขึ้น สอดคล้องกับ นาถลดา บุษบงค์ (2563) ทำการศึกษาเรื่อง สภาพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน เปิดโอกาสให้ครูได้แสดงวิสัยทัศน์ของตนเอง และสอดคล้องกับ กัลยาณี พันโบ (2563) กล่าวว่า ด้านวิสัยทัศน์ร่วม คือการที่ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารโรงเรียนตามนโยบายการปฏิรูปการจัดการศึกษา โดยให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาร่วมแสดงคิดเห็นและร่วมกำหนดนโยบาย กำหนดทิศทาง และเป้าหมาย สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขององค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีประเด็น เสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้

1. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พิจารณาจากองค์ประกอบ 6 ด้าน (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) องค์ประกอบที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ต้องพิจารณาเพื่อส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จมากขึ้น คือ ด้านทีมร่วมแรงร่วมใจ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรีได้จัดทำโครงการนิเทศการสอนในชั้นเรียน เป็นภารกิจที่มีจุดประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการดำเนินงานพบว่า มีการดำเนินการทุกภาคเรียน เพื่อต่อยอดกิจกรรมตามโครงการให้ครอบคลุมผู้รับการนิเทศจำนวนกลุ่มมากขึ้น และขยายผลในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน ซึ่งจากโครงการดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำมาต่อยอด พัฒนาให้เป็นจุดเน้นภายในสถานศึกษาจะเป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากการวิจัย การส่งเสริมการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ผู้บริหารและครูในโรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรีควรวิเคราะห์ หาสาเหตุหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และร่วมกันหาแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาให้ดีขึ้น โดยตระหนักถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และค่านิยมที่ร่วมกันกำหนดเป็นของโรงเรียน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ และตรงตามเป้าหมายของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาและสังเคราะห์ปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เช่น ด้านนโยบายจากภาครัฐ ด้านการสร้างเครือข่าย ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ และด้านระบบองค์กร เป็นต้น

2. ควรศึกษาและสังเคราะห์ปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนชั้นนำหรือโรงเรียนต้นแบบด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

เอกสารอ้างอิง

กัลยาณี พันโบ. (2563). **แนวทางการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี.** นนทบุรี: มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.

กาญจนา ศรีชัยตัน. (2555). **ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากร มหาวิทยาลัยเนชั่น.** วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2560). *ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและแนวทางการนำมาใช้ในสถานศึกษา.* **วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ,** 10(1): 1-8.

นาถลดา บุษบงค์. (2563). **สภาพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ปภาวี พิพัฒนลักษณ์. (2557). **กลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเรียนร่วมตามแนวคิดภาวะผู้นำที่ยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปราณี ไชยภักดี และ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2560). **การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ปานหทัย ธรรมรัตน์. (2564). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ. (2562). **สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3).** กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.

วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). **รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วิจารณ์ พานิช. (2559). **บันเทิงชีวิตครูสู่ชุมชนการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ. เอส อาร์ พริ้นติ้ง แมสโปรดักส์.

ศุภวรรณ นุ่มพล (2564). **การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนและความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี.** ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี. (2565). **รายงานการกำกับติดตามการดำเนินงานประจำปีรอบ 6 เดือนตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี (พ.ศ. 2565).**

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560ก). **คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC "ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ" สู่สถานศึกษา.** กรุงเทพฯ. กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2560ข). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). **การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง.** กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) "ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ" สู่สถานศึกษา.** กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

สุภัคจิรา อ่อนสัมฤทธิ์. (2561). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดาเนินงานชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1**. วิทยาพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

สุภัทรา สภาพอัตถ์. (2562). **การบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา**. นครปฐม: ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

หนูฤทธิ์ ไกรพล. (2558). **การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

อมตา จงมีสุข. (2563). **การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3.** วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต.

Likert, R. (1993). **A Technique for the Measurement of Attitude.** Chicago: Rand McNally.

ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1

Administrative Skills in the 21st Century and Effectiveness in School Administration at the Nakhon Mak Khaeng School Network Center under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1

พรพิชชา อาจนุการสมรัก
นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยทองสุข
E-mail: pronpitcha22@gmail.com
ในตะวัน กำหอม
อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยทองสุข
E-mail: ntawan@hotmail.com
Pornpitcha Ajnukarnsomruk
Student, Master of Education Educational Administration,
Thongsuk College
Naitawan Kumhom
Lecturer, Master of Education Program, Thongsuk College

รับเข้า: *20 กันยายน 2565* **แก้ไข:** *11 ตุลาคม 2565* **ตอบรับ:** *13 ตุลาคม 2565*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง จำนวน 147 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยอันดับที่ 1 คือ ทักษะด้านการบริหารและการปรับตัว รองลงมา คือ ทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ และ

อันดับสุดท้ายคือทักษะด้านความรู้และความรับผิดชอบ 2) ประสิทธิผลในการบริหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยอันดับที่ 1 คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และอันดับสุดท้ายคือด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนพัฒนาสถานศึกษา 3) ความสัมพันธ์ของทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลในการบริหาร เรียงตาม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อันดับที่ 1 คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (r=0.55) เท่ากับ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก (r=0.55) เท่ากับด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนพัฒนาสถานศึกษา (r=0.55) รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (r=0.54) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ประสิทธิผล การบริหาร

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the level of administrative skills in the 21st century 2) the level of effectiveness in school administration 3) the relationship between administrative skills in the 21st century and the effectiveness in school administration of the Nakhon Mak Khaeng School Network Center under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1. The sample were 147 personnel from the Nakhon Mak Khaeng School Network Center. The instrument used was a questionnaire. Data were analyzed using percentages, mean, and standard deviations and find the relationship using Pearson's product moment correlation coefficient.

The results showed that: 1) Overall, management skills in the 21st century were at a high level. Considering each aspect, it was found that number 1 was management and adaptation skills, followed by communication and cooperation skills and the last ranking is knowledge skills and responsibility. 2) Overall, management effectiveness was at a high level. Considering each item, it was found that number 1 was the ability to solve problems within the educational institution, followed by the ability

to develop students to have higher academic achievement, ability to develop students to have positive attitudes, and the last ranking was the ability to change and develop educational institutions. 3) Relationship of administrative skills in the 21st century with effectiveness in school administration of the Nakhon Mak Khaeng School Network Center Under the jurisdiction of the Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1, overall, there was a positive relationship at the moderate level, with statistical significance at the .01 level. And when considering each aspect, it was found that. Management skills in the 21st century were positively correlated with management effectiveness, sorted by correlation coefficient. The first place was the ability to develop students to have higher academic achievement (r=0.55). Equal to the ability to develop students to have a positive attitude (r=0.55) It was equal to the ability to modify and develop educational institutions (r=0.55), followed by the ability to solve problems within the educational institutions (r=0.54), respectively.

Keywords: administrative skills in 21st century, effectiveness, administration

บทนำ

โลกปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วอันสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อ เชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกันกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้น ในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ผู้บริหารจึงต้องมีความตื่นตัวและมี การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนที่มีทักษะสำหรับการ ดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตลอดจน การเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้รวมทั้งเป็นยุคแห่งการแข่งขันทางสังคมค่อนข้างสูงในปัจจุบันส่งผลต่อการปรับตัวให้ทัดเทียมและเท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคมในทุกมิติรอบด้าน ดังนั้นการเสริมสร้างองค์ความรู้ทักษะเฉพาะทางความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและสมรรถนะของการรู้เท่าทัน จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่ต้องเกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนในการเรียนรู้ยุคสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 นี้อย่างมีประสิทธิภาพ การปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ที่ได้เกิดวิวัฒนาการความก้าวหน้าในทุก ๆ มิติเป็นไปอย่างรวดเร็วและรุนแรงส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ดังนั้นการกำหนด

ยุทธศาสตร์และการสร้างความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่ท้าทายศักยภาพและความสามารถของมนุษย์ที่จะสร้างนวัตกรรมทางการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นและสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 เพราะผู้บริหารเป็นผู้ขับเคลื่อนองค์การไปในทิศทางที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นบุคคลที่มีทักษะผู้นำที่เอื้อต่อการบริหารงาน มีคุณลักษณะที่สำคัญ คือ มีวิสัยทัศน์และต้องมีความสามารถในการกำหนดกลยุทธ์ อันจะทำให้ทักษะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาสู่ความสำเร็จได้ คือมีทักษะด้านการบริหารและการปรับตัว มีทักษะด้านการสื่อสาร และความร่วมมือ มีทักษะด้านความรู้ความรับผิดชอบ มีทักษะด้านการเปลี่ยนแปลง และการใช้เทคโนโลยี และมีทักษะด้านการสร้างสรรค์ ผลิตนวัตกรรม เพื่อให้การปฏิบัติงานของตนเพื่อบรรลุเป้าหมาย ในการบริหารหรือแนวคิดใหม่ ๆ ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 การบริหารงานวิชาการเป็นงานสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะได้ใช้ความรู้ความสามารถตลอดจนประสบการณ์ทั้งหลายมาดำเนินการบริหารงานในโรงเรียน ให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียนเนื่องจาก ได้ชี้ให้เห็นว่า การที่โรงเรียนจะมีประสิทธิผลเพียงใด พิจารณาได้จาก 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี 4) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ดังนั้นประสิทธิผลของการบริหารงานของโรงเรียนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ผู้บริหารต้องคำนึงถึงและนำมาเป็นประเด็นในการพิจารณาประกอบรายละเอียดเพื่อประเมินตนเอง วางแผนพัฒนาโรงเรียนและประเมินประสิทธิผลของการบริหารงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง (ฐิตา วิหครัตน์, 2558: 56)

จากการประเมินผลการทดสอบระดับชาติของโรงเรียนในเครือข่ายนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 ในปีการศึกษา 2563 พบว่า มีปัญหาด้านผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 50.00 ทุกวิชา ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ย 45.42 คะแนน วิชาคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ย 29.21 คะแนน วิชาวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ย 32.68 คะแนน วิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ย 28.87 คะแนน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า วิชาภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ย 49.56 คะแนน วิชาคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ย 21.79 คะแนน วิชาวิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ย 27.84 คะแนน วิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ย 28.19 คะแนน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 1, 2564: 25)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 การบริหารงานวิชาการเป็นงานสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนจะได้ใช้ความรู้ความสามารถตลอดจนประสบการณ์ทั้งหลายมาดำเนินการบริหารงานในโรงเรียนให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการศึกษา การบริหารงานวิชาการจะดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียนเนื่องจาก ได้ชี้ให้เห็นว่า การที่โรงเรียนจะมีประสิทธิผลเพียงใด พิจารณาได้จาก 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี 4) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ดังนั้นประสิทธิผลของการบริหารงานของโรงเรียนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ผู้บริหารต้องคำนึงถึงและนำมาเป็นประเด็นในการพิจารณาประกอบรายละเอียดเพื่อประเมินตนเอง วางแผนพัฒนาโรงเรียนและประเมินประสิทธิผลของการบริหารงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง (ฐิตา วิหครัตน์, 2558: 56)

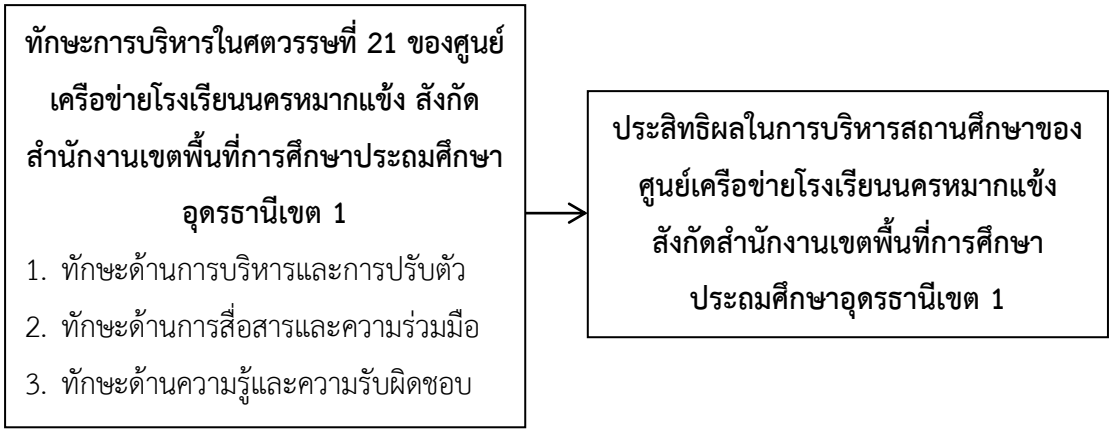
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1

สมมติฐานการวิจัย

ความสัมพันธ์ของทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 เป็นไปในทางบวก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 จำนวน 7 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านเดื่อวิทยา 7 คน โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก 8 คน โรงเรียนบ้านหนองตุ 15 คน โรงเรียนบ้านม่วงสว่างสามัคคี 20 คน โรงเรียนบ้านหมากแข้ง 155 คน โรงเรียนบ้านดอนอุดม (เนยอุปถัมภ์) 7คน และโรงเรียนบ้านหนองบัว 22 คน รวมจำนวน 234 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 จำนวน 234 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 1ปี พ.ศ.2564, 2565: 12)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง จำนวน 7 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนชุมชนบ้านเดื่อวิทยา 7 คน โรงเรียนบ้านหนองเหล็ก 5 คน โรงเรียนบ้านหนองตุ 9 คน โรงเรียนบ้านม่วงสว่างสามัคคี 13 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง 97 คน โรงเรียนบ้านดอนอุดม (เนยอุปถัมภ์) 4 คน และโรงเรียนบ้านหนองบัว 14 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 ปีการศึกษา 2564 โดยการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม, 2559: 38) แล้วกำหนดสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนโดยการสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 147 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามระดับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 โดยแต่ละข้อเป็นการให้

ความสำคัญในแต่ละเรื่องที่มีคำตอบให้เลือกแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวความคิดของ Likert (1989: 213 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม, 2559: 28-29)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 โดยแต่ละข้อเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละเรื่อง ที่มีคำตอบให้เลือก แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวความคิดของ Likert (1989: 213 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม, 2559: 28-29)

ตอนที่ 3ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ขั้นตอนสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา เพื่อสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างข้อคำถามในแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความถูกต้องเพื่อปรับแก้และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาต่อไป

3. นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ภาษาในแบบสอบถาม ซึ่งข้อคำถามมีค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 โดยผู้วิจัยแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง กล่าวคือเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนแห่งหนึ่ง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสมประสิทธิอัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1990: 204) โดยแบบสอบถามต้องมีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งแบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แจกแบบสอบถามและชี้แจงพร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องให้ตอบแบบสอบถามทราบ รวมถึงชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2565

3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบดูความถูกต้องและนับจำนวนให้เท่ากับจำนวนประชากร กรณีแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ ผู้ศึกษาจะดำเนินการแจกแบบสอบถามใหม่อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. ระดับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต1 ทั้งนี้ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่ได้โดยใช้เกณฑ์ Best (1977: 47 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม, 2559: 28-29)

3. ระดับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 ทั้งนี้ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่ได้โดยใช้เกณฑ์ Best (1977: 47 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม, 2559: 28-29)

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) (ในตะวัน กำหอม, 2559: 116)

ผลการวิจัย

1. ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 โดยภาพรวม

	ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	SD	ระดับทักษะ 21th	อันดับที่
1	ทักษะด้านการบริหารและการปรับตัว	4.15	0.77	มาก	1
2	ทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ	4.04	0.52	มาก	2
3	ทักษะด้านความรู้และความรับผิดชอบ	4.00	0.60	มาก	3
	ผลเฉลี่ยรวม	**4.06**	**0.57**	**มาก**	

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.06,

SD=0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อันดับที่ 1 คือ ทักษะด้านการบริหารและการปรับตัว ($\bar{x}$=4.15, SD=0.77) รองลงมา คือ ทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ ($\bar{x}$=4.04, SD=0.52) และอันดับสุดท้าย คือ ทักษะด้านความรู้และความรับผิดชอบ ($\bar{x}$=4.00, SD=0.60) ตามลำดับ

2. ประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์ เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 โดยภาพรวม

ประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	SD	ระดับประสิทธิผล	อันดับที่
1. ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น	4.00	0.57	มาก	2
2. ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	4.00	0.72	มาก	3
3. ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนพัฒนาสถานศึกษา	3.99	0.95	มาก	4
4. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	4.01	0.81	มาก	1
ผลเฉลี่ยรวม	**4.00**	**0.75**	**มาก**	

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.00, SD=0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อันดับที่ 1 คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ($\bar{x}$=4.01, SD=0.81) รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ($\bar{x}$=4.00, SD=0.57) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ($\bar{x}$=4.00, SD=0.72) และอันดับสุดท้ายคือด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{x}$=3.99, SD=0.95) ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ของทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์ เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1

ตารางที่ 3 ค่าความสัมพันธ์ของทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์ เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 ภาพรวม

ทักษะในการบริหารศตวรรษที่ 21	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของเพียร์สัน ประสิทธิผลในการบริหาร				Y_{Total}
	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	
X_1	0.54**	0.43**	0.50**	0.51**	0.53**
	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000
X_2	0.55**	0.50**	0.44**	0.53**	0.53**
	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)
X_3	0.51**	0.43**	0.52**	0.50**	0.55**
	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)
X_{Total}	0.55**	0.55**	0.55**	0.54**	0.55**
	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000)	(0.000

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ของทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง (r=0.55) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลในการบริหารเรียงตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อันดับที่ 1 คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (r=0.55) เท่ากับด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก (r=0.55) เท่ากับด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนพัฒนาสถานศึกษา (r=0.55) รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (r=0.54) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาของมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับบุคลากรในสถานศึกษาได้ และมีความ

เข้าใจ การวางแผน ด้านการสื่อสารและความร่วมมือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด นาคขวัญ (2564: 109-110) เรื่องทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นทักษะด้านการใช้ดิจิทัลอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำดังนี้ ทักษะทางมนุษย์ ทักษะทางเทคนิค ทักษะด้านความรู้ ความคิด ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะการสื่อสาร ทักษะการศึกษาและการสอน ทักษะด้านการใช้ดิจิทัล

2. ประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการพัฒนานักเรียนให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และสถานศึกษา การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน หรือพฤติกรรมของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล ศรียาเทพ (2560: 87) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพระดับประสิทธิผลของโรงเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับประสิทธิผลของโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับประสิทธิผลของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ใน ระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความสัมพันธ์ของทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายโรงเรียนนครหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับบุคลากรในสถานศึกษาได้ มีความเข้าใจ การวางแผน ด้านการสื่อสารและความร่วมมือ และสถานศึกษา การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน หรือพฤติกรรมของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรอุมา ไมยวงค์ (2564: 86) เรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ผลวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยรวม สัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยการบริหารทั้ง 8 ด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะในการแนะนำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานตามคำสั่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเข้าใจลักษณะของงานและมีการวางแผน ในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ

3. ด้านทักษะด้านความรู้และความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม

4. ด้านทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาให้มีทักษะด้านการพูดที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา

2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อนาความรู้ที่ได้รับ มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ฐิตา วิหครัตน์. (2558). **การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

นฤมล เจริญพรสกุล. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพัทลุง.** วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ในตะวัน กำหอม. (2559). **การวิจัยทางการศึกษา เล่ม 2.** กรุงเทพฯ: วิทยาลัยทองสุข.

สมคิด นาคขวัญ. (2564). **ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2.** การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 1. (2564). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ2564. อุดรธานี.** กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1.

อรอุมา ไมยวงค์. (2564). **ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม.** ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of psychological testing**. 5th ed. New York: Harper Collins Publishers.

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

Creative Leadership that Affect to Academic Administration in School under the Loe Nongbualamphu Secondary Educational Service Office

จริยา อนันต์สุวรรณชัย
อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิชญบัณฑิต
E-mail: meesuk454@gmail.com
Jariya Anansuwanchai
Lecturer, Master of Education Program, Faculty of Education,
Pitchayabundit College

รับเข้า: *19 พฤศจิกายน 2565* **แก้ไข:** *13 ธันวาคม 2565* **ตอบรับ:** *5 มกราคม 2566*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ 2) ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และ 4) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 6 คน และครูผู้สอน จำนวน 324 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 330 คน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2565 ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของสถานศึกษาในจังหวัดเลย หนองบัวลำภู และการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.11) รายด้านทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความยืดหยุ่นในการคิด ($\bar{x}$ =4.15) ต่ำสุดคือความคิดริเริ่ม ($\bar{x}$=4.09) 2) ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.19) รายด้าน ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x}$=4.29) ต่ำสุดคือการวิจัยเพื่อ

พัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{x}$=4.09) 3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (r_{xy}=0.62) 4) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม พบว่า มีจำนวน 2 ตัวแปร คือ ความคิดริเริ่มและความละเอียดลออในการคิด ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2=0.389) สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 38.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ การบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองบัวลำภู

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the creativity leadership 2) study academic administration in schools, 3) study the relationship between creativity leadership and academic administration, and 4) study the creativity leadership that affects academic administration in schools under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office, Loei, Nong Bua Lamphu. A sample group were 324 school administrators and teachers in schools under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office, Loei, Nong Bua Lamphu, academic year 2565 B.E. Proportional stratified random sampling was used of educational institutions in Loei, Nong Bua Lamphu provinces and a simple random sample were drawn through lottery method. The instrument used in this research was five level rating scale questionnaire with Cronbach's alpha coefficient with the reliability at 0.98. The statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation, analysis of correlation coefficient, analysis of variance and stepwise multiple regression analysis.

The results showed that: 1) Level of creative leadership of educational institution administrators, overall was at a high level ($\bar{x}$=4.11). Every aspect had an average level at a high level. The aspect with the highest average was flexibility in thinking ($\bar{x}$=4.15), the lowest was initiative ($\bar{x}$=4.09). 2) The level of academic administration in schools of the administrators of the affiliated educational institution was found to be overall at a high level ($\bar{x}$=4.19). By each side, all aspects were at a high average level. The

side with the highest average was development of the learning process (=4.29). The lowest was research to develop the quality of education (=4.09). 3) Results of the analysis of the correlation coefficient between creative leadership and academic administration in schools by administrators, overall, it was at a moderate level (r_{xy}=0.62). 4) Creative leadership that results in academic administration in schools by school administrators. Overall, it was found that there were 2 variables: initiative and thoroughness in thinking that affects the academic administration of educational institutions had a prediction coefficient (R^2=0.389) that can predict 38.90 percent with statistical significance at the .01 level.

Keywords: creative leadership, academic administration, school administrators, The Secondary Educational Service Area Office Loei, The Secondary Educational Service Area Office Nong Bua Lamphu

บทนำ

การบริหารงานวิชาการในช่วง พ.ศ. 2542-2551 เป็นการปฏิรูปการศึกษารอบแรก พบว่า ระบบการศึกษาของไทย ยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณภาพได้ตามที่มุ่งหวังเท่าที่ควร ผลการประเมินการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาของสภาการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) พบว่า ผลจากการปฏิรูปการศึกษารอบแรกนั้นยังมีปัญหาต้องเร่งพัฒนาปรับปรุง และต่อยอด โดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียน ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ รวมทั้งการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา พบว่า มีสถานศึกษาจำนวนมากไม่ได้มาตรฐาน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งการคิดวิเคราะห์ ใฝ่เรียนรู้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ในด้านครู คณาจารย์ พบว่า มีปัญหาขาดแคลนครูคณาจารย์ที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม ไม่ได้คนเก่งคนดี และมีใจรักครูมาเป็นครู คณาจารย์สำหรับด้านการบริหารจัดการพบว่ายังไม่มีการกระจายการบริหารจัดกาสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามเป้าหมาย รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2543)

จากรายงานประจำปีของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปัญหาของระบบการศึกษาไทยที่สำคัญ ได้แก่ การบริหารและการจัดการที่ขาดประสิทธิภาพ โดยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ แล้วประเทศไทยมีการใช้งบประมาณด้านการศึกษาค่อนข้างสูง แต่ได้ผลสัมฤทธิ์และศักยภาพยังต่ำ เนื่องจากยังมีเด็กไทยทั้งที่อยู่

ในระบบการศึกษา หรืออยู่นอกระบบการศึกษา ไม่ว่าจะเป็น “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” ของเด็กไทยที่ตกต่ำอย่างสม่ำเสมอ ทั้งผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปี พ.ศ. 2558 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า ผลคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก 5 สาระ ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และวิชาภาษาอังกฤษ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ 3 วิชา เรียงลำดับดังนี้ ภาษาไทย สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม และวิทยาศาสตร์ และในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศทุกรายวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู, 2559: 7) และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปี พ.ศ. 2559 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มสาระหลัก 5 สาระ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ยกเว้น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (วิชาภาษาอังกฤษ) สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศทุกรายวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู, 2560: 31)

วัตถุประสงค์การวิจัย

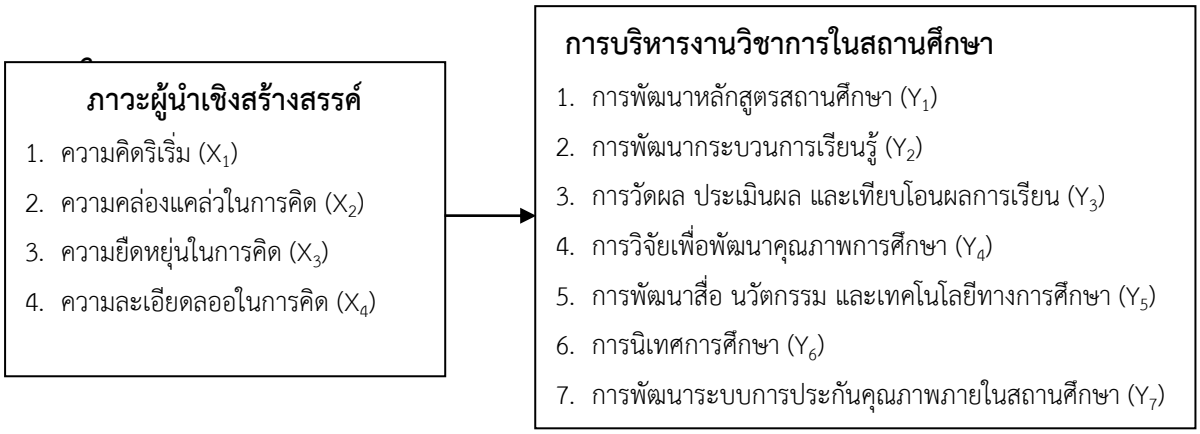
1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

สมมติฐานการวิจัย

1. ความคิดสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีความสัมพันธ์ในทางบวก
2. ความคิดสร้างสรรค์ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู อย่างน้อย 1 ตัวแปร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 52 คน และครูในสถานศึกษาจำนวน 2,675 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2564 มีโรงเรียน จำนวน 52 โรงเรียน มีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 52 คน และ ครู จำนวน 2,675 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,727 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 6 คน และครูจำนวน 324 คน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2564 มีโรงเรียน จำนวน 52 โรงเรียน ในจังหวัดที่ตั้งสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น จำนวน 330 คน โดยมีวิธีเลือกตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดขนาดของตัวอย่าง ได้แก่ผู้บริหารจำนวน 7 คน และครูจำนวน 323 คน ได้มาโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) จากประชากร จำนวน 2,727 คน ได้ตัวอย่าง ครู จำนวน 330 คน

ขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจังหวัดที่ตั้งสถานศึกษา โดยทำการเทียบบัญญัติไตรยางค์เพื่อหาจำนวนผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในจังหวัดที่ตั้งสถานศึกษาตามสัดส่วนของประชากร และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratify Random Sampling) โดยใช้จังหวัดเลย หนองบัวลำภู ซึ่งเป็นพื้นที่ตั้งสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่ง หลังจากนั้นเลือกสัดส่วนของ ผู้บริหารสถานศึกษาได้

จำนวน 6 คน และครูผู้สอนได้จำนวน 324 คน รวมจำนวน 330 คน แต่ละจังหวัด (ประคอง กรรณสูต, 2542: 8-9)

ขั้นที่ 3 การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้วิธีการจับสลากแบบไม่ใส่กลับ จนได้ตัวอย่างครบตามจำนวนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามรายชื่อสถานศึกษาในจังหวัดที่ตั้งสถานศึกษา จำนวน 52 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 330 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู แบ่งออกเป็น 3 ตอน รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย 1) เพศ 2) ตำแหน่ง 3) ระดับวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 ด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จำแนกเนื้อหาตามตัวแปร จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 ด้านการบริหารงานวิชาการ จำแนกเนื้อหาตามตัวแปร จำนวน 35 ข้อ

แบบสอบถามมีค่าความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.98

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและอันดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	$\bar{x}$	SD	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านความคิดริเริ่ม	4.09	0.56	มาก	4
2. ด้านความคล่องแคล่วในการคิด	4.11	0.60	มาก	2
3. ด้านความยืดหยุ่นในการคิด	4.15	0.55	มาก	1
4. ด้านความละเอียดลออในการคิด	4.10	0.59	มาก	3
รวม	**4.11**	**0.52**	**มาก**	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.11, SD=0.52) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านความยืดหยุ่นในการคิด ($\bar{x}$=4.15, SD=0.55) รองลงมาคือด้านความคล่องแคล่วในการคิด ($\bar{x}$=4.11, SD=0.60) และด้านที่มีระดับมากค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านความคิดริเริ่ม ($\bar{x}$=4.09, SD=0.56)

2. ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและอันดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

การบริหารงานวิชาการ	$\bar{x}$	SD	ความหมาย	อันดับ
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.17	0.50	มาก	5
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.29	0.49	มาก	1
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	4.21	0.50	มาก	3
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.09	0.54	มาก	7
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.16	0.52	มาก	6
6. การนิเทศการศึกษา	4.18	0.58	มาก	4
7. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.24	0.53	มาก	2
รวม	**4.19**	**0.45**	**มาก**	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.19, SD=0.45) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x}$=4.29, SD=0.49) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา ($\bar{x}$=4.24, SD=0.53) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{x}$=4.09, SD=0.54)

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ตัวแปร	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_6	Y_7	x_{tot}	y_{tot}
X_1	0.53**	0.45**	0.43**	0.45**	0.44**	0.51**	0.51**	0.89**	0.55**
X_2	0.51**	0.52**	0.39**	0.43**	0.43**	0.53**	0.52**	0.92**	0.55**
X_3	0.49**	0.47**	0.43**	0.37**	0.42**	0.53**	0.55**	0.9**	0.54**
X_4	0.54**	0.46**	0.49**	0.48**	0.45**	0.61**	0.62**	0.9**	0.60**
x_{tot}	0.57**	0.53**	0.48**	0.48**	0.48**	0.61**	0.61**	1.00**	0.62**
y_{tot}	0.87**	0.84**	0.88**	0.88**	0.88**	0.87**	0.87**	0.62**	1.00**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยรวมพบว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ($r_{xy=}$0.62) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์แต่ละด้านพบว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ระหว่าง 0.37-0.62 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือความละเอียดลออในการคิด (X_4) กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (y_{tot}) ($r_{xy=}$0.60) รองลงมาคือความคิดริเริ่ม (X_1) และความคล่องแคล่วในการคิด (X_2) กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (y_{tot}) ($r_{xy=}$0.55) และความยืดหยุ่นในการคิด (X_3) กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (y_{tot}) ($r_{xy=}$0.54) เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ

4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ตัวแปร	B	Beta	t	Sig.
- ความละเอียดลออในการคิด (X_4)	0.335	0.436	6.856	.000**
- ความคิดริเริ่ม (X_1)	0.187	0.231	3.633	.000**
Constant (β_0)=2.053, R=0.624, R Square=0.389, Adjusted R Square=0.385 F=102.248				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยรวมทั้ง 4 พบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายความผันแปรที่ส่งผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีจำนวน 2 คือ ความคิดริเริ่มและความละเอียดลออในการคิด ซึ่งสามารถอธิบายความผันแปรที่มีผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยรวมได้ร้อยละ 38.90 ($R^{2=}$0.389) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารคิดอยู่เสมอว่านโยบาย แผนการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปและผู้บริหารกระตุ้นครูและบุคลากรมีความคิดอย่างอิสระนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์และส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chan and Mak (2014) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผู้บริหารเชิงสร้างสรรค์ในด้านการจัดการสร้างนวัตกรรมที่ต้องมาจากทุกระดับของโรงเรียน ตั้งแต่ระดับบนสุด คือ executive ซึ่งเป็นผู้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมาย ซึ่งการจัดการนวัตกรรมต้องอาศัยการขับเคลื่อนทั้งโรงเรียน โดยเฉพาะความรู้ทางด้านเทคโนโลยีมาใช้เพื่อสร้างผลงานให้กับโรงเรียน ผู้บริหารระดับบนต้องส่งทอดความคิดให้กับผู้บริหารระดับกลางเพื่อวางกลยุทธ์ การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ การแจกแจงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร เงินทุน เครื่องมือต่าง ๆ ให้กับแต่ละแผนกเพื่อให้เกิดการประสานงานของแต่ละหน่วยงาน สำหรับการดำเนินงานในระดับปฏิบัติการจะมีการกำหนดวิธีการดำเนินงานให้บุคลากรทุกคนใช้ความสามารถให้มากที่สุด โดยการทำงานร่วมกันเป็นทีมการช่วยเหลือซึ่งกันและกันการแก้ปัญหาในระดับล่างเพื่อป้องกัน การเกิดปัญหาในระดับสูงต่อไป การนำ

ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาสร้างคุณค่าเพื่อให้โรงเรียนสามารถ พัฒนาทุกด้านได้อย่างต่อเนื่องและ สามารถสร้างสิ่งที่ดีให้กับผู้มีส่วนได้เสียโดยรวมได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Camburn and Han (2015) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียนเชิงสร้างสรรค์ ต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ 1) ความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ ความกระตือรือร้นและความคิดเชิงบวกต่อผู้ที่ทำงานร่วมกันกำหนดทิศทางในอนาคต ส่งเสริมทักษะในยุค 4.0 ต้องรู้และฝึกให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และคิดวิเคราะห์ด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและการปลูกฝังสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับการเรียนรู้ในยุค 4.0 2) สร้างชุมชน ด้วยการประสานเชื่อมโยงเครือข่ายที่เหมาะสม ด้วยวิธีที่จะสร้างโอกาสให้กับทุกฝ่ายได้เชื่อมโยงต่อกับคนอื่นที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้มากขึ้นมันเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งที่ไม่เพียงแต่พัฒนาผู้นำในโรงเรียนเท่านั้น แต่เป็นการเปิดโอกาสให้คนอื่นเห็นความเป็นผู้นำด้วย 3) การสร้างความร่วมมือและการติดต่อ โดยผู้บริหารต้องแสวงหา แบ่งปันข้อมูลและความรู้อย่างเปิดเผยชัดเจน มีการค้นหาความเข้าใจและปฏิบัติร่วมกับคนอื่น มีการติดต่อกับโลกภายนอกผ่านทางบล็อกและสื่อทางสังคมรวมทั้งช่องทางอื่น 4) สร้างพลังเชิงบวก ด้วยการสร้างหลักการในเชิงบวก เชิงรุก และวิธีการดูแลเอาใจใส่ ต้องให้เวลาในการพบปะพูดคุยกับผู้เรียน ครูและผู้ปกครองให้รับรู้คุณค่า ด้วยการพัฒนาความสัมพันธ์ที่แท้จริงให้เกิดขึ้น รวมทั้งผู้บริหารต้องสร้างสุขภาพตนเองและระดับพลังงานให้พร้อมเสมอ

2. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลยหนองบัวลำภู พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามากที่สุด คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าครูมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการเรียนรู้และผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา แสนสุข (2556: 37) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านงบประมาณและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารงานวิชาการกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X_2) และปัจจัยด้าน

ผู้บริหารสถานศึกษา (X_1) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Butler and Leahy (2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเชิงสร้างสรรค์จะต้องทำให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ได้เองและผู้สอนต้องมีเทคนิคที่สามารถทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะไปพร้อมกันและต้องรู้จักใช้นวัตกรรมนั้นจากสถานการณ์จริง ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงสร้างสรรค์จะสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นตัวตั้ง ผู้บริหารจึงต้องกำหนดรูปแบบการจัดการให้เหมาะสมกับเป้าหมายใหม่ด้วยการเน้นผลลัพธ์ในด้านศักยภาพและความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนออกมาให้ได้ ประกอบด้วย 1) การมุ่งไปยังผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังในตัวผู้เรียน 2) การออกแบบหลักสูตรโดยเริ่มจากผลลัพธ์ปลายทางแบบย้อนกลับสู่จุดเริ่มต้น และ 3) ผู้บริหารจัดการศึกษากับผู้เกี่ยวข้องในระบบทั้งหมดจะสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่เหมาะสมอันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามที่คาดหวัง มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ปรับระบบการทำงานและการประกันคุณภาพการศึกษา เน้นการใช้นวัตกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน มีการจัดโรงเรียนด้วยโครงสร้างเป็นอิสระกับการจัดหลักสูตรเชิงสร้างสรรค์ให้มีการคิดวิเคราะห์ทุกวิชา เน้นทำกิจกรรมเป็นหลักสูตรที่เทียบเคียงนานาชาติได้ แนวทางการจัดการเรียนรู้ให้เป็นแบบหน่วยบูรณาการและผู้เรียนมีโอกาสเป็นผู้เลือกผ่านการปฏิบัติจากการทำโครงงานตามแนวทางการบริหารจัดการสมัยใหม่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าใจแนวคิดการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนในฐานะผู้สนับสนุนทรัพยากรและเป็นแหล่งเรียนรู้ เพราะการบริหารโรงเรียนเชิงสร้างสรรค์จะต้องเปลี่ยนทั้งวิธีการเรียนการสอนที่จะสร้างประโยชน์และส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียน กระบวนการต้องเน้นไปที่การสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อย่างมีความรับผิดชอบอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือของสร้างเชิงสร้างสรรค์แท้จริง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ($r_{xy=}$.62) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์แต่ละด้านพบว่า ความสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง 0.37-0.62 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพรินทร์ สุบินรัตน์ (2018) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง (r=.695) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Alawawdeh, Sabreen (2016) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการจัดการภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการต่อสู้กับวิกฤตการศึกษาในโรงเรียนมัธยมในปาเลสไตน์นักวิจัยทำงานตามวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและใช้วิธีการทางสถิติได้พัฒนาแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย วิกฤตโรงเรียนและการบริหารภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

เพื่อทดสอบสมมติฐานของการศึกษา ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่ามีวิกฤตการณ์หลายอย่างในโรงเรียนมัธยม ครูใหญ่โรงเรียนที่ทำงานเกี่ยวกับการจัดการภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการต่อสู้กับวิกฤตเหล่านี้ในที่สุด ผลลัพธ์ก็ชี้ให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างการจัดการเชิงสร้างสรรค์และวิกฤตการณ์ต่อสู้ในโรงเรียนมัธยมในปาเลสไตน์ นักวิจัยแนะนำว่าจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างการจัดการภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาวิกฤตการณ์ในโรงเรียนและให้ผู้ฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมเพิ่มเติมในสถานการณ์วิกฤตโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมในปาเลสไตน์

3. จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณแบบมีขั้นตอนของ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลยหนองบัวลำภู มีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (b) มีค่าตั้งแต่ 0.187-0.335 และในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) มีค่าตั้งแต่ 0.231-0.436 โดยรวมมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2=0.389) สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาได้ร้อยละ 38.90 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า เป็นอันดับแรก คือ พบว่า ความละเอียดลออในการคิด เป็นอันดับแรก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์= 0.436 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความคิดริเริ่ม เป็นอันดับ 2 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์=0.231 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลกร ตันประภัสร์ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสร้างสรรค์และนวัตกรรมของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสร้างสรรค์และนวัตกรรมของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาระดับการ ศึกษาขั้นพื้นฐานของกลุ่มโรงเรียนทั่วไป คือ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของงาน และวัฒนธรรมการเรียนรู้ โดยสามารถอธิบายความแปรปรวน ได้ร้อยละ 77 ส่วนกลุ่มโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นด้านความสร้างสรรค์และนวัตกรรม ให้ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และบรรยากาศสภาพแวดล้อมของงานส่งผลต่อความสร้างสรรค์และนวัตกรรมของโรงเรียนในทางบวก โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 80 โดยสมการที่เหมาะสมที่สุด มีค่า Y เท่ากับ 1.424 ที่ df เท่ากับ 3 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.00 แต่ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของผู้บริหารนั้นส่งผลในทางตรงกันข้ามในกลุ่มโรงเรียนทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญ และไม่ได้ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญกับกลุ่มโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นด้านความสร้างสรรค์และนวัตกรรมและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sabbah (2017) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาโรงเรียนประถมเชิงสร้างสรรค์ในปาเลสไตน์ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างและคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ โดยการพัฒนาวิธีคิดและวิธีการเป็นผู้นำด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของโรงเรียน รายการความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับได้อธิบายบทบาททางการศึกษาในการพัฒนาโรงเรียนสร้างสรรค์ ถูกนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำทั้งชายและหญิงของโรงเรียน 116 แห่ง ผลการศึกษาพบว่าบทบาทผู้นำทางการศึกษามีค่าเฉลี่ย 4.43 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.29 มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือบทบาทของการ

บริหารโรงเรียนและสภาพแวดล้อมของชั้นเรียนรองลงมาคือบทบาทของครูและกิจกรรมชั้นเรียนพิเศษตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านความละเอียดลออในการคิด ผู้บริหารสถานศึกษาควรคิดดัดแปลงความรู้ นวัตกรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์และครอบคลุมทุกด้าน และควรคิดอย่างละเอียดรอบคอบทุกครั้งก่อนนำแนวคิดไปปฏิบัติ

2. ด้านความคิดริเริ่ม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และยอมรับผลเกิดขึ้นจากการคิดสิ่งใหม่

3. ด้านความคล่องแคล่วในการคิดของผู้บริหารสถานศึกษาควรสามารถชี้แจงเหตุผลและปัญหาในการทำงานได้อย่างชัดเจนและรวดเร็ว และมีนโยบาย แนวทางปฏิบัติงานให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติอย่างถูกต้อง ตามความสามารถของแต่ละคน

4. ด้านความยืดหยุ่นในการคิดของผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นครูและบุคลากรมีความคิดอย่างอิสระนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆที่สร้างสรรค์และส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียน และคิดอยู่เสมอว่านโยบาย แผนการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้บริหารควรนำความคิดริเริ่มนำความรู้ นวัตกรรมใหม่ มาใช้ในการการเสนอโครงการใหม่และกิจกรรมใหม่ มาศึกษาวิจัยในสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดูบ้าง ว่าผลจะแตกต่างกันหรือไม่

2. ผู้บริหารควรใช้ความละเอียดลออในการคิดใช้ความคิดทบทวนหลายครั้งก่อนตัดสินใจปฏิบัติงานมาทำการ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบวิจัยในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษากับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ผู้บริหารควรพัฒนาภาวะผู้นำในด้านความละเอียดลออในการคิดใคร่ครวญก่อนพูดออกไปโดยการสังเกตถึงผลกระทบจากการพูดแต่ละครั้ง ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

ชลกร ตันประภัสร์. (2556). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสร้างสรรค์และนวัตกรรม ของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

นพรินทร์ สุบินรัตน์. (2018). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19.* **วารสารอินทนินทักษิณสาร**, 13(3): 67-82.

นิตยา แสนสุข. (2556). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26.** การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ประคอง กรรณสูต. (2542). **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู. (2559). **ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปี พ.ศ. 2558**. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู.

_____. (2560). **ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปี พ.ศ. 255**9. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2543). **แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้.** โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

Alawawdeh, Sabreen. (2016). *The Impact of Creativity Management in Fighting the Educational Crisis in Secondary Schools in Palestine from the Viewpoint of Headmasters,* **Journal of Education and Practice,** 7(11): 98-105.

Butler, D. and Leahy, M. (2018). **Moving towards innovation: The development of a sustainable framework for teacher professional learning.** New York: Sage.

Camburn, E.M. and Han, S.W. (2015). *Infrastructure for teacher reflection and instructional change: An exploratory study.* **Journal of Educational Change,** 16(4): 511-533.

Chan, S.C.H. and Mak, W.M. (2014). *Transformational leadership, pride in being a follower of the leader and organizational commitment.* **Leadership & Organization Development Journal,** 35(8): 674-690.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities.* **Educational and Psychological Measurement,** 30(3): 607-610.

Sabbah, Suheir Sulieman. (2017). **The Role of Leadership in the Development of the Creative School in Palestine.** Faculty of Educational Sciences, Department of Psychology, Al-Quds University, East Jerusalem-Abu Dies, Palestine.

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม)

The Development of Mathematics Learning Activities Using Constructivist Theory on Parallel Lines for Matthayom Sueksa Two Students at Ramkhamhaeng University Demonstration School (Secondary Level)

ปานพระจันทร์ จันทร์พรหม
นักศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (คณิตศาสตรศึกษา)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
E-mail: panphachan77@gmail.com
นพพร แหยมแสง
อาจารย์ประจำหลักสูตรคณิตศาสตรศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
E-mail: noppornyams@yahoo.com
วรนุช แหยมแสง
อาจารย์ประจำหลักสูตรคณิตศาสตรศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
E-mail: woranuchy1@gmail.com
Panprachan Chanprom
Student, Master of Education (Mathematics Education),
Factory of Education, Ramkhamhaeng UniversitySchool
Nopporn Yamsang
Lecture, Factory of Education (Mathematics Education),
Ramkhamhaeng University
Woranuch Yamsang
Lecture, Factory of Education (Mathematics Education),
Ramkhamhaeng University

รับเข้า: *20 กันยายน 2565* **แก้ไข:** *17 ตุลาคม 2565* **ตอบรับ:** *21 ตุลาคม 2565*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) ม. 2/5 จำนวน 28 คน และ ม.2/8 จำนวน 28 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 56 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยประกอบไปด้วย (1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน จำนวน 10 แผน (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เส้นขนาน แบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ และ (3) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อวิชาคณิตศาสตร์ ที่ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที

ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 84.73/89.58 ซึ่งไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เส้นขนาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อคือ 4.07–4.86 โดยรวมเฉลี่ย 4.42 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เส้นขนาน

Abstract

This research aimed to 1) develop learning activities using the constructivist theory on parallel lines for grade 8 students to be effective according to the 80/80 criterion; 2) compare academic achievements before and after organizing learning activities using the theory of self-knowledge creation on parallel lines for grade 8 students; and 3) study student satisfaction towards organizing learning activities using the

constructivist theory. A sample were 58 students of Ramkhamhaeng University Demonstration School (Secondary level) including 28 grade 8 students, Room 2/5, and 28 of Room 2/8 selected by cluster sampling. The research instruments included: 1) 10 lesson plans of mathematics learning activity plan using the constructivist theory on parallel lines; 2) 30 items of a multiple-choice academic achievement test on parallel lines; and 3) a satisfaction test on students' satisfaction towards mathematics through organizing learning activities using the constructivist theory on parallel lines. The data collected were analyzed using the techniques of mean, standard deviation and dependent samples t-test.

The results showed that 1) an organizing learning activities using the constructivist theory on parallel lines for grade 8 students had an efficiency of 84.73/89.58, which was not lower than the criterion of 80/80; 2) the learning achievement result on parallel lines of grade 8 students after organizing learning activities using the constructivist theory was higher than before with statistical significance at the .05 level; and 3) student satisfaction towards organizing learning activities using the constructivist theory scores for each item were from 4.07 to 4.86, with an overall average of 4.42, which was at a high level.

Keywords: constructivist theory, learning activities using constructivist theory, parallel lines

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 1) ทั้งนี้หัวใจสำคัญที่สุดของกระบวนการจัดการศึกษาก็คือ “ครู” ที่เป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้และอบรมสั่งสอนผู้เรียนให้มีความรู้ เจตคติ มีทักษะในการใช้ชีวิต สามารถเผชิญสถานการณ์และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2560: 309) ในอดีตที่ผ่านมาครูทำหน้าที่บรรยายและป้อนข้อมูล

ให้กับผู้เรียนเพียงฝ่ายเดียว ในทำนองเดียวกันผู้เรียนมีหน้าที่รับสารข้อมูลที่ครูส่งมาให้เพียงเท่านั้น ผู้เรียนจึงไม่มีทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร ทักษะการเชื่อมโยง และทักษะการคิดสร้างสรรค์ จะเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวนี้ไม่สามารถตอบสนองการเปลี่ยนเปลี่ยนของโลกและความต้องการของโลกในศตวรรษที่ 21 ได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560: 16) กล่าวว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันต้องปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองกับทิศทางการผลิตและการพัฒนากำลังคน โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ได้ทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง

การปฏิรูปการเรียนรู้ระดับห้องเรียนด้วยการปรับวิธีสอนจาก Passive Learning ที่เน้นป้อนข้อมูลโดยการท่องจำเนื้อหา มาเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ผ่านกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ ด้วยการให้ผู้เรียนรวบรวมข้อมูลเป็น วิเคราะห์ สังเคราะห์ ออกแบบ ตัดสินใจบนพื้นฐานคุณธรรมและค่านิยมเพื่อสังคม ประเทศชาติ และนำความรู้ไปสู่การลงมือปฏิบัติอย่างมีแบบแผน ตรวจสอบเพื่อแก้ปัญหา พัฒนาจนเกิดผลผลิตที่ดีกว่า มีคุณค่าต่อสังคม มากกว่าเดิม และกำกับการเรียนรู้ของตนเองในการตรวจสอบกลไกเชิงระบบของงานที่ทำเพื่อเพิ่มคุณค่า คุณธรรม ค่านิยม และขยายประโยชน์สู่สังคมที่กว้างขึ้น ด้วยการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนทุกระดับชั้น ตั้งแต่ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2564: 308)

คณิตศาสตร์ถือได้ว่าเป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากในชีวิตประจำวันเนื่องจากเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในหลายสาขาวิชา เช่น ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแขนงต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ศศิธร แม้นสงวน, 2559: 62) เนื่องจากคณิตศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มีลักษณะและธรรมชาติเฉพาะตัว ทำให้คณิตศาสตร์มีความแตกต่างจากศาสตร์อื่น คนส่วนใหญ่มักมองว่าคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ว่าด้วยตัวเลขและการคำนวณ และมักคิดว่าคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ยาก เนื่องจากมีทฤษฎีบท กฎ สูตร นิยาม มากมาย และไม่มีสื่อรูปธรรมที่ใช้แทนได้ชัดเจน ความรู้ทางคณิตศาสตร์จึงเป็นความรู้ที่ดูเหมือนจะห่างไกลมนุษย์ แต่แท้จริงแล้ว ความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นความรู้ที่อยู่คู่กับชีวิตมนุษย์ตั้งแต่ตื่นนอนจนถึงก่อนเข้านอน มนุษย์ได้ใช้คณิตศาสตร์ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ ทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว (อัมพร ม้าคนอง, 2559: 1) ในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคนไว้ 3 สาระ ได้แก่ จำนวนและพีชคณิต การวัดและเรขาคณิต และสถิติและความน่าจะเป็น ซึ่งเนื้อหาในสาระการวัดและเรขาคณิตเกี่ยวข้องกับความยาว ระยะทาง น้ำหนัก พื้นที่ปริมาตรและความจุ เงินและเวลา หน่วยวัดระบบต่าง ๆ การคาดคะเนเกี่ยวกับการวัด อัตราส่วนตรีโกณมิติ รูปเรขาคณิตและสมบัติของ

รูปเรขาคณิต การนึกภาพ แบบจำลองทางเรขาคณิต ทฤษฎีบททางเรขาคณิต การแปลงทางเรขาคณิต ในเรื่องการเลื่อนขนาน การสะท้อน การหมุน และการนำความรู้เกี่ยวกับการวัดและเรขาคณิตไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560: 11-12) ทั้งนี้สาระการวัดและเรขาคณิตเป็นศาสตร์ที่เป็นระบบซึ่งผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการผ่านการลงมือปฏิบัติ และให้เหตุผลเชื่อมโยงกับความเป็นจริง นอกจากนี้ผู้สอนจะต้องแสดงให้ผู้เรียนเห็นว่าสาระการวัดและเรขาคณิตเป็นสาระที่สามารถนำความรู้ไปต่อยอดทางเทคโนโลยี การออกแบบทางวิศวกรรม และการออกแบบทางสถาปัตยกรรมได้ โดยเฉพาะเรื่อง เส้นขนาน ซึ่งสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น รางรถไฟ การเดินสายไฟฟ้าตามเสาต่าง ๆ และวงการของกีฬา เช่น การใช้บาร์คู่ของกีฬายิมนาสติก รวมถึงสิ่งของเครื่องใช้บางอย่างก็มีเส้นขนานมาเกี่ยวข้อง เช่น ขนมปังกรอบทรงสี่เหลี่ยม ฟิล์มถ่ายภาพ สมุด หนังสือ จากที่กล่าวมาจะพบว่าเส้นขนานจะเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์ตลอดเวลา ดังนั้นมนุษย์ควรมีมโนทัศน์เรื่อง เส้นขนานอย่างถูกต้อง เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันและเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนเรขาคณิตต่อไป (Back, Carl and Cromie, 1972: 1-20)

นพพร แหยมแสง (2564: 44) กล่าวว่าแนวคิดทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเป็นการจัดการเรียนการสอน รูปแบบหนึ่งที่มีการรวมแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนคณิตศาสตร์หลาย ๆ แนวคิดเข้าด้วยกัน ซึ่งนักทฤษฎีส่วนใหญ่เห็นว่า การจัดกิจกรรมทางสติปัญญาทุกกิจกรรมควรจบลงด้วย การสร้างเสริมสิ่งใหม่สิ่งหนึ่งขึ้นมา โดยสิ่งที่สร้างเสริมขึ้นใหม่จะเชื่อมโยงเป็นเนื้อหา เดียวกับของเก่าที่มีอยู่เดิม

ในปีการศึกษา 2564 ที่ผ่านมานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เส้นขนาน อยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ผู้สอนยังไม่มีการใช้สื่อรูปแบบต่าง ๆ เพื่อทำให้นักเรียนมีความตื่นเต้นและน่าสนใจ ซึ่งกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมาเน้นการบรรยาย และการทำแบบฝึกหัด ผู้เรียนเรียนรู้จากการจดจำมากกว่าการเรียนรู้คุณสมบัติต่าง ๆ ของเส้นขนานด้วยการค้นพบด้วยตัวนักเรียนเอง ทำให้ผู้เรียนมีความเบื่อหน่ายกับการเรียนคณิตศาสตร์ ไม่เห็นคุณค่าของวิชาคณิตศาสตร์ และไม่สามารถมองสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวให้เชื่อมโยงกับคณิตศาสตร์ได้ โดยเฉพาะสาระการวัดและเรขาคณิต ดังนั้นในปีการศึกษา 2565 นี้ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอน จึงมีความสนใจที่จะนำทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง เส้นขนาน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

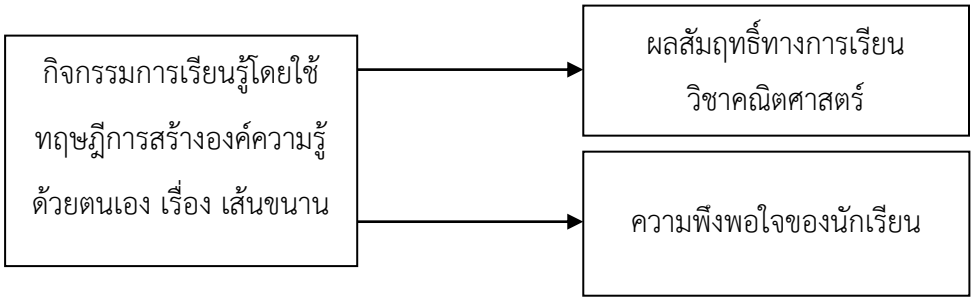
1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เส้นขนาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

สมมติฐานการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง เส้นขนาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เส้นขนาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) มีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Methodology) ในรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ในลักษณะแผนงานวิจัยแบบกลุ่มเดียวที่มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 9 ห้องเรียน จำนวน 285 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 2 ห้องเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 จำนวน 28 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/8 จำนวน 28 คน รวมทั้งสิ้น 56 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยในแต่ละห้องเรียนนั้นเป็นนักเรียนที่คละความสามารถกัน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) ประกอบไปด้วย 5 ขั้นดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิม ขั้นที่ 2 ขั้นกระตุ้นหรือนำเข้าสู่ปัญหา ขั้นที่ 3 ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปองค์ความรู้ใหม่ และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินความรู้ผู้เรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เส้นขนาน จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อสอบปรนัย โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ค่าความเชื่อมั่นซึ่งใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) เท่ากับ 0.91 ค่าความยาก (P) อยู่ระหว่าง 0.25–0.80 ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.22–0.77 โดยใช้เทคนิค Corrected Item Total Correlation

2.2 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อวิชาคณิตศาสตร์ ที่ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน อยู่ระหว่าง 0.67–1.00

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 แผน โดยกำหนดจำนวนคาบละ 50 นาที ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สาระการเรียนรู้ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง เส้นขนาน โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

คาบที่	จำนวนคาบ	เนื้อหา
1	1	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เส้นขนาน
2	2	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เส้นขนานและมุมภายใน
3	1	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง เส้นขนานและมุมภายใน (ต่อ)
4	2	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง เส้นขนานและมุมแย้ง
5	1	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เส้นขนานและมุมแย้ง (ต่อ)
6	2	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง เส้นขนานและมุมภายนอกกับมุมภายใน
7	1	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง เส้นขนานและมุมภายนอกกับมุมภายใน (ต่อ)
8	2	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง เส้นขนานและรูปสามเหลี่ยม
9	1	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง เส้นขนานและรูปสามเหลี่ยม (ต่อ)
10	1	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง ระยะห่างของเส้นขนาน

3.2 ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เส้นขนาน จำนวน 30 ข้อ โดยเป็นข้อสอบปรนัย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 วิเคราะห์เนื้อหาในการออกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เส้นขนาน หลังผ่านการหาคุณภาพของเครื่องมือ

เนื้อหา	ความจำ	เข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	รวม
1. เส้นขนาน	1	1	-	1	2	5
2. เส้นขนานและมุมภายใน	3	2	2	1	-	8
3. เส้นขนานและมุมแย้ง	-	5	1	2	-	8
4. เส้นขนานและมุมภายนอกกับมุมภายใน	1	2	1	2	-	6
5. เส้นขนานและรูปสามเหลี่ยม	-	1	1	1	-	3
รวม	**5**	**11**	**5**	**7**	**2**	**30**

3.3 ใช้แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3.4 วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล และอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตารางที่ 3 ค่าประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เครื่องมือ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย
กิจกรรมระหว่างเรียน	56	100	84.73	84.73
แบบทดสอบหลังเรียน	56	30	26.88	89.58

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 56 คน มีคะแนนเฉลี่ยกิจกรรมระหว่างเรียน คือ 84.73 คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ย คือ 84.73 และคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหลังเรียน คือ 26.88 คิดเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ย คือ 89.58 ดังนั้นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยหรือค่าประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเป็น 84.73/89.58 แสดงว่าค่าประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 56 คน

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{x}$	SD	t	df	Sig.
ก่อนการจัดกิจกรรม	56	3.18	2.81	69.91	55	0.00
หลังการจัดกิจกรรม	56	26.88	3.52			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรม คือ 3.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 2.81 และคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดกิจกรรม คือ 26.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 3.52 ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เส้นขนาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ข้อคำถาม	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1. ครูใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนได้คิดและระลึกถึงความรู้เดิม	4.09	0.58	มาก
2. ครูให้นักเรียนได้ค้นคว้าความรู้/บทนิยาม/คำศัพท์ทางคณิตศาสตร์บนอินเทอร์เน็ต	4.46	0.50	มาก
3. ครูมีการกระตุ้นหรือถามคำถามให้นักเรียนได้คิด	4.20	0.40	มาก
4. ครูมีการนำสื่อต่าง ๆ มานำเสนอเพื่อกระตุ้นให้เกิดความน่าสนใจ	4.75	0.43	มากที่สุด
5. ครูมีการเชื่อมโยงจากสื่อต่าง ๆ เข้าสู่ปัญหาหรือสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับเนื้อหาทางคณิตศาสตร์	4.25	0.43	มาก
6. ครูให้นักเรียนได้ทดลองหรือปฏิบัติ	4.25	0.61	มาก
7. ครูส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน	4.54	0.50	มากที่สุด
8. ครูใช้คำถามขณะปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้คิดตามอย่างสม่ำเสมอ	4.45	0.50	มาก
9. ขณะเขียนพิสูจน์ครูใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนได้ใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์อยู่เสมอ	4.86	0.35	มากที่สุด
10. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนพูดคุยหรือระดมความคิดกันเองภายในกลุ่ม	4.07	0.46	มาก
11. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนถามคำถามในกรณีที่นักเรียนเกิดความสงสัย	4.34	0.47	มาก
12. นักเรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.54	0.50	มากที่สุด
13. ครูให้นักเรียนได้นำเสนอผลงานของการทำกิจกรรมหรือความรู้ใหม่	4.68	0.47	มากที่สุด
14. ครูส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการแสดงความคิดเห็นกันภายในกลุ่ม	4.32	0.47	มาก

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ต่อ)

ข้อคำถาม	$\bar{x}$	SD	ระดับ
15. ครูส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการแสดงความคิดเห็นกันระหว่างกลุ่ม	4.21	0.41	มาก
16. ครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียนที่คิดต่างไปจากครู	4.55	0.50	มากที่สุด
17. ครูใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนได้คิดและเติมเต็มองค์ความรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น	4.54	0.50	มากที่สุด
18. ครูให้นักเรียนสรุปองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากทำกิจกรรมและจากการนำเสนอผลการทำกิจกรรม	4.73	0.44	มากที่สุด
19. นักเรียนทราบการประเมินผลอย่างชัดเจน	4.50	0.50	มาก
20. ครูใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนได้ตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน	4.23	0.42	มาก
21. ครูประเมินผลอย่างยุติธรรม	4.46	0.50	มาก
22. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินองค์ความรู้	4.48	0.50	มาก
23. กิจกรรมการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.27	0.44	มาก
24. ครูใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนได้คิดและระลึกถึงความรู้เดิม	4.38	0.48	มาก
โดยรวม	**4.42**	**0.49**	**มาก**

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย คือ 4.42 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 0.49 อยู่ในระดับมาก ซึ่งนักเรียนมีความพึงพอใจ 3 อันดับแรกคือ อันดับที่ 1 ครูใช้คำถามขณะปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้คิดตามอย่างสม่ำเสมอ มีคะแนนเฉลี่ย คือ 4.86 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 0.35 อันดับที่ 2 ครูมีการกระตุ้นหรือถามคำถามให้นักเรียนได้คิด มีคะแนนเฉลี่ยคือ 4.75 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 0.43 และอันดับที่ 3 ครูใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนได้คิดและเติมเต็มองค์ความรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยคือ 4.73 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 0.44

อภิปรายผล

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเป็น 84.73/89.58 นั่นหมายความว่าการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1

ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิม ขั้นที่ 2 ขั้นกระตุ้นหรือนำเข้าสู่ปัญหา ขั้นที่ 3 ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปองค์ความรู้ใหม่ และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินความรู้ผู้เรียน ทำให้ นักเรียนได้คะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนที่มาจากการทำใบกิจกรรม การทดสอบย่อย และคะแนนพฤติกรรมของนักเรียน โดยมีคะแนนคิดเป็นร้อยละ 84.73 และคะแนนทดสอบหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 89.58 ซึ่งไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 นั่นเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นหลัก สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ และการทดลองเพื่อทำให้ผู้เรียนได้ตั้งข้อสังเกต ข้อคาดการณ์ จนนำพาไปถึงข้อสรุป ทฤษฎี บทนิยามและองค์ความรู้ใหม่ที่ผู้เรียนได้สร้างขึ้นมาเอง ตัวอย่างเช่น กิจกรรมเส้นไหนขนานกันนะ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติโดยการขีดเส้นลงในใบกิจกรรม เพื่อสรุปเป็นข้อคาดการณ์ว่าเส้นตรงคู่ใดขนานกันเพราะเหตุใด หรือกิจกรรมสำรวจมุม นักเรียนนำเครื่องมือการวัดมุมมาสำรวจมุมภายในของเส้นขนาน แล้วผู้เรียนได้สังเกต คิด วิเคราะห์ จนกระทั่งนักเรียนสามารถสรุปเป็นข้อคาดการณ์ได้ว่า “ถ้าผลรวมของมุมภายในที่อยู่บนข้างเดียวกันของเส้นตัดมีค่าเป็น 180 องศา แล้วเส้นตรงคู่นั้นจะขนานกัน นอกจากนี้กิจกรรมตัดแต่งมุม และกิจกรรมมุมขนาดเดียวกัน ผู้เรียนได้ลงมือตัดกระดาษและระบายสี จนนักเรียนสามารถสรุปความรู้เป็นข้อคาดการณ์ต่าง ๆ ได้ จากตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ยกมากล่าวนั้นเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ผู้เรียนสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมและประสบการณ์ที่ผู้สอนได้จัดขึ้น โดยในแต่ละกิจกรรมที่ใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองนั้นผู้สอนจะใช้เทคนิคการถามตอบ วิธีการสอนแบบนิรนัย วิธีการสอนแบบอุปนัย รวมไปถึงวิธีการสอนแบบค้นพบ ซึ่งสอดคล้อง Fosnot (1996: 9) กล่าวถึงทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ว่าเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้และการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่สามารถควบคุมได้ด้วยตนเองจากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างความรู้เดิมที่มีอยู่กับความรู้ใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม มีการแลกเปลี่ยนความคิดทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยการประนีประนอมหาข้อสรุป และสร้างโมเดลของความจริงที่ได้ และ นพพร แหยมแสง (2564: 45) สรุปทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองว่าเป็นการเรียนรู้ของบุคคล เกิดจากการที่บุคคลศึกษา วิจัย อ่าน เรียน ฝึก หรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับบุคคลนั้น จนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดหรือพฤติกรรมที่ดีขึ้น เหมาะสมขึ้น นอกจากนี้ นพพร แหยมแสง (2564: 44) กล่าวว่าแนวคิดทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเป็นการจัดการเรียนการสอน รูปแบบหนึ่งที่มีการรวมแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนคณิตศาสตร์หลาย ๆ แนวคิดเข้าด้วยกัน ซึ่งนักทฤษฎีส่วนใหญ่เห็นว่า การจัดกิจกรรมทางสติปัญญาทุกกิจกรรมควรจบลงด้วย การสร้างเสริมสิ่งใหม่สิ่งหนึ่งขึ้นมา โดยสิ่งที่สร้างเสริมขึ้นใหม่จะเชื่อมโยงเป็นเนื้อหาเดียวกับของเก่าที่มีอยู่เดิม ในทำนองเดียวกัน อัมพร ม้าคะนอง (2546: 6) กล่าวว่าทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นความรู้ที่ถูกสร้างขึ้นโดยผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนใช้ความรู้ และประสบการณ์ที่มีอยู่เป็นฐานในการสร้างความรู้ใหม่ การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน จาก

การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก ดังนั้นผู้เรียนแต่ละคนจะสร้างความรู้ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน เพราะฉะนั้นแนวการสอนตามทฤษฎีนี้จึงเน้นกิจกรรม และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน โดยผู้สอนคอยช่วยเหลือ ให้ผู้เรียนนำความรู้ที่มีอยู่ออกมาใช้และไตร่ตรองสิ่งที่ได้จากการอภิปรายกับผู้อื่น ผู้สอนมีหน้าที่จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้เหมาะสม ตั้งประเด็นปัญหาที่ท้าทาย และช่วยเหลือสร้างความรู้ได้เอง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เส้นขนาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและเนื้อหาเรื่องเส้นขนาน ต้องอาศัยประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมจากระดับประถมศึกษาและบทเรียนก่อนหน้าอยู่บ้าง จะเห็นว่าขั้นทบทวนประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิม ซึ่งผู้สอนได้ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงแก่นความรู้เดิมของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีก่อนที่จะเข้าสู่ขั้นตอนต่อไป ตัวอย่างเช่น การพิสูจน์ทฤษฎีบทของมุมแย้ง ในการพิสูจน์ทฤษฎีนี้นักเรียนได้ทำกิจกรรม ผ่านวิธีการสอนแบบอุปนัย จนผู้เรียนสรุปข้อคาดการณ์ว่า “ถ้าเส้นตรงคู่นั้นขนานกันแล้วมุมแย้งจะมีขนาดเท่ากัน” หลังจากนั้นจึงมาพิสูจน์โดยใช้ความรู้ เรื่อง เส้นขนานและมุมภายใน ที่นักเรียนได้เรียนในครั้งก่อน มาใช้ในการพิสูจน์ผ่านวิธีการสอนแบบนิรนัยจนได้ข้อสรุปเป็นทฤษฎีได้อย่างแจ่มชัด หรือการพิสูจน์ผลรวมของมุมภายในรูปสามเหลี่ยม นักเรียนจะได้ทำกิจกรรมพับกระดาษจนนักเรียนได้ค้นพบว่า “ผลรวมของมุมภายในรูปสามเหลี่ยมมีค่าเป็น 180 องศาเสมอ” หลังจากนั้นจึงมาพิสูจน์โดยใช้ความรู้ เรื่อง มุมแย้ง จนได้เป็นทฤษฎีผ่านการวิธีการสอนแบบนิรนัย นอกจากนี้การพิสูจน์ระยะห่างของเส้นขนาน นักเรียนสามารถสังเคราะห์ได้ว่า “เส้นตรงคู่หนึ่งขนานกันก็ต่อเมื่อระยะห่างระหว่างเส้นตรงคู่นั้นจะเท่ากันเสมอ” ซึ่งในขณะที่กำลังพิสูจน์อยู่นั้นผู้สอนจะต้องถามคำถามเพื่อให้นักเรียนได้คิด ตื่นตัวอยู่เสมอ จนสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2545: 80) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่าการใช้คำถามในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาความคิดของผู้เรียนอย่างยิ่ง และเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นจากการวิจัยพบว่าในการเรียนรู้นั้นถ้ามีการใช้คำถามผู้เรียนมาก ๆ จะยิ่งทำให้ผู้เรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนมากยิ่งขึ้น หลังจากนั้นจึงจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองตามลำดับ ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ของตนเอง เรื่อง เส้นขนาน ได้เป็นอย่างดีรวมไปถึงประเมินความรู้ของตนเองได้อีกด้วยซึ่งตรงกับ Richey (1997: 135) ได้สนับสนุนถึงประเด็นสำคัญของการตั้งคำถามว่า ครูสามารถใช้คำถามเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อจัดกิจกรรมในห้องเรียน สร้างสถานการณ์ในการเรียนการสอนและประเมินผลการเรียนได้ Lardizabal (1970: 35-39) กล่าวไว้ว่าการสอนแบบนิรนัยเป็นกระบวนการให้เหตุผลจากสิ่งทั่วไปไปยังสิ่งที่เฉพาะเจาะจง การสอนแบบนิรนัยมีอยู่ 2 ประเภท คือ แบบทำนายและแบบอธิบายชี้แจง นิรนัยแบบทำนายนั้นเป็นการ

คาดคะเนรายละเอียดต่าง ๆ ที่จะค้นหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ส่วนนิรนัยแบบการอธิบายหรือการชี้แจงจะเชื่อมโยงข้อเท็จจริงที่ใกล้เคียงกับหลักการนั้น ๆ เพื่ออธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจ ซึ่งนิรนัยประเภทนี้จะถูกนำมาใช้บ่อยในชั้นเรียน โดยการให้เหตุผลแบบนิรนัย เป็นการให้เหตุผลจากการใช้ข้อเท็จจริง หลักการ กฎ บทนิยาม หรือความรู้ทางคณิตศาสตร์ในการอธิบายปัญหาหรือสถานการณ์ทางคณิตศาสตร์ การส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผล จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ สามารถคาดการณ์ วางแผน แก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ ตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ช่วยพัฒนาผู้เรียนในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในการทำงานและในการดำรงชีวิต (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555: 79) และ นพพร แหยมแสง (2564: 311-312) กล่าวว่าวิธีสอนแบบอุปนัยจะเริ่มสอนจากตัวอย่างไปสู่ข้อสรุป หรือกฎเกณฑ์ นั่นคือจากส่วนย่อยไปหาส่วนรวม แม้ว่าโครงสร้างทางคณิตศาสตร์จะประกอบด้วย อนิยาม นิยาม และสัจพจน์ และนำอนิยาม นิยาม สัจพจน์ มาสร้างหรือพิสูจน์กฎหรือทฤษฎีต่าง ๆ หากครูจะใช้ตัวอย่างเพื่อเชื่อมโยงไปสู่กฎเกณฑ์ จะทำให้นักเรียนเรียนด้วยความเข้าใจได้ดี และยังเป็นการให้นักเรียนรู้จักรวบรวมข้อมูลเพื่อกำหนดเป็นบทนิยาม หรือสรุปเป็นกฎเกณฑ์จากตัวผู้เรียนได้อีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามครูจะต้องชี้ให้นักเรียนเข้าใจด้วยว่า การสรุปกฎเกณฑ์จากตัวอย่างไม่ใช่การพิสูจน์ หากแต่เป็นเพียงข้อความคาดเดาซึ่งจะต้องแสดงการพิสูจน์ต่อไปอีกด้วย ในการใช้วิธีสอนแบบอุปนัยนี้จะดำเนินไปอย่างได้ผล จะสอนดำเนินควบคู่ไปกับการใช้คำถามกระตุ้นที่เหมาะสมนักเรียนจึงจะสามารถกำหนดเป็น บทนิยาม หรือกฎเกณฑ์ได้ วิธีสอนแบบอุปนัยนี้ใช้ได้ผลดีกับวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษา

3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ที่ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เรื่อง เส้นขนาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมาก สังเกตได้จากสีหน้าแววตาและพฤติกรรมของนักเรียนว่ามีความกระตือรือร้นที่จะเอาชนะสถานการณ์หรือปัญหาที่ผู้สอนมอบให้ ประกอบไปด้วยกิจกรรมที่ท้าทาย สนุกสนาน และสามารถเชื่อมโยงและนำไปใช้กับชีวิตจริงได้เป็นอย่างดี ซึ่งตรงที่ Kotler and Armstrong (2002) กล่าวว่าพฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นต้องมีสิ่งจูงใจ (motive) หรือแรงขับดัน (drive) เป็นความต้องการที่กดดันจนมากพอที่จะจูงใจให้บุคคลเกิดพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง และนพพร แหยมแสง (2564: 24) ได้อธิบายสนับสนุนไว้ว่าการใช้วิธีการให้นักเรียนค้นพบได้ด้วยตนเองว่าเทคนิคการสอนเพื่อให้เกิดการค้นพบด้วยตนเองของนักเรียน ช่วยส่งเสริมศักยภาพทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน เมื่อนักเรียนสามารถค้นพบได้ด้วยตนเอง นักเรียนจะมีความเชื่อมั่นว่านักเรียนสามารถเรียนรู้คณิตศาสตร์ได้ ส่งผลให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชา และอาจส่งผลต่อความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียนได้อีกทางหนึ่ง ครูจึงควรกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์อาจเกิดจากการตอบสนองจากการเสริมแรง เช่น ได้รับคำชมเชย หรือได้รับรางวัล ซึ่งเมื่อผู้เรียนได้รับการเสริมแรงในสถานการณ์นั้น ๆ แล้วมีผล

ให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ รู้สึกว่าตัวเองสามารถทำกิจกรรมได้สูงกว่าเพื่อนคนอื่น ๆ ทำให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ในขณะทำกิจกรรม ครูต้องเตรียมคำถามหลาย ๆ รูปแบบ เช่น เมื่อนักเรียนตอบคำถามยังไม่ได้ ครูจะต้องเปลี่ยนภาษาพูดให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น หรือปรับให้คำถามแคบลงเพื่อให้นักเรียนได้คิดจนกระทั่งนักเรียนตอบคำถามได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองไปใช้กับเนื้อหาอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาสาระทางพีชคณิต เรขาคณิต สถิติและความน่าจะเป็นเพื่อช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเนื้อหาอื่น ๆ สูงขึ้น

2. ควรนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองไปผสมผสานกับทฤษฎีการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

นพพร แหยมแสง. (2564). **พฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ 1.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศศิธร แม้นสงวน. (2559). **พฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ 2.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). **การวัดผลประเมินผลคณิตศาสตร์.** กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

_____. (2560). **คู่มือการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560).** กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579.** กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2564). **แผนปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง).** ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 138 ตอนพิเศษ 44 ง.

อัมพร ม้าคนอง. (2546). **คณิตศาสตร์: การสอนและการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2559). **ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์: การพัฒนาเพื่อพัฒนาการ.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Back, Carl A. & Cromie, Robert G. (1972). **Introduction to Concepts of Geometry.** United States of America: Prentice-Hall.

Fosnot, C. (1996). **Constructivism: Theory, perspectives, and practice.** New York: Teachers College Press.

Kotler, Phillip and Armstrong. (2002). **Principle of Marketing.** USA: Prentice-Hall.

Lardizabal. (1970). **Methods and principles of teaching.** Quezon City: Phoenix Press, Moore.

Richey, R.W. (1997). **Focus on Reading: A Handbook for Teachers.** South Australia: Goverment Printer.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการสินเชื่อของผู้ประกอบการที่มาใช้บริการธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย สาขาชลบุรี

Factors Influencing the Intention to Use Loan Services of Entrepreneurs Who Use the Services of the Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand, Chonburi Branch

ปทิตตา กลิ่นรอด
นิสิต หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา
E-mail: patitta.kl@gmail.com
จารุพร ตั้งพัฒนกิจ
อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา
E-mail: jaruporn.tan@ku.th
Pathitta Klinrod
Student, Master of Business Administration, Burapha University
Jaruporn Tangpattanakit
Lecturer, Faculty of Management Sciences, Kasetsart University Sriracha Campus

รับเข้า: *16 พฤศจิกายน 2565* **แก้ไข:** *22 พฤศจิกายน 2565* **ตอบรับ:** *30 พฤศจิกายน 2565*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับของคุณภาพการบริการ การรับรู้บริการ และความตั้งใจมาใช้บริการของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย สาขาชลบุรี 2) ศึกษาอิทธิพลของคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความตั้งใจมาใช้บริการสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย สาขาชลบุรี และ 3) ศึกษาอิทธิพลการรับรู้ต่อบริการที่ส่งผลต่อความตั้งใจมาใช้บริการสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย สาขาชลบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการที่ใช้บริการธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย สาขาชลบุรี จำนวน 400 ราย โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และเชิงอนุมาน คือ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณภาพการให้บริการ การรับรู้บริการ และระดับของความตั้งใจใช้บริการของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย สาขาชลบุรีอยู่ในระดับมาก 2) อิทธิพลเรื่องคุณภาพการให้บริการภาพรวม มีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งคุณภาพบริการด้านความเชื่อถือไว้วางใจ

และด้านการให้ความเชื่อมั่นแตกต่างกัน 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการมากที่สุดคือ คุณภาพบริการด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า

คำสำคัญ: คุณภาพบริการให้บริการ การรับรู้บริการ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the level of service quality; service perception and the intention to use the services of the Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand (SME Development Bank), Chonburi Branch, 2) study the influence of service quality on the intention to use the loan services of the SME Development Bank, Chonburi Branch, and 3) study the influence of perception of services that affect the intention to use the loan services of SME Development Bank, Chonburi Branch. Data were analyzed by descriptive statistics and inferential; Pearson correlation analysis and multiple regression analysis.

The results showed that; 1) The level of service quality; service perception and the intention to use the services of the Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand (SME Development Bank), Chonburi Branch all were high. 2) The influence of overall service quality was the most important. The service quality on trustworthiness aspect and the instilling trust aspect were different. 3) The factors that most affected the intention to use the service were: service quality in knowing and understanding customers.

Keywords: service quality, perception theory, SME Development Bank

บทนำ

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises หรือ SMEs) เป็นกลไกที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไม่น้อยไปกว่าวิสาหกิจขนาดใหญ่ (Large Enterprises หรือ LEs) สัดส่วนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีมากกว่าร้อยละ 50 ในประเทศสหรัฐอเมริกาและมากกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนการจ้างงานรวมในประเทศอื่น ๆ ซึ่ง SME มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการผลิต การจ้างงาน การลงทุน เป็นต้น ในปี

พ.ศ.2557 มีการส่งเสริมผู้ประกอบการ SME ในประเทศไทย เป็นร้อยละ 99.7 เมื่อเทียบกับวิสาหกิจทั้งหมดในประเทศก่อให้เกิดการจ้างงานถึง ร้อยละ 80.3 ของการจ้างงานทั้งหมด และสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ร้อยละ 39.6 ของ GDP ประเทศเพราะในปี พ.ศ.2557 มีการจ้างงานทั้งหมด 13,078,147 คน แบ่งเป็นการจ้างงานโดยวิสาหกิจขนาดใหญ่ ร้อยละ 19.7 วิสาหกิจขนาดกลาง ร้อยละ 7.5 และวิสาหกิจขนาดย่อมร้อยละ 72.8 ของการจ้างงานทั้งประเทศ แต่ข้อจำกัดเรื่องขนาดและโอกาสในการดำเนินธุรกิจรวมทั้งสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2559) และ สิ่งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เช่น ภัยพิบัติทางธรรมชาติหรือการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asian Economic Community หรือ AEC) ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมดำเนินธุรกิจได้อย่างยากลำบาก จำเป็นที่ภาครัฐต้องเข้าไปช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้สามารถแข่งขันได้ ปี พ.ศ.2544 รัฐบาลมีความเห็นชอบให้เพิ่มบทบาทและขยายขอบเขตการดำเนินการของ บอย. โดยการจัดตั้งเป็นธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว. หรือเอสเอ็มอีแบงก์ (SME Bank)) เป็นธนาคารที่จัดตั้งขึ้น เพื่อพัฒนา ส่งเสริม ช่วยเหลือ สนับสนุนการจัดตั้ง การดำเนินงาน การขยาย หรือปรับปรุง โดยให้สินเชื่อค้ำประกัน ร่วมลงทุน สนับสนุนบริการทางการเงิน ให้คำปรึกษาแนะนำหรือให้บริการที่จำเป็นแก่ผู้ประกอบการไทย ในช่วงปี พ.ศ.2559 กระทรวงการคลังเพิ่มทุน จำนวน 1,000 ล้านบาท ทำให้ทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้นเป็น 20,006.63 ล้านบาท โดยมีส่วนต่ำกว่ามูลค่าหุ้นสามัญ 5,251.63 ล้านบาท (ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย, 2561) นโยบายหลักของธนาคารมีความแตกต่างจากธนาคารพาณิชย์ทั่วไป เนื่องจากเป็นองค์กรไม่แสวงหากำไรเป็นหลัก กล่าวคือ ไม่เพียงแต่ให้บริการด้านสินเชื่อกับลูกค้าซึ่งเป็นผู้ประกอบการไทยทั้งขนาดกลางและขนาดย่อม ธนาคารยังเน้นเรื่องการพัฒนาความพร้อม ส่งเสริมให้ธุรกิจเติบโตเข้มแข็งและอยู่รอดได้ในสภาวะการแข็งขันทางธุรกิจ โดยธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยหรือ SME Bank ถือเป็นธนาคารของรัฐดอกเบี้ยต่ำและไม่ต้องใช้หลักทรัพย์ค้ำประกัน แต่ก็มีอัตราการขอสินเชื่อที่ต่ำ ทางผู้วิจัยจึงสงสัยว่าเหตุใดธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย จึงมีอัตราการขอสินเชื่อที่น้อย ดังนั้นจึงทำการวิจัยเบื้องต้นเพื่อให้ทราบถึงสาเหตุของปัญหา โดยทำการสัมภาษณ์คุณนำยศ ลักษณะงาม รองผู้อำนวยการธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาชลบุรี พบว่าเนื่องมาจากลูกค้าไม่คุ้นเคยกับธนาคาร ทั้งยังมีสาขาให้ใช้บริการค่อนข้างน้อย มีการประชาสัมพันธ์ไม่มาก ตลอดจนการบริการของธนาคารกระบวนการที่ค่อยข้างยุ่งยาก ซับซ้อนเงื่อนไขมาก เอกสารมาก ไม่มีการผ่อนปรนและใช้เวลานานในการอนุมัติสินเชื่อ (นำยศ ลักษณะงาม, 2563)

แต่ทางผู้วิจัยกลับมองเห็นโอกาสที่จะมีการขอสินเชื่อเพิ่มขึ้นในอนาคต โดยเกิดจากความตั้งใจในการขอใช้บริการสินเชื่อกับธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาชลบุรี เนื่องจากในสถานการณ์ปัจจุบันปี พ.ศ. 2565 สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ภายในประเทศไทย

สามารถควบคุมได้ในระดับที่ดี มีโอกาสที่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจะฟื้นตัวกลับขึ้นมา จนทำให้มีลูกค้าที่ทำธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสนใจมาขอสินเชื่อเพิ่มจำนวนมากขึ้น ดังนั้นการพยายามพัฒนาปัจจัย เช่น การควบคุมคุณภาพในการให้บริการสินเชื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อลูกค้า (เบญจวรรณ ธงชัย, 2562) การแข่งขันทางธุรกิจในด้านการขอสินเชื่อของลูกค้าในกลุ่มของธนาคาร (พรทิพย์ สุวรรณพุ่ม และ กุสุมา ดำพิทักษ์, 2556) การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ให้มีความสมัยใหม่ โดยการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีและบุคลากร เพื่อให้เกิดการบริการที่ดี นับมีส่วนกระตุ้นให้การรับรู้ของลูกค้า การให้บริการที่มีคุณภาพ จะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีและเกิดผลต่อความจงรักภักดีกับลูกค้าต่อธนาคารด้วย (ณัฐพงศ์ สันติธัญญาโชค และ มงคล เอกพันธ์, 2565) เป็นต้น

จากความเป็นมาและความสำคัญจึงทำให้เกิดเป็นประเด็นที่ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจ ที่จะศึกษาในเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการสินเชื่อของผู้ประกอบการที่มาใช้บริการธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย สาขาชลบุรี เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาการบริการของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย สาขาชลบุรี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับให้กับลูกค้า ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการให้บริการและสร้างการรับรู้ให้มีประสิทธิภาพและมีความเป็นเลิศกว่าคู่แข่งทางการตลาดในระยะยาว

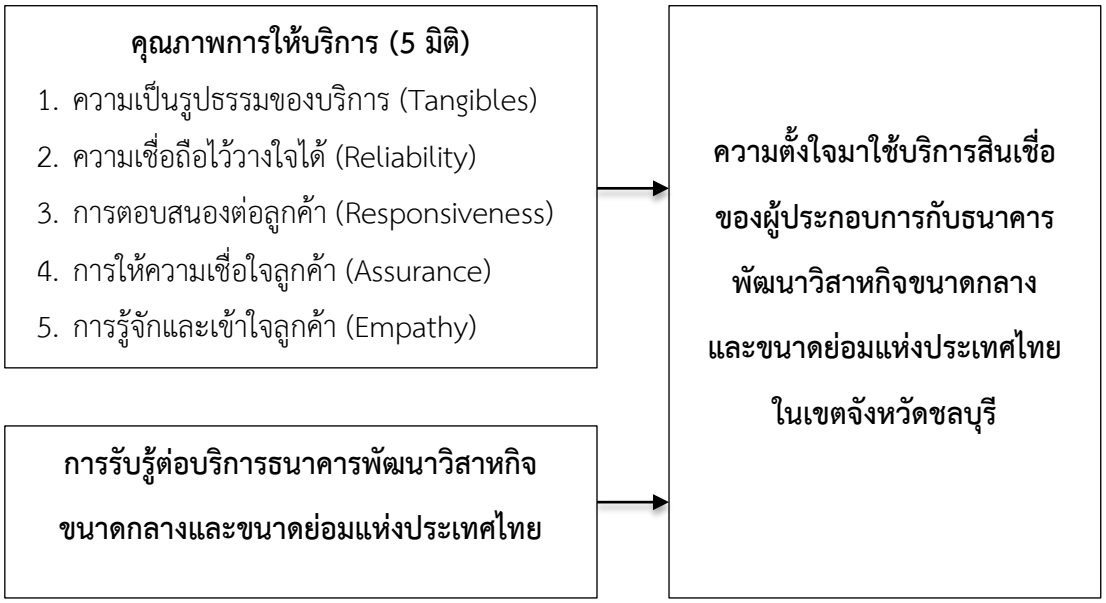
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของคุณภาพการบริการ การรับรู้บริการ และความตั้งใจมาใช้บริการของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาชลบุรี
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของคุณภาพการให้บริการที่ส่งผลต่อความตั้งใจมาใช้บริการสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาชลบุรี
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลการรับรู้ต่อบริการที่ส่งผลต่อความตั้งใจมาใช้บริการสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาชลบุรี

สมมติฐานการวิจัย

1. คุณภาพการให้บริการด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ด้านการให้ความเชื่อใจลูกค้า และด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้าส่งผลต่อความตั้งใจมาใช้บริการสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาชลบุรี
2. การรับรู้ต่อบริการส่งผลต่อความตั้งใจมาใช้บริการสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาชลบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการที่ใช้บริการธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ในจังหวัดชลบุรี ช่วงปี พ.ศ.2561 ซึ่งมีการคาดการณ์ลูกค้า จำนวน 4,880 ราย (ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย, 2561)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกอบการที่ใช้บริการธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ในจังหวัดชลบุรี ช่วงปี พ.ศ.2561 ผู้วิจัยคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนประชากรแน่นอน (Finite population) เพื่อกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนในกลุ่มได้ 5% จากการคำนวณจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากับ 370 ราย โดยการฝากแบบสอบถามไว้ตามสาขาเพื่อป้องกันความผิดพลาดในการเก็บข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงได้จัดทำเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติม ร้อยละ 8 รวมทั้งสิ้น จำนวน 400 ราย โดยผู้วิจัยทำการสุ่มแบบสอบถามตามความสะดวก (Convenience Sampling) และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือน มกราคม 2562 ถึง เมษายน 2562 เนื่องจากการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัยนี้ไม่ประสบปัญหาเพราะสถานการณ์โควิด-19 เกิดในประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2563 (วิกิพิเดีย, 2563)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยก่อนลงมือเก็บข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ (IOC: The Index of Item-Objective Congruence) จำนวน 5 ท่าน และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป (Hair et al., 2010) โดยมีค่า IOC อยู่ในช่วงระหว่าง 0.50-1.00 และตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วย ด้วยค่าสถิติ Cronbach's alpha และทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเกิน 0.70 ขึ้นไป (Cronbach, 1951) หลังทดสอบค่าความเชื่อมั่นได้ค่าอยู่ที่ 0.74 จากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูลและนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติเชิงอนุมานในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ระดับของคุณภาพการบริการ การรับรู้บริการ และความตั้งใจมาใช้บริการของ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาชลบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ระดับของคุณภาพการบริการ การรับรู้บริการและความตั้งใจมาใช้บริการของ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาชลบุรี

ตัวแปร	n = 386		ระดับความคิดเห็น	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. คุณภาพบริการ				
1. ด้านความเป็นรูปธรรม (x1)	4.08	0.61	มาก	5
2. ด้านความเชื่อใจไว้วางใจได้ (x2)	4.42	0.54	มากที่สุด	2
3. ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า (x3)	4.15	0.71	มาก	4
4. ด้านการให้ความเชื่อมั่น (x4)	4.42	0.55	มากที่สุด	3

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ระดับของคุณภาพการบริการ การรับรู้บริการและความตั้งใจมาใช้บริการของ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาชลบุรี (ต่อ)

ตัวแปร	n = 386		ระดับความคิดเห็น	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
5. ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า (x5)	4.49	0.41	มากที่สุด	1
2. การรับรูบริการ (x_6)	**4.06**	**0.76**	**มาก**	**3**
3. ความตั้งใจใช้บริการ (y)	**4.49**	**0.78**	**มาก**	**1**

จากตารางที่ 1 พบว่า 1) คุณภาพการให้บริการ 5 ด้านของ SME Bank ในเขตจังหวัดชลบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด อยู่ 3 ข้อ อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 (SD=0.41) อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเชื่อใจไว้วางใจได้ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 (SD=0.54) อยู่ในระดับมาก ด้านการให้ความเชื่อมั่น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 (SD=0.54) อยู่ในระดับมาก ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 (SD=0.71) อยู่ในระดับมาก และด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 (SD=0.61) อยู่ในระดับมากตามลำดับ 2) ระดับการรับรู้บริการ SME Bank ในเขตจังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 (SD=0.76) อยู่ในระดับมาก 3) ระดับของความตั้งใจใช้บริการ SME Bank ในเขตจังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 (SD=0.78) อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม คือ วิธีหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก เมื่อพบว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ที่สามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามได้

ตารางที่ 2 ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation)

ตัวแปร	ค่าสถิติ	ตัวแปร					
		X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6
X_1	Correlation	1	.15*	.13*	.21*	.13*	.46*
	Sig.		.00	.01	.00	.01	.00
X_2	Correlation		1	.07	.11*	-.05	.01
	Sig.			.17	.03	.35	.82

ตารางที่ 2 ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation) (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าสถิติ	ตัวแปร

		X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6
X_3	Correlation			1	.34*	.32*	.25*
	Sig.				.00	.00	.00
X_4	Correlation				1	.18**	.40*
	Sig.					.00	.00
X_5	Correlation					1	.12*
	Sig.						.00
X_6	Correlation						1
	Sig.						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยกว่า .80 มีจำนวน 6 ค่า คือ X_1, X_2, X_3, X_4, X_5 และ X_6 แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในระดับปกติ จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรพยากรณ์ตั้ง แต่ 2 ตัวขึ้นไป ดังนั้น สามารถใช้ตัวแปรอิสระเหล่านี้ในการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุในขั้นต่อไป ซึ่งในตารางที่ 3 ได้แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ของค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรอิสระ ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ของค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	T	Sig	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
ค่าคงที่	- 1.68	.69		-2.44	.02		
X_1	.24	.07	.13	3.53	.00**	.76	1.32
X_2	-.10	.10	-.03	-.99	.32	.95	1.05
X_3	.56	.05	.46	12.39	.00**	.80	1.25
X_4	.15	.08	.08	2.00	.05**	.76	1.31
X_5	.15	.12	.05	1.28	.20	.88	1.25
X_6	.38	.04	.37	9.21	.00**	.67	1.49
R = .76 R Square = .58 R Adjusted = .57 Durbin-Watson= 2.16 F= 89.27 Sig .00*							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 พบว่า ค่า VIF แต่ละด้านมีค่าไม่เกิน 5 หมายความว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความคลาดเคลื่อนที่เป็นอิสระต่อกัน จึงทำให้ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity (Myers, 1990) โดยผลการ

ทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวร่วมกัน มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจใช้บริการของ SME Bank ในจังหวัดชลบุรี ในระดับสูง สามารถพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละ 57.7 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สมการพยากรณ์ความตั้งใจใช้บริการของ SME Bank ในจังหวัดชลบุรี โดยใช้คะแนนดิบ สามารถเขียนได้ ดังนี้

$$\text{Unstandardized } \hat{Y} = -1.68 + 0.24X_1 - 0.10X_2 + 0.56X_3 - 0.15X_4 + 0.15X_5 + 0.38X_6$$

จากสมการถดถอยด้านบน สามารถสรุป ได้ดังนี้

1. คุณภาพการให้บริการ ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ (X_1) มีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .00 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า .05 ดังนั้น ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการของ SME Bank ในจังหวัดชลบุรีซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. คุณภาพการให้บริการ ด้านความเชื่อใจไว้วางใจได้ (X_2) มีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .32 ซึ่งมีค่ามากกว่า .05 ดังนั้น สมมติฐานนี้จึงไม่สามารถสนับสนุนได้

3. คุณภาพการให้บริการ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า (X3) มีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .00 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า .05 ดังนั้น ด้านการตอบสนองต่อลูกค้าส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการของ SME Bank ในจังหวัดชลบุรีซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. คุณภาพการให้บริการ ด้านการให้ความเชื่อมั่น (X4) มีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า .05 ดังนั้น ด้านการให้ความเชื่อมั่นส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการของ SME Bank ในจังหวัดชลบุรีซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. คุณภาพการให้บริการ ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า (X5) มีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .20 ซึ่งมีค่ามากกว่า .05 ดังนั้น สมมติฐานนี้จึงไม่สามารถถูกสนับสนุนได้

6. ด้านการรับรู้บริการ (X6) มีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า .05 ดังนั้น ด้านการรับรู้บริการส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการของ SME Bank ในจังหวัดชลบุรีซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมการพยากรณ์ความตั้งใจใช้บริการของ SME Bank ในจังหวัดชลบุรี โดยใช้คะแนนมาตรฐาน สามารถเขียนได้ ดังนี้

$$\text{Standardized } \hat{Y} = 0.13X_1 + 0.46X_3 + 0.08X_4 + 0.37X_6$$

สรุปได้ว่า ตัวแปรปัจจัยด้านคุณภาพบริการ ได้แก่ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้าด้านความเป็นรูปธรรมของบริการด้านความเชื่อมั่น และปัจจัยด้านการรับรู้ มีอิทธิพลทางบวกกับความตั้งใจใช้

บริการของ SME Bank ในเขตจังหวัดชลบุรี ที่ระดับนัยสำคัญ .05 จึงสรุปได้ว่า อิทธิพลคุณภาพบริการและการรับรู้บริการส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการของ SME Bank ในเขตจังหวัดชลบุรี

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์และผลที่ได้จากการทดสอบสมติฐานในงานวิจัยเรื่อง อิทธิพลของคุณภาพการให้บริการและการรับรู้บริการที่ส่งผลต่อความตั้งใจมาใช้บริการสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยในเขตจังหวัดชลบุรี พบว่า ผลการทดสอบส่วนใหญ่ยอมรับในข้อสมมติฐาน โดยด้านคุณภาพบริการ ได้แก่ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ด้านความเชื่อมั่น และปัจจัยด้านการรับรู้ มีอิทธิพลทางบวกกับความตั้งใจใช้บริการของ SME Bank ในเขตจังหวัดชลบุรี สามารถอภิปรายได้ว่า

1. ในส่วนของคุณภาพบริการ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า การมีความพร้อมและความเต็มใจ พนักงานธนาคารในการให้บริการ สามารถตอบสนองลูกค้าที่ทำธุรกิจขนาดกลางหรือขนาดย่อม ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ลูกค้าเห็นถึงความสะดวกในการเข้ามาใช้งานในธนาคาร ทั้งมีพนักงานที่พร้อมให้บริการด้วยความเต็มใจ และด้านความเชื่อมั่น ธนาคารเป็นธุรกิจที่เน้นความมั่นคงการให้บริการสินเชื่อ ทั้งสามด้านสอดคล้องกับแนวคิดของ Zeithaml et al. (1990) จนก่อเกิดการรับรู้ไปถึงลูกค้าที่สัมผัสได้ทั้งทางกายภาพ เช่น สถานที่สะดวกสบาย พนักงานธนาคารบริการด้วยความตั้งใจน่าเชื่อถือ และความรู้สึกประทับใจ พึงพอใจ ลูกค้าจะสัมผัสได้ถึงความรู้สึกที่ได้รับบริการที่สะดวก รวดเร็ว เป็นไปได้ว่า คุณภาพบริการ มีการอาศัยการบริหารจัดการลูกค้าสัมพันธ์สมัยใหม่ที่ผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีและบุคลากร เพื่อให้เกิดการบริการที่ดี มีส่วนกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ของลูกค้า (ณัฐพงศ์ สันติธัญญาโชค และ มงคล เอกพันธ์, 2565) เพราะลูกค้าที่ใช้บริการส่วนใหญ่มักเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรุ่นใหม่เสียส่วนใหญ่ ทำให้ช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของธนาคาร ส่งเสริมความเชื่อมั่นให้ลูกค้า จนกระตุ้นให้เกิดการตั้งใจใช้บริการที่ส่งผลต่อความตั้งใจมาใช้บริการสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยในเขตจังหวัดชลบุรี

ขณะที่มีสมมติฐานบางข้อที่มีการปฏิเสธข้อสมมติฐาน ได้แก่

ข้อสมมติฐานที่ 2 และ 5 ดังนั้นผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามของการปฏิเสธสมมติฐาน โดยสามารถอภิปรายผล และอ้างอิงจากผลงานวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

1. คุณภาพการให้บริการ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้มีอิทธิพลต่อความตั้งใจมาใช้บริการสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ในเขตจังหวัดชลบุรี พบว่า คุณภาพการให้บริการ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ไม่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ในเขตจังหวัดชลบุรีซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้เนื่องจากธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่ง

ประเทศไทยเป็นธนาคารของรัฐ ผู้ใช้บริการตั้งใจใช้บริการสินเชื่อเพราะต้องการดอกเบี้ยต่ำและไม่ขายประกันชีวิตผู้ประกอบการอาจไม่สนใจต่อการบริการของพนักงานที่ต้องมีความต่อเนื่องและน่าเชื่อถือไว้วางใจมากนัก จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้คุณภาพการให้บริการ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจไม่ส่งผลต่อความตั้งใจมาใช้บริการ สอดคล้องงานวิจัยของ กนกพร ลีลาเทพินทร์ และคณะ (2554) ศึกษาเรื่องการประเมินระดับคุณภาพการบริการของโรงพยาบาลรัฐบาลในกรุงเทพฯ ด้วยแบบจำลอง SERVQUAL พบว่า คุณภาพการให้บริการ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจไม่ส่งผลต่อคุณภาพบริการของผู้รับบริการ

2. คุณภาพการให้บริการ ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจมาใช้บริการสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ในเขตจังหวัดชลบุรี พบว่า คุณภาพการให้บริการ ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้าไม่ส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ในเขตจังหวัดชลบุรี ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้เนื่องจากผู้ใช้บริการทราบดีว่าธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยเป็นธนาคารของรัฐ มีผู้ต้องการใช้บริการจำนวนมากและเข้าใจถึงกระบวนการการทำงานของภาครัฐ การรู้จักและเข้าใจลูกค้าอาจส่งผลให้ไม่สามารถตอบสนองต่อความตั้งใจบริการได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษมาพร พึ่งโพธิ์ (2554) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังในคุณภาพบริการของอุตสาหกรรมบริการพบว่าคุณภาพการให้บริการ ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้า ไม่ส่งผลต่อคาดหวังในคุณภาพบริการของอุตสาหกรรมบริการกรณีศึกษา โรงแรมระดับ 5 ดาว เขตกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า อิทธิพลของคุณภาพการให้บริการ 5 ด้านของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยในเขตจังหวัดชลบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด อยู่ 3 ข้อ อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยเรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักและเข้าใจลูกค้าด้านความเชื่อใจไว้วางใจได้ด้านการให้ความเชื่อมั่นและด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ตามลำดับจากผลการวิจัยดังกล่าวทางผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการดังนี้

1. คุณภาพการบริการด้านความเป็นรูปธรรมของบริการธนาคารควรให้ความสำคัญกับคุณภาพบริการในสิ่งที่สามารถสัมผัสได้ สิ่งอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้า เช่น ที่นั่งรอเพียงพอ มีบริการน้ำดื่ม ห้องน้ำสะอาด และมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการให้บริการเพียงพอต่อความต้องการ สร้างความสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง และครอบคลุมกับความต้องการ คุณภาพการบริการด้าน

การตอบสนองความต้องการ พนักงานต้องให้บริการด้วยความสุภาพเป็นมิตร และมีความใส่ใจที่จะตอบปัญหาหรือแก้ไขปัญหาให้แก่ลูกค้า ด้วยความรวดเร็วและทันต่อความต้องการ ธนาคารต้องเน้นการอบรมสร้างจิตสำนึกในการให้บริการและเห็นคุณค่าความสำคัญในการบริการที่ดีต่อลูกค้าด้วยความจริงใจ

2. คุณภาพการบริการด้านความมั่นใจ ธนาคารควรจัดระบบการให้บริการรวดเร็วมากขึ้นและพัฒนาระบบงานในการให้บริการให้เกิดประสิทธิภาพ ไม่มีข้อผิดพลาด และตรวจสอบได้ตลอดจนควรมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในการให้บริการประเภทต่าง ๆ จัดฝึกอบรมพนักงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้พนักงานเกิดความชำนาญ สร้างความมั่นใจให้กับลูกค้า จนสร้างความตั้งใจในการเข้าใช้บริการ

3. การรับรู้บริการ ธนาคารควรเพิ่มช่องทางรับรู้ข้อมูลให้มีหลายช่องทาง จัดการประชาสัมพันธ์ถึงบริการผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ สร้างกระบวนการรับรู้ให้ผู้บริโภคเลือกรับข่าวสารจากการมองเห็น การได้ยินเสียง การใช้ประสาทสัมผัสและประสบการณ์โดยตรง ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ ส่งผลให้ลูกค้าใช้ข้อมูลดังกล่าว ประกอบการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการของธนาคารได้สะดวกและนำไปซึ่งความตั้งใจในการใช้บริการเพื่อเป็นการสร้างความตั้งใจใช้บริการให้แก่ลูกค้าที่มาใช้บริการของทางธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยในเขตจังหวัดชลบุรี และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนากลยุทธ์ด้านการบริการจัดการให้ดียิ่งขึ้น

4. ในด้านการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการของธนาคาร ในเรื่องของคุณภาพการให้บริการที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจมาใช้บริการธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาชลบุรี ได้แก่ ด้านการตอบสนองต่อลูกค้า ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ และด้านความเชื่อมั่น ในยุคปัจจุบันระบบดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในธุรกิจรวมไปถึงธุรกิจธนาคาร หากนำระบบเทคโนโลยีมาปรับใช้ให้ลูกค้าตอบสนองให้กับลูกค้าที่ไม่ค่อยมีเวลาเดินทางไปทำธุระธนาคาร เช่น อาจมีการตรวจสอบเอกสารก่อนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ลดเวลาที่ลูกค้าต้องเดินทางมาธนาคารบ่อย ให้เห็นรูปธรรมของการให้บริการที่ชัดเจน และยื่นเรื่องสินเชื่อ ตัวระบบเอง จะต้องมีระบบความปลอดภัยสูง สร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจให้แก่ลูกค้ากลับมาใช้บริการอีก นอกจากนี้การดำเนินการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์จะมีส่วนดีที่ทางธนาคารสามารถทราบและนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อต่าง ๆ ของลูกค้าซึ่งเป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้น มาพัฒนาให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่และพัฒนานโยบายด้านคุณภาพการให้บริการของทางธนาคารให้มีมาตรฐานและดียิ่งขึ้นอีกด้วย

5. ในด้านการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการของธนาคาร ในเรื่องของปัจจัยด้านการรับรู้ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจมาใช้บริการธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาชลบุรี หากธนาคารให้ความสำคัญการรับรู้ในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพล อาจใช้การ

บริหารลูกค้าสัมพันธ์สมัยใหม่ในการปรับปรุงทั้งตัวองค์กร ให้ทันสมัย สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้ลูกค้ารู้สึกได้ผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยอาจมีการที่ให้บริการให้คำแนะนำแบบ Real time หรือ AI ในการเข้ามาสนับสนุนให้สามารถช่วยเหลือลูกค้าได้ตลอด 24 ชั่วโมง จนลูกค้ารู้สึกสัมผัสได้ นอกจากการให้บริการผ่านเทคโนโลยีทางธนาคารสามารถเก็บข้อมูลหรือ Feed back จากลูกค้าได้ตลอด จนสามารถนำมาพัฒนาวางแผน นโยบายในการปรับปรุงคุณภาพในการให้บริการต่าง ๆ แก่ลูกค้าในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการให้บริการตรวจสอบข้อมูลทางการเงินก่อนขอสินเชื่อ เป็นต้น เพื่อให้ผู้ใช้บริการมีความตั้งใจที่จะมาใช้บริการมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. อาจศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในส่วนของการคุณภาพการบริการของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยในภูมิภาคอื่น หรือเปรียบเทียบคุณภาพบริการระหว่างธนาคารประเภทอื่น ๆ เช่น ธนาคารทั่วไป ธนาคารออมสิน เป็นต้น อาจจะได้ผลของคุณภาพการบริการที่มีความแตกต่างกัน จนสามารถนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่ดีเหมาะสมกับการขอสินเชื่อของธนาคารได้ดียิ่งขึ้น

2. นำไปทำการศึกษาเพื่อตรวจสอบคุณภาพการบริการของธุรกิจบริการอื่น ๆ เช่น ธุรกิจการบิน ธุรกิจร้านอาหาร เป็นต้น ที่เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการการให้บริการ

เอกสารอ้างอิง

กนกพร ลีลาเทพินทร์ และคณะ. (2554). *การประเมินระดับคุณภาพการบริการของโรงพยาบาลรัฐบาลในกรุงเทพฯ ด้วยแบบจำลอง SERVQUAL.* **วารสารวิจัยและพัฒนา มจธ,** 34(4): 443-456.

กฤษมาพร พึ่งโพธิ์. (2554). **การเปรียบเทียบคุณภาพบริการที่คาดหวังและรับรู้ของผู้ใช้บริการโรงแรมระดับ 5 ดาว ในเขตกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณัฐพงศ์ สันติธัญญาโชค และ มงคล เอกพันธ์. (2565). *การบริหารลูกค้าสัมพันธ์สมัยใหม่ที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สำนักงานเขต 14.* **วารสารการจัดการและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี,** 9(1): 17-34.

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย. (2561). **ประวัติความเป็นมาของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย.** สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2562, จาก https://www.smebank.co.th/about/background

นำยศ ลักษณะงาม. (10 ตุลาคม 2561). **สัมภาษณ์.** รองผู้อำนวยการ. สาขาชลบุรี ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย.

เบญจวรรณ ธงชัย. (2562). **ความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการของเจ้าหน้าที่ควบคุมคุณภาพสินเชื่อฝ่ายควบคุมคุณภาพสินเชื่อ 1 ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่งประเทศไทย สาขาเชียงใหม่.** ค้นเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2565, จาก http://www.ba-abstract.ru.ac.th/AbstractPdf/2562-5-14_1599637899.pdf

พรทิพย์ สุวรรณพุ่ม และ กุสุมา ดำพิทักษ์. (2556). **ปัจจัยที่มีผลต่อลูกค้าในการเลือกใช้บริการสินเชื่อของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย.** คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

วิกิพีเดีย. (2563). **การระบาดทั่วของโควิด-19**. ค้นเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2565, จาก th.wikipedia.org/wiki/การระบาดทั่วของโควิด-19

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2559). **เกี่ยวกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)**. ค้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2562, จาก http://www.sme.go.th

Cronbach, L. J. (1951). *Coefficient alpha and the internal structure of test*. **Psychometrika,** 16(3): 297-334.

Hair et al. (2010). **Multivariate Data Analysis**. 7th ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.

Myers, R. H. (1990). *Detecting and combating multicollinearity*. In R. H. Myers (Ed.), **Classical and Modern Regression with Applications**, 2: 368-423.

Yamane, T. (1967). **Statistics: An Introductory Analysis.** 2nd ed. New York: Harper and Row.

Zeithaml et al. (1990). **Delivering Quality Service: Balancing Customer Perceptions and Expectations**. New York: Free Press.

การวินิจฉัยมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม)

Diagnosis of Misconceptions in Mathematics on Fractions for Grade 5 Students at Ramkhamhaeng University Demonstration School (Elementary Education Level)

ธัญญารัตน์ น้ำใจดี
นักศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (คณิตศาสตรศึกษา)
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
E-mail: thanyaratnamjaidee@gmail.com
วรนุช แหยมแสง
อาจารย์ประจำหลักสูตรคณิตศาสตรศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
E-mail: woranuchy1@gmail.com
นพพร แหยมแสง
อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
E-mail: noppornyam@yahoo.com
Thanyarat Namjaidee
Student, Master of Education (Mathematics Education),
Factory of Education, Ramkhamhaeng University
Woranuch Yamsang
Lecture, Factory of Education (Mathematics Education),
Ramkhamhaeng University
Nopporn Yamsang
Lecture, Factory of Education (Mathematics Education),
Ramkhamhaeng University

รับเข้า: *2 พฤศจิกายน 2565* **แก้ไข:** *15 พฤศจิกายน 2565* **ตอบรับ:** *30 พฤศจิกายน 2565*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวินิจฉัยมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) ภาคเรียนที่1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 31 คน โดยได้มาจากวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบทดสอบวินิจฉัยมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน ในวิชาคณิตศาสตร์เรื่องเศษส่วน จำนวน 44 ข้อ เป็นแบบทดสอบแบบคู่ขนานแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.931 และหาค่าความสอดคล้องของการกระจายคำตอบของข้อสอบคู่ขนานจากการตอบข้อสอบหนึ่งครั้งด้วยสถิติ $\boldsymbol{x}^2$ (Chi-Square) โดยผู้วิจัยได้มีการตัดข้อสอบออก 1 คู่ คือ ข้อที่ 15 และข้อคู่ขนานข้อที่ 38 (Sig < 0.05) จึงเหลือข้อสอบที่ใช้ได้ จำนวน 22 คู่ (44 ข้อ) การตอบคำถามวิจัยเกี่ยวกับมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนของนักเรียนนั้นวิเคราะห์จากการหาค่าร้อยละของคำตอบของนักเรียนแต่ละตัวเลือก และข้อที่นักเรียนตอบตัวเลือกที่ผิดมากกว่าร้อยละ 30 จะถูกนำมาอภิปรายข้อผิดพลาด

ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านการใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ วัดโดยใช้ข้อสอบจำนวน 2 คู่ (4 ข้อ) พบว่า มีข้อสอบอยู่ 1 คู่ (2 ข้อ) ที่มีจำนวนนักเรียนตอบผิดมากกว่าร้อยละ 30 2) ด้านการใช้ทฤษฎีบท สูตร กฎ บทนิยาม และ สมบัติ วัดโดยใช้ข้อสอบจำนวน 7 คู่ (14 ข้อ) พบว่า มีข้อสอบอยู่ 3 คู่ (6 ข้อ) ที่มีจำนวนนักเรียนตอบผิดมากกว่าร้อยละ 30 3) ด้านการคิดคำนวณและการดำเนินการ วัดโดยใช้ข้อสอบจำนวน 10 คู่ (20 ข้อ) พบว่า มีข้อสอบอยู่ 4 คู่ (8 ข้อ) ที่มีจำนวนนักเรียนตอบผิดมากกว่าร้อยละ 30 (4) ด้านการตีความจากโจทย์ วัดโดยใช้ข้อสอบจำนวน 3 คู่ (6 ข้อ) ไม่พบข้อสอบข้อใดที่นักเรียนตอบผิดมากกว่าร้อยละ 30

คำสำคัญ: การวินิจฉัย มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน เศษส่วน

Abstract

This research aims to diagnose misconceptions in mathematics on fractions for grade five students at Ramkhamhaeng University Demonstration School (RUDS) (Elementary Education Level). A sample consisted of 31 grade five students at RUDS (elementary education level) in the first semester of the academic year 2022 in one classroom using the technique of cluster sampling. The research instrument was parallel four-multiple-choice diagnostic tests of misconceptions in mathematics on fractions of 44 items with the reliability of .931. The congruence of the response distribution of the

test was determined from the responses by using the technique of chi-square (x^2) once. The researcher has eliminated one pair of exams, item fifteen and parallel item 38 (Sig < 0.05) Therefore, there were 22 pairs of valid exams left (44 items). The students' responses of misconceptions were analyzed using the percentage of students' responses in each choice. The items students gave wrong responses greater than 30 percent were discussed for errors.

The findings are as follows. 1) The use of mathematical symbols was measured by two pairs of tests (four items). It was found that students gave wrong responses greater than 30 percent in one pair of the tests (two items). 2) The use of theorems, formula, regulations, definitions, and property was measured by seven pairs of tests (14 items). It was found that students gave wrong responses greater than 30 percent in three pairs of tests (six items). 3) The calculation and operations were measured by 10 pairs of tests (20 items). It was found that students gave wrong responses greater than 30 percent in four pairs (eight items). 4) The interpretation of the problem was measured by three pairs of tests (six items). There were no items that students gave wrong responses greater than 30 percent.

Keywords: diagnosis, misconceptions, fractions

บทนำ

คณิตศาสตร์มีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ ระเบียบ มีแบบแผน ซึ่งสามารถวิเคราะห์ปัญหา และสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ สามารถคาดการณ์วางแผนตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม คณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตลอดจนศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องคณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Concepts) เป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเรียนรู้คณิตศาสตร์และการนำความรู้คณิตศาสตร์ไปแก้ปัญหาหรือใช้งาน ครูผู้สอนที่มีมโนทัศน์ดีและเข้าใจลึกซึ้งเกี่ยวกับความหมาย ที่มา และความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันของมโนทัศน์บทนิยาม ทฤษฎีบท กฎ สูตรหรือการดำเนินการทางคณิตศาสตร์สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อสื่อสาร สื่อความหมายให้ผู้เรียนเรียนรู้คณิตศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งสามารถวิเคราะห์เนื้อหา และสร้างคำถามขยายความเพื่อ

พัฒนาการคิดทางคณิตศาสตร์ให้กับผู้เรียนได้สำหรับผู้เรียนที่มีมโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์ดีมักสามารถเรียนรู้และแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้ดีรวมทั้งพื้นฐานที่จะเชื่อมโยงและคิดเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ ในระดับสูงขึ้นไปได้ดีด้วย

จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า มโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนของครูและการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของผู้เรียนการวิเคราะห์ว่าครูผู้สอนและผู้เรียนมีมโนทัศน์ ที่คลาดเคลื่อนอะไรบ้าง และคลาดเคลื่อนอย่างไรบ้าง เมื่อเปรียบเทียบกับมโนทัศน์ที่ถูกต้อง จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการระมัดระวังไม่ให้เกิดความคลาดเคลื่อนเหล่านั้น ตลอดจนเป็นประโยชน์ในการหาแนวทางเพื่อแก้ไขความคลาดเคลื่อนนั้นให้หมดไป ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2554)

จากรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 พบว่า วิชาคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด 29.99 เมื่อเทียบกับวิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ย 56.20 ภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ย 43.55 และวิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ย 38.78 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564: ออนไลน์) ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะวินิจฉัยมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในวิชาคณิตศาสตร์ในเรื่องเศษส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) และจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง(ฝ่ายประถม) นักเรียนมีผลการเรียนเรื่องเศษส่วนและการบวก การลบ การคูณ การหารเศษส่วน เป็นเนื้อหาในบทที่ 1 ซึ่งประกอบไปด้วยสาระสำคัญ ดังนี้ 1. การเปรียบเทียบเศษส่วนและจำนวนคละ 2. การบวก การลบของเศษส่วนและจำนวนคละ 3. การคูณ การหารของเศษส่วนและจำนวนคละ 4. การบวก ลบ คูณ หารระคนของเศษส่วนและจำนวนคละ 5. การแก้โจทย์ปัญหาเศษส่วนและจำนวนคละ พบว่านักเรียนมีผลการเรียนในระดับคะแนนที่ต่ำ โดยปัญหามาจากนักเรียนบางส่วนขาดความเข้าใจในแนวคิดพื้นฐานของการบวกลบเศษส่วน และมีความสบสนเรื่องการคูณหารเศษส่วน ส่วนกลับเศษส่วน รวมทั้งการแก้โจทย์ปัญหา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการวินิจฉัยมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางคณิตศาสตร์ และสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อจะทำให้ครูผู้สอนทราบว่านักเรียนมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในเรื่องเศษส่วนอย่างไร เพื่อรู้จุดบกพร่องในการเรียนรู้ของผู้เรียน และครูผู้สอนสามารถปรับการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวินิจฉัยมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม)

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวินิจฉัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 ห้อง เรียน 95 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง เรียน 31 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบวินิจฉัยมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) วัตถุประสงค์ เนื้อหา และคู่มือรายวิชาพื้นฐานคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่ม 1 จัดทำตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. ศึกษาหลักการสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน
3. สร้างตาราง เรื่องเศษส่วน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ลักษณะของการเกิดมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน เรื่องเศษส่วน

ด้านที่ 1 ด้านการใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ หมายถึง มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในการใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์แทนประโยคหรือข้อความที่โจทย์กำหนดให้โดยการนำสัญลักษณ์มาใช้ไม่ถูกต้องหรือใช้ไม่ตรงกับความหมายของสัญลักษณ์นั้น ๆ

ด้านที่ 2 ด้านการใช้ทฤษฎีบท สูตร กฎ บทนิยาม และสมบัติ หมายถึง มโนทัศน์ที่เกิดจากความคลาดเคลื่อนในการจำทฤษฎีบท สูตร กฎ บทนิยาม และสมบัติ ขาดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีบท สูตร กฎ บทนิยาม และสมบัติ หรือไม่สามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีบท สูตร กฎ บทนิยามและสมบัติ

ด้านที่ 3 ด้านการคิดคำนวณและการดำเนินการ หมายถึง มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนจากการขาดความเข้าใจระบบจำนวนและการคิดคำนวณ ขาดความเข้าใจในหลักคณิตเบื้องต้น ขาดทักษะ ในการดำเนินการของจำนวน

ด้านที่ 4 ด้านการตีความจากโจทย์ หมายถึง มโนทัศน์ที่เกิดจากความคลาดเคลื่อนของการเปลี่ยนประโยคภาษาเป็นประโยคสัญลักษณ์ นำข้อมูลหรือสิ่งที่โจทย์ไม่กำหนดให้ มาใช้ในการคำนวณ เขียนหรือแปลความหมายจากสิ่งที่โจทย์กำหนดให้ ไม่ครบถ้วน

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหาสาระกับลักษณะของการเกิดมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน

เนื้อหาสาระ/ลักษณะ	ด้านที่ 1 การใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์	ด้านที่ 2 การใช้ทฤษฎีบท สูตร กฎ บทนิยาม และสมบัติ	ด้านที่ 3 การคิดคำนวณและการดำเนินการ	ด้านที่ 4 การตีความจากโจทย์	รวม
กาเปรียบเทียบเศษส่วนและจำนวนคละ	ข้อ 1, 2 (24, 25)	ข้อ 3, 4, 5, 6, 7 (26, 27, 28, 29, 30)			7 (7)
การบวกลบของเศษส่วนและจำนวนคละ			ข้อ 8, 9, 10, 11 (31, 32, 33, 34)		4 (4)
การคูณหารของเศษส่วนและจำนวนคละ		ข้อ 14,15,16 (37, 38, 39)	ข้อ 12, 13, 17, 18, 19 (35, 36, 40, 41, 42)		8 (8)
การบวกลบคูณหารระคนของเศษส่วนและจำนวนคละ			ข้อ20 (43)		1 (1)
การแก้โจทย์ปัญหาเศษส่วนและจำนวนคละ				ข้อ 21, 22, 23 (44, 45, 46)	3 (3)
รวม	**2 (2)**	**8 (8)**	**10 (10)**	**3 (3)**	**23 (23)**

* ใน ( ) เป็นข้อคู่ขนาน ของข้อที่อยู่นอก ( ) ตามลำดับ

4. สร้างแบบทดสอบวินิจฉัยมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน โดยยึดตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้ เรื่อง เศษส่วน เป็นแบบทดสอบแบบคู่ขนาน แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 2 ฉบับ ฉบับละ 23 ข้อ โดยผู้วิจัยได้มีการปรึกษากับครูผู้มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้การสอน เรื่องเศษส่วน ในการสร้างแบบทดสอบ

5. นำแบบทดสอบวินิจฉัยที่สร้างขึ้น ให้ครูที่ปรึกษาทำการพิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อวัดได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดหรือไม่และขอคำแนะนำเพื่อปรับปรุงข้อสอบ

6. ทำการแก้ไข้ปรับปรุงแบบทดสอบตามที่ครูที่ปรึกษาแนะนำ และนำแบบทดสอบไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ซึ่งพบว่าข้อสอบมีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.67-1.00

7. ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try Out) เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) จำนวน 64 คน

8. นำแบบทดสอบที่ใช้ทดสอบกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try Out) มาวิเคราะห์ข้อมูลในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและคัดเลือกข้อสอบที่ตรงตามเกณฑ์คุณภาพ โดยวิเคราะห์แบบทดสอบรายข้อ คัดเลือกแบบทดสอบดังนี้

8.1 พิจารณาค่าความสอดคล้องของแบบทดสอบคู่ขนาน $\boldsymbol{x^2}$ (chi-square)

8.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ

ตารางที่ 2 ค่าความสอดคล้องของการกระจายคำตอบของข้อสอบคู่ขนาน

คู่ที่	$\boldsymbol{x^2}$	Sig	ผล	คู่ที่	$\boldsymbol{x^2}$	Sig	ผล
1	2.342	.504	ใช้ได้	13	2.564	.464	ใช้ได้
2	5.639	.131	ใช้ได้	14	2.096	.553	ใช้ได้
3	2.333	.506	ใช้ได้	15	12.493	.006	ใช้ไม่ได้
4	1.251	.741	ใช้ได้	16	3.261	.353	ใช้ได้
5	2.434	.487	ใช้ได้	17	2.166	.539	ใช้ได้
6	5.217	.157	ใช้ได้	18	1.769	.622	ใช้ได้
7	2.222	.528	ใช้ได้	19	4.250	.236	ใช้ได้
8	6.134	.105	ใช้ได้	20	1.510	.680	ใช้ได้
9	3.563	.313	ใช้ได้	21	5.451	.142	ใช้ได้
10	2.266	.519	ใช้ได้	22	0.487	.922	ใช้ได้
11	2.509	.474	ใช้ได้	23	6.875	.074	ใช้ได้
12	3.127	.372	ใช้ได้				

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของการกระจายคำตอบของข้อสอบคู่ขนานจากการตอบข้อสอบ ผู้วิจัยจึงตัดข้อสอบออก คือ คู่ที่ 15 ข้อที่ 15 และข้อคู่ขนานข้อที่ 38 (Sig < 0.05) จึงเหลือข้อสอบที่ใช้ได้จำนวน 22 คู่ (44 ข้อ) โดยมีเนื้อหาสาระครอบคลุมกับด้านมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทั้ง 4 ด้านและมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.931

9. ปรับปรุงแบบทดสอบวินิจฉัยมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ฉบับสมบูรณ์ โดยคัดเลือกข้อสอบที่เป็นไปตามเกณฑ์และจัดทำเป็นแบบทดสอบคู่ขนาน 1 ฉบับ จำนวน 44 ข้อ สำหรับนำไปใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 31 คน และเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยวางแผนดำเนินการเก็บข้อมูล โดยติดต่อขอความร่วมมือจากอาจารย์ผู้สอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) พร้อมทั้งชี้แจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนัดหมายวันเวลาในการสอบให้กับนักเรียน

2. เตรียมแบบทดสอบ จำนวน 31 ชุด เพื่อไปใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

3. นำแบบทดสอบไปสอบกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 31 คนโดยชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวัตถุประสงค์ของการสอบและความร่วมมือในการสอบ

4. นำผลที่ได้จากการทดสอบกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์หาความคลาดเคลื่อนที่นักเรียนเลือกตอบผิด และสรุปอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการประมาณผลหาค่าต่าง ๆ ทางสถิติ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางการเรียน เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนที่ทดสอบแบบทดสอบวินิจฉัยในด้านต่าง ๆ

ตารางที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางการเรียน เรื่อง เศษส่วน ของนักเรียนที่ทดสอบแบบทดสอบวินิจฉัยในด้านต่าง ๆ

ลักษณะของมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน	จำนวนข้อสอบที่วัด	จำนวนข้อสอบที่นักเรียนตอบผิดมากกว่าร้อยละ 30
ด้านที่ 1 ด้านการใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์	2 คู่ 4 ข้อ	1 คู่ 2 ข้อ
ด้านที่ 2 ด้านการใช้ทฤษฎีบท สูตร กฎ บทนิยาม และสมบัติ	7 คู่ 14 ข้อ	3 คู่ 6 ข้อ
ด้านที่ 3 ด้านการคิดคำนวณและการดำเนินการ	10 คู่ 20 ข้อ	4 คู่ 8 ข้อ
ด้านที่ 4 ด้านการตีความจากโจทย์	3 คู่ 6 ข้อ	ไม่มี

จากตารางที่ 3 สรุปผลการวิจัย นักเรียนมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนมากที่สุด คือ ด้านการคิดคำนวณและการดำเนินการ และน้อยที่สุด คือ ด้านการตีความจากโจทย์

อภิปรายผล

จากการวินิจฉัยมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) อภิปรายผลได้ดังนี้

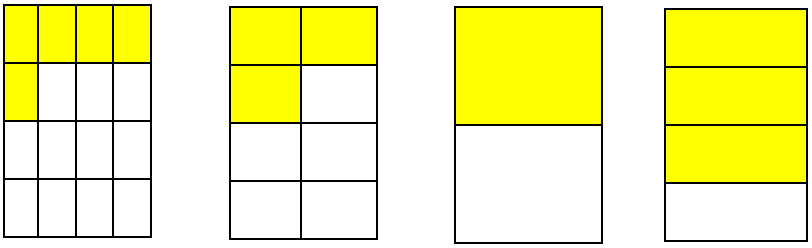
1. มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนด้านการใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์

เรื่องการเปรียบเทียบเศษส่วนและจำนวนคละ พบว่า มีข้อสอบข้อที่นักเรียนตอบผิดมากกว่าร้อยละ 30 โดยเป็นโจทย์ข้อ 2 $\frac{2}{6}$ มีค่าไม่ถึง $\frac{2}{3}$ เขียนเป็นสัญลักษณ์ได้ตรงกับข้อใด และข้อ 24 $\frac{2}{10}$ มีค่าไม่ถึง $\frac{2}{5}$ เขียนเป็นสัญลักษณ์ได้ตรงกับข้อใด ในทั้งสองข้อนี้นักเรียนส่วนใหญ่ที่ตอบผิดมีความเข้าใจว่า $\frac{2}{6}$ มีค่าไม่ถึง $\frac{2}{3}$ คือ $\frac{2}{6} \neq \frac{2}{3}$ และ $\frac{2}{10}$ มีค่าไม่ถึง คือ $\frac{2}{10} \neq \frac{2}{5}$ ความคลาดเคลื่อนเกิดจากนักเรียนไม่เข้าใจความหมายภาษา “มีค่าไม่ถึง” จึงทำให้แทนประโยคเป็นสัญลักษณ์ไม่ถูกต้อง ซึ่งในข้อ 1 กับ 23 นักเรียนส่วนใหญ่สามารถตอบได้ว่า มีค่ามากกว่า คือ เครื่องหมาย > ซึ่งนักเรียนมีความรู้เดิมในเรื่องสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- 3 สรุปได้ว่านักเรียนเข้าใจ มากกว่า น้อยกว่า สามารถเขียนสัญลักษณ์ได้ แต่เมื่อเป็นภาษาที่แตกต่างออกไปจึงทำให้แทนประโยคเป็นสัญลักษณ์ไม่ถูกต้อง

2. มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนด้านการใช้ทฤษฎีบท สูตร กฎ บทนิยาม และสมบัติ

2.1 เรื่องการเปรียบเทียบเศษส่วนและจำนวนคละ พบว่า มีข้อสอบข้อที่นักเรียนตอบผิดมากกว่าร้อยละ 30 โดยเป็นโจทย์ ข้อ 7 ข้อใดต่อไปนี้เรียงลำดับจากน้อยไปมาก คำตอบคือ $\frac{5}{16},\frac{3}{8},\frac{1}{2},\frac{3}{4}$ และข้อ 29 ข้อใดต่อไปนี้เรียงลำดับจากน้อยไปมาก คำตอบคือ $\frac{3}{18},\frac{4}{9},\frac{2}{3},\frac{5}{6}$ ซึ่งข้อนี้เป็นการเรียงลำดับเศษส่วนที่ตัวส่วนไม่เท่ากัน ความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นเกิดจากนักเรียนบางคนยังไม่ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียงลำดับเศษส่วนโดยที่มีตัวส่วนไม่เท่ากัน จึงทำให้การเปรียบเทียบเศษส่วนในข้อดังกล่าวไม่สามารถตอบได้เลยว่าเศษส่วนใดมากน้อยกว่ากัน สามารถแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนได้โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบในลักษณะภาพจะเข้าใจง่าย ตัวอย่างเช่น

ข้อ 7 ข้อใดต่อไปนี้เรียงลำดับจากน้อยไปมาก คำตอบคือ $\frac{5}{16},\frac{3}{8},\frac{1}{2},\frac{3}{4}$ แสดงดังรูป

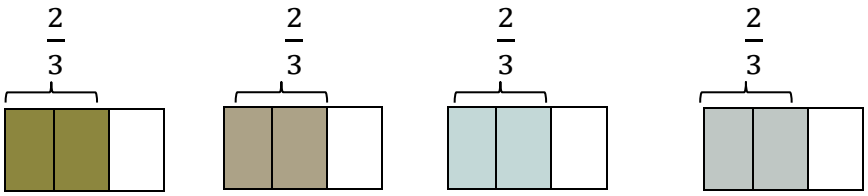
$\frac{5}{16}$ $\frac{3}{8}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{3}{4}$

ซึ่งอีกวิธีหนึ่งที่แนะนำเมื่อเราไม่วาดรูป ก็คือการเปรียบเทียบเกณฑ์ครึ่งหนึ่งของเศษส่วนโดยการประมาณค่า สามารถบอกได้ถึงขนาดของจำนวนในเชิงเปรียบเทียบกับจำนวนอื่นได้ เช่น $\frac{3}{4}$ กับ $\frac{1}{2}$ มีค่ามากกว่าครึ่งกับครึ่งหนึ่งตามลำดับ ส่วน $\frac{5}{16}$ กับ $\frac{3}{8}$ มีค่าไม่ถึงครึ่ง เพื่อความถูกต้องที่ชัดเจนเราสามารถเทียบว่าจำนวนใดมากกว่ากัน โดยเปรียบเทียบเศษส่วนที่ตัวส่วนไม่เท่ากันได้ ซึ่งวิธีการเปรียบเทียบเศษส่วนที่ตัวส่วนไม่เท่ากัน ต้องทำการเปลี่ยนเศษส่วนให้มีตัวส่วนเท่ากันก่อนแล้วจึงเปรียบเทียบตัวเศษ เศษส่วนใดมีตัวเศษมากกว่าเศษส่วนนั้นจะมากกว่า โดยสามารถเปรียบเทียบตัวเศษทีละตัวเลย ซึ่งสรุปได้ว่านักเรียนบางคนที่ตอบผิดอาจทราบวิธีการเปรียบเทียบเศษส่วนที่ตัวส่วนไม่เท่ากัน แต่ไม่สามารถเปลี่ยนเศษส่วนให้มีตัวส่วนเท่ากันของเศษส่วนพร้อมกันทั้ง 4 จำนวนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lestiana, Rejeki and Setyawan (2016) ได้ทำการวิจัย เรื่องการระบุข้อผิดพลาดของนักเรียนเกี่ยวกับเศษส่วน ผลการศึกษาจำนวนมากเปิดเผยว่าเศษส่วนเป็นหัวข้อคณิตศาสตร์ที่ซับซ้อนสำหรับนักเรียน นักเรียนมีปัญหาในการแก้ปัญหา รวมทั้งการเปรียบเทียบเศษส่วนให้ถูกต้อง ปัญหาที่ตรวจสอบแล้วเกี่ยวกับการเปรียบเทียบเศษส่วนของให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของ SDN Laboratorium Unesa Surabaya ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนบางคนไม่รู้วิธีเปรียบเทียบเศษส่วน นักเรียนเหล่านี้ส่วนใหญ่ใช้กลยุทธ์ที่ไม่ถูกต้องซึ่งจัดประเภทเป็นข้อผิดพลาดขั้นตอนและแนวคิด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Aliustaoglu, Tuna and Biber (2018) ได้ทำการวิจัย มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับเศษส่วน วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้คือเพื่อหาความเข้าใจผิดของนักเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตัวอย่างการศึกษานี้ประกอบด้วยนักเรียน 104 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลาย 5 แห่งในปี 2560-2561 ในจังหวัดหนึ่งซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของตุรกี การทดสอบข้อมูลเศษส่วนซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายเปิด 5 ข้อ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีข้อบกพร่องเรื่องการเปรียบเทียบเศษส่วน คือ การจัดอันดับเศษส่วน พบความเข้าใจผิดที่แตกต่างกัน 3 ประการ อันดับแรก คือ การจัดลำดับโดยดูจากของตัวเศษและตัวส่วน นักเรียนคิดว่าเศษส่วนจะน้อยกว่าถ้าผลต่างระหว่างตัวเศษกับตัวส่วนน้อยกว่า ความเข้าใจผิดอีกอย่างในคำถามนี้คือการจัดลำดับโดยดูจากตัวเศษหรือตัวส่วนเท่านั้น ตัวอย่างเช่น มีนักเรียนที่คิดว่าถ้าตัวเลขในตัวส่วนเป็นจำนวนมากเศษส่วนจะเล็ก และถ้าตัวเลขในตัวส่วนเป็นจำนวนน้อยเศษส่วนก็จะใหญ่ ความเข้าใจผิดประการที่ 3 คือถ้าจำนวนตัวเศษและตัวส่วนของเศษส่วนน้อย ความจริงคือจะค่าน้อยลง ความเข้าใจผิดนี้มีที่มาโดยพิจารณาจากจำนวนตัวเลขคิดเหมือนจำนวนเต็ม

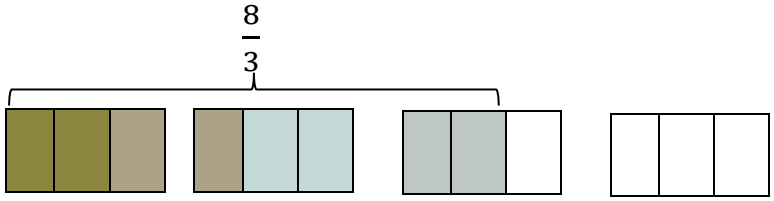
2.2 เรื่องการคูณ หารของเศษส่วนและจำนวนคละ พบว่า มีข้อสอบที่มีจำนวนนักเรียนตอบผิดมากกว่าร้อยละ 30 และยังมากกว่าร้อยละ 50 โดยเป็นโจทย์ข้อที่ 14 ข้อใดแสดงความสอดคล้องกับ $3\times\frac{5}{6}$ ได้ถูกต้อง และข้อที่ 36 ข้อใดแสดงความสอดคล้องกับ $4\times\frac{2}{3}$ ได้ถูกต้อง ซึ่งมีความคลาดเคลื่อน

เกิดจากนักเรียนมีวิธีคิดว่า $3\times\frac{5}{6} = \frac{5}{6}\times\frac{5}{6}\times\frac{5}{6}$ โดยแบ่งเป็น 2 กรณี ได้แก่ กรณี 1 นักเรียนเข้าใจว่า $\frac{5}{6}\times\frac{5}{6}\times\frac{5}{6}=\frac{5\times5\times5}{6}$ แต่เป็นความเข้าใจที่ผิด กรณี 2 นักเรียนเข้าใจว่า $\frac{5}{6}\times\frac{5}{6}\times\frac{5}{6}=\frac{5\times5\times5}{6\times6\times6}$ ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ถูกเพราะการคูณเศษส่วนด้วยเศษส่วน คือการนำตัวเศษคูณตัวเศษและตัวส่วนคูณตัวส่วน แต่ทั้ง 2 กรณีไม่ใช่คำตอบของข้อนี้ เพราะว่า $3\times\frac{5}{6}=\frac{5}{6}+\frac{5}{6}+\frac{5}{6}=\frac{5+5+5}{6}$ เนื่องจากการคูณคือการบวกที่ซ้ำ ๆ กันไม่ว่าจะเป็นจำนวนนับกับจำนวนนับและจำนวนนับกับเศษส่วน

ในส่วนของ $4\times\frac{2}{3}$ ความคลาดเคลื่อนเกิดจากนักเรียนมีวิธีคิดว่า $4\times\frac{2}{3} = \frac{2}{3}\times\frac{2}{3}\times\frac{2}{3}\times\frac{2}{2}$ โดยนักเรียนแบ่งเป็น 2 กรณี ได้แก่ กรณี 1 นักเรียนเข้าใจว่า $\frac{2}{3}\times\frac{2}{3}\times\frac{2}{3}\times\frac{2}{3}=\frac{2\times2\times2\times2}{3}$ แต่เป็นความเข้าใจที่ผิด กรณี 2 นักเรียนมีเข้าใจว่า $\frac{2}{3}\times\frac{2}{3}\times\frac{2}{3}\times\frac{2}{3}=\frac{2\times2\times2\times2}{3\times3\times3\times3}$ ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ถูกเพราะว่าการคูณเศษส่วนด้วยเศษส่วน คือการนำตัวเศษคูณตัวเศษและตัวส่วนคูณตัวส่วน แต่ทั้ง 2 กรณีไม่ใช่คำตอบของข้อนี้ เพราะว่า $4\times\frac{2}{3} = \frac{2}{3}+\frac{2}{3}+\frac{2}{3}+\frac{2}{3}=\frac{2+2+2+2}{3}$ เนื่องจากการคูณ คือการบวกที่ซ้ำ ๆ กันไม่ว่าจะเป็นจำนวนนับกับจำนวนนับและจำนวนนับกับเศษส่วน สามารถแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนได้โดยวาดเป็นภาพจะเข้าใจง่าย ยกตัวอย่าง $4\times\frac{2}{3}$ ได้ดังนี้

ดังนั้น จะได้ $\frac{2}{3}+\frac{2}{3}+\frac{2}{3}+\frac{2}{3}=\frac{2+2+2+2}{3}$

สรุปได้ว่าในข้อนี้นักเรียนอาจยังไม่เข้าใจการคูณจำนวนนับกับเศษส่วนที่ต้องเปลี่ยนเป็นการบวกของเศษส่วน และความสับสนระหว่างการบวกและการคูณเศษส่วน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Makhubele (2021) ได้ทำการวิจัย เรื่องการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดเรื่องเศษส่วนที่แสดงโดยผู้เรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยสุ่มตัวอย่างผู้เรียนโดยตั้งใจ 30 คน เข้าร่วมในการศึกษานี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบทดสอบเศษส่วนซึ่งคำถามถูกเลือกจากเอกสารการสอบการประเมินระดับชาติประจำปีต่าง ๆ ที่ประกอบด้วย การบวก ลบ คูณ และหารการดำเนินการเศษส่วน จากการวิเคราะห์

พบว่าสาเหตุหลักของข้อผิดพลาด คือ การขาดความเข้าใจในแนวคิดพื้นฐาน ความรู้เดิมของผู้เรียนความเข้าใจผิด และการใช้กฎอย่างไม่ถูกต้อง ในผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีข้อบกพร่องเรื่องการคูณเศษส่วน โดยใช้กฎการบวกเศษส่วนในการคูณ ตัวอย่าง $\frac{2}{6} \times \frac{3}{6} = \frac{6}{6} = 1$

พบว่า มีข้อสอบที่มีจำนวนนักเรียนตอบผิดมากกว่าร้อยละ 30 โดยเป็นโจทย์ข้อที่ 15 $\frac{1}{4}$ เป็นส่วนกลับของ 4 หรือไม่ เพราะเหตุใด และข้อที่ 37 $\frac{1}{8}$ เป็นส่วนกลับของ 8 หรือไม่ เพราะเหตุใด โดยนักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดว่า $\frac{1}{4}$ เป็นส่วนกลับของ 4 เพราะ $4+\frac{1}{4}=1$ และ $\frac{1}{8}$ เป็นส่วนกลับของ 8 เพราะ $8+\frac{1}{8}=1$ และนักเรียนบางส่วนยังมีความคิดว่า $\frac{1}{8}$ ไม่เป็นส่วนกลับของ 8 เพราะ $8+\frac{1}{8}\neq 1$ ซึ่งคำตอบที่นักเรียนเลือกตอบข้างต้นไม่ใช่เหตุผลในการหาส่วนกลับของเศษส่วน ความคลาดเคลื่อนเกิดจากการที่นักเรียนบางคนไม่สามารถหาส่วนกลับของเศษส่วนได้ จึงมีความเข้าใจที่ผิดในการหาส่วนกลับ แสดงให้เห็นว่านักเรียนยังมีความเข้าใจว่าส่วนกลับของเศษส่วนมาจากการบวกกันและได้ผลลัพธ์เท่ากับ 1 ซึ่งความเป็นจริง $\frac{1}{4}$ เป็นส่วนกลับของ 4 เพราะ $4\times\frac{1}{4}=1$ และ $\frac{1}{8}$ เป็นส่วนกลับของ 8 เพราะ $8\times\frac{1}{8}=1$ สามารถแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนได้โดยอธิบายและยกตัวอย่างเพื่อทำความเข้าใจว่าส่วนกลับของเศษส่วนใด เป็นจำนวนที่ได้จากการสลับกันระหว่างตัวเศษกับตัวส่วนของเศษส่วนนั้น และเศษส่วนใดคูณกับส่วนกลับของเศษส่วนนั้น ผลคูณจะเท่ากับ 1 ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญ์วรา หลักเพชร (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง การวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่องเศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในเครือข่ายที่ 32 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ด้านการใช้ทฤษฎีบท สูตร กฎ นิยาม และสมบัติ บ่งบอกถึงความไม่เข้าใจในแนวความคิดขั้นพื้นฐานของเศษส่วน ดังเช่นการวิจัยในครั้งนี้พบว่ามีนักเรียนไม่สามารถหาส่วนกลับของเศษส่วนได้คิดเป็นร้อยละ 66.96 ซึ่งก็แสดงว่า นักเรียนไม่เข้าใจแนวคิดของส่วนกลับของเศษส่วน

3. มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนด้านการคิดคำนวณและการดำเนิน

3.1 การบวก ลบ ของเศษส่วนและจำนวนคละ พบว่า ไม่มีข้อสอบข้อใดที่นักเรียนตอบผิดมากกว่าร้อยละ 30 โดยนักเรียนส่วนใหญ่เลือกตอบคำตอบถูกต้อง ซึ่งมีความคลาดเคลื่อนน้อยอาจเกิดจากการที่นักเรียนมีการคิดคำนวณและการดำเนินการในเรื่องการบวก ลบของเศษส่วนและจำนวนคละที่ถูกต้อง โดยที่การบวกหรือการลบเศษส่วนที่มีตัวส่วนไม่เท่ากัน ต้องทำตัวส่วนให้เท่ากันก่อน และจึงหาผลบวกหรือผลลบ ส่วนการบวกหรือการลบจำนวนคละ อาจทำได้โดยเขียนจำนวนคละในรูปเศษเกินก่อนแล้วจึงหาผลบวกหรือผลลบ

3.2 การคูณ หารของเศษส่วนและจำนวนคละ พบว่า มีข้อสอบที่มีจำนวนนักเรียนตอบผิดมากกว่าร้อยละ 30 และประมาณร้อยละ 50 โดยเป็นโจทย์ ข้อ 12 ข้อใดแสดงขั้นตอนแรกในการหาผลลัพธ์ของ $\frac{2}{3}\times\frac{1}{9}$ และข้อที่ 34 ข้อใดแสดงขั้นตอนแรกในการหาผลลัพธ์ของ $\frac{11}{12}\times\frac{1}{6}$ ความคลาดเคลื่อนเกิดจากการนักเรียนส่วนใหญ่เลือกตอบตัวเลือกทำตัวส่วนให้เท่ากันก่อน ซึ่งเป็นสมบัติของการบวกเศษส่วนที่ต้องทำตัวส่วนให้เท่ากันก่อนถึงค่อยนำตัวเศษมาบวก และมีนักเรียนเลือกตอบว่านำตัวเศษบวกตัวเศษและตัวส่วนบวกตัวส่วน และการทำตัวเศษและตัวส่วนให้เท่ากัน ซึ่งทั้งสองคำตอบไม่ใช่สมบัติการบวกลบคูณหารเศษส่วน จากตัวเลือกทั้งสามตัวเลือกข้างต้นทำให้ทราบว่านักเรียนบางส่วนยังขาดความเข้าใจในการดำเนินการ การคูณเศษส่วนด้วยเศษส่วน โดยคำตอบที่ถูกต้องของการคูณเศษส่วนด้วยเศษส่วนคือการนำตัวเศษคูณตัวเศษและตัวส่วนคูณตัวส่วนได้เลย สามารถแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนได้โดยนักเรียนต้องเข้าใจในเรื่องของเศษส่วนก่อนว่า เศษส่วนใดควรมีวิธีดำเนินอย่างไร และเข้าใจเรื่องสมบัติการคูณเศษส่วนด้วยไม่ว่าจะเป็นการตัดทอนเศษส่วนหรือตัวเศษคูณตัวเศษและตัวส่วนคูณตัวส่วน

พบว่ามีข้อสอบที่มีจำนวนนักเรียนตอบผิดมากกว่าร้อยละ 30 โดยเป็นโจทย์ ข้อที่ 13 ข้อใดแสดงการดำเนินการ $2\times3\frac{1}{4}$ ได้ถูกต้อง และข้อที่ 35 ข้อใดแสดงการดำเนินการ $3\times1\frac{5}{6}$ ได้ถูกต้อง นักเรียนบางส่วนมีความคลาดเคลื่อนในเรื่องการคูณจำนวนนับกับจำนวนคละ ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดว่า $2\times3\frac{1}{4}=\left(2\times3\right)\frac{1}{4}$ และ $3\times1\frac{5}{6}=\left(3\times1\right)\frac{5}{6}$ คือ การนำจำนวนนับมาคูณกันโดย ไม่เขียนจำนวนคละในรูปเศษส่วนเกินก่อน และ $2\times3\frac{1}{4}=\left(2\times\frac{1}{4}\right)3$ และ $3\times1\frac{5}{6}=\left(3\times\frac{5}{6}\right)1$ คือการแยกจำนวนคละของตัวคูณก่อนและนำจำนวนนับของตัวตั้งมาคูณกับเศษส่วนก่อนเพื่อที่จะตัดทอนเศษส่วน จากนั้นคูณจำนวนนับของจำนวนคละ ซึ่งทั้งสองวิธีการข้างต้นผิด ซึ่งในข้อนี้ตัวเลือกที่ถูกต้องคือการเขียนจำนวนคละในรูปเศษเกินก่อน จะได้ $2\times3\frac{1}{4}=2\times\frac{13}{4}$ และ $3\times1\frac{5}{6}=3\times\frac{11}{6}$ สามารถแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนได้โดยต้องอธิบายและยกตัวอย่างว่าการคูณเศษส่วนที่มีจำนวนคละควรเขียนจำนวนคละในรูปเศษเกินก่อนจึงค่อยทำการคูณ

พบว่ามีข้อสอบที่มีจำนวนนักเรียนตอบผิดมากกว่าร้อยละ 30 โดยเป็นโจทย์ ข้อที่ 17 ข้อใดแสดงการดำเนินการ $\frac{2}{3}\div\frac{3}{4}$ ได้ถูกต้อง และข้อที่ 39 ข้อใดแสดงการดำเนินการ $\frac{1}{4}\div\frac{2}{5}$ ได้ถูกต้อง มีความคลาดเคลื่อนในเรื่องการหารเศษส่วนด้วยเศษส่วน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดว่าสามารถเปลี่ยนการหารเป็นการคูณได้เลยโดยไม่กลับเศษส่วนส่วนของตัวหาร คือ $\frac{2}{3}\div\frac{3}{4}=\frac{2}{3}\times\frac{3}{4}$ และ $\frac{1}{4}\div\frac{2}{5}=\frac{1}{4}\times\frac{2}{5}$ ซึ่งเป็นวิธีการที่ผิดเพราะการดำเนินการคูณกับการหารต่างกัน และการหารระหว่าง

เศษส่วนทั้ง 2 จำนวนโดยกลับเศษส่วนตัวหาร คือ $\frac{2}{3}\div\frac{3}{4}=\frac{2}{3}\div\frac{4}{3}$ และ $\frac{1}{4}\div\frac{2}{5}=\frac{1}{4}\div\frac{5}{2}$ ซึ่งเป็นวิธีการที่ผิดเพราะเมื่อกลับเศษส่วนที่ตัวหารแล้วต้องเปลี่ยนเป็นการคูณเศษส่วนของทั้ง 2 จำนวน และการนำส่วนกลับของตัวตั้งคูณด้วยตัวหาร คือ $\frac{2}{3}\div\frac{3}{4}=\frac{3}{2}\times\frac{3}{4}$ และ $\frac{1}{4}\div\frac{2}{5}=\frac{4}{1}\times\frac{2}{5}$ ซึ่งเป็นวิธีการที่ผิดเพราะการเปลี่ยนเครื่องหมายหารเป็นคูณต้องกลับเศษส่วนที่ตัวหารเท่านั้น ซึ่งนักเรียนควรนำเศษส่วนที่เป็นตัวตั้งคูณด้วยส่วนกลับของตัวหาร จะได้ $\frac{2}{3}\div\frac{3}{4}=\frac{2}{3}\times\frac{4}{3}$ และ $\frac{1}{4}\div\frac{2}{5}=\frac{1}{4}\times\frac{5}{2}$ ถึงจะถูกต้อง สามารถแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนได้โดยต้องอธิบายและยกตัวอย่างให้นักเรียนเห็นการหารในรูปแบบเศษส่วน คือ เปลี่ยนการหารเป็นการคูณ จับตัวหารกลับตัวเศษเป็นตัวส่วน โดยนักเรียนต้องมีความเข้าใจในการหาส่วนกลับของเศษส่วนด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Makhubele (2021) ได้ทำการวิจัย เรื่องการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดเรื่องเศษส่วนที่แสดงโดยผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยสุ่มตัวอย่างผู้เรียนโดยตั้งใจ 30 คนเข้าร่วมในการศึกษานี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบทดสอบเศษส่วนซึ่งคำถามถูกเลือกจากเอกสารการสอบการประเมินระดับชาติประจำปีต่าง ๆ ที่ประกอบด้วย การบวก ลบ คูณ และหารการดำเนินการเศษส่วน จากการวิเคราะห์พบว่าสาเหตุหลักของข้อผิดพลาดคือ การขาดความเข้าใจในแนวคิดพื้นฐาน ความรู้เดิมของผู้เรียนความเข้าใจผิด และการใช้กฎอย่างไม่ถูกต้อง ในผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีข้อบกพร่องเรื่องการหารเศษส่วน การเปลี่ยนเครื่องหมายหารเป็นคูณโดยไม่กลับเศษส่วนของตัวหาร บางครั้งผู้เรียนจำขั้นตอนการกลับเศษส่วนของตัวหารไม่ได้ ผู้เรียนจำได้แค่คูณเท่านั้น หลังจากเปลี่ยนเครื่องหมายหารแล้วก็ทำการคูณทั้งตัวเศษและตัวส่วนเข้าด้วยกัน ตัวอย่าง $\frac{3}{5}\div\frac{7}{8}=\frac{3}{5}\times\frac{7}{8}=\frac{14}{56}=4$ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรอรนงค์ แก้วประเสริฐ (2560) เรื่อง การวินิจฉัยมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดธรรมสถิติ์วราราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า มโนทัศน์ที่บกพร่องทางการเรียน ดังนี้คือข้อบกพร่องด้านทักษะการคำนวณ คิดเป็นร้อยละ 77.1 ข้อบกพร่องด้านกระบวนการ คิดเป็นร้อยละ 65.1 ข้อบกพร่องที่พบ คือ นักเรียนตั้งหลักการบวกลบคูณหารเศษส่วน

3.3 การบวก ลบ คูณ หารระคนของเศษส่วนและจำนวนคละ พบว่ามีข้อสอบที่มีจำนวนนักเรียนตอบผิดมากกว่าร้อยละ 30 โดยเป็นโจทย์ ข้อที่ 19 ข้อใดแสดงการดำเนินการ $\frac{5}{12}\div\frac{8}{15}+1\frac{5}{6}$ ได้ถูกต้องและข้อ 41 ข้อใดแสดงการดำเนินการ $\frac{10}{27}\div\frac{16}{33}+2\frac{4}{15}$ ได้ถูกต้อง นักเรียนบางส่วนมีความคลาดเคลื่อนในเรื่องการหารเศษส่วนด้วยเศษส่วนให้เป็นการคูณเศษส่วนจากนั้นค่อยบวกกับ

เศษส่วนเกิน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่าการหารเศษส่วนสามารถเปลี่ยนการหารเป็นการคูณได้เลย คือ $\frac{5}{12}\div\frac{8}{15}+1\frac{5}{6}=\frac{5}{12}\times\frac{8}{15}+\frac{11}{6}$ และ $\frac{10}{27}\div\frac{16}{33}+2\frac{4}{15}=\frac{10}{27}\times\frac{16}{33}+\frac{34}{15}$ และการสลับตัวตั้งเป็นตัวหาร ตัวหารเป็นตัวตั้งแล้วเปลี่ยนเป็นการคูณ คือ $\frac{5}{12}\div\frac{8}{15}+1\frac{5}{6}=\frac{8}{15}\times\frac{5}{12}+\frac{11}{6}$ และ $\frac{10}{27}\div\frac{16}{33}+2\frac{4}{15}=\frac{16}{33}\times\frac{10}{27}+\frac{34}{15}$ ซึ่งตัวเลือกทั้งสองข้างต้นที่ผิด โดยตัวเลือกที่ถูกต้อง ต้องนำเศษส่วนที่เป็นตัวตั้งคูณด้วยส่วนกลับของตัวหาร $\frac{10}{27}\div\frac{16}{33}+2\frac{4}{15}=\frac{10}{27}\times\frac{33}{16}+\frac{34}{15}$ จึงจะถูกต้อง สามารถแก้ไขมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนได้โดยต้องอธิบายการดำเนินการการบวกลบคูณหารและลำดับการดำเนินการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Brueckner and Bond (1995: 1-25 อ้างถึงใน ปิยณัฐ ชัยเพ็ง, 2559: 93) ได้ศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในการเรียนเรื่องเศษส่วนและการสร้างแบบสอบวินิจฉัยเป็นหน่วยย่อย ๆ คือ การบวกการลบการคูณและการหารโดยศึกษาจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 600 คน มีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน ดังนี้ การหารใช้วิธีการผิดเช่น การเปลี่ยนเป็นวิธีคูณ โดยไม่กลับเศษเป็นส่วนของตัวหารมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในการคิดคำนวณ

4. มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนด้านการตีความจากโจทย์

การแก้โจทย์ปัญหาเศษส่วนและจำนวนคละ พบว่า ไม่มีข้อสอบข้อใดที่นักเรียนตอบผิดมากกว่าร้อยละ 30 โดยนักเรียนส่วนใหญ่เลือกตอบถูกต้อง ซึ่งไม่มีความคลาดเคลื่อนอาจเกิดจากการที่นักเรียนมีความเข้าใจในการเปลี่ยนประโยคภาษาเป็นประโยคสัญลักษณ์ สามารถตีความจากโจทย์ปัญหาได้ เนื่องจากโจทย์ปัญหาไม่ได้มีความซับซ้อนมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ครูผู้สอนทราบว่านักเรียนมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในเรื่องเศษส่วน เพื่อรู้จุดบกพร่องในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยครูผู้สอนสามารถปรับการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน ที่ดีขึ้น และยังเป็นแนวทางในการเรียนการสอน เพื่อจะได้ลดปัญหาในการเรียนการสอนและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยในเนื้อหาโจทย์ปัญหาให้มีความซับซ้อนมากกว่านี้เพื่อให้เห็นมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนด้านการตีความจากโจทย์ของนักเรียนชัดเจนมากขึ้น

2. ควรสร้างแบบทดสอบวินิจฉัยให้มีจำนวนข้อเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ เพราะแบบทดสอบบางข้อได้ถูกตัดทิ้งหลังจาก Try Out และพิจารณาค่า Chi-Square จึงทำให้เนื้อหาไม่ครอบคลุม

3. ควรหาปัจจัยที่ส่งผลต่อจุดบกพร่องทางการเรียนของนักเรียนในเนื้อหาที่ได้เรียนผ่านมา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กัญญ์วรา หลักเพชร. (2564). **การวินิจฉัยข้อบกพร่องทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนในเครือข่ายที่ 32 สำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปิยณัฐ ชัยเพ็ง. (2559). **การศึกษามโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับเศษส่วน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2564). **สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563**. ค้นเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2565, จาก http://www.newonetresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/Summary ONETP6_2563.pdf

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2554). **ครูคณิตศาสตร์มืออาชีพเส้นทางสู่ความสำเร็จ**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

อรอรนงค์ แก้วประเสริฐ. (2560). **การวินิจฉัยมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนในวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการบวก ลบ คูณ หาร เศษส่วน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดธรรมสถิติ์วราราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม**. สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Aliustaoglu, F., Tuna, A., & Biber, A. Ç. (2018). *Misconceptions of Sixth Grade Secondary School Students on Fractions.* **International Electronic Journal of Elementary Education**, 10(5): 591-599.

Lestiana, H. T., Rejeki, S., & Setyawan, F. (2016). *Identifying Students' Errors on Fractions.* **Journal of Research and Advances in Mathematics Education**, 1(2): 131-139.

Makhubele, Y. E. (2021). *The Analysis of Grade 8 Fractions Errors Displayed by Learners Due to Deficient Mastery of Prerequisite Concepts.* **International Electronic Journal of Mathematics Education**, 16(3): 1-15.

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New Normal) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่นาจร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6

Administration of Student Support Systems in the New Normal Era in Educational Opportunity Expansion School of Mae Na Chon Educational Quality Development Network Group under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 6

วรวัฒน์ ทองจันทร์
นักศึกษา การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
E-mail: warawat517@gmail.com
สังวาร วังแจ่ม
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
E-mail: sangwan@gmail.com
สุรศักดิ์ สุทธสิริ
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
E-mail: surasak@northcm.ac.th
Warawat Tongjun
Student, Master of Education Program in Educational Administration,
North-Chiang Mai University
Sangwan Wangcham
Lecturer, Master of Education Program in Educational Administration,
North-Chiang Mai University
Surasak Suttasiri
Lecturer, Master of Education Program in Educational Administration,
North-Chiang Mai University

รับเข้า: *21 กุมภาพันธ์ 2566* **แก้ไข:** *5 มีนาคม 2566* **ตอบรับ:** *11 มีนาคม 2566*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New Normal) และ 2) แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New Normal) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่นาจร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 57 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New Normal) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่นาจร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 4.42 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 2) แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ สถานศึกษาควร จัดให้มีการประชุมวางแผน ตามแผนปฏิบัติราชการของสถานศึกษา ครูประจำชั้นควรจัดทำระเบียนสะสม (ปพ.8) ให้เป็นปัจจุบันออกเยี่ยมบ้านนักเรียนตามปฏิทินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรูปแบบออนไซต์และออนไลน์ บุคลากรควรศึกษาการใช้เครื่องมือการประเมินความฉลาดทางอารมณ์(EQ) ผ่านทางเว็บไซต์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ครูควรสอดแทรกกิจกรรมที่หลากหลายผ่านทางกลุ่มไลน์หรือกลุ่มเฟซบุ๊ก จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ในยุคปกติใหม่ (New Normal) ทั้งทางด้านกีฬา ศิลปะและการงานอาชีพ ควรใช้เทคโนโลยีเข้ามาประสานงานการส่งต่อนักเรียนไปยังภาคีเครือข่ายอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเรียนรู้ในยุคปกติใหม่ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

This research aimed to study the administration of student support systems in the New Normal Era and to propose guidelines for the administration of student support systems in the New Normal Era in educational opportunity expansion school of Mae Na Chon Educational Quality Development Network Group under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 6. The population was 57 administrators, teachers and educational personnel. The tools used were 1. a questionnaire 2. focus group discussion form. The data were analyzed by the statistical methods of arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The results revealed that 1) the administration of student support systems in the New Normal Era in educational opportunity expansion school of Mae Na Chon Educational Quality Development Network Group under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 6, in overall, was at a high level. 2) Guidelines for the administration of student support systems were as follows; the school should arrange a planning meeting according to the action plan of the school. Homeroom teachers should prepare up-to-date cumulative records. Teachers should visit the student's home according to the On-site and On-Line visit schedule. Personnel should study the usage of emotional intelligence assessment (EQ) tools through the website of the Department of Mental Health, Ministry of Public Health. Teachers should insert a variety of activities through the line Group or Facebook Group, organize activities to promote knowledge about learning in the New Normal both in sports, arts and careers, and use technology to coordinate the rapid and effective transfer of students to the network partners.

Keywords: student support system, learning in the new normal, educational opportunity expansion school

บทนำ

ต้นปี พ.ศ. 2563 การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 (COVID-19) ได้รับการประกาศจากองค์การอนามัยโลก (WHO) ให้เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern: PHEIC) โรคโควิด-19 แพร่ระบาดไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทยดำเนินการและออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อ ลดผลกระทบของการแพร่ระบาดที่มีต่อสังคม ซึ่งขยายวงกว้างตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน ไปจนถึงระดับจังหวัดและระดับประเทศ สถานศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมที่มีบทบาทอย่างมากในการสร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ปลอดภัย มีมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคโควิด-19 และแนวปฏิบัติเพื่อการดูแลสุขภาพอนามัย เพื่อคุ้มครองนักเรียนและนักศึกษา ตลอดจนเป็นช่องทางสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนและครอบครัวได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อที่จะป้องกันการติดเชื้อในชุมชนได้ โดยบุคลากรทางการศึกษาและผู้ดูแลนักเรียนที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค สามารถให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองของนักเรียนได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

New Normal หรือความปกติใหม่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านการทำงาน การดูแลสุขภาพ หรือการจัดการเรียนรู้ที่จะต้องปรับตัว เช่น การรับประทานอาหาร การเดินทาง การพูดคุย เป็นต้น ทำให้มนุษย์ต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนไปจากเดิม สถานศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ในการเรียนการสอนมาเป็นแบบออนไลน์ เพื่อลดการเผชิญหน้าและเว้นระยะห่างระหว่างกัน นอกจากนี้ยังต้องงดกิจกรรมที่จัดเพื่อพัฒนาผู้เรียนมาเป็นกิจกรรมแบบออนไลน์ (กาญจนา บุญภักดิ์, 2563) การเรียนรู้ในยุคปกติใหม่เป็นการเรียนรู้ที่มีแพลตฟอร์ม และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีความพอเพียงและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง โดยผู้สอนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการที่จะออกแบบการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างสูงสุดในการเรียนรู้และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม (วิชัย วงศ์ใหญ่ และ มารุต พัฒผล, 2563)

ตามนโยบายของรัฐบาล “จะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” ที่ให้ความสำคัญกับคนทุกกลุ่ม และเพื่อให้คนไทยทุกคนได้รับประโยชน์ในทุกด้านอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม แต่เนื่องจากในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ผ่านมาและที่กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ทำให้ผู้เรียนจำนวนมากหลุดออกจากระบบการศึกษาภาคบังคับ การศึกษาระดับมัธยมศึกษา การศึกษาอาชีวศึกษา และการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินการส่งเสริมโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา “พาน้องกลับมาเรียน” เพื่อติดตามผู้เรียนนำกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) ซึ่งแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ ยังได้นำ Innovation Technology (IT) มาประยุกต์ใช้เป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพนักเรียน ครู ผู้ปกครอง จนกลายเป็นระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีกระบวนการ 7 ด้าน ที่เรียกว่า กระบวนการ (7S) IT Model

การจัดการศึกษาในต้นปีการศึกษา 2565 กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่นาจร คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 ซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอแม่แจ่ม มี 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่นาจร และตำบลแม่ศึก ประกอบด้วยโรงเรียนจำนวน 13 โรงเรียน ซึ่งมีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ 1. โรงเรียนบ้านแม่นาจร 2. โรงเรียนบ้านแม่ซา และ 3. โรงเรียนบ้านแม่เอาะ ในช่วงหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้เบาบางลง จากระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล Data Management Center (DMC) วันที่ 10 มิถุนายน 2565 มีรายงานนักเรียนออกกลางคัน หลุดออกจากระบบการศึกษา นักเรียนขาดความต่อเนื่องในการเรียนรู้ เกิดความเบื่อหน่ายไม่กลับมาเรียน ตามวันเวลาที่สถานศึกษาเปิดเรียนในภาวะปกติ จึงเกิดปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ขาดโอกาสความเท่าเทียม ความเสมอภาคทางการศึกษา ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New

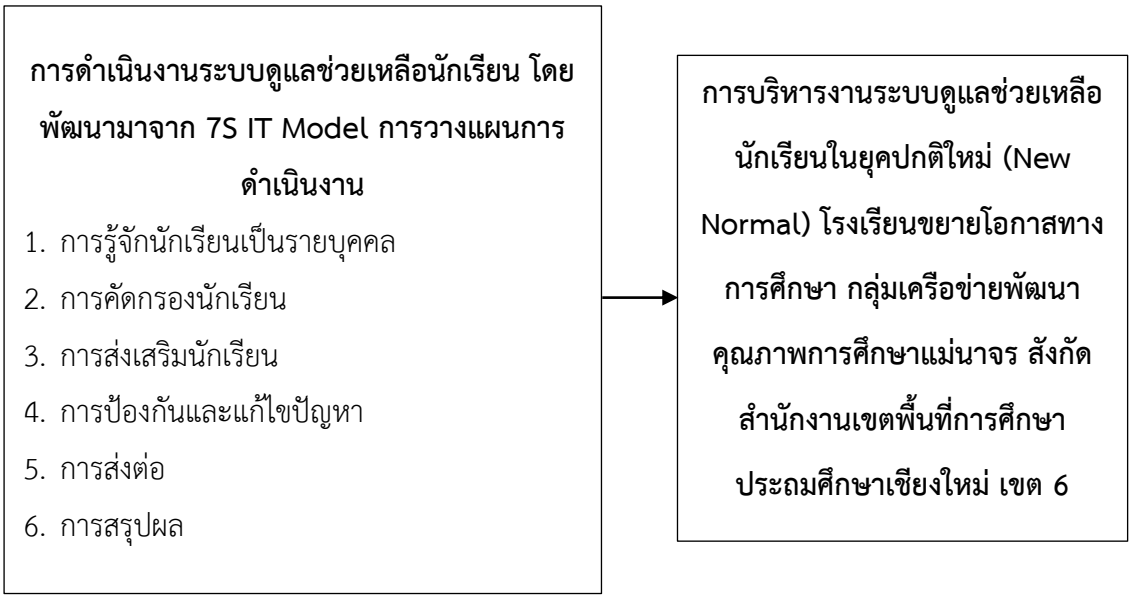
Normal) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่นาจร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New Normal) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่นาจร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New Normal) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่นาจร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New Normal) ที่พัฒนามาจาก 7S IT Model การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดมาบข่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561: 14) เพื่อสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่นาจร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 57 คน

ผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) จำนวน 12 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็น 1. แบบสอบถาม และ 2. แบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่ม

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน เป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice)

ตอนที่ 2 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New Normal)โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่นาจร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 โดยพัฒนามาจาก 7S IT Model ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน บูรณาการกับแนวปฏิบัติในยุคปกติใหม่ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ดังนี้ 1) การวางแผนการดำเนินงาน 2) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) การคัดกรองนักเรียน 4) การส่งเสริมนักเรียน 5) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 6) การส่งต่อ 7) การสรุปผล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scales) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) แบ่งเป็น 5 ระดับ แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

5	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ใน	ระดับมากที่สุด
4	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ใน	ระดับมาก
3	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ใน	ระดับปานกลาง
2	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ใน	ระดับน้อย
1	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ใน	ระดับน้อยที่สุด

2. แบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New Normal) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนา

คุณภาพการศึกษาแม่นาจร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 กำหนดประเด็นการสนทนาจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำในแต่ละด้านของแบบสอบถาม

การทดสอบเครื่องมือวิจัย

1. นำแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือการวิจัยไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมและความถูกต้องของเนื้อหารวมทั้งให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ หรือค่าดัชนี IOC รายละเอียดค่าดัชนี IOC มีดังนี้

หากผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าข้อคำถามมีความเหมาะสม คะแนนเท่ากับ 1

หากผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าไม่แน่ใจถึงความเหมาะสม คะแนนเท่ากับ 0

หากผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าข้อคำถามมีไม่ความเหมาะสม คะแนนเท่ากับ -1

สำหรับการพิจารณาว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงหรือไม่ จะพิจารณาจากค่าดัชนี IOC ที่มีมากกว่า 0.50 ขึ้นไป โดยผลการตรวจสอบ IOC มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 ค่า IOC ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิที่แก้ไขเรียบร้อยและปรับปรุงให้สมบูรณ์แล้วไปเก็บตัวอย่าง (Try Out) จำนวน 30 ราย แล้วนำมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค ได้ผลเท่ากับ 0.93

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย รายละเอียดดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับค่อนข้างน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ผลการวิจัย

1. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New Normal) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่นาจร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New Normal) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่นาจร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 โดยรวม (N=57)

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New Normal)	**ระดับปฏิบัติ**		
	μ	**σ**	**แปลผล**
1. ด้านการวางแผนการดำเนินงาน (schedule)	4.43	0.52	มาก
2. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (survey)	4.38	0.57	มาก
3. ด้านการคัดกรองนักเรียน (section)	4.61	0.50	มากที่สุด
4. ด้านการส่งเสริมนักเรียน (support)	4.43	0.56	มาก
5. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา (save)	4.42	0.54	มาก
6. ด้านการส่งต่อ (send)	4.37	0.49	มาก
7. ด้านการสรุปผล (summary)	4.27	0.46	มาก
โดยรวม	**4.42**	**0.52**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New Normal) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่นาจร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ=4.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน (section) อยู่ในระดับมากที่สุด (μ=4.61) รองลงมา คือ ด้านการวางแผนการดำเนินงาน (schedule) อยู่ในระดับมาก (μ=4.43) ด้านการส่งเสริมนักเรียน (support) อยู่ในระดับมาก (μ=4.43) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา (save) อยู่ในระดับมาก (μ=4.42) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (survey) อยู่ในระดับมาก (μ=4.38) ด้านการส่งต่อ (send) อยู่ในระดับมาก (μ=4.37) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ ด้านการสรุปผล (summary) อยู่ในระดับมาก (μ=4.27) ตามลำดับ

2. แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New Normal) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่นาจร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 จากการสนทนากลุ่ม โดยนำประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแต่ละด้านของแบบสอบถาม มาเป็นประเด็นการสนทนากลุ่ม(Focus Group)ได้ผล ดังนี้

ด้านการวางแผนการดำเนินงาน (schedule) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีการสร้างแบบสอบถามออนไลน์ ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลได้อย่างรวดเร็วโดยที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (survey) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีการใช้เครื่องมือที่สร้างจาก Google Forms, Google Meet, Line, Facebook ในการรวบรวมข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบ

ด้านการคัดกรองนักเรียน (section) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีการใช้เครื่องมือที่สร้างอย่างหลากหลายทั้งออนไลน์และออนไซต์ เช่น การประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ผ่านทางเว็บไซต์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ด้านการส่งเสริมนักเรียน (support) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีการสอดแทรกกิจกรรมผ่านการเรียนการสอนกลุ่มไลน์และกลุ่มเฟซบุ๊กของนักเรียน ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา (save) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีการประชุมออนไลน์ การสร้างกลุ่มไลน์และกลุ่มเฟซบุ๊ก เพื่อติดต่อสื่อสารกันและการป้องกันตนเองจากโรคระบาดโควิด-19

ด้านการส่งต่อ (send) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ โรงเรียนทำการส่งต่อภายนอกไปยังภาคีเครือข่ายในกรณีที่ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ เช่น สถานพยาบาล สถานีตำรวจ บ้านพักเด็ก และหน่วยงานอื่น ๆ

ด้านการสรุปผล (summary) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีการถอดบทเรียน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ปัญหา

อภิปรายผล

1. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New Normal) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่นาจร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ดำเนินการคัดกรองส่งเสริมนักเรียน รวมทั้งป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้มีผลการดำเนินงานดีเป็นที่น่าพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ การุณ เชิดชู (2557) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนพร้าววิทยาคม อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

หากพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านการวางแผนการดำเนินงาน (schedule) อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าสถานศึกษามีการประชุมวางแผนกำหนดทิศทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนชัดเจน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นัฏพันธ์ ดิศเจริญ (2565) ที่ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ด้านการวางแผนการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี วางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ประชุมวางแผนกำหนดทิศทางการดำเนินงาน

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (survey) อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างครูกับนักเรียน จนนักเรียนเกิดความไว้วางใจเชื่อมั่นและศรัทธา มีการดำเนินการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการเยี่ยมบ้านแบบออนไลน์และออนไซต์ตามสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ สุธิดา พงษ์สวัสดิ์ (2561) ที่ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนืองบุรี ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งต่อ การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งเสริม และพัฒนานักเรียน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ด้านการคัดกรองนักเรียน (section) อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการดำเนินการคัดกรองนักเรียน ด้านจิตใจและอารมณ์ ด้านพฤติกรรม ด้านการเรียน และมีการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อคัดกรองนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิดาภา มาประดิษฐ์ (2560) ได้ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 พบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำแนกตามเพศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน

ด้านการส่งเสริมนักเรียน (support) อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการจัดโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะความสามารถของนักเรียนแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียน และครูประจำวิชามีการให้ความรู้ในการดูแลด้านสุขภาพและความสะอาด

เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อ มีการแนะนำการใช้หน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์และการล้างมืออย่างถูกวิธี จึงสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ในยุคปกติใหม่ (New Normal) อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ การุณ เชิดชู (2557) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนพร้าววิทยาคม อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการส่งเสริมนักเรียนมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อระเบียบต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา (save) อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการเอาใจใส่นักเรียนโดยทั่วถึงเท่าเทียมกันทุกคน มีการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอก เพื่อช่วยกันสอดส่องดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและหน่วยงานอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี เตยอ่อน (2558) ศึกษาเรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเจ็ดริ้ว (สาครกิจโกศล) พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

ด้านการส่งต่อ (send) อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการชี้แจงให้นักเรียนและผู้ปกครองเข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อนักเรียนไปรับการช่วยเหลือ มีการจัดทำแบบบันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชาในรูปแบบออนไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัย กรดา มลิลา (2564) ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับมาก ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้นต่อไป

ด้านการสรุปผล (summary) อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการรายงานสรุปผลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อคณะกรรมการสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดอย่างสม่ำเสมอ มีการประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์ของโรงเรียนหรือเฟซบุ๊กเพื่อการเข้าถึงข้อมูลสรุปผลการรายงานอย่างถูกต้องและเมื่อสิ้นปีการศึกษา มีการนำผลการดำเนินงานมารวบรวมสรุปผลเป็นภาพรวมของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ที่พบว่า กระบวนการ (7S) IT Model วิธีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรูปแบบ 7S Model ของโรงเรียนวัดมาบข่า ขั้นตอนที่ 7 การสรุปผล (S7) Summary Innovation Technology เมื่อสิ้นปีการศึกษามีการนำผล การดำเนินงานมารวบรวมสรุปผลเป็นภาพรวมของโรงเรียน มีการถอดบทเรียนนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ปัญหา และหาแนว

ทางแก้ไขเพื่อดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปีถัดไป โดยใช้การประชุมออนไลน์ เพื่อการป้องกันตนเองจากโรคระบาด COVID-19

2. แนวทางการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New Normal) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่นาจร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 ดังนี้

ด้านการวางแผนการดำเนินงาน (schedule) คือ สถานศึกษาควรมีการเลือกใช้แบบฟอร์มสำรวจความคิดเห็น การสำรวจความพึงพอใจ การลงทะเบียนในการวางแผนดำเนินงานให้เหมาะสมกับผู้ร่วมประชุม จัดให้มีการประชุมวางแผนตามแผนปฏิบัติราชการของสถานศึกษา สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำสูงสุดในสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการและให้ความสำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จจึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางในการดำเนินงาน ได้แก่ การบริหารจัดการให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (survey) คือ ครูประจำชั้นควรจัดทำระเบียนสะสม (ปพ.8) ให้เป็นปัจจุบันและส่งต่อครูที่ปรึกษาเมื่อสิ้นปีการศึกษา เมื่อนักเรียนผ่านเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล เพื่อเลื่อนระดับชั้นที่สูงขึ้น มีกิจกรรมการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนตามปฏิทินของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรูปแบบออนไซต์และออนไลน์ภาคเรียนละ 1 ครั้ง สอดคล้องกับแนวคิดของศิริพร สุจาดึก (2562) ที่พบว่า โรงเรียนควรมีการกำหนดปฏิทินในการวางแผนการบันทึกข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดทำเป็นแฟ้ม มีการจัดระบบข้อมูลนักเรียนที่สะดวกในการนำออกมาใช้เป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

ด้านการคัดกรองนักเรียน (section) คือ บุคลากรควรจะต้องศึกษาการใช้เครื่องมือการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ผ่านทางเว็บไซต์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาโดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงด้านสิ่งเสพติดให้โทษ เช่น กัญชา บุหรี่ เหล้า เบียร์ ครูประจำชั้นมีการคัดกรองโดยใช้เครื่องมือที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง สอดคล้องกับแนวคิด Douglas (2017) ได้ศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีความผิดปกติทางอารมณ์หรือพฤติกรรม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความต้องการบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพให้มีรูปแบบทางเลือกที่จะต้องการได้รับการสนับสนุน เพื่อให้มีความเข้าใจที่ดีขึ้น มีการพัฒนาโปรแกรมการศึกษาเป็นรายบุคคลสำหรับนักเรียนที่มีความผิดปกติทางอารมณ์หรือพฤติกรรม

ด้านการส่งเสริมนักเรียน (support) คือ ครูควรสอดแทรกกิจกรรมที่หลากหลายผ่านทางกลุ่มไลน์หรือกลุ่มเฟซบุ๊กระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง และครูประจำชั้น จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ในยุคปกติใหม่ (New Normal) ทั้งทางด้านกีฬา ศิลปะ และการงานอาชีพเพื่อเป็น

ทางเลือกให้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมทักษะความสามารถของนักเรียนแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสมตามศักยภาพ สอดคล้องกับแนวคิด จุติกรณ์ นิสสัย (2558) ที่พบว่า แนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ คณะครูควรจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนมีการจัดกิจกรรมโฮมรูม จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน จัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี และคณะครูจัดกิจกรรมกีฬาเพื่อพัฒนานักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา (save) คือ ครูควรสอดแทรกกิจกรรมที่หลากหลายผ่านทางกลุ่มไลน์หรือกลุ่มเฟซบุ๊กระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง และครูประจำชั้น จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ในยุคปกติใหม่(New Normal) ทั้งทางด้านกีฬา ศิลปะ และการงานอาชีพเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมทักษะความสามารถของนักเรียนแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสมตามศักยภาพ โดยสอดคล้องกับแนวคิด Jackson (2017) ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของการจัดกลุ่มที่ปรึกษาปัญหาพฤติกรรมด้านเชาวน์ปัญญา โดยเน้นเทคนิคการควบคุมตนเอง ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมในชั้นเรียนและประสิทธิภาพในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมนี้มีผลกระทบในด้านบวกที่มีผลต่อพฤติกรรมในชั้นเรียนและประสิทธิภาพในตนเอง

ด้านการส่งต่อ (send) คือ ครูควรใช้เทคโนโลยีเข้ามาประสานงานการส่งต่อนักเรียน ไปยังภาคีเครือข่าย เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล สถานีตำรวจ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องดูแลช่วยเหลือเอาใจใส่ระหว่างการดำเนินงานส่งต่อกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจจากผู้ปกครองและรายงานผู้ปกครองทุกช่องทางในรูปแบบออนไลน์ มีการบันทึกและสรุปผลการส่งต่อนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้อง ในการช่วยเหลือนักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูฝ่ายปกครอง ครูที่ปรึกษาในรูปแบบออนไลน์ สอดคล้องกับแนวคิด ขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) ผู้บริหารควรกำหนดแนวทางการส่งต่อนักเรียนให้ชัดเจน และให้ความรู้กับครูที่ปรึกษาในการส่งต่อ เพื่อดำเนินการส่งต่อนักเรียนได้อย่าง ถูกต้องตามกระบวนการ และควรมีการชี้แจงผู้ปกครองให้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของ การส่งต่อนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหา มีการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญหรือองค์กรภายนอก เพื่อให้มีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนได้ถูกต้องต่อไป

ด้านการสรุปผล (summary) คือ สถานศึกษาควรมีการถอดบทเรียน โดยการสะท้อนคิด (reflection) เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ปัญหาและนำเสนอ รายงานต่อผู้บังคับบัญชาเมื่อสิ้นปีการศึกษา มีการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทางในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปีถัดไป โดยใช้ข้อมูลเดิมที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นข้อมูลพื้นฐาน นำผลสรุปการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New Normal) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่นาจร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ยังมีประเด็นที่ควรมีการพัฒนาและส่งเสริมการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนี้ 1) ด้านการคัดกรองนักเรียน สถานศึกษาควรมีการดำเนินการคัดกรองนักเรียน ด้านจิตใจและอารมณ์ ด้านพฤติกรรม ด้านการเรียน และมีการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อคัดกรองนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้ 2) ด้านการวางแผนการดำเนินงาน สถานศึกษาควรมีการประชุมวางแผนกำหนดทิศทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนชัดเจน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเป็นระบบ 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน สถานศึกษาควรจัดโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะความสามารถของนักเรียนแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา สถานศึกษาควรเอาใจใส่นักเรียนโดยทั่วถึงเท่าเทียมกันทุกคน มีการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง 5)ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษาควรวิเคราะห์ปรับปรุงข้อมูลนักเรียนเป็นปัจจุบัน ครูประจำชั้นควรจัดทำระเบียนสะสม (ปพ.8) โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาจัดเก็บข้อมูล และดำเนินการส่งต่อข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบ 6) ด้านการส่งต่อ สถานศึกษาควรชี้แจงให้นักเรียนและผู้ปกครองเข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อนักเรียนไปรับการช่วยเหลือ มีการจัดทำแบบบันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป 7) ด้านการสรุปผล สถานศึกษามีการรายงานสรุปผลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อคณะกรรมการสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

2. แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ ด้านการสรุปผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สถานศึกษาควรมีการถอดบทเรียนโดยการสะท้อนคิด (reflection) เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ปัญหาและนำเสนอผลสรุปการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคปกติใหม่ (New Normal) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาต่อไป

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ทำให้การถอดบทเรียนโดยการสะท้อนคิดในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยุคปกติใหม่ (New Normal) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรดา มลิลา. (2564). *การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1.* **วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์,** 8(2): 30-42.

กาญจนา บุญภักดิ์. (2563). *การจัดการเรียนรู้ยุค New Normal.* **วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม,** 19(2): A1.

การุณ เชิดชู. (2557). **การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนพร้าววิทยาคม อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ขวัญเนตร มูลทองจาด. (2564). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี.** การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จุติกรณ์ นิสสัย. (2558). **การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านหนองปรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3.**วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

นัฏพันธ์ ดิศเจริญ. (2564). **การพัฒนากลยุทธ์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1.** สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

ปราณี เตยอ่อน. (2558). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเจ็ดริ้ว (สาครกิจโกศล).** การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิชัย วงศ์ใหญ่ และ มารุต พัฒผล. (2563). **การออกแบบการเรียนรู้ใน New Normal**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริพร สุจาดึก. (2562). *แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในอำเภอพยุหะคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1.* **วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ**, (7)21: 242-251.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). **คู่มือครูสำหรับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับโรคโควิด-19**. กรุงเทพฯ: กสศ.

_____. (2565). **คู่มือการใช้ระบบพาน้องกลับมาเรียน**. กรุงเทพฯ: สพฐ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). **แบบรายงานการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดมาบข่า**. โรงเรียนวัดมาบข่า.

สุธิดา พงษ์สวัสดิ์. (2561). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี.**การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Douglas Cheney. (2017). **Transition of Secondary Student with Emotional or Behavioral Disoders.** Retrieved on October 22nd, 2017, from http://www.ncbi.nlm,nih.gov.

Likert, Rensis. (1967). **"The Method of Constructing and Attitude Scale".** In Reading in Fishbeic,M (Ed.), Attitude Theory and Measurement (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.

S.M. Jackson. (2017). **The effects of a cognitive–behavioral group counsel ingintervention that emphasizes self-management techniques on the classroom behavior and self- efficacy of middle school students.** Retrieved on August 27th, 2017, from http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22221447

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

A Development of the Learning Management Model on Computational Science Based on an Integrative New Normal Guidance in order to Promote Students' Competency in the Learning Area for Grade 7 Students

ชัยยุทธ ถนอมวงษ์
ครู โรงเรียนเทศบาล 5 (กระดาษไทยอนุเคราะห์)
E-mail: kroochaiyut@gmail.com
Chaiyut Thanomwong
Senior, Thetsaban 5 School (Kradardthaianukroh)

รับเข้า: *21 พฤศจิกายน 2565* **แก้ไข:** *21 ธันวาคม 2565* **ตอบรับ:** *20 มกราคม 2566*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการ และข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาทักษะการเรียน 2) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียน 3) การทดลองใช้ 4) ประเมินผลและถอดบทเรียนรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 5 (กระดาษไทยอนุเคราะห์) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ที่ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มได้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 นักเรียน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบทดสอบมีความเชื่อมั่น 0.94 และแบบประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที การวิเคราะห์เนื้อหา และการถอดบทเรียน

ผลการวิจัย พบว่า 1) การศึกษาความต้องการ และข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ทุกฝ่ายมีความต้องเกี่ยวการพัฒนารูปแบบการสอนที่เสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน โดยตระหนักถึงความสำคัญของรูปแบบการสอนตามหลักการขั้นตอนกระบวนการอย่างมีระบบสามารถนำไปปรับใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ด้วยแนวทางการจัดการเรียนแบบ New Normal ที่ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น โดยมีสื่อการเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน 2) รูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียนใช้รูปแบบ "EKKE Model" ประกอบด้วย (1) การสร้างความสนใจ (2) การสร้างความรู้ (3) การแก้ปัญหา (4) ขยายผลความรู้ 3) การทดลองใช้รูปแบบ พบว่า มีผลการประเมินประสิทธิภาพ 82.51/83.47 การเปรียบเทียบ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของนักเรียนอยู่ในระดับดี 4) การประเมินผลและถอดบทเรียน พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับมาก การถอดบทเรียน พบว่าการจัดการเรียน เป็นการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมทักษะในการคิดแก้ปัญหา ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

คำสำคัญ: สมรรถนะนักเรียน new normal

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study needs and basic information for developing study skills 2) develop model learning management 3) trial 4) evaluate and extract lessons from the computational science learning model using the New Normal approach, integrated to enhance grade 7 students' competency. A sample group were 25 grade 7 students (Room grade 7/1) of municipal 5 School (Kradardthaianukroh), semester 2, academic year 2021, obtained by stratified random sampling using simple cluster sampling. The research tools were a questionnaire, a test with a reliability of 0.94, and an evaluation form. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation values, t-test, and content analysis.

The results showed that 1) The study of needs and basic information was found that all parties must be involved in the development of teaching models that enhance student competencies. Realizing the importance of a teaching model based on principles and systematic process steps can be applied to solve various problems in daily life with the New Normal learning management approach that helps develop higher academic achievement by using teaching media that meet the needs of students. 2) Computational science learning management format with the integrated New Normal approach to enhance student competency using the "EKKE Model" format, consisted of (1) creating interest (2) creating knowledge (3) solving problems (4) expanding knowledge. 3) Experimenting with the model was found; that there were efficiency evaluation results of 82.51/83.47; comparison of learning achievement before and after learning was statistically significant difference at the .01 level; the assessment of important student competencies was at a good level. 4) Evaluation and lesson extract found that: student

satisfaction at a high level; lesson extract was found that learning management was a teaching method that aimed to promote problem-solving skills, helps encourage students to use their creativity it made students study with higher academic achievement.

Keywords: students' competency, new normal

บทนำ

การจัดการศึกษาที่มีการผสมผสานระหว่างวิทยาศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ จะเรียกว่าการศึกษาแบบบูรณาการ เป็นการเชื่อมโยงเนื้อหาความรู้จากทุกศาสตร์แขนงอื่น ๆ ทั้งวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาศาสตร์ และวิชาทั่วไป การบูรณาการเป็นการถ่ายทอดความรู้จากสาขาหนึ่งไปยังอีกสาขาหนึ่ง มิใช่เป็นการแยกความรู้ออกจากกัน John Dewey (1969: 114) ได้อธิบายถึงความจำเป็นที่ต้องจัดให้มีการสอนแบบบูรณาการ หรือการเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาการต่าง ๆ โดยไม่เน้นการเรียนเป็นรายวิชาว่าประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตของคนเรานั้นจะผสมผสานกันมิได้แยกออกเป็นส่วน ๆ ทั้งนี้มนุษย์จำเป็นต้องใช้ทักษะหลายประการในการเรียนรู้จากประสบการณ์ รวมทั้งในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นปัญหาง่าย ๆ หรือซับซ้อนเพียงใดก็ตาม แต่การจัดการเรียนที่แยกเนื้อหาวิชาจะทำให้การเรียนไม่สอดคล้องกับชีวิตจริงของนักเรียน เพราะนักเรียนมองไม่เห็นความเชื่อมโยงของสิ่งที่เรียนกับในชีวิตจริง ดังนั้น การจัดการเรียนที่เน้นการสอนแบบบูรณาการจะสอดคล้องกับชีวิตจริงของนักเรียนมากกว่า ช่วยให้นักเรียนเข้าใจและมองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงของเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ทั้งยังกระตุ้นให้เด็กใฝ่เรียนรู้ เนื่องจากเขาสามารถนำเนื้อหาและทักษะที่เรียนไปใช้ในชีวิตจริง (ประทุม อังกูรโรหิต, 2558: 4) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการนั้นมีประสิทธิภาพเพราะเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามความสนใจ ความสามารถ โดยเชื่อมโยงเนื้อหาสาระของศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สามารถนำความรู้ ทักษะและเจตคติไปสร้างงาน แก้ปัญหาและใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

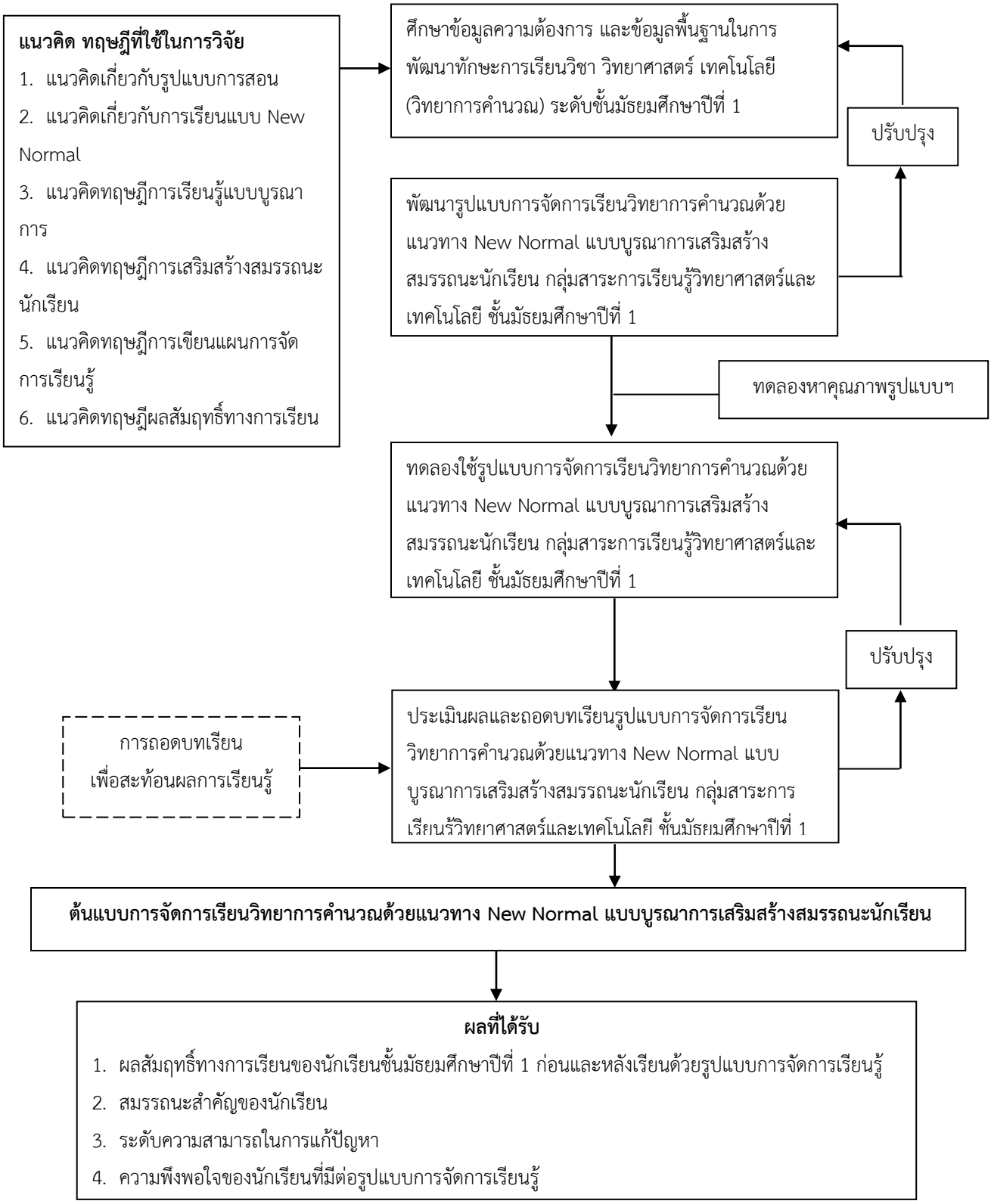
1. เพื่อศึกษาความต้องการ และข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาทักษะการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4. เพื่อประเมินผลและถอดบทเรียนรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานการวิจัย

การเปรียบเทียบผลการสอบก่อนหลังการอบรมของผู้เข้าร่วมอบรม มีความต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กรอบดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาความต้องการ และข้อมูลพื้นฐานจำนวน 10 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครู ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 5 (กระดาษไทยอนุเคราะห์) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 3 ห้องเรียน นักเรียน 53 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 5 (กระดาษไทยอนุเคราะห์) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ที่ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Simple Cluster Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มได้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 นักเรียน 25 คน

3. กลุ่มเป้าหมายในการถอดบทเรียน จำนวน 20 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู จำนวน 10 คน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และนักเรียนจำนวน 10 คน เป็นผู้ได้ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบมีความเชื่อมั่น 0.94 แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของนักเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้สถิติทดสอบที (t–test) แบบ Dependent

2. ประเมินสมรรถนะและสอบถามความพึงพอใจ ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

ผลการวิจัย

1. การศึกษาความต้องการ และข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาทักษะการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาระเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ทุกฝ่ายมีความต้องการเกี่ยวการพัฒนารูปแบบการสอนที่เสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน โดยตระหนักถึงความสำคัญของรูปแบบการสอนตามหลักการขั้นตอนกระบวนการอย่างมีระบบสามารถนำไปปรับใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันครูมีความต้องการ เรียนรู้ รูปแบบ ทักษะ และเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีระบบ ด้วยแนวทางการจัดการเรียนแบบ New Normal ที่ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น พัฒนาสมรรถนะนักเรียน เร้าความสนใจ

ในการเรียน โดยมีสื่อการเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียนนักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองในระดับกลุ่มกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดและบูรณาการความรู้ไปพร้อม ๆ กัน และสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเอง เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใช้รูปแบบ “EKKE Model”

2.1 รูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใช้รูปแบบ “EKKE Model” ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 1) การสร้าง ความสนใจ (Engagement: E) 2) การสร้างความรู้ (Knowledge Creation: K) 3) การแก้ปัญหา (Knowledge Utilization: K) 4) ขยายผลความรู้ (Elaboration: E)

2.2 การประเมินการกำหนดองค์ประกอบรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2.3 การทดสอบหาค่าประสิทธิภาพขั้นทดลองภาคสนาม นักเรียน 30 คน พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 80.54/80.67

3. ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3.1 การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน จากผู้เชี่ยวชาญ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3.2 การทดสอบหาค่าประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ขั้นทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าประสิทธิภาพ 82.51/83.47

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ขั้นทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

การทดลอง	นักเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	SD	ประสิทธิภาพ
ระหว่างเรียน (E_1)	25	180	148.52	4.02	82.51
หลังเรียน (E_2)	25	30	25.04	0.89	83.47

3.3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะ

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	SD	$\overline{D}$	t	Sig.(1-tailed)
ก่อนเรียน	25	30	13.72	2.11	11.32	27.00**	0.0000
หลังเรียน	25	30	25.04	0.89			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.5 การประเมินสมรรถนะสำคัญของนักเรียน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{x}$=2.30, SD=0.59)

4. ประเมินผลและถอดบทเรียนรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.09, SD=0.87)

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่คาดหวังและสภาพปัจจุบันที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ จากการสังเคราะห์ข้อมูลนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทยมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะทางด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้ อีกทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้เน้นให้จัดการเรียนการสอนที่ใช้กระบวนการ เพื่อให้นักเรียนเกิดการปฏิบัติและเรียนรู้อย่างแท้จริง มุ่งปฏิรูปการเรียนรู้ โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ ยึดหลักการเรียนรู้ด้วยตนเอง และหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต เน้นพลังความคิดสร้างสรรค์ โดยมีเป้าหมายให้ทุกคนมีทักษะการคิดการวิเคราะห์และแก้ปัญหา มีจุดหมายให้พัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิดแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต

สำหรับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เน้นสมรรถนะสำคัญด้านการคิดให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดเป็นระบบ เน้นให้นักเรียนสามารถนำความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ให้พัฒนากระบวนการคิดและจินตนาการ ความสามารถในการแก้ปัญหาการจัดการทักษะในการสื่อสาร และความสามารถในการตัดสินใจ โดยให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญและใส่ใจการใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้องได้เรียนรู้สู่การนำไปใช้ในชีวิตจริง

จากการสัมภาษณ์ ด้านความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอน โดยภาพรวมพบว่าทุกฝ่ายมีความต้องเกี่ยวการพัฒนารูปแบบการสอนที่เสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน โดยตระหนักถึงความสำคัญของรูปแบบการสอนตามหลักการขั้นตอนกระบวนการอย่างมีระบบสามารถนำไปปรับใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันครูมีความต้องการ เรียนรู้ รูปแบบ ทักษะ และเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีระบบ ด้วยแนวทางการจัดการเรียนแบบ New Normal ที่ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการนำแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับการร่วมมือกันเรียนรู้ที่จะนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์ โดยภาพรวม พบว่า การจัดกิจกรรมกาเรียนการสอนควรมีการดำเนินการร่วมกันระหว่างครูผู้สอน และนักเรียน เพื่อทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและพัฒนาการคิดวิเคราะห์ จัดกิจกรรมส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม ให้เรียนรู้โดยการลงมือทดลองปฏิบัติด้วยตัวเอง นำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ร่วมกันคิดค้นและแก้ปัญหาโดยผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ ไตร่ตรอง แก้ปัญหา เพื่อนำมาใช้จริงในชีวิตประจำวันได้

2. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใช้รูปแบบ “EKKE Model” ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบการสอน คือ 1) การจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ แบบ New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะของนักเรียน 2) นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนด้วยตนเองอย่างมีระบบ มีการกำกับตนเอง มีการพัฒนาทักษะปฏิบัติเสริมสร้างสมรรถนะของนักเรียนไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน กลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการเรียนรู้ EKKE Model มี 4 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

1) การสร้างความสนใจ (Engagement: E) เป็นขั้นที่ผู้สอนเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน การนำเข้าสู่บทเรียน โดยการแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการเรียน นำเสนอเนื้อหาเพื่อให้นักเรียนศึกษาเรื่องราวที่จะเรียน ด้วยการสร้างสิ่งเร้าและกระตุ้นจูงใจการเรียนด้วยการนำสื่อการสอน เช่น แผนภาพประกอบการศึกษา สาธิตการทดลองจากสื่อของจริง พร้อมใช้คำถามกระตุ้นสร้างความสนใจ จากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ เพื่อตรวจสอบความพร้อมและพื้นฐานความรู้ของนักเรียน ตรวจคำตอบจากเฉลย บันทึกผลคะแนน ได้จากการศึกษาแนวคิดของ วัชรา เล่าเรียนดี (2558: 46) ได้เสนอกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้ (Constructivist Learning Process) โดยขั้นแรกของกระบวนการจัดการเรียนรู้ คือ เตรียมความพร้อมผู้เรียน จูงใจเร้าความสนใจ (Provide Motivational Anticipatory Set) ประกอบด้วย (1) สร้างแรงจูงใจเร้าความสนใจของผู้เรียน (2) แจ้งจุดประสงค์ (3) สร้างความสำคัญให้ผู้เรียน

2) การสร้างความรู้ (Knowledge Creation: K) เป็นขั้นกำหนดให้นักเรียนแสวงหาความรู้และการดำเนินกิจกรรมการเรียนเพื่อแสวงหา สร้างความรู้ใหม่จากการรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียนได้จากการศึกษาแนวคิดของ พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2559: 7) กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ 9 ขั้น ของ Gange การจัดการเรียนการสอน Gange ได้เสนอแนะว่า ควรมีการจัดสภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ โดยมีขั้นที่ 4 คือ การนำเสนอสิ่งเร้าหรือเนื้อหาสาระใหม่ ผู้สอนควรจะจัดสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของสิ่งเร้านั้นอย่างชัดเจน เพื่อความสะดวกในการเลือกรับรู้ของผู้เรียน

3) การแก้ปัญหา (Knowledge Utilization: K) เป็นขั้นที่นักเรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการคิดโดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ที่ต้องการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ด้วยการรวบรวม เชื่อมโยง ปัจจัยและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ได้จากการศึกษาแนวคิดของ อนุชา โสมาบุตร (2559: 2) กล่าวถึง ทฤษฎี Constructivist Theory รูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ของ Yager กล่าวถึง ขั้นนำเสนอรายละเอียดของปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา(Proposal Explanation and Solution) โดยที่มีการวางแผนทุกครั้งก่อนลงมือทำการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะเป็นการดีกว่าการลงมือทำโดยขาดการไตร่ตรอง ถึงแม้จะวางแผนดีแค่ไหน โอกาสผิดพลาดก็ย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ ดังนั้น จึงต้องมีการวางแผนทุกครั้งในการแก้ไขปัญหา

4) ขยายผลความรู้ (Elaboration: E) เป็นขั้นที่นักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่เกิดจากการแก้ไขปัญหา การคิดหากฎเกณฑ์หลักการที่สัมพันธ์กัน หลักการที่แตกต่างกันของสถานการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่กำหนดให้โดยกระบวนการคิดวิเคราะห์แล้วสรุป ประเมินผลงานของกลุ่มบันทึกสรุปผลการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงพัฒนาองค์ความรู้ต่อไปทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ เปรียบเทียบผลการสอบก่อนเรียนและหลังเรียน บันทึกสรุปผลการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงพัฒนาองค์

ความรู้ต่อไป ได้จากการศึกษางานวิจัยของ จินตนา สิริธัญญารัตน์ (2557: 94) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่บูรณาการกลยุทธ์การพัฒนาทักษะและการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงในศตวรรษที่ 21 และจิตวิทยาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จากการวิจัย พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีขั้นขยายความรู้ (Extending of new Knowledge) เป็นการนำความรู้ที่สร้างขึ้นไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือแนวคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมหรือนำแบบจำลองหรือข้อสรุปที่ได้ไปใช้อธิบายสถานการณ์หรือเหตุการณ์อื่น ถ้าใช้อธิบายเรื่องต่าง ๆ ได้มาก็แสดงว่าข้อจำกัดน้อย ซึ่งก็จะช่วยให้เชื่อมโยงกับเรื่องต่าง ๆ และทำให้เกิดความรู้กว้างขวางขึ้น

องค์ประกอบที่ 4 สาระหลักที่เป็นส่วนประกอบที่ต้องจัดให้กับนักเรียน ในสาระที่ 4 เทคโนโลยี มาตรฐาน ว 4.2 เข้าใจและใช้แนวคิดเชิงคำนวณในการแก้ปัญหาที่พบในชีวิตจริงอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนรู้การทำงาน และการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้เท่าทัน และมีจริยธรรมเพื่อพัฒนาความรู้ของนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น รวมทั้งองค์ประกอบที่ทำให้การดำเนินการจัดการเรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งการดำเนินกิจกรรมหรือการสอนของครูที่จัดขึ้นตามสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมตามหลักการ และแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้สู่ทักษะปฏิบัติ ส่วนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ คือสมรรถนะสำคัญต้องมีการพัฒนาตลอดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย การแสวงหาความรู้ การเชื่อมโยงความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ การกำกับการเรียนรู้ของตนเอง

องค์ประกอบที่ 5 ระบบสังคม เป็นการอธิบายบทบาทของครูและนักเรียนประกอบด้วย การเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมด้วยการร่วมมือกันเรียนรู้กับผู้อื่น การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับครูผู้สอนและการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้หลากหลายทั้งบุคคล เอกสารวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ โดยมีครูแนะนำและเสริมต่อทุกขั้นตอน

องค์ประกอบที่ 6 หลักการตอบสนอง เป็นวิธีการที่ครูจะตอบสนองความก้าวหน้าของนักเรียน ประกอบด้วยการแนะนำ และขยายความรู้ความเข้าใจจากผลการปฏิบัติทุกขั้นตอนให้นักเรียนได้รับรู้ความก้าวหน้าของตนเอง การกระตุ้นและเสริมแรงให้นักเรียนมุ่งมั่นพัฒนาตนเองการชมเชยให้กำลังใจให้รางวัล เมื่อนักเรียนมีความก้าวหน้าจากเดิม การประเมินผลระหว่างเรียนและหลังเรียน

องค์ประกอบที่ 7 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เป็นสิ่งจำเป็นในการนำรูปแบบการสอนไปใช้ให้เกิดผลสูงสุดกับนักเรียนโดยครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสอนอย่างถ่องแท้จัดเตรียมเนื้อหาสาระที่จะสอนโดยมีการผสมผสานเชื่อมโยงความรู้กันทุกขั้นตอน สามารถแนะนำกระตุ้นให้นักเรียนมุ่งมั่นปฏิบัติและพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าขึ้นรวมถึงเสริมต่อได้แม่นยำถูกต้องสมบูรณ์ทุกขั้นตอนและสามารถตรวจสอบประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนได้ทุกขั้นตอน

องค์ประกอบที่ 8 เงื่อนไขในการนำรูปแบบการสอนไปใช้ผลสำเร็จของการนำรูปแบบการสอนไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพนั้นต้องพิจารณาเงื่อนไขที่สำคัญ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ควบคู่ไปด้วยการสนับสนุนส่งเสริมอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ให้การจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ

2. ผู้สอน

2.1 ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจรูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณา และการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบริบทที่เกี่ยวข้อง มีทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการตั้งคำถามและการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่นักเรียนรวมถึงสามารถปฏิบัติตามบทบาทของผู้สอนตามแนวคิด ทฤษฎี หลักการดังกล่าวได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านเจตคติ

2.2 เนื่องจากการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน เป็นการนำหลักการเรียนรู้สู่การลงมือปฏิบัติเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้สอนจึงต้องมีความรู้ความสามารถด้านเทคนิควิธีการสอน การบริหารจัดการชั้นเรียน และสามารถวัดและประเมินผลนักเรียนตามแนวทางที่กำหนด

2.3 นักเรียน นักเรียนต้องเข้าใจบทบาทของตนเองในการแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลและปฏิบัติตามขั้นตอนการเรียนการสอน เพื่อการส่งเสริมความสามารถทางด้านการคิดวิเคราะห์และการเสริมสร้างสมรรถนะของนักเรียน

การประเมินความเหมาะสมของการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใช้รูปแบบ “EKKE Model” ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

การหาประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้นำไปทดลองจำนวน 3 ครั้ง ผลการทดลองใช้พบว่า 1) แบบรายบุคคล พบว่า มีประสิทธิภาพ 62.78/63.33 2) การทดลองแบบกลุ่มเล็ก พบว่า มีประสิทธิภาพ 70.25/71.11 3) การทดลองภาคสนามพบว่า มีประสิทธิภาพ 80.54/80.67 สอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2557: 62) ที่กล่าวว่าวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) โดยจะนำสื่อไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนเป้าหมาย การหาประสิทธิภาพที่วัดส่วนใหญ่จะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การทำแบบฝึกหัดหรือกระบวนการเรียนระหว่างเรียนหรือแบบทดสอบย่อย โดยแสดงค่าเป็นตัวเลข 2 ตัว เช่น E_1/E_2 = 80/80 ซึ่งจากการทดลองในครั้งนี้กำหนดเกณฑ์ที่ 80/80 ผลการทดลองผ่านเกณฑ์

ประสิทธิภาพ ผลการประเมินในขณะที่ทดลอง พบว่า ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมในใบงานได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์มีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของกิจกรรมในใบงาน ได้เป็นอย่างดีเกือบทุกคน มีผู้เรียนบางคนที่ทำใบงานไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนดเนื่องจากเกิดการเรียนรู้ช้า อีกทั้งการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ไม่เน้นเพียงการท่องจำทฤษฎีหรือกฎทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ แต่เป็นการสร้างความเข้าใจทฤษฎีหรือกฎเหล่านั้นผ่านการปฏิบัติ ให้เห็นจริงควบคู่กับการพัฒนาทักษะการคิด ตั้งคำถาม แก้ปัญหาและการหาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อค้นพบใหม่ ๆ พร้อมทั้งสามารถนำข้อค้นพบนั้นไปใช้หรือบูรณาการกับชีวิตประจำวันได้

3. การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3.1 การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบร้อยรัดสัมพันธ์กัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้สามารถคิดเชิงคำนวณ มีพื้นฐานความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และมีพื้นฐานการรู้เท่าทันสื่อและข่าวสาร ซึ่งการเรียนวิชาการคำนวณ จะไม่จำกัดอยู่เพียงแค่การคิดให้เหมือนคอมพิวเตอร์เท่านั้น และไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการคิดในศาสตร์ของนักวิทยาการคอมพิวเตอร์ แต่จะเป็นกระบวนการความคิดเชิงวิเคราะห์เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาของมนุษย์ โดยเป็นการสั่งให้คอมพิวเตอร์ทำงานและช่วยแก้ไขปัญหาตามที่เราต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ เป้าหมายของ กระทรวงศึกษาธิการ (2560: 4) ในการเรียนวิทยาการคำนวณ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาการคำนวณ มีเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนกล่าวคือเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้ทักษะการคิดเชิงคำนวณในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ มีทักษะในการค้นหาข้อมูลหรือสารสนเทศ ประเมิน จัดการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำสารสนเทศไปใช้ในการแก้ปัญหา เสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ สื่อดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการแก้ปัญหาในชีวิตจริง การทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ต่อตนเองหรือสังคม และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างปลอดภัย รู้เท่าทัน มีความรับผิดชอบมีจริยธรรม

3.2 การหาค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในขั้นการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จากการทดลองพบว่า รูปแบบการ

จัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน มีผลการประเมินค่าประสิทธิภาพ 82.51/83.47 ซึ่งขั้นทดลองกับกลุ่มตัวอย่างนี้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 ในการนี้ผู้วิจัยจึงได้นำรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปใช้เป็นเครื่องมือในการทดลองในขั้นต่อไป

3.3 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน จากการทดลองพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 13.72 และหลังเรียนเท่ากับ 25.04 และเมื่อนำเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาพบว่า คะแนนหลังการใช้รูปแบบ การจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน ผู้เรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ทำการวิจัยโดยใช้รูปแบบและพัฒนา (Research and Development R&D) ที่มุ่งเน้นนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้โดยตรง อย่างเป็นรูปธรรม เห็นผลที่ชัดเจนในการพัฒนาตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยจากการสรุปข้อมูลได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใช้รูปแบบ EKKE Model สอดคล้องงานวิจัยของ จิตรา วุฒิศักดิ์ (2561: 19) ได้วิจัย ผลการออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ ร่วมกับการร่วมมือกันเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์และจิตนิสัยวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีชื่อเรียกว่า MSAES Model และเมื่อนำรูปแบบการสอนไปหาประสิทธิภาพผลการทดลองใช้พบว่าการทดลองภาคสนาม พบว่า มีประสิทธิภาพ 80.73/81.08 ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน และหลังเรียนพบว่าคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 การประเมินสมรรถนะสำคัญของนักเรียน พบว่า ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 76.67 โดยในด้านความสามารถในการสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน ได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งการสืบค้นข้อมูล จากการทดลองทำ ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออกในการนำเสนอแนวความคิดของตนเองในรูปแบบวิทยาการคำนวณ ซึ่งเป็นวิชาที่มุ่งเน้นการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถคิด เชิงคำนวณ มีความพื้นฐานความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และมีพื้นฐานการรู้เท่าทันสื่อและข่าวสาร ซึ่งการเรียนวิชาการคำนวณ จะไม่จำกัดอยู่เพียงแค่การคิดให้เหมือนคอมพิวเตอร์เท่านั้น และไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการคิดในศาสตร์ของนักวิทยาการคอมพิวเตอร์ แต่จะเป็นกระบวนการความคิดเชิงวิเคราะห์เพื่อ

นำมาใช้แก้ปัญหาของมนุษย์เป็นการฝึกแก้ไขปัญหาทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ไปพร้อม ๆ ด้านความสามารถในการคิด โดยรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทั้งนี้เป็นเพราะว่า จุดมุ่งหมายของการเรียนวิทยาการคำนวณ เป็นวิธีการคิดและแก้ปัญหาเชิงวิเคราะห์ สามารถใช้จินตนาการมองปัญหาด้วยความคิดเชิงนามธรรม ซึ่งจะทำให้เราสามารถเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนและมีลำดับวิธีคิดได้ โดยวิธีคิดแบบวิทยาการคำนวณนี้ ไม่ใช่เพียงแค่การเขียนโปรแกรม เพราะภาษาโปรแกรมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แต่จุดประสงค์ที่สำคัญกว่าคือการสอนให้เด็กคิดและเชื่อมโยงปัญหาต่าง ๆ เป็น จนสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบนั่นเอง สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2560: 1) ที่กล่าวถึงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ปรับปรุง พ.ศ. 2560) นักเรียนจะต้องพัฒนาความสามารถในการคิด โดยคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดอย่างมีระบบเพื่อ นำไปสู่การสร้างความรู้ นำไปตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

4. การประเมินผลและถอดบทเรียนรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

4.1 การสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการศึกษาพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นสื่อการเรียนที่สร้างความแปลกใหม่ในการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนสามารถการทำกิจกรรมเสริมระหว่างเรียน นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เรียนซ้ำได้บ่อย ๆ เท่าที่ต้องการ สามารถทบทวนความรู้ที่ยังไม่เข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น มีทางเลือกในการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ทั้งอ่านด้วยตนเอง การฝึกการทำงานกลุ่มแบบออนไลน์ โดยการแบ่งหน้าที่ในการทำงาน บางคนทำหน้าที่หาข้อมูล บางคนทำหน้าที่ทดลองใช้งานการเขียนโปรแกรม บางคนทำหน้าที่ในการนำเสนอผลงานทางออนไลน์ หรือจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ อีกทั้งหลังจากเรียนนักเรียนได้ทำกิจกรรมอย่างซ้ำ ๆ จนสามารถพัฒนากลายเป็นทักษะในการเรียน จากการสอบถามนักเรียนพบว่า หลังจากเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน ทำให้นักเรียนสนใจในการเรียนวิทยาการคำนวณมากยิ่งขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักเรียนเกิดการเรียนรู้หลังจากเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน ทั้งนี้เพราะในการเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน เป็นการจัดการเรียนโดยให้

นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนจึงมีความรู้สึกเป็นอิสระในการเรียนรู้ สามารถฝึกการทำกิจกรรมการเขียนโปรแกรม ปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนตามความสามารถของตนเอง จนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีความสุขต่อ การเรียนรู้ ผ่านการสื่อสารของคนในกลุ่มโดยการสร้างกลุ่มไลน์เพื่อสื่อสารถึงความต้องการ และ การนำเสนอผลงานของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสรรค์ พรมมา (2563) ได้วิจัย แนวทางการบริหารสำหรับการจัดการศึกษาในวิถีการเรียนรู้ใหม่ (New Normal) ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 จากการศึกษา พบว่า แนวทางการบริหารสำหรับการจัดการศึกษาในวิถีการเรียนรู้ใหม่ (New normal) ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการศึกษาได้ แนวทาง 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารหลักสูตรในวิถีการเรียนรู้ใหม่ 2) ด้านการพัฒนาครูในวิถีการเรียนรู้ใหม่ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนในวิถีการเรียนรู้ใหม่ 4) ด้านการประเมินผลในวิถีการเรียนรู้ใหม่ 5) ด้านการรับฟังเสียงสะท้อนจากครู ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนในวิถีการเรียนรู้ใหม่ 6) ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรการจัดการศึกษาในวิถีการเรียนรู้ใหม่ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีค่าเฉลี่ยในระดับดี

4.2 การถอดบทเรียนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมนอกห้องเรียนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ฝ่ายวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิทยาศาสตร์ 9 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 คน สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้วิทยาการคำนวณ ครูส่วนใหญ่ พร้อมเต็มใจปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ ประการสำคัญที่เอื้ออำนวยได้แก่ ธรรมชาติของวิชาวิทยาการคำนวณเกื้อกูล ในการพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะ นอกเหนือจากนี้ ยังพบว่า ครูมีเพื่อนคู่คิดในเชิงวิชาการ ไม่โดดเดี่ยว ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีและเป็นบรรยากาศที่ช่วยสนับสนุน ให้เกิดการเรียนรู้ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ กิจกรรมนี้ได้สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้กับครูมากขึ้น สิ่งที่เกิดขึ้นตรงหน้าเมื่อทำหน้าที่ในชั้นเรียนทำให้ได้ข้อสรุปว่ารูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียนนั้นได้ปรับเปลี่ยนไปแล้วจริง ๆ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา องค์ความรู้เกิดขึ้นได้ในทุกมิติของการวางแผนและการจัดการของครูผู้สอน เช่น เกิดจากใบงาน ใบความรู้ ที่ครูได้จัดทำขึ้นประกอบการเรียนการสอน เกิดจากประเด็นคำถาม ประเด็นปัญหาชวนให้คิดของครู เกิดจากกระบวนการทำงานกลุ่มหรืองานเดี่ยวที่ถูกมอบหมายให้ทำ เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการนำเสนอหน้าชั้นเรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ได้อย่างมีความสุข อีกทั้งกระบวนการจัดการเรียนสามารถประยุกต์ได้หลากหลายวิธี ทั้งการเรียนแบบ ON-SITE โดยครูสามารถพรินต์รูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน ให้นักเรียนได้ที่โรงเรียน หรือการเรียนที่โรงเรียน ONLINE การเรียนผ่านอินเทอร์เน็ต ในช่วงที่การระบาดของโควิด-19 เป็นไปอย่างรุนแรง หรือในกรณีที่บ้านนักเรียน

ไม่มีความพร้อมก็สามารถจัดการเรียนแบบ ON Hand การเรียนที่ครูจัดทำนวัตกรรม สื่อการสอน แล้วให้นักเรียนไปทำการศึกษาที่บ้าน จึงนับได้ว่าเป็นความโชคดีที่ได้เห็นการจัดการเรียนรู้ของโลกสมัยใหม่ ครูผู้สอนเป็นผู้จัดการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง นำเสนอผลการปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันตลอดเวลา และที่สำคัญ สามารถนำผลจากการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน

จากการสรุปการจัดการเรียนโดยใช้ รูปแบบการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยเชื่อว่าการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการ เป็นการเรียนการสอนที่เหมาะสมควรนำมาพัฒนาความสามารถการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนได้ มุ่งส่งเสริมทักษะในการคิดแก้ปัญหา รายวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ มีการฝึกให้ทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ และยังช่วยเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล จะทำให้นักเรียนเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อันจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การถ่ายทอดการจัดการเรียนวิทยาการคำนวณ ด้วยแนวทาง New Normal แบบบูรณาการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียนที่ได้จากรูปแบบ (EKKE Model) ว่าประเด็นใดบ้างที่เป็นปัญหา จุดแข็ง จุดอ่อน ในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของชั้นเรียนและเพื่อให้เกิดผลสำเร็จอย่างแท้จริง

2. การประเมินผลการเรียนรู้ ควรใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เรียน สะท้อนพัฒนาการทั้งทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ทักษะและความรู้ที่ผู้เรียนต้องรู้ ซึ่งการประเมินต้องเป็นไปตามสภาพจริง โดยมีผลต่อการเสริมสร้างสมรรถนะนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยพัฒนารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์ที่บูรณาการกลยุทธ์การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมการคิดขั้นสูงที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นและพัฒนาจิตนิสัยวิทยาศาสตร์

2. ควรวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับยุคศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะด้านเทคโนโลยี ทักษะการสื่อสารและทำงานเป็นทีม เป็นต้น

3. ควรวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนวิทยาศาสตร์โดยใช้การวิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการวิจัย ทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และจิตนิสัยวิทยาศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ปรับปรุง พ.ศ. 2560)**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร.

จิตรา วุฒิศักดิ์. (2561). **การพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ร่วมกับการร่วมมือกันเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์และจิตนิสัยวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. นครศรีธรรมราช: โรงเรียนเทศบาลวัดชัยชุมพล เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช.

จินตนา สิริธัญญารัตน์. (2557). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่บูรณาการกลยุทธ์การพัฒนาทักษะและการคิดขั้นสูงเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงในศตวรรษที่ 21 และจิตวิทยาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา**. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2557). **เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ตาณวี สุวรรณมาลา. (2561). **รายงานผลการพัฒนาห้องเรียนออนไลน์ (Google Classroom) เรื่อง เทคโนโลยีกับชีวิตประจำวัน รหัสวิชา ว23102 วิทยาการคำนวณและเทคโนโลยี 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) และรูปแบบการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)**. สงขลา: โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 2.

ประทุม อังกูรโรหิต. (2558). **ปรัชญาปฏิบัตินิยม รากฐานปรัชญาการศึกษาในสังคมประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2559). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 4. มหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏพระนคร.

รังสรรค์ พรมมา. (2563). **แนวทางการบริหารสาหรับการจัดการศึกษาในวิถีการเรียนรู้ใหม่ (New Normal) ในโรงเรียนขนาดเล็ก. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3.** สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

วัชรา เล่าเรียนดี. (2558). **เทคนิคและการนิเทศการสอน**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อนุชา โสมาบุตร. (2559). **ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory)**. ขอนแก่น: สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

John Dewey. (1969). **Experience and Education**. New York: Macmillan.

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร

The Opinions of Thai Tourists towards the Marketing Mix for Spiritual Tourism Following the Footsteps of Thao Wessuwan in Bangkok

อนุชาติ โตประโคน
นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
E-mail: anuchat.to@vru.ac.th
อนุสรา หมึกไธสง
นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
E-mail: anusara.muek@vru.ac.th
นิภารัตน์ เอาเจริญยิ่ง
นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
E-mail: niparat.ao@vru.ac.th
เจษฎา ความคุ้นเคย
อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
E-mail: jessada@vru.ac.th
Anuchat Toprakhon
Student, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage
Anusara Muekthaisong
Student, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage
Niparat Aocharoenying
Student, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage
Jessada Kwamkhunkoei
Lecturer, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

รับเข้า: *8 มีนาคม 2566* **แก้ไข:** *18 มีนาคม 2566* **ตอบรับ:** *2 เมษายน 2566*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร ตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาสักการะท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา 1.00 และทดสอบความเชื่อมั่น 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า 1) นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานครโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.29, SD=0.38) ด้านที่มากที่สุด คือ สภาพแวดล้อมกายภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$=4.39, SD=0.41) 2) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุ สถานภาพสมรส อาชีพและรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว เชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ส่วนประสมทางการตลาด การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ท้าวเวสสุวรรณ

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the opinions of Thai tourists regarding the marketing mix for spiritual tourism following the footsteps of Thao Wessuwan in Bangkok and 2) compare Thai tourists' opinions on the marketing mix for spiritual tourism following the footsteps of Thao Wessuwan in Bangkok according to personal factors. The sample group consisted of 400 Thai tourists who came to pay homage to Thao Wessuwan in Bangkok. The instrument used was a questionnaire with 1.00 IOC and reliability was 0.96. Data analysis used means, percentages, and standard deviations, t-test and One-way ANOVA.

The research results found that 1) Thai tourists' opinions on the marketing mix for spiritual tourism following the footsteps of Thao Wessuwan in Bangkok as a whole is at a high level ($\bar{x}$=4.29, SD=0.38). The most extreme aspect is the physical environment at the highest level ($\bar{x}$=4.39, SD=0.41). 2) Thai tourists with different age, marriage status,

occupation and income have different opinions towards the tourism marketing mix on spiritual practices following the footsteps of Thao Wessuwan in Bangkok are different at statistically significance at the .05 level.

Keywords: marketing mix, spiritual tourism, Thao Wessuwan

บทนำ

การท่องเที่ยวของไทยเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีศักยภาพโดยสถานการณ์การตลาดการท่องเที่ยวในเดือนกรกฎาคม-กันยายน 2565 มีการเติบโตที่ดีขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยมีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทย 18.97 ล้านคน-ครั้ง เพิ่มขึ้นร้อยละ 523 และมีรายได้ทางการท่องเที่ยว 63,837 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 506 เนื่องจากมีปัจจัยสนับสนุนจากวันหยุดยาวหลายช่วง กิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รวมทั้งการกระตุ้นเศรษฐกิจจากภาครัฐ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) ซึ่งในช่วงที่ผ่านมา การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเป็นการท่องเที่ยวอีกประเภทหนึ่งที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากในปัจจุบัน (ณิชาภัทร สุรวัฒนานนท์, 2562)

การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual Tourism) แบ่งออกได้เป็น 2 แบบ คือ 1) เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อจุดประสงค์ของการแสวงบุญการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา ความเชื่อ และเพื่อยกระดับทางจิตวิญญาณของตน 2) เป็นการเดินทางเพื่อเยี่ยมชมสถานที่สำคัญทางศาสนา และสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ที่มาจากความเชื่อ ความชื่นชอบ และความศรัทธา ซึ่งไม่ใช่เฉพาะทางด้านศาสนาเพียงอย่างเดียวทั้งนี้ยังรวมถึง ทางด้านศิลปะ สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ และสถานที่ของบรรพบุรุษหรือถิ่นกำเนิดดั้งเดิม (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564)

ในปี พ.ศ. 2565 ได้เกิดกระแสกราบไหว้ท้าวเวสสุวรรณ เพื่ออธิษฐานขอพร คือ ขอให้ร่ำรวย ขอโชคลาภ ขอให้ขายที่ทางได้ ขอปัดเป่าภูตผี ภยันอันตราย และขอให้เดินทางปลอดภัยไร้อุบัติเหตุ เพราะมีความเชื่อว่าเป็นมหาเทพแห่งความมั่งคั่ง และเป็นเทพแห่งอสูร ปกครองภูตผีปีศาจวิญญาณร้าย

ส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อเป็นการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมีที่ความสนใจในการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณมากยิ่งขึ้น และก่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันรวมทั้งการส่งเสริมให้มีรายได้กระจายไปยังแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานครและพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

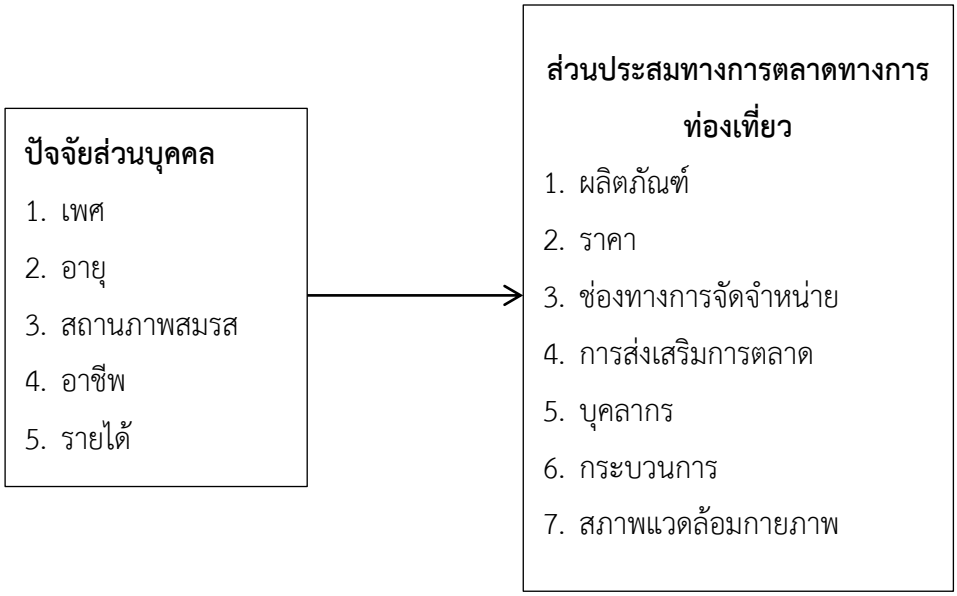
1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณาตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร ตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาสักการะท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร ที่นักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมเดินทางมาสักการะมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร 2) วัดสุทธาราม 3) วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม (วัดบางชัน)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้สูตรของ (W.G. Cochran, 1977 อ้างถึงใน ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2551) เนื่องจากไม่ทราบขนาดของประชากรที่ชัดเจน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องเก็บข้อมูล คือ 385 คน เพื่อป้องกันการคลาดเคลื่อนของข้อมูลจึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 4 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

ตารางที่ 1 สัดส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ตามลำดับความนิยม

วัด	สัดส่วนจำนวน (%)	กลุ่มตัวอย่าง (400 คน)
1. วัดสุทัศนเทพวรารามราช	37.50	150
2. วัดสุทธาราม	37.50	150
3. วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม (วัดบางชัน)	25.00	100
รวม	**100.00**	**400**

ที่มา: Ttip.com (2566)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) มี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นคำถามแบบปลายปิดแบบเลือกตอบ (Check-list) ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร ลักษณะเป็นปลายปิดแบบคำถามประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Content Validity Test) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นเพื่อทดสอบความเที่ยงตรงโดยใช้ IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยได้รับการตรวจทานจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ค่า IOC ทั้งฉบับ เท่ากับ 1.00

2. การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability Test) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่จะศึกษา คือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาสักการะท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร วัดหัวลำโพง จำนวน 30 คน และทดสอบด้วยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 มากกว่า 0.70 ซึ่งแสดงว่ามีค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลในพื้นที่จริงได้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย จำนวนหรือความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ

ตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) ผู้วิจัยได้จัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็น 5 ช่วง แบบอันตรภาคชั้น (Class Interval) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557) ได้ดังต่อไปนี้

1.00-1.80	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด
1.81-2.60	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
2.61-3.40	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
3.41-4.20	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
4.21-5.00	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) การทดสอบสมมติฐานการวิจัยใช้สถิติทดสอบที (t-test) ในการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตามเพศ และการทดสอบความแปรปรวน (Analysis of Variance) แบบจำแนกทางเดียว (One-Way ANOVA or F-test) ในการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตามอายุ สถานภาพ อาชีพ และรายได้ เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการเปรียบเทียบพหุคูณแบบ LSD (Least Significant Difference Test) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นการวิเคราะห์ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม

ส่วนประสมทางการตลาด	$\bar{x}$	SD	ระดับความสำคัญ
1. ผลิตภัณฑ์ (Product)	4.32	0.48	มากที่สุด
2. ราคา (Price)	4.22	0.49	มากที่สุด
3. ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)	4.36	0.48	มากที่สุด
4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion)	4.19	0.57	มาก
5. บุคลากร (People)	4.30	0.48	มากที่สุด
6. กระบวนการ (Process)	4.25	0.45	มากที่สุด
7. สภาพแวดล้อมกายภาพ (Physical Evidence)	4.39	0.41	มากที่สุด
รวม	**4.29**	**0.38**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$=4.29, SD=0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ สภาพแวดล้อมกายภาพ (Physical Evidence) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$=4.39, SD=0.41) รองลงมาคือ ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ($\bar{x}$=4.36, SD=0.48) ผลิตภัณฑ์ (Product) ($\bar{x}$=4.32, SD=0.48) กระบวนการ (Process) ($\bar{x}$=4.25, SD=0.45) ราคา (Price) ($\bar{x}$=4.22,SD=0.49) และปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุดคือ การส่งเสริมการตลาด (Promotion) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.19, SD=0.57)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร ตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัยแสดงดังตารางที่ 3-7

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ

ส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยว	เพศ						t	P
	ชาย			หญิง				
	$\bar{x}$	SD	ระดับ	$\bar{x}$	SD	ระดับ		
1. ผลิตภัณฑ์	4.33	0.47	มากที่สุด	4.29	0.48	มากที่สุด	0.83	0.16
2. ราคา	4.21	0.49	มากที่สุด	4.22	0.49	มากที่สุด	0.24	0.85
3. ช่องทางการจัดจำหน่าย	4.36	0.50	มากที่สุด	4.36	0.43	มากที่สุด	0.16	0.84
4. การส่งเสริมการตลาด	4.18	0.60	มาก	4.20	0.52	มากที่สุด	0.41	0.58
5. บุคลากร	4.33	0.47	มากที่สุด	4.25	0.48	มากที่สุด	1.56	0.50
6. กระบวนการ	4.26	0.44	มากที่สุด	4.24	0.45	มากที่สุด	0.45	0.85
7. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	4.39	0.41	มากที่สุด	4.37	0.40	มากที่สุด	0.50	0.88

จากตารางที่ 3 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร ในทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ

ส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ผลิตภัณฑ์	ระหว่างกลุ่ม	7.21	5	1.44	6.69*	.00
	ภายในกลุ่ม	84.99	394	0.22		
	รวม	92.21	399			
2. ราคา	ระหว่างกลุ่ม	1.69	5	0.34	1.40	0.22
	ภายในกลุ่ม	95.80	394	0.24		
	รวม	97.49	399			
3. ช่องทางการจัดจำหน่าย	ระหว่างกลุ่ม	5.02	5	1.01	4.59*	.00
	ภายในกลุ่ม	86.403	394	0.22		
	รวม	91.43	399	0.91		
4. การส่งเสริมการตลาด	ระหว่างกลุ่ม	4.57	5	0.32	2.89*****	.01*
	ภายในกลุ่ม	124.75	394	0.32		
	รวม	129.32	399			
5. บุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	1.76	5	0.35	1.54	.18
	ภายในกลุ่ม	90.08	394	0.23		
	รวม	91.85	399			
6. กระบวนการ	ระหว่างกลุ่ม	1.38	5	0.28	1.36	.24
	ภายในกลุ่ม	80.05	394	0.20		
	รวม	81.43	399			
7. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2.61	5	0.52	3.22*	.01
	ภายในกลุ่ม	63.84	394	0.16		
	รวม	66.44	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ แตกต่างกัน กล่าวคือ

1. ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร

แตกต่างกัน กล่าวคือ 1) กลุ่มอายุ 20–30 ปี 31–40 ปี41–50 ปี และ 51–60 ปี มีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มต่ำกว่า 20 ปี และ กลุ่มอายุ 31–40ปี 41–50 ปี และ 2) กลุ่มอายุ 51–60 ปี มีความคิดเห็นมากกว่า 20–30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน กล่าวคือ 1) กลุ่มอายุ 31–40 ปี 41–50 ปี 51–60 ปี และ มากกว่า 60 ปี มีความคิดเห็นมากกว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี และ 2) กลุ่มอายุ 31–40 ปี และ 51–60 ปี มีความคิดเห็นมากกว่า 20–30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน กล่าวคือ 1) กลุ่มอายุ 31–40 ปี 41–50 ปี และ 51–60 ปี มีความคิดเห็นมากกว่า กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี และ 2) กลุ่มอายุ 31–40 ปี และกลุ่มอายุ 51–60 ปี มีความคิดเห็นมากกว่า 20–30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณ ในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มอายุ 31–40 ปี 41–50 ปี 51–60 ปี และ มากกว่า 60 ปี มีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพสมรส

ส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ผลิตภัณฑ์	ระหว่างกลุ่ม	4.03	3	1.34	6.03*	.00
	ภายในกลุ่ม	88.18	396	0.22		
	รวม	92.21	399			
2. ราคา	ระหว่างกลุ่ม	1.93	3	0.64	2.66*	.05
	ภายในกลุ่ม	95.57	396	0.24		
	รวม	97.50	399			
3. ช่องทางการจัดจำหน่าย	ระหว่างกลุ่ม	4.28	3	1.43	6.48*	.00
	ภายในกลุ่ม	87.15	396	0.22		
	รวม	91.43	399			

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพสมรส (ต่อ)

ส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
4. การส่งเสริมการตลาด	ระหว่างกลุ่ม	2.83	3	0.94	2.95*	.03
	ภายในกลุ่ม	126.50	396	0.32		
	รวม	129.32	399			
5. บุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2.31	3	0.77	3.41*	.02
	ภายในกลุ่ม	89.53	396	0.22		
	รวม	91.85	399			
6. กระบวนการ	ระหว่างกลุ่ม	0.74	3	0.24	1.20	.31
	ภายในกลุ่ม	80.70	396	0.20		
	รวม	81.43	399			
7. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	ระหว่างกลุ่ม	0.75	3	0.25	1.51	.21
	ภายในกลุ่ม	65.70	396	1.67		
	รวม	66.44	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด และบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สามารถทดสอบเป็นรายคู่ได้

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ

ส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ผลิตภัณฑ์	ระหว่างกลุ่ม	4.44	4	1.11	4.99*	.00
	ภายในกลุ่ม	87.77	395	0.22		
	รวม	92.21	399			
2. ราคา	ระหว่างกลุ่ม	0.87	4	0.22	0.89	.47
	ภายในกลุ่ม	96.62	395	0.24		
	รวม	97.50	399			

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ (ต่อ)

ส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
3. ช่องทางการจัดจำหน่าย	ระหว่างกลุ่ม	2.50	4	0.62	2.78*	.03
	ภายในกลุ่ม	88.93	395	0.22		
	รวม	91.43	399			
4. การส่งเสริมการตลาด	ระหว่างกลุ่ม	2.83	4	0.71	2.21	.07
	ภายในกลุ่ม	126.49	395	0.32		
	รวม	129.32	399			
5. บุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	3.05	4	0.76	3.40*	.01
	ภายในกลุ่ม	88.79	395	0.22		
	รวม	91.85	399			
6. กระบวนการ	ระหว่างกลุ่ม	1.64	4	0.41	2.04	.09
	ภายในกลุ่ม	798.79	395	0.20		
	รวม	81.43	399			
7. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	ระหว่างกลุ่ม	1.38	4	0.34	2.10	.08
	ภายในกลุ่ม	65.07	395	0.16		
	รวม	66.44	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่าย และบุคลากร แตกต่างกัน กล่าวคือ

1. ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน กล่าวคือ 1) ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย พนักงานเอกชน/ลูกจ้าง และเกษตรกร มีความคิดเห็นมากกว่านักเรียน/นักศึกษา และ 2) พนักงานเอกชน/ลูกจ้าง มีความคิดเห็นมากกว่าข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน กล่าวคือ 1) ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และเกษตรกร มีความคิดเห็นมากกว่านักเรียน/นักศึกษา

และ 2) เกษตรกร มีความคิดเห็นมากกว่า ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ด้านบุคลากร พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน กล่าวคือ 1) ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีความคิดเห็นมากกว่า ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และพนักงานเอกชน/ลูกจ้าง และ 2) เกษตรกร มีความคิดเห็นมากกว่า ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้

ส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ผลิตภัณฑ์	ระหว่างกลุ่ม	6.39	4	1.60	7.37*	.00
	ภายในกลุ่ม	85.81	395	0.28		
	รวม	92.21	399			
2. ราคา	ระหว่างกลุ่ม	2.82	4	0.70	2.94*	.02
	ภายในกลุ่ม	94.68	395	0.24		
	รวม	97.50	399			
3. ช่องทางการจัดจำหน่าย	ระหว่างกลุ่ม	3.25	4	0.81	3.64*	.00
	ภายในกลุ่ม	88.18	395	0.22		
	รวม	91.43	399			
4. การส่งเสริมการตลาด	ระหว่างกลุ่ม	3.43	4	0.86	2.69*	.03
	ภายในกลุ่ม	125.89	395	0.32		
	รวม	129.32	399			
5. บุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2.37	4	0.59	2.62*	.03
	ภายในกลุ่ม	89.47	395	0.23		
	รวม	91.85	399			
6. กระบวนการ	ระหว่างกลุ่ม	1.79	4	0.45	2.22	.07
	ภายในกลุ่ม	79.64	395	0.20		
	รวม	81.43	399			
7. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2.23	4	0.56	3.43*	.01
	ภายในกลุ่ม	64.21	395	0.16		
	รวม	66.44	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ในด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคลากร และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ แตกต่างกัน กล่าวคือ

1. ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มที่มีรายได้ 15,001–20,000 บาท และ 25,000 บาท ขึ้นไป มีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท 10,000–15,000 บาท และ 20,001–25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ด้านราคา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน กล่าวคือ 1) กลุ่มที่มีรายได้ 15,001–20,000 บาท มีความคิดเห็นมากกว่า 10,000–15,000 บาท และ 20,001–25,000 บาท และ 2) กลุ่มที่มีรายได้ 25,000 บาท ขึ้นไป มีความคิดเห็นมากกว่า 20,001–25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณ ในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน กล่าวคือ 1) กลุ่มที่มีรายได้ 15,001–20,000 บาท และ 25,000 บาท ขึ้นไป มีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท และ 2) กลุ่มที่มีรายได้ 25,000 บาท ขึ้นไป มีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท 10,001–15,000 บาท และ 20,001–25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ด้านการส่งเสริมการตลาด และบุคลากร และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มที่มีรายได้ 25,000 บาท ขึ้นไป มีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท 10,001–15,000 บาท และ 20,001–25,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยทีมีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อความสำคัญของส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมกายภาพ (Physical Evidence) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ผลิตภัณฑ์ (Product) ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ Fay Betsy (1992) ได้อธิบายว่า ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ทางด้านการท่องเที่ยว คือ ผลิตภัณฑ์การบริการที่มุ่งเสนอขาย เพื่อสร้างความพอใจให้กับลูกค้า และช่องทางการจัดจำหน่ายคือสถานที่ที่ลูกค้าจะซื้อบริการได้สะดวก ดังนั้นหากแหล่งท่องเที่ยวมีผลิตภัณฑ์ที่มีอัตลักษณ์ ตลอดจนการเข้าถึงได้ง่ายสามารถติดต่อและมีศูนย์บริการจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ และเดินทางเข้ามาเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทินกร สุมิพันธ์ และ กิตติ แก้วเขียว (2563) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมการตลาดและอุปสงค์การท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความคิดเห็นต่อระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก ด้านที่ให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านผลิตภัณฑ์ รองลงมาได้แก่ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และยังสอดคล้อง เพ็ญนภา เพ็งประไพ (2558) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและ ต่างชาติในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมของเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดการท่องเที่ยว ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบุคคล และด้านส่งเสริมการตลาด มีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความต้องการในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมของเกาะพะงัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรยา เจริญสุข (2562) ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อปัจจัยในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งพบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อด้านกระบวนการมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากการวางระบบและออกแบบให้มีขั้นตอนที่อำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าหรือผู้ใช้บริการมากที่สุด

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณในเขตกรุงเทพมหานคร ตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว เชิงจิตวิญญาณแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 สอดคล้องกับ สถาพร เกียรติพิริยะ และคณะ (2564) ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดต่อเนื่องของคนวัยทำงาน พบว่า อายุ สถานภาพสมรสที่ต่างกันของคนวัยทำงานส่งผลต่อ การตัดสินใจท่องเที่ยวแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเปรียบเทียบ พฤติกรรมการท่องเที่ยวของคนวัยทำงานที่แตกต่างกันต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในช่วง วันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดต่อเนื่อง พบว่า พฤติกรรมด้านแรงจูงใจหรือสิ่งดึงดูดใจและพฤติกรรมการวางแผนค่าใช้จ่ายส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวธิดา ภูมิวรมุนี และคณะ (2562) ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของจังหวัดนครพนม ซึ่งพบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญระดับมากต่อด้านด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพเป็นอันดับแรก ให้ความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับ สุธาสินี วิยาภรณ์ และคณะ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดตราด พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักในจังหวัดตราด ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณ ในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุด คือ สภาพแวดล้อมกายภาพ ช่องทางการจัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ บุคลากร กระบวนการและราคา ผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

1. สภาพแวดล้อมกายภาพ วัดควรมีการปรับปรุงทัศนียภาพให้สะอาด สวยงามอยู่เสมอและสร้างบรรยากาศให้สอดคล้องกับความเชื่อของท้าวเวสสุวรรณรวมทั้งจัดวางสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น พื้นที่นั่งในการสักการบูชา ที่จอดรถ จัดวางแผนผังของแหล่งท่องเที่ยวให้ชัดเจน ได้แก่ จุดจำหน่ายเครื่องสักการบูชา เป็นต้น

2. ช่องทางการจัดจำหน่าย วัดควรจัดให้มีบริการรถรับ-ส่ง เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงให้มากยิ่งขึ้น จัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นศูนย์กลางในการอำนวยความสะดวกรวมทั้งแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้โดยทันที

3. ผลิตภัณฑ์ วัดควรจัดกิจกรรมภายในวัดอย่างต่อเนื่องเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมที่สอดคล้องกับวันสำคัญหรือเทศกาลต่าง ๆ รวมทั้งมีการให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติของท้าวเวสสุวรรณตลอดจนการบูชาท้าวเวสสุวรรณรวมทั้งนำเสนอสินค้าและบริการที่สอดคล้องกับความเชื่อ

4. บุคลากร วัดควรมีการจัดอบรมให้กับบุคลากรในด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ บุคลิกภาพ และความรู้เกี่ยวกับท้าวเวสสุวรรณ กำหนดรูปแบบการแต่งกายของบุคลากรให้มีความคล้ายคลึงกัน และแสดงออกถึงความเชื่อท้าวเวสสุวรรณ

5. กระบวนการ วัดควรมีการกำหนดกระบวนการในการสักการะท้าวเวสสุวรรณที่สอดคล้องกับการต้องการของนักท่องเที่ยว ดำเนินการจัดพื้นที่ให้บริการโดยคำนึงถึงมาตรการการเว้นระยะห่างและการป้องกันโรค

6. ราคา วัดควรกำหนดให้มีการควบคุมราคาของสินค้าที่นำเข้ามาจำหน่ายและแจ้งราคาให้กับนักท่องเที่ยวได้รับทราบ จัดให้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือรวมทั้งการประชุมเพื่อตั้งราคาที่เหมาะสมและอยู่ในระดับที่นักท่องเที่ยวสามารถซื้อหรือรับการบริการได้

7. ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีลักษณะส่วนบุคคลต่างกันมีความคิดเห็นต่อส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญาณตามรอยท้าวเวสสุวรรณ ในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญาณในทุกกลุ่ม โดยจัดทำเป็นแผนระยาวให้สอดคล้องกับงบประมาณ และจัดสรรงบประมาณเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาด้านพฤติกรรมและระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญาณของกลุ่มจังหวัดอื่นๆ ของประเทศไทย เพื่อจะได้ทราบถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวทำการพัฒนาแผนกลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อไป

2. ควรศึกษาด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อจะได้ทราบถึงความพึงพอใจในการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณเพื่อนำผลมาปรับปรุง และพัฒนาผลิตภัณฑ์และการบริการ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของนักท่องเที่ยวชาวไทย

3. ควรศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญาณในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะด้านลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนและพัฒนา

4. ควรศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในเขตกรุงเทพมหานครโดยแบ่งประเภทตามความเชื่อของนักท่องเที่ยวชาวไทย เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวที่สอดคล้องตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มส่วนครองตลาดและรายได้จากการท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564). **รายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว**. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

ณิชาภัทร สุรวัฒนานนท์. (2562). **การท่องเที่ยวกับบทบาทขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย ฮีโร่จำเป็นหรือฮีโร่ตัวจริง?**. ค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2565, https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_29Oct2019.aspx

ทินกร สุมิพันธ์ และ กิตติ แก้วเขียว. (2563). *ปัจจัยส่วนประสมการตลาดและอุปสงค์การท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช*. **วารสารบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง**, 10(2): 1-13.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). **การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS.** พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.

เพ็ญนภา เพ็งประไพ. (2558). **ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมของเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี.** การค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

วีรยา เจริญสุข. (2562). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อปัจจัยในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม*. **วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์,** 7(1): 39-47.

ศิวธิดา ภูมิวรมุนี และคณะ. (2562). *แนวทางการส่งเสริมการตลาดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดนครพนม.* **วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี,** 13(1): 184-201.

สถาพร เกียรติพิริยะ และคณะ. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดต่อเนื่องของคนวัยทำงาน.* **วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์,** 7(12): 178-196.

สุธาสินี วิยาภรณ์ และคณะ. (2561). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดตราด*. **วารสาร บัณฑิตศาสน์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย**, 16(1): 93-100.

Cochran, W.G. (1977). **Sampling techniques**. 3rd ed. New York: john Wilay & Sons.

Fay Betsy. (1992). **Essentials of Tour Management**. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

Ttip.com. (2566). **สถานที่กราบไหว้สักการบูชาท้าวเวสสุวรรณ**. ค้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2566, จาก https://th.trip.com/blog/temples-to-worship-thaowessuwan/

การศึกษาการเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

The Study of Reflective Journal Writing of the First-Year English Major Students, Faculty of Humanities and Social Sciences, Songkhla Rajabhat University

การีหม๊ะ สือนิ
นักศึกษา หลักสูตรภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
E-mail: kareemahsueni61@gmail.com
อามาลีนา จะปะกิยา
นักศึกษา หลักสูตรภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
E-mail: As009lin@gmail.com
พัชราวดี อักษรพิมพ์
อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
E-mail: patcharawadee.ag@skru.ac.th
Kareemah Sueni
Student, English Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Songkhla Rajabhat University
Amalina Japakiya
Student, English Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Songkhla Rajabhat University
Patcharawadee Agsornpim
Lecturer, English Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Songkhla Rajabhat University

รับเข้า: *1 กุมภาพันธ์ 2566* **แก้ไข:** *15 กุมภาพันธ์ 2566* **ตอบรับ:** *2 มีนาคม 2566*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 2) สำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาที่มี

ต่อกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิด กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาโครงสร้างภาษาอังกฤษเบื้องต้น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 54 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบเขียนสะท้อนคิดและแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า การเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษาโดยภาพรวม พบว่า มีการสะท้อนคิดในแง่มุมที่หลากหลายและน่าสนใจ 4 ด้าน คือ ด้านนักศึกษา ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา และด้านสิ่งเร้าภายนอก และนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเชิงบวกต่อกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิด คิดเป็นค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=3.96)

คำสำคัญ: การเขียนสะท้อนคิด การสอนภาษาอังกฤษ การจัดการเรียนรู้

Abstract

This study aimed to: 1) study the reflective journal writing of the first-year English major students, Faculty of Humanities and Social Science, Songkhla Rajabhat University, and 2) explore the first-year students' opinions on the reflective journal writing activity. The sample were 54 English major freshmen, Faculty of Humanities and Social Sciences, Songkhla Rajabhat University enrolling the Basic English Structure course in the first semester of 2021. Reflective journal writing form and questionnaire were employed as research instruments. The data were analyzed by using content analysis and descriptive statistics.

The findings revealed that the journal writing was reflected in four interesting aspects: learners, instructors, contents of the lesson, and internal stimulus and most students had the positive opinions on reflective journal writing activity at a high level ($\bar{x}$=3.96).

Keywords: reflective journal writing, English teaching, learning management

บทนำ

ไวยากรณ์ เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการเรียนรู้ภาษา ทั้งนี้เพราะไวยากรณ์เป็นกฎหรือบรรทัดฐานของรูปแบบในการเรียบเรียงประโยคเมื่อใช้ภาษา เปรียบเสมือนเป็นหลักหรือ

แนวทางให้กับผู้ใช้หรือผู้เรียนภาษานั้น ๆ ในการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นด้านการฟัง การพูด การอ่านหรือการเขียน ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎการใช้ไวยากรณ์เป็นพื้นฐานในการใช้ภาษา หากปราศจากการเรียนรู้ด้านไวยากรณ์แล้ว จะทำให้ผู้เรียนขาดความเข้าใจและไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ (Canale And Swain, 1980; Dickins and Woods, 1988; Conradie 2013 และ นิสากร จารุมณี 2020; Matkasimova and Makhmudov, 2020) ซึ่งสอดคล้องกับ Debata (2013) และ Rouf (2015) กล่าวว่า เมื่อเริ่มเรียนภาษาใหม่ ผู้เรียนต้องเรียนหลักไวยากรณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ละทิ้งหรือเพิกเฉยมิได้ อีกทั้งการสื่อสารจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากปราศจากไวยากรณ์ เนื่องจากไวยากรณ์เป็นรูปแบบโครงสร้างทางภาษาพื้นฐานที่แสดงถึงการนำไปใช้ในการสร้างโครงสร้างประโยคที่ถูกต้อง ดังนั้น ไวยากรณ์เป็นสิ่งเร่งด่วนที่ควรจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน

จากความสำคัญของหลักไวยากรณ์ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญจึงบรรจุรายวิชาหลักไวยากรณ์อังกฤษในชื่อโครงสร้างภาษาอังกฤษเบื้องต้น เป็นรายวิชาบังคับเรียน เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนไวยากรณ์อังกฤษ โดยเน้นไวยากรณ์ภาษาอังกฤษเบื้องต้นที่จำเป็นสำหรับการฟัง พูด อ่านและเขียนในบริบทต่าง ๆ เช่น หน้าที่คำ กาล วลี อนุประโยค ประโยค โครงสร้าง รูปแบบ รวมทั้งการใช้โครงสร้างทางไวยากรณ์เพื่อการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางไวยากรณ์ไปประยุกต์ใช้ได้ถูกต้อง เหมาะสมเมื่อเรียนในรายวิชาอื่น ๆ รวมทั้ง ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันและโลกแห่งการทำงานในอนาคต (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2563)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าหลักสูตรจะให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการเรียนการสอนไวยากรณ์อังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการสื่อสารได้จริง แต่จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ย้อนหลัง 3 ปี (ปีการศึกษา 2561-2563) ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา โครงสร้างภาษาอังกฤษเบื้องต้น (Basic English Structure) พบว่า นักศึกษาที่มีผลการเรียนในระดับดีมาก (A) มีเพียงร้อยละ 2.61 ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษาทั้งหมด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักไวยากรณ์อังกฤษอย่างเห็นได้ชัด (มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2564)

จากปัญหาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษในรายวิชา โครงสร้างภาษาอังกฤษเบื้องต้น (Basic English Structure) ที่เกิดขึ้นข้างต้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนไวยากรณ์ให้กับผู้เรียนมากขึ้น โดยเห็นว่า หากผู้สอนได้ทราบปัญหาที่แท้จริงในการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านการสะท้อนความคิดเห็นในมุมมองจากผู้เรียนโดยตรง อาจเป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับพื้นฐานและความต้องการของผู้เรียน

การสะท้อนความคิด ถือว่าเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองทั้งในมุมของผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสะท้อนคิดของ Darasawang and Srimavin (2004); Everett (2013); Alt, Raichel and Naamati-Schneider (2022) พบว่า การเขียนเชิงสะท้อน (Reflective journal writing) ถือเป็นเครื่องมือที่สามารถระบุประสิทธิภาพการสอน เพิ่มความตระหนักรู้ของผู้สอนในการประเมินการเรียนการสอนของตนเอง อีกทั้งเพื่อกระตุ้นความยืดหยุ่น การปรับตัว ความสามารถในการวางแผนและเป้าหมายการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยการเขียนสะท้อนคิดจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งผู้เรียน ผู้สอน รวมถึงการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาหลักสูตรและสถาบัน นอกจากนี้ การเขียนเชิงสะท้อนเป็นวิธีการแสดงออกถึงความรู้สึกของผู้เรียนต่อสิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างอิสระและสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับ Oviawe (2020) กล่าวว่า ในการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนทั้งของผู้สอนและผู้เรียน คือ การศึกษาให้เข้าใจถึงสิ่งที่ผู้สอนและผู้เรียนรู้สึกและกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการสะท้อนกลับที่เห็นได้ชัดและถือเป็นการไตร่ตรองระหว่างการเรียนในชั้นเรียนและหลังการสอนทุกครั้ง ผู้เรียนจะทราบว่าการเรียนรู้ของตนเองเป็นอย่างไร มีความต้องการในการพัฒนาและปรับปรุงสิ่งใดเมื่อได้เขียนเชิงสะท้อนนี้

แม้ว่าผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษในรายวิชา โครงสร้างภาษาอังกฤษเบื้องต้น (Basic English Structure) ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นจะเป็นผลข้อมูลอ้างอิงจากการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ ขณะที่การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาในปริบทของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนอย่างกะทันหันเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 จากรูปแบบปกติมาเป็นรูปแบบออนไลน์ ซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานี้ ดังนั้น จากประเด็นนี้ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องอ้างอิงข้อมูลดังกล่าวในการวิจัยในครั้งนี้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการศึกษาในครั้งนี้จะอยู่บนปริบทของการจัดการเรียนสอนแบบออนไลน์ แต่ประเด็นทางด้านเนื้อหายังเหมือนเดิมและผู้สอนคนเดิม เพียงปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนและช่องทาง (platform) ในการจัดการเรียนการสอน

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นที่มาของการศึกษาในครั้งนี้และนำไปสู่หัวข้อวิจัยการศึกษาการเขียนสะท้อนคิดในรายวิชาโครงสร้างภาษาอังกฤษเบื้องต้นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและนำการสะท้อนความคิดเห็นของนักศึกษามาพัฒนาการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ในรายวิชาโครงสร้างภาษาอังกฤษเบื้องต้น (Basic English Structure) ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาโครงสร้างภาษาอังกฤษเบื้องต้น สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ต่อกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดในรายวิชาโครงสร้างภาษาอังกฤษเบื้องต้น สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วิธีการวิจัย

ประชากรตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 1551128 โครงสร้างภาษาอังกฤษเบื้องต้น ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 54 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท คือ

1. แบบเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ประกอบด้วย 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ประกอบด้วยเพศ อายุ และประสบการณ์การเขียนสะท้อนคิด

ตอนที่ 2 ข้อคำถามในแบบเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 6 ข้อคำถาม คือ 1) นักศึกษารู้สึกอย่างไรหลังจากการเรียนเนื้อหาในหัวข้อนี้ 2) นักศึกษาได้เรียนรู้อะไรบ้างหลังจากการเรียนเนื้อหาในหัวข้อนี้ 3) นักศึกษาคิดว่าสิ่งใดที่ตนเองสามารถทำได้ดีและสิ่งที่ทำได้ไม่ดีต่อการเรียนเนื้อหาในหัวข้อนี้ 4) นักศึกษามีปัญหาอะไรบ้างในการเรียนรู้เนื้อหาในหัวข้อนี้ 5) นักศึกษาวางแผนในการปรับปรุงอย่างไรสำหรับการเรียนรู้เนื้อหาในครั้งต่อไป 6) นักศึกษามีความคาดหวังอะไรในการเรียนการสอนครั้งต่อไป

2. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ต่อกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดในรายวิชาโครงสร้างภาษาอังกฤษเบื้องต้น สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 12 ข้อ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยศึกษาวรรณกรรม แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเขียนสะท้อนคิดตามแนวทฤษฎีของ Gibbs (1988) จำนวน 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การอธิบายเหตุการณ์ (Description) 2) แสดงความคิด ความรู้สึกขณะเกิดเหตุการณ์ (Feelings) 3) การประเมินสิ่งที่ดีและไม่ดี ขณะเกิดเหตุการณ์ (Evaluation) 4) การพิจารณา วิเคราะห์แต่ละส่วนของเหตุการณ์ (Analysis) 5) หาเหตุและสรุปผล (Conclusion) 6) การวางแผน หากเหตุการณ์เกิดขึ้นอีกครั้ง (Action Plan)

2. ดำเนินการออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 2 ชิ้น คือ แบบเขียนสะท้อนคิดและแบบสอบถามความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิด โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาตามทฤษฎีในออกแบบข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. สร้างแบบเขียนสะท้อนคิด ประกอบด้วย 6 ข้อคำถาม 1) นักศึกษารู้สึกอย่างไรหลังจากการเรียนเนื้อหาในหัวข้อนี้ 2) นักศึกษาได้เรียนรู้อะไรบ้างหลังจากการเรียนเนื้อหาในหัวข้อนี้ 3) นักศึกษาคิดว่าสิ่งใดที่ตนเองสามารถทำได้ดีและสิ่งที่ทำได้ไม่ดีต่อการเรียนเนื้อหาในหัวข้อนี้ 4) นักศึกษามีปัญหาอะไรบ้างในการเรียนรู้เนื้อหาในหัวข้อนี้ 5) นักศึกษาวางแผนในการปรับปรุงอย่างไรสำหรับการเรียนรู้เนื้อหาในครั้งต่อไป 6) นักศึกษามีความคาดหวังอะไรในการเรียนการสอนครั้งต่อไป และแบบสอบถามความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิด ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ

4. นำเครื่องมือดังกล่าวข้างต้นให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเพื่อตรวจสอบรูปแบบภาษา ความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (The Index of Item-Objective Congruence: IOC) ของแบบเขียนสะท้อนคิดเท่ากับ 0.88และแบบสอบถามเท่ากับ 0.97 ตามลำดับ จากนั้นปรับปรุงเครื่องมือวิจัยตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มที่ไม่ใช่ผู้เข้าร่วมวิจัย จำนวน 30 คน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80

5. นำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนในการเก็บข้อมูลแบบเขียนสะท้อนคิด โดยผู้วิจัยส่งแบบเขียนสะท้อนคิดออนไลน์ (Google Forms) ผ่านห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (Google Classroom) ของรายวิชาโครงสร้างภาษาอังกฤษเบื้องต้นไปยังนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาโครงสร้างภาษาอังกฤษเบื้องต้น สัปดาห์ละ 1 ครั้งตามตารางเรียน โดยให้กลุ่มตัวอย่างเขียนแบบสะท้อนคิดหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหัวข้อเนื้อหาที่กำหนดไว้ตาม มคอ. 3 ในแต่ละสัปดาห์ จำนวน 6 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 2-สัปดาห์ที่ 7) เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงวิธีการสอนในสัปดาห์ที่ 10 จนจบภาคเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเขียน

แบบสะท้อนคิดตามข้อคำถามที่กำหนดไว้ 6 ข้อคำถาม และส่งผลการเขียนสะท้อนคิดออนไลน์กลับมายังผู้วิจัย

2. ขั้นตอนในการเก็บข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิด โดยหลังจากการเก็บข้อมูลของแบบสะท้อนคิดออนไลน์ครบตามที่กำหนดไว้ จำนวน 6 สัปดาห์ หลังจากนั้นผู้วิจัยส่งแบบสอบถามความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษา (Google Forms) ผ่านห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (Google Classroom) ไปยังนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เพื่อเก็บข้อมูลความคิดเห็นของนักศึกษาต่อกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิด

การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลของแบบเขียนสะท้อนคิด จำนวน 6 ข้อคำถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. วิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามความความคิดเห็น จำนวน 12 ข้อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย แล้วนำค่าเฉลี่ยไปแปลความหมายเป็นระดับความคิดเห็น 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert Scale) ดังนี้

4.50-5.00	หมายความว่า	เห็นด้วยมากที่สุด
3.50-4.49	หมายความว่า	เห็นด้วยมาก
2.50-3.49	หมายความว่า	เห็นด้วยปานกลาง
1.50-2.49	หมายความว่า	เห็นด้วยน้อย
1.00-1.49	หมายความว่า	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลจากแบบเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 6 ข้อคำถาม ซึ่งยกตัวอย่างพอสังเขป ดังนี้

1. นักศึกษารู้สึกอย่างไรหลังจากการเรียนเนื้อหาในหัวข้อนี้

“คิดว่าเป็นหัวข้อที่ยากพอสมควรเลยค่ะ เพราะว่าถ้าศึกษาหรือว่าไปอ่านมาแล้วจะรู้สึกว่าในหัวข้อนี้มีสิ่งที่เป็นรายละเอียดอยู่เยอะพอสมควรค่ะไม่ว่าจะเป็นการใช้หรือการวางให้ถูกต้องตามหลักของหัวข้อนี้ และยังมีหัวข้ออื่น ๆ มาเกี่ยวข้องจึงทำให้ดิฉันต้องทบทวนและสรุปอย่างละเอียดมากขึ้นค่ะ”

“เรียนตามเนื้อหาไม่ค่อยทัน เพราะเรียนที่บ้านเน็ตไม่ค่อยดี กับตัวเองเรียนในมือถือบางทีก็เด้งออกบ้าง ค้างบ้าง”

“อาจารย์สอนเข้าใจค่ะแต่เนื้อหาของหัวข้อนี้อาจจะยากนิดหน่อยค่ะ”

2. นักศึกษาได้เรียนรู้อะไรบ้างหลังจากการเรียนเนื้อหาในหัวข้อนี้

“จากเมื่อก่อนตอนที่เรียนมัธยมนั้นจะเรียนแค่นิด ๆ ไม่ได้เจาะลึกเท่าไร แต่พอมาเรียนวันนี้ได้เรียนเจาะลึกมากขึ้น และได้รู้สิ่งที่เราไม่รู้เพิ่มยิ่งขึ้นค่ะ ได้เรียนรู้หลายๆอย่างถึงข้อบกพร่องของตัวเองว่าบกพร่องและอ่อนในด้านไหนบ้างค่ะ”

“ได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักไวยากรณ์ของภาษาอังกฤษ และเข้าใจให้ถูกต้องเกี่ยวกับแกรมม่า”

“ได้ทำความเข้าใจมากขึ้นและได้นำไปพยายามปรับใช้จริงในประโยคสื่อสาร”

3. นักศึกษาคิดว่าสิ่งใดที่ตนเองสามารถทำได้ดีและสิ่งที่ทำได้ไม่ดีต่อการเรียนเนื้อหาในหัวข้อนี้

“สิ่งที่ทำได้ดือคือหนูสามารถจดเนื้อหาที่สำคัญได้มากพอสมควร ทำได้ไม่ค่อยดีตอบไม่เคยทันเพราะปัญหาอินเทอร์เน็ตทำให้ไม่ค่อยได้ยินที่อาจารย์สอน”

“มีการจดบันทึกได้ดี แต่หนูไม่ค่อยเข้าใจทุกอย่างเลยค่ะเกี่ยวกับแกรมม่า ยิ่งมาเรียนออนไลน์ค่ะ ปัญหามันเยอะค่ะ ขัดข้องบ้าง เรียนที่บ้านมันเสียงดังค่ะ ทำให้ขัดใจ และขัดสมาธิในการเรียนค่ะ”

“คิดว่าทำได้ดีครับเพราะเป็นเนื้อหาที่เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน และบวกกับความรู้เดิมตอนเรียนมัธยมไม่ดีคือสมองค่อนข้างสับสนนิดหน่อยครับ”

4. นักศึกษามีปัญหาอะไรบ้างในการเรียนรู้เนื้อหาในหัวข้อนี้

“เนื่องจากเนื้อหาค่อนข้างยาก อาจารย์พยายามอธิบายให้ง่ายแต่ก็ยากสำหรับหนูที่จะเข้าใจอย่างเต็มที่ นับว่าอยู่ในระดับที่พอไปได้ในระหว่างเรียน บางจุดคือจำเป็นต้องไปเรียนเพิ่มเอง และอยากจะเสริมให้อาจารย์ยกตัวอย่างข้อสอบในระหว่างการสอนค่ะ อาจจะเพิ่มความเข้าใจมากขึ้นทั้งในรูปแบบการเรียนรู้และการนำไปใช้จริง ว่าเป็นประมาณไหนอาจจะหัวข้อละ 2 ข้อโดยประมาณค่ะ หนูคนหนึ่งที่ประสบปัญหา คือ เรียนได้แต่ทำข้อสอบไม่ค่อยได้ค่ะ”

“อินเทอร์เน็ตช้าบ้าง แล้วก็หลังๆผมรู้สึกแบบจะวูบ ตามัวเบลอมากช่วง 30 นาทีหลัง”

“ตามไม่ทันบ้าง เพราะเน็ตติด ๆ และก็สมองประมวลช้าค่ะ ด้วยความที่เนื้อหาในบทนี้ค่อนข้างเยอะด้วยค่ะ”

5. นักศึกษาวางแผนในการปรับปรุงอย่างไรสำหรับการเรียนรู้เนื้อหาในครั้งต่อไป

“เตรียมตัวและอ่านก่อนล่วงหน้า ทบทวนบทเรียน ฝึกทำแบบฝึกหัดบ่อยๆ จะทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น”

"พยายามจดให้ทันที่อาจารย์สอน อัดคลิปตั้งไว้ย้อนดูตรงไหนที่ไม่ทัน"

"เรียนเพิ่มทางเพจและยูทูบให้มากขึ้น แล้วมาสรุปประเด็นความเข้าใจของตนเอง"

6. นักศึกษามีความคาดหวังอะไรในการเรียนการสอนครั้งต่อไป

"อยากให้เพิ่มความสนุกตื่นเต้น สอนช้าลงนิดนึง เข้าใจนะคะว่าบางทีเนื้อหามันเยอะอาจารย์ต้องแข่งกับเวลาแต่อยากให้อาจารย์ลดความเร็วลงมานิดนึง ค่อย ๆ ไปค่ะ (ขอโทษนะคะ) แล้วก็อยากให้กระตุ้นนักศึกษาตลอดเวลา กันการไม่สนใจหรือหลับค่ะ ขอบคุณค่ะ และอยากให้อาจารย์จัดกลุ่มแล้วช่วยกันตอบแบบที่เคยทำครั้งก่อนค่ะ"

"อยากให้อาจารย์เรียกตามเลขที่บ้าง บางคนอาจารย์ไม่ได้ยินค่ะ เพราะไม่ใช่ทุกคนที่มีอินเทอร์เน็ตที่พร้อมค่ะ ขอบคุณอาจารย์มากค่ะที่รับฟังปัญหาของนักศึกษาเสมอ"

"คาดหวังกับตัวเองว่าจะต้องเก่งให้มากกว่าเดิม ไม่ต้องเก่งจนสุดแต่ขอให้พัฒนามากกว่าเดิมและเข้าใจในสิ่งที่เรียนก็พอ"

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาวิเคราะห์ผลการเขียนสะท้อนคิดจากข้อคำถามทั้ง 6 ข้อ โดยภาพรวม พบว่า มีประเด็นที่มีความโดดเด่น อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างสะท้อนออกมาในทิศทางและมุมมองเดียวกันในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาโครงสร้างภาษาอังกฤษเบื้องต้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านนักศึกษา ด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา และด้านสิ่งเร้าภายนอก ซึ่งสามารถสรุปผลพอสังเขป ดังนี้

1. ด้านนักศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักศึกษาได้เรียนรู้และสนุกกับการเรียน อีกทั้งเนื้อหาการเรียนการสอนมีประโยชน์และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เนื้อหามีความละเอียดกว่าการเรียนที่เคยเรียนมาก่อนหน้านี้ นอกจากนี้ นักศึกษาเกิดความตระหนักรู้ เข้าใจตนเอง และมีความกระตือรือร้นในการวางแผนปรับปรุงการเรียนของตนเองมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม นักศึกษาส่วนใหญ่จดเนื้อหาการเรียนไม่ค่อยทันเนื่องจากเนื้อหาค่อนข้างมากทำให้เกิดความสับสน และบางครั้งร่างกายไม่มีความพร้อมต่อการรับรู้เนื้อหาที่อาจารย์พยายามถ่ายทอด

2. ด้านผู้สอน นักศึกษาระบุว่าอาจารย์ผู้สอนได้ถ่ายทอดความรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับตัวนักศึกษา อย่างไรก็ตาม นักศึกษาบางส่วนคาดหวังให้อาจารย์ผู้สอนลดความเร็วในการอธิบายและการขึ้นประเด็นเรื่องใหม่ โดยมีกิจกรรมเพิ่มเติมระหว่างเรียน นอกจากนี้ นักศึกษาบางส่วนอยากให้อาจารย์ผู้สอนยกตัวอย่างเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนในแต่ละสัปดาห์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งนักศึกษาระบุว่าการได้คะแนนการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนจะได้เมื่อนักศึกษาตอบหรือตั้งคำถาม แต่เมื่อ

นักศึกษาคนใดไม่มีบทบาทในกิจกรรมการเรียนตลอดคาบเรียน จะไม่ได้คะแนนเลย ซึ่งนักศึกษาคาดหวังให้ผู้สอนเปลี่ยนรูปแบบการเก็บคะแนน เพื่อให้นักศึกษาทุกคนได้รับคะแนนอย่างทั่วถึง

3. ด้านเนื้อหา นักศึกษาระบุว่าเนื้อหาการเรียนมีความละเอียด กระชับ เข้าใจง่ายและเป็นเนื้อหาที่ค่อนข้างเจาะลึกกว่าระดับมัธยมศึกษา อย่างไรก็ตาม นักศึกษาบางส่วนระบุว่าเนื้อหาการเรียนมีความซับซ้อน เข้าใจยาก ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความสับสนต่อเนื้อหาที่เรียน นอกจากนี้นักศึกษาระบุว่าเนื้อหาการเรียนการสอนควรมีเนื้อหาควบคู่ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย

4. ด้านสิ่งเร้าภายนอก นักศึกษาระบุว่าเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไม่มีความเสถียรเพียงพอ ทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียนและไม่สามารถจดจ่อต่อเนื้อหาที่อาจารย์สอนได้มากเท่าที่ควร อีกทั้งสภาพแวดล้อมที่บ้านไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนออนไลน์

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็น มีผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 12 ข้อ

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	SD	ความหมาย
1. การเขียนสะท้อนคิดเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ	3.98	0.95	เห็นด้วยมาก
2. นักศึกษามีความสุขเมื่อได้เขียนสะท้อนคิด	3.56	0.80	เห็นด้วยมาก
3. นักศึกษาสามารถนำความรู้จากการทำกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดไปใช้ประโยชน์	3.84	0.86	เห็นด้วยมาก
4. กิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดเป็นกิจกรรมง่าย ๆ ไม่ยุ่งยาก	3.84	0.90	เห็นด้วยมาก
5. การเขียนสะท้อนคิดเป็นกิจกรรมที่น่าเบื่อหน่าย	2.42	0.85	เห็นด้วยน้อย
6. กิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดทำให้นักศึกษาได้ไตร่ตรองและทบทวนเนื้อหาการเรียนรู้ในสัปดาห์นั้น ๆ	4.08	0.82	เห็นด้วยมาก
7. กิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดทำให้นักศึกษามีความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น	3.70	0.85	เห็นด้วยมาก
8. กิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดเป็นการฝึกให้นักศึกษาสังเกตและเข้าใจความคิดของตนเอง	4.46	0.78	เห็นด้วยมาก
9. กิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดถือเป็นการประเมินตนเองตามสภาพจริง	4.40	0.82	เห็นด้วยมาก
10. กิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดเป็นภาระและอุปสรรคในการเรียน	2.20	1.26	เห็นด้วยน้อย

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 12 ข้อ (ต่อ)

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	SD	ความหมาย
11. กิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดเป็นการสื่อสารและช่วยเติมเต็มความรู้สึกต่าง ๆ ระหว่างนักศึกษาและอาจารย์	4.24	0.86	เห็นด้วยมาก
12. กิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจในการเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ	3.56	1.08	เห็นด้วยมาก
รวม	**3.69**	**0.90**	**เห็นด้วยมาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดในรายวิชาโครงสร้างภาษาอังกฤษเบื้องต้นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=3.69, SD=0.90) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อคำถามระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ กิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดเป็นการฝึกให้นักศึกษาสังเกตและเข้าใจความคิดของตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.46, SD=0.78) รองลงมา คือ กิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดถือเป็นการประเมินตนเองตามสภาพจริง ($\bar{x}$=4.40, SD=0.82) และกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดเป็นการสื่อสารและช่วยเติมเต็มความรู้สึกต่าง ๆ ระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ ($\bar{x}$=4.24, SD=0.86) ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดเป็นภาระและอุปสรรคในการเรียนอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}$=2.20, SD=1.26)

อภิปรายผล

จากการเขียนแบบสะท้อนคิดของนักศึกษา แสดงถึงมุมมองที่น่าสนใจและประเด็นที่หลากหลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์ ภูมิความรู้เดิม การรับรู้ และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ตามตัวอย่างในหัวข้อสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่าผู้เรียนให้ความร่วมมือในสะท้อนความรู้สึกของตนเองอย่างตรงไปตรงมา จากการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิด พบว่า ในสัปดาห์ที่ 4 เป็นต้นไป ผู้เรียนเริ่มมองเห็นปัญหาของตนเองในการเรียน มีการปรับตัว เตรียมตัวในการศึกษาเนื้อหาก่อนเข้าชั้นล่วงหน้า และพัฒนาการเรียนของตนเองได้ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเกิดจากนักศึกษาเกิดความตระหนักรู้เข้าใจตนเองและมีความกระตือรือร้นในการวางแผนปรับปรุงการเรียนของตนเองมากยิ่งขึ้น จากพฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การเขียนสะท้อนคิดเป็นเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนทบทวนหรือสังเกตตนเองในขณะที่ตนกำลังเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นความคิด ความรู้สึก ตลอดจนสิ่งที่ตนเองทำได้ดีและไม่ดีในระหว่างการเรียนรู้ รวมทั้งสิ่งที่ผู้เรียนต้องการปรับปรุง แก้ไขและคาดหวังให้เกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเรียนรู้ในครั้งใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Nabhan (2016); Ni'ma, Sumardi and Tarjana (2020) และ Wicaksono, Budiyono and

Supriyono (2020) โดยผลการวิจัยพบว่า การใช้แบบเขียนสะท้อนคิดเปรียบเสมือนการประเมินตนเอง โดยเป็นการเพิ่มความเป็นอิสระและการจัดการตนเอง จะมีส่วนช่วยการเรียนรู้ของแต่ละคนและจะพัฒนาทักษะอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การใช้กิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนการสอนในแต่ครั้ง ถือเป็นตัวเลือกหนึ่งในการประเมินตนเองของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ผลการเขียนสะท้อนคิด ยังพบว่า ผู้เรียนสามารถสะท้อนให้เห็นมุมมองที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ ทั้งในด้านของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน เนื้อหา และสิ่งเร้าภายนอก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนมองเห็นว่า องค์ประกอบที่สำคัญเหล่านี้มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง ที่ทำให้การเรียนรู้ของตนเองพัฒนาได้เต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Farrah (2012); Everett (2013) และ Alt, Raichel and Naamati-Schneider (2022) กล่าวว่า การใช้กิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดในการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (EFL) เป็นการเพิ่มแรงจูงใจ ความมั่นใจในตนเองที่จะปรับปรุงการเรียนรู้ บนพื้นฐานกรอบการเรียนรู้ 3 ระดับ คือ เนื้อหาและทักษะในการเรียนรู้ (Cognitive) อารมณ์และความรู้สึกระหว่างการเรียนรู้ (Affective) และพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างการเรียนรู้ (Behavioral) งานวิจัยทั้งสามชิ้นนี้ยังกล่าวถึงประโยชน์จากการเขียนสะท้อนคิดครอบคลุมทั้งในส่วนของผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร ตลอดถึงการบริหารจัดการของผู้บริหาร อีกทั้งเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในการศึกษา นอกจากนี้ การนำกลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมการเขียนสะท้อนคิด สามารถปรับและบูรณาการไปใช้ในหลักสูตรต่าง ๆ ในระดับอุดมศึกษาได้เพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้และส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

อย่างไรก็ตาม การเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษาบางคนไม่ได้ผ่านการใช้ความคิดอย่างถี่ถ้วนและไตร่ตรองเท่าที่ควร กิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดอาจเป็นเพียงกิจกรรมที่นักศึกษาทำเพียงเพื่อตอบคำถาม โดยไม่ได้สังเกตตนเองมากเท่าที่ควร ส่งผลให้รูปแบบหรือเนื้อหาคำตอบที่เขียนมาสั้นและบางคนไม่ตอบคำถาม ทั้งนี้อาจเนื่องจากเป็นข้อจำกัดด้านเวลาที่นักศึกษาต้องเขียนและส่งทันทีหลังจากการเรียนการสอนในรายวิชาโครงสร้างภาษาอังกฤษเบื้องต้น อาจไม่ทันได้คิดและทบทวนตนเองได้อย่างถี่ถ้วนมากนัก อีกทั้งการเขียนสะท้อนคิดในครั้งนี้เป็นประสบการณ์ครั้งแรกของนักศึกษาส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Everett (2013) กล่าวว่า การเขียนสะท้อนคิดของนักศึกษาส่วนใหญ่ต่อการจัดการเรียนการสอน ถือเป็นประสบการณ์ใหม่และเป็นการเขียนสะท้อนคิดครั้งแรก โดยเป็นความท้าทายของผู้เรียนในการเล่าประสบการณ์ ความรู้สึกและความคิดเห็นต่อสิ่งที่ได้เรียนรู้ ขณะที่งานวิจัยของ Darasawang and Srimavin (2004) ชี้ให้เห็นถึงมุมมองที่แตกต่างว่า แม้การเขียนสะท้อนคิดอาจเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตนเองที่ง่ายที่สุด แต่การตอบข้อคำถามในแบบการเขียนสะท้อนคิดของผู้เรียนโดยมีคำถามชี้นำ (guided questions) อาจเป็นอุปสรรคในกระบวนการเขียนสะท้อนคิดอย่างแท้จริง จากงานวิจัยของ Moussa-Inaty (2015) ได้ทำการศึกษาถึงการใช้คำถามชี้นำในการเขียน

สะท้อนคิด พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่เห็นว่าคำถามชี้นำมีความสำคัญและประโยชน์ในการเขียนสะท้อนคิด อีกทั้งช่วยพัฒนาคุณภาพในการเขียนสะท้อนคิด นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนผ่านออนไลน์ ทำให้ผู้เรียนไม่มีสมาธิและอาการเหนื่อยล้าจากการเรียนเป็นเวลานาน ส่งผลให้นักศึกษาไม่มีความกระตือรือร้นในการเขียนสะท้อนคิด Gu (2022) กล่าวว่า สภาพที่อยู่อาศัย เสียงรบกวนและสถานที่สำหรับการเรียน ล้วนส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการเรียนออนไลน์ทั้งสิ้น

จากการศึกษาความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดในรายวิชาโครงสร้างภาษาอังกฤษเบื้องต้น โดยภาพรวมพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดอยู่ในระดับมาก ซึ่งหมายความว่า นักศึกษาเห็นประโยชน์ที่แท้จริงที่ได้จากการเขียนสะท้อนคิด ส่วนใหญ่เห็นว่ากิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดเป็นการฝึกให้นักศึกษาสังเกตและเข้าใจความคิดของตนเอง เป็นการประเมินตนเองตามสภาพจริง อีกทั้งเป็นกิจกรรมที่เป็นการสื่อสารและช่วยเติมเต็มความรู้สึกต่าง ๆ ระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพิ่งเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนระดับมหาวิทยาลัยเป็นครั้งแรก อาจต้องใช้เวลาในการปรับตัวในเรื่องกระบวนการเรียนการสอนและเนื้อหาที่แตกต่างจากการเรียนในระดับมัธยมศึกษา ดังนั้น กิจกรรมนี้อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่ามีโอกาสแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองที่มีต่อการเรียนการสอนอย่างแท้จริง อีกทั้งกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ฝึกคิดทบทวนความรู้ของตนเองในเรื่องนั้น ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ ได้วิเคราะห์สังเกตตนเอง ตรวจสอบความคิด ซึ่งส่งผลให้เกิดการวางแผนและปรับตัวที่ดีขึ้นในการเรียนครั้งต่อไป ดังผลการวิจัยของ Everett (2013) ที่ระบุว่า การเขียนสะท้อนคิดถือเป็นจุดเด่นของการเรียนการสอนประการหนึ่งที่ให้โอกาสพิเศษระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนในการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่มากขึ้น ความเข้าใจความต้องการส่วนบุคคล ได้ทราบถึงความต้องการอย่างเฉพาะเจาะจงและเป็นการสร้างโอกาสเพิ่มเติมในการสนับสนุนซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ การเขียนสะท้อนคิด เป็นสิ่งที่มีประโยชน์มากสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ของตนเองได้ลึกขึ้น เพื่อวิเคราะห์และแก้ไขกระบวนการของการได้มาซึ่งความรู้ นอกจากนี้ การเขียนสะท้อนคิดยังส่งผลเชิงบวกต่อการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ (Amirkhanova, Ageeva and Fakhretdinov, 2016)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรให้อาจารย์ผู้สอนได้ทำกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดหลังการสอนทุกครั้ง เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนเกิดความตระหนักรู้ในตัวเองมากขึ้น ในขณะที่มีกิจกรรมการเรียนการสอนและเพื่อทำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปรับใช้ในการเรียนการสอนในครั้งต่อไปให้เกิดผลมากขึ้น

2. ควรมีการเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ซึ่งกลุ่มที่ 1 ใช้แบบการเขียนสะท้อนคิดหลังเรียนทุกครั้งและกลุ่มที่ 2 เรียนตามปกติโดยไม่มีการเขียนสะท้อนคิด รวมทั้งเพิ่มระยะเวลาในการเก็บข้อมูลให้มากกว่านี้ เพื่อให้เห็นพัฒนาการในการเรียนการสอนของผู้สอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้เห็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำการเขียนสะท้อนคิดไปใช้ในรายวิชาอื่น ๆ ในรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์

2. การเขียนสะท้อนคิดเป็นวิธีการประเมินตนเองของผู้เรียนและประเมินผู้สอน ควรนำแนวความคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาต่าง ๆ ที่จัดการเรียนการสอนแบบปกติ

3. ควรมีการศึกษาประโยชน์ด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นควบคู่กับกิจกรรมการเขียนสะท้อนคิดทั้งในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบปกติและแบบออนไลน์ เช่น แรงจูงใจในการเรียน พัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. (2563). **หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563.** สงขลา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. (2564). **ข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2560. สงขลา**: สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. ค้นเมื่อ 5 มกราคม 2564, จาก http://regis.skru.ac.th/RegisWebH5/main.php

Alt, D., Raichel, N,. and Naamati-Schneider, L. (2022). **Higher Education Students' Reflective Journal Writing and Lifelong Learning Skills: Insights from an Exploratory Sequential Study.** Retrieved on March, 15th, 2022, from https://doi.org/ 10.3389/fpsyg.2021.707168

Amirkhanova, K.M., Ageeva, A.V., and Fakhretdinov, R.M. (2016). *Enhancing Students' Learning Motivation through Reflective Journal Writing*. **2nd International Forum on Teacher Education**. Retrieved on October, 15th, 2021, from https://www. europeanproceedings.com /article/10.15405/epsbs.2016.07.3

Canale, M., and Swain, M. (1980). *Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing*. **Applied Linguistics**, 1(1): 1-47. Retrieved on March, 5th, 2021, from https://doi.org/10.1093/ applin/i.1.1

Conradie, C. I. (2013). *Grammar-internal mimicking and analogy*. **Iconic Investigations**, 12(1), 63-80. Retrieved on January, 5th, 2021, from https://so04.tci-thaijo.org/ index.php /yru_human/article/view/245471/166707

Darasawang, P. and Srimavin. W. (2004). **Developing self-assessment through journal writing.** Master' s thesis. King Mongkut's University of Technology Thonburi. Retrieved on March, 15th, 2022, from file:///C:/Users/aceri3/Downloads/ Developing_self-assessment_through_journal_writing%20(1).pdf

Debata, P.K. (2013). *The Importance of Grammar in English Language Teaching: A Reassessment.* **Language in India**. Retrieved March, 24 2021, from www. Lang uageinindia.com

Dickins, P., and Woods, E. (1988). *Some Criteria for the Development of Communicative Grammar Tasks*. **TESOL Quarterly**, 22(4): 623-646. Retrieved on March, 24th, 2021, from https://doi.org/10.2307/3587260

Everett, M.C. (2013). Reflective Journal Writing and the First-Year Experience. **International Journal of Teaching and Learning in Higher Education**, 25(2): 213-222. Retrieved on September, 28th, 2021, from http://www.isetl.org/ijtlhe/

Farrah, M. (2012). "Reflective Journal Writing as an Effective Technique in the Writing Process". **An - Najah Univ. J. Res. (Humanities)**, 26(4). Retrieved on September, 28th, 2021, from file:///C:/Users/aceri3/Downloads/reflectivejournalwriting-effec tive-technique-writing-process%20(1).pdf

Gibbs, G. (1988). **Learning by doing: A guide to teaching and learning methods**. Further Education Unit.

Gu, J. (2022). *Impact of Living Conditions on Online Education: Evidence from China*. *Sustainability 2022*, 14, 3231. Retrieved on May, 12th, 2022, from https://doi.org/ 10. 3390/su14063231

Matkasimova, D., and Makhmudov, K. (2020). *Importance of Interactive Methods in The English Language Grammar Teaching*. **Science and Education**, 1(Special Issue 2): 95-98. Retrieved on March, 24th, 2021, from https://openscience .uz /index.php/sciedu/article/view/50

Moussa-Inaty, J. (2015). *Reflective Writing through the Use of Guiding Questions*. **International Journal of Teaching and Learning in Higher Education**, 27 (1): 104-113. Retrieved on October, 25th, 2021, from//files.eric.ed.gov/fulltext/.pdf

Nabhan, S. (2016). *Students' Journal Writing: Promoting Reflective Learning on Students' Perception and Comprehension towards Students' Self-Awareness and Critical Thinking Development in English as Foreign Language Classroom*. **Proceeding Of The 7Th International Conference on Educational Technology of Adi Buana (ICETA-7)**. Retrieved on October, 25th, 2021, from https://www.researchgate.net/publication/316826050

Ni'ma, H. N. A., Sumardi, S. and Tarjana, S. S. (2020). *Reflective journals as self-assessment to promote students' writing skill*. **International Online Journal of Education and Teaching (IOJET)**, 7(1): 48-58. Retrieved on October, 12th, 2021, from http://iojet.org/index.php/IOJET/article/view/760

Oviawe, J.I. (2020). *Application of Graham Gibbs Model of Reflection to Improve Teaching Understanding among Technical Education Students in Ambrose Alli University Ekpoma Edo State*. **Sumerianz Journal of Education, Linguistics and Literature**, 2020 (3): 8-15. Retrieved on March, 25th, 2021, from https:// www.sumerianz.com

Rouf. (2015). **Improving Students' Understanding on Simple Present Tense through Auction Grammar Game.** Retrieved on March, 19th, 2021, from http://eprints.wali songo.ac.id/5095/1/113411119.pdf

Wicaksono, V.D., Budiyono,B., and Supriyono,S. (2020). *Reflective Journal Development As Self- Assessment*. **EDUTEC: Journal of Education And Technology**, 4(2):147-153. Retrieved on October, 18th, 2021, from https://doi.org. /10.29062/ edu.V 4i2. 114

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

The Implementation of Internal Quality Assurance System of the Schools under The Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 1

ประมวล อุ่นเรือน
อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิชญบัณฑิต
E-Mail: unpramual1960@gmail.com
Pramual Unruean
Lecturer, Master of Education Program in Educational Administration, Pitchayabundit College

รับเข้า: *19 พฤศจิกายน 2565* **แก้ไข:** *13 ธันวาคม 2565* **ตอบรับ:** *5 มกราคม 2566*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา 3) หาแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 132 คน และครูในสถานศึกษา จำนวน 335 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 467 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่มีค่า IOC=0.67-1.00 ค่าความเชื่อมั่น=0.89 และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ทำงานในสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษามา พ.ศ.2561 พบว่า การดำเนินการเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา การทำรายงานผลการประเมินตนเอง และการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพตามลำดับ

คำสำคัญ: การดำเนินการ ประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the internal quality Assurance of the schools under the jurisdiction of the Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 1; 2) to compare the implementation of internal quality assurance of the schools under the Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 1 by dividing on functions and working experiencers in the schools; and 3) to find the guidelines of implementation on internal quality assurance of the schools under the Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 1. The sample were 467 persons: 132 school administrators and 335 teachers. The tools used in this research were a questionnaire on educational quality assurance implementations within schools with an IOC value=0.67-1.00, confidence value=0.89, and an interview form. Statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation, t-test and One-Way ANOVA.

The results showed that: 1) the implementation of educational quality assurance within schools under the jurisdiction of the Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 1 was at a high level. 2) Results of comparing the differences in quality assurance implementations within schools classified by position found that there was no difference. However, considering work experience, there was a statistically significant difference at the .05. 3) Guidelines for developing quality assurance within schools according to the Ministerial Regulations on Educational Quality Assurance 2561 B.E., were found that the implementations arranged in order from highest to lowest were setting standards for educational institutions, making reports of results, self-assessment and evaluation and quality inspection respectively.

Keywords: the implementation, internal quality assurance, schools

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการดำเนินชีวิตและพัฒนาคุณภาพมนุษย์ สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดการศึกษาที่ตอบสนองศักยภาพผู้เรียน แผนการศึกษาชาติกำหนดเป้าหมายที่เจาะจงถึงคุณภาพการศึกษาว่า สถานศึกษาทุกแห่งต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นการพัฒนาคนและกระบวนการพัฒนาคุณภาพต้องอาศัยต้องอาศัยระบบประกันคุณภาพเป็นกลไกขับเคลื่อน จึงได้ตราไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ได้กำหนดสารบัญญัติเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในหมวดหนึ่งโดยเฉพาะนั่นคือ หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ตระหนัก และดำเนินการในเรื่องนี้ได้อย่างถูกต้องและครบถ้วนสาระบัญญัติในกฎหมายฉบับนี้ ปรากฏในมาตรา 47–51 อาทิ มาตรา 47 บัญญัติไว้ว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก และได้กำหนดไว้ในมาตรา 48 ว่า ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าเป็นการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยจะต้องมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณะชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเพื่อการรองรับการประกันคุณภาพจากภายนอก และมาตรา 49 วรรคหนึ่งว่า ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษามีฐานะเป็นองค์การมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยให้คำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 เพื่อสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47 วรรค 2 ว่า ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จากกฎกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว หมวดที่ 1 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ข้อ 2 กำหนดว่าให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพ และวรรคสองบอกว่าระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3) ประกอบด้วย 1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ และประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกำหนด

2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 3. ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5. ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และ 6. จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี การประกันคุณภาพในสถานศึกษา จึงเป็นกลไกสำคัญที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในทุกระดับของวงการศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างเป็นระบบ มุ่งไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม รวมไปถึงผู้ประกอบการและสถานประกอบการที่จะรองรับผู้ที่สำเร็จการศึกษา ในขณะเดียวกันสถานศึกษาที่มีคุณภาพก็จะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการ นอกจากนั้นระบบการจัดการศึกษานับเป็นระบบที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคนไทยให้นำความรู้ ความสามารถมาใช้ในการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้น การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจึงจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคนไทยเพื่อรองรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) การประกันคุณภาพการศึกษาของไทยที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ อันได้แก่ วิกฤตทางการศึกษาที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับไม่มีคุณภาพ ทักษะ ความสามารถตามหลักสูตรกำหนดและไม่เป็นไปตามที่สังคมคาดหวัง การแข่งขันทางธุรกิจ การศึกษา พบว่ามหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีคุณภาพค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศเดียวกัน อีกทั้งผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการรู้ว่าบุตรหลานของตนเมื่ออยู่ในโรงเรียนสามารถทำอะไรได้ดีมากน้อยเพียงใดและชุมชนก็ต้องการความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ของโรงเรียนได้ตามมาตรฐานโรงเรียนที่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษานั้นจะต้องเป็นโรงเรียนที่มุ่งมั่นที่จะสร้างระบบคุณภาพให้ผลผลิต (นักเรียน) สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า (ผู้ปกครอง) โรงเรียนที่ไม่มีนักเรียนเข้าเรียน โรงเรียนที่ผู้บริหารไม่อยู่โรงเรียน ผู้บริหารเผด็จการ ฯลฯ เหล่านี้ล้วนแต่ทำให้ขาดความมั่นใจในโรงเรียนและบั่นทอนคุณภาพการศึกษาแทบทั้งสิ้น งานวิจัยของ ลดาวัลย์ ตั้งมั่น (2561) การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ

สถานศึกษา 2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่าไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับการศึกษาของ อุไร หัตถประดิษฐ์, อรุณ จุติผล และ สำเริง จันชุม (2561) ผลการวิจัย พบว่า 1. การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่าไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ มีปัญหาในการดำเนินงาน ได้แก่ ครู ผู้ปกครองไม่เข้าใจรูปแบบและระบบการพัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษา อีกทั้งขาดความเป็นจริงในการประเมินเนื่องจากต้องการเพียงตัวเลขที่ได้จากการประเมินผลเท่านั้น และยังขาดข้อมูลตัวบ่งชี้ที่มีความชัดเจนทำให้ไม่สัมพันธ์กับการจัดทำรายงานประจำปีและยิ่งไปกว่านั้น คือ องค์กรไม่เห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและงานวิจัยของ วรรณภา นันทะแสง, ประคอง พลสิทธิ์, พัชรินทร์อุทัยฉัตร และประมวล อุ่นเรือน (2564) ผลการวิจัย พบว่า 1. ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.11, SD=0.36) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดระบบบริหาร และสารสนเทศ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีและด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและครู พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้แนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการพัฒนาสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดี มีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 196 คน และครูในสถานศึกษา จำนวน 2,281 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา 132 คน และครูในสถานศึกษาจำนวน 335 คน รวมทั้งสิ้น 467 คน ได้มาโดยการเทียบตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามจำนวนและสัดส่วนของผู้บริหาร และครู ในแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นสำหรับสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ประเภทปลายปิดมีลักษณะเป็นเลือกตอบ (Check-list) และแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามกรอบกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ทั้ง 6 ด้าน คือ 1.กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกำหนด 2. จัดทำแผนพัฒนา 3. จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 4. การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ 5. ติดตามผลการดำเนินการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และ 6. จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี รวมข้อคำถามทั้งหมด 26 ข้อ และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการการให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมและพิจารณาความตรงเชิง เนื้อหา พิจารณาข้อความและความสอดคล้องแล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบตามขั้นตอน มาดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 แต่แบบสอบถามได้ค่า IOC=0.67–1.00 ให้ถือว่ามีความเที่ยงตรงและสามารถนำไปใช้ได้และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับ ผู้บริหารและครูสถานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และคำนวณหาค่าความ เชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

ตอนที่ 2 เสนอแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

1. แนวทางในการดำเนินเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ (interview) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาจากโรงเรียนมีแนวปฏิบัติที่ดี จำนวน 5 โรงเรียน จำนวน 5 คนโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน-ตุลาคม พ.ศ.2565

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อผู้วิจัยจัดทำข้อมูลแล้วจึงดำเนินการวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ด้วยคอมพิวเตอร์ในใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวโดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปรที่ทำการศึกษาประกอบด้วย ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 วิเคราะห์โดย

1. การดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยการนำแบบสอบถามตอนที่ 2 มาตรวจสอบและให้คะแนนตามเกณฑ์ในแต่ละช่อง กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายความว่า ระดับการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายความว่า ระดับการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพอยู่ในระดับมาก

3 หมายความว่า ระดับการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายความว่า ระดับการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพอยู่ในระดับน้อย

1 หมายความว่า ระดับการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงแบนมาตรฐานเป็นรายด้าน และรายข้อแล้วนำไปแปลผลโดยใช้เกณฑ์สมบูรณ์ นำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย โดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวความคิดของ Best (1977) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วงชั้นมีความหมายดังนี้

4.51–5.00 หมายความว่า มีระดับการบริหารงานมากที่สุด

3.51–4.50 หมายความว่า มีระดับการบริหารงานมาก

2.51–3.50 หมายความว่า มีระดับการบริหารงานปานกลาง

1.51–2.50 หมายความว่า มีระดับการบริหารงานน้อย

1.00–1.50 หมายความว่า มีระดับการบริหารงานน้อยที่สุด

3. การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน ใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มขึ้นไป กรณีความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากันจึงใช้วิธีการของ Scheffé

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 ที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยภาพรวม

ตารางที่ 1 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยภาพรวม

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1	$\bar{X}$	**SD**	**แปลผล**
1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	3.96	0.71	มาก
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.94	0.64	มาก
3. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	3.90	0.77	มาก
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	3.67	0.77	มาก
5. ด้านการติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษา	4.00	0.54	มาก
6. ด้านการจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด	4.09	0.31	มาก
รวม	**3.94**	**0.44**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=3.94, SD=0.44) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด ($\bar{x}$=4.09, SD=0.31) รองลงมา คือ ด้านการติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษา ($\bar{x}$=4.00, SD=0.54) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\bar{x}$=3.67, SD=0.77)

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ทำงานในสถานศึกษา

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อระดับการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ทำงานในสถานศึกษา

การพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล	**สถานภาพส่วนบุคคล**	
	ตำแหน่งหน้าที่ t (p)	**ประสบการณ์ทำงานในสถานศึกษา**
1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.907 (.120)	0.186 (.830)
2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.378 (.104)	0.231 (.794)
3. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	2.011 (.054)	1.769 (.172)
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	6.398 (.220)	0.565 (.569)
5. ด้านการติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษา	6.033 (.550)	0.399 (.671)
6. ด้านการจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด	1.276 (.203)	0.965 (.012*)
ภาพรวม	**5.599(.240)**	**0.277 (.018*)**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ทำงานในสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามกฎกระทรวง มีผู้ให้ข้อเสนอแนะ จำนวน 34 คน ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปและแบ่งออกเป็นประเด็นข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

1. ผู้บริหารควรจัดประชุมที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึกที่ดีในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2. ผู้บริหารควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษามีการวิเคราะห์ SWOT และทบทวนแผนพัฒนาการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทของสถานศึกษา

3. ผู้บริหารควรกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานที่มีเครื่องมือในการกำกับติดตามเป็นระยะและเมื่อสิ้นสุดโครงการต้องมีการประเมินผลและรายงานผลการดำเนินโครงการและกิจกรรม

4. ผู้บริหารควรวิเคราะห์มาตรฐานของสถานศึกษาให้เข้าใจครอบคลุมประเด็นพิจารณาและจัดทำเครื่องมือในการประเมิน โดยเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินตนเองของสถานศึกษา

5. ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะทำงานในการจัดทำรายงานประจำปี และควรมีการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

6. ควรส่งเสริมด้านวิชาการ ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านสภาพแวดล้อม

7. ควรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน โดยสร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม มีการตรวจสอบ และประเมินผลความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพและใช้วิธีการที่หลากหลายในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

8. ควรส่งเสริมวางระบบการจัดการคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจากการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน และส่งผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความมั่นใจต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเบื้องต้น สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้ 1. จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐาน การศึกษา ทุกภาคส่วนมีการดำเนินงานตามการประกันคุณภาพ

พัฒนาคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อันนำไปสู่การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น ประกอบกับได้นำการประกาศใช้กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และกระทรวงศึกษาธิการประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2561 สำหรับให้สถานศึกษาเป็นแนวดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และเตรียมการสำหรับการประเมินคุณภาพ ภายนอกซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพ ได้มาตรฐานและคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานจากการดำเนินประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายใจ ใฝ่จิต (2556) ที่ศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโกสัมพีวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโกสัมพีวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภาณพ แจ้งพลอย (2556) ศึกษาการศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงาน ฃประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กานต์เลิศ ก้อนหิน (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 2) การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยภาพรวม มีสภาพการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน ส่วนผลการเปรียบเทียบปัญหาโดยภาพรวม มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผู้วิจัยได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ทั้ง 6 ขั้นตอน ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้ความสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีการเน้นและพัฒนาจุดอ่อนของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้ง 6 ขั้นตอน โดยการใช้กระบวนการควบคุมคุณภาพและการประเมินคุณภาพการศึกษาการพัฒนา จัดระบบโครงสร้างการบริหารงานในองค์กรที่ชัดเจน บุคลากรทำงานตรงความรู้ ความสามารถ มีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิด เพื่อปรับปรุง แก้ไข พัฒนาในทุก ๆ ด้าน ส่งเสริม และสร้างความตระหนัก พร้อมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาในงานที่รับผิดชอบ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบ บุคลากรมี

ความภาคภูมิใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ น้อยนัดดา มีศรี (2559) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผลการวิจัย พบว่า ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาต้อง วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา อุปสรรค ของโรงเรียนโดยใช้มาตรฐานและตัวชี้วัดของสถานศึกษา และของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งการพัฒนาในแต่ละด้านต้องกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของแต่ละกิจกรรมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และทุกฝ่ายต้องมี ส่วนร่วมในการพัฒนาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA เข้ามาเป็นตัวกำหนดกรอบ การดำเนินงานทุกระบบ สอดคล้องผลการวิจัยของ รจนา แก้วตา (2561) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 สถานศึกษาควรมีการสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกคนเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพ โดยการประชุมชี้แจงให้บุคลากรทุกคนทราบแนวทางการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สร้างขวัญกำลังใจในการเพื่อความสัมพันธ์อันดีในการระดมความคิดในการทำงานให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายต่าง ๆ บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับงานที่ตนเองรับผิดชอบให้เป็นปัจจุบันและสามารถตรวจสอบได้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีการประชุมเพื่อติดตามการตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อให้ครูและบุคลากรดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องผลการวิจัยของ อมรรัตน์ ไชยตะมาตย์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน 2) ขอบข่ายการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน 3) กระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน และ 4) ผลลัพธ์ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน 2. รูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน 2) ขอบข่ายการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน 3) กระบวนการการดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในโรงเรียน และ 4) ผลลัพธ์ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ควรมีจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี ตามแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยมีการการนำข้อมูลผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพ มาตรวจสอบและทบทวนเพื่อนำไปประมวลรายงานผลการพัฒนาคุณภาพประจำปีการศึกษา ทำให้สถานศึกษาได้บรรลุเป้าหมายการจัดทำรายงาน และเกิดประสิทธิภาพของการทำงานมากยิ่งขึ้น และมีข้อเสนอแนะในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรจัดทำมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ด้านกระบวนการ และปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาให้เหมาะกับผู้เรียน ให้ผู้เรียน สามารถนำไปปฏิบัติได้ และเหมาะสมกับบริบททั่วไปของสถานศึกษา

2. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องและนำข้อมูลที่จากผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองชุมชนและท้องถิ่นมาใช้ในการวางแผน และมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพให้มีคุณภาพตรงตามสภาพความเป็นจริงของสถานศึกษามากที่สุด

3. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ควรจัดให้มีการประเมินผล ตรวจสอบความก้าวหน้าของงาน/แผนปฏิบัติการประจำปีโดยบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและตรวจสอบผลงานและให้บุคลากรที่รับผิดชอบงาน/โครงการ ทำการประเมินผลสำเร็จของโครงการ มีการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานอยู่เป็นประจำ

4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา บุคลากรทุกคนทุกฝ่ายควรร่วมกันทบทวนปรับปรุงแก้ไข จุดอ่อน เพื่อให้ได้คุณภาพมาตรฐานที่กำหนดด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

5. ด้านการติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษา ควรนำผลการตรวจสอบ ติดตามทบทวน และประเมินผลมาเป็นข้อมูลประกอบในการปรับปรุงพัฒนา มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานโครงการกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ และควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนติดตามผลและประเมินผล

6. ด้านการจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด ควรนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา อุปสรรค และหาแนวทาง

พัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและจัดทำรายการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อหน่วยงานต้นสังกัดและเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบได้ตามระยะเวลาที่กำหนด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนรูปแบบอื่นหรือ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กานต์เลิศ ก้อนหิน. (2556). *การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1.* **วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์,** 8(22): 119-134.

น้อยนัดดา มีศรี. (2559). **การศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต** 5. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (2561).

ภานพ แจ้งพลอย. (2556). **การศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

รจนา แก้วตา. (2561). **แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ลดาวัลย์ ตั้งมั่น. (2561). **การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน พื้นที่มัธยมศึกษา เขต 4 ปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

วรรณภา นันทะแสง, ประคอง พลสิทธิ์, พัชรินทร์ อุทัยฉัตร และ ประมวล อุ่นเรือน. (2564). *การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1.* **Journal of Buddhist Education and Research : JBER**, 7(3): 277-290.

สายใจ ใฝ่จิต. (2558). **แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโกสัมพีวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

อมรรัตน์ ไชยตะมาตย์. (2562). *การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23.* **มจร. พุทธปัญญาปริทรรศน์**, 4(1): 29-30.

อุไร หัตถประดิษฐ์, อรุณ จุติผล และ สำเริง จันชุม. (2560). **การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่**. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

Best, J. W. (1977). **Research in Education. Englewood Cliffs**, New Jersey: Prentice-Hall Inc.

Krejcie, R.V. and Morgan. D.W. (1970). *Determining sample size for research activities.* **Education and Psychological Measurement,** 30: 607-610.